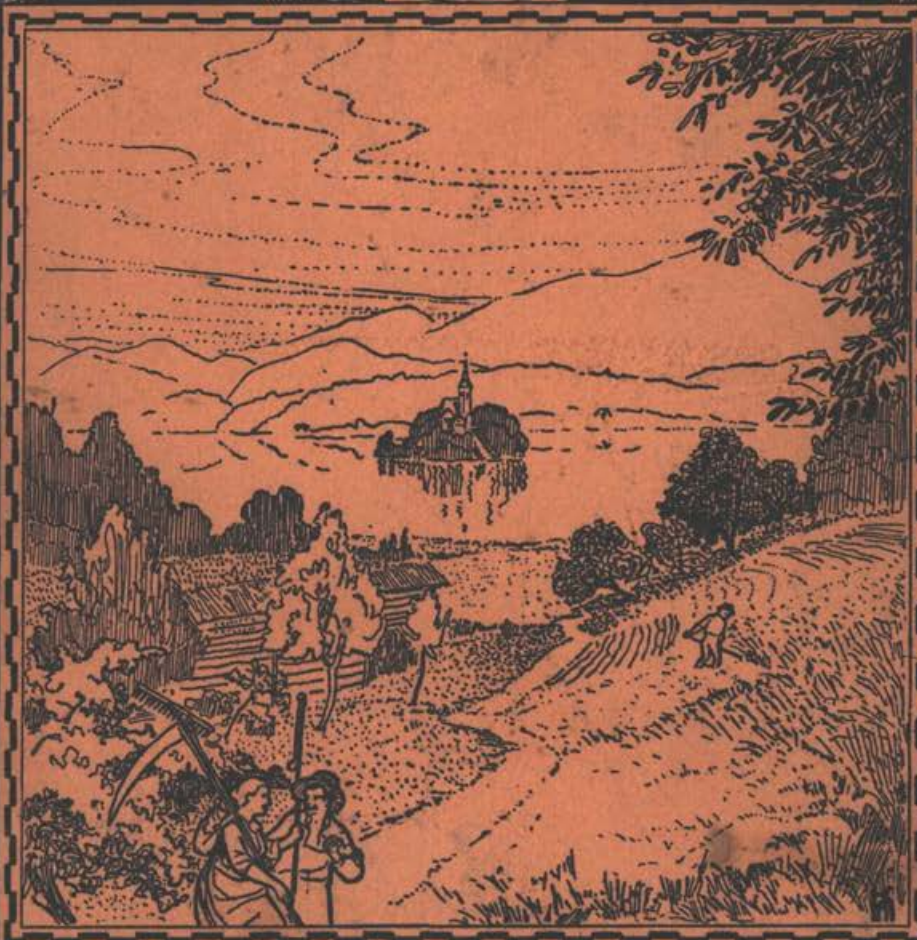

·KOLEDAR·
DRUŽBE
SV. MOHORJA

== ZA
LETO

1917.

Najuspešnejša, vedno sveža, po zdravniški preizkušnji prirejena sredstva :

"Herkules" žveplena kislina proti trganju, najboljša utešujoča sredstvo proti revmatizmu, prehlajenju, trganju, ohromelosti, izvinkom itd. 1 steklenica K 4.— in K 6.— poštne prosto.

Iztoki vsakovrstni, ako tudi zastareli, se ozdravijo v presenetljivo kratkem času z **obrizgovanjem in Capsules vegetales**. 1 stekleničica K 3'50. 1 stekleničica Capsules vegetales K 6'60.

Kašelj, hripavost, prane in vratne bolečine, nadoh, influenca, oslovski kašelj, zasliženje, katar sapnih organov odstranjuje hitro in sigurno **Banatski rastlinski sok**. Ta iz najzdravilnejših aromatičnih rastlin južno-ogorskih planin prirejeni sok je izvrstno sredstvo proti vnetju sluzi ter ga zaradi njegovega res dobrega okusa tudi otroci radi uživajo. 1 steklenica K 4'50, za otroke pod 10 leti K 3'40 poštne prosto. — Kot zdravljenje pospešujoče pri uporni, že dolgo trajajoči bolezni zelo dobro služi **Banatski rastlinski čaj**. 1 doza kot priloga pošiljati K 1'20.

Lišaji, mast pti lišajem, srbeče, vlažne ali suhe vrste, trajajoče luščenje kože, pa že še tako zastarelo, se z uporabo te izvrstno delujoče **masti proti lišaju** hitro in gotovo odstrani. 1 doza K 5'60 poštne prosto.

Padavica, sredstvo proti padavicam, zoper **Vidov ples, omotico**, bolezni na ledvicah, krče v maternici, ščipanje, nespečnost itd. z izvrstnim uspehom uporabljeno. 1 velika doza K 11.— poštne prosto.

Robose. (Ime postavno zavarovano.) Suhi, slabi in otroci dobijo zelo lepo popolnost trupla že po kratki porabi tega najboljšega, postavno zavarovanega živila. 1 doza K 8'65 poštne prosto. Denar se pošlje vnaprej.

L. Vértesszo sredstvo za odpravo las.

Odstrani hitro in gotovo lase na neljubih mestih. 1 doza K 4'65 poštne prosto.

Pristno samo pri izdelovalatelju

L. Vértesszo in drug, Lugos št. 559, Banat.

Pijančevanje. Kdor se hoče te hude strasti iznebiti, naj rabi v nesterilnih slučajih s **najmanjšim uspehom preizkušeno, natančno po zdravniških predpisih v lekarni »pri orlu« v Lugosu izdelano sredstvo proti pijančevanju**. Ker je brez okusa in duha, se lahko dočimenu brez vednosti da uživat. Prosi se za naznanitev starosti. 1 velika doza K 8'80.

Rane, vnetja, otekline se najhitreje ozdravijo z **mazilom za rane**, katero je zanesljivo zdravilno sredstvo proti raznovrstnim ranam in poškodbam. Ena doza K 1'20, 6 doz K 8'20 poštne prosto.

Sassaparilla- ekstrakt. Izvrstno, kri čisteče sredstvo proti **akrurini, golši, škrofulozni**, zastarelim, trdovratnim **božnim boleznim** ter sploh proti vsem kroničnim boleznim, izvirajočim od pokvarjene krvi. 1 steklenica K 4'50 in K 7.— poštne prosto.

Slabosti vsake vrste, kakor: **bledoličnost, slabokrvnost, onemoglost, histerični krč, oslabelelost živcev** itd. odstranjuje najspešneje **Dr. Hilla krepostni prašek**. 1 velika doza K 11.— poštne prosto.

Voda za oči barona Bruckenthaia. Od skrajno dobrodelnega učinka za vzdrževanje, jačanje in za obnovitev vida. 1 steklenica K 3'50 poštne prosto.

Znoj- sredstvo proti **potu in srbenju** dr. Skotta. Deluje uspešno pri potenju nog, rok, pod pazduhe, pri takozvanem volku, kakor pri srbenju vsake vrste. Ena doza K 4'65 poštne prosto.

Lepe brke in močni zalisci se dosežejo najhitreje in najsigurneje z **dr. Heufeljevo pomado za rast brade**.

Ista je popolnoma neškodljiva za polt in celo prav mladi ljudje dosežejo z nje uporabo **polno lepo brado in brke**. Če se poprej vpošlje K 3'85 se pošlje franko; za K 5'65 se pošlje franko velika pušica. Mnogobroja priznalaice.

Edino Marijin eliksir in Marijine kroglice

lekarni pri „Sv. Mariji“, Lugos, so priznane najboljše dijetelno ljudsko sredstvo za vzbujanje teka, odstranjevanje prebavnih težkoč in za krepitev celega organizma.

Vi morate paziti na zdravje svojega želodca ter morate skrbeti, da takoj odstranite zlo, če trpite na bolečinah v želodcu, zapečenju, zabasanju, brezslastju, motenju v prebavi, nagljenju k bljuvanju, če se Vam gabi, gori peha, pri zgagi in drugih takih slabostih. — To se Vam posreči sigurno, če čistite kri in za to uporabljate edino zanesljivo Lugoske kroglice „Sv. Marije“. — Ako ste dosegli redno menjavo snovi, morate si **želodec krepiti**, ker krepak in zdrav želodec je najboljši varuh pred boleznimi.

Ne zamudite torej naročiti tudi želodec krepčujoči, prebavo pospešujoči, slast vzbujajoči, krč utešujoči in vse slabosti odstranjujoči pristni Lugoski Sv. Marijini eliksir imeti vedno v hiši ter ga pridno rabiti.

Pristno samo s to znamko.

12 malih, 6 velikih ali 3 orjaške steklenice Marijinega eliksirja K 8'50 poštne prosto. 24 malih, 12 velikih ali 6 orjaških steklenic K 16.— 1 škaltija Marijinih kroglic kot priložitev 54 h. Posebej vposlanih 12 škaltij K 6'50 poštne prosto. 1 vel. škaltija K 3.— poštne prosto. Pošilja lekarna pri „Sv. Mariji“, Lugos, Cerkveni trg 158.

Bolni na prsih

bledolični, malokroni, bolni na pljučih, slabotni, škrofulozni, jetični

naj ne obupajo ter se zaupno obrnejo na lekarno pri „Sv. Mariji“, Lugos št. 157, kjer dobe za vse te slučaje že dolgo vrsto let sijajno preizkušeno

apneni železni sirup.

To sredstvo še nikdar ni izgrešilo svojega učinka in že stotisoče je ozdravilo, ki so potem svojo hvaležnost pogosto z najtoplejšimi zahvalnimi pismi izrazili.

To izvrstno, preizkušeno domače zdravilo pa se ne uporabljamo pri gori navedenih boleznih, ampak tudi proti oslovskemu kašlju, rahitki (angleški bolezni), shujšanju, žen skim boleznim, kakor tudi v vseh slučajih slabosti in oslabelelosti. — 1 steklen. K 4'50, 4 steklenice 14'50 K poštne prosto v lekarni pri „Sv. Mariji“, Lugos, Cerkveni trg št. 158.

Pristno samo s to znamko.

Skrnino in revmatizem, išias, otrplost živcev, prezebo, trganje v bedru, izvén, živčno bol odpravi dobro preizkušeno, bolečine utehujoči in ojačujoči **Mentholin**. Steklenica 3—5 K poštne prosto.

Želodčne bolečine vsake vrste, kakor: netočnost, slabo prebavo, želodčni katar, gorečico, stud in bljuvanje, želodčni krč, kakor tudi vsakovrstne slabosti odstrani hitro in gotovo ameriški želodčni izvleček. 1 steklenica 5 K poštne prosto.

Rane, vnetja, tvora (prižbi) itd. ozdravi najhitreje angleško švedsko mazilo. Posebno dobro učinkuje pri oteklinah, ozeblinah, mehurjih, zanohtnicah, ranah od vdarcev, vbodov, strelav, vrezov in otiskov; pri gojenju ran in opeklinah, posebno pa pri vseh zunanjih poškodbah. 2 škaltij 5 K poštne prosto.

Pošilja lekarna pri „Sv. Mariji“, Lugos, Cerkveni trg št. 158.

1825

007. 27. 8. v. 91

KOLENDAR

DRUŽBE

SV. MOHORJA

ZA
LETO

1917.

Akoželj

1825/54

Rodopis avstrijske cesarske rodovine.

Cesar: **Franc Jožef I.** (Karol), rojen v Schönbrunnu 18. avgusta 1830, je prevzel cesarstvo 2. decembra 1848.

Cesarica: † **Elizabeta** (Evgenija, Amalija), hči vojvode Maksa Jožefa na Bavarskem, rojena v Posenhofenu 24. decembra 1837, poročena 24. aprila 1854 na Dunaju, umrla 10. septembra 1898.

Cesarjevič: † **Rudolf** (Franc, Karol, Jožef), rojen 21. avgusta 1858, umrl 30. januarja 1889; poročen dne 10. maja 1881 z belgijsko princezino **Štefanijo**, rojeno 21. maja 1864.

Cesarične: 1. † **Zofija** (Friderika, Doroteja), rojena 5. marca 1855, umrla v Budi 30. maja 1857. — 2. **Gizela** (Ludovika, Marija), rojena 12. julija 1856, poročena z bavarskim kraljevičem Leopoldom 20. aprila 1873. — 3. **Marija Valerija** (Matilda, Amalija), rojena 22. aprila 1868, poročena 31. julija 1890 z nadvojvodom Franc Salvatorjem, roj. 21. avgusta 1866.

Hči cesarjeviča: **Elizabeta** (Marija, Henrijeta, Štefanija, Gizela), rojena 2. septembra 1883, poročena 23. jan. 1902 s knezom Otonom Windischgraetzem.

Od leta 1896. do 1914. bil je prestolonaslednik nadvojvoda † **Franc Ferdinand**, Avstrija-Este, rojen v Gradcu kot sin nadvojvoda † **Karola Ludovika** (cesarjevega brata) dne 18. dec. 1863, umrl dne 28. junija 1914.

Nadvojvoda † **Oton Franc Jožef**, brat Franca Ferdinanda, rojen v Gradcu dne 21. aprila 1865, umrl 1. novembra 1906. — Soproga mu je bila **Marija Jožefa** (Lujiza Filipina), hči princa **Jurija Saksonskega**, rojena dne 31. maja 1867.

Otroci: Nadvojvoda **Karol Franc Jožef**, prestolonaslednik, rojen dne 17. avgusta 1887, poročen s princezino **Cito Bourbon-Parma**, rojeno dne 9. maja 1892. — Otroci: Nadvojvoda **Franc Jožef Oton**, rojen 27. novembra 1912; **Adelajda**, rojena dne 3. januarja 1914; nadvojvoda **Robert Karol Ludovik**, rojen dne 8. februarja 1915.

Nadvojvoda **Maksimilijan Evgen**, rojen dne 13. aprila 1895.

Stariši Nj. Veličanstva.

† **Franc Karol**, rojen na Dunaju 7. dec. 1802, umrl 8. marca 1878 na Dunaju; poročen 4. novembra 1824 z † **Zofijo**, rojeno v Monakovem 27. januarja 1805, umrla 28. maja 1872.

Očetov brat.

† **Ferdinand I.**, rojen na Dunaju 19. aprila 1793, je postal cesar 2. marca 1835, cesarstvu se odpovedal 2. dec. 1848, umrl 29. jun. 1875; poročen je bil z † **Marijo Ano Karolino**, kraljico sardinsko, rojeno 19. sept. 1803, umrla v Pragi 4. maja 1884.

Navadno leto 1917

ima 365 dni (med temi 66 nedelj in praznikov po starem štetju) ter se začne in konča s ponedeljkom.

Začetek leta 1917.

Občno in državno leto se začne novega leta dan, 1. januarja. Cerkevno leto se začne 1. adventno nedeljo.

Godovinsko število.

Zlato število 18	Rimsko število 15
Epakta ali lunino kazalo . . VI	Nedeljska črka G
Solčni krog 22	Letni vladar: Jupiter.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. marca ob 5:35.	Jesen se začne 23. septembra ob 4:00.
Poletje se začne 22. junija ob 5:15.	Zima se začne 22. decembra ob 5:15.

Premakljivi prazniki.

Septuagesima 4. februarja.	Binkoštna nedelja 27. maja.
Pepelnica 21. februarja.	Sv. Trojica 3. junija.
Velika noč 8. aprila.	Sv. Rešnje Telo 7. junija.
Križev teden 14. 15. in 16. maja.	Srce Jezusovo 15. junija.
Vnebohod Kristusov 17. maja.	1. adventna nedelja 2. decembra.

Od Božiča do Pepelnice je 8 tednov in 2 dni.

Kvatrni in drugi posti.

I. kvatre, spomladanske ali postne 28. februarja, 2. in 3. marca.
II. " letne ali binkošne 30. maja, 1. in 2. junija.
III. " jesenske 19., 21. in 22. septembra.
IV. " pozimske ali adventne 19., 21. in 22. decembra.

Kvatrni in drugi posti so s križcem (+) zaznamovani.

Znamenja za lunine krajece.

Mlaj ☾ | Ščep ali polna luna . . . ☽
Prvi krajec ☾ | Zadnji krajec ☽

Nebeška znamenja.

☿ oven γ	♈ lev Ω	♏ strelec ♐
♈ bik 8	♉ devica ♍	♏ kozel ♐
♊ dvojčka II	♊ tehtnica ♊	♏ vodnar ♑
♋ rak ♋	♋ škorpion ♏	♏ ribi ♐

Solčni in lunini mrki leta 1917.

Leta 1917. bodo 4 solčni in 3 lunini mrki, izmed katerih se bode v srednji Evropi videl le solčni mrk dne 23. januarja in lunin mrk dne 4. julija ter začetek luninega mrka 8. januarja.

1. Lunin mrk dne 8. januarja se prične ob 6:50, doseže višek ob 8:44, neha ob 10:38.

2. Solčni mrk dne 23. januarja se začne ob 6:43, doseže višek ob 8:28 in neha ob 10:13.

3. Luna se popolnoma zmrača dne 4. julija; začetek mrka ob 5:52, mrk je popoln ob 9:50 in neha ob 11:25.

Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega, — in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v gledališčih, javni plesi in bali so prepovedani: na veliki četrtki, veliki petek, veliko soboto, presv. Rešnj. Telesa in božični dan. — Druge veselice, na pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane: zadnje tri dni velikega tedna in 24. decembra.

Ključ,

s katerim vreme za celo leto naprej vsakdo lahko zvê, ako le vé, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☽, ščep ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾. — Ta ključ je napravil veleučeni, slavni zvezdoslovec J. W. Herselj, in dunajska kmetijska družba ga je l. 1839. spoznala za najbolj zanesljivega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

Ob uri	Po letu	Po zimi	Ob uri	Po letu	Po zimi
od 12—2 popoldne	veliko dežja	sneg in dež	od 12—2 po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2—4 popoldne	spremenljivo	lepo in prijetno	od 2—4 zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4—6 popoldne	lepo	lepo	od 4—6 zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6—10 zvečer	lepo ob severu ali zapad., dež ob jugu ali jugozap.	dež in sneg ob jugu ali zapadniku	od 6—10 dopoldne	spremenljivo	dež ob severozapadniku, sneg ob vzhodniku
od 10—12 po noči	lepo	lepo	od 10—12 opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Celo leto se razdeli na dva dela, t. j. leto in zimo; za leto velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo. — Da se na ta ključ more zanašati bolj, kakor na druge koledarje, o tem sem se že več let prepiral. B. L., župnik.

JANUAR

PROSINEC

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1	Pondelj. Novo leto. Obrez. Gospod.		
2	Torek	Ime Jezus. Makarij, opat.	
3	Sreda	Genovefa, devica; Salvator, spozn.	
4	Četrtek	Tit, škof; Izabela, kraljica.	
5	Petek	Telesfor, pap. m.; Simeon Stolpn.	
6	Sobota	Sv. Trije kralji. Razgl. Gosp.	
1 Dvanajstletni Jezus v templu. Luk. 2, 42—52.			
7	Nedelja	1. po razgl. Gosp. Valentin, škof.	
8	Pondelj	Severin, opat; Erhard, škof.	
9	Torek	Julijan in Bazilisa, mučenca.	
10	Sreda	Pavel, puščavnik; Agaton, papež.	
11	Četrtek	Higin, papež muč.; Božidar, opat.	
12	Petek	Arkadij, mučenec; Ernest, škof.	
13	Sobota	Veronika, dev.; Bogomir; Hilarij, šk.	
2 O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2, 1—11.			
14	Nedelja	2. po razgl. Gosp. Feliks iz Nole.	
15	Pondelj	Maver, opat; Romed.	
16	Torek	Marcel, papež; Ticijan, škof.	
17	Sreda	Anton, puščavnik; Sulpicij, škof.	
18	Četrtek	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, d. m.	
19	Petek	Kanut, kralj; Agricij, škof.	
20	Sobota	Fabijan in Boštjan; Majnrad, opat.	
3 Jezus ozdravi gobavega. Mat. 8, 1—13.			
21	Nedelja	3. po raz. Gosp. Neža, dev. muč.	
22	Pondelj	Vincencij, muč.; Anastazij, muč.	
23	Torek	Zaroka Mar. Dev.; Emerencijana.	
24	Sreda	Timotej, škof; Babila, mučenec.	
25	Četrtek	Izpreobrnitev Pavla, ap.; Amand.	
26	Petek	Polikarp, škof muč.; Pavla, vdova.	
27	Sobota	Janez Zlatoust, cerkveni učenik.	
4 O Gospodovi ladjici. Mat. 8, 23—27.			
28	Nedelja	4. po raz. Gosp. Karol V.; Julijan.	
29	Pondelj	Francišek Sal., šk.; Konstantin, m.	
30	Torek	Martina, dev.; Janez milošč., šk.	
31	Sreda	Peter Nol., spozn.; Marcela, vdova.	
Pomenljivi dnevi: (Sv. Makarij jasen ali meglen, naznanja enako jesen. Ko o sv. Vincenciju solnce sije, se v jeseni kruha in vina užije. Spreobrnitev Pavla jasno vreme obeta sadov lepo breme.			Lunini izpremeni. ☉ Ščep dne 8. ob 8:42 (sneg in dež). ☾ Zadnji krajec dne 16. ob 12:42 (sneg in dež). ☼ Mlaj dne 23. ob 8:40 (sneg in dež). ☽ Prvi krajec dne 30. ob 2:11 (mrzlo).
Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje vodnarja (♊) dne 20. ob 3:27. Dan zraste za 1 uro 1 min. Dan je dolg 8 ur 26 min. do 9 ur 27 min.			

Pri luninih izpremenih je čas od 6. ure zjutraj do 5. ure 59 minut zvečer zaznamovan z navadnimi številkami in čas od 6. ure zvečer do 5. ure 59 minut zjutraj s črtkanimi številkami.

FEBRUAR

SVEČAN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1 Četrtek	Ignacij, škof muč.; Efrem, spozn.	✠	
2 Petek	Svečnica. Dar. Gospodovo.	✠	
3 Sobota	Blaž, škof; Oskar, škof.	✠	
5 O delavcih v vinogradu. Mat. 20, 1—16.			
4 Nedelja	1. predpepn. Veronika, devica	✠	
5 Ponedeljek	Agata, devica mučenica.	✠	
6 Torek	Doroteja, devica muč.; Tit, škof.	✠	
7 Sreda	Romuald, opat; Rihard, spozn. ⑤	✠	
8 Četrtek	Janez Mat., spozn.; Juvencij, šk.	✠	
9 Petek	Ciril, škof; Apolonija, dev. muč.	✠	
10 Sobota	Šolastika, devica; Viljem, pušč.	✠	
6 Prilika o sejavcu in semenu. Luk. 8, 4—15.			
11 Nedelja	2. predp. Prik. D. M. Lurške; Adolf.	✠	
12 Ponedeljek	Humbelina, devica; Evalija, muč.	✠	
13 Torek	Katarina od Riči, dev.; Jordan, šk.	✠	
14 Sreda	Valentin, mučenec; Zojil, spozn.	✠	
15 Četrtek	Favstin in Jovita, mučenca.	✠	
16 Petek	Julijana, devica; Onezim, spozn.	✠	
17 Sobota	Donat in tov., muč.; Konštancija.	✠	
7 Jezus ozdravi slepca. Luk. 18, 31—43.			
18 Nedelja	3. predp. Simeon, škof; Flavijan.	✠	
19 Ponedeljek	Julijan, sp.; Konrad, sp.; Viktor, m.	✠	
20 Torek	Pust. Eleuterij, škof; Evharij, škof.	✠	
21 Sreda	† Pepelnica. Maksimilijan, šk. ⑥	✠	
22 Četrtek	Stol sv. Petra v Antijohiji.	✠	
23 Petek	Peter Damijan, škof; Romana.	✠	
24 Sobota	Matija, apostol.	✠	
8 Hudobni duh skuša Jezusa. Mat. 4, 1—11.			
25 Nedelja	1. postna. Valburga, opatinja.	✠	
26 Ponedeljek	Porfirij, škof; Nestor, škof.	✠	
27 Torek	Leander, škof; Baldomir, škof.	✠	
28 Sreda	† Kvatre. Roman, opat.	✠	

Pomenljivi dnevi:

Če se svečnica jasno zdani,
zima še dolgo trpi.
Matija led pobija,
če pa ga ni,
ga naredi.

Lunini izpremeni.

- ⑤ Ščep dne 7. 2:25 (sneg in vihar).
- ⑥ Zadnji krajec dne 15. ob 2:55 (sneg in vihar).
- ⑦ Mlaj dne 21. ob 2:00 (dež in sneg).
- ⑧ Prvi krajec dne 28. ob 5:43 (sneg in vihar).

Nebeško znamenje.

Solnce stopi v znamenje rib (♓)
dne 19. ob 6:00.
Dan zraste za 1 uro 28 min.
Dan je dolg 9 ur 29 min. do 10 ur 57 min.

MAREC

SUŠEC

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.
1 Četrtek	Albin, škof; Hadrijan, papež.	☿
2 Petek	† Kvatre. Simplicij, pap.; Karol bl.	♂
3 Sobota	† Kvatre. Kunigunda, cesarica.	♂
9 Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17, 1—9.		
4 Nedelja	2. postna. Kazimir, spoznavavec.	☿
5 Ponedeljek	Agapeta s tov., muč.; Friderik, sp.	
6 Torek	Fridolin, op.; Viktorin; Katarina B.	
7 Sreda	Tomaž Akvinčan, cerkv. učenik.	
8 Četrtek	Janez od Boga, sp.; Filemon, m. ☉	
9 Petek	Frančiška Rim.; Pacijan, škof.	
10 Sobota	40 mučencev; Kaj in Aleksander.	
10 Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11, 14—28.		
11 Nedelja	3. postna. Heraklij, m.; Cozim, m.	☿
12 Ponedeljek	Gregor I., papež; Dionizij, muč.	
13 Torek	Rozina, vdova; Evfrazija, devica.	
14 Sreda	Matilda, kraljica; Pavlina.	
15 Četrtek	Longin, muč.; Klemen Hofbauer.	
16 Petek	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert.	
17 Sobota	Patricij, škof; Jedert, devica.	
11 Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6, 1—15.		
18 Nedelja	4. post. (sredp.). Ciril Jeruz., šk.	☿
19 Ponedeljek	Jožef, ženin Device Marije.	
20 Torek	Feliks in tovariši; Niketas, škof.	
21 Sreda	Benedikt, opat; Serapijon, muč.	
22 Četrtek	Benvenut, škof; Bazil, mučenec.	
23 Petek	Viktorin, muč.; Miklavž, muč. ☽	
24 Sobota	Gabriel, nadangel.	
12 Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8, 46—59.		
25 Nedelja	5. post. (tiha). Oznan. Mar. Dev.	☿
26 Ponedeljek	Emanuel mučen.; Dizma, spoznav.	
27 Torek	Božje glave. Rupert, šk.; Janez D.	
28 Sreda	Janez Kapistran, spoznavavec.	
29 Četrtek	Ciril, škof, mučenec; Jona, muč.	
30 Petek	Marija 7 žalosti. Angela F. ☽	
31 Sobota	Amos, prerok; Modest, škof.	

Pomenljivi dnevi:
 ☿ Moča v tihi nedelji, se žetve nikar ne vesel.
 ☽ Sv. Jožef lep in jasen, dobre letine prerok prijazen.
 ☽ Če so ob Rupertu lepi dni, se seno lahko suši.

Lunini izpremeni.

- ☿ Ščep dne 8. ob 11:33 (lepo).
- ☽ Zadnji krajec dne 16. ob 1:33 (sneg in dež).
- ☽ Mlaj dne 23. ob 5:38 (dež in sneg).
- ☽ Prvi krajec dne 30. ob 11:36 (dež in mrzlo).

Zapisnik.

Nebeško znamenje.

Solnce stopi v znamenje ovna (♈) dne 21. ob 5:37. Začetek spomladi.
 Noč in dan sta enako dolga.

Dan zraste za 1 uro 47 min.

Dan je dolg 11 ur 0 min. do 12 ur 47 min.

Deželni patron. 19. Jožef na Koroškem, Kranjskem, Štajerskem, Solnograškem, Primorskem, Tirolskem in Predarlskem.

APRIL

M. TRAVEN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
13	Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21, 1—9.		
1	Nedelja 6. postna (cvet.). Hugon, škof.		
2	Pondeljek Francišek Pavlan.; Marija Egipt.		
3	Torek Abundij, škof; Rihard, spoznavavec.		
4	Sreda Izidor, škof; Rozalija, devica.		
5	Četrtek † Veliki četrtek. Vincenc F., sp.		
6	Petek † Veliki petek. Sikst, papež.		
7	Sobota † Velika sobota. Herman, sp. ☿		
14	Jezus vstane od mrtvih. Mark. 16, 1—7.		
8	Nedelja Velika noč. Vstajenje Gosp.		
9	Pondelj. Velik. pond. Marija Kleofova.		
10	Torek Ezekiël, prerok; Mehtilda, dev.		
11	Sreda Leon I., papež; Betina, devica.		
12	Četrtek Zenon, škof, mučenec; Saba, muč.		
13	Petek Hermenegild, mučenec; Ida, dev.		
14	Sobota Justin, m.; Tiburc, Valerij. in Maks. ☾		
15	Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20, 19—31.		
15	Nedelja 1. povelik. (bela). Helena, kralj.		
16	Pondeljek Turibij, škof; Kalist, mučenec.		
17	Torek Anicet, pap., muč.; Rudolf, muč.		
18	Sreda Apolonij, mučen.; Eleverij, škof.		
19	Četrtek Leo IX., papež; Ema, vdova.		
20	Petek Marcelin, škof; Neža, devica.		
21	Sobota Anzelm, škof; Bruno, spoznavavec. ☼		
16	Jezus dobri pastir. Jan. 10, 11—16.		
22	Nedelja 2. povelik. Soter in Kaj, pap. m.		
23	Pondeljek Adalbert (Vojteh), muč. šk.; Viljem.		
24	Torek Jurij, mučenec; Fidelis, mučenec.		
25	Sreda Varstvo sv. Jožefa. Marko, ev.		
26	Četrtek Klet, papež; Marcelin, papež.		
27	Petek Peregrin, duhovnik; Anastazij, p.		
28	Sobota Pavel od sv. križa; Vital, muč.		
17	Jezus napove svoj odhod. Jan. 16, 16—22.		
29	Nedelja 3. povelik. Peter, muč.; Robert. ☽		
30	Pondeljek Katarina Sij., dev.; Marijan, muč.		
Pomenljivi dnevi: O sv. Jurju naj se vrana v setvi skrije. O sv. Jurju še slepe mlade vrane, kmetje bodo volje razigrane.			Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje bika (♉) dne 20. ob 5:17. Dan zraste za 1 uro 37 min. Dan je dolg 12 ur 50 min. do 14 ur 27 min.
Lunini izpremeni. ☾ Ščep dne 7. ob 2:48 (dež, mrzlo). ☾ Zadnji krajec dne 14. ob 3:12 (lepo). ☼ Mlaj dne 21. ob 3:11 (dež in mrzlo). ☽ Prvi krajec dne 29. ob 6:22 (spremenljivo).			
Deželni patron. 24. Jurji na Kranjskem.			

MAJ

V. TRAVEN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1 Torek	Filip in Jakob, apostola.	☿	
2 Sreda	Atanazij, škof; Sekund, muč.	☿	
3 Četrtek	Najdba sv. križa. Aleksander, p.	☿	
4 Petek	Florijan (Cvetko), m., Monika, vd.	☿	
5 Sobota	Pij V., papež; Irenej, škof.	☿	
18	Jezus obljubi učencem Sv. Duha. Jan. 16, 5—14.		
6 Nedelja	4. povelik. Janez Ev. pred l. vrati.	☿	
7 Ponedeljek	Stanislav, škof muč.; Gizela, kr. ☿	☿	
8 Torek	Prikazen Mihaela nadangela.	☿	
9 Sreda	Gregor Nac., škof, c. uč.; Beat, spozn.	☿	
10 Četrtek	Antonin, škof; Gordijan, mučenec.	☿	
11 Petek	Mamert, škof; Gandolf, opat.	☿	
12 Sobota	Pankracij, muč.; Nerej, mučenec.	☿	
19	Jezus uči o moči molitve. Jan. 16, 23—30.		
13 Nedelja	5. povelik. Križeva. Servacij, šk.	☿	
14 Ponedeljek	Bonifacij, mučenec.	☿	
15 Torek	Zofija, muč.; Hilarij, spozn.	☿	
16 Sreda	Janez Nep., muč.; Ubald, šk.	☿	
17 Četrtek	Krist. vnebohod. Paškal, spozn.	☿	
18 Petek	Feliks, spoznav.; Venancij, muč.	☿	
19 Sobota	Celestin, papež; Ivo, spoznavavec.	☿	
20	Jezus govori o pričevanju Sv. Duha. Jan. 15, 16-27, 16 1-4.		
20 Nedelja	6. povelik. Bernard, spoznavavec.	☿	
21 Ponedeljek	Valens, muč.; Feliks Kant., sp. ☿	☿	
22 Torek	Helena, devica; Julija, devica.	☿	
23 Sreda	Deziderij, škof; Andrej Bob., spozn.	☿	
24 Četrtek	Marija Devica, pomoč kristjanov.	☿	
25 Petek	Gregor VII., papež; Urban, papež.	☿	
26 Sobota	† Filip Nerij, spoz.; Eleverij, muč.	☿	
21	Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14, 23—31.		
27 Nedelja	Binkošti. Prihod Sv. Duha.	☿	
28 Ponedeljek	Binkoš. pond. Avgustin, škof.	☿	
29 Torek	Maksim, škof; Teodozija, muč.	☿	
30 Sreda	† Kvatre. Ferdinand, kr.; Feliks I.	☿	
31 Četrtek	Angela, dev.; Kancijan in tov., muč.	☿	
Pomenljivi dnevi: Pred Pankracijem naj poletnih ne bo dni, da za Ksaverijem slana polj več ne mori. Brez dežja Pankrac in Urban, dobre trgatve up je dan.			Lunini izpremenl. ☿ Štep dne 7. ob ☿☿☿ (dež). ☾ Zadnji krajec dne 14. ob ☿☿☿ (dež). ☿ Mlaj dne 21. ob ☿☿☿ (lepo). ☾ Prvi krajec dne 29. ob ☿☿☿ (lepo).
Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje dvojčkov (♊) dne 21. ob 4-59. Dan zraste za 1 uro 15 min. Dan je dolg 14 ur 31 min. do 15 ur 46 min.			

Deželni patroni. 4. Florijan na Gornje Avstrijskem. — 7. Stanislav v okraju Krakovo. — 16. Janez Nep. na Češkem.

JUNIJ

ROŽNIK

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1	Petek	† Kvatre. Juvencij, m.; Gracijan.	✠	
2	Sobota	† Kvatre. Marcellin, m.; Erazem.	✠	
22 Meni je dana vsa oblast. Mat. 28, 18—20.				
3	Nedelja	1. pobink. Sv. Trojica. Klotilda.	✠	
4	Pondeljek	Frančišek Kar., sp.; Kvirin, muč.	✠	
5	Torek	Bonifacij, šk.; Valerija; Dorotej. ☉	✠	
6	Sreda	Norbert, škof; Bertrand, škof.	✠	
7	Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Robert, spoz.	✠	
8	Petek	Medard, škof; Maksim, škof.	✠	
9	Sobota	Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m.	✠	
23 Prilika o veliki večerji. Luk. 14, 16—24.				
10	Nedelja	2. pobink. Marjeta, kr.; Mavrin.	✠	
11	Pondeljek	Barnaba, ap.; Marcijan, mučenec.	✠	
12	Torek	Janez Fak., spoz.; Flora, devica. ☾	✠	
13	Sreda	Anton Padovanski, spoznavavec.	✠	
14	Četrtek	Bazilij, škof; Elizej, prerok.	✠	
15	Petek	Srce Jezusovo. Vid, mučenec.	✠	
16	Sobota	Franc Reg., sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	✠	
24 Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15, 1—10.				
17	Nedelja	3. pobink. Adolf, šk.; Lavra, n.	✠	
18	Pondeljek	Feliks in Fortunat, mučenika.	✠	
19	Torek	Gervazij in Prot.; Julijana Falk. ☽	✠	
20	Sreda	Silverij, papež; Florentina, devica.	✠	
21	Četrtek	Alojzij (Vekoslav), sp.; Alban, m.	✠	
22	Petek	Ahacij, mučenec; Pavlin, šk. spoz.	✠	
23	Sobota	Eberhard, škof; Cenon, spoznavavec.	✠	
25 O velikem ribjem lovu. Luk. 5, 1—11.				
24	Nedelja	4. pobink. Janez Krst. (roj.) Kres.	✠	
25	Pondeljek	Viljem, opat; Prosper, škof.	✠	
26	Torek	Janez in Pavel, muč.; Vigilij, škof.	✠	
27	Sreda	Hema, vdova; Vladislav, mučen. ☽	✠	
28	Četrtek	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	✠	
29	Petek	Peter in Pavel, prvaka apost.	✠	
30	Sobota	Spomin Pavla ap.; Emilijana, dev.	✠	
Pomenljivi dnevi:		Lunini izpremeni.		Nebeško znamenje.
Kakor se Medard zdani,		☉ Ščep dne 5. ob 2:06 (spremenljivo).		Solnce stopi v znamenje raka (♋)
vreme 40 dni trpi.		☾ Zadnji krajec dne 12. ob 7:38 (spremenljivo).		dne 22. ob 11:15. Začetek poletja.
Sv. Vid dežja ne daj,		☼ Mlaj dne 19. ob 2:02 (spremenljivo).		Najdaljši dan in najkrajša noč.
da bo lepe žetve kaj!		☾ Prvi krajec dne 27. ob 5:08 (lepo).		Dan zraste do dne 22. za 17 min. in se
Deželni patroni. 19. Nazarij v Istri. — 24. Janez Krstnik v Slavoniji. —				zopet skrči do konca meseca za 4 min.
26. Virgilij v škofiji Trident. — 27. Vladislav na Sedmograškem.				Dan je dolg 15 ur 48 min. do 16 ur 01 m.

JULIJ

M. SRPAN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
26	O farizejski pravičnosti. Mat. 5, 20—24.		
1 Nedelja	5. pobink. Teobald, pušč.; Julij.		
2 Pondeljek	Obiskovanje Mar. Dev.; Oton, škof.		
3 Torek	Helijodor, škof; Bertram.		
4 Sreda	Urh, škof; Berta, devica. ☉		
5 Četrtek	Ciril in Metod, škofa; Domicij.		
6 Petek	Izaija, prerok; Dominika, mučenica.		
7 Sobota	Vilibald, škof; Pulherija, kraljica.		
27	Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8, 1—9.		
8 Nedelja	6. pobink. Elizabeta, kraljica.		
9 Pondeljek	Anatolija, devica; Veronika, dev.		
10 Torek	Amalija, devica; Felicita, devica.		
11 Sreda	Pij I., papež; Peter F., spoznav. ☾		
12 Četrtek	Mohor in Fortunat, mučenca.		
13 Petek	Marjeta, dev. muč.; Anaklet, papež.		
14 Sobota	Bonaventura, škof; Just, mučenec.		
28	O lažnivih prerokih. Mat. 7, 15—21.		
15 Nedelja	7. pobink. Henrik I., cesar.		
16 Pondeljek	Škapul. Devica Marija Karmelska.		
17 Torek	Aleš, spoznavavec; Generoz, muč.		
18 Sreda	Kamil Lel., spoznav.; Friderik, škof.		
19 Četrtek	Vincencij Pavl., sp.; Makrina, d. ☼		
20 Petek	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.		
21 Sobota	Danijel, prer.; Olga; Prakseda, dev.		
29	O krivičnem hišniku. Luk. 16, 1—9.		
22 Nedelja	8. pobink. Marija Magdal., spok.		
23 Pondeljek	Apolinar, škof in muč.; Liborij, škof.		
24 Torek	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.		
25 Sreda	Jakob, apostol; Krištof, mučenec.		
26 Četrtek	Ana, mati Mar. Dev.; Valens, muč.		
27 Petek	Pantaleon, muč.; Natalija, muč. ☽		
28 Sobota	Inocencij, papež; Viktor, mučenec.		
30	Jezus se joče nad Jeruzalemom. Luk. 19, 41—47.		
29 Nedelja	9. pobink. Marta, dev.; Beatrica.		
30 Pondeljek	Abdon in Senen, muč.; Julita muč.		
31 Torek	Ignacij Lojolanski, spoznavavec.		
Pomenljivi dnevi: Če Marijinega dne ne bo lepó, se dež ves mesec ustavil ne bo. O sv. Marjeti naj dežja ne bo, ne bi se ga veselil nikdo.			Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje leva (♌) dne 23. ob 12:08. Začetek pasjih dni. Dan se skrči za 55 min. Dan je dolg 16 ur 1 min. do 15 ur 6 m.
Lunini izpremenl. ☾ Ščep dne 4. ob 11:30 (lepo). ☾ Zadnji krajec dne 11. ob 1:11 (lepo). ☾ Mlaj dne 19. ob 1:01 (dež). ☾ Prvi krajec dne 27. ob 7:40 (spremenljivo).			
Deželni patroni. 5. Ciril in Metod na Moravskem. — 12. Mohor in Fortunat na Goriškem. — 20. Elija na Hrvaškem.			

AVGUST

V. SRPAN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1 Sreda	Vezi Petra, ap.; Makab. bratje, muč.	☿	
2 Četrtek	Porcijunkula. Alfonz Ligv., škof.	☿	
3 Petek	Najdba sv. Štefana; Lidija, vd. ☿	☿	
4 Sobota	Dominik, spoznav.; Agabij, škof.	☿	
31	O farizeju in cestinarju. Luk. 18, 9—14.		
5 Nedelja	10. pobink. Marija Devica snežna.	☿	
6 Ponedeljek	Gospod. izpremenitev; Sikst II., p.	☿	
7 Torek	Kajetan, spokornik; Donat, šk. muč.	☿	
8 Sreda	Cirjak, Larg in Smaragd, mučenci.	☿	
9 Četrtek	Roman, m.; Emigdij, šk.; Afra, m. ☿	☿	
10 Petek	Lavrencij, muč.; Hugon, škof.	☿	
11 Sobota	Tiburcij, mučen.; Suzana, devica.	☿	
32	Jezus ozdravi gluhonemega. Mark. 7, 31—37.		
12 Nedelja	11. pobink. Klara, d.; Hilarija, m.	☿	
13 Ponedeljek	Hipolit in Kasijan, m.; Radegunda.	☿	
14 Torek	† Evzebij, spoznav.; Anastazija, d.	☿	
15 Sreda	Vel. gosp. Vnebovzetje M. D.	☿	
16 Četrtek	Rok, spoznavavec; Hijacint, spozn.	☿	
17 Petek	Liberat, mučenec; Sibila, devica. ☿	☿	
18 Sobota	Joahim, oče Mar. D.; Helena, kr.	☿	
33	O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10, 23—37.		
19 Nedelja	12. pobink. Ludovik Toled., škof.	☿	
20 Ponedeljek	Bernard, opat; Stefan, kralj.	☿	
21 Torek	Ivana Frančiška, vd.; Adolf, sp.	☿	
22 Sreda	Timotej, mučenec; Hipolit, škof.	☿	
23 Četrtek	Filip Ben., spoznav.; Cahej, spozn.	☿	
24 Petek	Jernej, apostol; Ptolemej, škof.	☿	
25 Sobota	Ludovik, spozn.; Patricija, devica. ☿	☿	
34	Jezus ozdravi deset gobavih. Luk. 17, 11—19.		
26 Nedelja	13. pobink. Cefirin I., papež.	☿	
27 Ponedeljek	Jožef K., spoznav.; Natalija, dev.	☿	
28 Torek	Avguštin, škof; Hermes, muč.	☿	
29 Sreda	Obglavljenje sv. Janeza Krstnika.	☿	
30 Četrtek	Roza Limanska, dev.; Feliks, muč.	☿	
31 Petek	Rajmund, spozn.; Izabela, devica.	☿	
Pomenljivi dnevi: Ob Lovrencu in Jerneju lepih dni se vsako jeseni lahko veseli. Kakeršno vreme da Kasijan, bo ostalo še marsikateri dan.			Lunini izpremeni. ☿ Ščep dne 3. ob 6:10 (spremenljivo). ☿ Zadnji krajez dne 9. ob 8:50 (spremenljivo). ☿ Mlaj dne 17. ob 7:20 (spremenljivo). ☿ Prvi krajez dne 25. ob 8:00 (spremenljivo).
Deželni patroni. 16. Rok na Hrvatskem. — 20. Štefan na Ogrskem. — 27. Gebhard na Predarliskem.			Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje device (♋) dne 23. ob 8:50. Konec pasjih dni. Dan se skrči za 1 uro 34 min. Dan je dolg 15 ur 3 min. do 13 ur 29 m.

SEPTEMBER

KIMAVEC

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.
1 Sobota	Egidij, opat; Verena, devica muč. ②	
35	O božji previdnosti. Mat. 6, 24—33.	
2 Nedelja	14. pobink. Angelska. Štefan.	
3 Ponedeljek	Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja.	
4 Torek	Rozalija, devica; Ida, kraljica.	
5 Sreda	Lavrencij Just., šk.; Viktorin, šk.	
6 Četrtek	Hermogen, muč.; Pelagij, mučenec.	
7 Petek	Bronislava, nuna; Albin, šk.; Regina.	
8 Sobota	Mala gospojnica. Rojst. M. D. C.	
36	Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7, 11—16.	
9 Nedelja	15. pobink. Korbinijan, škof.	
10 Ponedeljek	Nikolaj Toled., sp.; Pulherija, dev.	
11 Torek	Prot in Hijacint, mučenca.	
12 Sreda	Ime Marija. Macedonij, škof.	
13 Četrtek	Virgilij, mučenec; Notburga, dev.	
14 Petek	Povišanje križa. Maternij, šk.	
15 Sobota	Nikomedej, muč.; Evtropija, vdova.	
37	Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14, 1—11.	
16 Nedelja	16. pobink. Ljudmila, vdova. ②	
17 Ponedeljek	Lambert, šk. muč.; Hildegarda, dev.	
18 Torek	Jožef Kup., sp.; Tomaž Vil., škof.	
19 Sreda	† Kvatre. Januarij, mučenik.	
20 Četrtek	Evstahij, mučenec; Suzana, muč.	
21 Petek	† Kvatre. Matej, apostol; Mavra.	
22 Sobota	† Kvatre. Mavricij in tov., muč.	
38	O največji zapovedi. Mat. 22, 34—46.	
23 Nedelja	17. pobink. Tekla, d. m.; Lin, p.	
24 Ponedeljek	Marija Dev. reš. ujetn.; Gerard.	
25 Torek	Kleofa, spoznavavec; Firmin, škof.	
26 Sreda	Ciprijan in Justina, mučenika.	
27 Četrtek	Kozma in Damijan, mučenca.	
28 Petek	Vaclav, kralj; Marcijal, mučenec.	
29 Sobota	Mihael, nadangel; Evtihij, muč.	
39	Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9, 1—8.	
30 Nedelja	18. pobink. Hieronim, sp., c. uč.	

Pomenljivi dnevi:

Ce Ilij mine lepega dne,
se lepa jesen upati sme.
Kakor se je vreme na Gospojnico ska-
zalo, — štiri tedne bo naprej ostalo.

Lunini izpremeni.

- ☾ Ščep dne 1. ob 1:28 (dež).
- ☾ Zadnji krajec dne 8. ob 8:05 (spremenljivo).
- ☾ Mlaj dne 16. ob 11:27 (veliko dežja).
- ☾ Prvi krajec dne 24. ob 6:41 (spremenljivo).
- ☾ Ščep dne 30 ob 11:28 (spremenljivo).

Deželni patroni. 24. Rupert na Solnograškem. — 28. Vaclav na Češkem. —
29. Mihael v Galiciji. — 30. Hieronim v Dalmaciji.

Zapisnik.

Nebeško znamenje.

Solnce stopi v znamenje tehtnice (♎) dne 23. ob 4:10.
Začetek jeseni. Noč in dan enako dolga.
Dan se skrči za 1 uro 38 min.
Dan je dolg 13 ur 25 min. do 11 ur 47 m.

OKTOBER

VINOTOK

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1	Pondeljek	Remigij, škof; Areta, mučenica.	☿	
2	Torek	Angeli varuhi. Leodegar, škof.	☿	
3	Sreda	Kandid, mučenec; Evald, mučenec.	☿	
4	Četrtek	Frančišek Seraf., sp.; Edvin, kr.	☿	
5	Petek	Placid in tov., muč.; Gala, vdova.	☿	
6	Sobota	Brunon, spozn.; Fida, dev., muč.	☿	
40 Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22, 1—14.				
7	Nedelja	19. pobink. Rožnega venca. (☿)	☿	
8	Pondeljek	Brigita, vdova; Simeon, spozn.	☿	
9	Torek	Dionizij, škof, muč.; Abraham, patr.	☿	
10	Sreda	Frančišek Borg., sp.; Gereon in tov.	☿	
11	Četrtek	Nikazij, škof; Firmin, škof.	☿	
12	Petek	Maksimilijan, škof, m.; Serafin, sp.	☿	
13	Sobota	Edvard, kralj; Koloman, mučenec.	☿	
41 Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4, 46—53.				
14	Nedelja	20. pobink. Kalist, papež. (☿)	☿	
15	Pondeljek	Terezija, devica; Brunon, škof.	☿	
16	Torek	Gal, opat; Maksima, devica.	☿	
17	Sreda	Hedviga, kraljica; Viktor, škof.	☿	
18	Četrtek	Luka, evangelist; Just, mučenec.	☿	
19	Petek	Peter Alk., spozn.; Etbín, opat.	☿	
20	Sobota	Janez Kancijan, spoz.; Felicijan, m.	☿	
42 Prilika o kraljevem obračunu. Mat. 18, 23—35.				
21	Nedelja	21. pobink. Uršula, d.; Hilarijon. (☿)	☿	
22	Pondeljek	Kordula, dev. muč.; Marija Saloma.	☿	
23	Torek	Severin, škof; Janez Kapistr., sp. ☿	☿	
24	Sreda	Rafael, nadangel; Kristina, muč.	☿	
25	Četrtek	Krisant in Krišpin, m.; Bonifacij, p.	☿	
26	Petek	Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel.	☿	
27	Sobota	Frumencij, škof; Sabina, mučenica.	☿	
43 Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22, 15—21.				
28	Nedelja	22. pobink. Simon in Juda, ap. (☿)	☿	
29	Pondeljek	Narcis, škof; Hijacint, mučenec.	☿	
30	Torek	Klavdij, mučenec; Marcel, muč. ☿	☿	
31	Sreda	† Volbenk (Volfgang), šk.; Lucija, d. ☿	☿	
Pomenljivi dnevi:		Lunini izpremeni.		Nebeško znamenje.
Kakor je sv. Uršula pričela,		(☿) Zadnji krajec dne 7. ob 11:11 (lepo).		Solnce stopi v znamenje škorpiona (♏) dne 24. ob 11:11.
bo zima vsa izpela.		☿ Mlaj dne 16. ob 11:11 (dež).		Dan se skrči za 1 uro 42 min.
Sv. Gal deževen ali suh		☿ Prvi krajec dne 23. ob 3:37 (dež).		Dan je dolg 11 ur 43 min. do 10 ur 01 min.
prihodnjega poletja ovaduh.		☿ Ščep dne 30. ob 7:19 (spremenljivo).		
Deželni patron. 17. Hedvika v Šleziji.				

NOVEMBER

LISTOPAD

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.	Zapisnik.
1 Četrtek	God vseh svetnikov.	✠✠✠	
2 Petek	Vseh vernih duš. Just, muč.	✠✠✠	
3 Sobota	Viktorin, šk.; Hubert, šk.; Ida, kr.	✠✠✠	
44	Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9, 18—26.		
4 Nedelja	23. pobink. Karol Boromej, škof.	✠✠✠	
5 Ponedeljek	Caharija, oče Jan. Krst.; Emerik, sp.	✠✠✠	
6 Torek	Lenart (Lénko), opat; Sever, šk.	✠✠✠	
7 Sreda	Prosdocim, škof; Engelbert, škof.	✠✠✠	
8 Četrtek	Bogomir, škof; Deodat, mučenec.	✠✠✠	
9 Petek	Božidar (Teodor), muč.; Orest, m.	✠✠✠	
10 Sobota	Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč.	✠✠✠	
45	O dobrem semenu. Mat. 24—30.		
11 Nedelja	24. pobink. Martin, šk.; Mena.	✠✠✠	
12 Ponedeljek	Martin, pap. muč.; Kunibert, spoz.	✠✠✠	
13 Torek	Stanislav Kostka, sp.; Didak, sp.	✠✠✠	
14 Sreda	Serapijon, muč.; Klementin, muč.	✠✠✠	
15 Četrtek	Leopold (Levko), vojv., sp.; Jedert.	✠✠✠	
16 Petek	Edmund, škof; Otmar, opat.	✠✠✠	
17 Sobota	Gregorij, škof; Viktorija, muč.	✠✠✠	
46	O gorčičnem zrnu. Mat. 13, 31—35.		
18 Nedelja	25. pobink. Odon, opat; Evgen.	✠✠✠	
19 Ponedeljek	Elizabeta, kr.; Poncijan, pap. muč.	✠✠✠	
20 Torek	Feliks Val., spozn.; Edmund, kralj.	✠✠✠	
21 Sreda	Darovanje Mar. Dev.; Kolumban.)	✠✠✠	
22 Četrtek	Cecilija, dev., muč.; Maver, muč.	✠✠✠	
23 Petek	Klemen, pap., muč.; Felicita, muč.	✠✠✠	
24 Sobota	Janez od križa, sp.; Hrizogon, muč.	✠✠✠	
47	O grozoti razdejanja. Mat. 24, 15—35.		
25 Nedelja	26. pobink. Katarina, dev. muč.	✠✠✠	
26 Ponedeljek	Konrad, škof; Silvester, opat.	✠✠✠	
27 Torek	Virgil, škof; Ahacij, škof.	✠✠✠	
28 Sreda	Eberhard, škof; Jakob iz Marke.)	✠✠✠	
29 Četrtek	Saturnin, muč.; Filomen, muč.	✠✠✠	
30 Petek	Andrej, apostol; Justina, devica.	✠✠✠	
Pomenljivi dnevi: Sneg sv. Andreja polju ni kaj prida odeja. Sv. Martin naj bo suh, da po zimi raste kruh.			Lunini izpremenl. ☾ Zadnji krajec dne 6. ob 5:58 (dež). ☉ Mlaj dne 14. ob 7:28 (dež in sneg). ☽ Prvi krajec dne 21. ob 11:28 (lepo). ☾ Ščep dne 28. ob 7:11 (sneg in dež).
Nebeško znamenje. Solnce stopi v znamenje strelca (♏) dne 22. ob 5:11. Dan se skrči za 1 uro 16 minut. Dan je dolg 9 ur 57 m. do 8 ur 41 m.			

Deželni patroni. 2. Just na Tržaškem. — 15. Leopold na Gornjem in Nižjem Avstrijskem. — 27. Virgilij na južnem Tirolskem.

DECEMBER

GRUDEN

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Zn.
1 Sobota	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	✠
48	O poslednji sodbi. Luk. 21, 25—33.	
2 Nedelja	1. advent. Bibijana, m.; Pavlina.	✠
3 Ponedeljek	Francišek Ksav., spozn.; Lucij, škof.	✠
4 Torek	Barbara, dev. m.; Peter Zlat., spoz.	✠
5 Sreda	Saba, opat; Krišpin, mučenec.	✠
6 Četrtek	Miklavž (Nikolaj), šk.; Apolinar. (	✠
7 Petek	† Ambrozij, škof; Agaton, mučenec.	✠
8 Sobota	Brezmađ. spočetje Marije D.	✠
49	Janez Krstnik v ječi. Mat. 11, 2—10.	
9 Nedelja	2. advent. Peter For., šk.; Sirij, šk.	✠
10 Ponedeljek	Lavretanska Mati Božja; Judit, dev.	✠
11 Torek	Damaz, papež; Trazon, opat.	✠
12 Sreda	Sinezij, mučenec; Epimah, mučenec.	✠
13 Četrtek	Lucija, devica, muč.; Otilija, dev.	✠
14 Petek	Spiridijon, škof; Nikazij, škof.	✠
15 Sobota	Jernej, škof; Kristina, devica.	✠
50	Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1, 19—28.	
16 Nedelja	3. advent. Evzebij, šk.; Adela, d.	✠
17 Ponedeljek	Lazar, šk.; Berta, vd.; Pelagija, sp.	✠
18 Torek	Gracijan, škof; Vunebald, opat.	✠
19 Sreda	† Kvatre. Nemezij, m.; Favsta.	✠
20 Četrtek	Liberat, mučenec; Peter Kan., sp.	✠
21 Petek	† Kvatre. Tomaž, ap.; Glicerij.)	✠
22 Sobota	† Kvatre. Demetrijs in Honorat, m.	✠
51	Janez Krstnik poklican v prerokovanje. Luk. 3, 1—6.	
23 Nedelja	4. advent. Viktorija d.; Dagobert.	✠
24 Ponedeljek	† Adam in Eva; Irmina, devica.	✠
25 Torek	Božič. Rojstvo Gospodovo.	✠
26 Sreda	Stefan, mučenik; Arhelaj, škof.	✠
27 Četrtek	Janez Ev., apost.; Fabiola, vd. m.	✠
28 Petek	Nedolžni otročiči; Kastor, m. ☿	✠
29 Sobota	Tomaž, škof; Trofin, mučenec.	✠
52	Simeon in Ana oznanujeta Gospoda. Luk. 2, 33—40.	
30 Nedelja	Ned. pred Nov. let. David, kr.	✠
31 Ponedeljek	Silvester, papež; Pavlina, mučen.	✠

Zapisnik.

Nebeško znamenje.

Solnce stopi v znamenje kozla (♈) dne 22. ob 10:46. Začetek zime. Najkrajši dan in najdaljša noč. Dan se skrči do dne 22. za 20 minut in zopet zraste do konca meseca za 5 min. Dan je dolg 8 ur 40 min. do 8 ur 25 min.

Lunini izpremeni.

- ☾ Zadnji krajec dne 6. ob 3:13 (sneg).
- ☾ Mlaj dne 14. ob 10:17 (lepo).
- ☾ Prvi krajec dne 21. ob 7:07 (dež in sneg).
- ☾ Ščep dne 28. ob 10:51 (mrzlo in veter).

Pomenljivi dnevi:

Prvega tedna v adventu mraz trajal bo ves zimski čas.
Božič zeleni se za Velikonoč zamenj.

Deželni patron. 14. Spiridijon v Dalmaciji.

Kakšno vreme in leto se napoveduje?

Leto 1917. bo vlažno, mrzlo in neprijazno. Pomlad bo celo do majnika mrzla in mokra. Poletje izprva hladno, pozneje slede mnogi nalivi, proti koncu zelo vroče. Jesen bo zelo mokra. Zima mrzla, pade mnogo snega, proti koncu veterna. Tako domneva stoletni koledar, a v resnici ne ve nič naprej.

Prva pomoč v nezgodah.

Dokler ne pride zdravnik, stori sledeče:

Ako kdo **začne bljuvati kri**, naj bolnik popolnoma mirno sedi ali leži. Pošlji takoj po zdravnika, medtem pa mu nakladaj na prsi led, ali vsaj mrzle obkladke. Daj bolniku po malih koscih ledu. Če ni ledu pri rokah, raztopi v vodi soli in mu dajaj po žlicah slano vodo. Skuhaj hvoščevega čaja, daj ga shladiti in dajaj bolniku dve žlici vsake četrte ure.

Če je koga **pičila kača**, zaveži ud nad rano proti srcu kolikor mogoče trdno. Rano treba izsesati (ustnice ne smejo biti ranjene); strup naj se izpljune. Bolnik naj se ne boji. Dajte mu močnega čaja ali kave; zelo dober je rum.

Če je koga **zadelo kap**, položi ga na postelj ali klop, glavo pa je treba visoko postljati. Na glavo se devajo mrzli obkladki. Tesno obleko je treba sleči, na lidke in prsi mu devaj goričinski obliž.

Če koga prime **krč** pri srcu, ovij mu debelo platno namočeno okrog nog in zagрни ta obkladek z volneno odejo; prsi mu pri srcu umivaj z vodo in vinom.

Če kdo iz rane hudo **krvavi**, ker se je urezal, ali je padel, zapri rano, stisni jo vkup, da zrak ne pride v rano. Omij rano z vodo in arniko in obveži jo s čistim platnom ali karbolno vato, namočeno v arniko. Dobro je dotični ud nad rano trdo obvezati.

Če se je komu **kri vnela** (zastrupila), skuhaj senenega drobca in ga obveži na otekli ud kolikor mogoče vročega; nakladek ponovi v 15 minutah.

Če kdo hudo **krvavi iz nosa**, skuhaj hvošča, ohladi ga in hladnega naj noslja bolnik v nos. Dokler ni čaj skuhan, naj bolnik noslja vodo zmešano z očetom. Vsekavati se ne sme, tudi naprej nagibati ne. Daj mu mrzle vode na tilnik, če mogoče mrzel poliv na hrbet.

Če je kdo **ozebel** (zmrznil), prenesti ga je treba skrbno, da se mu ne zlomi kak ud. Naj se prenese v mrzlo sobo in drga s snegom in mrzlimi prti, dokler se koža ne otaja. Ko se koža že ogreje, se sme soba polagoma razgreti. Drži mu pod nos salmijaka ali eterja. Nikdar se ne sme zmrzli človek prenesti takoj v toplo sobo.

Če je kdo **omedlel**, položi ga na klop, glavo mu deni nizko, pri vratu in na prsih mu obleko odpni, v obraz in na prsi mu škropi mrzle vode, pod nos mu drži amonijaka (salmijaka) ali oceta, daj mu vina ali dobrega žganja.

Če kdo **vsled padca izgubi zavest**, položi ga ravno na klop, sleci mu tesno obleko, škropi mu čelo in prsi z mrzlo vodo. Treba ga umetno pripraviti k dihanju.

Če je koga **popadel pes**, zavij mu ud nad rano kolikor mogoče trdno, daj na rano obkladek s 3% karbolno kislino.

Če se je kdo **ožgal**, daj na rano mrzlih obkladkov, če opekline ni prehuda. Mehur je treba spodaj odpreti, da voda z rane odteče. Pri hudih opeklinah treba napraviti obliž (žavbo) iz lanenega olja, jajčnega beljaka in kisle smetane. Ta obliž se na dan dvakrat menja.

Če se je kdo **utopil**, položi ga, da na strani leži, potegni mu jezik ven, da se voda more izteči, pripravi ga umetno k dihanju.

Ako se je kdo **zadužil**, če je komu kaj obtičalo v grlu, da se hoče zadušiti, šegetaj ga v grlu, da začne bljuvati. Če se je kdo zadušil v plinu, nesi ga na prosto ali v dobro prezračeno sobo. Če se je kdo obesil, prereži vrv in ga previdno snemi. Pripravi mu umetno dihanje.

Če se je kdo **zastrupil**, naj pije veliko mlačne vode, ki je z oljem, maslom ali soljo zmešana, tako da začne bruhati. Devaj mu na glavo mrzle obkladke in goričinski obliž na želodec in lidke. Kdor se je zastrupil z mišnico (arzenik), naj pije mleko ali jajčnega beljaka. Zoper zastrupljenje po nikotinu (tobaku) treba dati zdravila, da bo bolnik bruhal, treba laksirja in naj se mu daje čistega terpentinovnega olja 30—40 kapljic naenkrat izpit. V tem slučaju ni dajati masti in olja. Pri zastrupljenju po zelenem volku (kotelovski zelenici) daj bolniku sladkorja in surovih jajc, ne dajaj mu pa oceta, masti ali olja.

Če si je kdo **zlomil ud** (roko, nogo), položi ga v naravno lego in pazi, da bolnik ostane pri miru. Obloži mu ud z deščicami in priveži jih.

Če si je kdo **zmečkal** kak ud, pusti zmečkan meso pri miru in delaj le mrzle obkladke.

Lestvica za pristojbine kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.					II. Kolek za pisma.					III. Kolek za pogodbe.				
črez	Do	150 K	— K	10 v	črez	Do	4 K	— K	v	črez	Do	20 K	— K	14 v
> 300	150 do	300	>	20	> 40	4 do	40	>	14	> 20	20 do	40	>	26
> 600	> 300	600	>	40	> 80	> 40	80	>	26	> 40	> 40	60	>	38
> 900	> 600	900	>	60	> 120	> 80	120	>	38	> 60	> 60	100	>	64
> 1.200	> 900	1.200	>	80	> 200	> 120	200	>	64	> 100	> 100	200	>	88
> 1.500	> 1.200	1.500	>	1	> 400	> 200	400	>	26	> 200	> 200	300	>	1
> 1.800	> 1.500	1.800	>	20	> 600	> 400	600	>	88	> 300	> 300	400	>	88
> 2.100	> 1.800	2.100	>	40	> 800	> 600	800	>	2	> 400	> 400	500	>	2
> 2.400	> 2.100	2.400	>	60	> 1.600	> 800	1.600	>	50	> 500	> 500	600	>	5
> 2.700	> 2.400	2.700	>	80	> 2.400	> 1.600	2.400	>	7	> 600	> 600	800	>	7
> 3.000	> 2.700	3.000	>	2	> 3.200	> 2.400	3.200	>	10	> 800	> 800	1200	>	10
> 6.000	> 3.000	6.000	>	4	> 4.000	> 3.200	4.000	>	12	> 1200	> 1200	1600	>	12
> 9.000	> 6.000	9.000	>	6	> 4.800	> 4.000	4.800	>	15	> 1600	> 1600	2000	>	15
> 12.000	> 9.000	12.000	>	8	> 6.400	> 4.800	6.400	>	20	> 2000	> 2000	2400	>	15
> 15.000	> 12.000	15.000	>	10	> 8.000	> 6.400	8.000	>	25	> 2400	> 2400	3200	>	20
> 18.000	> 15.000	18.000	>	12	> 9.600	> 8.000	9.600	>	30	> 3200	> 3200	4000	>	25
> 21.000	> 18.000	21.000	>	14	> 11.200	> 9.600	11.200	>	35	> 4000	> 4000	4800	>	30
> 24.000	> 21.000	24.000	>	16	> 12.800	> 11.200	12.800	>	40	> 4800	> 4800	5600	>	35
> 27.000	> 24.000	27.000	>	18	> 14.400	> 12.800	14.400	>	45	> 5600	> 5600	6400	>	40
> 30.000	> 27.000	30.000	>	20	> 16.000	> 14.400	16.000	>	50	> 6400	> 6400	7200	>	45
> 33.000	> 30.000	33.000	>	22	> 17.600	> 16.000	17.600	>	52	> 7200	> 7200	8000	>	50
> 36.000	> 33.000	36.000	>	24				>	55	> 8000	> 8000	8400	>	52
										> 8400	> 8400	8800	>	55
										> 8800	> 8800	9200	>	57

itd. od vsakih 3000 kron za 2 kroni več, pri čemer se znesek pod 3000 kron računa za polno svoto.

itd. od vsakih 800 kron za K 2-50 več, pri čemer se znesek pod 800 kron računa za polno svoto.

itd. od vsakih 400 kron za K 2-50 več, pri čemer se znesek pod 400 kron računa za polno svoto.

Najvažnejše poštne določbe.

A. Določbe za pisemsko pošto.

Navadno pismo v Avstro-Ogrsko, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo ne sme presegati 20 gr (gramov). Navadno pismo v vse avstro-ogrsko, bosniške in hercegovinske kraje in celo Nemčijo s Helgolandom, stane 10 v (vinarjev). — Pismo nad 20 gr do vračunši 250 gr v vse avstro-ogrsko kraje, v Bosno in Hercegovino stane 20 v.

Pisem nad 250 gr težkih ne sprejema pisemska pošta. Take odposiljatelj se odpravljajo po vozni pošti. — Le uradna, poštnine prosta dopisovanja sprejema pisemska pošta tudi v domačem prometu do 2½ kg (kilograma); taka pisma, namenjena na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino pa le do 1 kg.

Pisma v inozemstvo. V Nemčijo stanejo pisma do 20 gr težka 10 v, nad 20 do 250 gr 20 v; v Črno goru, Srbijo in Egiptet za vsakih 20 gr 10 v; v druge države do 20 gr 25 v; za vsakih nadaljnjih 20 gr pa 15 v več.

Za priporočena (rekomandirana) pisma plačati se mora kot priporočilno pristojbino brez razločka teže tako za tu- kakor za inozemstvo poleg navadne pisemske pristojbine še 25 v. Priporočiti se smejo vse pisemsko-poštne pošiljke.

Pisma s poštnim povzetjem do zneska 1000 K (800 mark, 1000 frankov) se morajo priporočiti (rekomandirati) in se smejo oddati v Avstro-Ogrsko, Bosno in Hercegovino, Nemčijo, Francosko, Italijo itd. Ime pošiljateljevo in povzeta svota s številkami in besedami v veljavi naslovne dežele se zapiše nad naslov.

Povratnico (retour-recepis) se prideva pismu le na izrečno zahtevanje. Za to plača oddajnik 25 v.

Dopisnice so dovoljene v celem obsežju svetovno-poštnega društva. Iste stanejo za vse kraje Avstro-Ogrske in cele Nemčije 5 v; v Črno goru in Srbijo 5 v; v druge k svetovno-poštnemu društvu spadajoče dežele 10 v.

Dopisnice s plačanim odgovorom stanejo dvakrat toliko.

Tiskovine. Kot tiskovine proti znižanim pristojbinam za take pošiljke se dopuščajo: knjige, mehko in trdo vezane, slike, karte, objave itd., tiskane, kamnopolisane in fotografirane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakoršnih pisanih prilog ali dostavkov. Dovoljeno pa je pri cenilnikih lastnoročno vpisovanje cen in podpisavanje imen; pri korekturnih polah korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopis. V notranjem prometu, potem v onem z Nemčijo ne smejo tiskovine prekoračiti teže 1 kg, v ostalem svetovno-poštnem prometu pa ne teže 2 kg. Nefrankovane ali kot tiskovina pretežke pošiljke pošta zavrača.

Pristojbina za tiskovine v notranjem prometu Avstro-Ogrske, za Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo je 3 v do 50 gr; 5 v do 100 gr; 10 v do 250 gr; 20 v do 500 gr; 30 v do 1 kg. V vse ostale dežele svetovno-poštnega društva je za vsakih 50 gr 5 v.

Vzorci in poskušnje blaga. Poskušnje blaga se morajo v vrečice, zabojčke ali zavoje, ki se dajo odpreti, tako zaviti, da se lahko pregleda vsebina. Imeti ne smejo nobene kupne vrednosti in nobenih drugih pisanih opazk, kakor ime ali tvrdko odposiljavčeve, naslov prejemnikov, tovarniško ali trgovsko znamenje, številke, cene, teže in mero blaga, ter koliko ga je na razpolago. Dalje ne smejo poskušnje blaga presegati 30 cm v dolgosti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti, kakor tudi ne teže 350 gr.

Pristojbina za vzorce in poskušnje blaga v notranjem prometu Avstro-Ogrske in v onem z Bosno, Hercegovino in Nemčijo je do 250 gr 10 v, od 250 do 350 gr 20 v. V ostalem svetovno-poštnem prometu 5 v za vsakih 50 gr, najmanj pa 10 v.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko „per ekspres“. Ekspresna pristojbina iznaša v okraju oddajnega poštne urada vedno le 30 v in se mora naprej plačati. Ako pa naj se izroči pismo zunaj oddajnega kraja (mestne proge), zaračuni se vročino z 1 K za vsakega 7½ km (kilometra) za prejemnika, odračunši že plačanih 30 v.

Poštno-denarne nakaznice (komad po 3 v) do zneska 1000 K sprejeti mora vsak poštni urad. Pri navadnih (ne brzajavih) poštnih nakaznicah v Avstro-Ogrsko in Liechtenstein, v Bosno in Hercegovino se plača za zneske do vračunši 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

V Nemčijo in Luksenburg je plačati od poštnih nakaznic: do 40 K 20 v, za vsakih nadaljnjih 20 K 10 v; v Črno goru, Srbijo in Turčijo (o. kr. poštne urade) je plačati do 50 K 20 v, do 100 K 40 v, do 300 K 80 v, do 600 K 1 K 20 v, do 1000 K 2 K.

Pristojbine za denarne pošiljke po nakaznici v druge vnanje države je plačati za vsakih 50 K 25 v. — V Angleško, Irsko, Meksiko, Neu Seeland, Peru, Rusijo, Transvaal: za vsakih 25 K 25 v.

Opomba. Med vojnim časom nasvetujemo p. n. strankam, da pri pošiljkih v inozemstvo poprašajo poprej za dotična določila pri domačem poštnem uradu. Dalje se morajo vsa pisma odprta poštna številke, v bolnišnice ali v ujetništvo so poštnine proste.

Za denarne pošiljke po nakaznici izven Avstro-Ogrske je porabiti „mednarodne poštne nakaznice“, katerih komad stane 3 v. Za brzajavne denarne nakaznice se morajo poleg navadnih pristojbin plačati tudi še posebne za brzajavno odposiljatev itd.

Zalepke po 11 v se rabijo kakor pisma.

Kdor hoče navadna pisma nazaj vzeti iz poštne urada pred odhodom ali po odhodu pošte, naznaniti mora to dotičnemu pošt-nemu uradu pisмено ter se obvezati, da ostane odgovoren za vsako škodo, katera bi mogla nastati iz tega, da se pismo nazaj vzame. Ravno tako se tudi naslov že odposlanega pisma ali druge pošiljke lahko premeni. Pokazati se mora dotičnemu poštenu uradu lastno-ročno pisan, popolnoma enako glaseč se naslov, in ako je pismo zapečateno, tudi isti pečat. Pri priporočenih pošiljkih se mora na vsak način pokazati in oddajnemu uradu izročiti prejemni list. Pristojbina za že odposlana pisma je v notranjem prometu 35 v, v dežele mednarodnega poštne društva 50 v. Zgodi se to lahko tudi brzajavnim potom.

B. Določbe za vozno pošto.

Vozna pošta odposilja: Denarna pisma in zavojčke (pakete) z denarjem; listine z navedeno vrednostjo; zaveznice in dr.; pisma brez vrednosti, ki tehtajo nad 250 gr; vozno blago, naj je vrednost navedena ali ne, do 50 kg; pošiljke proti poštenu povzetju; vrednostna pisma in poštne zavojčke.

Naslov pri vozno-poštnih pošiljkih mora biti popolnoma jasen; naveden mora biti kraj, dežela, kakor tudi mestni okraj, ulica in hišna številka.

Denarna pisma se morejo oddajati zaprta ali odprta; odprta le do teže 250 gr in v vrednosti od 1000 K naprej. Pri rabi poštno-uradnih zavitek za denarna pisma (komad po 2 v) zadostuje zapečatenje z dvema pečatom; ako se rabijo pa drugi zaviti, spravljati se morajo denarna pisma v navzkrižne zavite in zapreti s petimi pečati. — Zavita denarna vsota se mora na naslovu pisma navesti po svojih delih.

Pošta jamči pri zaprtih pisem samo za izročitev nepokvarjenega pisma, ne za njegovo vsebino.

Vrednostni papirji, dolžna pisma, delnice itd. se morajo vselej zaprti oddati; navesti se mora njihova vrednost, ter naj se zapečatijo s petimi pečati, ako se porabi navzkrižni zavitek.

Vozno-poštne pošiljke morajo se vsebini primerno zaviti in trdno zapreti, da se ne more priti do vsebine, ako se ne odpró ali poškodujejo zavojčki. Na zaklepe zavoja (šive, špranje, konce vrvice itd.) pritiskati se morajo pečati v zadostnem številu.

Vsem voznim pošiljkam pridejati se mora poštna spremnica (komad stane 12 v). Kupon poštne spremnice se sme porabiti za pošiljavčeva priobčila ter ga sme prejemnik odrezati.

Brez navedene vrednosti se morejo vozno-poštne pošiljke tudi pošiljati v notranjem prometu. V slučaju, ako se izgubi pošiljatev ali pa poškoduje, povrne poštni zavod od dokazane škode za 3 kilograma 15 K, za 5 kilogramov 25 K in za vsak nadaljnji kilogram 5 do 6 K.

S poštnim povzetjem smejo se vozno-poštne pošiljke do zneska 1000 K pošiljati v Avstro-Ogrsko, Bosno-Hercegovino, Nemčijo in skoraj v vse evropske ter večje neevropske države. Denarni znesek, katerega ima plačati prejemnik pošiljke poštenu uradu, navesti mora oddajnik na obeh naslovih (na zavojčku in na spremnici) pod zaznamkom v vrednosti z besedami: „povzetje . . . K . . . v“, natančen s številkami in črkami.

Spremnica za poštno povzetje je različna od navadne poštne spremnice in stane komad 12 v.

Provizija za poštno povzetje znaša za Avstrijo, Ogrsko, Bosno, Hercegovino, Črno goru in Srbijo po 1/2%, to je 1 v od vsakih 2 K, najmanj pa 12 v.

Ekspresne pošiljke. Tudi vozno-poštne pošiljke dostavljajo se na zahtevanje takoj po njihovem prihodu s posebnim selom naslovniku v stanovanje. Na zavojček kakor tudi na poštno spremnico se mora razvidno zapisati beseda „ekspres“ ali „s posebnim selom“. Pristojbina za ekspresno vročitev pri pošiljkih v mestne okraje iznaša 50 v. Za pošiljke v deželne okraje iznaša ta pristojbina 1 K na daljavo 7½ km za prejemnika, odračunši že plačane pristojbine.

Dostavnine je plačati za denarna pisma do 1000 K = 10 v, nad 1000 K za vsakih 5000 K ali del tega = 20 v; za zavoje do 5 kg teže in do 1000 K vrednosti = 10 v, nad 5 kg teže in do 1000 K vrednosti = 20 v; za poštne nakaznice do 1000 K = 6 v.

Za samo obvestitev (avis) denarnega pisma ali zavoja se plača 4 v.

Navedena pisma in dopisnice na vojake z naslovom vojne

Vojaško novoletno voščilo.

Vojska se je hrabra zbrala,
godba glasno zajgrala:
„Naj za našo vojsko sveto
srečno leto bo začeto!“

Vzpenjali so se konjiči,
zavriskali so fantiči:
„Naj za našo vojsko sveto
srečno leto bo začeto!“

Stopali so v bojni vrsti,
klicali možje so čvrsti:
„Naj za našo vojsko sveto
srečno leto bo začeto!“

V boj topovi se peljali,
z votlim glasom zabučali:
„Naj za našo vojsko sveto
srečno leto bo začeto!“

V zraku se je strel razpočil,
vsem je ta pozdrav izročil:
„Naj za našo vojsko sveto
srečno leto bo začeto!“

Zatulila je granata:
„Jaz odpiram groba vrata!
Kdor ostane še na svetu,
srečen naj bo v novem letu!“

S koso smrt je zamahnila,
blazno divje zaupila:
„Kdor ostane še na svetu,
srečen naj bo v novem letu!“

Vóde tekle so krvave
in nosile so pozdrave:
„Kdor ostane še na svetu,
srečen naj bo v novem letu!“

Ranjeni so na planjavi
stókali: „Vam, ki ste zdravi,
Bog podéli naj na svetu
mного sreče v novem letu!“

Mrtvi so se prebudili,
votlo iz grobov voščili:
„Kdor ostal je še na svetu,
srečen naj bo v novem letu!“

Vam, ki zdaj skrbeli bote
za udove in sirote,
Bog podéli naj na svetu
mного sreče v novem letu!“

Fr. Neubauer.

Božja previdnost.

Kot zver belodlaka, ki vrača se z ropa,
po poljih, po travnikih zima zdaj stopa.
Iz doma nam fante odvabila je,
na tisoče mož nam ugrabila je.
Tulila, divjala, besnela je ljuta,
zdaj tega, zdaj onega zgrabila kruta,
odjela roké in nogé jim in spet
poslala na dom jih čez sneg je in led.
A druge brezsrčno je tam usmrtila,
da videli dóma ne bodo nič več,
in z mrzlo jih tujo zemljó zagníla,
in še po grobovih divjala tuleč.
Kaj mari brezčutni je roparski zveri,
če vzela očeta je sinu in hčeri,
če žena naslanja ob steno glavó,
če mati lasé osivele si ruje,
če oče upognjen od dela vzdihuje,

če vdova, sirota ne ve zdaj, kakó
živela od dneva do dneva
od vseh zapuščena bo reval . . .
Krog hiš nam burja in rujove,
da stresa lesene in trhle domove.
Najrajši odnesla bi slamnati krov
in s snegom zasula uboge družine! . . .
A mine ji čas, v goščave gozdóv,
na strmih gora se umakne pečine . . .
Na hiše in srca izmučena zdaj
pa toplega solnca posveti sijaj
in pravi: „Jaz vem, kako reveži bodo
se udali v grenko in bridko usodo.
Nad nami je On, ki od vekomaj ve,
kako bo osládil to grenko gorjé,
kako bo pretežko trpljenje olajšal,
in dneve predolge poskušnje prikrajšal!“

Fr. Neubauer.

Molitev.

Kje si nebo? Te ni nad nami?
Otožno gleda nam okó.
Zastrlo vse nam je z meglami!
Kje jasno, sinje si nebo?

Kje si nebo? — Glej, vsi pogledi
v višave se upirajo,
ko ljudstva v žalosti in bedi
vzdihujejo, umirajo.

Kje si nebo? — Roke proseče
sklenili smo, dvigujemo.
Dovolj krvi je in nesreče!
Kako naj bol zmagujemo?

Pokaži jasno svoje lice!
Odpri se, gledati nam daj
obraz kraljice pomočnice,
v srce tolažbe vlij nam slaj!

Zastavo slavno zmage vzemi,
postavi se na čelo čet,
in s takim jih pogumom vnemi,
da strejo ves sovražni svet!

O Ti, ki v večni bivaš slavi,
do slave pot pokaži nam,
in ves Ti narod naš postavi
mirú in sreče divni hram.

Nezmagana Devica — Mati!
Pekel trepeče pred Teboj!
Pred tabo mora trepetati
sovražni vsak vojak in voj!

Fr. Neubauer.

Mrliči.

Kaj tiho, jutro, si tako?
Iz spanja zvon te kliče!
„Jaz mislim na mrliča,
ki nihče jim zvonil ne bo.“

Kaj, dan, si v megle ves zavit?
Te solнца žar ne miče?
„Jaz mislim na mrliča,
ki vgasnil jim oči je svit.“

Kaj si, večer, zavit v temé?
Kaj lune ni čez griče?
„Jaz mislim na mrliča,
ki luči jim ne vžge nihčé.“

Fr. Neubauer.

Progar 1911

Mutasti birič.

(Spisal Fr. Milčinski.)

I.

Mega je že več nego trideset let.

Bilo je na dan sv. Florijana, ki je patron kovaškega obrta, in kovač Miklavž je praznoval svojega nebeškega zaščitnika. Praznoval ga je po bolj stari nego lepi šegi z brezdeljem in s pijačo. Spravil se je v bližnje Tupaliče, tam se je vsedel v Anžurjevo krčmo, sedel je kakor pribit in pil. Še pred poldnem se ga je našel do dobre volje. Pa je še prilival in se mu je razvijala bahavost: nikdo pod milim nebom ni toliko imel v glavi in v žepu kakor on. Do mraka je bil že siten, iz sitnega je po malem postajal silovit in ura še ni bila deset, že so ga bili do grla siti gostje in krčmar in še tepen bi bil, da ni v krčmi sedel tudi gospod orožniški stražmojster Križman, ki je miril in mešetartil, da so ga z zvijačo spravili iz hiše, za njim pa zaklenili duri. Nekaj časa je zunaj robantil in butal ob vrata, ozmerjal vse za norce in berače, potem se je obrnil proti domu.

Noč je bila topla in oblačna. Kovač Miklavž se je gugal po blatni cesti; ogorčenje in samozavest sta mu razganjali prsi, ustavil se je in kakor medved zarjul v gluho noč, da dá duška brozgi svojih občutkov. Pa je tisti hip pozabil, kako neprijazno so ga odpravili iz krčme, pozabil, da je že star dedec, ki ima doma ženo in dva otroka, in kakor v fantovskih letih je zavriskal in poizkusil zapeti. Vsa cesta je bila njegova in kakor daleč so mu segale pijane misli, ni bilo tačas imenitnejšega človeka na svetu od njega, čez in čez je bil zadovoljen s sabo.

Lop! pa je padel. Ob nečem mehkim se je spoteknil, nenaden je bil padec in zviškoma je telebnil, kakor je bil dolg in širok. Ali poguma in modrosti ni izgubil ne za trenutek in svoje imenitnosti tudi ne. Položaj mu je bil jasen in jasna njegova naloga. Spravil se je na kolena, s kolen na noge, široko je stopil in se dobro uprl, da ga ne bi zaneslo, potem je pričel s pridigo. Malo robata je bila, ali živa in iz dobrega je prihajala srca; namenjena pa je bila oni mehki oviri, ki se je bil spoteknil ob njo. O, kako grd je pijanec! ji je očital in kratko pa jedrnato ga je prispodobil oni domači živali, ki ima rilec in nam daje okusnih klobas. In nele nagnusen je pijanec, tudi brezobziren je, ker polega sredi cesarskih cest in poštenim ljudem zapira pot. To ni po pravici, je dejal, in naj bi se umeknil vsaj za konfin, bo tudi zanj bolj varno.

Iz dobrega namena je izvirala pridiga kovača Miklavža, pa žal, pijanec na cesti je ni prav nič upošteval. Zapiral je cesto kakor prej in se ni genil.

Kovač Miklavž je zmajal glavo — nak, s pijanci je križ! — Ali red mora biti in on, kovač Miklavž, je že tak, da skrbi povsod za red — pa je prijel pijano pokoro na tleh za rame in jo zavlekel vkraj ceste. „Na, tukaj-le leži, makar do sodnjega dne!“ Popravil si je klobuk na pošev in odvriskal domov. Doma je kakor snop padel na posteljo in zaspal. In je spal vso noč kakor ubit in smrčal kakor vihar. Storil se je dan, pa je kazalo, da še do polovice ni opravil spanja, kar ga ima na sporedu.

Žena ga je poloblečena tresla za rame in vekala: „Za Krista voljo, zbudi se, klada pijana!“

Pri durih je stal orožnik in pazil na njeno ravnanje.

Sklonila se je čezenj, da mu zasuče glavo. Pa je zakričala: „Kakšen pa si, o Marija usmiljena!“

Pristopil je orožnik: kovač Miklavž je bil po licu, po rokah, po obleki namazan s krvjo.

Zdaj je orožnik prevzel posel, da ga zbudi; žena je tulila po sobi in kar se njej ni posrečilo, se je posrečilo orožniku: kovač Miklavž se je zbudil in v dokaz temu dolgo in široko zehnil. Sedel je pokonci, zmel si oči in se ozrl — videl je orožnika.

Bolela ga je glava in si je mislil: Pijan sem, reči vidim, ki jih ni. — Pogledal je v drugo stran, popraskal se po glavi, pa ko je spet obrnil pogled, glej! še vedno stoji pred njim orožnik, bele rokavice ima na roki in ko jih gleda kovač Miklavž, mu pred očmi zapleše soba in se je moral opreti na roki, da ni omahnil.

Nemara je pa prav, da je orožnik tukaj, in le on, kovač Miklavž, se ta hip ne spominja, kako vlogo da igra mož z belimi rokavicami navsezgodaj v njegovem gospodinjstvu. Šment vendar, da ga je tako zdelala pijača! Nič drugače ne bo, orožnik spada sem v hišo kakor ura na steni in razpelo v kotu. Le da se kovač ne spominja, kako in kaj — pa se bo že še spomnil.

Kaže pa prijazen biti. — Pokimal je orožniku in mu dal dobro jutro, pa je bil močno zagrljen in ne bi živa duša mogla ugeniti, kakšna beseda mu je takrat prišla iz ust. Nemara sem žejen, se je spomnil Miklavž.

„Le kar oblecite se,“ je rekel s kratko besedo orožnik, „spremili me boste!“

Miklavžu se je nerodno zdelo; kar nikakor si ne more domisliti, ko bi se vendar moral, zakaj in kam naj spremi orožnika. Zdajci se je tudi zavedel, da baba tuli po sobi — čemu neki tuli? Ali je zmešan, ali se mu še sanja, ali je začaran?

„Vsaj umij se,“ je ihtela žena, „da te ne bodo krvavega gonili po svetu kakor razbojnika! Oj nesrečni ti pijanec, zdaj imaš, kar si iskal!“

„Ni časa za umivanje,“ je odločil orožnik, „karščen ste, greste z mano! — Miklavž, ob vašem zelniku leži mrlič — ubit je. Po pravici povejte, ali ste ga vi?“

Žena je s podvojeno silo zatulila. Kovač Miklavž je začuden gledal krvave roke, tudi hlač in telovnika se je držala krvava skorja. „Nič ne vem, nič ne vem,“ je mrmral.

„Le napnite možgane, se boste že spomnili!“ ga je silil orožnik. „Že v krčmi ste iskali obresti, da so vas morali postaviti pred duri; zunaj ste zabavljali in klicali na korajžo, uboj se je moral zgoditi prav tisti čas, ko ste rogovilili po cesti — odkod pa ste krvavi? Kovač Miklavž, kar po pravici, ali ste ga? Pijan človek marsikaj stori, kar trezen ne bi.“

Kovač je majal težko glavo, ogledaval je kri po sebi. „Nič ne vem, nič ne vem.“

Brez upora, na duhu in telesu ubit, je šel z orožnikom, le v veži se je ustavil pri škafu in si privoščil dolg požirek vode. Spremljal ga je jok obupane žene.

II.

Dva dni so ga imeli zaprtega kovača Miklavža, potem so ga zopet izpustili. Čim mu je izpuhteval iz možgan pijani strup, vračal se mu je po malem tudi spomin na usodepolno noč, na človeka, ki je ležec preko ceste zapiral pot in ki ga je Miklavž v pijani dobrohotnosti zavlekel vkraj; ob tisti priliki se je moralo zgoditi, da se je oskrnil s krvjo.

Prišle pa so v teku teh dveh dni tudi še nove okoliščine na dan, ki so kazale na povse drugega storilca.

Ubiti je bil krošnjar Fajdiga, doma iz vasi blizu Kranja. Še tistega popoldne je bil pil v Mubijevi gostilni na Jezerskem, ž njim so videli bradatega moža v oguljeni obleki z zelenim klobukom. K mraku sta oba odšla proti kranjski strani — kasneje ni nobena priča več videla Fajdigo živega. Zoper tega Fajdigovega tovariša se je kupičil sum.

Ubit je bil Fajdiga s ploščnatim, dve pesti debelim rdečkastim kamenom, ki so ga še našli na cesti blizu mrliča. Okrvavljeni njegov rob se je zlagal z globokimi, do možgan segajočimi ranami, ki so zijale na krošnjarjevi glavi. Drugega kamena te rdečkaste barve ni bilo ondot; pač pa je pol ure odtod nazaj proti koroški meji peljala cesta mimo pečine, kjer so lomili kamen te posebne vrste. Tukaj je nemara storilec pobral morilno skalo in jo nosil s sabo, zavratno prežeč na ugodno priliko. Umorjeni je bil oropan, manjkala mu je listnica z denarjem, tudi krošnje ni bilo poleg njega.

Krošnje so našli v cestni grapi poleg Anžurjeve krčme in zdaj so se pri Anžurju spomnili, da je na sv. Florijana večer kmalu potem, ko so se iznebili nadležnega kovača, noter prišel kosmat popoten človek z zelenim klobukom; še pri tisti mizi je sedel, kakor orožniški stražmojster Križman, hitro je izpil nekaj

vina in zopet šel. Tako se mu je mudilo, da je celo pozabil svojo palico, to palico so svojci ubitega krošnjarja spoznali, da je bila last le tega. Zdajci so se tedanji Anžurjevi gosti hvalili drug nad drugega, kako sila sumljiv se jim je že takrat videl pozni gost, ker se mu je tako mudilo — kakor da se pravičniku ne bi smelo nikdar nikamor muditi, najmanj pa iz gostilne.

Tega kosmatega moža z zelenim klobukom so torej iskali.

Mubijeva natakara na Jezerskem je povedala, ko je svoj čas služila v Škofjiloki, da je ondu enkrat ali dvakrat govorila s starejšim fantom, ki so rekli, da je strojarjev iz Poljanske doline ali proti Žirem. Ko je videla na svetega Florijana dan Fajdigovega spremljevalca, ga je koj spoznala, da je taisti, še izpraševala ga je po škofjeloških novicah in ji je dajal primerne odgovore. — Sled so torej imeli.

Brzovjav je nesel ukaz, ni trajalo dolgo in že so prignali orožniki pred preiskovalnega sodnika v Ljubljano ne le enega, ampak kar dva strojarska fanta iz lepe Poljanske doline. Bila sta pa oba silno ogorčena. Tako sta povedala, da sta bila že v nešteti bojih in že mnogokrat zaprta in da si iz zaprtja ne bi storila ničesar — dosti slab fant, ki ni nikdar zaprt! Ali tega se jima še ni primerilo, da bi ju zaprl čisto in očitno po nedolžnem kakor to pot. Prilike za boj, sta rekla, imata vendar dovolj doma na Poljanskem in lahko vsak ve, da se ne bosta hodila pretepat gori pod Grintavce. — Prišla je natakara z Jezerskega, prišel je orožniški stražmojster Križman — in morali so izpustiti oba poljanska petelina, kajti priči sta na prvi pogled rekli, da pravega ni med njima.

Popis osumljenca je prišel v liste in se razširil po vsi deželi in preko njenih mej. Na Koroškem so prijeli drvarja Janeza Ovčnika, možaka z zelenim klobukom in kosmatim licem, ker se je dognalo, da je okoli svetega Florijana drvaril po gozdih pri Jezerskem. Bil je ponižen človek in je prosil odpuščanja zastran zelenega klobuka, češ, neuk je in ni vedel, da bi ga ne smel nositi. Tri dni so ga krmili v preiskovalnem zaporu, potem so tudi njega morali odsluviti in mu dati izpričevalo, da je nedolžen.

Še dvem, trem drugim se je je enako zgodilo. Jabolka, ki so o svetem Florijanu cvetela, so že zorila in spomin na krvavi dogodek iz svetega Florijana noči je že bledele in se umikal novejšim in živnejšim vtiskom.

Tačas se je pa posrečilo stražmojstru Križmanu, da je prav pod oknom domače orožniške kasarne zasačil moža s kosmatim licem in zelenim klobukom, ki ni bilo nič dvoma, da je pravi. Zazrši orožnika je tolovaj skušal zbežati, ali Križman je skokom bil za njim, ga zgrabil in uklenil. In niti zajtrkoval ni, kar brez odloga ga je gnal v Kranj in odtod z železnico v Ljubljano, na stari Žabjek v jetnišnico. Morilca je oddal ječarju, sam pa se je takoj javil pri preiskovalnem sodniku s presenetljivo vestjo: Imamo ga! — Bil je vesel svojega uspeha in nanj ponosen, kajti umor v njegovem okolišu, malo drugače kakor vpricho njega, ga je grizel in skelel, kakor da mu je sam kriv; ves čas mu ni bilo dalo miru in je bil vohal in prežal na nove sledi — zdaj mu je odleglo.

Preiskovalni sodnik je odložil drugo delo in poslušal stražmojstra. Bil je previden, po dosedanjih izpodletelih poizkusih je imel pomisleke; ali stražmojster Križman, vesten orožnik, je določno izjavlja:

„Mož, ki sem ga pripeljal, je kakor jajce jajcu podoben sumljivemu gostu, ki je na večer umora prišel v Anžurjevo krčmo in je sedel poleg mene. Na to lahko prišezem.“ Spričo tako določne izpovedbe ni moglo biti dosti dvoma, da je pravi storilec pod ključem.

Ali čudno — storilec je tajil. Tajil, da je storilec, tajil celo, da je bil tedaj ali sploh kdaj v Anžurjevi krčmi. Rekel je, da mu je ime Janez in se piše za Štruklja in da je sploh prvič prišel v one kraje, kjer so ga prijeli, zakaj drugače se drži bolj Dolenjske. Drugega ni krivičnega na njem, je rekel, kakor to, da ne zna ne pisati, ne brati in ni razložil napisu na orožniški kasarni, sicer gotovo ne bi prišel se tja nastavljat. In se je bridko pritožil, da mu v zaporu ne dajo nič zajtrka.

Sodnik si je domišljal, da pozna ljudi — in ta mu ni bil všeč. Ostro mu je pogledal v oči. Mrmraje jih je Štrukelj povetil, dobre menda ni imel vesti. Očital mu je sodnik vzroke, zakaj da je nujno sumljiv, da je umoril krošnjarja Fajdigo. Janez Štrukelj je nevoljno krenil glavo v kraj in odgovoril, da mu morajo vse to dokazati. Sodnik mu je z resnim podarkom obljubil, da se bo zgodilo, in se je ta obljuba glasila kakor grožnja; do tedaj pa da ostane Janez Štrukelj v zaporu. Dvignil je svoj glas in mu priporočil, naj opusti svojo zakrknjenost, ki najbolj pričuje zoper njega; priporoči se naj Bogu in si izpraša vest in ko bo spoznal, da je pokoro treba vzeti nase, in bo pripravljen povedati resnico, naj se javi ječarju, in ga bodo špet pripeljali predenj.

Res, že drugo jutro se je javil in so ga spremili v pisarno.

Svečana napetost je plavala po vzduhu, ki je dehtel po starikavi opravi, po kislikastem črnilu in po sipi.

„No, Štrukelj,“ ga je ogovoril sodnik, „pričakoval sem vas. Vedel sem, da bo zmagala vest. Ali se mi boste zdaj izpovedali?“

Štrukelj je bil pač že vaje takih zasliševanj; kar sam in brez poziva je sedel na stol in poželjivo je pogledal po mizi. Vzdihsnil je in vprašal, če sme vzeti tisti-le konček smodke, ki leži med pepelom v skledici.

Sodnik je molče dovolil. Štrukelj je vzel konček, ga obrisal ob rokavu in ga porinil med čeljusti. Potem je vprašal, če bo preiskava še dolgo trajala.

Sodnik je pričakoval skesano izpoved in je bil nevoljen, čemu ti ovinki. Rezeko je odgovoril, da tem dalj, čim dalj bo tajil; prišle bodo priče in mu bodo v zobe potrdile, da je pravi, potem ga bo pač minila trdovratnost.

Štrukelj se je razburil. Izjavil je, če bodo še dolgo vlekli preiskavo, pri tej hrani ne more obstati. Kruha je premalo in kosila tudi in zabelo menda samo mimo nosijo mimo loncev; za zajtrk: Dobro jutro! za večerjo: Lahko noč! in drugega nič — to je premalo.

Sodniku so presedale te besede. „Če je za druge dobro, bo za vas tudi.“

Ali Štrukelj je odločno zavračal to stališče, češ, drugi nemara res še take hrane ne zaslužijo, toda on je nedolžen in zato je stvar drugačna. Če hočejo, da jim bo še naprej tukaj sedel in pomagal peljati preiskavo, mu morajo boljše postreči. In drugače tudi ne ostane, kakor da mu plačajo za vsak dan dva goldinarja škode, toliko bi zlahka priberečil, preveliko ima izgubo.

Sodnik ga je vprašal, ali nima ničesar pametnejšega povedati, in ko je Štrukelj odgovoril, da zanj ni bolj pametne stvari, kakor je ta, ga je kratko odpravil. In jezilo ga je, da mu ni branil onega končka smodke — ali bilo je prepozno.

Preteklo je par dni in prišle so povabljenе priče: natakaričica z Jezerskega in Anžurjevi — že v petič so imeli to pot. Ogledovali so si Štruklja od vseh strani, s klobukom na glavi in brez klobuka, in so zmigavali, dokler da jim ni sodnik povedal, da ga je orožnik Križman določno spoznal za sumljivega gosta iz usodne noči. Potem so drug za drugim pritrjevali, da bo res pravi.

Stvar je slabo kazala za Štruklja — že so se mu v ne preveliki dalji ponujale vislice. Pa je dospel k sreči še pravi čas izpisek njegovih dotedanjih kazni in ta ga je rešil. Tam je stalo črno na belem, da je Janez Štrukelj na svetega Florijana dan tega leta in tri dni prej in tri dni poznej sedel v tesnih zaporih novomeškega sodišča, kamor so ga bili vteknili zaradi beračenja. Potemtakem pri najboljši volji ni mogel na svetega Florijana večer tam nekod na Gorenjskem pobijati krošnjarjev, ropati in pri Anžurju popivati.

Morali so ga torej izpustiti. Pa je bil siten človek, ta Štrukelj; zahteval je ona dva goldinarja za vsak dan in rekel, da ne gre drugače iz te hiše.

Sodnik mu je nevoljen očital, čemu ni koj sam povedal, da je bil na svetega Florijana dan zaprt in kje, tako si je sam zakrivil zapor in pričam pota in državi stroške; Štrukelj je odgovarjal, da ni dohtar, da bi vse svoje kazni v glavi nosil, — in da se ga izlepa odkriža, mu je dal sodnik kar celo smodko, le prav malo je bila ob strani natrgana, gorela bi bila bolj slabo, ali Štrukljevim namenom je ustrezala docela.

Potem so počivali spisi. Drugega ni prišlo novega poleg, nego par nujnih prošenj Janeza Štruklja, pisanih od znane zakotne roke. V teh prošnjah je priganjal plačilo odškodnine dveh goldinarjev na dan, hkratu pa dovoljeval, da se od dotične svote odtegne vrednost smodke, ki jo je dobil na račun. Če deželna sodnija sama ne bi mogla ali hotela ugoditi tej prošnji, naj jo predloži višji sodniji.

Posvetna pravica je bila pri kraju, s svojo modrostjo in s spisi so šli v registraturo. Zapadel je prvi sneg, nikdo ni več govoril o umorjenem in oropanem krošnjarju Fajdigi.

III.

Tačas pa nenadoma pride od sodnije v Kranju brzojavka, da se je morilec javil sam; za brzojavko s prvim vlakom so ga pa tudi že prignali. To pot je bil pravi, dasi ni imel zelenega klobuka, ampak kučmo, in ni bil kosmat, ampak obrat.

Sključen je sedel pred preiskovalnim sodnikom, povešal oči in tiho in trudno odgovarjal. Res je umoril in oropal krošnjarja; od tedaj mu vest ne daje več miru, umorjeni krošnjar ga preganja, zato se je sam ovačil, da sprejme kazen in pokoro.

Tako je gladko priznal. Vse podrobnosti dejanja pa je moral preiskovalni sodnik z nešteti vprašanji iz njega izvlačiti. Bolelo ga je, ko mu je roka človeške pravice neusmiljeno odpirala stare rane, trpel je kakor pod nožem zdravnika. „Čemu vse tisto,“ je rekel, „saj ne tajim, saj se ne branim kazni.“

Trikrat sta se v pozno noč razgovarjala s sodnikom, predno je bilo od vseh strani razjasnjeno krvavo dejanje.

Nace Kuk je bil izučen strojarski pomočnik, pa mu niso dišale kože in obrt. Bolj so ga veselili konji in cesta in vožnja in nazadnje je služil v graščini blizu Šent Pavla na Koroškem. Mezda ni bila velika, ali večkrat mu je kanila v roke kaka napojnina in prilike je bilo precej za pijačo, to ga je mikalo.

Pa je neki dan pozabil njegov tovariš, konjski hlapec Tine, v hlevu na oknu svojo denarnico in Kuk jo je našel. Sam je bil, pogledal je vanjo, notri je bilo triindvajset goldinarjev. Pa ga je premotilo in jo je vteknil v malho. Tolažil se je: saj mu jo še lahko vrnem; rad bi bil pošten in rad bi imel denar — oboje hkratu. In je odlagal vračilo, da so zagnali krik zaradi tatvine — zdaj je bilo prepozno, sram ga je bilo, da bi se izdal.

Zoper tujo imovino se ni bil do tedaj še nikdar pregrešil, štelo so ga za poštenega, zato ga tudi niso sumili, marveč so storilca iskali drugod. Pekel ga je pa krivični denar, žal mu je bilo zapravljenosti poštenosti, pa je skušal omotiti nadležno vest v gostilniškem hrupu; brez pameti je trosil ukradene novce, tako je sam nase obračal oči in sum. In ko je nekoč pozabil zakleniti svojo skrinjo, jo je okradenec prebrskal in res notri našel svojo denarnico, žalibog je bila prazna. Prijel je Kuka, pa ta se mu je izvil iz rok in popustivši vse svoje stvari pobegnil.

Namenil se je nazaj na Kranjsko in je bilo baš na dan sv. Florijana popoldne, ko je prišel v mejno vas na Jezersko. Še goldinar je imel denarja od svojega plena, drugo je že pognal skoz grlo. Stiskal je zobe in krčil pesti, grabila ga je jeza nase in na vesoljni svet, ko se je spominjal abotne kupčije, ki jo je napravil. Vso praznično obleko je ondu pustil, še poselske bukvice, ječa mu preti — in za vse to je dobil borih triindvajset goldinarjev, da jih je zmetal krčmarjem! En edini goldinar mu je ostal v žepu, še ta, kakor da bi ga tiščal! — Mislil je, da krade drugemu, pa je okradel samega sebe, okradel za denar, za poštenje, za srečo vseh bodočih dni. Brez obleke, brez bukvic — kje dobi pošteno službo? In čim izvedo, da je tat, pol manj bo vredno njegovo delo!

Stresla ga je togota in s pestjo se je udaril po glavi. Krenil je v Mubijevo gostilno in v dušku izpil dva kozarčka žganja, da se otrese grenkih misli. Radovedni natakariji je rekel, da je truden in da bo čakal, če pride mimo kak voznik in ga vzame na voz.

Kmalu za njim se je v isti gostilni oglašil krošnar; natakarija ga je poznala, Kuk ne, pa mož je bil dobrodušen in zgovoren in ga je sam ogovoril. Kuk mu je povedal, čemu čaka, krošnar je odgovoril, da voznika ob tem-le času pač ne bo, in sta sklenila, da gresta vkupe.

Plačala sta in je videl Kuk krošnarjevo listnico in se mu je zdelo, da je polna denarja. Spomnil se je svoje revščine in da ji je sam kriv in zavrela mu je kri v glavi. Dvignila sta se in ko sta prišla preko koroške meje, se je že mračilo.

Samotna je bila pot. Le še par drvarjev sta srečala, potem ne več žive duše. Bolj in bolj se je temnilo, bolj in bolj glasno in plašno so skoz gozdno tišino odmevali koraki samotnih dveh popotnikov po trdi cesti in bolj in bolj so se oglašale Kuku temne in plašne misli.

Mož s krošnjo je stopal enakomerno, enakomerno pred se postavljal debelo palico, glasno pihal iz svoje pipe in vmes pravil, da je samec, da je pri Kranju doma, da je po Koroškem prodajal plahte,

kupčija pa je šla bolj slabo in ni prodal vse robe. Zdaj ostane par dni doma, da obdela njivico, ki jo ima v najemu, potem bo spet šel po kupčiji na drugo plat, preko Cerkelj proti Kamniku.

Tako je prijazno pripovedoval in poleg vlekel pipo in Kuk je kakor v sanjah poslušal. Pregarjala ga je misel na prazne njegove žepe in na polno listnico krošnarja in bolela ga je glava. V ustih je imel grd okus, mrzel je sam sebi in mrzel mu je ves svet. Naj bi prišli tolovaji in ga v tej samoti pobili, še branil se jim ne bi! Kam naj gre! Domov? Kako ga bodo gledali! In baš doma ga bodo najprej iskali orožniki. — Da, če bi imel denarja, da bi šel pod drugega cesarja, kamor ne sega naša pravica...

Pa mu je pred očmi zaplesala polna listnica krošnarjeva in na nič drugega ni mogel misliti, nego da je v tej listnici njegova rešitev, brez listnice pa se mu obeta le beda in sramota in mu je ljubša smrt. Čul je utrip srca, lovil je sapo, zasukalo se mu je v glavi, da je omahnil in zadel ob krošnarja. „Truden sem,“ je zamrmral.

Tako sta prišla v Kokro. V hišah so še bdeli, gorka rumena luč v oknih mu je prepodila mračne misli in pričel je razgovor s popotnim tovarišem.

Pa ko ju je zunaj vasi spet objela noč in samota, so se mu s podvojeno silo vnovno zbudili nasilni naklepi. Tako se mu je zdelo, da druge ni izbire, ne pota: ali on ali krošnar! In če pravi čas ne porabi prilike, bo izgubljen.

Ob cesti je bil kamenolom, poleg kamenoloma je žuborel studenček, tjekaj je stopil pit. Sklonil se je k vodi in se z roko oprl ob tla pa mu je roka oprijela ploščnat, robat kamen. Ta kamen je odločil usodo krošnarja in njegovo. Pobral ga je in spravil v žep.

Že sta slišala tupališke pse — zdaj, zdaj se mora zgoditi ali nikoli. Prišla sta na most; nekaj je reklo Kuku, da bi kamen zagnal v vodo, boril se je sam s sabo; most je bil kratek — če bi bil deset korakov daljši, bi se bil morebiti še premislil na dobro plat, ali most je bil prekratek; in ko je bil onostran, je bilo že prepozno.

Vzel je kamen iz žepa in zdaj ni bilo drugega na svetu, nego kamen v roki in krošnar ob strani. Za streljaj daleč se je zasvetila prva hiša. — Kuk je s korakom zaostal, zamižal je, vroče in rdeče mu je bilo pred očmi in roka s kamenom mu je z vso silo udarila spremljevalca po glavi — zdelo se mu je, da je udarila kar sama — zahreščalo je in krošnar je padel na tla in ni več glasu dal od sebe. Niti se ni več gnil, pa ga je Kuk le še treskal po čelu in licih, nič drugega ni mislil tisti hip, nego da mora tolči, z vso silo tolči — bil je kakor obseden.

Ko ga je minula besnost, skoraj ni vedel, zakaj je ubil moža. Zbrati je moral misli, da je z nerodno roko poiskal listnico in jo vzel žrtvi. Še je pobral krošnarjevo palico in si optal njegovo krošnjo, dasi so ga noge komaj samega nosile — ni bil več gospodar svojih misli.

Takrat je po cesti nasproti pripel in prikual dolg možak. Kuk se mu je ognil za drevo, možak ga ni opazil, gugal se je mimo.

Kuk je gledal za njim in čakal: zdaj-le bo pri mrliču, zdaj-le mu mrlič razodene krvavo krivico in dvigne svojo mutasto tožbo — in že me bodo imeli. Čutil je, da mu gre za življenje, pa se ni mogel ganiti, prikovan je stal ob drevesu in čakal svoje usode. Dolgi možak se je zavalil preko mrliča, okorno se

pobiral, poleg robantil in dajal mrliču pijane nauke. Zdaj ga celo dviga, — ali je videl in spoznal grozoto? — vleče ga v kraj — kaj bo storil? Pa je ukajoč nadaljeval svojo pot — nič ni zapazil!

Kuk je vrgel krošnjo z rame v grapo, luč ga je zvalila v krčmo, zmučen je bil in žejen, na nevarnost ni mislil.

Notri se je kadilo, slabo je svetila luč. Okoli ene mize je bilo več pivcev, za drugo je sedel en sam, k temu je prisedel.

Krošnjarjevo palico je položil za sabo na klop, naročil si je pol litra vina, pa ko je bliže pogledal soseda pri mizi, glej: orožnik je! Pa se je nasmehnil — naj se zgodi, kar je namenjeno! Tako brez sleherne vrednosti se mu je zdelo življenje, le truden je bil v nogah in v glavi, odpočil bi se rad, brez misli, kjerkoli — makar v ječi — makar v neposvečenem kotu britofa. Oddaleč ga je mikala misel, kaj, če bi se mu izdal! — Gonili bi me okoli — nak, preveč sem truden.

Hlastno je pil, vino ga je razgrela, poslušal je, kako se pri drugi mizi smeje; ni vedel, zakaj, pa se je tudi namuzal. Še pol litra je izpil, hitro je opravil, potem je plačal in se poslovil. Palico je pozabil na klopi — ni je bil vajen.

Pred hišo je za hip postal, pogledal je tja v oč proti kraju zločina, potem s počasnim korakom mahnil po cesti proti Kranju — morebiti za mano gledajo, si je mislil.

Zunaj vasi je hojo pospešil; nikogar ni srečal, blizu Kranja je zlezal v odprte svisli in zaspal.

Ko se je zbudil, je bil že dan in šel je v mesto. Zvonilo je, stopil je v cerkev. Pokleknil je pri durih in polglasno se izročal Bogu, naj ž njim stori, kar hoče; bolj onemoglo kakor skesano se je klanjal božanstvu, od srca se mu ni dalo moliti, čutil je, da je raztrgal vezi med sabo in Bogom. Zaželenega miru ni našel v cerkvi.

Peš je krenil proti Ljubljani. — Zdaj so ga že gotovo našli, ubitega krošnjarja, gotovo že ugibajo za storilec! — Spomnil se je in postalo mu je vroče: krošnjarjevo palico je pozabil v krčmi — ta ga bo izdala. Nemara ga že iščejo... Ali je še kaj drugih sledov?

Ogledal si je tresoči roki, po prstih desnice so bile rjastorjave pege, rob desnega rokava je bil trd zasušene krvi; pogledal je po obleki in pogladivši se po prsih začutil v notranjem žepu listnico, plen ropa in umora.

Stopil je s ceste v gozd, oprezno se oziral, ali ga kdo ne gleda. Za širokim hrastom jo je potegnil iz žepa: polna je, nabasano polna, težka! Prevzela ga je strast po denarju, pozabil je vse drugo. In jo je odprl. Prihajalo mu je vroče — kaj je to: sami papirji, računi, potrdila! — Slednjič — v zadnjem predalu — tukaj je denar! Oddahnil se je, obrisal si pot, potem je štel: deset, petnajst, šestnajst, sedemnajst, osemnajst goldinarjev! Osemnajst goldinarjev, ne bora več, naj je obračal listnico, kakor je hotel!

Zaškripal je z zobmi — za beraških osemnajst goldinarjev je ubil človeka — tako ga je spet varal hudobec! Treščil je listnico ob tla, teptal jo s peto, ječal in se jokal od togote. Pa ko mu je odleglo, je denar le pobral, ga očedil, zravnal in spravil v žep, listnico in papirje pa zagrebel pod listje. S slino si je obrisal prste, iztrebil je kri z rokava in si ga zamazal z blatom.

Šel je naprej po cesti in mučila ga je misel, gotovo je še kaj pozabil, kar ga izda, in zopet in zopet je postajal, si otipaval žepe, si ogledaval roke in obleko.

Iz zanikarne kmetske krčme z majhnimi okni je prihajalo hripavo petje pijanega moškega glasu. Šel je noter.

Za mizo je poslanjal opit kmetski dedec, zariplega lica, s klobukom postrani; hrupno je pozdravil došleca: „Na, duša, pojdi pit!“ — in mu porinil frakelj.

Kuk je pil in še sam naročil žganja pri umazani krčmarici, ki je zevala po hiši. Napil je pijancu. Dobro mu je dela sosesčina zanikarnosti, domačega se je čutil in varnega sredi nesnage in smradu.

Žganje mu je omočalo skrbi, glas mu je postajal jačji; hitro je vlival vase, pomagal pijancu peti in pobratila sta se. Za šalo sta menjala klobuke raz glavi in tisti hip si je domislil, da ga utegne zeleni klobuk izdati. Zadovoljen je bil s pijančevim predlogom, naj mena obvelja, pijanec je zadremal za mizo, Kuk je plačal in šel.

Čutil je žganje in dajalo mu je pogum, da je na cesti pozdravljaj ljudi in jih ogovarjal. Skrbel pa je s potjo zato, da se ne strezni, treznosti se je bal. Tako je prišel v Medvode, odtod se je z vlakom peljal v Ljubljano.

Tu je imel starega znanca, za hlapca je bil pri konjih, poiskal ga je in vkupe sta popivala. Tri dni ni prišel Kuk iz pijanosti, potem je bil suh. Zdaj se ga je prijatelj hitro otresel, češ, gospodar je hud; za slovo mu je dal poceni svet, naj si poišče dela.

Kuk bi se ravnal po tem svetu, ali treznemu se je omočena vest zopet zdramila in mu ni več dala miru, nepretrgoma ga je preganjala: mutasti birič. Tisoč jezikov, tisoč oči je imel ta mutasti birič, iz vsakega stražnika, iz vsakega radovedneža je gledal vanj, iz vseh ljudi je govoril, po vseh listih ga zasledoval. Vest o umoru je že krožila med ljudmi in kar je videl Kuk, kar je slišal, vse je obračal nase in na svoj krvavi čin. Zbegan je čakal, zdaj, zdaj ga primejo in uklenejo, ženó v temno ječo, iz ječe v smrt.

Ni strpel, šel je sam na policijo in se javil, da je Nace Kuk.

Začudil se je, da ga niso koj uklenili, še napodili so ga skoro, tako neprijazno ga je mlad gospod z zaspanimi očmi vprašal, kaj pravzaprav tod išče; drugi so stali okrog, kadili in se muzali. Mislil je, da že vse vedo, glej, ničesar niso vedeli! Sram ga je bilo, se izpovedati mlademu gospodu in smejoči se družbi vse svoje krivde in svojih muk, in je priznal le tatvino, ki jo je zagrešil na Koroškem, in drugega nič. Še te mu kmalu niso verjeli. Trdo so ga prijeli, ali se morebiti ne laže in tatvino le hlina, da bi ga zastonj krmili v ječi; pa jím je na drobno vse razložil, kako je hlapcu vzel denar in kako je tatvina prišla na dan, da so mu morali verjeti. Mladi gospod je napisal zapisnik in so zapisnik in Kuka poslali na deželno sodnijo v Celovec.

V Celovcu so ga tri mesece držali v preiskavi, kajti medtem je bil okradeni hlapec odšel po svetu in so ga morali poprej poiskati, predno so lahko sodili Kuka. Končno je bila sodba in so mu prisodili mesec dni ječe. Bil je videti tako skesan in nesrečen, da se je smilil sodnikom in so ga sodili po skrajni milosti. Po sodbi so ga vprašali, če je s kaznijo zadovoljen, in so bili sila presenečeni, ko je zamrmral, da je premajhna.

Prestajal je kazen in so ga hvalili, da je pokoren in priden delavec. Potem so ga peljali na rotovž, tam so mu dali prisilni potni list in tri hlebce kruha in ga poslali v domačo občino, tja v hribe za Škofjoloko.

Starši niso bili kaj veseli sina tatu, ali bil je tako potrft, da se jim je smilil. Prigovarjali so mu, naj si poišče dela v svojem obrtu, toda rajši je ddnaril v domačem kraju. Delal pa je le toliko, da je staršem plačeval hrano, drugače je polegal za kajžo, se potikal po gozdu in se pogovarjal sam sabo. Toda ni se pogovarjal sam sabo, ampak z mutastim biričem sta imela pomenke, dolge in žive.

Včasih je po ljudeh dospela še kaka vest zastran onega umora pri Tupaličah in da so nemara že zasačili morilca in ga zaprli; o takih prilikah je prišlo Kuka, da se je lotil najtežjih in najnevarnejših del in se igral s svojim zdravjem in življenjem. — Slednjič so vsi glasovi o zagoneznem zločinu umolknil.

Umolknil pa ni mutasti birič. Čim bolj je molčal svet, tem bolj je kričal mutasti birič in terjal svojo pravdo in ni dal miru ne podnevi, ne ponoči. Nenadno ga je budil iz spanja, da je Kuku bilo srce v prsih, kakor kladivo po nakovalu, in ga je spreletala groza; čutil je nekoga poleg svojega ležišča, in se ni upal geniti, da bi se ga ne doteknil — z mrzlim potom oblit je čakal dneva.

Prišla je zima, pa je Kuk neko noč kar vstal in šel z doma. Brez jasnega naklepa, kam in po kaj; pa saj mu ni bilo treba misli in preudarka, ko je imel zanesljivega spremljevalca: mutasti birič mu je kazal pot. Po beli cesti je stopal Kuk in se menil sam sabo, pa se ni menil sam sabo, ampak z mutastim biričem. Pričkala sta se. Kuk se je zvijal in obotavljal, ali mutasti birič ni odnehal in Kuk ga je moral ubogati. Tako ga je mutasti birič prignal v Kranj in v Kranju sta se borila še dva dni in dve noči, ali ni bilo drugače in je zmagal mutasti birič in prignal Kuka na sodnijo, da se je izpovedal kakor pred Bogom.

Iz Kranja so ga poslali v Ljubljano.

IV.

Prve dni je bilo sušca meseca sledečega leta, ko je prišel Nace Kuk pred porotno sodbo.

Vedel je, kaj je zaslužil in kaj se mu obeta. Zaslužil je vešala, pa ga je preiskovalni sodnik potolažil, da v smrt ne bo obsojen, ker je medtem prestal že drugo kazen v Celovcu in v takem primeru zaviti naši paragrafi ne dopuščajo smrtno kazni. Obetala se mu je torej ječa, če ne dosmrtna, vsaj mnogomnogoletna.

Bil je pa spravljen z Bogom; in vdan v svojo usodo in sedel na obtožni klopi. Roki je sklenjeni držal na kolenih, gledal je predse v tla in drugih ni imel želja, nego da bi že bila končana razprava in ga ne bi gledalo toliko radovednih oči, ki jih ni videl, pa jih je vendar čutil. In da ga ne bi toliko izpraševali sodniki in porotniki in še drugi gospodje, izpraševali reči, ki jih je že opetovano povedal preiskovalnemu sodniku. „Nič ne tajim, res sem storil, kakor me tožijo, kesam se in kesal se bom vse žive dni — prosim za milostno sodbo“ — to so bile njegove misli.

Ali zakon je zakon, razprava mora iti svojo ukazano pot in jo je šla in še so ga izpraševali, kako je bil oblečen tisti dan in kaj je pil in jedel in koliko je imel denarja. Ponižne je dajal odgovore, pa se mu je zdelo, kakor da pripoveduje pravadne stvari, ki jih

je skoro že pozabil. Kakor v sanjah se je še spominjal nanje, pomišljati je moral, da je našel pošten odgovor.

Predsednik je bil nestrpen, namazane je imel brke in svetila se mu je pleša. Priganjal je: „Hitro, hitro! Kaj bi toliko preudarjal! Prej bi se premišljal, predno si ga umoril, onega reveža! Zdaj je treba gladko dajati odgovor. Glej ga! Tako odgovarja, kakor bi delil milosti.“

Vzad je zašumel tih smeh, predsednik si je s prikrito zadovoljnostjo ravnal brke; potem je z resnim pogledom dal poslušalstvu znamenje, da miruje.

Naprej se je vlekla razprava in na dolgo in široko so zaslišavali priče, vse, od natakariče na Jezerskem do orožnika Križmana, in obtoženec ni vedel čemu, saj ni tajil. In rodila se mu je misel, da je vsa ta dolga razprava del njegove pokore, vice so, ki jih mora prestati, predno doseže mir v ječi. Vdano je poslušal, vstajal, odgovarjal, sedal, kakor so mu ukazovali, in premagoval je slabosti, ki so ga obhajale.

Na vrsto sta prišla zdravniška izvedenca. V učenih besedah sta razložila, kako je bila rajnkemu Fajdigi s toporobatom orodjem, lahko da s pokazanim kamenom, na treh mestih udrt lobanja; vsaka teh poškodb zase je bila smrtonosna in je smrt nastopila v hipu. — Poslušal je Kuk in zdelo se mu je, da sodba ne bo tako huda, kakor je razprava...

Tako so potekale dolge ure, polne trpljenja. Slednjič je predsednik s svetlo plešo in namazanimi brki sklenil dokazovanje.

Zdaj bo konec, si je mislil Kuk in se je pripravil, da vstane in poslušaja sodbo.

Ali govoriti je pričel šele državni pravdnik. In Kuk je poslušal in globoko je povsili glavo, sklenjeni roki je stiskal med kolena in še enkrat je moral pretrpeti ves trnjev pot zločina in kesa, ko je državni pravdnik z ostrimi besedami in s prekipevajočo ogorčenostjo ponavljal krvavi dogodek — kakor da tam na klopi ne sedi skesan spokorjenec, ki je sam prišel in ponudil pravici glavo, ampak zakrknjen grešnik, ki se skuša izmuzniti, neplačavši računa.

Pokora mora biti, si je mislil Kuk, zaslužil sem jo — in ko ga je po končanem govoru državnega pravdnika vprašal predsednik, ali bi rad še sam kaj povedal, je zdrknil s klopi na kolena in zašepetal, da prosi za milostno sodbo. Prijel ga je paznik in dvignil na klop; Kuk ni mogel drugače misliti, kakor zdaj-le bo slišal sodbo, ki mu prinese začetek odrešenja od vseh muk in nemira.

Toda še ni bila razprava pri kraju, predsednik je izjavil: „Besedo imej gospod zagovornik!“ in tam na desni strani se je dvignil dolg mlad gospod v lepi črni suknji, popravil si je zlati naočnik in pričel govoriti. Najprvo tiho, mirno, kakor bi rahlo šumljal gozdni studenček; pa studenček je naraščal v potok, ki je bobnel po skalah, gnal mline in ob nevihti narastel v reko, ki je stopila preko bregov in podirala drevje in rušila poslopja. Bliski so švigali zgovornemu branitelju iz oči, zdaj je stezal roko in prst proti obtožencu, zdaj proti porotnikom, zdaj jo je dvignil proti nebu, zdaj je povsili glavo in pomembno z njo pokimal, in lepe je rabil besede, nove in blagoglasne.

Kaj neki hoče? — si je mislil Kuk in je mižal in poslušal in je slišal besede o nekem možu na obtožni klopi, čigar roka se je dvignila zoper bližnjega, ki pa vendar ni hudodelec. Zakaj hudodelci, so govorile besede, se ne ovajajo sami, ko jim prete vešala. Nesrečnik je! Temna sila se je v onem groznem tre-

nutku poslužila njegove roke v svoje zagonetne namene, temna sila, sovražna krošnjariju, nič manj sovražna obtožencu. In postal je kriv. Pa če je bil kriv takrat, danes ni. Poglejte na obtožno klop, ta potrta, ponižna stvar, ali je kos komu skriviti le las? Ta mož ni morilec krošnjarija Fajdige, ni več njegov morilec, čeprav tičita on in morilec v isti koži. Deset mesecev je preteklo od one usodne noči, kratka doba, za obtoženca cel vek! Manjša je razlika med otrokom v povelju in zrelim možem, kakor med Ignacijem Kukom na sv. Florijana večer in Ignacijem Kukom, kakršen sedi pred nami. Ali hočete zrelega moža kaznovati za to, kar je zagrešilo nerazsodno dete, metulja za krivdo gosence? — Nikdo ni vedel zanj, prišel je sam, pokleknil je in vas prosil kazni. Pa mu dajte usmiljenje in recite: Vstani, ti si prost!

Tako je govoril zagovornik in Ignacij Kuk je poslušal besede in ni vedel, kaj naj pomenijo in čemu jih govori gospod v lepi suknji. Pa so mu ušle misli: ni bil več v porotni dvorani in tako lahko mu je bilo pri srcu, kakor še nikoli. Na domačem vrtu je bil pod košato jabloano in je gledal v vrh, kako je poln pisane sadija, in izza kajže je prišantala sključena stara mama — čudno, da še žive, ali niso že davno umrli? V rokah imajo pehar in vabijo: „Pute, na, na — pute, na, na!“ in od vseh strani se s hrupom zgrinja perutnad in stara mati jim nasipa zrnja.

Nič prav mu ni bilo, ko ga je dregnil paznik, da sta šla iz dvorane. Pa skoraj so se mu vračale prijazne podobe. Pred domačo je bil cerkvijo, imel je nove škornje in sekali so piruhe — notri v cerkvi je bila pridiga — zdajci pride okoli ogala cerkovnik s palico in jih napodi noter. — Čudno, saj cerkovnik je tudi že mrtev!

Kuk je stresel glavo: blede se mi, tam-le je paznik, porotne sodbe čakam, nemara se posvetujejo, zdaj bo skoraj vsega konec — paziti moram, da ne storim kake nerodnosti in koga ne žalim.

Široko je odpiral oči, se prestopal z noge na nogo, predeval roki v žep in iz žepa in prešteval svetle gumbce na paznikovi suknji, da prežene podobe, ki so se mu porajale v glavi in je vedel, da so blodnje. Pričelo mu je migljati pred očmi in zbolela ga je glava. Skrbelo ga je, kaj, če omedli vpričo sodne gospe in ji napravi nepravilike.

Zapel je zvonec in paznik je rekel: „Alo!“ — da gresta nazaj v dvorano.

Kuku so omahovali koraki, pa se je silil, da je stopal strumno. Prišedši pred svojo klop je počasi pogledal okoli sebe — vedel je, če se hitro ozre, bi se mu zavrtelo. Tam sede sodniki, tam porotniki, tam v kotu pa je stara mati s peharjem. To ni prav, si je mislil, kaj poreko gospodje! Pa se je koj spomnil: blede se mi — da bi že skoraj bil v ječi! — in neznan strah mu je krčil srce.

Nekdo pri sodni mizi je nekaj bral in ko je prebral, je vzdih, kjer so sedeli poslušalci, zašumelo. Zdaj se je dvignil predsednik in dvignili so se sodniki in porotniki in vsi — kako resno so gledali! — in predsednik je rekel: „Ignacij Kuk, čujte razsodbo!“ in še je rekel: „V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!“ — Koliko časti za takega grešnika, kakršen sem jaz! — si je mislil Kuk in si je prizadeval, da bi pazil in ne bi preslišal svoje kazni — pa ni razložil kazni.

Predsednik je končal, gospodje so se obračali, da gredo, Kuk pa je še stal, gledal in čakal. Ponovil mu je predsednik: „Porotniki so rekli, da niste krivi. Prosti ste, razumete, nič niste dobili kazni.“

Nace Kuk tega ni razumel. Paznik ga je prijel pod pazduho in ga peljal iz dvorane.

Oprostitev je presenetila sodnike, presenetila državnega pravdnika, celo zagovornika. Ta je žarečega lica, s samozadovoljno skromnostjo sprejemal čestitke tovarišev, ki so izmed poslušalstva prihiteli, da mu čestitajo. Državni pravdnik se je glasno jezil: „Nezaslišano!“ in „Škandal!“ — pred očmi so mu bile obilne pisarije na višjo oblast, kolikor jih bo treba zaradi te oprostitve, kakor da je on odgovoren za muhe porotnikov. Predsednik ga je svetlo gledal in se mu tiho smejal: oprostitev mu ni bila všeč, všeč pa, da se oni jezi.

Paznik je gnal Kuka nazaj v celico, da se preobleče, pobere svoje stvari in potem gre v ljubo prostost; še mu je stopil po pol hleba kruha za popotnico. Le par trenutkov je bil Nace Kuk sam in baš tačas, ko je v porotni dvorani njegov zagovornik še užival slavo nepričakovanega uspeha in sprejemal čestitke, se je Nace Kuk na svojem jermenu obesil; ko se je vrnil paznik, je bil že mrtev.

Mutasti birič je končal svojo pravdo...

Ali ste vzrli?

Ali ste vzrli
zvezdico mojo,
ko je iz dalje
mi prisvetila
krasna, čarobna
kakor nobena? —

Ali ste zrli
v zvezdico mojo,
ko je naenkrat
se izgubila
onstran obzorja
v kraj nedosežni?

Ali ste vzrli
takrat otožnost,
ki je samotno
dušo ovila
tesno kot bršljan
skalo planinsko?

Zašumeli so lesovi...

Zašumeli so lesovi,
temne smreke, kras goré,
kot da z burjo lahkokrilo
v južne kraje hrepené.

Spev skrivnosten, poln nemira
se razlil je v tiho noč.
Spev je slušal potnik truden,
znoj otiral s čela vroč.

Glasov tajnih in nemirnih
poln je vedno temni log,
mar zato jaz, hčerka gozda,
tavam brez miru okrog?

V mojem srcu hrepenenje
biva mar od tistih let,
ko sem izpod temne jelke
gledala v solnčni svet?

Le šumite, temni lesi,
pesem znano nad menoj,
saj se zglaša v mojem srcu
isti spev in isti boj.

A. Pintar.

Jos. Lovrenčič:

Hudič in nepošten oštir.

(Čudežna historija po ljudskem izročilu.)

I.

V Podbonescu na Beneškem v davnih, davnih dneh živel je bogat mož; ko se je postaral mu je umrla žena in ostal je s sinom v dveh. Pa je rekel sinu: „Sin, poslušaj, dosti sem že jaz po svetu garal in s kupčijo premoženje množil, zdaj dorastel si, pa ti poskušaj! Voz ti z blagom bom naložil, da popelješ ga na sejm v čedajsko mesto.“

Sin poslušal je očetove besede zvesto. Voz sta naložila, konja vpregla in ko sta si pred odhodom v roke segla, rekel je še sinu oče: „V mestu vstavi se ob mostu, kjer sem jaz se vstavljal, veš, Pri zlatem grozdu. Tam pošten mož dolga leta že krčmari, prav lepó pozdravi ga in mu povej: Naveličal se je že kupčije oče stari, jaz vozaril mesto njega bom odslej in gospodaril. In še to: kar boš imel preveč denarja, spravi ga pri njem. Previdnost ne škoduje, čeravno zdi se smešna mladi glavi! —“

„Vse, oče, storil bom prav kot je vaša želja!“ odgovoril sin je in pred konjema napravil z bičem križ. Konja sta potegnili in voz je škripal mimo hiš. Oče gledal je s ponosom srčnega veselja dolgo še za vozom in si roki mel: „Kaj počel na dni bi stare, če bi sina ne imél?“

II.

Kdor ni videl, ne verjel bi — živo mesto je Čedad, trikrat živo je ob sejmi: kot v dolini Jozafat se nabere ljudstva iz doline in iz gor, ko posije nanj jutranji zor — — —

Podboneščan v mesto je privozil in je že blagó prodál. Izkupiček bil je velik, pa se zanj je bal. Z vozom po očetovem nasvetu jo zavil je h Grozdu, v krčmo ob nadižkem mostu.

„Dober dan!“ — krčmarja je pozdravil — „konja že in voz poznate in zato pač veste, da sem s Podboneške ceste. Prav lepó pozdravlja vas moj oče in ker on želi in hoče, konja bi in voz pri vas pod streho spravil; zraven vam zaupam tudi še denár, kar ne bom ga rabil za kupčijo!“ — — —

„Kar pod streho spravi vse,“ hitel veselo je krčmar in v mislih mislil hudobijo — — — Mladenič je izpregel konja, ju odpeljal v hlev, potem h krčmarju stopil, mu denár izročil. Krčmarju, kakor da je vrag vanj skočil, obraz vesolja je vzžarel. Po kratki uri se mladenič je s krčmarjem ločil — — —

Ko zginil je mladenič skozi vrata, oštir se zasmel je zvito: „Tvoj stari nič ne ve, da vest mi je kosmata in trda bolj ko konjsko je kopito! —“

III.

Noč. Vse je že tiho po Čedadu, le Pri grozdu v gostilni ob nadižkem mostu krčmar naklepe črne kuje: „— Voz mi zaupal je in konja in denar, no, prav imel je hehehe . . . jaz sem pošten krčmar! Kdo ve, kod fantič ta čas ponočuje, s trgovci tujimi se meni in kupčuje? O, to noč bo pomnil! Nič več mu ne odprém. Zdaj kar na delo, kakor sklenil sem! —“

Poklical ženo je in deklo in je spregovoril: „Tako sem sklenil: konja onega mladeniča bom ubil in voz razdril — odneseta ga v klet, kjer naj trohni do poznih let! Vidvé mi tihi ostanita, ko se povrne, kakor jaz trdita: »Ti si znorél, kdaj pa pri nas si bil, kdaj kaj si tukaj pustil, v shrambo izročil?« Poberi se iz hiše in spred praga, če ti prostost je tvoja draga! —“

Govoril je krčmar, sekiro vzel in je na delo šel. Ubil je konja, izkopal je jamo, ju zagrebel vanjo, voz razdril in v klet so ga znosili. Ko po mestu uro so jutranjo petilini s svojim glasnim: kikiriki! oznanili, krčmar se vlegel je k počitku ves vesel, kot bi opravil tisoč dobrih del.

IV.

Poldansko solnce nad Čedadom je žarelo, ko Podboneščan se je vrnil h Grozdu, v gostilno ob nadižkem mostu. Ž njim je prišel mešetar šepast. V kot sta se vsedla, kosilo naročila, vino pila in pogovor o kupčiji srečni predla.

— Krčmar! ko dušo si privežem, pa konje vprežem in naložim blagó, da pred nočjó domov privozim. Sedaj pa, prosim, račun napravite, da poravnam, kar sem dolžán, in vrnite denar, ki sem zaupal vam ga včeraj dopoldán!

Krčmar v začudenje obraz je spačil: „Kaj govoriš mladenič? se ti blede? Jaz ne poznam te, kod si priberačil? Predrznost, kakšne gobezda besedel. Denar naj bi ti vrnil, kedaj sem ga dobil? E, zdi se mi, zastonj rad jedel bi in pil! —“

Mladenič vstal je presenečen: „Kaj, krčmar, je to beseda resna? — Ti si slepar!“ in stopil je iz hiše na dvorišče, da voz poišče in konja okomati. Pot in vse iskanje bila sta zastoj: voza nikjer dobil ni, nikjer dobil ni konj. Pridrl v gostilno je nazaj: „Slepar, denar in voz in konja daj!“

Mešetar se je muzal zvito in poslušal, kako krčmar se je pridušal: „Mladenič, jaz te ne poznam! Nikdar zaupal nisi mi voza, ne konj, še manj denar!“ Mladenič, svest si svojih močnih rok, krčmarja vdaril je, da se je zvrnil kakor čok.

Ta čas v gostilno sta prišla, kot vedela bi, kaj se v nji godi, sodnika dva in eden sodbo je izrekel: — Ubiti ga je mislil! Ne boš vtekel! Kar v ječo s tabo! Čez tri dni na vislicah teló ti obvisi! — — —

Biriči so prišli in Podboneščana vklenili, s seboj peljali ga in temni ječi izročili.

V.

Ko se je nagnil dan, krčmar že zdrav mešetarju je rekel: „Čisto prav, da potepuha so prijeli in v ječo ga odvedli!“ — Mešetar šepasti se je namuznil in je šel. Ko pred gostilno je obstal, je roki kot peroti dve razpel, se dvignil v zrak in prej ko je izginil v nič še enkrat se je nasmejál: — Zvit si oštir — a je še bolj mešetarski hudič! —

O polnoči se vrnil je v Čedad, ne kot mešetar — bil je lep gospod, k mladeniču zaprtemu ga je peljala pot. Odprl je tiho vrata in je stopil v ječo: „Prišel sem, da te potolažim. Rad bi vislic rešil te in vrnil te očetu, ki ljubi te čez vse na svetu, če si volján boš že doma, prej ko bo dan. Ne boj se: gosposki zmešam misli in oči, da ji v spomin ne prideš več vse žive dni. A veš, zato mi moraš dušo dati, drugače ti ne morem pomagati!“ — — —

„Vse ti dam — je Podboneščan odgovoril — in vse, karkoli hočeš, rad bi storil, a duše ti ne dam. Ni moja. Bog mi jo je dal in hotel jo bo spet iz mojih rok!“ —

„Pomisli dobro! dve noči imaš še čas, še dve noči te lahko rešim jaz; ko sine tretji dan, pomoči moje želel boš zaman!“

Mladenič le pri svoji je obstal: noč prvo hudiču duše ni prodal.

* * *

Minil je drugi dan in prišla druga noč, hudič mladeniča je spet obiskal in nanj pritiskal z mladostjo in dobrotami svetá. Mladeniču se je storilo milo in spet je zagotavljal gospodu črnemu, da vse mu dá, karkoli bi ga veselilo, le duše naj njegove ne želi, ker dušo Bog nazaj dobi.

Hudič pri svoji želji je obstal, mladenič tudi drugo noč ni duše dal.

* * *

Minil je tretji dan in prišla tretja noč. Hudič je jezik svoj nabrusil in z lepimi besedami je vse poskusil, da nad mladeničem dobil bi moč. A ko spoznal je črni duh, kako mladenič je za vse besede gluh in da pri njem nič ne opravi, se vdaril je sam za glavó in zamrmral v bradó: „Tri duše mislil sem na mah vloviti, a vidim, z dvema le se moral bom zadovoljiti!“ — Po tem mrmranju je mladeniča spet nagovoril: „Ko jutri zjutraj te birič pozdravi in te pod vislice pred mesto na polje odpelje, vprašali bodo te za zadnje želje; glej, da takrat tako boš storil: Vsem se prav lepo zahvali, ki prišli so, da tvoji smrti bi prisostovali a zadnja želja, reci, je: s krčmarjem in njegovo ženo bi se pred smrtjo poslovil še rad pošteno!“ — — —

Tako hudič mladeniča je podučil in se ob pozni polnočni uri poslovil.

VI.

Na polju pred Čedadom vislice stojé, krog vislic zbrani so ljudje, pod vislicami Podboneščan bled stoji, ponosno po množici gledajo oči: „Še zadnjo željo naj izrečem? Hvala vsem, ki prišli gledat ste, kako nedolžno vmrem! A prej ko vmrem, pošteno s krčmarjem in njegovo ženo bi rad se poslovil — saj več nikdar »Pri zlatem grozdu« ne bom pill!...“

„Čudna želja!“ je med ljudstvom zašumelo, a ugodili so ji — odreči se ni smelo. Sodnik poslal je po nju. Ko čez kratek čas prikazala sta se, mladeniču vesel je bil obraz. Kako ne? Videl je, kar drugim bilo je nevidno: krčmarja in njegovo ženo pridno pod pazduho hudič veselo je peljál in se smejál . . .

Ko sta pred vislice prišla, hudič kot črn gospod se je iz gneče vzel in jima je zastavil pot: „Prej ko se poslovita

pred sodnikom in pred ljudstvom prisežita, da nič ne vesta ne za voz, za konje ne in za denar in da je ta obsojeni mladenič res slepar!"

Krčmar in žena sta zbledela, vendar dvignila rokó in sta prisegla ž njo.

Tedaj hudič se pred strmečimi v podobo svojo je oblekel

in z votlim glasom rekel:

„Krčmar slepar je — on je konja ubil, razdril je voz in v klet ga skrtil, denar, ki mu ga ta mladenič je zaupal bil pred dnevi, dobite, zakopan je s konjema tam v hlevi! Za odškodnino pa mladenič naj bo gospodar čez vse, kar je imel sleparski ta krčmar!“ — — —

Ko to je dogovoril vrag s sleparskim parom se je vzdignil v zrak in vsi trije so zginili v prečrn oblak, v katerem je zabliskalo in zagromelo, ko da bi se nebo posuti htelo.

* * *

Mladenič bil je rešen, zahvalil je Bogá in kupil druga konja dva, popravil voz, ju vpregel vanj in ves vesel po čudnem doživljaju je domov prišel. Preživel je očeta in še v poznih dneh je pravil svojim vnukom srečen zgodbo o dogodkih teh.

Torpedo.

Bojne ladje so postale napadalno ali obrambno orožje prve vrste. Države, ki imajo kaj morskega obrežja, ne morejo biti brez njih, ako nočejo biti prej ali pozneje v svojem prostem gibanju popolnoma ovirane. Z bojnimi ladjami so narodi obenem izumevali „protistrup“, ladje zoper ladjo, topove zoper topove. Včasih pa le pretkana zvijača več zaleže, kakor velika moč, in vojaščina je premišljevala, kako bi se dalo priti do živega orjaškimi pomorskimi trdnjavam nepaženo, ponoči, v temi burje in zadati velikanu smrtni udarec v trenutku, ko ga ni pričakoval. Izumili so torpedočolne, male hitre ladvice, ki imajo namen priplaziti se v nočni temi k sovražnikovi bojni ladji in

V zadnjih letih se je pa to orožje izredno izpopolnilo. Novi torpedo leti 20 m v sekundi in leti 9 km daleč. V taki daljavi se ponoči mala torpedovka že lahko skrije velikim ladjam, in je postal njeni napad za ladje zelo nevaren. Častniki na torpedovki morajo natančno računati; sovražna ladja ne stoji, marveč se pelje naprej z veliko brzino, to je treba preračunati, treba dognati daljavo do nje, treba upoštevati brzino torpeda in zdaj se šele more sprožiti v pripravnem trenutku, da bo strel zadel na gotovem mestu, ako je račun pravilen. Ako sovražna ladja vozi z brzino 6 m v sekundi in je 2000 m oddaljena torpedo pa je ustavljen na brzino 15 m, bo letel

Obris torpeda.

poriniti ji v život ne nož, marveč drugo pogubno orožje — torpedo. Torpedo, kakršen se v glavnih potezah rabi danes, je izumel l. 1867. Hwhitehead v Reki (Hvaithed). L. 1872. so novo iznajdbo nakupili Nemci za svojo mornarico. Bistveno je torpedo sestavljen iz teh-le delov: Spredaj je pištola, ki naj se užge kakor hitro torpedo naleti na trdo oviro, na sovražnikovo ladjo. Za pištolo je glava, kjer je nabasan smodnik, za glavo pride kotel, kjer je spravljen silno umetni stroj, ki s stisnjenim zrakom goni vijak. Sprva se je mislilo, da se proti torpedom velike ladje ne bodo mogle braniti, da se bojo torpedočolni igraje priplazili k oklopnici in jih uničili. Ali upanje se ni uresničilo. Prvi torpedi so bili prepočasni; leteli so le 9 m v sekundi, tudi niso leteli dosti daleč, le na 300 m se jih je moglo poriniti proti sovražniku. Rusi v svojih bojih z Japonci niti niso znali s kompliciranimi torpedi streljati. Japonci so streljali, pa niso nič zadeli, ker so morali streljati iz prevelike daljave.

133 sekund da dohiti ladjo. Če torpedo zadene v sred ladje, mora meriti 800 m naprej, če je ladja oddaljena 3000 m, mora meriti 1200 m naprej, čim počasnejši ko je torpedo, tem lažje se zaračuni in strel gre mimo. Z novimi iznajdbami se je dosegla večja stabilneta in začeli so se delati tudi težji kalibri. Do zadnjih let so se rabili le 45 cm torpedi, zdaj večji. Stari torpedo je stal 9000 K, novi stanejo 36.000 K. Strelja se z melinitom. En strel tako poškoduje vsako bojno ladjo, da se boja ne more več udeleževati, dva strela pa jo uničita popolnoma. V bodoče se bosta bržkone delala dva tipa torpeda; eden za boj iz bližine, drugi za daljavo. Angleži so prvi poskušali s torpedi streljati v večjem številu — v salvah, in se sodi, da mora biti tak napad na večjo razdaljo, ako se obrača na vrsto ladij, ki vozijo ena za drugo, silno nevaren in poguben. Torpedo nadkriljuje top brezdvomno v tem, da veliko lažje zadene. Torpedo leti 3 m pod vodo naprej in mora zadeti.

Zakaj pešajo nekateri obnovljeni vinogradi?

Spisal Josip Zupanc, deželni vinarski instruktor v Ptuj.

Vinski trti je, kakor vsem stvarjem, od narave določena življenska doba, ki pa ni tako kratka, da bi morali zdaj že vidno pešati nekateri pred leti s pomočjo ameriških podlag prenovljeni vinogradi. Ako poizvedujemo po vzrokih tega pešanja, zasledimo napake, ki so se napravile bodisi pri obnavljanju ali ki se vrše še pri oskrbi naših trtnih nasadov. Ker pa ima marsikateri izmed prvih, obnovljenih vinogradov še prav lepo sliko, ni to vprašanje splošno in zato tudi ne moremo misliti, da bi nam za podlago služeča ameriška trta morda ne bila dovolj trpežna, oziroma odporljiva proti trtni uši, temveč sodimo, da se niso pri napravi novih nasadov in pri njih poznejši oskrbi vedno upoštevali temeljni pogoji, ki so merodajni za dober uspeh obnavljanja vinogradov s pomočjo ameriških trt. V naslednjem hočemo naštetiti in pojasniti največje napake.

1. Pomanjkljivo rigolanje ali rahljanje.

Zemljišče se je za novi nasad marsikje pomanjkljivo pripravilo. Ameriške trte, ki jih rabimo, imajo sploh — torej tudi, če so cepljene — močnejše se razvijajoče korenine in vsled tega bujnejšo rast, nego domače vrste. Posledica je, da ne zadošča cepljenkam tista množina hrane, s katero se je zadovoljila preje domača trta. Ker silijo korenine ameriških podlag v širše in globokejšje plasti za živežem, moramo zemljo, kjer sadimo, primerno globoko rigolati ali zrahljati in zadostno gnojiti. V plitvo rigolani zemlji je koreninje v par letih, ko pride na trda tla, zadržano v razvoju; v takih slučajih, posebno če so tla še suhotna, kamenita, trpe trte po suši. To ovira rast, slabi rodovitnost in trta začne pešati.

2. Nekateri vinogradniki se ne brigajo zadosti za odvod preobilne snežnice in deževnice.

Tudi tam, kjer se je zemlja prvotno sicer dovolj globoko obdelala, a se ni skrbelo za primeren odvod vode, postane sčasoma koreninam se nadež zrahljana plast preplitva. Deževnica in snežnica odnašata leto za letom nekaj rodovitne zemlje, posebno v strmih legah. Ker odvaja voda hranilne snovi vsebujočo zemljo, trpe trte glad, in ker prihaja trsje vedno bolj proti površju, mu lahko škoduje suša. Tudi ni izključeno, da se tako plitvo stoječim trtam poškodujejo korenine pri obdelovanju. Da se izognemo tem nevarnostim, moramo v vinogradu že od začetka napraviti dovolj nabiralnih in odvodnih jarkov. Prvi naj bodo kolikor mogoče položni, da ne odnašajo zemlje; vrhutega se lahko lovi pri hudih nalivih odplavljena zemlja v jamah, ki se naj izkopljejo na koncih nabiralnih in odvodnih jarkov. Koder pa ni mogoče posameznikom skrbeti za pravilni odvod preobilne vode, ker so vinogradne parcele preozke, tam se naj skuša to doseči potom vodovodnih zadrug, ki uživajo vsestransko podporo merodajnih oblasti.

3. Podjedanje mladih sadik po ogrcih.

Hiranje posajenih trt lahko povzročajo tudi ogrci rjavega hrošča, ki se kaj radi nahajajo v lahkih, peščenih plasteh, kjer podjedajo trte posebno v prvih letih tako, da ni mogoče spraviti novega nasada v enakomerno rast. Posamezne ogle dane trte usahnejo

prej ali slej in jih je treba nadomeščati. V takih krajih naj se že pri rigolanju skrbno pobirajo ogrci in ličinke rjavega hrošča in trte naj se sade v hroščevem letu, da vsaj nekoliko odrastejo, predno jih doseže nova zalega. Največ škode naredijo ogrci pri novoposajenih. Nekateri skušajo obvarovati trte proti ogrcem z varnostnim ovojem iz žakljevine ali pa iz prav tanke žične pletenice. Ti ovoji, ki jih dobe trte pred sajenjem, zabranijo podjedanje in odprhné, predno ovirajo trte v rasti. Tudi žvepleni ogljik, ki so ga prej rabili tudi pri nas zoper trtno uš, ugonobi ogrce, ako se ga vbriže v zemljo v iste plasti, kjer se nahajajo. Prva štajerska trsničarska zadruga pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je rabila v svojih trsnicah z uspehom to sredstvo proti ogrcem.

4. Neprava izbira ameriških podlag.

Vidno pešanje šele komaj obnovljenih vinogradov je pa lahko tudi posledica nepravilne izbire ameriških podlag. Posamezne ameriške vrste uspevajo dobro le tam, kjer najdejo za svoj razvoj prikladne razmere. Če pride ta ali ona ameriška podlaga v zemljo, ki ji ne prija, tedaj ne razvija vinska trta tiste življenske moči, ki je potrebna za njen sigurni obstanek ter njeno rodovitnost in peša tu hitreje, tam bolj polagoma.

Pri izbiri ameriških podlag se torej ne smemo ozirati samo na njihovo odpornost proti trtni uši, ampak tudi na svojstva zemlje, v katero mislimo trte saditi; kajti proti trtni uši odporna ameriška podlaga ne uspeva, ako pride v zemljo, ki ji ne ugaja. Nasprotno pa lahko opazujemo, da tudi proti trtni uši manj odporne vrste rastejo povoljno, če pridejo v pravo zemljo.

Proti tej temeljni točki se je svoj čas storilo mnogo napak, dasi nehoté. Saditi se je pač čestokrat moralo to, kar je bilo sploh mogoče dobiti; še več pa se je sadilo slabih vrst pod dobrim imenom. Posledice se kažejo še le sedaj, po letih, in sicer tam bolj, kjer se pomanjkljivo še gnoji in slabo obdeluje, kjer trte ne branjajo dosti proti raznim boleznim ali kjer se celo še pridružijo vremenske uime.

V koliko je posameznim ameriškim podlagam prikladna ta ali ona zemlja, je odvisno od njenih (fizikalčnih) svojstev, od njene sestave (v kemičnem oziru), pa tudi od njene lege. Vpoštovati je torej pri izbiri ameriških vrst, oziroma podlag, ali je zemlja težka ali rahla, vlažna ali suhotna, če je ilovnata, peščena, apnena, kamenita, če je manj ali bolj rodovita, kakšno ima lego, barvo itd.

V splošnem imamo za naše razmere zadostno zbirko ameriških vrst; le tu in tam za izredno apnene plasti dosedanje tozadevne poskušnje niso prišle do popolnega zaključka; sicer pa kaže vse, da se bode tudi za te vinograde končno vendarle našla primerna trta.

Riparia Portalis je pri nas najbolj razširjena in proti trtni uši dovolj odporna podlaga. Glede zemlje je precej izbirčna. V dobrih, globokih, srednje veznih (težkih), rjavkastih in temnih plasteh, ki jih je lahko obdelovati, uspeva najboljšje. Zahteva tudi precej gnoja; če ga ne dobi zadostno množino, začne pešati.

Slabo rodne, peščene, glinaste in prekamenite, presuhotne in mrzle, prevlažne in bele zemlje ji ne ugajajo. Tudi ne prenaša gotove množine raztopnega

apna. V apneni in prevlažni zemlji bledí Riparia, pa tudi na njo cepljena trta. Če opazimo, da trte v apneni zemlji prva leta bledijo, pozneje pa ne več, tedaj lahko sklepamo, da je tekom časa v prerigolani rahli zemlji voda izlužila in odnesla ono množino apna, ki je bila odveč in ki je povzročila bledenico. V kamenitih, vročih legah trpi Riparia od suše, ker ima svoje korenine bolj v gornjih plasteh. To se je pokazalo posebno v zadnjih sušnih letih.

V taki zemlji in legi je na mestu *Rupestris Monticola* (pravilno *Rupestris du Lot*), ker ima močne in navpično rastoče korenine. Prenaša tudi precejšno množino apna. Cepljenci so bujne rasti, v močnih zemljah gredo celo preveč v les in so tu manj rodovitni. Hladna in vlažna lega in ilovnata tla Montikoli ne ugajajo; tu trte, tudi cepljene, rade pozebejo in odmrjejo.

V teh ravnokar omenjenih razmerah zopet uspeva dobro Solonis, ki je tu tudi dovolj odporna proti trtni uši, kateri pa v peščenih toplih legah kaj hitro podleže. Boljša kot Solonis je v novjšem času preskušena križanka Solonis $\times$ Riparia 1616, ker ima dobre lastnosti obeh. Ta lahko popolnoma nadomešča Solonis, pa tudi Ripario v bolj vlažnih zemljah.

V štajerskih vinorodnih krajih na levem bregu Drave cenijo zelo ameriškano podlago *Rupestris Goethe* št. 9, ki uspeva tam skoraj vsepovsod prav dobro in izvrstno nadomešča v manj rodni peščenih in prodnatih zemljah Ripario Portalis, katera na takih tleh rada pojema v rasti in rodovitnosti, posebno še, če se ji ne dovaža vedno dovolj hrane.

V apneni zemlji, kjer prične Riparia Portalis bledeti, uspevajo dobro križanke Aramon $\times$ *Rupestris* Ganzin št. 1 in Mourvedre $\times$ *Rupestris* 1202. V zelo apneni zemlji pa so se dosedaj povoljno obnašale še križanke Berlandieri $\times$ Riparia 420 A in Chasselas $\times$ Berlandieri 41 B ter razne Berlandieri $\times$ Riparije Teleki. Končna sodba o rabljivosti teh vrst se mora pa prepustiti poznejšemu času, kajti poizkusi še niso dokončani.

Razven za izredno apnena tla, kakoršnih k sreči na štajerskem ni mnogo, bode torej lahko najti posamezniku za svoje razmere prikladno vrsto izmed navedenih. Ker se te vrste razmnožujejo in cepijo v javnih in privatnih trsnicah, jih ne bo težko dobiti, ako se jih naroči pravočasno.

5. Slab sadežni material.

V mnogih slučajih je vzrok hiranja novih nasadov slab sadežni material, kajti umevno je, da enostransko zarasli cepljenci, ali enostransko vkoreninjeni, ali celo od ogrcev oglodani sadeži ne dajo tako trpežnih trtnih nasadov, kakor pa lepo zarasla, sveža, zdrava, skrbno izbrana roba. Zatorej je bolje saditi dobro, četudi drago, kakor pa slabo, še tako ceno blago. Kdor je primoran trsne sadeže kupovati, naj jih kupuje le pri domačih, zaupanja vrednih trsničarskih trdkah, o katerih zanesljivosti se lahko vsak čas pouči pri domačih strokovnjakih. Če le mogoče, naj se naročujejo trte iz prve roke, kajti trsne korenine so jako občutljive proti vetru, solncu in mrazu. Pridelovalec bo skrbneje ravnal s trsjem, kakor prekupec, ki ima navadno vse vrste na vseh podlagah, tudi če jih nima.

Čim bolj sveže trsje sadimo, tem sigurnejši je uspeh. Pridelovalci trsja naj torej pri izkopanju in pri drugem delu pazijo strogo na to, da niso trte, posebno ne korenine izpostavljene vetru, solncu ali

pa mrazu. Tudi naj vzamejo za pridelovanje trsnih sadežev le dobro dozorelo, zdravo podlago in enake cepiče. Slabo dozorel, po toči in raznih boleznih poškodovan material da slab prirastek in nestanovitne sadeže.

Ne smemo misliti, da se ameriška podlaga lahko vzgaja povsod, torej tudi v nižavah. Kjer ni zemlja, oziroma lega pripravna za pridelovanje vina, tam ni prikladna za pridelovanje ameriških ključev, kajti na takih tleh trsne rozge slabo dozore in taki ključi dajo sadeže, ki prično rano pešati.

V tej temeljni točki se je mnogo grešilo in se še greši. Zatorej naj velja od sedaj naprej načelo, da spadajo ne le cepljene trte, ampak tudi ameriškani matičnjaki v vinske lege, saj celo v teh ne dozore trte vsako leto povoljno. Nedozone les, bodisi pri podlagi, kakor pri cepičih, ima svetlejšo barvo in se ne da tako šibiti, kakor dozoreli. Predrobne in predebele rozge navadno niso tako zrele, kakor srednje debele. Za cepljenje najpripravnejše trte so one, ki so med koleni 6 do 10 milimetrov debele in pri katerih niso kolenca preveč narazen. V dobri zemlji naglo razvijajoče se rozge imajo dostikrat skoraj peden dolgo razdaljo med kolenci. Take podlage ne dozorejo povoljno in dajo, ako se jih cepi, slab prirastek in nestanovitne sadeže. Nadalje je merodajna za zrelost rozge kakovost one lesene mreže (Diaphragma), ki v kolencih deli svrži. Ako je ta pri eni in isti trsni vrsti pri teh rozgah bolj, pri onih pa manj izrazito lesena, tedaj je les v prvem slučaju zrelejši, kakor v drugem. Isto velja od svrži; je ta pri rozgah ene vrste različna, tedaj so tiste rozge, ki imajo malo svrži, bolj zrele kakor one, ki imajo veliko. Pa tudi na koži se da določati stopnja zrelosti. Koža sestaje iz več plasti; čim bolj se dajo posamezne plasti med seboj razločevati, tem zrelejši je les. To določati s prostim očesom bo mogoče le posebno vajenim ljudem v nekaterih slučajih, lahko pa se dožene z drobnogledom.

Vse te znake je treba vpoštovati, če hočemo pridelati stanovitnih trsnih sadežev zase ali za prodajo. Trsničarji, ki ne računajo samo s hipnim zaslužkom, morajo postreči svojim odjemalcem s tako robo, da so ti zadovoljni v vsakem oziru tudi v poznejših letih.

V krajih, kjer si pomagajo vinogradniki z zelenim cepljenjem, je mnogokrat opaziti, da nekateri obirajo poleti na podlagah vse listje, meneč, da vsled tega zelenocephljenci hitreje in bolje zore. To je pa le navidezno; v istini se doseže s takim ravnanjem ravno nasprotno. Obrana podlaga dobi sicer hitreje lesnato barvo, a zaostane v rasti in zorenju, ker ji manjka listja, ki je za rast in zorenje vsake rastline neobhodno potrebno. Obiranje listja na zelenocephljencih je torej velika napaka, ki tudi povzroča prerano pešanje novih nasadov in se ne sme zamenjati s pravočasnim obiranjem zalistnikov in prikrajšanjem iz cepiča poglatih mladik.

6. Nezadostno gnojenje.

Pač največkrat je pa vzrok ranega pešanja naših vinogradov nezadostno gnojenje. Posledice preslabega gnojenja se kažejo pri cepljenih amerikankah veliko bolj, kakor so se kazale prej pri domači trti. Ista množina gnoja, ki je zadostovala v starih gorica, ne zadostuje sedaj vedno v novih nasadih, kajti amerižanke imajo mnogo obsežnejše koreninje, zahtevajo zategavoljo tudi več hrane. Zato se pa tudi v povoljno

gnojenih in drugače dobro oskrbovanih novih nasadih pridelala primeroma mnogo več, nego se je pridelalo v starih goricah.

S trgatvijo, z rezjo in s prikrajšanjem mladik odtegnemo zemlji vsako leto toliko hranilnih snovi, kolikor jih komaj vrnemo, ako porabimo za en oral ves dobro oskrbovani gnoj, ki ga daje ena vedno v hlevu krmljena krava. Vrednost gnoja pa ni povsod enaka. Kjer se dobro krmi s tečno hrano, tam je tudi dober gnoj, če se ga seveda pravilno oskrbuje. Pravilno oskrbovan je pa gnoj tam, kjer se ga na gnojišču sproti razgreba, potlači, tuintam pokrije z zemljo in kjer se pazi na to, da ni izpostavljen vetru, solncu in dežnici oziroma kapnici, da ne more torej odtekati gnojnica v obcestne jarke in v potoke.

V vinogradnih krajih se pripravi splošno premalo gnoja, razen tega je njega oskrba skoraj povsod skrajno pomanjkljiva; ni se torej čuditi, da vsled nezadostnega gnojenja vinogradi pešajo. Pred vsem bi si morali vinorejci urediti svoja gnojišča; potem bi bilo tudi več in boljšega gnoja na razpolago za vinograde.

Hlevski gnoj je in ostane za vinograde najboljši gnoj, kajti on ne vrača zemlji le hranilne snovi, ampak zemljo tudi rahlja, greje, jo dela primerno vlažno in vpliva na njeno razkrajanje. Vendar pa imamo v umetnih gnojilih tudi prav dobro sredstvo, s katerim lahko prihitimo hlevskemu gnoju na pomoč tam, kjer ga ni dovolj, ali pa tam, kjer nam kaže vinograd, da je bil vpliv hlevskega gnoja preveč enostranski, ker trte ali slabo rastejo ali pa nepovoljno rodijo in zoriyo. Trtam, ki slabo rastejo pomagamo z dušičnim umetnim gnojilom, onim pa, ki sicer močno rastejo a malo rodijo in slabo zoriyo, s fosfatnimi in kalijevimi umetnimi gnojili. Če pa pojema rast in rodovitnost vsled nedostaje hlevskega gnoja, tedaj se more pomagati z vsemi tremi umetnimi gnojili. V umetnih gnojilih lahko torej damo zemlji ono hranilno snov, katere v zemlji primanjkuje. Od pravega razmerja hranilnih snovi pa je odvisna množina pridelka.

Umetna gnojila nam služijo tudi dobro tam, kjer je dovoz hlevskega gnoja težaven.

Opisovati tu posamezna, umetna gnojila, njih vrednost in rabo ni mogoče radi pičlo odmerjenega prostora. Kdor se za to zanima, najde o tem pouk v raznih strokovnih časopisih in knjižicah na pr. v Beletovi brošuri „Viničarjev kažipot“ in drugih. Uvažujoč tam opisana navodila ne bode težko s prvotno malimi poizkusi zadeti pravo pot.

Splošno naj velja načelo: gnojiti raje večkrat pa manj, kakor pa v daljših presledkih v večji meri, ker je v prvem slučaju gnojenje veliko izdatnejše. Tudi naj se ne odlaga od časa sajenja predolgo s prvim gnojenjem, kajti hranilna moč, ki jo prvi čas kažejo sveže rigolane zemlje, mora sčasoma pojemat; ako ne nadomestimo pravočasno najmanj tega, kar so trte odtegnile, je njih pešanje neizogibno.

7. Nepravočasno in nepravilno izvrševanje drugih v vinogradu potrebnih opravil.

Neobhodno potrebno je, da se razna vinogradna opravila kakor: kop, rezatva, opletev, vez, prikrajšanje zalistnikov ter vršičev itd. pravočasno in pravilno vrše.

Pri prvi kop, naj se ta že vrši v pozni jeseni, po zimi ali pa na pomlad, je gladko odrezati vse zgornje, takoiimenovane rosne korenine, to so tiste, ki pridejo iz cepiča in pa iz prvega kolena na podlagi pod cepljenim mestom. Pri mladih trtah, posebno

v dobri zemlji se zgornje korenine precej močno razvijajo; tu jih je treba prve čase celo dvakrat na leto, recimo pri prvi in tretji kopi odstranjevati. Kjer se to delo zanemarija, tam se ne morejo vznožne korenine dovolj okrepiti in sčasoma sploh odprhnijo; trs stoji sedaj na slabih nogah. Neredkokrat odmrje sploh podlaga, ako se skrbno ne odrezuje zgornjih korenin in ker živi v tem slučaju trs na koreninah, ki so pogonale iz cepiča, podleže v kratkem trtni uši. Iz navedenega je posneti, da je pravočasno gladko odrezovanje rosni, t. j. zgornjih korenin v novih nasadih še veliko bolj važno opravilo, kakor je to bilo v starih goricah; mnogo slučajev pešanja je pripisovati zanemarjenju tega dela.

Kar se tiče rezi, se lahko trdi, da marsikateri vinogradniki prerano in preveč nalagajo trtam. Močno nalaga lahko le oni, ki prav dobro gnoji in skrbno obdeluje svoj vinograd. So pa tudi vrste, kakor n. pr. laški rizlec, zelenčič (silvanec) in dr., katere tudi pri dobri oskrbi ne prenašajo velikega nalaganja, ali pa vsaj zaporedoma ne, ker jih to močno slabi in sčasoma spravi tako ob les, da se težko več okrepijo. Take vrste je torej boljše le porezničiti in skrbno opleti. Splošno je opaziti, da se vinogradniki pri rezatvi premalo ozirajo na moč posameznih trt, na gnojno stanje zemlje in na lastnosti poedinih vrst, ker bi vsak le rad hitro in dosti nabral; vendar se posledice pogreškov v tem oziru tu preje tam pozneje pokažejo v pešanju novih nasadov.

Primerna opletva, to je obiranje nepotrebnih mladice, večkratna vez, pravočasno prikrajšanje zalistnikov in vršičev: vse to je potrebno za dober razvoj vinske trte in je še pri gosto poganjajočih vrstah posebne važnosti.

8. Nepovoljna obramba proti raznim boleznim in škodljivcem.

Pred vsem pa je zelo važno in prepotrebno, da se trta skrbno, pravočasno obrani raznih boleznim in škodljivcem. Omenim naj le na pr. peronosporo. Vsak je lahko že opazoval vidno nazadovanje trt v onih vinogradih, kjer je zaporedoma močno razsajala peronospora. Kjer ta bolezen nastopa leto za letom v večji meri, mora trta trpeti. Peronospora ima vsaj toliko na rovašu, kakor trtna uš, da so naše stare gorice tako hitro propadle in vendar se še vedno po letih, v katerih ta bolezen ne nastopa posebno močno, oglašajo ljudje ki pravijo: „Peronospora ne bo več.“

Kako in kedaj je treba škropiti ter pripravljati za škropljenje potrebno apneno-bakrenogalično raztopino bi moral pač vsak vinogradnik že vedeti in se lahko pouči iz zgoraj navedene Beletove brošurice, katero je dobiti v vsaki knjigarni in ki jo naj bi imel vsak vinogradnik in viničar. Pripomniti je le, da so v novejšem času poizkusi večšakov ovrgli prejšnje mnenje znanstvenikov, ki so trdili, da napada peronospora listje le na zgornji strani in da je obrambo vsredotočiti na vrhno stran. Potrdilo se je večletno opazovanje praktikov, ki so že davno sumili, da se zarase peronospora v list tudi od spodnje strani in sicer še veliko rajši kakor od zgornje, zlasti v mokrotnih letih; kajti to dejstvo je pri nas že mnogo let znano posebno trsničarjem, ki dobro vedo, da omejiyo, oziroma zabranijo razširjanje peronospore le tedaj, če temeljito oškrope listje trsja tako na spodnji, kakor na zgornji strani. Tako obojestransko temeljito škropljenje se je torej v naših trsnicah že zdavno,

zlasti pa v mokrotnih letih izkazalo kot neobhodno potrebno. V vinogradu pa se dober škropilec tudi preje ni izogibal niti mogel izogibati spodnjim stranim listov, sedaj se pa bode seveda še manj. Veščaki so tudi dognali, da lahko uniči peronospora grozde ali kavernike že pred cvetjem, zato je treba začeti rano in fino škropiti ne le listje ampak tudi grozdeke.

Pa ne le obramba proti peronospori, ampak tudi proti drugim škodljivcem in boleznim je precej pomankljiva. Da pa more vsako obolenje sčasoma povzročati pešanje vinogradov, se razume samo ob sebi.

9. Nepravilno nadomeščanje izumrlih trt.

Nadalje je lahko vzrok pešanju novih nasadov nepravilno nadomeščanje izumrlih trt. Kjer te nadomeščajo z grobanjem po stari navadi, tam pride evropska trta na svoje korenine, ki podležejo prej ali slej trtni uši. Ne da se tajiti, da je nadomeščanje izumrlih trt v starejšem nasadu precej težavno in da se z grobanjem domačih trt v tem slučaju na najpreprostejši in najlažji način izpolnijo prazni prostori. Drugo vprašanje pa je, ali je tako grobanje umestno in to se mora pač odločno zanikati, kajti s takim grobanjem pridemo zopet na staro stališče in kdor je pričel grobat, bo moral prej ali slej pričeti znovič obnavljati svoje komaj obnovljene gorice, kar pa bo v bodoče stalo nekoliko več, kakor do sedaj, ker je pomanjkanje delavcev vedno občutnejše in splošna draginja zmiraj večja.

Res je, da tu in tam take grobanice že par let dobro uspevajo, ali istina je zopet, da se je tudi preje marsikatera stara gorica še precej dolgo zoperstavljal trtni uši, če je bila dobro obdelana in zdatno gnojena, a naposled jo je le zadela tudi usoda drugih. In tako je z grobanicami; ene bodo životarile dalje časa, druge manj, kakoršna bo pač oskrba; splošno pa se lahko trdi, da bo njih moč pojemale tem bolj, čim bolj bodo postajale samostojne, to je čim manj hrane bodo dobivale potem prvotne ameriške podlage. Kakor hitro ta odprhni, ima uš lahko delo in grobanice izginejo v kratkem. Kar poprek groba pač lahko edinole tisti, ki ima že vnaprej namen v kratkem zopet svoj vinograd prenoviti radi napak, ki jih je naredil pri prvem obnavljanju na pr. pri izbori vinskih vrst itd.

Drugi pa naj le nadomeščajo izumrle trte na ta način, da zasadijo na prazne prostore posebno izbrane, čvrste cepljence ali pa prav lepe in zdrave divjake-korenjake, katere je potem cepiti na zeleno in pogrobat. Pred dosajenjem je skopati globoke in 1 m v kvadratu široke jame že v jeseni, da čez zimo zemlja dobro premrzne. Pri sajenju pa se naj ne varčuje z dobrim kompostom, ki mora biti star in večkrat prekopan, kajti težko je, kakor že omenjeno, spraviti v starejšem vinogradu dosajence na noge. Dosajenje je torej treba s posebno skrbnostjo izvršiti. Pri škropljenju se take dosajence čestokrat prezre, pa ravno nasprotno je potrebno; treba jih je večkrat škropiti, kakor ostalo trsje.

So pa slučajji, da blizu praznih prostorov stoječi trsi poženejo poganjke iz ameriških podlag. Taki poganjki tudi lahko dobro služijo za nadomeščanje izumrlih trt; treba jih je le zeleno cepiti in na prazne prostore primerno globoko in skrbno povlačiti (poživiti). Te vlačenske ali živice je potem čez 2 leti, ko so se že ojačile, odrezati od starega trsa; jih dalje pustiti pri starem trsu ne velja, ker bi ga to preveč

oslabilo. Kjer ni teh poganjkov iz ameriških podlag se lahko trs, ako se ga odkoplje v spomladi do prvega kolena pod cepljenim mestom, prisili k temu, da prej ali slej požene divjak. Ko so ti poganjki iz podlag že zrastle nekoliko od zemlje, se lahko odkopane trte zopet primerno zagrnejo. Če kateri poganjek ne doseže prvo leto primerne debelosti in dolžine za cepljenje, tedaj se mora prihodnjo pomlad prirezati nad zgornjim, dobro dozorelim, zdravim očesom in pustiti rasti le iz tega pogladi mladiko, katera se naj cepi na zeleno v potrebni višini. Druge mladike se prikrašujejo nad prvim listom. Zaradi lažjega opravlja raznih del naj dobe taki poganjki svoj kol.

Če pa odmrje pri trti le cepljeni del, podlaga pa še živi, kar se semtertje lahko opazuje, tedaj je odkopati podlago, do zdravega člena ali kolena, kjer gotovo požene iz divjaka mladika, katero je seveda cepiti na zeleno in pogrobat. Nekateri izpolnjujejo prazne prostore v vinogradih tudi tako, da povlačijo (poživijo) na prazno mesto rozgo iz cepljenega dela, torej domačo trto. Ta način nadomeščanja izumrlih trt je še preje dopusten, kakor pa grobanje celega trsa, vendar so take vlačenske le pri bujno rastočih trtah in v dobri zemlji na mestu, sicer preveč oslabe materne trse. Če si že kdo hoče pomagati s takimi vlačenkami, tedaj naj poživijo, če mogoče, le rozge, ki so zrastle na prejšnje leto spodaj narezanih čepih, ker je znano, da so take rozge rodovitnejše, kakor one, ki pridejo iz starine. Te vlačenske je drugo pomlad odrezati od maternega trsa, sicer ta preveč oslabi. Če niso presuhe letine, tedaj še životarijo take vlačenske 1 do 2, pa tudi več let; potem, ko pojemajo v rasti, jih je izkopati in na isto mesto nove povlačiti. V sušnem letu odrezane vlačenske skoraj gotovo usahnejo še isto leto, posebno v kameniti zemlji in prisolnčni legi. Ker se mora to povlačenje v kratkih presledkih vedno ponavljati in se trsi, kateri te vlačenske dajo, tudi s tem slabe ali pa sicer ne izkoristijo dovolj, ni ta način nadomeščanja izumrlih trt tako priporočljiv, kakor zgoraj opisana raba cepljencev, divjakov-korenjakov in poganjkov iz podlag, vsekakor pa preje, nego grobanje celega trsa. To naj naši vinogradniki v lastnem interesu opuste, kajti uspehi, ki jih je morda kateri v prvem ali drugem letu opazoval, so le navidezn.

10. Vremenske uime.

Pa tudi vremenske uime, kakor mráz in toča povzročajo lahko nazadovanje vinogradov. Kjer se je bati zimskega mráza, se morajo trte čez zimo zakopati v zemljo. Proti pomladanski slani pa se v gotovih slučajih lahko branimo z izdatnim in pravočasnim kajenjem, posebno, če delamo to skupno in če se ne ohladi ozračje na tri stopinje pod ničlo. Po toči poškodovane trte moramo takoj škropiti, da jih peronospora, katera se sedaj kaj rada naseli, še bolj ne slabi. Razventega je treba skrbeti po takih uimah za okrepitev trsja s primernim gnojenjem.

Če si torej predočimo vse opisane vzroke tu in tam opazovanega pešanja novih nasadov, tedaj vidimo, da pešajo večinoma le, če se, bodisi iz nevednosti, bodisi iz malomarnosti ali površnosti ne izvršujejo vedno tisti pogoji, ki jih je treba vpoštovati pri napravi in oskrbi novih trtnih nasadov.

Čeravno je ta spis sicer bolj prikrojen štajerskim razmeram, bode imela vendar marsikatera točka v njem tudi splošno veljavo.

Svetovna vojska.

I. Franc Conrad pl. Hötendorf.

A. 1852—1906.

Armada je velikanski stroj, sestojč iz tisočerihi malenkosti. Stroj je mrtev in ne more delovati, če ga mehanik ne pozna, če se ni z vsemi podrobnostmi prav natančno seznanil in jih ne zna uporabljati v skupno delovanje. Tak mehanik v armadi je šef generalnega štaba. Iz njegove sobe gredo zveze po vsem omrežju vojnega ozemlja, on je življenje mreže, oživljajoči možgani ogromnega telesa. Dva pogoja sta, ki omogočita vse vojne uspehe: armada sama in pa tisti, ki jo vodi. Prvi del, armada, je pokazal v tej svetovni vojski, da je kos vsakemu drugemu podobnemu stroju sveta, oziroma da jih vse nadkriljuje. Naredila je, kar so zahtevali od nje, naredila je celo več: po hudih trenotkih, v časih, ki so bili resni, zelo resni, ni omahovala, po par dneh je bila zopet prejšnja stara mogočna avstrijska armada, vredna svojih slavnih sester za časa Evgena in Karola, Radeckija in Albrehta. Vedela je, da jo vodi spretna roka, velik ženij, ki tudi v časih nesreče ne popusti, ki ima samo en cilj, dovesti jo do zmage, brez ozira na majhne neuspehe. Ta vodja je njen šef, glavar, Conrad pl. Hötendorf. Vrhovni poveljnik je nadvojvoda Friderik, a ničesar ne stori, predno se ni pomenil s šefom štaba, oziroma predno ni odobril nasvetov Conradovih. Menda sploh ni mogoče lepše razmerje nego je med Friderikom in Conradom.* Seznaniti se z njegovo preteklostjo je isto kakor seznaniti se s polovico uspehov naše armade, on je v njej doma, je z njo živel, vse njene posameznosti od začetka do konca so vklesane v njegove možgane. Nihče ni bolj sposoben voditi jo nego

on, nihče si ne bi bil mogel priboriti njenega zaupanja v toliki meri kot si ga je on. Prihodnje vrstice nam bodo same pričale, da je poznavanje njegovega dosedanjega življenja obenem poznavanje naše armade, njenih uspehov dosedaj, torej tudi dosedanjega poteka vojske. — Dve knjižici zlasti ga lepo naslikata: Naš Conrad, spisal „Avstrijec“, in pa Conrad pl. Hötendorf,

spisal Ludovik Pastor. Po teh smo sledeče podatke večinoma posneli.

V Penzingu pri Dunaju je bil rojen, 11. nov. 1852. Njegov oče Franc je bil upokojen huzarski polkovnik, mati pa ona blaga duša Barbara, s katero se je sedanji šef vse posvetoval, koji je vse potožil, s katero je vsako veselje delil. Po očetu je podedoval veselost in ljubezen do domovine, po materi pa resnost in pojem dolžnosti. Oče mu je umrl že l. 1878, mati pa sedaj med vojsko, 1. avgusta 1915, v 90. letu starosti.

Ko se je l. 1857 rodila preselila na Dunaj, se je moral mladi Franc že začeti učiti, njegov domači učitelj Pavek je bil izredno zadovoljen z njim. Leta 1863 ga pošljejo na kadetnico v Hainburg. Tu je prvič videl pravo vojsko, slišal grom topov pri Blumenauu, kjer so se sprijeli Prusi in Avstrijci, l. 1866. Leta 1870 gre na vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu, študira z zanimanjem nemško-francosko vojsko; leta 1871 postane poročnik, leta 1874. vstopi v vojaško šolo, jo konča z izvrstnim uspehom l. 1876 ter postane tako častnik generalnega štaba. Že takrat se je v nečem razlikoval od svojih tovarišev; bil je nenavadno resen in delaven, venomer je študiral. V njegovi rodbini znajo vsi slikati in risati; tudi on je imel tak talent za slikarstvo, da se je resno vprašal, ali naj bo vojak ali slikar. A ko se je odločil za vojaka, je slikarstvo, edino svojo zabavo, pustil, češ da se z več različnimi rečmi ne moremo istočasno uspešno baviti. Kar je mogel denarja prihraniti, ga je uporabil za nakup časopisov in knjig; za lepe uniforme in podobne stvari ni imel prav nobenega veselja. Ko je pozneje

Franc Conrad pl. Hötendorf
Gen. Hötendorf

Franc Conrad pl. Hötendorf
 (z lastnoročnim podpisom).

* Conrad ni krstno ime, šef se le tako piše, s pristavkom pl. Hötendorf. Izgovori se seveda Konrad, a mi moramo pisati Conrad.

enkrat že kot šef generalnega štaba moral službeno potovati v Berlin, je pustil svojo boljšo opravo doma in odšel kar v navadni službeni uniformi, niti rokavic ni vzel s seboj. Morali so vse skupaj ekspresno poslati za njim.

Zanimala so ga že tedaj politična vprašanja. Za časa berlinskega kongresa je bilo njegovo geslo: le nič popustiti, Avstrija se mora izkazati kot velesila. — Kako prav je imel, vidimo posebno sedaj —. Pisal je svoji materi: Upam, da bo njegovo Veličanstvo storilo vse potrebno, da zagotovi Avstriji ono vlogo, ki ji gre kot velesili.

Iz knjige »Unser Conrad«.

Conradova mati Barbara.

Leta 1878 je prosil za vstop v okupacijsko armado in se je udeležil vseh operacij do konca. Večkrat se je odlikoval. Pozneje je prišel notri do Plevlje in Prjepolja. Z vso resnostjo je študiral čudoviti kraški svet, posnel vse, kar je važno zlasti za vojaka. „Brez natančnega poznanja ondotnih značilnih pojavov si sploh ne moremo ustvariti sodb o tamošnjih operacijah.“ V ta namen izda l. 1881 posebno delo: „Južnohercegovski Kras v vojaškem oziru.“ Že to prvo njegovo delo ima vse znake poznejših razprav: jasno je, pregledno, odstranjeno je vse nepotrebno. Že prihodnjega leta je pohod v Krivošijo potrdil upravičenost in stvarnost njegovih navodil, vse se je tako vršilo, kakor je on povedal.

L. 1877 postane nadporočnik, 1879 stotnik, 1883 gre kot generalništabni šef 11. infanterijske divizije v Lvov, kjer ostane do l. 1887. Tu se poroči s hčerko generalnega majorja Le Beau. Bila mu je najpleme-

nitejša žena, najboljša mati štirim njegovim sinovom. Tu v Lvovu je vodil dvakrat tudi potovalne vaje za častnike pri moštvu in že takrat je vsakdo, kdor ga je natančneje spoznal, videl v mladem stotniku prihodnjega šefa generalnega štaba cele armade. Kljub temu, da se ni nikdar in nikjer vsiljeval, da so že tedaj vsi občudovali njegovo res preveliko ponižnost, so se vendar tudi stari, v vojski izkušeni generali brez ugovora pokorili njegovim nazorom. Vsakdo je rekel: On je prihodnji šef. Usoda ga pripelje l. 1887 na Dunaj, kjer deluje v pisarni in šoli. A pisarne on ne ljubi, najraje je zunaj, v praktičnem delu. A da to vsaj deloma nadomesti, potuje na rusko-turško bojišče, na bolgarsko-srbsko in na nemško-francosko. Vse to tudi popiše. Kot učitelj taktike na vojaški šoli opozarja pred vsem na to, da so nam knjige le nadomestilo, da je prava šola le narava, da se moramo tukaj ravnati bolj po trenutnih potrebah kakor pa po predpisih. Glavno njegovo delo tistih časov je proučevanje taktike: „Zum Studium der Taktik, 1891“. Kmalu so spoznali, da boljšega dela o taktiki sploh ni. V dopolnilo izidejo pozneje „taktične naloge“.

Že l. 1890 postane Conrad podpolkovnik, l. 1892 odide na opetovano prošnjo zopet v praktično službovanje kot bataljonski poveljnik v Olomuc, postane tam l. 1893 polkovnik, a mora l. 1894 zopet na Dunaj. Jako važno nalogo prevzame, postane glavni činitelj v komisiji, ki določa usposobljenost štabnih častnikov za njihova odgovorna mesta. Prav lahki niso bili ti izpiti, kajti Conrad, sam proti sebi strog in vesten, je izpite popolnoma prenovil in zahteval prav veliko. A bil je vedno prijazen in če je videl dobro voljo, je vselej rad pomagal in svetoval. Kakor se je že preje izkazal kot izbornega učitelja, tako sedaj kot izpraševatelja posebne vrste. Pri vsakem kandidatu se je najprej prepričal o osebnosti, boječim je pomagal, od klepetavih se ni dal preslepiti.

Conrada je vleklo pa le ven. Večkrat je prosil za drugo službo, l. 1895 postane poveljnik 1. pešpolka v Opavi. Tu ostane tri leta in pol. Šele sedaj kot samostojen polkovnik se pokaže v vsej svoji velikosti, šele sedaj more pokazati, da ima pravi pogum odgovornosti, oni pogum, ki ga občudujemo na njem zlasti v tistih usodepolnih dneh jeseni l. 1914. Do takrat so se preveč ozkosrčno oklepali predpisov ekserciranja, poveljniki so se strogo držali oblike in črke; vežbali so na vežbališču za parado in vaje, ne pa na prostem za vojsko. Gledali so samo na zunanost in oni vojaški oddelek je veljal za najboljšega, ki je znal najbolj defilirati. Conrad sicer predpisov ni odstranil, a izboljševal je in jim vcepil novega duha.

Že kot polkovnik je začel spisovati neko knjigo, dovršil jo je pozneje kot brigadni general v Trstu. V tej knjigi so zbrani vsi njegovi nauki; imenuje se: izvežbanje pehote za boj, „Die Gefechtsausbildung der Infanterie“. Vse, kar se je v veliki rusko-japonski vojski izkazalo kot pravo, l. 1905, vse to je Conrad že tedaj opisal, l. 1900. Teh svojih idej pa ni napisal samo na papir, temveč jih je kot polkovnik v svojem polku tudi praktično izpeljal in potem popravljaj. Torej vse le praktično. Conrad vzgaja naravne sile vojaka-novinca, pelje ga ven v prosto naravo in ga navaja na boj. Vpraša ga na pr.: „Mi smo tukaj na cesti, sovražnik je na višini, pregnati ga moramo. Kako moremo to napraviti, če nimamo nikakega orožja? Kako ste se igrali kot otroci?“ Vsak takoj odgovori: „Skočiti moramo na

višino, zgrabiti sovražnika z rokami in ga vreči dol.“ — „Kaj pa, če imamo bajonete?“ — „Naskočiti ga z bajonetom, prebosti ga in se višine polastiti.“ — „Kaj pa, če imamo puško?“ Sedaj se pa prične pravi pouk, a vse mora novinec sam dobiti: kako se bo postavil, kako bo streljal, kako se bo kril pred sovražnim ognjem, kako bo sovražnika napadel itd. In vse to na prav navaden in enostaven način. To je pouk, spominja nas na Sokrata. Če pa vojak napačno odgovarja, mu pa poveljnik po drugih pokaže, da nima prav. Potem poskusi vojak še sam in si zapomni za vselej.

Conrad je govoril z vsakim vojakom posebej, v njegovi materinščini, se trudil z njim, navajal ga in ni odnehal, dokler ga tudi najpreprostejši ni razumel. Govoril je z vojniki kot oče s sinovi.

Ravno tak je bil s častniki svojega polka. Veliko je zahteval od njih, a nikdar več kot od sebe samega, njegov vzgled jih je vedno vodil, bil je njihov „starejši tovariš“. Vsako bataljonsko vajo je napravil z njimi od začetka do konca, večinoma peš. Ni čuda, da je vsakdo vršil svojo dolžnost do skrajnosti. Trudil se je pač svoje ljudi spoznavati in pri vsakem je potem tam potipal, kjer je vedel da je najbolj občutljiv. Vrhtega je tudi privatno s častniki mnogo občeval, šel z njimi v gostilno in kavarno, pomagal jim, kjer je mogel. Ni čuda, da je bil vsakdo pripravljen iti z njim čez drn in strn. Prva naloga učitelja je pridobiti si zaupanje učencev. To je znal Conrad. Kar je on napravil, kar je on ukazal, to je bilo v očeh njegovih vojakov vedno „najboljše“, z navdušenjem so šli na izvršitev. Njegova volja je vedno obveljala, ne iz strahu pred njim, temveč iz ljubezni in prepričanja, ter iz bojazni, da ja ne bi bil polkovnik razžaljen. Taki bi morali biti učitelji sploh, tudi drugi.

Poglejmo njegove tedanje nauke o vojski in pa potek sedanje vojske in videli bomo, kako je zadel. Pravi: „Uspeh v vojski je zaključek mnogoterih vzrokov, ki jih je kaj težko pregledati, tako raznovrstni so. Prvi pogoji so seveda celotna moč države, politično ugoden položaj, ženij vojskovodje, moralčne kakovosti armade, njen duh in njena disciplina, premoč v orožju in številu vojakov, velika pripravljenost, a tudi moderno izvežbanje čet, ki se ravna po razmerah in ima gotov cilj. Pri tem moramo zahtevati kolikor mogoče veliko popolnost, ki jo dosežemo s smotrenim, neutrudnim delom. Čut, da smo v polni meri naredili svojo dolžnost, nam da v vojski gotovost in zaupanje.“

Od posamnega moža zahteva, da napravi vse potrebno in se zna prilagoditi razmeram tudi tedaj, če nima voditelja. Obrača se torej na moža samega, kar je pa mogoče le po dobri pripravi. Očitati so mu, da se v svojem delu in svojih zahtevah premalo ozira na to, kar pri vojaki imenujejo „stramm“, to se pravi po koncu hoditi, brez vsakega vpogiba defilirati, trdo z nogami stopati itd. O tem res ni hotel ničesar slišati, gledal je pa na redno telovadbo, zraven pa na skrbno gojitev častihlepja in samozvesti, ker ti dve vplivati slednjič tudi na telo. To pa dosežemo, ako marširamo po tleh polnih zaprek, ako hočemo od svojega telesa največ žrtev in če potem še vrhtega moremo pod vplivom svoje vzgojene volje trdno in v redu defilirati mimo svojega poveljnika.

Ko je l. 1902 izšla druga izdaja knjige o „izvežbanju pehote“, ji je dal na čelo izrek Napoleonov:

„Dobra armada bi bila ona, v koji bi vsak častnik vedel, kaj ima v vsakem slučaju napraviti. Najboljša armada je ona, ki se temu vzoru najbolj približa. Jaz za svojo osebo cenim svoj delež na bitkah, v katerih sem zmagal, samo na polovico, in veliko je že general vreden, če njegovo ime sploh imenujemo, kajti v resnici je armada oni činitelj, ki bitko dobi.“ Zdi se nam, kot bi besede o generalu šle zlasti na Conrada, ker se njegovo ime tako redko sliši.

L. 1899 je bil premeščen kot generalmajor v Trst, postal je poveljnik 55. pehotne brigade, sestojee iz štajersko-slovenskega polka št. 87 in tržaškega domačega polka št. 97. Vojaki njegove brigade

Iz knjige »Unser Conrad«.

Conrad generalni major v Trstu.

so bili torej v prvi vrsti Slovenci, nato Italijani in potem Nemci. Taki oddelki so res prava šola. Zraven pa politično tako giblivo ozemlje kot je Trst. Postavili so res pravega moža na pravo mesto. Prvo je bilo: takoj med vojake. Ravno tako je občeval z vsakim posameznim kakor preje v polku v Opavi. Njega niso spoznali vojaki šele pri paradah, poznali so ga že od začetnih dni. Veliko je zopet zahteval, tako od vojakov kot od častnikov; a vsi so radi delali, ker je bil on povsod zopet prvi: zgodaj zjutraj je bil na vežbališču, marširal je z vojniki, zmrzoval in stradal. Takemu zapovedniku je seveda lahko slediti.

Takrat se je končala ravno burska vojska; tudi o njej je objavil neki spis, vkolikor bi namreč

njene izkušnje mogle vplivati na razvoj naše pehote. Predvsem se postavi na stališče, da je velikost armade velikanske važnosti, sedaj bolj kot prej, zlasti za napadalca. „Število je eden prvih odločujočih činiteljev, predvsem še zato, ker ga lahko že v miru določimo in ga torej poleg drugih delov lahko vpostavimo v račun.“ Že takrat je mislil na to, da se nam bo v prihodnji vojski morda treba biti na dve ali tri strani; to sedaj vidimo.

Nasprotniki so mu rekli, da je število armade omejeno; recimo 15 zborov, da je pa večje število nemogoče voditi, premikati in preživljati. A on se obrača na talent poveljnika in podpoveljnikov, na organizacijo in pripravljenost, na današnja prometna sredstva, na tehniko, nadalje na dejstvo, da je kulturna višina bodočih evropskih bojev večja nego kdaj prej, da moramo računati torej s popolnoma drugimi razmerami nego so bile včasih. „Če razmotrivamo, kako je bilo s temi napravami za časa Napoleona — takrat še ni bilo ne železnic, ne telegrafa, ne telefona, ne zrakoplovbe, ceste slabše, preskrba slabša — in da je ta kljub temu mogel voditi velikanske armade, moremo sedaj premikati seveda še večje množice. Tudi ne smemo prezreti, da moderna topniška taktika dovoljuje veliko večje fronte, oziroma jih zahteva.“ Pride do zaključka, da vspricho modernih sredstev sploh ni nobene meje glede števila. Glede razčlenbe armade zahteva že v miru razdelitev v dva dela: čete, ki so namenjene za boj, in pa čete, ki delujejo v ozadju, v takozvanem etapnem ozemlju. Pravi, da mora država v slučaju potrebe vse za orožje sposobne državljane pritegniti v službovanje.

Že takrat se je zavzemal za marsikaj, kar je pozneje opetovano poudarjal, zlasti za delavno politiko, ne samo za čakanje. Poudarjal je, da vsa pripravljenost, organizacija, da ves pogum in talent nič ne izda, če nima država močnega notranjega duha, ki jo vodi. „Tak duh kaže na močno državo. In močna država ima določene cilje, ona zahteva in ustvari močno armado enotnega duha, v njej vidi svojo moč in svojo čast. Slaba država ni zaradi tega slaba, ker nima močne armade, temveč ona zato nima močne armade, ker ni v notranjosti enotna in trdno zgrajena, ker je torej slaba in nima zato določenih ciljev na zunaj. Legije notranje močnega Rima, ki je silil kvišku in z bojevitim duhom zasledoval gotove namene, so gospodovale tedanjemu svetu, razpadli in v notranjosti razdvojeni Rim ni mogel več stvariti takih legij in je poginil. Vse pridobitve njegove visoke kulture so se zrušile z njim vred.“

V Trstu je ostal do 1. 1903. Spoznal je tukaj italijanski značaj in kot general, ki se ni zanimal samo za vojaške stvari, je z bistrim očesom zasledoval ono gibanje tam doli, značaj in stremeljenja sosedne države. Kot vojak je vse povedal, kar je videl tedaj, kar smo imeli pričakovati v prihodnjosti. V svojih poročilih in nasvetih je brez vsega prikrivanja, določno in jasno poročal na Dunaj o tamošnjih političnih dogodkih in o bodočem razvoju. A verjeli mu niso in vendar se je vse izpolnilo na besedo, kar je prorokoval brigadni general v Trstu. Zgodovina je šla ono pot, ki jo je videl načrtano v svojem duhu.

Že prej je dosti potoval, omenili smo že to. Bil je v Nemčiji, Franciji, obiskal je Varšavo in Kijev, videl je Črnogoro, Srbijo, Bolgarijo, Rumunijo in Carigrad. Iz Trsta se je podal večkrat v Italijo, prišel

je do Neaplja. Občudoval je kot fino izobražen mož tamošnje zgodovinske spominke, saj smo ga videli v mladosti kot slikarja. Rim je napravil nanj najgloblji vtis. A videl je tudi, da Italija kot nova in kvišku stremeča država namerava povečati se na škodo naše monarhije, videl je, da bomo v prihodnjem boju, kljub trozvezi, šteli Italijo v vrstah naših nasprotnikov. Česa imamo pričakovati od laških „neodrešencev“, je spoznal ob priliki upora 1. 1902 v Trstu. Energično je vstajo zadušil in pokazal, da bo tudi v drugih razmerah kos vsem zahtevam. Okoli 800 Lloydovih kurjačev je začelo štrajkati, ker ravnateljstvo ni hotelo izpolniti njihovih zahtev. A pobotali bi se bili, ko bi se ne bili vtaknili v zadevo italijanski irredentisti, ki so že komaj čakali na kako ugodno priliko. Razglasili so splošni štrajk, ves promet v pristanišču je prenehal. Ladje niso odhajale, časopisi niso izhajali, po ulicah se je valila tuleča italijanska množica, naščuvana od brezvestnih agitatorjev. Kdo je mislil še na kurjače? In 14. febr. se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi, vojaki so streljali, osem je bilo mrtvih, 25 ranjenih. Italijansko časopisje onih dni je odkrito povedalo, za kaj je šlo. 15. febr. je bilo še hujše, prava vstaja. Spet so morali streljati. Conrad je sedaj dosegel, da so razglasili nad Trstom izjemno stanje in pa preki sod. Pomagalo je. Drugi dan so se kurjači pobotali z Lloydom, množica je pa nosila bele zastave po ulicah, mir se je ustalil v razburkanem mestu. Irredentisti so poslali Conradu veliko grozilnih pisem, vrgel jih je v koš, potem pa še bolj energično delal. Irredenta naj ve, da Avstrijec nima strahu pred njo. Časopisje je seveda pisalo, da irredentisti pri celi stvari niso imeli čisto nič opraviti, da so najnedolžnejši ljudje sveta. A Conrad jih je bolje poznal, stal je na braniku juga kot vojak in Avstrijec, ne oziraje se ne na levo ne na desno.

Veliko se je v onih časih bavil z vojno zgodovino. Vse je študiral, predvsem pa Napoleona, ki je bil sploh njegov vzor že tudi prej. Pravi, da Napoleon ni bil samo največji vojskovodja, temveč sploh največji mož vseh časov. Pastorju je na vprašanje, kdo je bil njegov učitelj, rekel: „Na vojaka vpliva toliko ljudi, da pravzaprav ne vem, kdo me je najbolj vzgajal. Isto velja od neštevilnih vojaških spisih, ki sem jih prečital. Študiral sem seveda vse, Moltkeja, Gallina itd., a moj glavni študij je veljal vojskam Napoleona, ki ostane pač brezoporečno največji vojskovodja vseh časov.“

Proste ure, kolikor jih je imel, je preživel najraje na gorah. Ljubezen do narave je imel že v mladosti, pozneje se mu je poglobila. Tu v Trstu je imel pred očmi najlepši gorski svet, porabil je priliko in z naribtnikom in gorsko palico obiskal najlepše naše vrhove, Kepo, Mojstrovko, Mangart ter ljubi naš Triglav, s kojega je imel priliko občudovati kras slovenskega sveta. Gotovo se mu je že takrat porajala misel, da bo treba enkrat ta čudapolni svet braniti pred zemlje lačnim tujcem. In on je bil pozneje tisti, ki je naravnim branilnim silam pridejal še umetne.

To svojo ljubezen do narave je nesel s seboj na Tirolsko, ko ga je najvišjega vojskovodje klic pozval za divizionarja v Inomost, 1. 1903. Ostal je tam do 1. 1906, ko ga je isti klic premestil na Dunaj na čelo cele armade. V Inomostu je postal feldmaršallajtnant. Dve stvari sta, ki jih predvsem omenjajo za časa njegovega delovanja na Tirolskem: pokazal se je kot vojskovodja posebne nadarjenosti in čisto

novih idej, osnoval je načrte za brambo domovine proti jugu, načrte, ki jih je izvršil pozneje kot šef generalnega štaba. Odlikoval se je pri vojaških vajah že l. 1899 na Koroškem, nadalje l. 1902 pri izkrcevalnih manevrih pri Pulju. Vodil je one manevre umrli prestolonaslednik, a Conrad je izvršil svojo nalogo mirno in hladno, brez nervoznosti; prestolonaslednik, strog opazovalec, ga je hvalil od začetka vaj do konca.

A izvršiti je mogel svoje ideje šele kot divizijonar, zlasti ker je imel izvrstnega kornega poveljnika, nadvojvodo Evgena. Ta je bil sila vesel novega generala, v kojem so že vsi videli moža prihodnosti. Berlinska „Germania“ navede glede tedanjih Conradovih manevrov lansko leto sledečo izjavo nekega švicarskega

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

Nadvojvoda Evgen.

častnika: „Conrad je prvi začel vežbati čete za posebno gorsko vojsko, prvi je vpeljal vzgledno prevažanje topov, streliva in živil po visokem gorovju. Mnogo truda in znoja so stale te vaje, divizijonar je veliko zahteval. Toda on sam je bil zopet vedno prvi, najtežje vaje in najdaljše je spremljal peš in v letih že — čez 50 let — je bil večkrat pred patruljami na cilju. Vse sitnosti je delil s svojimi vojaki, užival isto hrano, spal v istih skednjih in lesenih kočah.“ Conrad je stvaritelj naukov za gorsko vojsko; vojaki, ki so premagali v Karpatih rusko premoč, ob Soči italijansko, so se borili po pravilih, ki jih je sedanji njihov vojskovodja izvajal takrat v tirolskih gorah.

Vse kar je danes dobrega v armadi, je vpeljal Conrad tedaj na Tirolskem, vse je tam preskusil. Navajal je vojake na streljanje, kakoršno je v vojski, ne na paradno, pokazal je artileristom nova pota in postavil težke havbice tja, kamor je preje komaj stopila noga turistova, razložili so jih in raztelesili, potem pa zopet sestavili. Povsod pa je bil sam zraven, ob strmih prepadih in na visečih ledenikih; ni poslal vojakov gor, sam pa ostal v nižini, z njimi je šel. Zato je pa tudi vse navdušil, vsak se je sramoval zaostati za toliko starejšim generalom.

Pokazal je sploh novo vojskovanje, kakor ga je razložil že v svoji knjigi. Njegovi nauki so izobrazili japonsko pehoto, ki je par let pozneje premagala Ruse. Bistvo novih vpeljav obstoji v tem, da je dal poveljnikom popolno prostost delovanja in odločevanja, da so poizvedovali o svojih nasprotnikih po načinu, ki so si ga ustvarili sami. Preje so pa zvečer po končanem manevru med obema nasprotnikoma potegnili črto, ki je ponoči nihče ni smel prestopiti. Šele zjutraj so prišla nova povelja in črta je izgubila svojo delivno moč. Conrad jo je odpravil in napravil manevre za to, kar morajo biti, za res kar najbolj popolno sliko prave vojske. Sedaj so poveljniki lahko delali po svoji preudarnosti in določevali tako, kakor je ravno zahteval vsakratni položaj. Velik uspeh je dosegel tudi s tem, da je dal topništvo tisto vlogo, ki mu gre, vlogo enega glavnih odločevalcev v boju, kar se je v sedanji vojski prav posebno jasno pokazalo. — Njegova povelja so bila kratka in točna, njegov edini pomoček karta. S svojo nadarjenostjo in opirajoč se na svoj izredni spomin je vsak nov položaj takoj pravilno premotril in dal hitro primerna povelja. In vselej je bil v teh manevrih zmagovalec. Že takrat ga je prestolonaslednik določil za šefa generalnega štaba.

Še nekaj moramo omeniti. Videli smo ga že v Trstu, kako je opazoval ono strupeno gnezdo tam doli na jugu. Na svojih potovanjih po Južni Tirolski je videl iste pojave, iste sledove irredente, ki so zastrupljali ljudstvo. Zato je mislil na obrambo meje od te strani in začel zbirati prve kamene. Neumorno je hodil in študiral, spoznal tudi najmanjši kotiček, delal načrte za utrdbe in brambo in jih priporočal na višjih mestih. Njegov namen je bil že takrat ta, streti tej kači glavo, predno bo premočna; če pa to ne, pa vsaj pravočasno se pripraviti in zavarovati. V Italiji je videl glavnega sovražnika monarhije. Morda si je tudi on takrat mislil to, kar smo čitali pred kratkim o visokem častniku, ki se je izrazil: Srbija in Rusija sta naši nasprotnici, Italija je pa naš sovražnik.

B. 1906—1914; Conrad šef generalnega štaba.

Meseca novembra l. 1906 pokliče cesar Conrada na Dunaj in ga imenuje šefom generalnega štaba. Razmere z Rusijo so postajale čimdalje bolj napete, na čelu armade je bilo treba razumnega, visoko nabornega, energičnega moža. Ko je bil prvič v avdienci pri prestolonasledniku, odgovornega mesta v svoji izredni ponižnosti nikakor ni hotel prevzeti, in Fran Ferdinand je rekel: „Že vidim, na prvi naskok trdnjava ni padla.“ Kdor je pa prestolonaslednika dobro poznal, je vedel, da od enkrat napravljenega sklepa ne odneha, in novembra se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi. Pastorju je rekel Conrad: „Besede

prestolonaslednika so bile tako odločne, da kot vojak nisem mogel reči ne.“ Armada je pozdravila novega šefa z velikim veseljem, vsi časopisi, zlasti vojaško-strokovni, so se z največjim priznanjem izražali o njem. Tudi strokovnjaki Francije, Rusije in Italije so odkrito priznali, da je postavil naš cesar pravega moža na pravo mesto.

Da ga označimo kot novega šefa, citirajmo samo to mesto „Avstrijca“: „Conrad je bil in je predvsem Avstrijec, to sveto avstrijstvo nam napravi umljivo vse njegovo delovanje in stremljenje. Kar je hotel, za kar je delal, je bila velika, močna monarhija. Balkansko vojsko je napovedoval že leta naprej; neprestano je svaril pred Italijo, pravil, da je Ita-

Iz knjige »Unser Conrad«.

Nadvojvoda Friderik in generalni polkovnik Conrad.

lija nespravljeni glavni sovražnik Avstrije, da bo ob ugodni priliki vse pogodbe vrgla ob tla in se postavila na stran nasprotnikov. Zato je treba močne monarhije, za močno monarhijo pa velike, mogočne armade. Hotel je armado, ki naj bi bila tolmač moči in časti države. Sovražniki so se ga bali in ga sovražili, najboljše znamenje zanj. Ni hujskal na vojsko, a vedel je, da bo boj gotovo prišel, in zato je hotel z vsakim nasprotnikom posebej obračunati. Ker drugi tega niso hoteli, je bil potreben boj proti vsem naenkrat. Tako je bila l. 1908 ugodna prilika za boj s Srbijo. Srbski vojni minister je sam izjavil, da sicer lahko zbere armado 200.000 mož, a da ima

samo za 20.000 mož oprave. Rusija je krvavela še na ranah iz vojske z Japonsko, Italija bi se nas ne upala sama napasti. Isto je bilo l. 1911 z Italijo, ko smo imeli priliko povodom njenega boja s Turki obračunati s tem najbolj zagrizenim sovražnikom. Bolj kot kdaj prej se je zavzemal Conrad tedaj za ta itak neizogibni boj. Mi ne bi bili izdajalci, če bi bili hoteli jasnih računov z „zaveznikom“, ki je samo zato sklenil z nami zavezo, da nam veže roke in nas potem zahrbtno napade.“ A naša poštenost se je krčevito držala pogodbe, pozabili smo okoliščine, v katerih je bila zaveza sklenjena. Takrat je bilo vse drugače. Italijo so stiskali Angleži, grozili so ji Francozi. Obrnila se je na nas in na Nemčijo, ker je iskala varnosti proti drugim. Ko so se razmere spremenile, je ostala še vedno pri nas in vsa njena politika zadnjih let ni bila drugega nego velikanska laž in brezvestnost.

Nasprotstvo z diplomati in pa težkoče glede vojaških novincev so Conrada pripeljale do prepričanja, da kot mož na tako odgovornem mestu ne more jamčiti za prihodnost, in zato je decembra l. 1911 odstopil.

Cesarjevo zaupanje mu je seveda ostalo, imenoval ga je za armadnega inšpektorja. Tudi v tej službi je lahko dosti koristil. Kako so vojaki mislili o njegovem odstopu, nam pričajo razne izjave po časopisih. Ko je na pr. v „Vedetti“ neki general opisal Conrada na vse strani in ga zlasti vojaško izredno ugodno ocenil, je pristavil še: „Nismo politiki, a povedati moramo sledeče. Doslej smo imeli Conrada za prvega voditelja, organizatorja in vzgojitelja armade; od danes naprej ga moramo imenovati pa tudi najboljšega patriota v uniformi. Kajti če odstopi sedaj, ko ne more izpeljati svojih načrtov glede vojne pripravljenosti monarhije, gotovo v polni meri zasluži to ime.“

Prišla je balkanska vojska. Koga so zopet poklicali za šefa generalnega štaba? Conrada. Koncem l. 1912 opravlja že svoje prejšnje posle. Avstrija pokaže svojo moč kot velesila, svetovni vihar gre grmeč še enkrat mimo nas, Conradovo imenovanje je pomenilo več nego najhujše rožljanje z orožjem, za njim je stala vsa armada, lastno njegovo delo.

Rekli smo, da je kot šef hotel močno armado. Napravil jo je, kljub največjim težkočam in sitnostim. Dosegel je, kar je hotel, in velikanski uspehi naših čet na treh frontah so njegova zasluga. Predvsem je hotel veliko vojakov, največjo važnost je pripisoval številu vojaštva. Polagoma so mu armado zvišali. Preosnoval je vojaško šolo. Ni hotel generalov-učenjakov-strokovnjakov, temveč praktične, na vseh straneh porabne voditelje. Pomnožil je učno snov, učno dobo podaljšal od dveh let na tri. Potovanja generalnega štaba so bila prave vojaške vaje, manevri brez čet. Komandirali so generali, ki so bili v vojski določeni za poveljnike, torej zopet vse praktično. Namesto potovanj je po zimi vpeljal vojaške igre. Povsod so se ozirali zlasti na delo za fronto; takozvana etapna uredba, ki se je sedaj tako dobro obnesla, je brezdvomno čisto njegovo delo. Častniki generalnega štaba so morali od časa do časa v službo k četam, ven k polkom, da so ostali v vaji.

Manevre je po vzgledu na Tirolskem prilagodil kolikor sploh mogoče pravim bojnim razmeram. Takoj na bojnem polju so se potem pogovarjali in popravljali morebitne napake. Vsak je smel prosto govoriti,

brez strahu za posledice. Za vsako napako je imel pa Conrad tudi izgovor in je povedal, zakaj je ta in ta delal tako in tako.

Uporabil je nadalje vse izume moderne tehnike, telefon, brzojav, avto, zrakoplovbo itd. Predvsem so mu v tej stroki vojaški krogi in domovina hvaležni za dvojce: za utrdbo meje proti Italiji in pa za pomnožitev ter izboljšanje artilerije, zlasti za 305 cm možnarje. Oboje je on ustvaril! A koliko je imel dela! Neprestano je moral opozarjati na artilerijsko pripravljanje Rusije, na utrdbe Italijanov ob meji! Možnarje 305 cm na pr., ki jih je mislil uporabiti predvsem proti modernim italijanskim trdnjavam, so mu dovolili šele l. 1912, tedaj ko je svetovna vojska že trkala na naša vrata. Slednjič je dobil zadostne kredite. In uspeh! Naši možnarji so razrušili najmočnejše belgijske, francoske in ruske trdnjave v prah, naša artilerija je sodelovala v prvi vrsti v oni usodepolni bitki pri Gorlicah, utrdbe ob meji proti Italiji so zabranile toliko močnejšemu sovražniku vstop v monarhijo! Zato mu mora biti država hvaležna!

„Avstrijec“ pravi: „Skupni načrt je zahteval hitro prodiranje Nemcev proti Parizu. Avstrijski možnarji so jim odpirali vrata in podirali ovire-trdnjave. Conradu naj se Nemci zahvalijo!“ Nazadnje reče: „Brez delovanja Conradovega v mirnem času bi morala monarhija biti danes boj za obstanek v povsem drugačnih razmerah. Da je danes zmagovita proti tolikim sovražnikom, se nima zahvaliti samo vojskovodji Conradu, ampak tudi organizatorju Conradu!“

Po manevrih v Bosni l. 1914 se je izvršil znani zločin. V Zagrebu je Conrad zvedel grozno novico. Takoj se je podal na Dunaj. Vedel je, da bodo nastale velike homatije. Ker je že prej vedno neprestano delal — saj je bilo delo njegova edina zabava —, je rekel one dni po atentatu: „Moje prejšnje delovanje je proti sedanjemu kakor sto in ena.“ Saj je bilo vse pripravljeno.

Kako so se vršile prve operacije proti Rusom, smo opisali vse v lanskem „Koledarju“. Omenimo naj, da je zlasti v treh ozirih šel Conrad povsem nova pota. Črna vojska je bila prej namenjena le za zaledje; on je moral seveda proti tako močnemu nasprotniku kot so bili Rusi spraviti vse sile na noge in je poslal tudi črno vojsko v fronto, z istim uspehom kot drugo armado. Železnice so si mislili prej uporabne le za dovažanje in odvažanje čet itd. do fronte, ki so si jo predstavljali pa kot stalno. Proti Rusom je morala pa priti predvsem vpoštev gibljivost armade; zato so uporabili železnice, in velikanske armade, z vso municijo, s proviantom, kuhinjami, bolnicami itd. so bile bliskovito premeščene od enega dela fronte na drugo stran. Nenadoma so se pokazale tam, kjer jih sovražnik ni pričakoval. Potem je pa Conrad tudi ukazal, naj pri nabavi potrebnih stvari izgine vsa ozkosrčnost in nihče naj se ne boji odgovornosti, če je dal za potrebne reči več kot je sicer navada. A tudi njemu samemu je šele vojska dala zadovoljliva sredstva, da je odstranil vse napake, zamašil vse vrzeli, dvignil topniško organizacijo na višek in se lahko z uspehom poslužil vseh tehničnih naprav. — Voditelji so dobili nalog, ne delati po mrtvi črki, temveč ozirati se predvsem na vsakratni položaj.

C. Karpati, Gorlice in nadalje; 1914 do junija 1916.

Lansko leto smo že poudarjali, da smo morali Nemcem, prodirajočim na zahod, kriti hrbet, obrniti se torej z vso silo proti Rusom. Naredili smo svojo dolžnost, naredili smo več, začeli smo sami napad, po načelu: Najboljša bramba je ofenziva. Rusi so zbrali proti nam 60 pehotnih in 35—40 kavalerijskih divizij, mi smo jih imeli 37 in 11. Vrhtega sta bili pa dve nasprotni diviziji tako močni kot pri nas tri. Velikanska je bila pa premoč ruska glede topništva. Ena naša havbična baterija je prišla na štiri ruske. Pokazalo se je, da so naši zastopniki zelo slabo delovali, ko niso hoteli prej dovoliti potrebnih sredstev; kajti pomanjkanje na vsem smo morali poplačati z najdražjim, kar imamo, s krvjo naših vojakov. Conrad je imel torej nalogo, potegniti sovražnika nase. Napadel je, akoravno je bil toliko slabši. Le na ta način je bilo mogoče Ruse odvrniti od prvotnega cilja, od poti proti Berolinu.

Iz knjige »Unser Conrad«.

Conrad in podpolkovnik Kundmann.

Glavno moč je obrnil Conrad proti severu, slabšo proti severovzhodu in vzhodu. Armade od leve na desno so se imenovalle prva (Dankl), četrta (Auffenberg), tretja (Brudermann), druga; ta še ni bila popolna. Prva je od 23. do 25. avg. 1914 izvojevala znano zmago pri Krasniku, četrta se je koncem mesca uspešno borila pri Komarovu. Dankl je bil že pred Lublinom, Auffenberg je marširal proti Holmu, Conradov načrt je bil na potu uresničenja. A tretja armada je bila preslaba in je morala 3. septembra končati takozvano prvo bitko pri Lvovu ter se umakniti v smeri Grodek. Lvov je bil izgubljen. Pogum tretje armade pa ni upadel, druga ji pride na pomoč, prva in četrta sta se itak dobro držali, torej znova naprej! In začela se je 6. sept. druga bitka pri Lvovu. Vodstvo tretje armade je bil po Brudermannu prevzel general Boroevič, druga armada je prestopila Dnjester, a tedaj na severu ni bilo sreče. Baje je car rekel: Lublin ne sme pasti in naj si stane to 200.000 mož. Velikanske množice so navalile na Dankla, moral je nazaj, četrta armada je bila v veliki nevarnosti, in drugo bitko pri Lvovu smo morali prekiniti. Conrad je pa glavni namen le dosegel, potegnil je Ruse nase. Vsled bojov so bili pa tudi ti tako oslabljeni, da so nam le polagoma sledili.

Prvo je bilo sedaj, odcepiti naše čete od Rusov in jih za varno črto pripraviti na nov napad. Odločno je Conrad napravil veliko potezo in postavil armado za reko San, pustivši trdnjavo Przemysl v ruskem obroču. Naša črta se je raztezala sedaj od reke Nide čez spodnji Dunajec do Stropka v Karpatih, razdelitev je bila ista kot prej, 1, 4, 3, 2, zadnje poveljnik je bil Böhm-Ermolli. Ob Nidi smo se naslonili na Nemce; 3. okt. je bila nova razporedba končana. Nikdar se še ni vojskovala kaka armada v bolj neugodnih razmerah kakor se je avstro-ogrska gori na galiških poljanah! Nobena ni toliko pretrpela! Nobeni niso bile že vnaprej določene tolike žrtve! Nobena ni imela prestati tolike preskušnje glede morale in discipline! A tudi nikdar se ni nobena izkazala bolj vredna starih sporič in pa svojega poveljnika kot se je naša!

Čakali smo, kdaj se bo našim zaveznikom na zahodu posrečilo sovražnika popolnoma premagati in priti sem, da nam pomagajo dovršiti započeto delo. Toda na zahodu so zadeli Nemci — kakor bomo še videli — na nepričakovano hud odpor, angleška pomoč Francozom je bila veliko bolj izdatna nego je sploh kdo pričakoval. Začel se je tam takimenovani stoječi ali pozicijski boj, kjer nasprotnika le malo spreminjata svoje postojanke. Nemci so potrebovali ondi skoro vse svoje sile.

Bili smo torej zopet sami. Le malo zborov nam je pripeljal nemški general Hindenburg iz Vzhodne Pruske na pomoč. Kljub temu začne Conrad 4. okt. novo ofenzivo. Ne bomo razmotrivali posamnih točk; namen je bil tale: Nemci in deli naše armade pritisnejo na Ruse od zahoda, se obrnejo proti jugu in pridejo v Galiciji se borečim Rusom v hrbet, s katerimi se bije glavna avstrijska moč. Nadčloveški so bili napor, Rusi so podrli vse mostove, razrušili ceste in železnice, naši so morali prodirati po celih potokih blata, malo so spali, večinoma v zgorelih kmečkih kočah ali pa kar na prostem, hrana večkrat mrzla, surova. Trdovratno se Rusi branijo; umikajo se, skušajo vzeti vsaj Przemysl, ne posreči se jim, 70.000 mož žrtvuje general Radko Dimitrijevič; 9. okt. je trdnjava rešena. Okoli Przemysla in na sever gori ob naraslem Sanu se pa Rusi ustavijo in začno se siloviti boji. Sredi oktobra se zjasni, nastopi krasno jesensko vreme, ugodno Rusom, ki začnejo sedaj s protinapadi, zlasti na jugovzhodu Przemysla, pri Hyrovu in Starem Samboru. Od 13. okt. do 2. nov. divja boj kar naprej, vedno nove polke, včasih šele novodošle, pošiljajo Rusi v bojno črto. Poleg tega nastopijo tudi nalezljive bolezni, kolera in griža. 27. oktobra je bila sila največja. Toda naši vojaki ne odnehajo in že imamo lepo upanje na zmago, kar pridejo žalostna poročila s severa, ki nas prisilijo ustaviti započeto ofenzivo. Naravnost obupno je moralo biti vojakom, dvakrat iti nazaj, vselej iz istega glavnega vzroka.

Na Ruskem Poljskem se je takrat odločilo. Grozovito premoč so Rusi tam zbrali, okoli 50 pehotnih divizij. Iz Varšave in Lvangaorda so vrele njihove množice proti Nemcem in naši 1. armadi; veliko je bilo junaštvo, a vse zastonj, premoč je odločila, Hindenburg je moral nazaj proti zahodu, Dankl proti jugozahodu.

Tu se pa zgodi nekaj velikanskega. Conrad vidi, če prodró Rusi proti Berolinu, smo izgubljeni tudi mi, gleda samo na skupnost in v prvih dneh novembra zakliče že prodirajočim četam: Stoj! Prze-

mysl smo osvobodili, ob Sanu se junaško ustavili Rusom, Lvov se nam je bližal, tedaj pa mora armada zopet nazaj, skupnemu cilju na ljubo, pustiti vse, kar si je ravnokar priborila, Przemysl izročiti nanovo sovražnikovemu obroču. Take požrtvovalnosti svet še ni videl. Da ojači Hindenburgovo armado, vzame Conrad celo 2. našo armado iz Južne Galicije in jo po železnici da prepeljati kar najhitreje na šlezijsko mejo. Tu stopi v vrzel med umikajoče se Hindenburgove in Danklove čete. Ko pridejo Rusi do Šlezije, jih ustavi nepretrgana vrsta, ne morejo naprej.

To je največja požrtvovalnost, ki si jo moremo misliti; lastno deželo prepustiti sovražniku, da gremo zavezniku na pomoč. „V zgodovini zavezniških vojsk ne moremo najti slučaja, da bi ideja skupnosti tako zmagovito prodrila. Conrad je imel pa le to pred očmi.“ Saj vidimo pri naših nasprotnikih, kako je s skupnostjo.

„Avstrijec“ pravi: „Zgodovinar šele bo dobil prave besede, da bo mogel to velikansko delo oceniti. Mi ne moremo govoriti preveč o tem, mi moremo samo reči, da smo ponosni na ta čin, ponosni na moža, ki ga je izvršil, ponosni na to, da je tako dobro poznal svojo armado, ki ji je naložil tako žrtev. Pri nas doma so mislili, da se morajo sramovati. In to tedaj, ko je naš vojskovodja izvršil največ kar je mogel — žrtvovanje samega sebe v dosego skupnega namena! Na Nemškem so pomilovali nas revne Avstrijce, ki nismo mogli obdržati svojega Przemysla. To pa ravno v trenutku, ko smo ga žrtvovali, da krijemo nemške meje proti nasprotniku. V deželah sovražnikov so nas blatili, ravno takrat, ko smo zabili prvi žebelj v ščit končnega zmagoslavja. Conrad je vse to vedel, vedel je, da bodo domačini in tujci govorili o tej žrtvi kot o porazu, vedel je, da bodo njegovo lastno ime razkosali, a šel je preko vsega tega, kot človek, ki pozna svojo pot, Videl je veliko dalje kakor vsi drugi. Žrtev mu je le povečala upanje na končno zmago.“

Tehnično je zanimivo, da se je takrat prvič pri nas cela armada z vsemi svojimi stvarmi prepeljala z železnico zadaj za fronto na čisto drugo ozemlje. In to tako natihem, da Rusi niso ničesar opazili, da so si jo mislili še pri Samboru, dočim je stala na braniku že stotine kilometrov od tod.

Siloviti ruski sunek je bil zadržan. Ne dosti; oba zavezniška poveljnika sta se odločila takoj za protinapad v bok sovražnika. Nemci so začeli prodirati od Torunja proti desnemu ruskemu krilu in so si priborili pri Lodžu velike uspehe, Conrad je napadel pa na levem krilu. Ruski general je bil tukaj Ivanov, vreden nasprotnik našega poveljnika. Premikanje celih zborov, ki sta ga izvrševala ta dva generala, se nam zdi kot ogromna šahovska igra. Zadnjo zmagovito potezo je napravil Hötendorf in s tem odločil celo igro, imenovano bitka pri Limanovi; trajala je od 28. nov. do 12. decembra. Rusi so bili ustavljeni, Nemčija rešena. Iztrgali smo Rusom do ločanje delovanja, zastonj so si ga skušali priboriti nazaj. Zato lahko imenujemo to bitko nekaj prvi mejnik v silovitem borenju. Rusi so se na Poljskem umaknili za Bzuro, Pilico in Nido, v Galiciji pa za Dunajec. Ob teh rekah so se razvili boji, ki so trajali celo zimo in še dalje notri do maja. Vojska je tu polagoma zaspala, a v Karpatih se je začela največja bitka vseh časov.

Ta bitka je posledica one pri Limanovi, a ima

Iz knjige »Unser Conrad«.

Delavna soba Conradova.

zopet za posledico ono pri Gorlicah. Boji v Karpatih so se začeli, ko je Borojevičeva armada zasledovala 8. rusko armado, general Brusilov. Ko je bil Borojevič že čisto blizu Przemysla, so se mu ustavili Rusi z vsem razpoložljivim moštvom, kar so ga mogli spraviti v hitrici skupaj. In Borojevič se je moral umakniti, Rusi so zasledovali in začeli ljuto napadati karpatsko fronto od prelaza Dukla do prelaza Užok. Zelo tenka je bila naša črta, Rusi so jo semintja nekoliko vpognili, a nikdar pretrgali. Neprestano je naše armadno vodstvo pošiljalo nove sveže čete v boj. Do srede januarja so trajali ruski napadi, potem jim pa poide sapa in čakati morajo na ojačenja. Ta trenotek je Conrad pričakoval, hitro ga pograbi in začne tretjo ofenzivo. Drugo armado pokliče iz Šlezije nazaj, tam ni bilo več nevarnosti, postavi jo na desno krilo 3. armade, kjer je bila prej. Poleg nje na desno se postavijo Nemci pod generalom Linsingenom, ob skrajnem desnem krilu pa naša nova jako močna armada pod poveljstvom Pflanzer-Baltina. Zopet so bile priprave tako hitre in skrivne, da Rusi niso nič opazili.

Pflanzer-Baltin začne ofenzivo 22. januarja 1915. Vzame Rusom na prvi mah Bukovino in del jugovzhodne Galicije. Notri do prelaza Dukla se začno gibati vse armade in vržejo Ruse na severno stran Karpatov, Rusi izgubijo vse prelaze razen Dukle. Začnejo pa takoj s protiofenzivo, ki velja zlasti Dukli. Rusi so dobro vedeli, da je tam naša glavna točka, kajti tu je bil kot, v katerem sta se spajali karpatska zahodno-vzhodna fronta in pa južno-severna fronta, ki je segala tja do Bzure pri Varšavi. Če bi se jim tukaj posrečilo prodreti, bi bila vsa naša velikanska fronta razdeljena v dva dela, dosegli bi bili isto, kar smo mi pozneje s prodorom ob Dunajcu. Posledice bi bile grozne. Divizijo za divizijo so vodili Rusi v dukliško vsedlino, nizek svet, saj je prelaz komaj 500 metrov nad morjem. Conrad je tretjo ofenzivo ustavil, a pridobljenih krajev ni več izročil. Zastonj so se Rusi trudili vzeti nam višinske postojanke. Naši vojaki so se po vzgledu Rusov zakopali, napravili žične ovire in jih pustili napadati. Hujši kot Rus je bil mraz, marsikaj bodo vedeli povedati o njem. A tudi njemu so z uspehom napovedali boj, še bolj so se zakopali, nastlali listje, kjer je šlo, in tudi zakurili. Živeža je bilo sedaj dosti, etapna služba je

prav dobro poslovala. Tudi te preskušnje je Conradova armada prestala.

Toda mnogo je bilo treba še potrpežljivosti. 22. marca je padel Przemysl, lakota ga je poglala v ruske roke. Izvrstna oblegovalna armada je imela sedaj proste roke, Rusi jo vržejo v Karpate, začnejo se boji, silovitejši nego kdaj prej. Ob dukliški fronti so naše črte vedno redkejša, na lasu je visela tedaj usoda monarhije in seveda tudi usoda Nemčije. A Kranjci, Korošci, Štajerci, Hrvati in vsi drugi so krepko držali. Slednjič pridejo Nemci z novo armado pod poveljstvom Marwitza. Že prej so Rusi pešali, sedaj je bila pa njihova napadalna sila popolnoma zlomljena. Že v prvih dneh aprila je postalo jasno, da je karpatska bitka za Ruse izgubljena. Najnevarnejši čas celega borenja se imenuje velikonočna bitka. Rusom je ta ljuti boj vcepil smrtno kal. Marsikdo je tedaj že obupoval, bili so hudi časi. Pa tudi takrat Conrad ni niti trenotek dvomil o končni zmagi, njegovo zaupanje v dober izid se je vcepilo vsakemu, kdor je govoril z njim. Rekel je v onih dneh: »Najvažnejša lastnost vsakega višjega poveljnika obstoji v tem, da nima živcev. Kajti če bi jih imel in bi nanje vplivale manjše in večje nezgode, ki se pripetijo v vsaki vojski, bi mu nervoznost vzela vsak jasen preudarek in s tem vsak uspeh.«

Karpatski vihar je polagoma vtihnil, zlomil je rusko ofenzivno moč in s tem prinesel odločitev. Pol milijona Rusov je požrl. Uspeh je bilo pa treba izkoristiti, treba je bilo začeti z zopetno ofenzivo; sedaj ali pa nikoli, je bilo geslo. Conrad je dobro poznal slabost sovražnikovega boka, sporazumno z nemškim vodstvom je zbral vse čete in jih peljal presenečenim Rusom v stran. Nemci so poslali v svojem interesu vse, kar so mogli; dosegli smo skupni cilj, s prodorom pri Gorlicah in Tarnovu je bila ruska armada odločilno premagana. Vodstvo operacij samih je prevzel nemški general Mackensen. Čisto gotovo je, da se je rodil načrt prodora ob najslabši ruski točki v Conradovi glavi. Sam je rekel, da je že marca mislil na to; saj so imeli tudi Rusi isti namen. A takrat nismo bili še dovolj močni. Rekel je, da glavna reč ni načrt, glavna reč so divizije; če je teh dosti, se da vse izpeljati. Vedno pa poudarja, da je veliki prodor samo posledica

Iz knjige »Unser Conrad«.

Karte v delavni sobi Conradovi.

karpatske bitke. „Karpatski boji so srečo zasukali, oni so bili odločilni, prodor pomeni samo zadnji sunek.“ Da še enkrat poudarjamo: Glavni namen našega šefa je doseči skupni cilj brez ozira na stranske žrtve, najsi bodo te še tako težke, kakor na pr. izpraznitev skoro cele Galicije.

Do najmanjše malenkosti je Conrad načrt izdelal in pripravil. Rusi so pričakovali njegov napad od juga gor. Zato se je moral Pflanzler-Baltin bolj živahno gibati, da jih je zmotil. Šli so v past in poslali mnogo rezerv na domnevano ogroženo točko; tedaj pa so primarširali nemški zbori do Dunajca in Biale, tedaj je dalo vodstvo postaviti tam 1500 topov vseh kalibrov. Conrad je še enkrat pregledal celo fronto, potem je pa izbruhnil vihar nad popolnoma presenečenega sovražnika. Štiri ure so grmeli topovi 2. maja — 1500 topov! —, razbili so ruske postojanke v toliko, da je infanterija lahko napadla. Zvečer so se pokazali prvi uspehi, na majhni črti je bila ruska fronta predrta, širina 16 km, globina 4 km, v frontalnem napadu skoro brez primere v zgodovini. A šele 5. maja sta tukaj napadujoči armadi Mackensena in nadvojvoda Josipa Ferdinanda lahko zaznamovali popolen uspeh, tako trdovratno so se Rusi upirali. Sedaj se je pa začelo razvijanje ruske fronte od obeh strani. Na jugu je prijel Borojevič in za njim drugi. Priznati moramo, da so se Rusi borili izredno hrabro; da so sploh omogočili umikanje, so morali do 7. držati prelaz Lupkov in držali so ga, žrtvovali pa so zanj celo divizijo. Upali so, da se jim bo posrečilo vzdržati se v črti Lupkov—Krosno—Nida; a ni šlo, naši so vzeli Krosno in Rusi so morali izprazniti karpatsko fronto notri do užoškega prelaza. A umikali so se le počasi; kakor vemo, so ravno v umikanju pravi mojstri in so se v teh bojih iznova izkazali. Bitka med Sanokom in Rzešovom je trajala štiri dni, od 8. do 11. maja. Nazadnje so jih zavezniški pregnali z njihovega opirališča ob Stobnici in zopet je šlo dalje proti vzhodu. Nada Rusov je bila sedaj reka San. Na levi Przemysla so se upirali na večkratno utrjeno črto do močvirja ob Dnjestru, na desno pa zlasti na mostišči pri Jaroslavu in Radymnu in dalje na San sam. Že 15. maja je pa Jaroslav v naših rokah. Sedaj nastopi odmor. Treba je počiti, pripeljati težko topništvo itd. 24. maja je odmor končan. Böhm-Ermolli nastopi med Dnjestrom in Przemyslom, Mackensen v sredi, Josip Ferdinand na levem krilu. Prvi uspeh je osvojitev Radymna. Potem ne gre posebno hitro, srdito se Rusi branijo. Koncem meseca, 30. maja, pa začnejo grmeti topovi proti Przemyslu in 3. junija je trdnjava zopet naša. 15. junija smo predrli obrambno črto Močiska—Lubačov, 19. junija pa črto Grodek—Magierov.

Tudi na južni fronti so morali Rusi nazaj. Zlasti hud je bil boj za Stryj, 31. maja smo ga zasedli; nasledovalni boji od 1. do 3. junija so pognali Ruse do Dnjestra nazaj. 7. junija je padel Stanislav itd.

20., 21. in 22. junija se je vršila na glavni fronti še bitka pri Lvovu, ob štirih popoldne 22. junija so vkorakali naši v Lvov. Istega dne zvečer so se umaknili Rusi tudi iz trdovratno branjenega kota San—Visla. 26. junija je dobil Conrad naslov: generalni polkovnik.

Tako so izgubili Rusi vojsko v Galiciji, sad deseteromesečnih naporov je bil uničen. V dobrih sedmih tednih so zavezniški bili sedmero velikih bitk, zasedli okoli 40.000 km² gališkega in rusko-poljskega ozemlja, ujeli okoli 1000 častnikov in približno 400.000

mož, vzeli Rusom 350 topov in okoli 800 strojnih pušk. Glavno zaslugo za te uspehe imata dva — armada in Conrad.

Predno pregledamo nadaljne operacije, se moramo ozreti na Rusko Poljsko. Koncem leta 1914 so imeli Nemci dve važni mesti v svojih rokah, Lodž in Lovič. Na Vzhodno Prusko pa Rusi začetkom leta 1915 zopet udarijo, poveljuje jim general Sievers. Sredi februarja jih poženejo Nemci nazaj. Vsi boji tam gori potem prenehajo; slednjič se razvije dolgotrajna stoječa borba pri Przasnyšu, severno od Varšave. Vse čaka na izid borenja v Galiciji. Omenimo le, da je 7. maja padlo važno пристanišče Libava v nemške roke.

Po osvojitvi Lvova napravi Conrad z nemškim generalnim štabom nov načrt, po kojem bi naj bila ruska moč popolnoma strta. Večina nemških čet je odšla iz Galicije na sever, napravili so tam tri skupine, Hindenburg na severu, Leopold Bavarski v sredi, Mackensen na jugu, nadalje pa naše armade. Predvsem je šlo za uničenje zrahljanih ruskih armad, zbranih med mogočnimi trdnjavami. Hoteli so jih zajeti. Da se temu izognejo, sklenejo Rusi Poljsko opustiti in se umakniti dalje na vzhod. Mimogrede povedano je imel ta načrt veliki knez Nikolajevič, zapovednik ruskih armad, že davno preje, a ga iz političnih razlogov ni hotel in ni mogel izvršiti. S tem je bila seveda zapečaten tudi usoda onih močnih, velikih trdnjav. Omenili bomo le važne podatke. Prav na severu vzamejo Nemci Mitavo in se približajo Rigi na par kilometrov; tam stoje še danes, v juniju 1916. Bolj na jugu vzamejo trdnjave Rožan in Pultusk, Lomžo in Ostrolenka, 5. avgusta se uda Varšava. Od 4. do 8. avgusta naskakujejo naše čete Ivangorod in ga osvojijo. Na rojstni dan cesarjev, 18. avgusta, pade Kovno; druge trdnjave so Rusi preje izpraznili, pri Kovnu so se pa zakasnil, zato dobijo Nemci tam 20.000 ujetnikov in 800 topov. Isto velja o Novogeorgijevsku, 85.000 ujetnikov, 1640 topov je plen Nemcev. Koncem avgusta vderejo Salcburžani in Gornjeavstrijci v trdnjavo Luck v Voliniji. Takrat pade tudi Brest Litovski. Samo avgusta meseca cenijo število ujetnikov na 2000 častnikov in 270.000 mož, uplenili smo 2200 topov in 560 strojnih pušk. Začetkom septembra pride vrsta na Grodno. Že so mislili Nemci, da se jim bo posrečilo razcepiti rusko armado na dva dela. A Rusi so prišli s štirimi zbori od severa dol od strani, pota so bila brez dna, dovoz skoro nemogoč, in v zadnji uri so ušli grozečim kleščam. Pač so pa 19. septembra zasedli Nemci Vilno. Ko smo prodrli v močvirno Poljesje, kojega neprodornost in neprehodnost se je preje neprestano omenjala, smo dosegli približno črto Riga—Dvinsk—Pinsk in dalje na jug do zahodno od Tarnopola in vzhodno od Črnovic. Tu smo se ustavili. Upoštevat moramo v teh bojih pa še eno zelo važno zadevo: Rusom je zmanjkalo streliva. Rabili so puškina kopita, a streljati niso mogli, rabili so kole in bate, prav kakor bojovníki starih časov. Šele izboljšane priprave v domačih tovarnah, nadalje dovoz iz Angleške, Japonske in Amerike jim je zopet dal moč, da so se začetkom septembra jeli krepkeje ustavljati, ravno tedaj, ko je car prevzel vrhovno vodstvo.

Valovi zborov in divizij so butali pozneje čez to črto semintja, enkrat smo napadali mi, enkrat Rusi, a do danes (junija 1916) se je črta bistveno obdržala. Rusi imajo samo kakih 10.000 km² avstrijskega

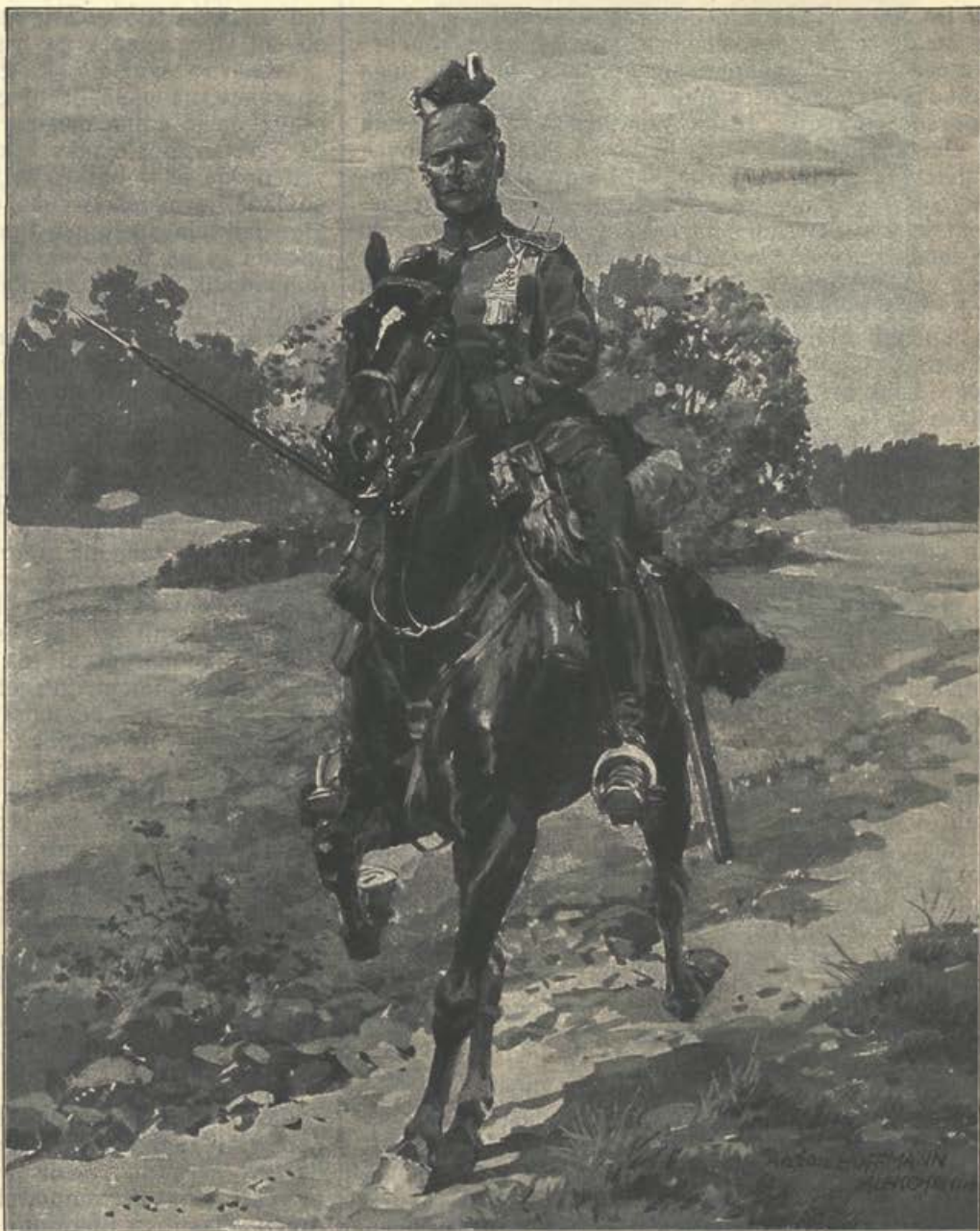
ozemlja zasedenega, mi z Nemci pa skoro 300.000, torej toliko kot je Avstrija velika — brez Ogrske. — Velika vprašanja je treba rešiti tam gori.

5. septembra 1915 je bil odpoklican ruski poveljnik Nikolajevič za kralja-naměstnika v Kavkaz, poveljstvo armade je prevzel car sam. Seveda ima pomočnike, v prvi vrsti generala Ruskija.

Samo leta 1915 cenijo uradni ruski krogi ruske izgube na skoro dva milijona mož, od teh nad 400.000 mrtvih v boju, 265.000 umrlih vsled ran, 200.000 umrlih na raznih boleznih, skoro 500.000 ujetih, drugi težko in lahko ranjeni. Od začetka vojske do 1. 1916 so izgubili Rusi nad 125.000 častnikov, med njimi 1775 polkovnikov in 277 generalov. Neki Anglež je računil, da je bilo od prvotne ruske armade šest in pol milijona mož začetkom maja 1916 za boj sposobnih samo še 750.000.

D. Conradov glavni stan.

Da ne pozna živcev, je pokazal Conrad tudi med vojsko. Zadele so ga hude izgube, a on je bolest premagal in delal naprej, pred očmi vedno le en sam cilj. Osem tednov po izbruhu vojske, v najhujših časih, mu je padel na bojišču tretji sin Herbert, 1. avgusta 1915 je zatisnila oči mati, njegova zaupnica v vsem. Ženo je bil izgubil že 1. 1905. Nikjer ni bil bolj srečen kakor v krogu svoje obitelji, med ženo in materjo je vladala najlepša sloga. Tudi v sedanji vojski se je vse z materjo pogovoril, vse jej zaupal. Conrad je živel že na Dunaju zelo skromno, v četrtem nadstropju je njegovo stanovanje. Vsak dan je vstal redno ob šestih, se umil z mrzlo vodo ter telovadil. Telovadbe ni nikdar opustil. Potem malo v Prater, nato pa na delo. Pozno zvečer se je vračal domov in še tedaj delal, čital je znanstvene razprave in odgovarjal na pisma. Vsako nanj naslovljeno pismo dobi tudi odgovor.

Na poizvedovanju.

V malem gorskem mestecu na severu ima vodstvo armade svoj glavni stan, v gimnaziji; tam delajo. Stanujejo pa v gradu onega mesteca. Ko se je peljal Conrad na bojno polje pred bitko ob Dunajcu, je bil pa glavni stan železniški vlak, v kojega enem vagonu so bile vse mize polne telegrafičnih in telefoničnih aparatov. V vsaki postaji, kjer se je vlak ustavil, so govorili z Dunajem, Berlinom in s fronto in tako je šef lahko tudi med vožnjo delal načrte in jih spreminjal.

V ono gimnazijo je kaj težko priti, silno stroga je kontrola. Še strožje je, če hočemo v oddelke, kjer dela generalni štab. Pastor nam to lepo popisuje. Soba z napisom „Geografija št. 93“ je delavnica in sprejemnica Conradova; v št. 91, prej risalnica, so velikanske karte, v katere vrtavajo postojanke sovražnika z rdečo, naše in one naših zaveznikov pa z

modro barvo. Prav majhen prostorček poleg risalnice je čakalnica za one, ki hočejo govoriti s šefom generalnega štaba. Naznani nas pri pribočniku vojni sluga Franc Kosar, iz Kočevja doma. Zelo je navdušen za Conrada; pravi, da bi mu morali postaviti spomenik iz zlata, ne pa iz kamna in brona. Časnikar Novak pravi: „Prvi vtis, ki ga imamo stopivši v sobo Conradovo, je vtis njegovega zvočnega glasu, mir in jasnost je v njem, vzame nam vso boječnost. V generalu je sama gibčnost, moč duha, vidimo, da nadkriljuje vse, nič ni na njem izrazito bojevitiga, v njem vlada duh, ne surova sila. On je mož 20. stoletja, novodoben in nalahno znanstven, Njegove oči kažejo najčistejšo modrino, njegov obraz ima plemenite poteze, je finejši, nego nam ga kaže katerakoli slika. Pozdravi nas; vsaka kretnja je izraz visokega gospoda, nič prisiljenega, nič nenaravnega. Takoj smo v bogastvu in različnosti velikega duha. Vse ga lahko vprašamo, na vse odgovarja. Če njegove roke narišejo par črt, vidimo marširati armade, o katerih govorijo ustnice. Ne vidimo jih samo marširati, vidimo tudi, kako jih vodi. Ko govoriva o operacijah proti Varšavi, mi je jasno takoj eno: ta mož nežnih, gibčnih udov, ta nervozni računar je edini rešil armade po bitki pri Lvovu. Pred njegovo pisalno mizo nam je takoj jaseen pregled čez stotine bojnih polj, čez velikanske pokrajine. On je gospodar deželam in množicam, ki se gibajo v njih.“

Dve okni sta v sobi, ob levem je njegova pisalna miza, ob desnem miza pribočnika, med njima stoječi pult. V sredi sobe stojita dve veliki mizi, pokriti s kartami, ki so obtežene s kamni. Polno črnih in barvanih svinčnikov, merilo in šestilo. Velike karte visijo tudi na stenah in omarah, tu Rusija, tu Italija, med njimi pregledna karta Evrope. V kotu umivalnica, poleg tega par lesenih stolov — to je vsa oprava. Na neki omari opazimo tudi glave raznih plemen, na stenah učne slike in rodovnik habsburške hiše — sledovi prejšnjega namena, ki ga je imela soba, učilnica za geografijo.

Na pisalni mizi največji red: koledar, podoba cesarja in pa sinčka rajnega prestolonaslednika, včasih kak šopek cvetlic. Z levo roko na pisalno mizo uprt govori duhoviti mož z obiskovalcem, utrujenost se mu ne pozna, akoravno neumorno dela. Tudi v vojski je njegovo delo natančno načrtano, strog dnevni red. Vstane ob sedmih, se umije z mrzlo vodo in telovadi. Sledi zajtrk, obstoječ iz kave in suhega kruha. Nato mu prinese pribočnik Kundmann najnovejša poročila, ki jih takoj kontrolira na kartah. Potem čita časopise. Ob pol desetih gre na izprehod do pol enajstih, edini odmor. Nato pride v pisarno, posluša poročila, sprejema, odpravlja osebne zadeve, študira na karti, daje operacijskemu oddelku splošna navodila, ki jih potem izpeljejo. Ob pol eni se poda nanovo v operacijski oddelk in tu sestavijo tudi armadna povelja, da jih predložijo vrhovnemu vodstvu, nadvojvodu Frideriku. Včasih sestavi ta povelja kar sam. Podpiše se pa na uradna poročila njegov namestnik, feldmaršallajtnant pl. Höfer. Ničesar ne smejo oddati, predno on ni odobril. Ob dveh gre k nadvojvodu in šele nato k obedu. Popoldne gre, če mu čas dopušča, še enkrat na izprehod, ob petih ali šestih pride domov, pije kavo in odgovarja na dopise. Ob pol osmih gre zopet na delo, ob desetih predložijo izvedeno nadvojvodu v odobritev; ob pol enajstih, včasih šele ob enajstih, gre Conrad večerjat, semintja

tudi pozneje. Po večerji še čita, in navadno se šele ob eni vleže spanec na trudne oči.

Glavno svojstvo, ki ga tudi sedaj med vojsko opazujejo na njem, je njegova velika ponižnost. On pravi, da je edina njegova zasluga ta, da vsak dan dá načrtati postojanke v karte; potem mora vsakdo vedeti, kje je treba več čet, kje manj. Človeku, ki vse obvlada, je marsikaj čisto enostavno, kar se zdi drugim največja umetnost. Pomaga mu dvoje: velikanski spomin in pa da se ne dá od ničesar motiti, tudi od mimoidočih nezgod ne, kakor smo že videli. Vedno poudarja, da on ni tisti, ki je izvojeval zmage, da gre vsa zasluga le armadam. Ko so mu nekoč dame mesta, v katerem je glavni stan, prinesle darilo z napisom: „Junak, ki nam varuješ dom in delo“, je rekel: „To darilo ne velja meni, temveč armadi, koje brezprimerni požrtvovalnosti se ima mesto zahvaliti, da ni opustošeno. V tem smislu ne sprejemam darila zase, ampak za armado. Če pomislite, koliko tisoč mož je žrtvovalo življenje za domovino, koliko jih je težko, koliko lahko ranjenih, spoznate lahko, kako brezmejno zahvalo smo armadi dolžni.“

Dopisnik berlinskega „Lokalanzeigerja“ je govoril z njim. Omenil je, kako zelo je Conrad priljubljen, bodisi v monarhiji ali pa na Nemškem. Generalni polkovnik pripomni: „Prijetno mi je, da toliko govorijo o meni. Pa že mora biti tako, ljudstvo hoče vedno enega, na katerega obrača svojo ljubezen. Mi imamo toliko generalov in častnikov, kateri bi to ravnotako zaslužili in o katerih javnost ničesar ne ve. Nespametno je misliti, da napravi eden vse; tu sodeluje toliko glav, da ne moremo vsega pripisati eni. Jaz vršim svojo dolžnost kakor vem in znam, in to dela vsakdo od nas. In zahvalo, največjo zahvalo zaslužijo v prvi vrsti častniki in moštvo na fronti.“ Take besede ga značijo bolj kot vsaka hvala. Rekel je: „Da le sedaj kaj dobrega naredim; kaj bodo pozneje o meni govorili, to mi je vseeno.“

Poleg vojaških stvari se zanima za vse drugo. Zabave v našem smislu seveda ne pozna; samo na gore hodi rad. Ne igra ne kart ne biljarda, ne hodi na lov, ne kadi, v jedi in pijači je izredno zmeren, privoščil si samo najpotrebnejše. Zanima se pa za drugo, zlasti za literaturo in umetnost, čita modroslovna, politična in zgodovinska dela; toda ne čita samo nemško, saj razume tudi italijansko, francosko, rusko, češko in hrvaško.

Njegova govorica je resna in zmerna kot njegov značaj. Le če govori o armadi ali o cesarju, postane živahen. Kako hvali armado! Poln priznanja je zlasti za naše branitelje ob Soči. „Tam doli ob Soči veje Radeckyjev duh. Kar naši ljudje tam delajo, to je najlepše in največje v tej vojski. Srečen, kdor more to sam videti in doživeti. Seveda je učinkovitejše, če neprestano, polni navdušenja sledimo umikajočemu se sovražniku, kakor pa, če se junaško ustavljamo štiri- do petkratni premoči. A vprašanje je, če ne zasluži to junaštvo brambe več hvale kot pa vznos zmagovitega prodiranja.“

Tak je naš poveljnik. Ljubezen do cesarja, do domovine, do armade, to je njegovo življenje! Tej ljubezni žrtvuje vse svoje znanje, svojo izkušnost, moč svojega duha. On je eden največjih Avstrijcev, kar jih je kdaj živelo, zato uživa zaupanje vsakega pravega Avstrijca.

II. Pregled vojnih dogodkov 1915 do junija 1916.

Z opisom Hötendorfa smo končali tudi poročilo o bojnem polju, ki je za nas najvažnejše, kajti tam gori je naš najmočnejši nasprotnik. Poglejmo pa še drugam.

Boji med Nemci ter Francozi in Angleži.

Ker smo krili Nemcem hrbet, so mogli ti bliskovito hitro prodreti skozi Belgijo na Francosko, naši možnarji so jim delali pot. Armada generala Klucka je bila v prvih septemberskih dneh 1. 1914 že blizu Pariza. Tu pa so Francozi 6. sept. začeli z angleško pomočjo veliko protiofenzivo proti črti Meaux—Montmirail, Nemci so morali desno krilo umakniti ter ga polagoma raztegniti do morja, da jih Francozi ne obkoliijo. Glavne borbe, vršeče se v sredi fronte od 6. do 14. sept., imenujemo bitko ob Marni. Polagoma se je razvila črta Nieuport—Dixmuid—Ypres — zahodno Lille—Arras—Albert—Roye—Soissons—Reims—Verdun—Belfort. Nemci so si osvojili skoro vso Belgijo — trikratna Kranjska ali Koroška, a 7 in pol milijona ljudi — in 21.000 km² — dvakratna Kranjska — najbogatejšega in najobrtnejšega francoskega ozemlja s skoro vsemi francoskimi premogovniki.

Od tedaj naprej vidimo tudi tam pozicijske, stoječe boje. Oba nasprotnika sta se v svojih postojankah dobro utrdila, nepretrgana vrsta topov in strojnih pušk se vleče od morja doli do švicarske meje. Ker so lansko leto Nemci večino svoje armade skupno z nami uporabili potem proti Rusom in se na zahodu splošno omejili na defenzivo, so poskušali Francozi in Angleži v par ofenzivah prodreti nemški zid ter zanesti boj na nemška tla. Zato imajo pomen samo oni boji, ki so se razvijali ob teh napadalnih točkah, vsi drugi so stranskega pomena. Semintja so tudi Nemci napadli, zlasti da so izboljšali svoje postojanke. — Prvo veliko ofenzivo so pričeli Francozi 17. dec. 1914, trajala je par tednov, a poskus se je ponesrečil. Odgovorili so jim Nemci s protisunkom 12. jan. 1915 v smeri Soissons. Nemci so rekli, da so v vseh teh bojih sovražne izgube znašale najmanj 150.000 mož, nemške niti četrtno. Ta francoska ofenziva je imela namen razbremeniti Ruse; isti namen je imela druga, začetek 16. februarja. Samo na 8 km dolgi fronti med Souain in Perthes v Champagni je grmelo šest francoskih armadnih zborov proti Nemcem. A že 10. marca je nemško armadno vodstvo razglasilo, da se je francoska ofenziva na fronti Massiges—Souain izjalovila, izgube 45.000 mož. Istega dne, 10. marca, so napadli Angleži Nemce pri Neuve Chapelle, brez bistvenega uspeha.

Koncem marca so se bili oni hudi boji v Kartatih. Da imajo Rusi lažje delo, Francozi zopet napadejo, to pot proti višinam ob Mozi (Maas) med Pont-à-Mousson in Verdunom. Začeli so 6. aprila, koncem meseca pa že odgovorijo Nemci s protisunkom.

Gori omenjeni prodor ob Dunajcu in Biali med Tarnovom in Gorlicami, ki mu ga zgodovina nima para in ki je imel brezprimerne posledice, je dvignil ruski glas po pomoči do velike višine. Zavezniki se mu odzovejo, 9. maja začno s tretjo ofenzivo v pokrajini Artois, 12. zborov pelje general Foch v boj. Začelo se je pri Arras, trajalo mesec dni, posamni bliski nevihte so rdečili vojno obzorje notri do julija,

Feldmarschallajtnant pl. Höfer.

zaključek je bil pa isti kot prej. Ko je bilo leto vojske končano, so imeli Nemci zasedenega okoli 50.000 km² tujega ozemlja, zavezniki pa 2000 km² doli v Alzaciji nasproti trdnjavi Belfort.

Razmere na Balkanu in pa grožnja Rusov, da bodo šli vsled nedelavnosti zaveznikov svoja pota, so povzročile četrto ofenzivo. Dočim so bile prve tri bolj krajevne, je šla ta na splošno; dolgo so se pripravljali, skrbno tehtali, spravili so v boj poldrugi milijon mož in 5000 topov. 23. in 24. septembra so napadli, Angleži pri Ypres, Francozi pri kanalu La Bassée, pri Souchez, Neuville ter v Champagni od Perthes do argonskega gozda. Že 25. sept. je bilo odločeno: na celi 480 km dolgi fronti so potisnili Nemce nazaj do druge obrambne črte samo na dveh krajih, na enem v širini 23 km, na drugem 12 km. Obrambne črte imajo Nemci tri. Mrtvih, ujetih in ranjenih Francozov število cenijo na 130.000, angleške izgube 60.000, nemške okoli 40.000. Malo so se oddahnili, potem pa 5. oktobra zopet začeli, a sapa je že pohajala, nič več ni bilo tako hudo; tudi ni šlo več na splošno, temveč samo na posamezne točke. 13. oktobra je bilo vse skupaj v glavnem končano, bliskalo se je pa še do prvega novemberskega tedna. Od tedaj pa do konca 1915 ne opazimo drugega kot krajevne artilerijske boje, borbe v jarkih in rovih, a brez pomena. Joffre je izjavil, da bi stal prodor prve nemške črte 150.000 mož, druge 100.000, tretje tudi 100.000, recimo 400.000, potem šele bi mogli začeti z osvojitvijo Belgije. Zato po njegovem mnenju do maja 1916 nobena ofenziva ni več mogoča, dokler angleški general Kitchener ne spravi skupaj svojih obljubljenih milijonov. Sedaj pa tudi ničesar ni.

Značilno je, da so vodilni francoski generali vsi izraziti katoliki, tako nadpoveljnik vseh francoskih armad Joffre, tako Castelnau, ki so ga imenovali koncem preteklega leta šefom generalnega štaba francoske armade na zahodu, torej za neposrednega pomočnika Joffrejevega; ravnotako ranjki Gallieni in Pau. Kako.

Francozi Joffreja, so tudi Angleži generala Frencha postavili na čelo vseh britanskih armad, na njegovo mesto na zahodu je prišel general Haig.

Na Angleškem so letos, 25. januarja 1916, vpe-ljali vojaško obveznost. Nekateri si mnogo obetajo od nje, drugi malo, ker potrebujejo Angleži sila veliko delavcev v tovarnah, v mornarici itd. Saj morajo izdelovati strelivo tudi za Ruse, voziti premog na Francosko in Laško, žito na Laško, živila domov itd. Začetkoma so delali veliko razliko med samci in ože-njenimi, polagoma pa so to pozabili. V najskrajnem slučaju vpokliče Anglija lahko 5,5 milijona mož (12 % prebivalstva), brez kolonij. Računajmo pol milijona na industrijo, pol milijona na brodogradnjo, pol milijona na Irsko, ki je izvzeta, ostanejo štirje milijoni. Koliko od teh je bilo pa že dosedaj v boju!

Zdelo se je, kakor da je v novem letu, 1916, francosko-nemška fronta zamrla. Sploh se tudi prej od 14. septembra 1914 nadalje ni zgodilo nič bistve-nega, kar bi imelo kak poseben pomen za nadaljni potek operacij. Sedemnajst mesecev je trajal pozicijski boj s krajevnimi pridobitvami in izgubami in šele letos 21. februarja so Nemci z napadom na okoliške utrdbe trdnjave Verdun zopet zanesli novo življenje v fronto in spremenili stoječo borbo v veliko gibljivo bitko. Sedaj ko to pišemo, velikansko borenje še ni končano. Nemci hočejo s posamnimi napadi trdnjavski obroč polagoma razdrobiti; vsak dan nekaj, nazadnje pride vse, to je njihova taktika tukaj.

Marca je zboroval v Parizu prvič vojni svet vseh nam nasprotnih držav. Pečal se je zlasti z vprašanjem enotnega nastopanja bodisi na bojnem polju ali pa v gos-podarskem boju. Od časa do časa naj se zopet sestane.

Francoske izgube so po poročilu tedanjega voj-nega ministra Gallienija do 1. marca 1916 znašale 800.000 mrtvih, 400.000 težko ranjenih, 1.000.000 lahko ranjenih in 300.000 ujetih, skupaj 2.500.000. Istočasne angleške izgube cenijo na 600.000 mož, torej niti če-trtina francoskih. Ni čuda, da Francozi z vedno večjo odločnostjo zahtevajo izdatne angleške pomoči, ki naj bi jo omogočila predvsem nanovo vpeljana vojna obveznost na Angleškem.

Generalfeldmaršal pl. Mackensen.

Srbija in Črnagora.

Ko smo decembra 1914 prispeli do Valjeva, so se operacije razvijale tako nepričakovano hitro, da živila, strelivo in dr. ni moglo slediti prodirajoči ar-madi; zato smo šli nazaj in preložili boj s Srbijo na poznejši ugodnejši čas. Isto velja o Črnigori. Devet mesecev smo se zadovoljili z varstvom mejá, v trd-nem prepričanju, da bomo trenotek za nadaljno delo-vanje določili sami. Že so mislili nasprotniki, da ga bodo нареkovali oni in vedno bolj so silili v Srbijo, naj vendar že enkrat začne z napadom; zlasti so ho-teli olajšati težavni položaj ruske armade. A začeli smo mi. Ko smo potisnili Ruse do one dolge črte Riga—Črnovice, sta naš in nemški generalni štab že imela določen načrt za boj proti Srbiji in Črnigori. Pridružila se nam je Bolgarija, ki ni mogla pozabiti sramotnega miru v Bukarešti, kajti ta ji je vzel Ma-kedonijo, ki jo smatrajo Bolgari za sveta bolgarska tla. Obljubili so štiri divizije, a dali so več in boj je bil prej končan, nego si je kdo mislil.

Po načelu, ki smo ga bili izvedli pri Gorlicah, smo tudi proti Srbom nastopili z velikansko topniško premočjo. Artilerija je napravila najmanj polovico dela, vse razbila in uničila, infanteriji je bil boj zelo olaj-šan, zato so bile tudi izgube v primeri z uspehi ma-lenkostne. Seveda so se v deveterih mesecih tudi Srbi dobro pripravili, dobro se založili s težkim topništvom in strelivom, a vendar jim je bila naša ofenziva 1914 povzročila hude izgube, prišle so bolezni, seči so mo-rali po 50 do 60 let starih vojakih; vrh tega se jih je kmalu začel polaščati nekaj obup, ko so videli pre-moč. Borili so se pač hrabro, saj so naš najhrabrejši nasprotnik, a vedeli so, da nič ne bodo opravili. Bo-riti se pa za stvar, ki je že vnaprej zgubljena, je pa sila težko, zahteva železne živce in jekleno voljo. Za-upali so v pomoč zaveznikov. A niti zavezniki, niti vojvoda Putnik niso mogli rešiti Srbov. Sicer prizna nemško uradno poročilo dne 10. decembra 1915, da je Putnik zelo dober poveljnik.

Srbi bi bili naredili že prej najbolje, če bi se bili naslonili na monarhijo. Conrad je rekel že pred leti: „Priklopljenje Srbije kot zvezne države k monarhiji se mi zdi za oba najboljša rešitev. V zvezi z monar-hijo bi se srbski narod kulturno lahko prosto razvijal, bi imel v političnih, vojaških, gospodarskih in trgov-skih ozirih pa vse one prednosti, ki jih more nuditi velika država; zlasti bi Srbija lahko uživala vse ugod-nosti, ki so zvezane s posestjo adrijske obale in pa močnega brodogradnjskega. A Srbija je iskala vedno le v Rusiji svojo rešitev, in nasprotstva so se poosttrila.“

Vodstvo vseh proti Srbiji in Črnigori delujočih armad je prevzel generalfeldmaršal Mackensen. Avstrijski armadi na zahodu, pomešani z nemškimi četami, je poveljeval general Kővesz (sz = s), nemški armadi vzhodno Belgrada Gallwitz; prvo bol-garsko armado ob Timoku, na severu, je vodil general Bojadjev, drugo na jugu pa general Todorov. Ta je imela namen, pritiskati v smeri Skoplje—Te-tovo—Prizren in odrezati umikajočim se Srbom izhod v Albanijo in do morja.

Ko so Srbi opazovali premikanje in zbiranje čet na severnem bregu Donave, niso resno mislili, da jim grozi odtam kaka posebna nevarnost. Saj je ves svet vedel, da pripravlja tedaj ententa¹ ofenzivo v največ-

¹ Ententa se imenujejo države Rusija, Anglija, Francija in potem tudi Italija; v splošnem pa s tem imenom lahko nazivamo

jem slogu, in splošno mnenje ni pričakovalo naše ofenzive na jugu. Zato so imeli Srbi zbrani glavno svojo moč proti Bolgarom,¹ ki so postajali vsak dan bolj sumljivi, ob Donavi so se zanašali bolj na naravo samo. Saj tudi ni čuda! Donava je tam poprečno 700 metrov široka, jeseni naraste in je podobna velikanskemu jezeru, višine na južni strani so za topništvo kot nalašč, to topništvo je bilo navajeno streljanja na vse onostranske točke itd. Srbi so se čutili tu varne in so topniški ogenj, začeni se 19. septembra 1915 in uvajajoč novo ofenzivo, smatrali samo za eno običajnih kanonad.

Glavno opirališče srbske obrambe je bil Belgrad. Na tega je bilo treba pritisniti. V prvih oktoberskih dneh je bila Köveszova armada zbrana v trikotniku med Donavo in Savo, Gallwitzeva med rekama Temeš in Karaš, severno Donave, vzhodno od Belgrada. Prehod naj bi se izvršil najprej ob izlivu Save in ob donavskem loku pri Ramu, 70 km zračne črte vzhodno Belgrada. Na teh dveh točkah je bilo zbrane največ artilerije, tam so bili pionirji v težavnem ponočnem delu pripravili mostove in kar je še potrebno za prehod. Večkrat so prišli srbski letalci na severno stran, a Nemci so zbrali veliko zračno brodovje, Srbe prepodili in pogosto leteli sami na srbsko ozemlje. Tam so dognali to, o čemer so bili prepričani že prej, da namreč večina srbske armade ni zbrana ob Donavi.

6. oktobra se je pričel na onih dveh točkah topniški ogenj, od ure do ure je postajal hujši; s tem so se začele neposredne priprave za prehod. Najprvo smo hoteli napraviti mostišča južno Donave (mostišče je utrdba za varstvo prehoda čez most), ki naj bi omogočila prepeljavo za ofenzivo potrebnega materiala; istodobno naj bi se razvili boji ob Drini, srednji Savi ter ob Donavi med Velikim Gradištem ter Ršavo, da odvrnejo pozornost nasprotnikovo. Prvi prostovoljci so se odpeljali pri Ramu na južni breg že 6. oktobra, 7. oktobra je pa pričela prehod pehota na treh točkah; posrečil se je, infanterija se je zakopala, topništvo se je vtrdilo.

Težje je bilo pri Belgradu. Tam so imeli Srbi dosti topništva, poleg tega tudi francosko in angleško. Treba je bilo najprvo prisiliti sovražno artilerijo k molku, in ni bilo to še končano, že je bilo treba misliti na prehod. Noč je pomagala, drugo jutro so bili štirje naši bataljoni že vgnezdjeni na nasprotnem bregu. Vstrajati so morali cel dan, druga noč jim je prinesla pomoč. Težko je šlo naprej, Srbi so hraber nasprotnik, razvili so se hudi poulični boji, hišo za hišo je bilo treba osvojiti. Ko so pa Srbi videli, da jih hočemo v mestu zajeti, so hitro Belgrad zapustili, 9. oktobra je bil v rokah zaveznikov.

Od Belgrada in Gorice (višina pri Ramu) naprej se je ofenziva polagoma razvijala. Najtežji popravek je bil prehod čez Donavo nasproti izlivu Morave; na obe strani močvirje, brez dobrega kritja topništva, na nasprotnem bregu obvladujoče srbske višine. Po vse naše nasprotnike. Beseda pomeni sporazum, skupino, ki se je dogovorila v dosego skupnih namenov. Izgovori se antanta, a oba »n« značita samo nosni izgovor črke »a«.

¹ Nekoliko dni pred našo ofenzivo so se Bolgari pobotali s Turki. Ti so jim odstopili ob obeh straneh Marice nekako 3000 km² sveta, vsled česar so postali Bolgari gospodarji železnice, ki veže njihove dežele z edinim bolgarskim pristaniščem ob Egejskem morju, z Dedeagačem. To zblizanje odrinskih sosedov je Srbe sila vznemirilo; Bolgarom tam doli niso grozili nobeni nevarni zapletljaji in vse moči so zbrali proti zahodnemu sosedu, ki jim je bil dve leti prej ugrabil Makedonijo. Zato so videli Srbi največjo nevarnost na tej strani.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

Generalni polkovnik Kövesz.

večdnem boju se je pojavil tudi tukaj uspeh. 18. oktobra so Srbi zapustili po trdovratnih bojih tudi višine pri Grocki, nekako v sredi med Belgradom in izlivom Morave. Videli so, da proti tako močni armadi, proti taki artileriji njihove tu zbrane sile ne zadostujejo; od vseh strani so spravljali skupaj, kar se je dalo. Toda šlo jim je počasi od rok, prometna sredstva so bila pomanjkljiva, pota neznosna. Vzeli so čete od Drine, izpraznili rodovitno Mačvo med Drino in Savo, izpraznili po možnosti okrožje pri Negotinu.

V onih dneh je rekel bolgarski nadpoveljnik Džekov: „Čas besedi je pretekel, bila je ura dela.“ Bolgarija napove 14. oktobra Srbiji vojsko. S tem je bila usoda Srbov zapečaten. Zastonj so se ozirali na Solun, odkoder bi jim bila morala priti na pomoč francosko-angleška armada, zastonj so upali na italijanski prehod skozi Črnogoro, zaman so bili njihovi klici po ruskih četah, brez uspeha so rekli Grkom, da je vsled vpada Bolgarov Grška dolžna priti jim na pomoč. Srbi so ostali sami. Edini zaveznik jim je bil jesenski dež in pa slaba pota, a pomagalo jim ni dosti. V dolini Timoka so se sicer med Knjaževcem in Zaječarom Bolgarom ustavili z uspehom, a od jugovzhoda je bolgarska armada prodirala neprestano in že 20. do 22. oktobra se je polastila Vranje in Veleša, torej železniške zveze med staro in novo Srbijo, zelo velik uspeh. 23. oktobra so vkorakali Bolgari v staro prestolico Stjepana Dušana, srbskega cara, v Skoplje.

Medtem je nemška armada osvojila kot v kolenu Donave nasproti Rumuniji, očistili so reko min in verig, in 30. oktobra je peljala prva municijska ladja strelivo v bolgarski Lom. Zveza med Avstro-Nemško

in Bolgarijo-Turčijo je bila izvojevana, prvi veliki korak nove ofenzive.

Koncem oktobra se je armadi Bojadjeva posrečilo vzeti Zaječar, Knjaževac in Pirot, mi smo pa 1. novembra zasedli Kragujevac, kjer so imeli Srbi edini veliki vojni arzenal. Par dni pozneje sta se v Paračinu ob Moravi združili armadi Bojadjeva in Gallwiza. 8. novembra zremo o padcu Kruševca. Istočasno je pričela pritiskati Köveszova armada od zahoda in severozahoda na Črnogorce in Srbe ter jih potiskala čimdalje bolj v notranjščino. Načrt je dobival polagoma vidne oblike. Sicer so se po dolгих pripravah dvignili Francozi in Angleži iz Soluna, ki so jim ga morali Grki hočeš nočeš prepustiti kot opirališče, ter so ob Vardarju začeli prodirati proti severu. Prišli so skozi znamenito sotesko Demir-Kapu (železna vrata) že do Krivolaka, v zračni črti samo še dobrih 30 km od Veleša.

5. novembra so vzeli Bolgari Niš, znamenito križišče cest, ter s tem odprli pot po suhem v Carigrad in Azijo. Kot razdražena zver so Srbi še enkrat zbrali vso moč ter se 12. novembra vstrajnim zasledovalcem pri Leskovcu južno Niša vsaj za malo časa postavili v bran. A žaloigra je šla svojo pot naprej. Vedno ožji je pas srbskega ozemlja, trdovratno se Srbi branijo. Umikati se brez upa na pomoč, brez upa na zmago! Gallwitz se polasti važne Kuršumlje, na potu iz Niša na Kosovo polje, 24. novembra vkorakajo njegove čete v Prištino, glavni kraj Kosovega, Avstriji pa v Mitrovico, severozahodno od tod, na koncu Kosovega.

Že so Bolgari koncem novembra v Prizrenu, znameniti stari srbski stolici, in 3. decembra zasedejo skupaj z Nemci zadnje važno srbsko mesto Bitolj. Zadnje srbske čete so izrinili dne 12. decembra 1915 pri Strugi na albansko ozemlje.

Ravno osem tednov je trajala ta vojska. Ostanke hrabre srbske armade so tavalji brez jedi in orožja, brez obleke in obuvala po pustih, s snegom pokritih albanskih in črnogorskih gorah. Kar ni uničilo orožje, to naj dopolni lakota in bolezen. Pretresljive so slike obupa in umiranja. 130.000 Srbov je bilo ujetih, okoli 600 topov v sovražnikovih rokah, vse drugo pa z njim vred na begu brez cilja, nesreči in pomanjkanju nasproti. Malokdaj je kak narod zadela taka nesreča, malokdaj se je videla tako kot tukaj višja roka, ki kaznuje napuh in samozavest. Vzglede Srbov naj bi bil po božji volji svarilen za druge narode, kojih želje so neizpolnjive, kojih zahteve so neizvedljive!

Naš uspeh je bil velik, nevtralni veščaki so ga šteli med najboljše čine svetovne vojske. Navajamo samo izjavo nevtralnega holandskega lista: „Priznati moramo, da sta vodili osrednji sili — Avstrija in Nemčija — s svojim bolgarskim zaveznikom vojsko v Srbiji z ono temeljitostjo, ono organizacijo in ono zavestjo končnega cilja, kakor sta jo dosedaj pokazali pri vseh drugih operacijah. Dan za dnevom se je po načrtu izvršilo, kar je bilo posamnim oddelkom ukazano; armade, ki so na raznih točkah vdrle v deželo, so si segle v roko v času, ki je bil že vnaprej določen; vrgle so nazadnje srbsko vojno silo v gore, kljub težavam, ki gotovo niso bile majhne, kljub hlabremu upiranju Srbov, utrjenih v prejšnjih bojih. Dežela je bila osvojena z matematično gotovostjo v izredno kratkem času.“

Srbija je tako velika kot devet Kranjskih ali Koroških, skoro vsa hribovita: osem tednov je trajala vojska.

V južni Makedoniji so medtem zbrali Angleži in Francozi nad 170.000 mož, zelo veliko armado, če pomislimo, da je moralo priti vse po morju. V prvih decemberskih dneh je tam zapovedujoči francoski general Sarraill videl, da ne more prodreti do Srbov: mostišče pri Krivolaku in Vozarcih je obstreljevalo že od 29. novembra dalje bolgarsko topništvo, dovoz skozi sotesko Demir-Kapu je bil nezadosten. Že dne 2. decembra je bil Todorov pripravljen na obkoljevalno ofenzivo in je tudi takoj prišel. Francozi napada niso počakali, temveč so se umaknili, da uidejo grozečim kleščam. Hujši boji so se vršili pa v prihodnjih dneh, ko so hoteli Francozi ob Petrovski reki in vzporedno z njimi Angleži ob reki Kozlu ustaviti bolgarsko prodiranje. Hude so bile angleške in francoske izgube; zlasti v bitki pri Dojranu in Dževdželiju so bili 7. in 8. decembra temeljito premagani, v divjem begu so valovali proti rešilni grški meji. Že 11. decembra ni bilo nobenega več na srbsko-makedonskih tleh. Ker so 12. decembra zadnji Srbi pri Strugi zapustili srbsko kraljestvo, zato lahko ta dan označimo kot zadnji dan vojske v Srbiji; če tako računamo, je trajala od 6. oktobra do 12. decembra. Če bi bil Todorov mogel svoj uspeh takoj izkoristiti, bi bil lahko z Angleži in Francozi vred v isti sapi vdrl v Solun in jih vrgel v morje; a moral se je ozirati na nevtralnno Grško in se ustaviti na meji. Po našem mnenju smo se takrat preveč ozirali na Grško. Od tedaj naprej so zavezniki Solun dobro utrdili in naredili iz njega eno najmočnejših trdnjav. Na Grke se niti ne ozirajo, da, le-ti so jim morali dati na razpolago tudi še širok pas sveta od Soluna do Dojrana. Armado v Solunu so še povečali, prepeljali so tja deloma dardanelsko armado in tudi Srbe, ki so se rešili skozi Albanijo, ter tako napravili močno opirališče. Do meseca junija 1916 ni bilo slišati od tam ničesar važnega, poveljnik je še vedno Sarraill. Nekoliko domnevajo in ugibajo listi, da jo misli ta armada udariti proti Carigradu, po kopnem tja. Seveda sreča tudi Bolgare, ki so pa splošno že dosegli svoj namen.

Črnagora je prišla sedaj bolj na vrsto. Brez železnic je, nobene dovozne ceste; visoke snežne gore so njeno bogastvo, a vendar smo do srede decembra osvojili že Pljevlje, prodrli do Beran in zasedli Peč (na kartah Ipek). Bolgari so isti dan kot mi Peč, 7. decembra, vzeli Djakovo. 16. decembra je del Köveszove armade zasedel Bjelopolje in si s tem osvojil nekdanji sandžak Novipazar. Treba je bilo pa velike potrpežljivosti, predno so se mogle vršiti nadaljne operacije, treba je bilo osvojeno ozemlje očistiti četašev, pripraviti pota, čete nanovo razstaviti. 5. januarja letos je pa armada v severovzhodu nanovo začela prodirati ter v naslednjih dneh kovala čimdalje krepkeji obroč okoli malega kraljestva, osvojila na pr. tudi Berane in sosednje važne višine; druge čete so pa v neopisnem junaštvu, krepko podpirane od brodovja, 10. januarja zavzele znameniti Lovčen, „nepremagljivi“ Lovčen, srce in življenje Črnogore. Uradno poročilo se je glasilo: „Lovčen smo vzeli. V treh dneh je premagala naša hrabra infanterija v krasnem sodelovanju s težkim topništvom in Nj. Vel. vojno mornarico srditi odpor sovražnika in velikanske težkoče zimskega kraškega gorovja, ki je že leta bilo

Boji za Lovčen.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

pripravljeno v obrambo, dvigajoče se iz morja kot zid nad 1700 m visoko.“

Od začetka balkanske vojske v oktobru 1915 je tvorila Črnagora takorekoč železno levo krilo entente na Balkanu. Za to fronto se je bal sovražnik najmanj, ker je vsled Lovčenovih utrdb veljala tudi po srbski pogibelji za nepremagljivo oporo umikajočim se četam kralja Petra, obenem pa za trdno krilno varstvo novih operacij skozi Albanijo.

Fronta je bila tudi res močna. Prva postojanka se je nahajala na kraški skali, tisoč metrov nad kotsko boko, vstreljena v rob planote. Obvladala je popolnoma strmi skaloviti svet pred seboj, serpentsko cesto Kotor — Cetinje in pa staro tihotapsko pot čez rob nad Kotorom. Za napadalca je bilo le malo zavarovanih točk pod previsečimi skalami. Tudi nadaljna fronta je bila za branitelje ugodna. Povedati moramo, da smo se v začetku vojske umaknili iz onega jezika, ki ga vidimo od zaliva Traste blizu vhoda v kotsko boko vleči se v jugovzhodni smeri do Spica; glavni kraj tam je Budva. Od Lovčena je šla torej fronta čez višino Solar, 1360 m, doli proti Sutvari, je zaprla pot v Budvo in se raztezala čez Vranović do zaliva Traste. Kotor je bil tedaj v obliki polumesca zaprt od severovzhoda, vzhoda in juga. Dva kilometra za to fronto se je nahajala na pobočju 1759 m visokega Lovčena druga obrambna črta Črnogorcev, a še med obema višinama so bile posamezne vzvišine pripravljene začasno brambo. V onih tednih, ko je Köveszova armada na severovzhodu Črnogorce med reko Taro in mestom Peć polagoma

potiskala nazaj in jih vezala, je naše armadno vodstvo pripravilo ostale čete, težko topništvo in nekatere ladje do 7. januarja v Kotoru in poleg njega za nenaden napad proti jugozahodu Črnogore, in to čisto natihem.

8. januarja zjutraj je kar nenadoma začelo naše topništvo vstreljevati se v črnogorske postojanke ob robu črnogorske planote, težka artilerija zlasti iz okraja Teodo in Laštva. Na vsaki količkaj dobri karti te operacije prav lahko zasledujemo. Opoldne je razsajal pravi peklenski topniški vihar, zlasti proti fronti na obeh straneh višine Solar. Kmalu nato je začela naša infanterija nastop v strme skalne stene, v ognju Črnogorcev, snegu in dežju. Do noči je priplezala do polovice, 500 m, ter prebila tam noč v burji in snežnem viharju, takorekoč na skalah viseč. V jutru 9. januarja se je povspenjela naprej, pomagala sta ji megla in topništvo; nekako ob pol enajstih se je vgnezdila na robu. Kmalu nato se je pričel napad. Glavno obrambno črto na Solarju so predrli in prebili tam drugo noč napada.

10. januarja so vzeli najprvo neko začasno postojanko in začeli nato napad na drugo glavno črto na Lovčenu samem. Kljub opetovanim protisunkom se je ta popolnoma frontalni napad od zahoda in jugozahoda posrečil, zopet krepko podprt od topništva. Ko so naši pridrl v črto, so razbili sovražnika proti jugu in severu, začel je bežati. Ob pol osmih zvečer so bili prvi naši vojaki na vrhu. Po 60urnem boju sta armada in brodovje dovršila težko delo.

Te čete so tvorile središče napadanja ob jugo-

zahodni fronti, hitro so prodirale naprej proti Cetinju. Med tem se je desno krilo zapletlo v boje zahodno in severozahodno Budve, levo pa po 70 urnem boju izčistilo planoto Krivošije severno Kotora in do 11. jan. osvojilo tudi višine pri Grahovu severno odtod. Ker so istodobno začeli prodirati naši od Beran in Peći proti zahodu, je bil pritisk dvojen. Hitro je šlo naprej; 13. je bilo Cetinje že naše, 14. tudi Spić prav na jugu Dalmacije, nato Rijeka in Virpazar. 19. januarja nam kaže karta približno tole fronto: Spić—Virpazar ob Skadarskem jezeru — vzhodno Rijeke — proti severozahodu do Podrša — v dveh lokih proti severu do Rudin med Taro in Pivo — jugovzhodno ob Tari do Mojkovca — zahodno Beran, Peći in Djakova do stočišča obeh Drinov; torej prave klešče, z izhodom samo še med Spićem in imenovanim stočiščem, v smeri proti Skadru.

Ko je Nikola videl, kako proti vsemu pričakovanju so se stvari zasukale, zlasti ko je padel tudi Lovčen, je 13. januarja zaprosil za mir. Videl je, da je vsak odpor zastoj, da mu četverozveza ne bo prav nič pomagala in da bo prepustila njegovo deželo polomu, kakor je Srbijo. Italijanska kraljica, njegova hčerka, mu je poslala pismeno dovoljenje, naj se uda. Mi smo zahtevali, naj Črnogorci orožje brez-pogojno odložijo, potem šele bomo govorili o miru. Zato smo 14. in 15. januarja operacije še nadaljevali. 16. je prišel od kralja odgovor, da sprejme našo zahtevo. Ko smo 17. zasedli še Rijeko in Virpazar, smo sovražnosti ustavili. Začela se je oddaja orožja; 21. je bila na jugozahodu že končana, na severovzhodu pa šele 25., ker tamošnji kraji vsled težavnih prometnih zvez seveda niso takoj zvedeli o pogajanjih. Zlasti v okolici Kolašina in Andrijevice se je stvar zavlekla. Istega dne, 25. januarja, ob šestih popoldne so obojestranski pooblaščenki podpisali pogoje glede oddaje orožja.

Mir s Črnogoro je bil seveda za četverozvezo velikansk škandal. Drug drugemu so očitali, kdo je kriv. Italijani so Francoze zmerjali, da so dali za Lovčeneve utrdbe stare nič vredne topove, Francozi niso ostali dolžni in so se iz Italijanov prav pošteno norčevali, iz njihovega gospostva nad Adrijo, iz njihovega širokoustja in rodbinskega sočutja. Toliko glede časopisja. Vlade so pa seveda hotele zavožena kolesa potegniti iz blata in jih spraviti v pravi kolo-voz. Že 17. so si bili nasprotniki na jasnem, kaj jim je storiti; Francozi in Angleži so pritisnili na Italijo in s to vred na Črnogoro. Kraljeva rodbina in vlada naj se preseli na Francosko in svet naj izve sledečo novico: Kralj se je premislil, hudo mu je, ker je napravil 13. januarja nepremišljen korak, skesano se vrača nazaj v varstvo entente, udaja je bila samo vojna zvijača, da je s premirjem dobil čas za rešitev ogrožene armade; to se je zgodilo, so rekli, in sedaj se bo princ Mirko z generaloma Martinovićem in Vukotićem boril naprej do skrajnosti; o posebnem miru med Avstrijo in Črnogoro torej sploh ni bilo govora, ententa in njeni pristaši so edini slejkoprej. Dobro so si jo izmislili.

Pomagalo vse to zavijanje ni nič. Mi smo šli brez velikih težkoč naprej, zasedli 22. pristanišči Bar in Dulčinj, 23. pa Nikšić, Danilovgrad, Podgorico in albanski Škader (gl. slika na str. 53); 28. nam pa poroča vojno vodstvo, da je naša tudi že pokrajina gusinska. S tem je bila Črnagora osvojena.

Hudi pritisk se je torej pričel 8. januarja, 13. ja-

nuarja je kralj ponudil mir, 16. smo ga sprejeli, 25. so pogoji podpisani, koncem meseca je vse končano. Vdala sta se tudi princ Mirko in general Vukotić ter s tem najbolj dokazala, da sta iste volje kot narod in kralj, da sta za mir. Vsega skupaj smo zajeli nad 300 topov in 50.000 pušk. Če so se posamni oddelki Črnogorcev morda pridružili bežečim Srbom, stvari same nič ne izpremeni.

Potem je pa ententa rekla, da so črnogorski pooblaščenki izgubili svojo moč, ko je kralj zapustil deželo. Ker pa ni šlo za odstopitev dežele, za denar itd., temveč za čisto vojaške stvari, za oddajo orožja, je imel tudi po odhodu kralja oblast tisti, ki ga je kralj prej v to določil. Mi smo se opirali na določbe v Haagu, ki so jih glede postav in običajev vojske na suhem sklenile vse države l. 1907.

Naša ofenziva je šla pa za umikajočimi se Srbi in nekaterimi pridruživšimi se jim Črnogorci krepko naprej, v Albanijo. Mimogrede je bil Škader sedež srbske in črnogorske vlade. Omenili smo že, da smo ga zasedli, ravnotako koncem januarja Lješ in Sveti Ivan Medvanski. Hitro gre dalje; prekoračimo reko Mati in se 3. februarja polastimo Kruje, stolice slavne- nega krščanskega junaka Skanderbega, prekoračimo reko lšmi in se blizamo Tirani, stolici Esad-paše. Severna Albanija je torej dokončana, začne se delo v srednji. Naši nasprotniki so ostanki bežeče srbske armade, Italijani, ki so se bili v očigled našim uspehom v varstvo svojih koristi in svojega ugleda izkricali v Draču in Valoni, nazadnje pa Esad-paša, stari koristolovec, ki je to pot mislil v nasprotnem taboru napraviti boljše kupčijo. Italijanov se ni bilo treba dosti bati, saj niso bili mogli izvršiti dokaj lažje naloge, preskrbeti Črnogoro s strelivom in drugim. Tudi jih ni bilo dosti, morda dve diviziji, general Bertozzi je bil njihov poveljnik. Srbi so bili brez oprave in orožja, Esada pa nihče ni visoko cenil.

Albanija se razprostira ob vzhodni obali Adrije od severa proti jugu, doline se od morja notri odpirajo od zahoda proti vzhodu, med dolinami pa se razprostira zelo hribovit svet. Edine ravninice so ob morju, a so zelo močvirne. Za brambo je ta dežela kot nalašč, zlasti še ker od morja sem lahko deluje tudi sovražnikovo močnejše brodogradje. A obenem mora branitelj svoje sile tudi cepiti in jih težko zbere na eni točki. V onih dneh je bila glavna moč Italijanov v Valoni, Srbi so se zbirali polagoma na otoku Krfu, ki so ga Francozi začetkoma januarja kar kratkomalo zasedli; Esad se je s svojimi maloštevilnimi četami ter oddelki Italijanov in Srbov nahajal tam okoli Drača. Že so Italijani pripravljali javnost na izpraznitev Drača, razglasili so, da razsaja tam pegasti legar.

Bolgari so pritisnili od vzhoda in zasedli Elbasan ob Škumbiju, Köveszova armada pa od severa, vkorakala je v Tirano in prekoračila reko Arzen. Z osvojitvijo Kavaje jugovzhodno od Drača je bilo to mesto popolnoma obkoljeno in odrezano od ostale Albanije, Italijani in Esadovci so se borili samo še za odhod. Pest okoli Drača se stiska čimdalje bolj, 24. februar je za branitelje pravi kritični dan. En oddelek se je branil, drugi so se vkrcevali, a naši so pritisnili kljub slabemu vremenu tako odločno in hitro, da je topništvo vse obenem obstreljevalo, pristanjšče in pa vkrcujoče se čete. Ladijsko topništvo ni nič opravilo. Hudi so bili boji; 27. februarja vkoraka prvi naš bataljon v goreče mesto. Najprvo so gasili, potem pa zbirali in šteli plen. Tako je bil Drač naš,

z njim tudi srednja Albanija. Nam se zdi poleg političnega in moralnega pomena važno zlasti to, da so se pred Dračem prvič sprijeli Italijani in Avstrijci v večji poljski bitki in da so naši vojaki jasno pokazali svojo nadmoč. Na to dejstvo so posebno kazali nevtralni švicarski listi. Ker so Bolgari dospeli pozneje tudi do Berata (50 km severnovzhodno od Valone), so 10. marca šli Italijani še dalje nazaj, da ne bi bili zajeti; ustavili so se šele za reko Vojuzo, koje črta krije Valono od vseh strani. Uradno imenujejo pri nas Valono sedaj Vloro, albanski izraz. Baje so pretvorili Italijani svet tam okoli v prvovrstno trdnjavo. Grki so od 20. marca dalje vkorakali v južno Albanijo in jo zasedli v črti 30 km južno Valone do jezera Presba. Junija 1916 je bil položaj torej tale: V Valoni in okolici Italijani, okoli njih v polkrogu od severa proti jugu mi, Bolgari in Grki, zadnji seveda ne kot odkriti sovražniki; a vsak ve, da laška soseščina na balkanskem polotoku ni Grkom prav nič všeč. Zasedeno ozemlje balkansko smo razdelili v okrožja, upravljamo ga mi in Bolgari.

Dardanele.

Koncem oktobra 1914 je napovedala Turčija vojsko Rusiji, Angleški in Francoski.¹ Turki so vedeli, da hoče tedanja trozveza Turčijo razdeliti, zato so se pridružili nam. Več je bilo točk, kjer so se nasprotniki lahko sprijeli. Važen je Sueški prekop, vpoštev pride Mezopotamija, staro bojno polje med Rusi in Turki je Armenija, obala turškega ozemlja vabi k izkrcanju, nad vse važne so pa Dardanele in Bospor. V lanskem koledarju smo to vodno cesto označili, zlasti njen pomen za Rusijo. Že 4. avgusta 1914 je bila Turčija napovedala, da sta obe dovodni cesti do Carigrada zaprti. Angleži so se prej sicer vedno protivili, da bi Rusi dobili Carigrad in Dardanele ter tako ogrožali dragoceni Egipt, a sedaj so jim v dosego skupnega cilja šli na roko.

Dardanele so 75 km dolga vodna cesta med Egejskim in Marmarskim morjem, široka povprečno 7 km, pri vходу 4 km, na najožji točki pa samo 1300 m. Bospor med Marmarskim in Črnim morjem je pa dolg 28 km, najširji 2 km, najožji 500 m. Proti Bosporu so ruske ladje večkrat nastopile, a niso nič opravile.

Dardanelsko ožino so branile razne trdnjave na evropski in azijski strani. Glavne utrdbe so sledeče: Pri vходу na levo — torej na goratem galipoljskem polotoku, imenovanem po mestu Galipoli — Seddil Bahr, na desno Kum Kale, na najožji točki na levo Kilid Bahr, na desno Čanak Kalesi, takoj nato pri 2 km široki ožini Nagara pa na desni strani istoimenske utrdbe. Za opirališče brodovja so si Angleži z dovoljenjem tedanjega grškega ministrskega predsednika Venizelosa izbrali otoke Tenedos, Imbros, Lemnos in od avgusta 1915 dalje tudi Lesbos ali Mitilene. Najvažnejši je Lemnos s prostornim in globokim zalivom Mudros. Sultan je poslal v obrambo Dardanel takozvano peto turško armado pod poveljstvom Nemco-Turka Limana Sandersa; s pomočjo nemških tehnikov so utrdbe popravili, razpostavili v treh vrstah 700 topov ter zaprli vhod z minami.

3. novembra 1914 je začelo 16 sovražnih ladij bombardirati zunanje utrdbe, a iz tako velike daljave, da ni bilo nitj najmanjšega uspeha. To se je večkrat

¹ Avgusta 1915 je pa kot družabnica entente Italija napovedala vojsko Turčiji, ne da bi s tem položaj kaj izpremenila.

ponavljalo. Na novega leta dan in koncem januarja 1915 so poskušale posamezne ladje predreti vrste min ter priti skozi ožino; ni se jim posrečilo. Februarja so pa zavezniki brodovje ojačili in začeli živahnejše delovanje, najhujše je bilo 26. in 27. februarja; uničili so zunanje utrdbe in prisilili turško topništvo k molku. Začetkom marca so zvišali število ladij na 60 ter osredotočili ogenj na nekatere točke zahodne obale polotoka, na južni njegov konec ter tudi na malo-azijsko obal, povsod tja, kjer so se mislili izkrcati ter tako prisiliti Turke od strani in od zadaj, da izpraznijo svoje pozicije. Dva drednota sta od saronškega zaliva čez polotok tja podpirala delovanje

Duhovna tolažba v vlaku ranjencev.

ostalega brodovja. Neki angleški list je tedaj pisal: „Angleška začne sedaj eno največjih in najdrznejših svojih podjetij. Dardanele so drugi Gibraltar, kojih posest bo naše gospostvo v Sredozemskem morju docela potrdila.“ Francozom te besede seveda niso prijale, a skupni cilj jim je pomagal vgrizniti v kisló jabolko, Rusom so pa Angleži za Dardanele obljubili pas ozemlja od Donave do Bospora ter Carigrad. A prvi izkrcevalni poskusi niso imeli prav nobenega uspeha, in ko so postale v drugi polovici marca štiri ladje žrtev min in artilerije, so poskusi zaenkrat prenehali. Dve ladji, Bouvet in Gaulois, sta bili francoski, dve pa angleški, Irresistible in Ocean. V onih dneh je poveljeval zaveznikom Francoz d'Amade, pozneje Gourand, Bailloud in nazadnje Sarraill.

Šele 26. aprila so mogli izkrcati prve čete na južnem koncu polotoka; tudi pri Kum Kale so spravili par oddelkov na suho, a so jih Turki takoj pogнали nazaj. Pri Seddil Bahru so se pa obdržali, osvojeno ozemlje še malo razširili ter začeli tudi takoj napad na glavne dardanelske utrdbe, brez vsakega uspeha. V teh bojih so posegli vmes tudi nemški podmorski čolni, ki so bili napravili velikansko pot okoli Gibraltarja. Potopili so angleške ladje Triumph, Majestic in Agamemnon; tudi Goliath se je takrat zvrnil v morske valove, ravnotako ruska ladja Pantelejmon v Črnem morju. To vse so velike bojne ladje. Ker smo 27. aprila tudi mi potopili francosko bojno ladjo Leona Gambetta, so bile izgube sovražnega brodovja tedaj precej izdatne. Turško brodovje je izgubilo eno samo ladjo, starega Barbarosso, meseca avgusta. Druge si seveda niso upale ven.

Avgusta so se Angleži izkrcali pod poveljstvom generala Hamiltona tudi na zahodu v zalivu Šuvla, tam kjer je polotok najbolj širok. Raztegnili so svoje ozemlje malo na sever in malo dalje na jug, a ne tako daleč, da bi se zedinili s četami na jugu. Boji ob tej obali so znani pod imenom boji pri Anaforti. Julija in avgusta so nekatere zavezniške ladje, zlasti podmorski čolni, prodrle do Marmarskega morja, brez nadaljnjih učinkov. Nekatere so Turki oziroma Nemci potopili, ravnotako tudi nekaj transportnih ladij zunaj na odprtem morju. Pripomniti moramo, da so se nahajala v bližini izkrcavalnih točk marsikaka dobra kritja, ki jih pa napadalci niso nikakor mogli obdržati in ki so prišla v korist predvsem braniteljem; ravnotako tudi, da v osvojenih krajih polotoka nikjer ni bilo pitne vode in so jo morali sproti dovažati s transportnimi ladjami. Celo podjetje je imelo že v začetku smrtno kal v sebi. Čudno se nam zdi, da ententa ni porabila ekspedicije v Solun za izgovor, da bi končala zagrešeno dardanelsko stvar, češ saj bomo iz Soluna tja dosegli isto z manjšim trudom in manjšimi žrtvami, kakor z osvojitvijo Dardanel. Gotovo so Angleži hoteli držati vsaj važni Seddil Bahr kot opirališče za kako poznejše podjetje. A velikanske izgube v primeri z malenkostnimi uspehi jim niso mogle dajati dosti upa; saj so zavezniki od svojega 42 do 60 enot močnega brodovja do konca maja izgubili osem bojnih ladij, poleg tega osem torpednih in osem podmorskih čolnov, deset odstranjevalcev min in štiri transportne ladje; na suhem se pa pravim utrdbam niti toliko niso približali, da bi bilo sploh mogoče govoriti o boju za nje, o azijskih utrdbah niti ne govorimo. Lahko rečemo, da je bila polovica izkrcanih čet žrtvovana; od vseh vetrov sveta, iz Avstralije, Nove Zelandije, Kaplandije itd. so prišle sem iskat svoj grob.

Ko je prišla zima, je postajal položaj zavezniških čet čimdalje bolj težaven, pritisnil je mraz, prišle so bolezni, vsled nezadostnega dovoza se je začelo pomanjkanje. Z osvojitvijo Srbije smo dobili mi prosto pot na Turško, poslali smo doli svoje težke 30,5 cm možnarje, Nemci pa tudi svoje težko topništvo. Zato so Turki sami začeli napadati in sicer v noči od 18. do 19. decembra 1915. Uradno poročilo se glasi: Ponoči od 18. na 19. decembra in 19. decembra zjutraj so pripravile naše čete po živahnem topovskem delovanju napad na sovražne postojanke v odsekih Anaforta in Ari Burnu, severno od Seddil Bahra na zunanji obali polotoka. Proti tem pripravam je napravil sovražnik z vsemi svojimi četami protinapad,

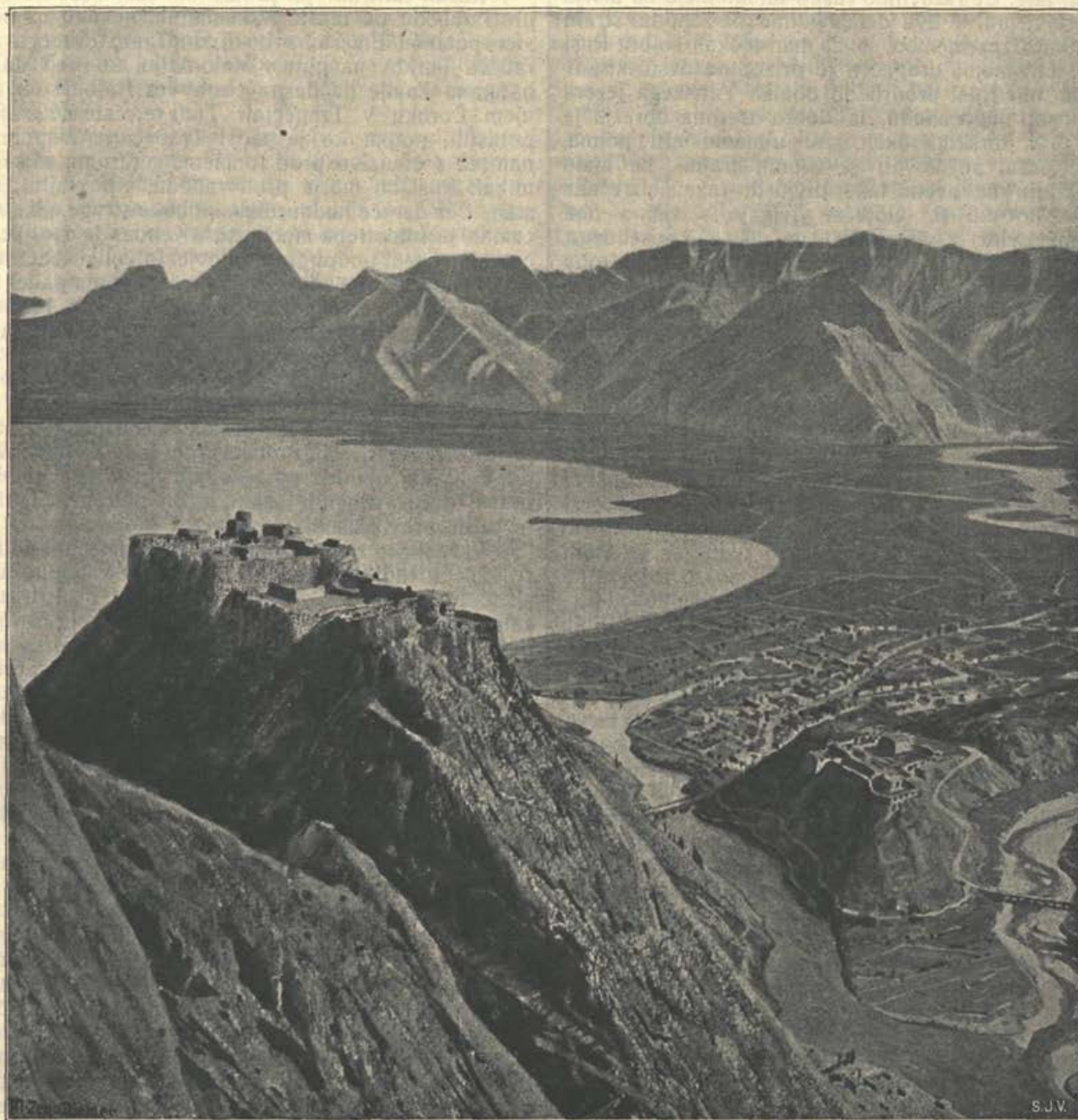
ki se je pa popolnoma izjalovil. Ko je videl, da ne more uteči našemu napadu, je v noči od 19. na 20. decembra v preveliki naglici vkrcal del svoje armade. — Angleško poročilo pravi, da se je izvršilo vkrcanje v popolnem redu, naši vojaški strokovnjaki mu verjamejo. — Držali so se Angleži pa še vedno čisto doli na koncu pri Seddil Bahru in šele 9. januarja 1916 poročajo iz Carigrada: Danes ponoči so Angleži po hudem boju in velikih izgubah popolnoma izpraznili Seddil Bahr; niti eden ni ostal. Sedaj je galipoljski polotok popolnoma očiščen sovražnika. — Neki vojak-strokovnjak pravi: Ekspedicijo proti Dardanelam so izvršili zavezniki z mnogo premajhno silo, sovražnik zelo podcenjujoč; saj so mislili začetkoma opraviti svojo nalogo z brodovjem samim, oziroma majhnimi oddelki ladijskega moštva. Le počasi se jim je začelo daniti, a pomoč, ki so jo poslali, je bila zopet nezadostna ali pa je prišla prepozno; ojačenja niso bila nikdar ojačenja, temveč samo nadomestila za hude izgube, na odločilnih točkah je manjkalo povsod potrebnih rezerv, in slednjič jim je kazalo samo še na hiter beg in sicer ob zelo nepripravnem času in v prav najneugodnejših razmerah. Da so bile izgube pri vkrcanju res male, se imajo zavezniki zahvaliti poleg drugega stari svoji hladnokrvnosti. Število žrtev cenijo na 100.000 do 150.000, stroške na šest milijard kron, izgubljeni ugled se pa ne da ceniti.

Turška generala Enver in Liman sta izjavila, da so naši možnarji na „učinkovit in dragocen“ način sodelovali pri preganjanju sovražnika, njihovi velikanski uspehi so napravili na turško prebivalstvo najgloblji vtis. Oni dve naši bateriji, ki sta tako uspešno delovali tam doli, sta izzvali v vsem turškem časopisju največjo hvalo, največje priznanje. Pa slovenski vojaki so bili zraven.

Kavkaz in Armenija.

Uradno se bojišče med Rusi in Turki v Aziji imenuje kavkaško, akoravno s pravim Kavkazom nima nič opraviti. A ker tvori ruski del Armenije kos Transkavkazije v širjem smislu, je označba vsaj deloma opravičena. Vsled onemoglosti Perzije so pa korakali turški, ruski in angleški oddelki tudi tukaj nemoteno semintja. Vendar pa to bojišče nima onega pomena kot bojišče v Armeniji. Že parkrat so se Rusi in Turki kosali tam gori. Znano je posebno leto 1828, ko je ruski general Paskjevič zasedel glavno mesto turške Armenije, Erzerum. Rusi so ga morali v drinopoljskem miru l. 1829 zopet zapustiti, a so vzeli s seboj 10.000 armenskih rodbin in jih naselili v Rusiji. Drugič so koncem vojske l. 1878 Rusi nanovo zasedli to mesto, ostali v njem sedem mesecev, a berlinski mir ga je vrnil zopet Turčiji. Sedaj so Rusi tretjič tam.

Ko se je pričela sedanja vojska med Rusi in Turki, se je pričelo bojevanje tudi na tej fronti. Veliko pa nismo slišali, zdelo se nam je vse skupaj bolj nekako prerivanje, dosti moči niso imeli ne ti ne oni. Tedanji ruski kavkaški namestnik je bil knez Voroncov, sila star general. Začetkoma pridro Turki sicer celo do Ardahana, važnega križišča cest, bližajo se znamenitemu ruskemu pristanišču Batum, a morajo kmalu nazaj. Živahnijeje turško delovanje je zaviralo predvsem pomanjkanje železnic. Od Angore, zadnje železniške postaje na zahodu, pa do Erzeruma, zbirališča turških čet v Armeniji, znaša zračna črta 700 kilometrov; cesta je seveda brezprimerno daljša, pa še kakšna! Hitrejša je seveda zveza od Trapecunta,

Skader s Tarabošem.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

največjega turškega mesta ob Črnem morju; zračna črta 180 km, cesta sicer skoro še enkrat daljša, a vendar bi šlo. Če bi hoteli Turki poslati ojačenja v Erzerum, bi bila ta zveza veliko bolj ugodna, zato bi pa morali biti gospodarji v Črnem morju.

Po našem mnenju se imajo Rusi za svoje delne uspehe zahvaliti štirim okolnostim: močni mornarici in s tem onemogočenemu dovažanju turških čet, pomanjkanju turških železnic, svojim lastnim dobrim železnicam ter novemu poveljniku, velikemu knezu Nikolajeviču; omenili smo že, da ga je car imenoval 5. septembra 1915 podkraljem v Kavkazu, s tem seveda tudi zapovednikom tamošnje armade. Nikolajevič je pomagal ruski stvari posebno v dveh ozirih: s svojo lastno delavnostjo in pa s tem, ker se je njegovemu

vplivu posrečilo zvišati armado na veliko število. Glavno vojaško zbirališče na severni strani Kavkaza je Vladikavkaz, na južni Tiflis. Od prvega do drugega pridemo lahko po železnici okoli gorovja ali pa tudi po takozvani gruzinski cesti naravnost čez gorovje. Samo 200 km je ta cesta dolga, izvrstno izpeljana, pripravna tudi za avtomobile, uporabna tudi pozimi. Iz Tiflisa gre železnica na vzhod v Bakú, na zahod v Poti in Batúm, na jug v Aleksandropol. Tu se cepi, ena proga gre jugovzhodno v Eriván, do Džulfe ob perzijski meji in sedaj že v perzijski Tebris, druga pa proti jugozapadu v Kars in Sarikamiš; že med vojsko so jo potegnili Rusi do Karaurgana čisto ob rusko-turški meji.

Ko je prevzel Nikolajevič zapovedništvo, je bil

položaj tale: Če razdelimo rusko-turško mejo od morja do gore Ararat v dva dela, vidimo na zahodni strani le majhno izpremembo, le na par točkah so bili Rusi prekoračili mejo; drugačen je prizor na desni strani, tam so bili Rusi prodrli ob obalah Vanskega jezera daleč proti jugozahodu, le dobra tretjina obrežja je bila še v turških rokah. Mi nimamo niti pojma, kaj se pravi vojskovati se v onih krajih. Le malo je pokrajin na svetu take divjosti, take neizrečene težkoče kot so ti. Gore se dvigajo v višino nad 5000 m, prelazi z višino 3000 m niso nič posebnega, mesta v najglobljih točkah kotlin ležijo zunaj na robu visoke planote še vedno 1500 m visoko, notri pa brezprimerno višje, glavno turško mesto Erzerum na pr. 2000 m. Prebivalstvo je redko naseljeno, rodovitne zemlje ni dosti ali pa je slabo obdelana, globoke soteske in neukročene tesni zavirajo promet. Zima traja do osem mesecev. Če pridejo pa še človeške sile nam nasprotovat, je pa boj v tej divjoti res skoro nadčloveški.

Nikolajevič je dal prodirati na več točkah, glavni boji so se vršili za dohode v Erzerum in posest tega mesta. Manjši oddelki so ob krilih prodirali ob rekah Čorok in Murad. Tedne in tedne so se vršili boji, bili so izredno krvavi, Turki so se trdovratno branili, za zadnjo postojanko 15 km vzhodno od Erzeruma n. pr. cel teden. A morali so se umakniti in sredi februarja 1916 so Rusi zasedli glavno mesto turške Armenije. Erzerum leži sredi gole kotline, gorovje nad njim še 1000 m višje, hiše so vse iz opeke, strehe ravne in pokrite s prstjo, ceste ozke, krive, umazane, slabo tlakovane. Sedem do osem mesecev traja zima, toplomer pade na 27° C pod ničlo, večkrat dobijo zmrznjene ljudi po cestah. Prave pomladi ni, namesto nje vejejo hudi vetrovi. Poletje traja dva meseca, nima pa niti kaplje dežja. Edino prijetna je kratka jesen, dva meseca. Pozimi se nakopičijo velikanke množine snega, po nekaterih cestah promet sploh ni mogoč, večkrat pride še megla, mesto je kot izumrlo.

Glavni boji so se pa vršili ravno pozimi. Kakšni so morali biti zameti, kakšni plazovi! Mi si pa vse vedno mislimo kot gladko cesto in se čudimo, kako gre tu ali tam počasi, kako ta ali oni ne more naprej. Še nekaj nas večkrat moti pri ocenjevanju tujih bojišč, merilo na kartah. Karte za naše kraje imajo vse drugo merilo nego one za tuje pokrajine. Za pravično in primerno ocenjevanje bi morale biti pa vse enake. Dočim v Evropi računamo z razdaljami 100 do 200 km kot z velikimi, nam karta v Aziji na isto dolžino kaže lahko že 600 do 800 km ali pa več. Mi pa gledamo samo z očesom. — Iz omenjenega vzroka porabijo Erzerumčani največ denarja za kurivo, zlasti ker okolica nima lesa. Nekateri konzulati pokurijo za 2000 do 3000 kron na leto. Revnejši sloji rabijo „tesek“, drobno zrezano slamo zmešano s kravjim blatom, ki jo poleti pritisnejo na zid, da se posuši. Kakor vprašujejo pri nas gospodinje na trgu po ceni živil, tako je tam najnavadnejše vprašanje: Ali dobim tesek? Koliko? Koliko stane? Ko se posuši, vzamejo te krožnike s sten ter jih nakopičijo po strehah v podobi piramid. Kmetje v okolici živijo v največjem siromaštvu, njihovo stanovanje je podobno živinskemu hlevu. Pozimi sanjarijo in spijo ter prespijo svojo bedo. Zemlja je rodovitna, a kmet je iz mnogih vzrokov ne more izkoristiti. V vilajetu erzerumskem je dosti srebra, cinka, arzenika, železa, črnega premoga, posebnost velike so pa množine kamenene soli.

Ruski centrum je prodril ob reki Frat še dalje proti zahodu do mesta Mamahatün, nekako na polovici pota od Erzeruma do Erzindžana, drugega zbirališča Turkov na potu v Malo Azijo. Še pred Mamahatunom zavije na desno cesta čez Bajburt ob gornjem Čoroku v Trapecunt. Tudi te ceste so se Rusi polastili, potem ko je padel Trapecunt. Vsporedno namreč z ofenzivo proti turškemu centru so se pomikali Rusi ob morju proti zahodu, v pokrajini Lazistan. Čez deroče hudournike, globoke struge, po slabih cestah je bilo treba marširati, a vendar je šlo, ker je čete na suhem podpiralo brodovje. In veliki teden nam je naznanil brzovaj, da je nekako nenadoma padel tudi Trapecunt. Izredno stvar je to mesto, kakor je sploh Armenija stara zgodovinska pokrajina. Saj je tod hodil tudi že Ksenofon, ki nam je grozote te narave tako živo popisal; pri Trapecuntu [so zagledali] Grki morje in začeli veselja noreti. Prej je bil bolj važen; odkar so pa Rusi sezidali železnico v Batum, je le-ta prevzel trapecuntsko trgovino s Perzijo. Vendar še sedaj ni brez pomena, od njega gre najbližja pot v osrčje Armenije; zato je bil potreben Turkom in pride prav Rusom.

Levo krilo ruske armade oziroma posebni oddelki so zasedli tudi še Muš, križišče cest zahodno Vanskega jezera blizu reke Murad, ter Bitlis blizu jugozahodnega jezerovega konca, ter še naprej proti jugu Sert. Kako je v pokrajini med Vanskim jezerom in Urmijo, nam sedaj ni znano. Pač pa so sporočili brzovaji, da so se Rusi na par krajih približali iz Perzije sem turški meji ter jo na par točkah tudi že prekoračili; zlasti je vzbudila pozornost vest, da so ob znameniti karavanski poti Hamadan—Bagdád zasedli Kermanša ter tudi že Kerind, v zračni črti komaj še 220 km od Bagdada. Zadnja poročila koncem majnika 1916 omenijo, da so se polastili tudi Kazr-i-Širina, zračna črta do Bagdada 150 km. Kozaki so pa 22. maja vkorakali v glavni stan angleške mezopotamske armade pod Kut-el-Amara; ta je bila tedaj že turška, prim. prihodnji odstavek. Pred leti so namreč z Angleži razdelili Perzijo spričo njene onemoglosti v tri dele; severni naj bi pripadel Rusiji, južni Angliji, srednji, sestojč iz močvirja in puščave, naj bi ostal samostojen, to se pravi, naj bi varoval Ruse in Angleže pred spori; kajti če bi le-ti mejili neposredno, bi gotovo kdaj prišlo do preprirov. Rusi so vkorakali tudi v Teheran in Ispahan, kojih slednji leži tik ob meji prisojenega jim dela. Angleži so se pa polastili mest ob južni obali ter ob in po reki Šat-el-Arâb, že izven Perzije, zanesli boj v Mezopotamijo.

Mezopotamija.

Nekaj je mest na svetu, ki imajo kljub megleni sedanosti vsled svoje čarobne preteklosti neko bajno privlačno moč. Zdijo se nam kakor kaka stara tvrdka, h kateri se ljudje kljub modernim velikim trgovinam še vedno radi zatekajo. Tako slavo ima Bagdád, mesto čarovnij, čudežev, bajk in pravljic, mesto, kjer je kalif Harun-al-Rašid poslušal pravljice z onega sveta. Padel je ta Bagdad, globoko je padel. Kockajo zanj, važen jim je, a ne zaradi bajno preteklih časov, temveč kot nekaj most moderne prozaične vsakdanje železnice, kot prihodnje središče stekanja denarja. Nemcem je zagotovljena železnica od Carigrada dol, Angleži so pritisnili pa od jugovzhoda gor. V resnici je Bagdad politično, gospodarsko in vojaško središče

Mezopotamije, dežele velike prihodnosti, posreduje trgovino od Perzijskega zaliva v Perzijo, Kurdistan, Armenijo in Sirijo. Tigris in Evfrat se približata tukaj na 30 km, torej Ljubljana—Radoljica, in sta vrhu tega po prekopih tako zvezana, da ju smatramo za enotno vodno mrežo.

Sem torej so jo udarili Angleži, a napravili takoj začetkoma dve napaki. Prva je bila ta, da sta pripravili in odposlali ekspedicijo dve vladi, angleška in indijska, druga je pa stara navada angleška, da hočejo doseči velike uspehe s kolikor mogoče malimi žrtvami. Zato imajo v vsaki vojski v začetku smolo, prim. bursko vojsko, vstajo v Sudanu itd. Saj so tudi Dardanele mislili zavzeti z malimi žrtvami. In pa prehitro, prenaplajeno so delali, precenjevali same sebe, podcenjevali Turke. Da bi Turki kedaj Angleže premagali, to jim ne gre v glavo, in tudi sedaj, po padcu Kut-el-Amara, pravijo, da jih niso premagali Turki, temveč Tigris, puščava in močvirje.

Že 1. 1914 so se polastili Angleži Basore ob Šat-el-Arabu. Vojaški kritiki so mnenja, da ne bi bili smeli nikdar dalje kakor do Korne ob sotočju Evfrata in Tigrisa, nekoliko severozahodno od Basore. Kajti le do Korne morejo priti tudi ob suhem času večji topovski čolni z dalekosežnimi topovi, ki edini zmorejo zasigurati pot in dovoz živil po reki in ob nji. Strokovnjaki so rekli, da bo Turkom Mezopotamijo prav lahko braniti, razen ako bi bil angleški ekspedicijski zbor prav velik in posebno dobro pripravljen in opravljen, kar pa ni bil. Vendar je pa šlo Angležem začetkoma precej dobro, ker so bile turške sile tam doli le premajhne. Sredi aprila 1915 je premagal general Townshend (izg.: Tavnzend) Turke severno Basore, in prodiral hitro dalje do Kut-el-Amara. V zračni črti je ta kraj dobrih 160 km oddaljen od Bagdada. Bajé so imeli Angleži petkratno premoč, pomagali so jim tudi manjši topovski čolni. V angleškem in sploh ententinem časopisju zašumi veselja, ko se morajo Turki umakniti proti Bagdadu. Že začno pripravi listi na padec tega mesta ter na pohod proti Carigradu. Vrhovni poveljnik mezopotamskih anglo-indijskih čet, Nixson, zapové Townshendu, naj prodira dalje. Ta se pa brani, pravi, da nima zadostnih prometnih sredstev, da nima živil in zdravil za ranjence, da sploh ni dosti pripravljen. Nič ne pomaga, naprej mora, sredi oktobra. Ranjki Goltz-paša zbere med tem štiri divizije in počaka bližajoče se Angleže pri staroslavnem Ktezifonu, 30 km od Bagdada. Prve pomožne čete Angleži lahko razkropijo, zadenejo pa na pravo turško armado. Tridnevna bitka — 22. do 24. novembra — se konča z angleškim porazom. Okoli 5000 mož so znašale angleške izgube ter dva topovska čolna, dva izgubijo še na begu; ta je bil res zelo nereden. Ustavijo se šele v zapuščenih kutelamarskih postojankah; tu jih Turki zajamejo in začno začetkom decembra oblegati.

Treba jim je pomagati, jih rešiti; Angleži zberó novo armado ter jo pošljejo na pomoč obleganim. A ker je bila priprava ravnotako nezadostna kot preje, tudi ta armada nima uspehov. Dočim oblega en turški oddelek v kolenu Tigrisovem zajete Angleže, se obrne drugi večji proti oprostilni angleški armadi ter jo pri Felahije krepko zavrne, komaj 10 km od Kuta. General Townshend je slišal streljanje, a ni mu prinašalo rešitve. Začelo je pomanjkovati živil. Angleži so iz letal metali vreče moke v Kut, a Turki so letala se-

strelili; Angleži so poskušali vtihotapiti v mesto bogato z živili založeno ladjo, a Turki so jo opazili in se je polastili. Glad je čimdalje hujši, Townshend pošlje vse domače prebivalstvo proč, da je manj jedcev. Slednjič ponudi Turkom milijon funtov, to je 24 milijonov kron, če mu dovolijo prost odhod. Misli je pač na prejšnje čase, ko se je marsikdo z uspehom poslužil tega sredstva napram turškim generalom. A sedaj ni šlo, Turki so predlog kratkoma odbili. Dne 29. aprila 1916 nam je naznanil brzojav, da so se Angleži v Kut-el-Amari vdali, brez-pogojno. Po turških poročilih jih je bilo še 13.000, po angleških pa 2970 Angležev in 6000 Indijcev. Obleganje je trajalo 143 dni. Topove so Angleži pred predajo vse uničili. Turški general oblegovalne armade je bil Halil-paša; Goltz-paša tega svojega uspeha ni več doživel.

Po tem porazu, tako mučnem za angleški ponos, se je morala oprostilna armada samo ob sebi umevno zopet umakniti nazaj doli proti jugo-vzhodu.

Od ostalih bojišč na vzhodu bi prišel kot važen vpoštev samo še

Egipet.

Še bolj občutljiva točka kot Mezopotamija je za Angleže Egipet, torej sueški prekop. Egipet je direktna zveza z Indijo in Avstralijo, Zato so Turki zbirali v Siriji veliko armado za napad na prekop. Šlo je pa počasi, vzroki so trije: dolga pot, za velike operacije neugodno egiptsko-turško mejno ozemlje ter notranje turške razmere. Zato o kakem turškem podjetju proti Egiptu pred februarjem 1915 ni bilo govora. Medtem so imeli pa Angleži dosti časa, da so egiptsko vzhodno mejo in pa prekop prav dobro utrdili. Samo ob prekopu so napravili sedem vrst jarkov drugo za drugo, v celi dolžini prekopa, 160 km. Lahko so torej z zaupanjem pričakovali turškega naskoka. Ta se je vsled tega omejil samo na tri slabe napadalne poskuse, pri El-Kantara bolj na severu prekopa, pri Tusumu v sredi in Suesu na jugu. Turki so se umaknili na črto Gaza ob morju — Maan ob mekanski železnici ter začeli temeljiteje priprave, zlasti so začeli graditi železnice v operacijsko ozemlje. Seveda so Turke ovirali tudi dogodki v Mezopotamiji ter v Dardanelah. Ko so se dardanelskih sitnežev srečno odkrižali, so jim prišli pa Rusi z močnejšimi silami v Armeniji in Mezopotamiji za vrat, tako da ni bilo misliti na odpravo dardanelskih zborov proti Egiptu. Aprila 1916 so Angleži poskušali celó z ofenzivnimi sunki, a Turki so jih takoj zavrnil. Splošno je položaj tam doli neizpremenjen, ravnotako okoli Adena, Smirne itd.

Morje in zrak.

O bojih na morju je najvažnejši oni 24. januarja 1915 v bližini sipine Dogger med angleškim in nemškim brodom. Nemški admiral Hipper je peljal v bitko štiri oklopne križarke, Seydlitz, Derfflinger, Moltke in Blücher, 25.000, 26.000, 23.000 in 15.800 ton, štiri manjše križarke in dve torpedni brodom; Angleži so nastopili s petimi veliki križaricami, Indomitable, Lion, New-Zeland, Princess Royal in Tiger, obsegajočimi do 31.000 ton, z več manjšimi križarkami in 26 torpednimi čolni; na angleški strani skupno 120.000 ton, na nemški 90.000. Bitka je trajala tri ure na razdaljo 20 km. Nemci so izgubili Blücherja, An-

gleži Tigra, a oni to trdovratno taje. Lion (lev) je bil tudi tako zdelan, da ga je moral Indomitable (neukrotljivi) vleči iz vročega boja, vsega razpraskanega. Nemci so dosegli svoj namen bitko prekinili. Hujša in obsežnejša je bila bitka od 31. maja na 1. junija 1916 ob obali Jütlandije. O tej pa drugo leto več. — O bojih našega brodovja bomo govorili pri italijanski vojski; Gambetto smo že omenili.

Sovražnikove izgube na morju 1. 1915 moremo po najzanesljivejših virih ceniti na 471 trgovskih ladij z vsebino 990.000 ton ter na 78 raznovrstnih bojnih ter 67 tem pomagajočih ladij, 594.000 ton. Za primerjanje omenimo, da ima celo avstrijsko trgovsko brodovje okoli 600.000 ton. Seveda je majhno v primeri z drugimi. Natančnejših podatkov dosedaj ni dobiti.

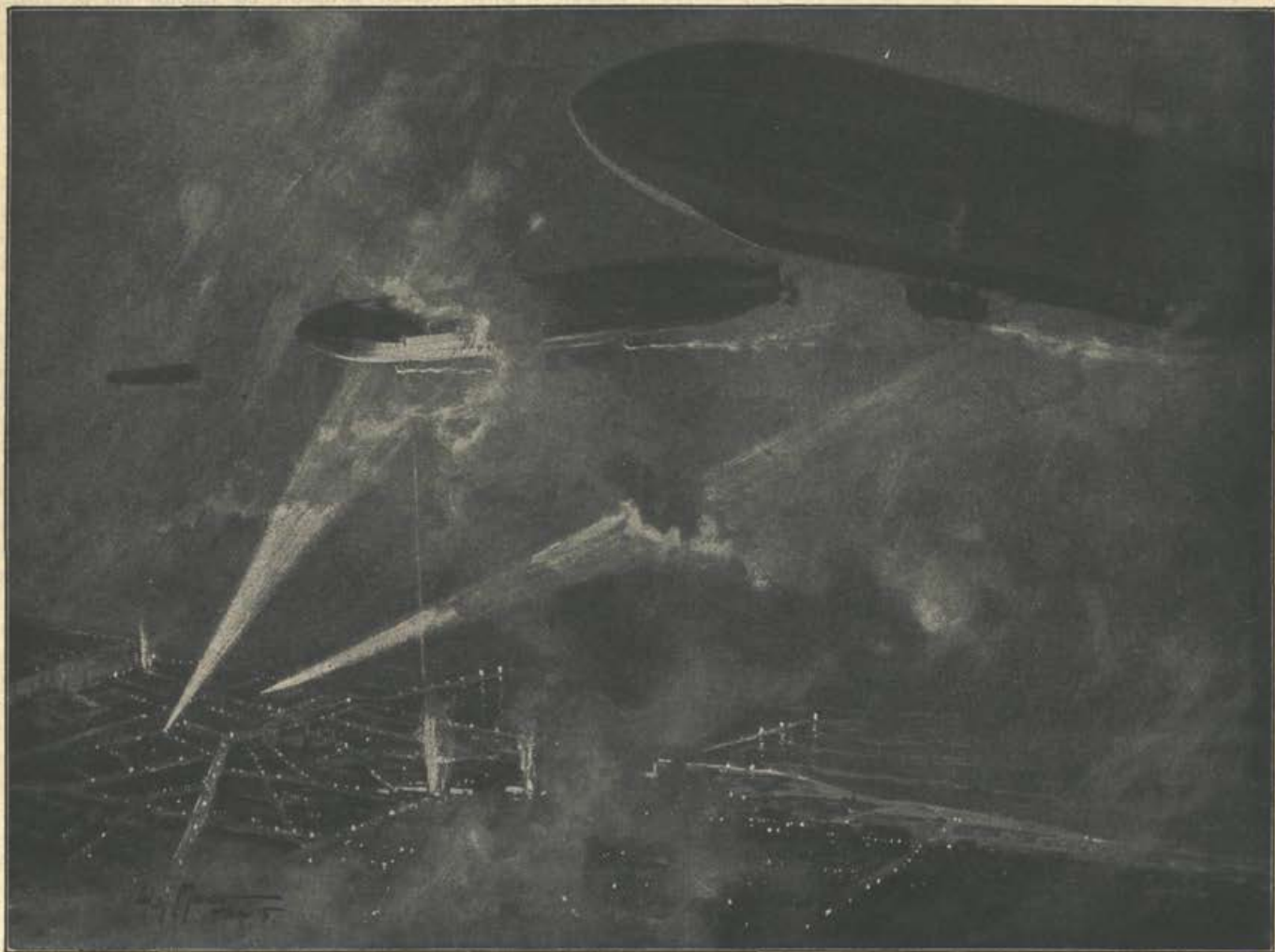
Koliko lahko napravi ena sama hitra ladja pod dobrim vodstvom, nam kaže slučaj skrivnostne nemške pomožne križarke *Möwe* (galeb). Ko so po bitki pri Falklandskih otokih — omenjenih v lanskem Kalendarju — Angleži uničili zadnje nemške križarke na prostem morju, so se čutili varne. A majhna pomožna ladja, oborožena z dvema torpedometalnima strojema in šestimi lahkimi topovi, prodré njihov obroč, se polasti ali potopi osem dragocenih ladij ter se skozi obroč srečno zopet vrne domov. Vrednost teh ladij je 18 milijonov kron, vrednost njihovega tovara 27 milijonov, skupno torej 45 milijonov kron.

* * *

Bodoča določila bodo razjasnila, v koliko je boj s podmorskimi čolni itd. proti neoboroženim ladjam opravičen. Po našem mnenju najmanj tako kakor poskus sovražnikov, izstradati 150 milijonov ljudi.

* * *

Zrakoplovi in aeroplani obiskujejo te in one. Zlasti pogosto se podajo nemški „Zeppelin“ na Angleško ter povzročajo ogromno škodo. Marsikateri se z nevarnega poleta ne vrne več. Njihova naloga je predvsem škodovati onim napravam, ki delujejo za vojaščino, torej arzenalom, municijskim tovarnam, izdelovalnicam topov, razstrelilnih snovi itd., seveda pa tudi tovarnam, ki izdelujejo obleko za vojake, vozove, avtomobile itd. A z neznansko hitrostjo premikajočemu se zračnemu letalu ni vselej mogoče natančno določiti cilj; tudi če bi se mu posrečilo biti čisto mirnemu, bi iz raznih vzrokov — vrtenje zemlje itd. — cilj večkrat zgrešil. Zato zadenejo zadaj za fronto bombe in njihovi drobcí navadno predmete in osebe, katerim niso namenjeni. Pozornost avstrijskih letal je obrnjena seveda predvsem na Italijo, ona Italijanov pa na Tirolsko, Primorsko in Kranjsko. Ne govorimo o Gorici in Trstu, obiskujejo tudi Ljubljano. O dosegi cilja se sami lahko prepričujemo.

Zeppelin nad angleškim mestom ponoči.

III, Vojska z Italijo.

Letos 23. maja je preteklo leto dni, odkar nam je napovedala vojsko nekdanja naša zaveznica. Ko je tedaj naš cesar klical državo v boj proti novemu sovražniku, je rekel med drugim: „Verolomnost, kakršne zgodovina ne pozna, je napravila Italijo napram svojima zaveznikoma. Po več kot tridesetletni zvezi, v kojem času je lahko množila svojo posest in se dvignila do nedoumnega procvitanja, nas je zapustila Italija v uri nevarnosti in prestopila z vihrajočimi zastavami v tabor naših sovražnikov... Usoda se mora izpolniti... Pozdravljam Moje boja in zmagajene čete, zaupam vanje in v njihove voditelje.“ Nadvojvoda Friderik je pa 25. maja 1915 cesarjeve besede takole dopolnil: „Mi vojaki moramo kaznovati grdo zlobo in sramotno izdajstvo našega novega sovražnika in mu zopet pokazati pot, ki so mu jo nekoč pokazali naši predniki pri Mortari in Novari, pri Kustoci in Visu.“

In krvavi ples se je začel tudi tu doli, na jugozapadu monarhije. Celo leto smo se omejili na odbijanje ljutih sovražnih napadov, a ravno teden dni pred obletnico smo pričeli sami z ofenzivo, 15. maja 1916. Nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik vseh naših armad, je izdal ob obletnici sledeče armadno povelje:

„Danes pred enim letom je Italija venčala svoje dolgo nameravano in skrbno pripravljeno izdajstvo monarhije z napovedjo vojske. Nad pol milijona pušk močna, nasproti silam naše obrambe osemkrat močnejša, je stala takrat sovražna vojska grozeč na naši meji. Z drzno slavohepno zgovornostjo so obetali tam vodilni možje preslepljenemu ljudstvu lahko in gotovo zmago; s hitrim navalom bi se bilo moralo nesti italijansko orožje skozi „neodrešene“ pokrajine v srce naše domovine, ki so jo hoteli razbiti in tako odločiti svetovno vojsko.“

Branilci pa, ki niso poznali strahu, so osovraženeega nasprotnika povsod zadržali, kjer so to določila moja povelja. Našega zmagovitega poleta na severu zavratni napad za hrbtom ni oviral. Polagoma mi je bilo mogoče, da sem našo slabotno brambo meje podprl s prostimi četami, kadar je to zahteval položaj.

Štiri bitke ob Soči, brezštevilo bojov na celi bojni črti od Stilfskega prelaza do morja so sijajno upravičili moje zaupanje v moč naše obrambe. Med tem časom smo osvobodili Galicijo sovražnika, smo zasedli obširno osvoženo ozemlje, vrgli ob tla Srbijo, osvojili Črnogoro in Albanijo.

Pred kratkim je mogla le naša hrabra mornarica in vrli naši letalci nositi strah in zmedo na italijansko ozemlje. Skoraj celo leto smo morali potrpeti, predno je bila ura napada in povračila.

Končno je ta ura prišla. Že naš prvi naval je vlomil veliko vrzel v sovražno bojno črto. Veliko smo naredili, več moramo še narediti. Vem, čutim: hrabrost in vztrajnost bosta to napravili.“

Nadvojvoda bodri nadalje armado k novim dejanjem, naša ofenziva naj bi na tej fronti ustvarila nove pogoje. Že smo bili daleč doli v italijanskem ozemlju, Italijanov se je polasčal strah — a zaenkrat so jo še srečno odkurili. Rusi so namreč 4. junija 1916 započeli z novo ofenzivo proti nam, glavno moč smo zbrali sedaj na severu in odložili obračun z Italijo na poznejši čas.

Obrambne fronte so bile tri: tirolska, koroška in soška. Poveljstvo vseh treh armad na jugu je prevzel nadvojvoda Evgen, na Tirolskem je poveljeval Dankl, na koroški fronti general Rohr, na soški pa slavni naš Borojevič. Najprvo podamo kratek pregled vseh bojov v letu obrambe.

Tirolska fronta.

Ta je druga glede važnosti, prva je soška, zadnja je koroška. Za Napoleona je bila pa koroška prva. Že koncem majnika 1915 se je začel pomikati sovražnik proti važnemu mestu Tridentu, veliki naši obrambni črti. Težka artilerija je začela obstreljevanje naših obmejnih utrdb pri Lavarone in Folgarii, Italijani zasedejo v dolini Adiže Alo in Pilcante, nadalje mogočni Monte Baldo med Adižo in Gardskim jezerom, kar ga že itak ni bilo italijanskega, potem Storo v dolini Chiese (Kjeze) ter so poskušali udreti tudi preko tonalskega prelaza med Ortlerjem in skupino Adamellovo. Razvili so se hudi boji ob Stilfskem prelazu. Tu in na Tonale niso mogli Italijani nikamor naprej. Posamne čete so prodrle do doline Genova med Pressanello in Adamellom, a dalje ni šlo. Ravno tako smo ustavili njihovo prodiranje ob gorenji Chiese ali v dolini Daone, kamor so pa prišli Italijani šele letos aprila. Vzhodno odtod so zasedli še Lardaro; nato gre pa fronta daleč doli na jug v dolino Ledro, in vsi poskusi, polastiti se Rive in krajev tam okoli, so brezuspešni. Tukaj in sploh na vsej fronti proti Italiji opazimo, da se sicer nekoliko umaknemo, če hočemo, in prepustimo sovražniku nezavarovane kraje. Kjer pa to ni naš namen, ga ustavimo ob meji, primer: Stilfski prelaz. Vzhodno od Rive smo prepustili Italijanom ozemlje približno do črte Torbole—Mori.

Veliko važnejša je pa nadaljna fronta. Italijani so polagoma dosegli približno tole črto: Mori—Folgaria—Lavarone—Roncegno¹ v dolini Sugana—skupina Cima d'Asta—Marmolada—Cortina d'Ampezzo, potem pa izvečine državna meja. Največ ozemlja so torej zasedli tukaj, pogled na karto nam pokaže zlasti dolino Sugana ob Brenti, dolini in dolinice ob Vanoju in Cismone. Glavni cilj na jugu je bil seveda Trident. Koncem januarja so prišli do zapadno od Roncegna, a so bili 1. februarja odbiti. Poskusi marca in aprila so imeli isti neuspeh. 13. aprila se prične bolj živahno delovanje, 17. aprila začnemo celó s protinapadom in Italijan mora izprazniti prve postojanke, 25. se pa še malo umakniti. Potem je do 15. maja mir.

Med Roveretom in Sugano zapirata dostop do Adiže in s tem do Tridenta tisti dve znani tolokrat imenovani visoki planoti Folgaria in Lavarone. Od začetka vojske do naše ofenzive nam je vojno poročilo skoro vsak dan poročalo o tamošnjih topniških bojih in o poskusih sovražnika, prodreti naše utrdbe in vojne vrste. Ni šlo, vse smo odbili. Posebno hudi so bili boji za goro Coston.

Vpad v dolino reke Avisio zapirajo izvečine mogočni grebeni, zato slišimo le malo o kakih operacijah. Hujši boji pa se razvijejo ob nadaljni fronti, kajti tam okoli Marmolade, Tofane, M. Cristallo, Drei Zinnen, Rotwand itd. je vse polno prehodov. Namen Italijanov je bil prodreti od juga in jugovzhoda v dolino Drave in Rience ter od vzhoda v dolino Eisacke. Ob Dravi in Rience gre važna železnica, še bolj važna pa ob Eisacki. Z dosego teh črt bi bil Trident in sploh južna

¹ c pred e in i je č, sicer k; g pred e in i je dž, sicer g.

Tirolska izgubljena. A tudi tukaj nasprotniku ni bila sreča mila, akoravno je nastopil navadno z večkratno premočjo. Začetkom junija se začno boji, ki trajajo s presledki kar naprej. Zlasti siloviti so napadi od 9. do 22. julija, gre za prelaze Kreuzberg, Peutelstein itd. Tudi najslabša karta nam pokaže važnost tega ozemlja. Vsi napadi so odbiti, izgube sovražnikove ogromne. V onih dneh se začno tudi prvi trajni in ljuti napadi na znani Col di Lana, 2464 m visok hrib med Marmelado in Tofano, kjer se cepijo pota v Ampezzansko, Abteisko, Grödensko in Fassa-dolino. Ni čuda, da je gora važna. Dva bataljona začneta z naskokom 8. julija, brez uspeha, napadi se ponovijo 3. in 5. avgusta, z istim neuspehom. Septembra in oktobra so hudi boji zlasti pri Schluderbachu in v dolini Popena — južno od Toblacha. Zopet nič za Italijane. Šele 29. oktobra imajo majhen uspeh na Col di Lana, kjer izpraznimo pred približno desetkratno premočjo prve postojanke. Napadi na Col di Lana in na bližnje Siefsko sedlo so se ponavljali od 7. do 11. ter 20. in 21. novembra 1915, potem pa nastopi tu gori razmeroma mir, ki traja do konca marca. V onih dneh so podminirali Italijani vrh Col di Lana, ki smo ga imeli zasedenega mi, porabili so 100 centov razstrelne dželatine. Nekoliko pred polnočjo od 17. na 18. aprila letos so vžgali rove, vrh je šel v zrak; na novih dveh vrhovih se je ustalil sovražnik. A kaj mu je pomagalo, ko smo obdržali mi na isti gori sami še neki greben, s katerega nas niso mogli pregnati. Naprej pa tudi sedaj niso mogli. V splošnem je to prvo veliko podjetje vojske v rovih v visokem gorovju. Švicarski listi so rekli: Mnogo so se trudili, a učinek je bil zelo majhen. Uspeh cele vojske enega leta torej ni bil drugi nego posest dveh vrhov na Col di Lana.

Koroška fronta.

Mejo med Italijo in Koroško tvori mogočni greben Karnskih Alp, že sam na sebi dober obrambni zid. Zato so se vrgli Italijani predvsem na prehode. Znana je Kanalska dolina, tam kjer teče reka Bela. Topovi najtežjega kalibra so neprestano grmeli tukaj proti našim utrdbam pri Pontablju in Naborjetu, brez posebnega uspeha. Streljali so tudi na Trbiž in razrušili Višarje, ki so seveda v zračni črti komaj 8 km oddaljene od laške meje. Trbiž je oddaljen 10 km. Do večjih važnejših bojov je prišlo le ob gori Peralba, 2694 m, na koroško-tirolsko-laški meji ter ob prelazu Plöcken, 1363 m, ki ga ščitita Mali in Veliki Pal; 1881 in 2220 m. Takoj prvi dan po vojni napovedi je sovražnik prestopil tukaj mejo z majhnimi oddelki in začel kmalu s topniškim bojem. Obmejni boji vzhodno od Plöckna (Plekna) so trajali najprvo z majhnimi presledki do začetka julija. Boji za Peralbo so se začeli 11. jun., za Mali in Veliki Pal pa 14. jun. Malo utihne, a se zopet zbudi in gre celo leto naprej; enkrat topniški boji, enkrat napadi moštva, včasih popolen mir; poročila generalnega štaba včasih cele tedne ne omenjajo tega dela fronte. Grozno je na Malem Palu 22. marca; glej zadaj. 15. in 16. maja je sovražna artilerija zopet precej delovala, a sedaj je tudi naša krepko nastopila in jo prisilila, da je ob obletnici vojske skoraj popolnoma utihnila.

Soška fronta.

„Brez primere v zgodovini“ je imenoval naš vladar laško izdajstvo nasproti nam. Toliko smo jim ponujali, samo da smo na tej točki prosti, a nič ni po-

magalo. Nihče se še ni tako širokoustil, koliko bo opravil, kakor so se Italijani pred vojsko, in nihče tudi še ni bil tako osramočen. „Pohod proti Dunaju“, „odrešenje tlačenih“ itd. so imenovali svojo vojsko, napadli so nas zahrbtno z vsilo, ko smo imeli na severu največ opravka, in vendar, kako so se razblinile njihove sanje v prazen nič.

Oni, ki je bil določen uničiti našo monarhijo, je bil grof Cadorna, vrhovni zapovednik vseh italijanskih čet.¹ Če računimo samo 10% vsega prebivalstva

Generalni polkovnik Franc Rohr, poveljnik na koroški fronti.

sposobnega za vojsko, so lahko spravili Lahi štiri-milijonsko armado na noge, tedaj, ko smo imeli za seboj eno leto najhujših bojov. Zato so pa tudi tako noreli. 22. maja lanskega leta je potoval Cadorna iz Florence na fronto, ministrski predsednik Sonnino ga je spremljal na kolodvor. Gromovito je ploskala skrajno naščuvana množica, ko sta se ta dva moža objemala in poljubovala ter točila solze ganjenosti, kakor je to pri Italijanih že tako navada.

Mi se pa teh ginljivih solza in za njimi stoječe milijonske armade nismo ustrašili. Le malo čet smo mogli postaviti tja doli na jug, a vodstvo je vedelo, kakšne so. Narava sama nam je prišla na pomoč, kot mogočne trdnjave se dvigajo gorske mase in varujejo vhod v monarhijo. Videli smo, kako ščitijo tirolsko in koroško ozemlje. Ob soški fronti je zlasti na severu narava poskrbela za zadostno obrambo in le premalo število braniteljev je dovolilo sovražniku povspeti se na Rombon in Krn. Bolj na jugu se je zdela pa soška fronta veliko slabša, a vendar tudi tukaj rob razljučenega Krasa ni pustil Italijanov naprej. Že začetkoma so splošno rekli, da bodo napadi proti Tirolski in Koroški samo igrača v primeri z navalom proti Soči,

¹ Avstrija ima 51 milijonov prebivalstva, Italija pa 36. Torej če bi tudi imeli mi opraviti samo z Italijo, ni naša premoč ravno velika.

da bodo torej Italijani glavno svojo moč zbrali tukaj. Saj gre od tu sunek naravnost v srce monarhije, saj sta tukaj Gorica in Trst, mamljivi točki laških sanj. Major Enrico Tellini je rekel: „Vojska bo komaj malo več kot oborožen sprehod do Dunaja, monarhija bo ravnokar pred Rusi padla skupaj, brez rešitve.“

Cadorna je bil prepričan, da bo lahko prodril naenkrat na vsej 500 km dolgi fronti od Stilškega prelaza na Tirolskem do Tržiča ob morju. In povsod so Italijani tudi takoj napadli, a niso takoj z vsoto silo prišli in obotavljanje pri prvih operacijah je zaneslo smrtno kal v celo njihovo vojskovanje. Iz vojaških razlogov je naše armadno vodstvo takrat prepustilo del obmejnih krajev sovražniku; rekli smo, da se je to izvršilo tam, kjer smo sami hoteli. A Italijani so kar divjali veselja, lahka posest prvih krajev se jim je zdela začetek opevanega sprehoda. Ko so pa prišli do prvih naših višinskih postojank in jih je pozdravil ognjeni dež, so strmeč obstali, zahtevali so vedno novih rezerv. Torej stara monarhija je še živela. Ta čas strmenja in nedelavnosti smo dobro uporabili in dan na dan so vozili vlaki čete med redko posejane branilce, zatvorne utrdbe smo ojačili in potegnili fronto visoko gor do ledeniških robov. Izginila je pri tem delu beseda: nemogoče; vse smo napravili.

Ker smo se nekoliko umaknili, je Cadorna lahko že prvi teden v svojih zmage pijanih poročilih razglasil, da je zasedel ozemlje do spodnje Soče. Po štirinajstdnevnih bojih je pa spoznal, da nas je podcenjeval. Opustil je torej vsako večje podjetje proti Tirolski in Koroški in vse moči zbral proti Soči.

Prvi poskusi italijanskih oddelkov, prekoračiti Sočo, so se pričeli 6. junija pri Gradiški in Zagraju. Tu se dviga kakor velikanski topi nos nad ravnino znana kraška doberdobska planota, del kopenske planote, visoka povprečno 70 do 200 m; cesta iz Devina proti Sovodnjam in Mirnu jo loči od te in ji da podobo obrnjenega D, širina je kakih 6, dolžina okoli 10 km. Da višino dobro obvlada, vidimo iz teh-le primer: Gradiška v nižini leži 37 m nad morjem, Št. Peter nižje doli 18, Selce 11, Tržič pa samo še 6. A Kosič nad Selcami je 113 m visok, Griže-brdo nad Št. Petrom 118 m, cerkveni vrh pri Sv. Martinu 197, torej 160 m nad komaj 3 km oddaljeno Gradiško. Sosednji vrh Sv. Mihaela je pa celo 275 m visok, on kraljuje na severnem robu in varuje Gorico (86 m) pred vsakim presenečenjem od juga, zračna črta do tja ni niti 10 km. Vas Doberdob na planoti leži 92 m nad morjem. Spodaj ob robu pa ležijo ob nosu od Tržiča proti Gorici ona sedaj svetovno znana sela Selce, Vermeljan, Sredipolja, Polaj, Zagraj, Zdravščina, Rubije, Sovodnje. V ravnini ob levem bregu Soče ležečo Gorico ščiti mostišče, obstoječe v glavnem iz teh-le točk: 609 m visoki Sabotin, 4 km severno od Gorice, a na desnem bregu Soče, dalje na istem bregu grozno Oslavje, do 188 m, potem tik pred Gorico Kalvarija 241 m, Podgorska višina 184 m, in utrdbe pri Ločniku. Pod Oslavjem je vas Pevma. Omeniti je treba še ob levem bregu Soče severovzhodno od Gorice nasproti Sabotinu goro sv. Gabrijela, 646 m, in pa Sveto Goro, 681 m. Ljubljanski grad se dviga nad Ljubljano dobrih 60 m, toliko za primerjanje. Od Gorice proti severu so mostišči pri Plaveh in Tolminu ter gromada 2246 m visokega Krna ter 2210 m visokega Rombona nad Bovcem glavne točke naše obrambne črte.

Proti tej fronti je obrnil Italijan vse svoje sile, velikanska je bila premoč, začetkoma osemkratna. In vršili so se tam čini, pred katerimi mora zatemneti vse, o čemer poroča dosedaj zgodovina.

6. junija torej so začeli napadati Italijani doljno soško črto. Šele 11. so dosegli pri Tržiču levi breg Soče, vendar se niso mogli približati našim postojankam na robu doberdobske planote. Vsi napadi so bili krvavo odbiti, akoravno je kralj sam s svojo navzočnostjo dvigal pogum. Goriškega mostišča so se lotili prvič 8. junija in sicer s celo divizijo, pa niso nič opravili. Najtrdovratnejši so bili pa njihovi napadi pri Plaveh in v Krnovem ozemlju. Očividno si je hotel Cadorna priboriti tukaj nagel prehod, da bi od severa obšel Gorico in doberdobsko planoto. 28. maja so se pričeli pri Plaveh in Kobaridu prvi boji, ki so trajali več ali manj ljuto do 22. junija. Tedaj so prišli Italijani do Krna, povsod drugod so bili odbiti. Mesec dni po vojni napovedi so boji prenehali. Silovitost bojev ob Soči priča na pr. dejstvo, da so pustili sovražniki šamo pri napadu pri Plaveh 12. junija nad 1000 mrtvih pred našimi postojankami.

Pettedenski napori so dali torej Italijanom samo one kraje, ki smo jih mi sami opustili, naprej pa ni šlo. Ta jasni neuspeh je napotil Cadorna, da je poskusil prodor na ožji fronti; glavni sunek je bil namenjen doberdobski planoti. 30. junija so se začeli po osemnajsturnem bobnečem ognju iz 800 topov boji prednjih oddelkov. Prihodnjega dne že so pa grmele napadalne kolone (oddelki) proti fronti med Zdravščino na severu in Kosičem na jugu. Tri cele zборе je poslal Cadorna v boj. Vsak dan je strahovita kanonada vseh kalibrov pripravila napad infanterije, ta je napadala večinoma proti večeru. Naših braniteljev železna toča ne prepodi, živce imajo iz jekla; že so sovražni roji tik pred njimi, tedaj pa zagrmijo, celi sovražni bataljoni pokrivajo tla, čimdalje bolj rdeča. A takoj so vrzeli zamašene, rezerve prihajajo blizu, že so ob žičnih ograjah: tedaj pa skočijo naši kvišku, bajoneti delujejo, kopita, pesti in zobje; moč in besnost naših je hujša, tuleč se vali množica nazaj v zavetišča, iz katerih je bila odšla par ur preje, za mnogo tisočev številnejša. To se ponavlja notri do 6. julija; tedaj je pa moč nasprotnika že tako zrahljana, da zaenkrat ne more več, odpočiti se mora. Prva soška bitka, koje prvi namen je bil vhod v Trst, je prinesla Lahom le strašne izgube. Cadorna se je v svojem poročilu lepo izvil in povedal strmečemu svetu, da je „italijanska armada vse protinapade Avstrijcev zmagoslavno odbila in se obdržala v svojih postojankah“. Kdo se mu ni smejal? — Istočasni napadi proti goriškemu mostišču jugozapadno od Podsabotina, pri Volčah zraven Tolmina in pa v kraljestvu Krna so imeli le manjši pomen; odbili smo vse.

Potem je bil mir do 18. julija. Vse razpoložljive čete je spravil tedaj Cadorna skupaj. Pekel se je pričel 15. julija, ko je začelo bruhati poldrugi tisoč topov vedno rastoč ogenj proti doberdobski planoti. Grozna godba je igrala podnevi in ponoči, do 18. julija. Tega dne, na nedeljo, se je pa valilo sedem zborov s sedemnajst divizijami med Sabotinom in morjem proti planoti. Zvečer so se valili pa nazaj. 19. julija je šel glavni udarec proti goriškemu mostišču, brez uspeha. 20. julija napadajo sovražne rezerve z velikansko premočjo, proti večeru se vgnezdijo na Šmihelu, a 21. jih vržejo naši zopet nazaj. 22. julija ponoči grmijo proti Selcam in Vermeljanu, takojšnji protinapad jih

vrže nazaj. Pri Podgori napade deset sovražnikovih polkov, po ljutem boju moža proti možu se morajo umakniti. Že se kažejo znaki pešanja pri nasprotniku, mislimo, da je konec. A topovi godejo kar naprej, pripravljajo pot. In 25. julija se začne napad na planoto iznova, borba traja do noči, spet boj z bajoneti in kopiti in Italijan gre nazaj. 26. julija se začne bobneči ogenj iznova, infanterija napade, nič ne pomaga, nazaj mora, pustivši tisoče in tisoče mrtvih pred našimi postojankami. Druga soška bitka je končana; z Gorico ni nič, le vzhodno od Zagraja se je oklenil sovražnik roba planote, a izgubil je 100.000 mož. Ponosno vihra avstrijska zastava ob jugozapadnih vratih monarhije.

Kaj sedaj? Novo taktiko si izmisli Cadorna, po načrtu francoskega generala Joffreja. Vedel je, da smo mi v veliki manjšini, in hotel nas je zgrabiti s tako silo, da bi italijanski napadalni valovi v nepretrganem valovanju preplavili tudi naše zadnje rezerve; hotel je doseči svoj cilj brez ozira na izgube, zato je pa tudi tretja soška bitka najbolj krvava. Za tak napad so se pa morale izvršiti velikanske priprave, trebalo je dosti časa. Med tem nas pa ni hotel pustiti pri miru, in dan na dan so se zaganjali Italijani ob doberdobski rob, sedaj tu, sedaj tam. Hud boj se je vnel za Griže-brdo in Polaj. Avgusta so se razširili ti napadi tudi na ozemlje pri Plaveh, na tolminsko mostišče, na Mrzli vrh (1361 m) pri Krnu, na Krn in na bovški okraj. Napadi na doberdobsko planoto so proti koncu avgusta skoro popolnoma prenehali, a na Tolminskem in Bovškem so se bili hudi boji še od 9. do 20. septembra; uspeha za Lahe niso imeli.

Sredi oktobra je pa Cadorna pripravljen za tretjo veliko ofenzivo in prične se grozna tretja soška bitka. Takega boja menda svet še ni videl. Že 12. se je malo začelo, a bitko samo računimo od 18. oktobra dalje. Petdeset ur je trajala neprestano topniška priprava iz 1500 topov, potem se pa dvignejo sovražni roji, celi dve armadi, druga in tretja, petindvajset divizij, najmanj pol milijona mož. Obseg in trdovratnost bojev ter višina izgub prekosi vse dotedanje borbe. Dan za dnevom je trosil sovražnik pravi peklenski ogenj nad naše jarke; ko so mislili, da je dosti, so se zagnali nad nas, iz tisočernih ran krvaveč so se morali umakniti. Štirinajst dni in noči je trajala grozovita igra s človeškim življenjem, potem je pa tudi ona zaspala, začetkom novembra je zopet mir. Najmanj 150.000 mož je moral zapisati Cadorna v knjigo svojih izgub.

Prvi cilj Italijanov sta bila Sabotin in Podgora. Sabotin so napadli dvanajstkrat, vselej zastonj; na komaj 2000 korakov široki napadalni njegovi ploščadi je napadalo celih deset polkov. In če so kdaj prišli do naših ovir, so dopolnile topniško in puškino delo mine in ročne granate, nazaj drveče so kosile pa strojne puške in končevale krvavo morijo. Kmalu se jim je zdel Sabotin nezavzet, lotili so se južnega dela Podgore. 26. oktobra zvečer so pridrli v del našega jarka, a drugo noč so jih vrgli Dalmatinci zopet ven. Z neverjetno vztrajnostjo pa ponavlja sovražnik svoje napade, vsak dan vdere v jarke, vsak dan mora zopet ven. Južna Podgora je za Italijo krvava mesnica tretje soške bitke. Prišlo je še neurje, mesto desk v poplavljenih jarkih so rabili Italijani trupla umrlih tovarišev. Med temi boji je obstreljevala težka laška artilerija druge dele mostišča in Gorico samo, tudi s 30,5 cm mornariškimi topovi.

Pride na vrsto severni del Podgore. Šestkrat za-

poredoma navalijo, šestkrat jih vržejo naši z ročnimi granatami nazaj, po sedmem odbitem napadu se ostane Lahov uda, bil je še en častnik in 96 mož. En sam laški bataljon je imel 800 mrtvih. Na Oslavju so vzeli en jarek, a Dalmatinci so jih takoj pregnali ter ujeli cel bataljon bersaljerov¹ s poveljnikom vred.

Če bo kdaj svet oddajal lavorov venec tretje soške bitke, ga bo pritisnil na čelo vojskovodje, ki je vodil junake do zmage, pritisnil ga bo pa tudi na čelo najnavadnejšega boritelja. Zopet je pokazala Avstrija, da ima najboljše vojake. Spominjamo se padlih in pravimo: Umrli so in so postali nesmrtni.

Cadorna bi se bil rad oddahnil, a očitania zavznikov mu niso dala miru in zopet je moral gnati izmučeno armado v brezupen boj. 9. novembra so prišle na vrsto Plave, potem se je pa borba razvila v četrto soško bitko. Bolj kot kdaj prej je šel napor sovražnika naravnost na osvovitev Gorice. Samo proti mostišču je uporabil sedem divizij. Do konca novembra je trajal neusmiljeni boj, semintja se je nadaljeval še v prvem decembrskem tednu. Zadnje dni je prišlo na vrsto tudi tolminsko mostišče. Vse zaman, vse glavne postojanke so ostale v naših rokah, trdno, nezavzetno. Razdejanje Gorice ni imelo na potek vojske seveda nobenega vpliva.² 70.000 ranjenih in mrtvih je pridejal Cadorna prejšnjemu računu.

Sledil je „mir“; vojaki seveda vedo, da tudi takrat ni mir. Le včasih so se vneli hujši boji, tako začetkom leta 1916 pri Bovcu in ob Krnu. Sredi januarja smo vzeli vrh na Oslavju in nekaj jarkov pri Tolminu, 12. februarja pa sovražno točko na Rombonu.

Čudno je moralo biti v onih dneh v Italiji. Vpitje vojnih hujskačev je utihnilo, govoriti so začeli le o „končni zmagi“. Armada je bila nevoljna, ker ni bilo uspehov, kralja so začeli pa napadati krči, kajti čudne reči so se godile tedaj: Srbija in Črnagora sta izginili takrat kot državi, v zaželjeni Albaniji smo gospodarili mi, le v Valoni je vihrala še laška zastava, zavzniki so govorili le o skupni vojski in skupni zmagi ter tako namigovali Italiji, naj pomaga tudi drugje, češ saj je fronta v tej vojski samo ena. Iz groma topov pred Verdunom je začetkoma marca francoski klic po pomoči Italijo iznova preplašil in Cadorna se je zatekel pred takim pozivom nanovo k ofenzivi. 10. marca so dvignili topovi zopet svoj glas, 13. poročamo že o odbitih napadih na Tolmin, Plave, Podgora itd., 15. marca pa je takozvana peta soška bitka že končana, Italijanom je sapa popolnoma pošla. Prejšnjim bitkam se ta ne more primerjati.

Celo pomlad se ni zgodilo nič posebno važnega, akoravno so Cadornova poročila navadno polna zmag. Če pa ni zmag, je pa tega krivo slabo vreme. „S klasično hrabrostjo zavzemajo naše kot levi se boreče čete odsek za odsekom in silijo neprestano dalje,“ v tem smislu obvešča svet o laških uspehih. Siliti so res začeli naprej, a ne Lah, temveč naši, imeli so uspehe pri Sv. Mihaelu, Sv. Martinu in Tolminu. Zlasti pa so začeli siliti doli v laško nižino od 15. maja dalje, ko smo pričeli mi z ofenzivo iz Tirolske ven. Klavrna obletnica laškega izdajstva!

Italijanski vojaki so se bili hrabro, tem večja čast za nas. Borojevič sam je rekel nekemu švedskemu častniku: „Izvrstno se borijo; a z glavo skozi zid ne

¹ Bersaljeri so posebna odlična vrsta vojakov. Z alpini ali po naše lovci tvorijo cvet in jedro laške armade.

² Tudi Sveta Gora je postala v tej vojski žrtev laškega ognja.

morejo. Pri nekaterih polkih so padli vsi častniki, dokaz, kako zvesto so izpolnili svojo dolžnost.“

Laške izgube so znašale do konca maja 1916 16.800 častnikov in okoli 700.000 mož.

Imenovali smo Borojevića. On je bil voditelj naših čet v vseh teh bojih, njemu se ima zahvaliti zlasti naša ožja domovina, da ni trpela še bolj. Številne udanostne izjave, imenovanja za častnega občana itd. nam pričajo, kako zna ceniti naš narod Borojevićevo delo. Kratek opis njegovega dosedanjega delovanja naj nam ga približa.

Borojević.

Ko je od Komarova tja stopil na čelo 3. armade, ki je od začetka vojske težko krvavela, je storil to z naslednjim poveljem: „Vojaki! Kot zmagovalec prihajam k vam in prevzamem z današnjim dnevom poveljstvo tretje armade.“ Tako je nastopil Borojević vojno proti premoči. „Sedaj se borimo eden proti trem,“ je rekel za časa najbolj vročih bojev z Rusi v začetku, „kasneje se bomo borili eden proti dvem; ko si bomo stali nasproti po eden in eden, bo zmaga naša...“ Rekel je tudi: „Da, ako bi imeli Rusi našo infanterijo, potem bi morda prišli na Dunaj!“ Ta vera je približala generala srcu prebivalstva, še predno je izvršil svoja velika dejanja. Borojević je bil prej popularen nego njegove bitke. Potem pa ga je postavila zgodovina večkrat na točke, kjer je bilo v boju razgaljeno jedro avstrijskih živcev: Limanova, Dukla v Karpatih in Soča. Vsakokrat je monarhiji v grozi zastala sapa. Vojskovodja Svetozar pl. Borojević se je posmehljaval s svojim kratkim smehom, molčal — in stal neomajno. In ko so menili Italijani, da bodo z lahkim navalom kakor za šalo utrgali „nerešeni cvet“ — Trst, tedaj so s svojimi glavami udarili ob zid pri Soči, ki ga je zgradil Borojević iz krvi in železa.

Redkokdaj sta zgodovinsko poslanstvo in osebnost tako soglašala kakor tukaj. Mišičasto telo z glavo, katere črte so kakor iz kamena izklesane, naraven do odurnosti, a pri tem šegav, strog nasproti sebi in vsem odgovornim, silno skromen v svojih osebnih potrebah in nikdar truden — vse te lastnosti tega hrvatskega generala spominjajo na najpopularnejše vojskovodje prejšnjih časov. Toda, kar ga dviga nad vojskovodje starega sloga, kar ga v tej moderni, tehnično-mašinski borbi šele usposablja za reševanje odločilnih nalog, to je njegovo nenavadno sijajno znanje. Lahko bi obrnil nase izpremenjeni stari rimski rek: „Nič vojaškega mi ni ostalo tujega.“

Svetozaru Borojeviću je tekla zibelka v Umetiću na Hrvaškem, kjer je bil rojen l. 1856. Njegov oče, nadporočnik v graničarskem polku št. 11, in njegova mati, stotnikova hčerka, se nista upirala njegovemu vojaškemu nagnjenju, ki ga je že kot dečka oslepilo za vse druge radosti življenja. Vojaka se je čutil — vojak je moral postati! Prvi pouk je užival v kiseškem nižjem vzgojnem zavodu; nakar je obiskoval pehotno kadetno šolo v Gradcu in slavil l. 1872 kot kadet pri 52. pešpolku svoj vstop v c. in kr. armado. Višek poročniških let je doživel v okupacijski vojni l. 1878. Hrabro se je boril mladi Borojević pri Kokanju, Kolotiću, Visokem in si zaslužil pri zavzetju Sarajeva vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo. Kasneje je odlično dovršil vojno šolo, bil povišan za nadporočnika in pričel svojo generalštabno pot, ki ga je kot stotnika pripeljala k 15. zbornemu poveljstvu.

Nato deluje Borojević kot učitelj taktike in armadne organizacije — začasno je poučeval tudi vojno zgodovino — na Terezijanski vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu. L. 1892 postane major. V tem činu je deloval najprej kot generalštabni načelnik 19. pehotne divizije v Plznu, potem 18. v Mostaru in končno 27. v Košicah. L. 1895 je postal podpolkovnik ter poučeval na zborni častniški šoli v Košicah, bil potem do l. 1896 dodeljen tamošnjemu zbornemu poveljstvu kot drugi štabni častnik, nato pa ga vidimo kot poveljnika 3. bataljona slavnega 17. pešpolka. L. 1898 je postal polkovnik in bil ob enem imenovan za generalštabnega načelnika 8. zbora. Po šestletnem delovanju na važnem službenem mestu

Generalni polkovnik Svetozar Borojević pl. Bojna.

v Pragi je prevzel Borojević kot generalmajor poveljstvo 14. gorske brigade ter dajal v letih 1907 do 1912 v poveljstvu zagrebškega 7. kraljevega ogrskega domobranskega okrožja zgled energične, v dolžnosti neumorno zveste delavnosti. Zagrebška divizija, ki je bila kakor zlita in koje deli so medsebojno delovali kakor ura, je že za časa vesprinskih armadnih manevrov pričala o smotrnem, krepkem delovanju okrožnega komandanta, ki je leta 1908 postal podmaršal. L. 1912 je bil imenovan za poveljnika 6. zbora in poveljujočega generala v Košicah, kmalu nato za tajnega svetnika in generala pehote. In s tem svojim zborom je odrinil tudi na bojišče, ko je poklicala vojska voditelje k najvišji, zadnji izkušnji: pred resnost.

Le v velikih, splošnih potezah je mogoče označiti silno delo tega vojskovodje. Njegov zbor je v zvezi 4. armade krepko pomagal pri Komarovu, v prvih ofenzivnih sunkih generalov Dankla in Auffenberga proti Rusom. Istočasni dogodki dalje vzhodno, ki so nalagali Brudermannovi armadi težke žrtve, so prepredili popolno izkoriščenje teh zmag; in ko je stopil Borojević na čelo 3. armade, je bilo treba dati zboru, ki se je junaško izkrevavel, novo silo, novo zaupanje. Bitka pri Grodeku, zbiranje za Sanom, pritisk za prvo

osvoboditev Przemysla so ga pokazali na višku njegove naloge.

V viharjih karpatskih bojih se je zdelo, kakor bi se bil mogočni gorski nasip vtelesil v osebi tega nikdar omahujočega vojskovodje. Limanova vstaja v našem spominu. Trdo so se borili hrabri junaki, ki so varovali krilo naše pri Lapanovu zmagovito prodirajoče 4. armade. Borojević je ostro pazil. Komaj je videl, da sovražne množice, ki so pritiskale na njegovo armado, popuščajo, je prešel iz brambe k napadu. In ko je prišla kritična ura, so prodrle zmagovite vrste 3. armade pri Novem Sonču iz Karpatov proti Gribiju, Jaslu in Krosnu, ogrožujoč krilo in hrbet v trdem boju oslabilenega sovražnika, ki se je začel umikati.

V dolgotrajni zimski karpatski bitki je moral Borojević zapirati najlažji prehod duklanske nižave. Udeležil se je bitke pri Gorlicah in velikih prodornih zmag meseca maja do kratko pred osvojitvijo Przemysla, nakar ga je izdajstvo Italije postavilo na drugo mesto. Ali smemo povedati, da so vsa srca v monarhiji spremljala tega izkušenega voditelja, ko je prevzel poveljstvo 5. armade in brambo Soče? Svetozar Borojević ni varal zaupanja. Le malo črnovojniških bataljonov je bilo tam, ko je s svojim generalštabnim načelnikom dospel na svoje novo mesto; a ni obupal, trdno se zanašajoč na svojo sposobnost in svojo vojno srečo. Ostala mu je zvesta in mu dovolila kratek čas za pripravo. Človeška odporna moč se je združila z največjo umetnostjo modernega utrjevanja na odprtem bojišču ter ustvarila nezavzet in zid. V štirih mogočnih napadalnih bitkah so nasakovali Italijani proti Borojevićevim primorskim utrdbam in štirikrat so pustili pred njegovo neomajno fronto grmade mrličev in v kose raztrgane svoje odreševalne sanje. Zvesto in trdno je stala straža ob Soči!

Le enkrat je treba pogledati v oči duševnemu voditelju soške straže, generalu Borojeviću, da več popolnoma zanesljivo: To se ne bo nikoli izpremenilo. Kjer je taka volja, tam ni poti za sovražnika.

Adrija. Admiral Haus.

Naša mornarica je v preteklem vojnem letu naredila vse to, česar mnogo močnejša italijanska ni. Njene naloge so bile ravno tako jasno načrtane, kakor naloge sovražnega brodovja: ščititi lastno tako dolgo obalo pred izkrcanjem, motiti vsak promet ob nasprotni obali takoj v začetku vojske, semintja napasti sovražnika ponoči z manjšimi silami, poleg tega pa še s podmorskimi čolni blokirati (zapirati) črnogorski in severoalbanski breg. Vse te naloge je izvrstno rešila in poleg tega še začela med vojsko s pomnoženimi in izboljšanimi podmorniki prav uspešen trgovski boj v Sredozemskem morju.

Italijani nočejo priznati, da smo jim mi s takojšnjim napadom na njihove železnice ob obali kaj škodovali, a mi dobro vemo, da je naše vrlo brodovje s tem obstreljevanjem zakasnilo zbiranje Italijanov morebiti za štirinajst dni in tako zelo veliko pripomoglo k uspešni brambi ob Soči. Že samo to je čin, na katerega bi bila lahko ponosna največja mornarica sveta. Križarka Sv. Jurij je letos februarja razdrila most pri Ortoni, 280 km v zračni črti od Pulja in 350 km od Kotora. Da si tako močna križarka upa tako daleč, kaže o duhu naše mornarice in slabi poizvedovalni službi nasprotnika, kaže pa tudi, da so morale biti poškodbe sovražnih železnic začetkom

vojske res znatne, ker jih je napadel precejšnji del našega brodovja. Že v začetku smo videli tudi, da je naše pomorsko-zračno brodovje na isti visoki stopnji kot mornarica sama, priča temu na pr. izguba velikih italijanskih zračnih ladij Città di Ferrara pri Reki in Città di Jesi pri Pulju, priča temu pomoč mornarici ob napadu na italijansko obalo. Tako so se prestrašili Italijani, da so sklenili zidati drugo progo ob Adriji, izven območja naših ladij. Napadi na laški breg so imeli vselej uspeh, čudežno skrita laška mornarica jih ni nikdar motila.

Vsako pričakovanje je prekoračila pa obramba lastne naše obale. Seveda nas ščiti že narava sama, a tudi najboljša obala se sama ne more braniti. Enkrat samkrat so poskusili Italijani napad na dubrovniško železnico, z velikimi zgubami so morali nazaj. Velik in odločen je bil uspeh blokiranja Črnogore in severne Albanije. Tu se čudimo krasnemu sodelovanju armade in mornarice. Tudi najboljše gorske čete ne bi bile mogle vzeti črnogorske naravne trdnjave tako hitro, ako ne bi bili pomagali podmorniki in rušilci, ki so preprečili vsak dovoz.

Na soški fronti.

Mojstrsko artileristično delo je pa pomoč mornarice pri osvojitvi Lovčena. Treba je bilo posebnih priprav na ladjah, da so bombardirale tako visoke točke; hitro je bilo narejeno. Velik bi bil že uspeh, če bi se bilo vršilo obstreljevanje Lovčena iz katorske boke gor; a odločen je mogel biti uspeh le tedaj, če so šle ladje ven v prosto Adrijo, tam so streljale iz razdalje 12 km. Tu bi se bila morala brezpogojno bati pomorska bitka; tu je bil kraj, o katerem so Italijani vedeli, da se nahaja tam naša mornarica. In če bi bila le iskrica napadalnega duha v laškem brodovju, bi bilo prišlo. A ni ga bilo.

Sploh se moramo čuditi, kako prosto se je gibalo vse naše brodovje med Puljem in Kotorom. Narava sama ne more odvrniti vse nevarnosti od toliko slabše mornarice kot je naša. A brez izgub se je gibanje vršilo; in italijanski ter francoski podmorski čolni so bili vedno na straži. Da so zlasti francoski bili zelo pogumni, smo čitali parkrat; tri smo uničili, oziroma enega od njih, ki si je upal celó v puljsko пристanišče, smo zopet dvignili in sedaj služi nam. Nasprotno smo mi uničili laški oklopni križarki Garibaldi in Amalfi, tega smo potopili tik pred pristaniškim izhodom v Benetkah; ravnotam smo uničili podmornik Meduzo, pred Pelagružem podmornik Nereido, v otranski ožini francosko oklopno križarko Gambetto, pri Ivanu Medvanskem lansko leto junija

Izliv Soče in Devin.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

Starodavni devinski grad so Italijani z granatami hudo razdejali, a obrisu so ob bregovih Adrije še vedno na straži.

neko angleško križarko, decembra v istem pristanišču 13 naloženih transportnih parnikov in zunaj na morju neko malo križarko itd.

Izgube naše so bile sledeče: Že poleti 1914 je velikansko francosko brodovje potopilo sila staro našo Zento, malo križarko slavne preteklosti, a nobene sedanje vrednosti, 2300 ton. Odkar nas je napadla Italija, smo izgubili dva rušilca in dva podmorska čolna; prva dva sta zadela v draškem pristanišču na mine, en podmornik so uničili Francozi, drugi je pa edina naša žrtev v boju z Italijo. Vse naše pomorske izgube znašajo 5000 ton, od začetka vojske z Italijo samo 2700 ton; Lahy so izgubili 33000 ton, Francozi 15000 ton, Angleži okoli 5000 ton, ententa skupno torej nad 50000 ton: Nad desetkrat večje so v Adriji izgube entente kot pa naše.

Italijansko brodovje je sicer naredilo v Adriji in drugje dosti pomorskega dela — prevažanje itd. —, a vojaško ničesar, avstrijsko pa oboje v docela neverjetni meri. — To citiramo po nevtralnem švicarskem listu „Basler Nachrichten“. — Naši pomorski častniki pravijo, da niso Italijani dediči slavnih Benetk, temveč naša mornarica. To je čisto enostavno umevno. Benečani so bili svoje boje izvečine s slovanskimi mornarji, Dalmatinci in Istrijani, mi jih pa tudi. Kri je torej tista nadmoč, slovanska kri. In pa vodstvo. Previdnost nam je naklonila vodnika, ki nam ga zavidajo vsi nasprotniki, velikega admirala Hausa.

V Tolminu je bil rojen, l. 1853. V Ljubljani je gimnazijo dovršil, naš jezik mu je domač, rad govori slovensko in pa gladko. Tudi kranjski deželni glavar je dobil ob priliki neke čestitke pristrčno zahvalo njegovo v slovenskem jeziku. S šestnajstimi leti je šel k mornarici. Hitro je šlo od stopnje do stopnje. Zaradi izrednih zmožnosti so ga poslali l. 1907 k drugi mirovni konferenci v Haag. Aprila 1913 je postal mornariški poveljnik in nato admiral, zasluge v sedanjih vojski so mu prinesle naslov „veliki admiral“, prvi tak naslov v naši mornarici.

Njegova povelja so bila že v miru vselej natančna in jasna, miren je bil v vsakem položaju. Njegova naobraženost je velikanska, jezikov na pr. zna devet: slovensko, nemško, hrvaško, madjarsko, angleško, francosko, laško, špansko in portugalsko. Jezikov se je lahko in naglo naučil, brezdvomno ga je tu podpirala naša slovenska jezikovna nadarjenost. V marsičem je podoben Tegethoffu, malobeseden je, a vljuđen in plemenit, velika in mogočna domovina je njegov ideal. Kakor Tegethoffu je tudi Hausu na srcu razširjenje naše prekmorske plovbe po vsem svetu. Pozna prav dobro tudi vsa trgovsko-politična vprašanja in je osramotil s svojo sodbo tudi marsikakega trgovskega politika strokovnjaka. Njegove odredbe so kot pri Conradu čudovito priproste; potem namreč se nam zdijo tako, ko so že izvršene. Sovražnik razmotriva na vse strani in ukrene vse mogoče, samo tega ne, kar hoče ukreniti Haus. Po naših vajah v miru so Lahy mislili, da se jih bomo takoj lotili z vso silo in so zato zbrali vso mornarico na jugu, ojačeno s Francozi. Haus je pa napadel celo dolgo laško obalo, razbil najvažnejše točke, Cadorna ni mogel zbrati vseh čet in udariti z vso močjo na nas, mi smo se pripravili. Še enkrat poudarjamo, da je to nekaj posebnega za nadaljni potek vojske.

Novi naslov „veliki admiral“ časti Hausa in vso mornarico, Haus je njen ponos, predmet njenega občudovanja in navdušenja.

IV. Slovenci in Hrvati v vojski.

O slovenskih vojaki ne čujemo drugega kot pohvalo, ne samo pri nas doma, temveč povsod, tudi na najmerodajnejših mestih. Omenimo naj par najverodostojnejših prič. Hugo pl. Ventour, sedanji poveljnik 17. pešpolka, je prejel od prejšnjega poveljnika pl. Stillfrieda pismo sledeče vsebine:

„Moj ljubi, dragi tovariši! Ko prejmete te vrstice, bo preteklo leto dni, odkar je bila izdana vojna napoved ter ste se Vi in hrabri sinovi Kranjske v plemenitem navdušenju pripravljali na boj za pravično stvar! Kakšno povzdigujoče čuvstvo zame, da sem smel na čelu tega divnega polka oditi na bojišče! Veliko je trpel, veliko plemenite krvi je prelil za domovino in izgubil ljubljene, drage hlabre častnike in mnogo svojega hlabrega moštva, toda vsikdar je zvest svojim tradicijam neomadeževano ohranil svojo čast in se vsepovsod v stotinah bojev odlikoval s pogumnostjo in vstrajnostjo, z junaštvom in navdušenjem ter na svojo zastavo pripel mnogoštevilni labor. — Tebi, spoštovani, ljubljani prijatelj, ki si s kratkim presledkom vedno vzdržal, izrekam kot poveljniku tega lepega polka svoja prevroča najboljša voščila in Te prosim, da jih naznaniš vsem — vsem! Bog bodi z Vami in Vam še nadalje podeli zmago, slavo in bogato priznanje! — Vedno Tvoj stari, udani prijatelj
Stillfried m. p., polkovnik.“

Z izrazi največjega priznanja govori polkovnik Stillfried o 17. pp. tudi v pismih na dež. predsednika Schwarza, dež. glavarja Šusteršiča in ljubljanskega župana Tavčarja, na pr.: junaštva brez primere, neupogljiva hrabrost, sodelovanje pri prekrasnih zmagah, požrtvovalnost, vztrajnost, slavni polk itd.

Generalmajor Stöhr, kojega brigadi je bil dolgo časa prideljen 17. pp., je dobil Leopoldov red, zelo visoko odlikovanje. Pisal je pl. Ventourju: „Če se spomnim nazaj, tedaj šele prav spoznam, koliko zaslug ima pri mojem odlikovanju zelo odlična hrabrost in vztrajnost lepega 17. pešpolka, njegovi odlični častniki in njegovo vrlo moštvo. Red nosim v zavesti, da ga kot najvišji po činu kažem javnosti kot odlikovanje celega polka. — Prosim Te, ljubi moj prijatelj, izreci gospodom častnikom in celemu vrlemu in lepemu polku v mojem imenu še enkrat pristrčno zahvalo za požrtvovalno hrabrost, ki jo je polk pokazal pod mojim poveljstvom ob vsaki priliki v največji meri.“

Podmaršal Henriquez 17. pp. ne more prehvaliti. Ko je bil polk poklican na južno bojišče, mu zapiše za odhodnico izredno laskave besede. Naštevši hrabra njegova dejanja pravi: „Polk je stal na najbolj ogroženem kraju ter vselej odbil naval daleko močnejših sil.“ Za odlično delovanje izreka zahvalo in izraža zaupanje, da bi polk na novem bojišču vselej dosegel enake uspehe.

To priznanje je pl. Ventour sporočil kranjskemu deželnemu predsedniku in pristavil, da je ono glasen dokaz zato, da se hrabri sinovi Kranjske vselej in povsod in v vsakem položaju junaki bijejo, nikdar ne omahujejo in se nikdar ne umaknejo. „Tako bo tudi ostalo do slavnega in zmagonosnega konca.“

In kmalu nato, 22. nov. 1915, je bil polk povodom srditih bojev na Oslavju javno pohvaljen vsled svoje hrabrosti od najvišjega vodstva. Po teh hudih bojih je izdal poveljnik divizije, v kateri je bil 17. pp., na-

slednjo priznanja in občudovanja polno zahvalo: „Sedemnajsti pešpolk je šel v zelo nevarnem času v dneih tretje soške bitke v postojanke. Zasedel je z večinoma še mladim moštvom takrat najbolj ogrožene točke goriškega mostišča. Polk je tam kljub največjim težavam in pomanjkanju pogumno in stanovitno vztrajal, je odbil na dveh krajih številne sovražne napade in je vrgel sovražnika, če je vdrl, z drznimi in pogumnimi protinapadi ponovno nazaj. Stejem si v posebno častno in srčno dolžnost, da izrazim temu staropreizkušenemu polku, ki je v goriškem mostišču povečal svojo slavo, žalibog za ceno mnoge dragocene krvi, z novim nevenljivim lavorovim vencem, njegovemu pogumnemu moštvu, njegovemu izvrstnemu polkovnemu poveljniku, sedaj ko odhajate k novim dejanjem, svojo napriscnejšo zahvalo in odkritosrčno občudovanje v svojem imenu in v imenu soborilcev naše infanterijske divizije. Nas vseh najpriscnejše želje spremljajo lepi polk na njegovih daljnih potih. Da bi mu bili povsod odločeni uspehi in slavna dejanja!“

In ko je ljubljanski župan polkovniku Ventourju čestital povodom odlikovanja, mu je le-ta takole odgovoril: Vaše Veleblagorodje, visokospoštovani gospod župan! Za preljubeznivo in častečo me čestitko o priliki mojega Najvišjega odlikovanja blagovolite prejeti mojo najudanejšo zahvalo. Ponosen sem na to odliko, vendar se tudi popolnoma zavedam, da to vnanje znamenje ne velja samo mojim skromnim zaslugam, nego da pomeni v prvi vrsti Najvišje priznanje in zadovoljnost našega Najvišjega vojnega gospoda Njega Veličanstva našega premilostnega cesarja, ki odlikuje moje vrle, hlabre vojake 17. pešpolka, kranjske junake.

Kot poveljnik tega polka, odlikujočega se po svoji hrabrosti, vztrajnosti in po svojem junaštvu, sem priča njegovim izrednim vojaškim in vojnim sposobnostim in ponavljam, da sem v visoki meri ponosen, ker sem njegov polkovnik.

Ne le v Galiciji si je polk pridobil novih lavorik, ki jih zgodovina ne pozabi, temveč tudi tukaj, na soški fronti, so si priborili hlabri Kranjci v obrambi svoje ožje domovine neminljivo slavo. Imena Podgora, Oslavje, Sv. Mihael ostanejo s polkom večno zvezana. Ponosna je lahko naša lepa monarhija na svoje „kranjske fante“; najtežjo dolžnost cesarju in domovini nasproti so sijajno in docela izpolnili.

Z velikim zadovoljstvom in z upravičenim ponosom lahko naznamim Vašemu veleblagorodju kot županu glavnega mesta kranjske dežele, da so polk povsod, kamor je prišel, z odkritim navdušenjem sprejeli — dobri sloves 17. polka je hodil vselej pred njim in prav povsod, kjer je zahtevala dolžnost, so pričakovanje ne le izpolnili, temveč presegli. In kakor prej, bodo vojaki 17. polka svojo dolžnost do cesarja in domovine tudi nadalje izpolnjevali, dokler se ne posreči sovražnika popolnoma poraziti. — Sledi še enkrat natoplejša zahvala za čestitke.

Generalni polkovnik nadvojvoda Evgen je poslal letos začetkom junija odgovor na čestitke dež. predsednika Attemsja in omenil, da so se hlabri sinovi Kranjske v bojih zadnjih dni — na tirolski fronti — posebno odlikovali; feldmaršal nadvojvoda Fri-

Zastava c. in kr. 17. pešpolka l. 1915.

derik je pa pisal deželnemu glavarju kranjskemu o „sijajnih dejanjih hlabrih kranjskih sinov na vseh bojnih poljih“.

* * *

Kako je sodil podpolkovnik Brückner o domobranskem pešpolku št. 27, smo zapisali že lani. Da je šlo pozneje ravnotako naprej, si lahko mislimo. Isto kot o 17. pp. lahko rečemo o 27. dom. polku, saj je samo slučaj, če je kdo tukaj ali tam, vojaki so isti. V 27. dom. p. služijo pa tudi goriški Slovenci. Pohvaljen je bil zelo pogosto. Zaradi prostora naj omenimo samo pohvalo podpolkovnika Kučera v pismu na deželnega glavarja kranjskega. Med drugim pravi: „Sinovi lepe kranjske dežele so kakor že neštetokrat vnovič opravičili svoj glas junaške hrabrosti in nepopuljive vstrajnosti.“

* * *

Sedmi pešpolk, v kojem služi toliko Slovencev, je bil javno pohvaljen v armadnem poročilu od 15. nov. 1915, o koroških lovcih bomo čitali pri bojih za prelaz Pleken. Lepo pohvalo o 26. domobr. polku ima 41. številka vojaškega lista „Streffleur“, o 47., 87. in 97. pešpolku itd. nam prinašajo listi onih kronovin dan za dnevno poročila o njihovih junaštvih. Prostor nam ne dopušča omenjati posameznosti. Sicer je pa vseeno: kar velja o kranjskih polkih, to velja za vse slovenske čete, saj je kri ista. Pohvala kranjskih polkov je pohvala Slovencev sploh in vsakdo izven kranjskih mej čita v onih pismih svojo lastno hvalo. V prihodnjem koledarju pa o teh polkih kaj več.

* * *

Tretji zbor je bil marca in aprila 1915 še v Karpatih, kjer se je boril proti ruski premoči. Sijajno je rešil svojo nalogo. Premestili so ga potem na fronto ob Dnjestru. Zadnje njegovo junaštvo je bila priboritev mostišča pri Černelici 8. in 9. avgusta.

Takoj ob začetku vojske z Italijo so začeli častniki in vojaki zbora prositi v uradnih prošnjah, naj jih premestijo na laško fronto, a šele avgusta so mogli začeti s prevažanjem. 23. septembra je bil zbor uvrščen na postojanko ob Soči, kjer je stal do ofenzive iz Tirolske ven. Kaj je naš zbor napravil ob

Soči, bo treba zapisati z zlatimi črkami v zgodovino soških bojev. Dva slučaja samo. Neki bataljon 17. pp. je bil tri dni v najhujšem topniškem ognju, imel je velike izgube. Hoteli so ga zameniti in vzeti iz fronte, a prosil je, naj tega ne store, češ da hoče maščevati padle tovariše. In to so tudi pošteno opravili. Neki štajerski bataljon je bil več tednov v silovitem topniškem in pehotnem boju. Vse napade je odbil. Neka dne ga Lah zopet napade, približa se na 80 korakov, a vrli štajerci ga vržejo nazaj in pobijejo polovico, po večtedenskem ognju!

* * *

Dolžnost nam je, da se poleg Slovencev spomnimo naših bratov Dalmatincev, kojim se ima domovina v prvi vrsti zahvaliti, da Lah ni vdrl v Avstrijo. Zanimivo je, da so Dalmatinci na morju zavlekli nastop Lahov proti našim mejam, a drugi Dalmatinci jih potem sprejeli na suhem z nič kaj prijaznim pozdravom. Komu ni znano ime slavnega Turudija? Samo kratek opis neke bitke nam označi njega in njegove junake.

Dne 17. junija so se na vzhodnem bregu Soče pri Plaveh vgnezdili Italijani pomnožili na tri brigade. Sam italijanski kralj je svoje piemonteške rojake izpodbujal, naj vzamejo neko višino. Napadli so poljsko stražo, praporščaka in 10 mož, prodrli preko naprej potisnjene stotnije in so tako junaško hiteli po strmi višini, da je njihov najhrabrejši nasprotnik major Turudija kasneje priznal: „Vsa čast, Italijani so se dobro držali. Ne bi si tega mislil.“ Seveda ta pogum ni dosti pomenil, ker je major Turudija hladnokrvno pustil sovražnika priplezati na šest korakov pred skalnata kritja. Šele zdaj je ukazal ogenj in v prasketanju pušk in ropotanju strojnih pušk, med pokanjem ročnih granat in topov malega kalibra je ob ropotanju bobnov prešlo že zasoplo kričanje „Evviva“ in „Coraggio“ v stokanje in žalostno klicanje na pomoč. Ker pa je prihajala črta za črto in so se vrzeli takoj izpopolnjevale, so se vroče cevi pušk in strojnih pušk razgrele do žarenja in Turudijev bataljon se je umaknil z višine 383 na nižjo točko pri Paljevu, kjer ga je sprejela rezerva. Skupno z njo je zopet prišel na višino. Z veliko laško premočjo so se pretepali na ozkem prostoru, puške in topovi so molčali, samo revolverji častnikov so pokali v rjojenje in zmerjanje vojakov, ki so se obdelovali s kopiti in bajoneti. Mnogi so puške kar zagnali proč in so se zgrabili s pestmi in zobmi. Črepinje razbite, ušesa odtrgana, na tleh ležeči pohojeni. Vse davno nabrano sovraštvo proti narodu, vsa 11 vojnih mesecev zadrževana besnost proti verolomnežu se je izlila v tej najgrozovitejši in najbolj krvavi uri vseh bojev ob Soči, ki je prinesla Italijanom 3000 mrtvih in 7000 ranjenih. Avstrijci so vrgli Laha z gore in le lastne žične ovire so jih zadržale, da niso sovražnika zasledovali do Soče.

Zadnji resnejši naskok se je izvršil dne 20. junija ponoči. To pot je bataljon moravskih Čehov odbil sovražnika. Po tem dnevu so začeli Italijani pokopovati svojih 3000 mrtvih.

Major Turudija se je hrabro boril že v Karpatih, a zaslovelo je njegovo ime šele v bojih ob Soči.¹

Velikanske so njegove zasluge pri Zagori, pri Plaveh in prav posebno pa na Kalvariji pri Podgori, ki jo je branil in obranil vzlic peklenškemu ognju sovražnega topništva z bataljonom svojih dalmatinskih domobrancev.

Turudija je rodom iz Bosne. Služil je preje pri našem primorskem pešpolku 97 v Trstu. Že kot mlad poročnik je živel le za svoj vojaški poklic. Edino razvedrilo v prostih urah mu je bila šahovska igra in streljanje s sobno puško, torej zopet le opravila, ki spominjajo na umstveno in ročno vežbanje bojne igre. Če si predstavljate Turudijo kot krvoločnega, bojaželjnega orjaka, se zelo motite. Majhen, bolj drobne postave, tih in zamišljen, tako je hodil neopažen ob času miru po Trstu in le malokdo ga je poznal tedaj. A zlato srce njegovo je bilo znano v celem polku. Zlato, otroško dobro srce bi žrtvovalo vse za bližnjika, ki ga je videl v stiski.

Po svojem načinu vojaških vaj na Krasu pa je bil Turudija že tedaj posebnost v polku. Poudarjal je vedno in povsod, da se mora že ob miru moštvo tako vežbati in vzgojiti, kakor bi pred njim stal v resnici sovražnik. Primerjaj Conrada! Zato je uril svoje ljudi vedno v tihem, neopaznem plazenju, v hipnem, trenutnem presenečenju sovražnika, ki ga je skušal premotiti z vedno novimi zvijačami. Njegova načela, ki so se zdela tedaj mnogim čudna in pretirana, so pa pokazala svojo zmagodobitno moč v bojih ob Soči. Kakor levi združujejo dalmatinski junaki v sebi prirodno telesno silo z mačjo zvijačnostjo in gibčnostjo — ter prekašajo v njej tako zvite Lahe. Dalmatinci so kot Hrvatje že itak rojeni vojaki, a pod Turudijo so se razvili v teku devetmesečnega bojevanja v pravo vzorno bojno plememona-hije, ki nosi že po svojem imenu grozo in trepet v laške vrste.

* * *

Profesor Lovrič poroča v „Našem Jedinstvu“:

17. december. Danes je naš graničar, ponos naroda in vojske, major Turudija, ta preizvrstni vodja, kakor ga je nedavno tu imenoval neki general, s svojimi dalmatinskimi levi vzel Italijanom postojanko, ki jih je stala toliko krvi. Kajti preje se bo posušila Soča, nego bo Hrvat odstopil kako prednost svojemu dušmaninu.

Stanišče c. in kr. 17. pešpolka febr. 1916.

¹ Naslednji opis po „Slovincu“, 18. marca 1916. Takrat je bil Turudija povišan v podpolkovnika.

Hercegovski črnovojniki pri delu.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

Zvezda našega graničarja je danes živeje zblestela nego včeraj. Kadar on kaj začne, hoče tudi dovršiti. S svojimi sokoli je napadel Italijane, izgnal jih iz okopov in popolnoma potolkel.

Italijani niso mogli preboleti te izgube. Poizkušali so zopet osvojiti izgubljeno pozicijo, a naši so jih sprejeli z ročnimi granatami in jih zmlatili baš po hrvaško. Nato so se zakopali v osvojenih pozicijah, a kjer se ti naši orli ugnezdijo, je ni moči, ki bi jih pregnala. Dalmatinci so pokopali 223 mrtvih Italijanov. Naše izgube so neznatne: eden mrtev, štirje ranjeni.

Italijani so od gnjeva pobesneli ter se približali našim oviram z razstrelnimi cevmi. Tudi to so drago plačali. Padali so kot snopi! Malo se je vrnilo živih.

Naša težka artilerija je prisilila k molku mnoge sovražne baterije in metala mine, a kjer so se Italijani zbirali, tu jim je z gorečim železom voščila dobrodošlico.

* * *

O skupnem nastopu Slovencev in Hrvatov pišejo zagrebške „Novine“ takole:

Evo ga med nami! Kakor da bi ga bila prinesla vila. Ravno tedaj so Italijani najljutejše naskakovali. Pomešali so se levi proti Italijanu. To je bilo na Podgori in Oslavju. Naskakovali so Italijani kakor besni, a naleteli so na še besnejše. Padel je laški bataljon za bataljonom. Padlo je žal tudi dosti naših, a ljutejšega sekanja in klanja si tudi ni mogoče niti misliti! Groza se polašča človeka, kadar pomisli na ono klanje. Tu se je uresničila tudi tista slovenska: „Ne umaknemo se, dokler je le eden živ!“ Najslavnejše strani v zgodovini človeškega rodu ostanejo dnevi, ko so se ti Janezi borili skupaj z dalmatinskimi Hrvati na Podgori in Oslavju. Najljutejše bitke, a tudi najsijajnejši uspehi. Nekoliko bataljonov obeh bratskih narodov, Hrvatov in Slovencev, je uničilo več brigad Italijanov. Takega junaštva do takrat svet še ni videl, ni še slišal o njem. Take čudeže dela samo ljubezen do rodne grude, nadahnjena s polnim zaupanjem v Boga. Dokler sije žarno solnce, ostane vam večna slava, naši Janezi, skupaj z brati Hrvati iz Dalmacije. Vem, da vas bo Italija vedno črtila, ker ste ji tu poklali sinove. Toda krivi niste vi, nego sama je kriva. Vsakemu izdajalcu se zgodi tako!

* * *

In to gre naprej; kamorkoli se ozremo, povsod zveni slava južnih Slovanov. Tudi listi, ki nam sicer niso naklonjeni, morajo priznati, da se borijo Slovenci in Hrvati ko levi, da so stari ilirski polki še vedno najboljši. Samo ime enega junaka naj zadostuje kot priča svetovnoznane slovenskega junaštva, ime našega Albina Mlakarja. V hudem ognju vdreti s par možmi v sovražnikovo trdnjavo, ujeti tam častnike in moštvo, polastiti se težkih topov, nič poškodovanih, in izročiti utrdbo z veliko množino artilerijske municije našim četam — to je čin, vreden takih junakov kot so Slovenci. Izredno visoko odlikovanje — viteški križ Leopoldovega reda za vojno dekoracijo — krasi na Mlakarjevih prsih ves slovenski narod. Razentega je bil Mlakar izvenvrstno imenovan za nadporočnika.

V. Slike z bojnega polja.

„Saj ste Slovenci!“

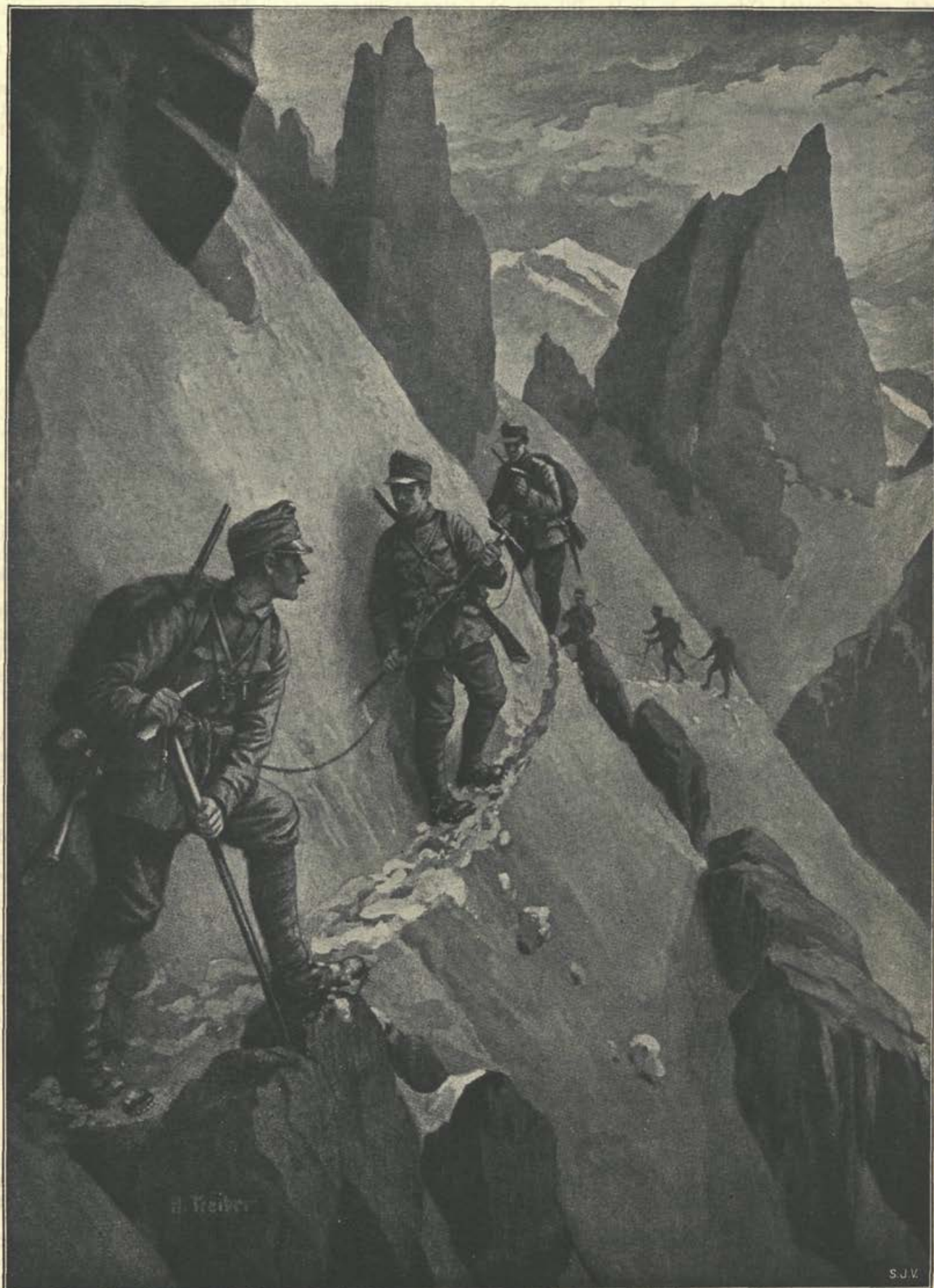
Nekdo piše: Imel sem prijatelja, tako dobrega in blagega, da ga je na prvi pogled moral vzljubiti vsak človek. Prvič, ko sem ga videl, se mi je dopadel njegov smehljajoči se obraz. Vprašal sem ga, kje je doma, a on je vprašal mene, pa sva si bila prijatelja, dokler naju ni ločila kruta smrt. Bil je vedno vesel. Sredi toče sovražnih granat me je smehljajoč vprašal: „Ali tulijo, kaj ne?“ — „Tulijo, tulijo, pa še bolj bodo tulile. Verjemi!“ tako mu rečem. „Lahi nekaj nameravajo!“ On se nasmehe in reče: „Nameravajo ali ne nameravajo. Slovenci smo skala in preko te skale ne priplezajo. Verjemi!“ Komaj je izgovoril zadnje besede, že zakliče naš stotnik: „Halo, polovica stotnije na desno! Bojna črta je oslabela. Lah se pripravlja na napad.“ Brzo zgrabim puško, z drugo roko stisnem vrečo s patronami in že sem korakal za drugimi po strelskem jarku navzgor. Prijatelj pa je ostal na starem mestu. Revež pač ni mislil, da bo ležal zvečer mrzel, krvav na kameniti zemlji.

Upognjeni smo korakali drug za drugim. Nad nami in za nami so tulile granate svojo smrtno pesem. Na mestu smo. Poiščemo si zasilna kritja, večinoma razbita po granatah. Hrabri stotnik hodi po strelskem jarku. Ne boji se ne granat, ne šrapnelov. „Fantje, hrabro se držite! Lah bo napadal. Ali prodreti ne sme! Saj ste Slovenci!“ S temi besedami nam je vlil toliko poguma v srce, da smo komaj čakali izdajalskega Laha. Granate in šrapneli so bučali in tulili po zraku tako na gosto, kakor komarji v vročem poletju. Eksplozirali so na desno in levo, žalibog tudi v naša kritja. Kamenje je frčalo na vse strani, majhni in večji kosi železa, še vroči, brenčé kakor sršeni, če jih razdražiš. Klicanja ranjencev, vzdihovanja umirajočih niti ne slišiš v tem strašnem pišu in gromu.

Uganka soške fronte.

Kapitan severoamerikanske mornarice F. C. Kleinschmidt je potoval celih petnajst let po zledenelih pokrajinah Labradorja in Sibirije kot raziskovalec, nabiralec in lovec. Njegova dela so znana vsepovsod. Prišel je tudi na našo fronto, da si ogleda ta svetovni boj; videl je bitko pri Gorlicah, prisostvoval napadu na Belgrad in se mudil potem dva meseca na soški fronti. Roda Roda, znani pisatelj, se je pogovarjal z njim začetkom februarja o uganki ob Soči, uganki namreč, zakaj Italijani kljub svoji premoči nič ne opravijo. Kapitan je rekel: „To je res uganka. Bil sem pri Boroeviću in ta je dejal: Od maja sem komandiram tukaj in od maja sem so vse postojanke trdno v naših rokah.“ Kapitan je pravil nadalje. — „Nihče naj nikar ne misli, da ima Avstrija samo nalogo čakati in da se italijanski napadi sami razbijejo na trdnem zidu onih točk. Ravno nasprotno: Povsod po svetu ste bili vi Avstrijci, v Galiciji, na Ruskem, na Balkanu, v Belgiji ter ob Dardanelah, najnavadnejši račun pravi, da so vam postavili Italijani lahko tri- do štirikratno premoč nasproti, bodisi topništvo ali pa čete.

Zakaj pa vendar Italijani do danes niso mogli prodreti? In zakaj nikdar ne bodo mogli prodreti? Saj so zavezniki pri Gorlicah z manjšo premočjo

Avstrijska ponočna patrolja v visokem gorovju.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

predrli ruske vrste! Odgovor je ta-le: Bil sem ob soški fronti v najsprejdnih strelskih jarkih in uganke zame ni več. Prva velika skrivnost vaših uspehov je uporabljanje vašega topništva. Topovi, havbice in možnarji imajo tako silo in obvladajo krajino na tak način, da ima vsaka cev trikratno veljavo. Vse razdalje so premerjene in včrtane, stališče vsake sovražne baterije je natančno zarisano. V trenutku, ko se gibljejo Italijani na napad, pride kratko telefonsko povelje — in v preteku peterih minut se zedinijo cilji vseh topov onega odseka na eni točki, na najnevarnejši. To je eden od vzrokov vaših zmag.

Drugi je vaša krasna pehota. Bil sem sam priča in ujeti italijanski častniki so mi morali potrditi: nič ne pomaga, Italijani niso še premagali tresenja v kolenih. Avstrijski vojaki vseh narodnosti so pa že osemnajst mesecev v boju, merili so se že z vsemi nasprotniki, njihova neustrašenost je njihova skušnja: čim mirnejši sem, čim mirneje streljam, čim drzneje rabim v najskejnem slučaju bajonet, tem gotoveje bom nasprotnika potolkel in ostal sam zdrav.

Bil sem pri nekem visokem generalu na večerji. Generalštabni stotnik prinese poročilo: „Postojanke pri Oslavju je sovražnik vzel.“ Ali ni bila to žalostna novica? Zakaj niso gospodje obupani skočili kvišku, zakaj niso tarnali? Oslavje je nevarno, jutri je Gorica laška. A slišal nisem nobene glasne besede. General svojemu štabnemu šefu nekaj zašepeče, mi jemo naprej — in drugega dne ob petih popoldne sem fotografiral 500 Italijanov, ujetih na Oslavju. Vi ste izgubili pa ravno dva moža. To da misliti.

Drug slučaj se je zgodil pri diviziji, ki sem jo bil obiskal že na Ruskem. Neki polk te divizije, Dalmatinci, je bil ležal več dni v strelskih jarkih, sedaj so ga nadomestili, prihajal je ravno iz fronte: ne trudni, pač pa upehani, čez in čez pokriti z ilovico, obrazi črni od smodnikovega dima. Opoldne napadejo Italijani nadomestne čete in jih vržejo iz jarkov. Izmučeni Dalmatinci to zvedo, niso še spali niti trenutek, ravno so se bili usedli k jedi — huj! naenkrat so pokoncu, samo en krik gre skozi njihove vrste: „Naši jarki so to, naši jarki!“ Nazaj so grmeli, nazaj v svoje jarke: v dveh, treh urah ni bilo nobenega Italijana več tam.

To je druga skrivnost: izvrstna kakovost in divji pogum vaše infanterije. Vsak vaš infanterist vidi v Italijanu izdajalca in se čuti poklicanega maščevalca nezvestobe.“

Boj za Pleken.

Rekli smo že, da so se vršili glavni boji na koroški fronti ob prelazu Pleken, ki vodi iz doline But-a v Valentinsko dolino na Koroškem, stransko dolinico važne Zilske doline. Odtod pa čez Koče naprej do Drave pri Gornjem Dravbergu. Enkrat po zimi so se tam gori hudo bili; znani italijanski častnikar Luigi Barzini imenuje te boje največjo bitko v visokem gorovju. Poslušajmo ga!

„Tema kot v rogu, naenkrat prasketanje ognja, puške govorijo. V kraljestvu visokih gorskih vrhov dobi pokanje čuden globok odmev, neštevilni gromni jeki ga nesejo naprej, povečajo ga, vsak pok se nam zdi kot padec drevesa-velikana v globok prepad. Na Malem Palu se vrši borba, ob pol treh ponoči 22. marca.

Večkrat otvori sovražnik ponoči ogenj, bodisi da zdrči kak plaz v dolino, ali da kak drug sumljiv

glas naslika sovražno bližino. Začetkoma smo tudi mi mislili tako, a ogenj ne preneha.

Bajno zasneženo pokrajino razsvetlijo naenkrat avstrijske svetlobne rakete, barva njihove luči je modra kot nebo. Svečana slika strmih vrhov, omotičnih brezden, slikovitih dolin, širokih snežnih hrbtov in drznih gorskih mas se koplje v izredni luči teh čudnih meteorov. Telefonska žica začne delovati na vse strani. Prvo poročilo ni posebno vznemirljivo. A že zahteva poveljnik-stotnik posadke na Malem Palu pomoči. Pravi, da so vzeli Avstrijci veliki jarek na vrhu gore. „Tako protinapad!“ zapove podpolkovnik. Telefon odgovori: „Smo že poskusili. Štiri-deset mojih vojakov je že žrtvovanih. Držal se bom, da pride pomoč.“

Takoj nato je telefonična zveza prekinjena, nič več ni bilo mogoče izvedeti o oni stotniji tam gori. Bolj in bolj se je utrjevalo v nas prepričanje, da so jo Avstrijci ujeli. Zjutraj, ko se je začelo daniti, so začela odhajati ojačenja. In vnela se je tam gori bitka, največja, najgroznejša bitka, ki se je kdaj bojevala na strašnih ledenih višinah visokega gorovja, ob robu strmih prepadov, sredi ogromnih valov kamnitega in ledenega morja.

Niso se borili samo za en jarek, Mali Pal v rokah sovražnika je isto kot Gora sv. Križa v njegovi posesti. — Italijani imenujejo Pleken Goro sv. Križa. — Koliko vrhov smo že vzeli na tej fronti, kolikokrat jih zopet izgubili! Avstrijec ne odneha kar tako! Takoj smo vedeli, da bo sedaj posebno hudo.

Tam, kjer je Mali Pal najvišji, se deli v dva strma, vzporedna grebena. V enem so bili zakopani Avstrijci, v drugem Italijani, vedno po ena stotnija, ki se je menjavala iz niže ležečega polka. Niti sto metrov ni bilo med obema grebenoma, pač pa globoka skalna vsedlina. Tu se je vršil boj.

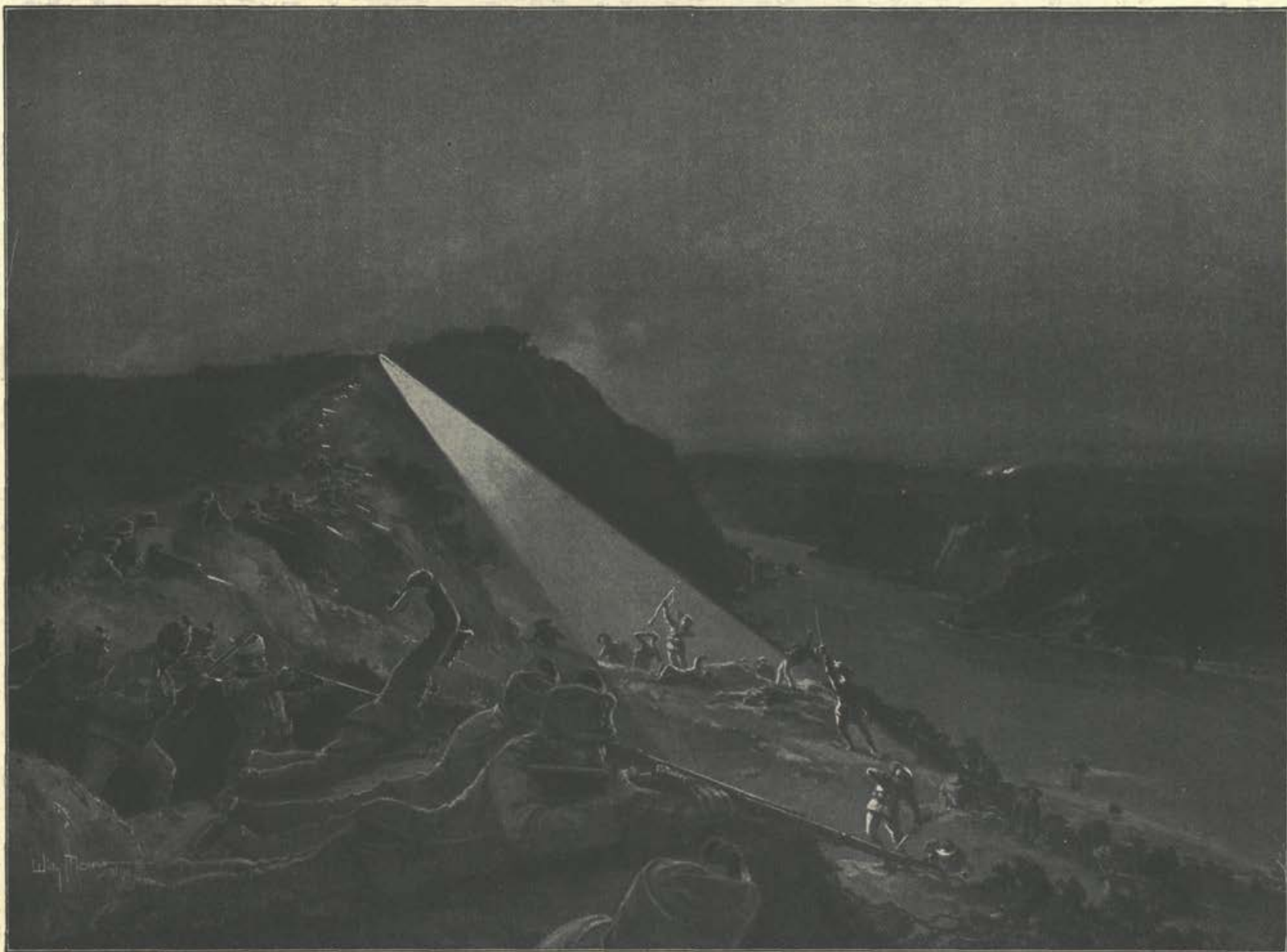
Toliko snega je bilo padlo, da je zagrebel vsa zavetišča, strelske jarke in žične ovire, da je sezidal na njih novo kristalno snežno nadstropje. Strašne kotline naokoli so se videle nedolžne, gladke, belomodre, lahne kot pokrajine iz oblakov, na katerih kraljujejo svetniki. Nič ni kazalo, da se bijejo tukaj boji; vse tako krotko in mirno... V izstreljena zavetišča ni bilo mogoče priti drugače kakor po pravih sneženih predorih, polnih modrikastih senc, po marmornelih ledenih stopnjicah.

Približanje čez odprto vsedlino se je zdelo nemogoče. Sneg goljufa, lep se nam vidi in gladek, a se udara; tu čez ne pride nihče. Kako bi nas mogli Avstrijci napasti? Takoj bi jih videli, tudi v najtemnejši noči bi jih naše straže na onem mrtvaškem prtu opazile. Naše straže so čule in niso ničesar videle. Noben Avstrijec se ni ganil. In vendar je bil sovražnik naenkrat tukaj, planil je na straže in jih pobil na tla — —

Iz tal je bil vzrastel!

Dneve in dneve je delal in kopal in klesal podzemne galerije v led. Ono hudo obstreljevanje pretečenih dni je imelo torej samo namen, uspavati nas, izmučiti nas in pogubiti nas! Zato tudi nismo slišali onega podzemskega butanja in tolčenja.“

Italijani res niso bili presenečeni, ko smo pričeli mi s hujšim topniškim ognjem. Zlezli so v svoje medvedje brloge in pustili na okopih par straž. Okope so potem lahko popravili, saj je bilo potrebne tvarine, snega namreč, vsepovsod. Glavni naš namen je bil uspavanje sovražnika in med tem vse potrebne

Boji ob Soči: Odbit laški napad ponoči.

priprave. Med gromenjem topov smo hoteli napraviti rov od našega grebena, 1881 m, v ono kotlino in odtod poprečno navzgor na sovražnikov greben, 1859 m. Tri dni bombardiramo neprestano, od 19. marca zjutraj do 21. pozno v noč, nazadnje z bobnečim ognjem. Saperji so tedaj že tik pred sovražnim ognjem, lovci koroškega bataljona št. 8 se pripravijo v svojem jarku na naskok. Tovariši v rovu so že tako blizu sovražnika, da se je vsak hip bati odkritja. Če streljanje le malo preneha, lahko čuti čuječi Italijan sumljivo kopanje in grabljenje pred seboj, vsak trenutek lahko počuti kaka nastavljena mina in zagrebe kopače v njihov lastni jarek. A ogenj dobro deluje, Italijani so skriti v svojih ledenih brlogih, straže ničesar ne čutijo. Sedaj pride iz rova telefonično poročilo, da loči samo še meter debela snežena stena oba nasprotnika.

Prostovoljci v belih haljah stopijo v rov, topniški ogenj preneha, kopači prederejo sneženo steno, in iz snega rojene bele pošasti stojijo pred omamljenim sovražnikom. Divji boj, mož proti možu, kriki groze in strahu, posamni strelji. Italijanska stotnija prihaja, vrže se našim nasproti, naših je manj, a že siplje rov pomožne čete iz sebe. Italijani se nočejo udati, padejo skoro vsi. Zadnji stotnikov klic po pomoči je prinesel telefon v dolino, slišali smo ga. Že hiti celi italijanski polk iz doline na pomoč, a mi imamo tudi že sovražni greben, strojne puške kosijo neprestano, naša zmaga se raztegne, razširi, se ojači. Petsto mož laškega polka obleži mrtvih na mrtvaškem prtu ali pa se zvrnejo čez strme črne stene, nad tisoč jih vlečejo tovariši ranjenih proč. „Oh Dio! madre mia! mamma mia!“ tako se razlega v temno noč. Mali Pal pa postane grozovita, nedostopna naša trdnjava; mine, ki jih meče sovražnik v naš dvojni jarek, padajo brez moči v pršči se sneg.

Otrok na begu — najžalostnejši vojni prizor.

Dragonec Rihard Droic 5. dragonskega polka piše svojim sestrama dne 12. maja 1915. sledeče:

Tukaj imamo sedaj že skoro tri tedne krasno vreme. Je ravno prav, ker stanujem pod milim nebom; razcvitajoč se vrt in travnik sta naše prenočišče. — Kakor že gotovo veste iz časnikov, so se Rusi umaknili daleč nazaj. Našim napadom in artilerijskemu ognju se niso mogli ustavljati. Po razcvitajočih se livadah se dviga nebroj gomil, ki jim tvori okvir od granat razorana zemlja. Vasi tod okrog so docela uničene in opustošene. Prebivalci v takem slučaju, ko njihove vasi objame bojni požar, beže iz svojih domov, ki jih morda ne bodo nikoli več videli. Bledih, izmučenih obrazov hite po prašnih cestah, polnih vojaštva. Bedni otroci s še bednejšimi materami. Iz oči jim gleda lakota in groza. Solza mi sili v oko, kadarkoli mi pade pogled na te bedne otroke. Vsi nedolžni so še in brez krivde, komaj so stopili na svet, pa morajo že piti iz grenke čaše trpljenja. Človeku v vojni srce nekako zakrknje in otdi, da skoro ne pozna več sočutja. Saj gledaš dan za dnem prizore, ki so drug strašnejši od drugega, tvoja noga gazi po mlakužah človeške krvi kakor po umazani deževnici. Kaj čuda, če izgubimo vsak čut usmiljenja in mehke ljubezni do bližnjega. Porušena mesta in vasi, poteptana in uničena polja, kupi ranjenih in umirajočih bojnikov — vse to me ne gane več. Toda pogled na lačnega in skoro nagega otroka, ko bega po cesti brez strehe in zavetja kakor pregnan

zver, me gane tako, da bi glasno zaplakal. Kako srečni ste še vseeno pri nas doma, da imate vsaj streho! Bog daj, da bi vojna šiba nikoli ne dosegla naših pragov!

*

Želja se ni izpolnila dragoncu. Tudi nad nas je prigromel bojni vihar. In kako! Čitajmo samo „Novi Čas“!

Trpini.

Ponedeljek, 12. julija 1915, sem jih videl na lastne oči. Opravki so me vodili iz Gorice v Grgar čez sedlo na Prevalu. Bilo je okrog 6. ure zjutraj.

Prihajali so mi nasproti brez števila, možje priletni, starčki, slabiči, dečki in deklice — skoraj še otroci, dekleta in žene ter starke. Bilo jih je cela procesija. Nosili so nahrbtnike, vreče, koše na plečih in na glavi. Čudno se mi je zdelo vse to.

Vprašal sem starčka, odkod prihaja. „Iz Avč,“ mi je odgovoril. Otroku mi je dal isti odgovor, starka isti. „Kdaj ste pa šli z doma?“ — „Ob eni popoldni.“ Pot je strma in dolga, dolga!“ — „Pa zakaj?“ — „E, gospod,“ je bil pretresljiv odgovor, „že tedne nimamo kruha, nimamo moke! Včeraj smo zvedeli, da dobimo v Gorici sirk, pa smo šli na pot. Kdor je mogel, je šel. Vas je skoraj prazna.“

„Odkod pa ti?“ sem vprašal deklico z vrečo na hrbtu. — „Iz Lokovca,“ je odgovorila. „Iz Bat,“ je rekla druga. „Iz Kala,“ je povedala tretja.

Vsa gorska planota od Soče do Čepovana se je vzdignila. Kakor da bi se cel narod selil. Vzdignil se je, hodil sedem do osem ur proti Gorici, da bi dobil malo sirka in prišel do kruha.

Okoli treh popoldne sem se vračal. Solnce je žgalo. Sapice nobene. Prah povsod. Nikjer sence. Pot strma.

In prišli so mi zopet nasproti. Bilo je na rebru pod Prevalom. Starčki in starke; žene in slabiči; dekleta, deklice in dečki so prihajali. Prepoten je bil vsak. Vročina je kar žarela iz ordelih zabuhlih obrazov. Sopli so pod težo, ki so jo nosili.

„Koliko pa nesete?“ sem vprašal starčka. „Gospod, 45 kil jih bo.“ — Meni se je zdelo, da mi je nož porinil v srce. Ves jaz sem postal ena sama želja, da bi mu pomagal. „Odpočijte se malo,“ sem mu rekel; kljub hipnemu premisleku nisem dobil boljšega odgovora. „Ne morem,“ je odgovoril počasi, „pot je dolga; šest ur je še pred menoj.“

„Koliko pa ti neseš?“ sem vprašal dečka. „15 kil, gospod!“ — „In ti, mala?“ — „10 kil.“ — „Koliko pa vi na glavi, mati?“ — „25 kil.“ — „Pa boste zmogla?“ — „Mora biti! Doma imamo otroke, že tedne jokajo in vprašajo po kruhu.“

Strašen peklenski šum.

Hraber branitelj naše slovenske zemlje, črnovojnik Josip Kleva, doma v Maliji, piše z italijanskega bojišča sledeče:

Sovražnik strelja tudi daleč nazaj v rezerve. Povem ti, da so s topovi tako hitro streljali kakor s strojno puško. Razločil nisi strela od strela. Bilo je vse skupaj en strašen peklenski šum, da ti ni mogoče dopovedati. Zemlja se je tresla. To so trenutki, ko ti žvižgajo krogle okoli glave. Eno vrže sem, drugo tja, in slišati je, kako ranjenci vzdihujejo. Naj ti povem par slučajev, ki sem jih predvčerajšnjim

doživel. Bilo je v noči od 18. na 19. novembra, okoli polnoči. Bilo nas je šestnajst. Delali smo ob luninem svitu neki zid na hribu. Kar naenkrat počí šrapnel ravno med nas, za njim drugi, tretji itd., tako da nas je od 16 mož prišlo nazaj nepoškodovanih le 8; 1 je bil mrtev, 3 težko, 4 pa lahko ranjeni. Drugi dan popoldne sem bil na počitku za nekim zidom ter sem se dobro odel. Ko sem že skoraj zaspal, zaslišim naenkrat strašen pok in že se mi je nekaj valilo po glavi. Skočim po koncu. Sam smrdeči dim se je valil okrog mene. Pogledam

na bojnem polju, vedno v prsti, blatu, na dežju, mrazu, ali pa v vročini. Popisati Ti hočem nekoliko, kakšen strelec je Lah. 34 ur je neprestano streljal na doberdobski planoti z gorskim topništvo na naš roj, naravnost proti našemu kritju. Takrat sem se še norčeval, češ, le streljaj, pobil nas ne boš. K meni je prišel moj prijatelj Miha Praprotnik iz Kovorja, ki je tudi pri mojem roju, in rekel, da se ne čuti več varnega v kritju, ki je bilo skoro tik mojega na levo. To je bilo dopoldne. Ob eni popoldne prileti ena

V Kruševcu.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

tje, kjer sem ležal. Pod mojo glavo zagledam velik kos železa od granate, polnega lesa. Z roko ga primem. Komaj sem ga držal v roki, ker je bil še razbeljen in je hudo smrdel po smodniku. Pogledam po puški, ki je bila ob moji glavi. Ni je bilo več! Komaj sem še par kosov skupaj spravil. Cev pa kopito zagledam na kupu patron, ki je bil pri meni. Pogledam precej veliko drevo, ki je skoraj popolnoma sesekano, da se še komaj drži po koncu. Sam Bog in Marija sta me obvarovala gotove smrti. Kolikokrat sem bil že tako čudežno rešen.

Bog je z nami.

Z laškega bojišča piše Ignacij Meglič od Sv. Ane pri Trziču svoji sestri Silvestri Ahačič:

Draga sestra! Pošiljam Ti pozdrave z laškega bojišča. Zdrav sem za silo, že enajst mesecev sem

granata ravno v moje kritje pod tisto luknjo, ki je bila za streljanje. Toda glej čudež: ni eksplodirala! Sam Bog in angel varuh sta bila pri meni, da se mi ni zgodilo ničesar, ker če bi se bila razletela, bi naju raztrgala na kosce. Praprotnik gre nato iz kritja, češ, tu ni več varno. Jaz sem menil, sedaj me ne bo Lah več motil. A ni bilo tako. Zopet prileti druga granata pol metra od mene. To je bilo grozno. Bil sem ves v prsti, koščki železa so padali name, ves osmojen od dima in smodnika sem lezel po vseh štirih ven iz svojega kritja. Bil sem ves zmeden, od groznega poka mi je zvenelo po glavi. Šel sem v četovodjevo kritje. A tudi tu ni bilo mogoče dalj ostati. Lah je ravno nas na piko vzel ta dan. Prišlo je povelje od praporščaka, naj se umaknemo bolj na desno, kamor ni tako divje streljal. Poznam Laha, ki tako dolgo strelja na en kraj, da vse razbije. Ne pretiravam, če

trdim, da je porabil samo na našo rojno črto nad dvatisoč granat. In kaj je napravil? Res nam je raz-metal vse, a kmalu smo to popravili; enega je ranil, ta je bil vesel, da je prišel iz tega peklenskega ognja. Pri neki drugi kompaniji so bili ranjeni štirje. To je zato, ker pri nas v jarkih je Bog, pri Lahu ga pa ni. Mislil je, da je vse mrtvo in razbito po strelskih jarkih. Res, čudeži se gode tu. Bog in Marija sta z nami. Ne morem Ti popisati tega vražjega plesa, ki sem ga doživel, četudi sem bil že v mnogih drugih bojih. Prepričan sem, da molite in prosite doma za nas vojake, ker drugače bi ne mogel biti človek tako srečen. Nikjer ne bo prišel izdajalski Lah v našo preljubo slovensko zemljo, dokler bo stal kak slovenski fant ali mož na straži. Bog je z nami! Tvoj brat Ignac.

Med viharji ob dolnji Soči.

„Slovenec“ prinaša 24. maja 1916 sledeči dopis: Granate in šrapneli so trgali meglene ovoje mladega jutra. Grom granat je preglušalo bobnenje šrapnelov, ki so hoteli na vsak način podreti neki suhi zid, za katerim sta stala, površno zakrita, soda z zarjavelimi pečnimi cevmi. Težke granate se rjoveče zarivajo v tla ter dvigajo cele brazde kamenja v zrak. Divjajo kakor so divjale med uprav peklenškimi naskoki zadnjih deset dni „bitke pri Visu“; tako smo te boje krstili. Lahka artilerija se podviza s salvami. Težke baterije granat se zasajajo s podvojeno silo med artilerijo in infanterijo, zasipajo strelske jarke, podirajo v hitrici napravljene kamene zidove ter množe trpljenje pehote, ki že komaj vztraja, kajti obdaja jo pravo žareče peklo. Soparica in vročina sta čimdalje hujša. Kdor ni poizkusil, si ne more misliti, kakšen je ta ognjeni val, ki začne butati ob tebe rano zjutraj ter se zaletava celi dan, da se zažgo brda, da pokajo skale in se lomijo in drobé drevesa na pobočju. Zdi se ti, da je napočil sodnji dan, a naši vrli možje ostanejo zvesto na straži. Ozrite se gor k njim, ki so iz najbližje bližine in najgloblje zrli smrti v obraz!

Drže svoj jarek. Le ena prošnja jim drhti na mrzličnih ustnicah, le ena jeklena želja: Naskočiti!

Postal je večer. Noč se bliža. Z resnobnotemnim zastorom pregrne dolino solzâ, nad zaveso se svetlikajo nebeški cveti, mesec se poda na običajno pot po temi, da se prepriča, če so nebeške straže vse na svojih mestih, doli po beli soški dolini pa ugašajo bliski baterij. Nastopi veter, ki sežene čredo oblakov skupaj ter pohiti ž njo v črno noč.

Naenkrat nepredorna tema. Ostri bliski sekajo črno steno narazen in pred nami zabučí. Nevihta se bliža.

Pa tudi tam doli se prične gibanje. Naši se pripravljajo, da naskakuječe sovražnike sprejmó. Še je vse tiho krog in krog; zopet nekaj časa mučne negotovosti. Včasih se tam doli zaiskri; Sočini valovi odsevajo svit. Nenadoma se zasadi v nebo ogromna svetla sulica, ki zleti preko strelskih jarkov. Naši so v svojih zaklonih na miru. Hipoma zaječi zopet granata za jarki pred nami. Tedaj se svetli stožec daleč tam v ospredju zruši. Sovražnega svitometá ni več: cerkveni stolp je padel.

Polnoč. Sovražnik se obojavlja. Noč se vleče v brezkončno daljo. Nevihta, ki je raztrgala nebo in noč, še šumi, pôje, trka. Bliski se žare, zemlja odmeva gromenja in dež šumi. Oblaki razpadajo, tvo-

reč na tisoče čudovitih podob, ki hite v sprevodih mimo nas. S težkim pričakovanjem gledamo vprašaje v noč: tam spredaj je sovražnik, morda samo sto korakov od nas. Čudežno: popolnoma varnega se čutiš tu med našimi možmi, branečimi domovino v eni največjih bitk. In ta železna vztrajnost žene sovražnika v obup. Saj je to uro naznanjal dan na dan, teden na teden s stotinami salv, da ni bilo več mogoče šteti strellov, ki so priletali brez usmiljenja. Naši te pričakujejo; le pridi, prijatelj!

A pred zoro ga ni bilo. Že smo bili dali slovo nadi, da nas obišče.

Tedaj pa zarjove daleč tam na ravnini mogočen strel in tisočglava tolpa drugih je zalajala za njim. Bobneč so trkali na svetlo steno, ki je ločila noč od jutra. Naskok se je pričel. Cela fronta se je vnela. Ognjena žrd, ki je drgetala, skakala, se zibala. Dež je prenehal. Nebo se je začelo jasnití. Še je ležala noč na obzorju, zvezde so se poslavljalé in luna je stopala v srebrno jutranjo kopel. Naskok dozoreva. V šumenju in bobnenju noči se je sovražnik priril do roba strelskih jarkov in se vali zdaj naprej; tedaj pa en sam krik: „Urá!“ in trobentač zatrobenta k naskoku.

In že so trčili, že se zagnali drug v drugega. Ne vem, kako čudno ti je pri srcu, ko vidiš, kako se v daljavi leskečejo bodala, kako lete kopita po zraku in treskajo po glavah in udih. Možje v tem metežu ne vidijo ničesar ne na levi ne na desni, pred očmi jim je samo sramotni madež pogažene zvestobe in milijon rok vidijo proseče moleti kvišku: Pomagajte domovini!

Naval je čedalje ljutejši; bersaljeri se začno umikati in se zagvozdiijo med stotnije, ki so bile prišle za njimi. Svetlo jutro vstaja in mili svit rujne zarje splava nad polje. Potem skoči izza krvave stene zlati kralj dneva — svetlo solnce, da pogleda, kako se Italijani umikajo!

Oko mi je zastalo ob nenavadnem prizoru. Še divja vihar tam doli ob kapelici. Ranjen Italijan se vleče proti zidu, ječaje pade, zopet se vzdigne in se zopet zgrudi. Rad bi prispel do svetišča. To zagleda naš, slovenski vojak, neha streljati ter skoči k sovražniku. Nagne se nanj. Pomemben trenotek: sovražnika sta se pobratila, tovariša, junaka. Globoko me je dirnilo, kar se je tu godilo. Italijan sega po križu, naš ga položi v travo ob kapeli, mu prižge svečo z oltarja in mu sklene trudni roki. Preje pa mu poda Italijan desnico. Ob svetišču je zažarelo mlado solnce. Naš salutira, pozdravi pobratima zadnjikrat ter skoči nazaj v boj in vihar...

Še je plapolala sveča ob kapelici, ko so naši naskočili in je zmaga venčala njih napore.

Oslavje.

O Oslavju, kjer je teklo toliko slovenske krvi, piše Barzini, svetovnoznani italijanski poročevalec,

„Nihče si ne more predstavljati, kakšen je bil ta kosce zemlje, predno je prišla vojna. Vse je tu opustošeno, zdobljeno, porušeno, pomešano in stepeno. Tu ni več nobene hiše, nobenega drevesa, nobene ceste. Zemlja sama s svojim koreninjem, ki kipi iz nje kakor drobovje, je gola in neplodna kakor v sivi davnini. Neredno in čudno gre po njej sled odigranih bojev, kakor valovita črta razbitkov, ki jih riše morje na obali po viharjih nočeh. Držati te postojanke tukaj je težje nego jih osvojiti. Nobeden obeh nasprotnikov

se ne more radovati trajne posesti. Tekom kratkih ur je romalo Oslavje mnogokrat iz ene roke v drugo, некоč štirikrat zaporedoma! In vendar je to tukaj majčkена fronta treh kilometrov, toda trije peklenski kilometri so to, na katerih se postrelja več municije, nego je drugače porabi cela vojska.

Ko sem prišel prvič v postojanke pred Oslavjem, mi je legla na prsi mora, ki me poslej ni več zapustila. Bilo mi je, kakor bi šel v kako pravljico žrelo smrti. Bilo je ostro, megleno, grozno bojno jutro, v

rogličastih tvorbah vlada tu v očigled Oslavju, kakor bi bil svet med Sabotinom in Podgoro grob podrlih gorskih velikanov. Kakor morski valovi se zaganjajo v globini mali oslavski grički ob ostre čeri gladko dvigajočega se Sabotina.

Oslavje smo morali zopet osvojiti, Oslavje, ki je bilo pred osmimi dnevi zavzeto in po štiriindvajseturnem ogorčenem odporu pod uničujočo ognjeno točo zopet izgubljeno. Tu se vrši borba v še nekršeni pokrajini. Nihče ne pozna imen mnogoštevilnih vrhov.

Dvorišče neke hiše v Novem Pazarju.

Z dovoljenjem »Illustr. Zeitung«, Leipzig.

katerem je vse dobilo divje obrise. Strahotne jame, ki so jih izkopali 30-5 cm izstrelki, zijajo v tleh. Postale so jezera, v katerih se zrcalijo čudne, grbave vojaške sence, težko oprtane, nizko sklonjene, umikajoče se izdajskim jamam, korakajoč posamezno druga za drugo. Strma reber se odpre pred njimi in takoj nato izginejo vsi ti ljudje, kakor bi jih požrla globočina. Po mehkem, sluzavem glenu se spuščajo nizdol, pogrezujoč se skoraj v njem, spolzi jim, padajo ter si podajajo blatne roke, da drug drugemu zopet pomagajo kvišku. Nihče ne izpregovori več besede. Tu so že v območju sovražnega ognja. Temne globine se razgrinjajo, mrzlo zroči gorski vrhovi stopajo iz megle, turobne skalne stene vežejo nase pogled, trda, brezbarvna in žalostna gorska pokrajina z razpokami in grapami se kaže tem brezupnejše, čimbolj se umika megla. Nepravilnost v zgradbi, nerednost v

Zemljevidi jih ne imenujejo, in kdor jih je poznal, je morda že davno mrtev. Kraj se imenuje z vojnim imenom, za vrhove mora zadostovati številka meterske višine. Levo od nas leži postojanka pri „Beli plati“, ki ima svoje ime po apneno beli razvalini, dvigajoči se iznad sive enoličnosti svoje okolice kakor razgrnjena rjuha. Ljudje iz „Bele plachte“ imajo danes zavzeti vrh 188, ki se naslanja na „Bošnjaka telebana“. Na oni skalni podvesi je stal novembra na straži bosenski vojak. Nekega jutra, bogsigavedi zakaj, se je vspel v polni velikosti na rob rova. Videti je bil orjašk, ko se je njegova postava risala proti nebu, pravi ober. Zadel ga je krogla in stegneno podolgem je njegovo truplo dolgo ležalo na mestu. Odslej je služil kot krajevna označba in vojni krik sem in tja zaganjajočih se množic je mnogokrat motil spanje „Bošnjaka telebana“. Zraven stoluje Oslavje

na nizkem gorskem hrbtu. Granate tu niso razbile samo hiš, marveč so razkrile tudi temelje, tako da so videti bele razvaline v rdečkasti zemlji kakor slabo, polomljeno zobovje, od katerega vise cunje raztrganega skranjega mesa. Zaključek na desni tvori Podgora, ki stoji razrita in kadeča se kakor vulkan. Vrednost tega koščka zemlje je v tem, da nudi možnost, obvladati od tu Gorico. A to so vroča tla, na katera se dospele z največjimi težavami. Avstrijci obvladujejo vsako gubo, vsak used, morejo obstreljevati Oslavje od spredaj, od strani in celo od zadaj s svojimi neizsledljivimi baterijami, ki jih imajo zakopane nekje pri Plaveh, na Sv. Gori, na Sabotinu, na Kuku, na Sv. Gabrijelu.

Čim svetlejša postaja, tem številnejše vstajajo brambne črte Avstrijcev. Nove in vedno nove postojanke se dajo spoznati. Mnogokod so prirejeni prekopi v osmih vrstah drug nad drugim z zraven spadajočimi žičnimi ovirami, kakor veleumetno napravljeni vinogradi. Kako naj tu uspe napad? ...

Dolgo je bilo treba čakati, napetost je stiskala srce, jemala dih. Z vsako minuto je bil pritisk težji, neznosnejši. Za Oslavjem so se svetile bele hiše v Gorici, tako blizu, da bi jih dosegel z roko, in vendar tako daleč. Tu krik: začeli so se vpenjati ... Napad se kreče po gori navzgor. Pokriti z glenom, vsak korak v nevarnosti, da se zvrnejo nizdol, s puškami zamazanimi od zemlje se prebijajo vojaki v rojih skozi žične ovire. Sunkoma gre dalje, z minute trajajočimi odmori, v katerih zastane vsak gibljaj. Poln muke in vendar veličasten je ta prizor. Oglušujoče je donelo prasketanje pušk, še strašnejše je bilo nabijanje strojnih pušk. Od časa do časa je zgrabil veter kak plašč, ki je potem kakor ptič z razpetimi perutmi padel v globino. „Za božjo voljo,“ šepčejo blede ustne, „vračajo se!“ Toda niso se vrnili, ohrabрили so se in se vspeli iz jarka v jarek, kakor na klinih nebeške lestvice.

Tako je bilo Oslavje zopet osvojeno.

Toda ne smemo se slepiti, da je s tem zapečaten njegova usoda. Ljutejše nego kdaj se je te dni vnel boj zanj.

Barzini je imel prav, da je svaril svoje pred velikimi nadami: tudi topot Italijani Oslavja niso obdržali.

Bošnjaki ob Soči.

Neki častnik poroča koncem julija 1915:

Sto korakov pred strelskimi jarki so se pomikale temne postave, dve, tri, cela vrsta. Po tleh so se počasi plazile proti našim postojankam. Videli smo le senčne obrise. Toda oko se je kmalu navadilo in videlo, da po vsem pobočju mrgoli teh postav. Ne prestano se je množica rinila bliže in bliže.

Bošnjaki spredaj v jarkih so morali plazečega se sovražnika še bolje videti. In vendar ni počil noben strel. Ali so hoteli pustiti Italijane čisto blizu, preden bi streljali?

„Krasni fantje, naši ljudje!“ je šepetal stotnik poleg mene. „Ne ganejo se in čakajo. Občudovanja vredni taki živci. Mene trga, lahko mi verjameš. Ko bi ne imel strogega povelja, bi se ne mogel zdržati.“ Oddaljenost najspretnjših sovražnikovih vrst od naših postojank je znašala kvečjemu še petdeset korakov in še zmerom nobenega strela. Ali so mislili Italijani, da so naše postojanke prazne, da je njihov artilerijski ogenj uničil naša kritja in njih prebivalce? Ali so pa mislili, da naši ljudje spe? Saj so prihajali v

množicah, gosto drug tik drugega, in za prvo vrsto druga in tretja; celo pobočje je mrgolelo sovražnikov.

Sedaj zopet tako žareč blisk, da smo morali zapreti oči, strahovit grom in divji krik. Le nejasno smo mogli videti, kako so Italijani skočili kvišku in drli proti našim jarkom. „Evviva Italia, avanti Savoia!“ so rjovel, tako da so prevpili celó grmenje. Toda tudi strelski jarek je bil naenkrat gosto zaseden. Bošnjaki so stali na kritju, vihteli orožje in klicali nasproti rjovečemu sovražniku: „Živila Avstrija! Živila Avstrija!“ In v temno trumo Italijanov se je bliskalo in grmelo brez prestanka. Bošnjaki so metali ročne granate. Sovražnikove vrste so se zmedle v klopčič. Zadnji so tiščali naprej, sprednji so hoteli nazaj. Med krike „Evviva Italia!“ in „Živila Avstrija!“ se je mešalo bolestin in besno tuljenje zadetih. K temu treskanje razpokajočih se ročnih granat in grmenje v oblakih. In sedaj sta začeli pred nami prasketati dve strojni puški, neusmiljeno, živce pretresujoče, ki sta pošiljali v goste sovražne množice tisočero smrt. Bliski so osvetljevali boj in ob vsaki eksploziji ročnih granat je bilo videti v bleščečem svitu, kako padajo goste italijanske trume. Naenkrat so Bošnjaki izginili. Poskakali so v strelske järke in otvorili odondod blazno streljanje iz pušk. Temna truma nasprotnikov se je začela gibati; in kakor da bi se bili šele sedaj zavedli, so planili po pobočju nizdol, tako hitro, kakor sta množica in gnječa dopuščali.

„Takoj s šrapneli nadnje!“ se je glasilo telefonično povelje. In med strašnim bučanjem so sedaj žvižgali in treskali šrapneli s cele naše fronte v vrste bežečega sovražnika.

„Ogenj ustaviti!“ je končno javilo telefonsko povelje. Zunaj je curkoma lil dež in prasketal na strehi našega stanišča. V ospredju je vladal mir. Tu in tam še kak strel iz puške, ki je hrupno motil šumenje dežja, drugače nobenega glasu, ki bi spominjal na boj. Najgloblja tema. Le tu in tam še slaboten blisk.

Dalmatinci.

V tej vojski bodo menda naši jugoslovanski bratje zakrili svojo dosedanjo slavo z novimi junaštvji. Pošten Furlan nam je prinesel zgodbo, ki je čudovita, resnična in grozna. Mož jo je pripovedoval s takim ognjem in živahnostjo, kakor da jo gleda vnovič pred seboj. 14letni sin pa gleda v očeta in priča, kar je tudi sam videl.

Bilo je prve dni vojske. Italijanske patrolje so že dospele v furlansko vas onstran Soče, nato pa šle nazaj. Kmalu pride avstrijska patrolja. Ljudje, dobri in zvesti Furlani, povedo našim vojakom, da so bili Italijani v vasi. Nekaj naših mož odide nazaj, nekaj jih, menda trije ali štirje, pa ostane v vasi in se porazgube po hišah. Bili so Dalmatinci. Prešlo je že nekaj časa po odhodu Italijanov. Naš pripovedovalec kar naenkrat zagleda, kako se odpro vrata sosedove hiše in na pragu se pokaže ponosen, velik Dalmatinec s puško in bajonetom pred seboj. V istem trenutku, kakor da bi zrastle iz zemlje, stoji tik pred njim deset italijanskih vojakov s častnikom na čelu. Italijani so menda hoteli našega ujeti. Da ste ga videli Dalmatinca! Kakor bi strela udarila, je dvakrat zavihtel puško z bajonetom pred seboj in šest Italijanov je bilo krvavo porezanih. Dva ali trije so se sesedli na tla. Nastal je grozen prizor, ki se ne da popisati. Častnik, katerega je Dalmatinec tudi porezal, šestkrat

ustreli, toda ne zadene. Dalmatinec udari s puško po roki častnika, da mu odleti revolver 10 m daleč. Častnik se zgrudi. Ostali štirje vojaki silno navalijo na Dalmatinca. Zadaviti ga hočejo. Štirje proti enemu. Začela se je strašna borba. En sam klopčič so bili. Vseh pet je delalo strašno. Lovili so se z rokami, grabili, davili. Pol ure je trajalo to divje borenje. Fant, kaj bo s teboj? Konec? Italijani so zbežali in pred hišo je stal na cesti zravn kot hrast naš Dalmatinec, toda obraz blede, žile nabrekle, prsi pa so mu hropele, kakor da mu v njih bruha vulkan. Naš brat od južnega morja postoji še nekoliko časa, da pride od sape, nato se pa vrne v hišo. Skoro se je opotekal.

Minulo je nekaj trenutkov. Naš pripovedovalec in nekaj ljudi, ki so to videli, so bili v skrbeh za našega junaka. Poslali so otroke, da gredo pogledat, kaj je z njim. Otroci ga najdejo v hlevu na stelji. Bil je še vedno blede in strašno je hropele. Nekaj mož mu prinese polente, svinjine in liter črnega vina. Junak počasi vse sne in spi in pravi: „No, sada smo opet dobri.“ In pravi vaščanom: „Bilo je strašno. Rad bi nekoliko počil i spal. Če pride naša patrulja, me nije treba buditi; če pa bi se bližali Italijani, onda da.“ In zleknil se je po postelji in položil glavo na roko. Vaščani odidejo. Niso mogli ostati v vasi. Sodili so, da se bodo po tem dogodku Italijani kmalu vrnili in bali so se maščevanja. Hitro so pobrali nekaj stvari in odšli proti naši strani. Kmalu so naleteli na naše čete in povedali vse prvemu naredniku, ki jih takoj vodi pred višjega častnika. Ljudje so pred častnikom še enkrat ponovili vso zgodbo. Častnik pošlje takoj 50 ali 60 mož, da gredo po Dalmatinca.

Proti jutru je bilo. V miru, ki ga zmora pred bojem le človek s popolno zavestjo, da zmaga, so čakali Dalmatinci pred Oslavjem znamenja za napad. Niti zganiti se niso smeli, sicer bi jih sovražni opazovalec takoj zavohal in toča granat in šrapnelov bi jih zasula.

Tedaj šepetne poveljujoči častnik trobentaču, naj da znamenje za napad. Mladi, drzni Kovač — osemnajst let mu je komaj —, ki je že drgetal nestrpnosti, se splazi iz jarka in zatrobi. V hipu ga je obsula toča krogel in kljub opominom častnika, naj se skrije, je trobil dalje. Tedaj prifrči krogla, odtrga prst in preluknja trobento. Kovač trobi dalje in se ne zmeni in krogle brenčijo mimo njega, mu preluknjajo čako, a on zavpije:

„Napried bračo Dalmatinci!“

In kakor razkačena truma levov se spuste Dalmatinci, ki jih je pogled na mladega Kovača vrh jarka nepopisno navdušil, na črne mase Italijanov, ki so se v grozi pred tem človeškim plazom umikali, podajali, bežali kot brezumni. A dalmatinski plaz je pokončal vse, kar je dosegel in Oslavje je trdno v naših rokah.

Pri drugem naskoku je bilo. Že je prišlo do ročnega meteža. Z nasajenimi bajoneti so podirali Dalmatinci vrsto za vrsto Lahov. V prvi vrsti se bori s šestimi sovražniki prileten Dalmatinec. Njegovo telo krvavi že iz devetih ran, a on se ne umakne. Tovariš mu zakliče:

„Pusti bračo, ču ja svršit!“

„Fala! Dosta imaš drugih!“

In maha dalje, dokler ne obleži okoli njega po obupni borbi vseh šest Italijanov. Nato se upehan zgrudi.

* * *

Srečam ranjenega Dalmatinca, ki prihaja počasi iz bojne črte. Bled, krvav, izmučen. Ko me zagleda se nasmehne.

„Talijanac jih je opet dobil!“

„A ti si ranjen! Čemu ne čakaš voza?“ Imel je težko rano na desni strani prsi in mrtvaški znoj mu je kapal s čela.

„Žigicu mi daj, da vidim, kako duboka jest rana.“

Mene je spreletel mraz, a on mi smehlja stisne roko in gre dalje. Na pol poti se je zgrudil mrtev na tla.

Italijanska granata, nov. 1915.

S tolminskega bojišča.

Župnik I. Abram je govoril z visokim generalom. Malokdo je zvestobo, pogum, nadarjenost in druge naše lepe lastnosti tako dobro označil kot ta general. Spremimo g. kurata k ekscelenci.

Nedavno sem imel po posebnem opraviilu pri-ložnost, pokloniti se Ekscelenci, poveljujočemu generalu našega ozemlja.

„Prosim, sedite! Zelo me veseli... — Česa želite? — Če le mogoče, vam rade volje ustrežem! — Kako ste zadovoljni z mojimi vojaki? Hodijo radi v cerkev, k spovedi? Verni, pobožni vojaki, dobri vojaki! Sv. Križ, to je prvo, ta hodi vedno pred nami! — Kaj pa ljudstvo, to dobro ljudstvo, je-li preskrbljeno z živežem?“

„Ekscelencija, tudi zato sem prišel...“

„Ljudstvo mora biti preskrbljeno, zadovoljno! — In otroci?... Hočemo, naj hodijo vsi otroci v

šolo, kolikor mogoče, do same fronte! Pouka jim treba, šola naj jim blaži grozne utiske vojne!“ In tako dalje, nebroj vprašanj —, pač očetovska radovednost in skrb!

In njegove oči, sicer resne, a sama milina jih je! Vse mu moreš in moraš zaupati, če bi ne, vest bi te težila, kakor pri spovedi! Z očmi ti prodre v dušo in našel bi v nji neodkritosrčnost. — Da, te oči! Mile so, sama dobrotljivost, a enkrat so le vsplamtele, ko je govoril Ekscelenca o bivšem sistemu na Primorskem, o irredenti, o cesarju in domovini neomajno udanih Slovincih in Hrvatih. — „Tako ne sme in ne sme nikdar več biti!“ Stal je pred mojo malenkostjo visoki, gotovo prerano osiveli mož z vso svojo mogočnostjo, z ognjem v očeh in roko dvignjeno — poveljujoče. — Molk...

In odkrito je povedal nadalje Ekscelenca svojo sodbo in izkušnje o našem ljudstvu, o Slovincih. Takih sodb nismo bili navajeni slišati in to tem manj od oseb, ki niso naše narodnosti. Strogo pravičen mož, ki tehta svoje besede po tem, kar vidi in izkusi, in tako je prav! Pravičnost nad vse! Pred tabo sovražnik in le ž njim imaš delo in skrb, okoli tebe in za tabo pa skrajno zanesljivo, docela zaupno, odkritosrčno in iz srca hvaležno ljudstvo! Pa ta pogum, da, junaštvo mož, starčkov, otrok, moških in ženskih, ki tiče v ljubljenem domu, ki opravljajo svoja dela sredi sovražnega ognja, — nāk, tega ljudstva ni mogoče razumeti —, vse spoštovanje mu in ljubezen! — Pa še ta izpremembra med severno fronto in soško! Tod človek glede na prebivalstvo brez vse skrbi lahko počiva, gre lahko sam ure daleč po opravilih, a povsod, povsod le prijazni, odkriti pogledi, srčni pozdravi, hvaležne oči in polne udanosti, da vidiš skozi nje v globino zveste, ljubeče duše!

Pa še enkrat — begunci! Doma, vsaj v bližini naj ostanejo in počakajo velikega trenutka, ko se bodo mogli vrniti domov. Nič v barake! To ni zanje! Delajo naj, pomagajo naj kmetom pridno, otroci pa v šolo! Potrudili smo se mi, vojaki, zanje! V vsaki vasi, kjer le mogoče, čeprav tik fronte, a šole se morajo odpreti!

In delo na polju? Tudi za to skrbi Ekscelenca z vso vnemo. „Kako bo naš vojak veselo spet prijel za plug, sredi vojnega vrvenja!“ In res povsod orjejo vojaški konji, vojaki orjejo ali poganjajo, vojaki delajo po poljih, po vrtovih, Ekscelenca pa nadzoruje vse to sveto delo po okraju, v bližini tudi sam, drugod pa po svojih zaupnikih.

Pa tudi druga gospodarska vprašanja, zlasti poti in cestā, se zdaj pod mogočno roko Ekscelence kar bliskoma rešujejo, medtem ko so poprej ležali njih načrti iz teh ali onih vzrokov leta in leta po predalih in v glavah posameznikov. Ako le mogoče in je pot, cesta količkaj pomena, pa se zgradi, razširi, zboljša. Ob cestah pa potrebna korita, vodovodi, vse lično iz cementa, na njih pa kak spominek na soško armado in svetovno vojsko. „In ako bi mogel in utegnil, še več, še več bi storil v prid dobremu ljudstvu, v prid okraju!“

Tak je Ekscelenca naš general! Zlato srce, vredno velikega moža! Spoštovanje mu! Klobuk doli pred takimi možmi! Taki so prijatelji in očetje ljudstva! Človek jih mora ljubiti!

* * *

Slovo od padlih.

Koliko jih je šlo že od nas! In ravno najboljši! Od nadporočnika Korenta in profesorja Modica pa do ljubega mojega Majerla, najmekkejše duše, ki sem jo kdaj poznal! Njim vsem postavi dr. Kulovec krasen spomenik v svojem članku: Sveti večer. Nagrobnica, postavljena tam nepozabnemu profesorju Modicu, naj velja za vse, ki so nas zapustili.

Sveti večer.

Na bojišču, 24. decembra 1915.

Šel sem mimo lovcev in sem jih pozdravil: „Sveti večer je nocoj.“

„Ah, sveti večer je nocoj,“ so ponavljali drug za drugim, in trudni in zamišljeni so sedeli po umazanem kamenju. In sedaj drdra voz za vozom mimo, konji pekečejo po opolzskem kamenju, težko obloženi, čete korakajo, in robata beseda se izgublja v temno noč... Ali je to sveta noč? Pozno je že, in uho pazno posluša, kdaj se oglasio svetonočni zvonovi in povabijo vernike v božji hram, pozdravit kralja miru. Posluša in posluša, in od nikoder ne prihajajo prijetni valovi, ki so nekoč sladko kot nebeška godba božali človeško srce.

Ah, tam doli menda pa vendar prihajajo verniki z gora v nižavo k polnočnemu opravilu. Vsa pokrajina je posejana z lučmi kakor doma, ko sem stal na pragu in gledal množino lučic, ki so hitele vse k istemu cilju, k župni cerkvi. Mogočno se nocoj dvigajo proti nebu tja doli do Adrije, se vzpenjajo vedno više, ožarjajo z mogočno svetlobo nebo in zemljo, polagoma zopet padajo in izginjajo v temno noč... Tam izza gore se bližajo svetilke, kakor bi rezki bliski naznanjali bližajočo se nevihto. Tuintam zažari v zraku in silen grom odmeva v razoranem skalovju...

V razbiti bajti, ki nas je sprejela na sveti večer gostoljubno pod streho, zadržajo težki koraki po tleh, spremlja jih bolesten krik ranjenca, ki leži onemogel na nosilnici.

„Celó na sveti večer...“

„Ah, nocoj je sveti večer,“ se mu bolešno izvije iz prsi.

„Nocoj je sveti večer,“ ponavljamo vsi, kakor bi mu hoteli viliti hladilnega balzama v trpeče srce. In zopet vzdihne in trudni obraz se mu za hip razjasni in poživi, kakor bi v trenutku še enkrat preživel vso srečo in veselje vseh prejšnjih svetih večerov... Ali bo še kdaj z onim svetim hrepenenjem in globokim čuvstvom v srcu, ki se ne da izraziti s človeškimi besedami, stal na domačem pragu in čakal trenutka, da gre v razsvetljeno domačo cerkev in ob zvokih svetonočnih pesmi uživa vso srečo svetonočnega večera? Obraz mu blesti in pot mu stopi na blede čelo...

Lani smo še skupaj praznovali božični večer. Spomini vstajajo in z njimi dolga vrsta mož in mladencev, ki so pili slast in veselje lanske svete noči. Spomini vstajajo in z njimi dolga vrsta mož in mladencev, ki smo z njimi lani skupaj praznovali božično noč. Nocoj so prišli vsi ti k meni v vas... Doma je že minila polnočnica, a še vedno se pogovarjajo z menoj... Oko je trudno, a duh se mudi pri dragih znancih in prijateljih. Vsi so prišli in vsakdo ima toliko povedati.

Srce, zakaj si tako pusto in žalostno nocoj? Vsi prihajajo in se opravičujejo, da mi ne morejo delati

družbe nocojšnjo sveto noč. Le njih duh je pri meni, njih telesa so posejana širom sveta... Pomenkujejo se z menoj o svojih upih in vzorih. O novi pomladi, ki je vzkliła po naših poljanah, govore tako lepo in prepričevalno, da občutim pomlad v naši deželi. Vsem je razsvetljevala življenje tvoja luč, ki ima svoj up v sveti noči... Sedaj se pokaže up in cvet...

Srce, ali veš, zakaj si tako žalostno in prazno nocoj?

In roka mi zopet seže po listku, ki sem ga zadnje dni prečital že neštetokrat. Ko sem ga dobil v roke, mi je napravil največje veselje. Malo besed je bilo, a v njih zagotovilo, da bom v kratkem segel v roko možu, s katerim biti prijatelj je moralo biti vsakemu v ponos.

Na poti v dolino sem se ustavil oni dan in se zagledal v čudovito lepo pokrajino, ki se je razprostirala okoli mene in pod menoj. Kakor srebrn pas se je vila pod menoj Soča po rodovitni ravnini. Tam doli na jugu je žarela sinja Adrija v žarku južnega solnca. Tako vabljivo lepa je širna morska ravan, da bi človek šel, sedel na ladjo in se odpeljal bogve kam. Proti severu je vstajala rano Gorica in krasen venec vasi okoli nje iz megle in se jela kopati v gorkih žarkih prvega južnega zimskega dne. Tam proti zahodu so same znanke zadnjih mesecev. Kako lepe se vidite od daleč, pa koliko ste popile naše krvi...

Podgora! Zopet ime, ki ne bo nikdar izginilo iz spomina naših ljudi. Kako nedolžna in prijazna se zdiš, polagoma padajoča, pa si bila še pred kratkim kakor vulkansko žrelo, ki si bljuvala iz sebe ogenj in žveplo in požirala množice. Na tvojih obronkih spi cvet naših ljudi. Skoraj pozabljeni so, malokdo se jih spominja. A oni so šli skozi trpljenje, kakršnega ne bi mogla približno izmisliti niti Dantejeva fantazija. Vsa čast Dalmatincem, a dejstvo je in ostane, da so stali na Podgori v odločilnem trenutku, tedaj ko so vladale tukaj prave peklenske sile, naši ljudje. Ko se je vse umirilo, so izročili svojim naslednikom prvotne postojanke, ki so bile prej že izgubljene...

Mimo mene je prišel oddelek naših ljudi. Vsi so gledali tja proti Podgori in Oslavju. Vsi ti so bili tam.

„Vidite, tam je Podgora in Oslavje,“ jih nagovorim.

„Bil je pravi pekel tam,“ so odgovorili vsi. „Pa dali smo jim le popra, da jih bo še dolgo peklo.“ In šli so dalje, eni zamišljeni, drugi prešerno veseli. Četovodja se vrne in mi pomoli listek.

„Prav, da sem se domislil. Neki nadporočnik, ki Vas pozna, Vas pozdravlja in pošilja ta listek.“

Zadovoljno sem pospešil pot v dolino. Vesel sem bil, da Ti po sedemnajstih mesecih zopet sežem v roko, dragi Izidore. Kolikokrat sem že korakal tam doli po cesti in nisem vedel, da si Ti tukaj, dragi prijatelj. Ogoljufan sem bil za uro veselja, ki bi jo bil užil v prijateljskem razgovoru s Teboj, plemenita duša.

„Kje je gospod nadporočnik?“ vprašam četovodjo Bošnjaka, stoječega v dolini pri oddelku Bošnjakov, ki je delal. Zamišljeno je gledal predse, kakor bi mu kaj težkega ležalo na duši. Koščeni obraz je razodeval rezkost in odločnost, da bi človek kar stopil korak nazaj. Le ko si mu pogledal v oči, si videl v njih toliko udanost in prijateljsko odkritosrčnost, da bi mu segel v roke in rekel: „Ostaniva prijatelja tudi še nadalje.“

„Kje je gospod nadporočnik Modic?“ ponovim vprašanje.

Neodločno in tiho, kakor da ne bi sam sebi veroval, mi odgovori: „Nema ga više.“

„Kaj?“ ga čudeč se vprašam. „Kaj naj to pomeni?“ In zle slutnje so mi napolnile dušo. Ali nisem včeraj slišal, da se je nekemu nadporočniku pripetila velika nesreča? Kdo je bil to?

„Gospodine, nema ga više,“ ponovi znova in debela solza mu zdrkne po koščnem obrazu. „To Vam je bio čovjek, da ga je nemožno opisati,“ in druga solza se mu prikaže na obrazu. „Sedemnajst mesecev sva skupaj živela i trpela, stradala i se veselila i — molila. To Vam je bio čovjek, da ga je nemožno opisati.“ In mož se je obrnil in se razjokal kakor otrok.

Pogreb avstrijskega častnika na soški fronti.

Oddelek je videl ta prizor in je čutil, kaj govoriva. Vedno več jih je bilo okoli naju. Vsak je ponavljal: „To Vam je bio čovjek, da ga je nemožno opisati,“ in se je obrnil v stran, kakor bi hotel sam zase potočiti solzo hvaležnosti in spoštovanja do Tebe, dragi Izidor.

Danes sva bila zopet s prijateljem v dolini. „Hočeš zvedeti sodbo o ranjem nadporočniku?“ mu pravim. „Tam je četovodja, ki je bil pri nesreči zraven.“

In zopet ni govoril, ampak je rekel: „To Vam je bio čovjek, da ga je nemožno opisati.“ In zopet mu je solza zaiskrila v poštenih očeh...

Jutri ali pojutrišnjem poromam na Tvoj sveži grob. In oko, ki ne pozna več solza, ker jih je neizmerno gorje, ki ga je že gledalo, vse posušilo, naj porosi zadnjo solzo za Teboj, dragi prijatelj, v imenu prijateljev, ki ne morejo do Tebe. Bog s Teboj, blaga duša!

Župnik Fabiani in pater Ambrož.

Tudi duhovniškemu stanu ta svetovni boj ni prizanesel. Najbolj skeleče so rane na Goriškem. Dva grobova sta tam, večni priči vestnega izpolnjevanja dolžnosti.

Prijatelj padlega župnika poroča 12. febr. 1916:

In spet — padel je mož! Ni bil vojak, bil je mož miru, oznanjevalec ljubezni, sama dobrota, a vendar ni umrl, temveč padel, zadet od sovražne granate, kakor vojak, ki vzdrži na svojem mestu, zvest svo-

jemu poklicu, svojemu ljudstvu do groba! Župnika Fabianija ni več... Tega ljudomilega duhovnika, ki je prostovoljno vztrajal med svojimi župljani tam doli pri tako kruto in ljuto obstreljevanju in razdejanju Sveti Luciji, je sinoči v njegovem župnišču smrtno ranila sovražna granata; nezvestnega so pripeljali v bližnjo vojaško bolnišnico v Podmelec, a žal ni bilo več rešitve temu dragocenemu življenju. Sinoči je dahnil vanj angel smrti in ga prenesel iz tega divjanja in razdejanja v višave večnega miru. Šel je junak za tolikimi junaki pot v boljši svet. Njemu je tako dobro, a za njegove je to pretežek udarec. Najplemenitejši padajo — vojska kosi najboljše med najboljšimi!

Vsi so ga imeli radi — brez razlike strank. Koliko dobrot je izkazal pokojnik — to vedo le tisti, ki so jih prejimali. In kaj je bil svojemu ljudstvu sedaj v teh groznih časih vojske! Toliko in toliko mesecev že sipajo laški topovi svoje razdejajoče krogle na prijazno Sv. Lucijo, a župnik Fabiani je vztrajal med svojimi ovčicami, kakor evangelijski dobri pastir, ki da življenje za svojo čredo. „Dokler so ljudje tu, ostanem tudi jaz, ljudi ne pustim samih.“ Tako je večkrat dejal in ostal je, čeravno bi bil on med vsemi najbolj opravičen iti ven izpod granat. Drugod so šli mlajši, krepkejši iz manjših nevarnosti; župnik Fabiani je ostal — zvest svojim ljudem do smrti. Razbili so mu cerkev, priredil je farovž za cerkev. Dal je svojo klet Svetolucijanom na razpolago, da so se zatekali ubogi vaščani pred smrtonosnimi granatami v njo. Poškodovali so mu večkrat stanovanje, a on je ostal, vztrajal v sovražnem ognju in sedaj padel kot prostovoljec — junak! Po vzoru svojega božanskega Učitelja je položil svoje življenje na žrtvenik ljubezni do bližnjega. Spal bo med drugimi junaki

„— ob Soči,
mrtvim živo šumljajoči.“

* * *

Par mesecev mine. Granate tulijo, odpirajo se novi grobovi, število žrtev raste. 13. aprila ponoči položijo na obstreljevanje Sv. Gori novo žrtev k večnemu počitku, patra Ambroža. Mariji je posvetil svoje delovanje, Marija ga je sprejela v svoje okrilje. Granata mu je zadala hude rane, umrl je na njih; ob enajstih ponoči so ga vojaki pokopali v razvalinah svetogorskih, tihega junaka, a zato nič manjšega kot so bili drugi. Koliko bo jih šlo še isto pot!

Grobovi na Krasu.

Kakih dvesto korakov za strelnim jarkom leži ob robu gozda preprosto vojaško pokopališče. Ni ograjeno, ni omejeno, le vrste lesenih križev ti kažejo ob mesečini, da počivajo tu mnogi, z njimi mnoge nade. Brdki mladeniči, katerim se je pomlad smejala z obličja, osiveli možje, vsi so tu zedinjeni. Na sodni dan bo pa že moral priti božji hlapec, da jih povede iz pustega kraškega skalovja v dolino Jozafat, sicer sami ne najdejo poti.

Ravno kopljejo štirje vojaki prostorno jamo. Z železnimi drogovi dvigajo skale iz jame, koliko truda, predno je napravljen zadnji domek. Ti ubogi, preubogi Kras, še toliko zemlje nimaš, da bi mehko postlal junakom, kojih gorka kri škropi in barva tvoje staro, osivelo kamenje!

Koliko jih pride v to jamo?! „Trije!“ se glasi odgovor... Slovesen pogreb! Ni treba godbe, ki bi igrala mrtvaške koračnice, ni treba luči, ki bi brlela na grobu — tu ob tem pogrebu je vse še bolj svečano. Gromenje topov, pikanje pušk, hitro pikanje strojnih pušk, čarobne barve svetilnih raket. Pa se oglašajo povrh še kukavica v lesu, in harmonija je popolna.

Grobovi junakov na kraški planoti.

Vseh padlih se spomni Silvin Sardenko, spremi jih na pokopališče in jih izroči materi nas vseh:

Mati vseh mrtvih.

Ti mati tiha, zemlja črna,
pravična nizkim in visokim;
pod plaščem temnim in globokim,
v okviru cvetja ali trna —
ti vsem odpiraš isti dom.

Pa naj so v zibel jim šumeli
Karpati ali Karavanke,
pa naj kavkaške so seljanke
prepevale jim ob zibeli —
ti vsem šepčeš isti molk.

Jeziki niso bili bratje,
besede niso sestre bile;
v en spev so v tebi se strnile
kot ene svatbe složni svatje —
ti vsem razlivaš isti mir.

Ti mati skrbna, zemlja črna,
zapiraš vrata jim zelena,
da jih ne moti stvar nobena,
ne divja zver, ne plaha srna —
ti vse uspavaš v isti san.

Čez slednji grob veliš cveteti
vsaj travici, če ne cvetlici,
da z nemimi oznanja klici:
Na vsakem grobu zarja sveti —
ker v grobu spi vstajenja dan.

Dr. V. Sarabon.

Imenik

čč. p. n. poverjenikov, dosmrtnih in novih udov Družbe sv. Mohorja l. 1916.

Pokrovitelj:

Prevzvišeni, premilostljivi gospod gospod

Dr. Adam Hefter,

knez in škof krški itd. itd. itd.

1. Goriška nadškofija.

1. Dekanija Bovec.

Bovec.

Čez-Soča.

Log. Poverjenik: Klobušar Andrej, kurat. — *Kovač Mar.* (2325), *Bizjak Tomaž* (493), *Rakušček Mar.* (383). — Novi udje: Mladič Felicita, Berlot Peter, Valas Ana, Štrukelj Mihael, Vencelj Avg., Valas Mar., Pohar Ter., Domenih Eliza. (P. Log.) 3+93=96

Soča. Poverjenik: Aljančič V., župni uprav. (P. Soča.) 49

Srpenica.

Treenta. Poverjenik: Kodrič Iv., kurat. — Novi udje: Berginc Ant., cerkv.; Kravanja Jožefa, Kverh Ana, Kravanja Ter., Pregelj Mar., Hoznar Terez., Kravanja Mar., Pretner Marija, Hoznar Ana, Pretner Andrej. (P. Soča.) 25

Število družnikov: 3 dosmrt. 175 letnih = 178.

2. Dekanija Cerkno.

Cerkno. Poverjenik: Kunšič Ivan, župnik-dekan. — Novi udje: Kacin Filip, Oblak Peter, Mavri Justina, Prezelj Marija, Fortunat Marijana. (P. Cerkno.) 202

Bukovo. Poverjenik: Pišot Iv., žup. uprav. (P. Cerkno.) 53

Jagršče. Poverjenik: Sok Ant., župnik. — Novi udje: Stucin Jožef, Krivec Jan., Lapanja Jernej, Kacin Franca, Rejc Franciška, Svetičič Roza, Kacin Viktorija. (P. Cerkno.) 35

Novaki. Poverjenik: Kenda Ivan (2419), kurat. — *Flander Gašper* (2471), cerkv.; *Bizjak Viljem* (2334), *Gatej Miha* (1452), *Prezelj Luc.* (2600). — Novi udje: *Mlakar Luka* (2763), *Jemec Peter* (2764), *Gatej Janez*, *Hadalin Janez*, *Peternel Mar.*, *Bizjak Franciška*, *Bišek Barbara*, *Peternel Apolonija*, *Razpet Ana*, *Razpet Franc*, *Mezek Janez*, *Prezelj Terez.*, *Purgar Neža*, *Šturm Lovrenc*, *Peternel Neža*, *Peternel Mar.*, *Prezelj Rozal*, *Mezek Mart.*, *Mlakar Miha*, *Nediževac Martin*, *Bevk Ant.*, *Peternel Jan*, *Peternel Ant.*, *Frelih Jera*, *Hadalin Marija*. (P. Cerkno.) 7+75=82

Orehek. Poverjenik: Hliš Fr., vikar. — Novi udje: *Razpet Rozina*, *Razpet Marij.*, *Jeram Milka*, *Močnik Neža*, *Mavri Franc.*, *Frelih Iv.*, *Brišar Rozal*, *Fratnik Joško*, *Tone v Mavti*, *Flander Andrej*, *Kranjc Justin*, *Razpet Pavla*, *Panjtar Stefan*, *Stucin Mar.*, *Abram Gera*, *Golob Martinijan*, *Štremfelj Lucija*. (P. Cerkno.) 42

Otalež. Poverjenik: Kos Jos., kurat. — *Gruden Jan.* (583). — Novi udje: *Šturm Jožef*, *Pavšič Anton*, *Magajne Jak.*, *Vončina Marjeta*, *Mlakar Urška*, *Močnik Angela*, *Treven Mar.*, *Cerin Mar.*, *Magajne Hel.*, *Mlakar Mar.*, *Prebel Kat.* (P. Cerkno.) 1+78=79

Ravne. Poverjenik: Hliš Franc, župni upr. — *Bevk Peter* (1026). — Novi udje: *Klavžar Andr.*, *Močnik Filip*, *Božič Marjeta*, *Kafol Jožefa*, *Močnik Stefanija*, *Močnik Marija*, *Prezelj Marijana*, *Obid Justina*, *Pirih Jakob*. (P. Cerkno.) 1+30=31

Opomba. Čč. gg. poverjeniki so razprto, dosmrtni družbeniki pa z leščimi škami natisnjeni. — Na koncu družnikov vsake župnije smo v oklepih pristavili ime dotične pošte. — Zaradi pomanjkanja delavcev smo letos morali izdati okrajšan „Imenik“. Ured.

Koledar 1917.

Šebrelje. Poverjenik: Ivančič Jožef, župni upr. — *Vojska Jan.* (1531). — Novi udje: *Vojska Jurij z družino*, *Cernilogar Mar.*, *Rejc Stefan.*, *Lapanja Jak.*, *Medved Ter.*, *Rejc Mar.*, *Svetičič Mar.*, *Kacin Jožef*, *Carli Tereza*. (P. Slap ob Idriji.) 1+64=65

Število družnikov: 10 dosmrt. 579 letnih = 589.

3. Dekanija Črniče.

Črniče. Poverjenik: *Novak Alojzij* (2101), dekan. — Novi udje: *Fišer Avgusta*, *Kosovel Minka*, *Lojk Alojzija*, *Mavrič Jos.*, *Berbuč Jožefa*, *Bovecon Danica*. (P. Črniče.) 1+81=82

Ajdovščina. Poverjenik: Kmet Mihael, žup. upr. — *Žigon Karol* (2426). — Nov ud: *Križaj Mar.* (P. Ajdovščina.) 1+52=53

Batuje-Selo. Poverjenik: *Leban Ignac*, župnik (4 izt.). — *Šolska knjišnica* (1699). — Novi udje: *Valetič Iv.*, *Mrmolja Alojz*, *Plahuta Milka*, *Krušec Ant.*, *Lipovž Metod*, *Plahuta Jos.*, *Birsa Ant.*, *Bavčar Fr.*, *Valetič Adela*, *Pečenko Franica*. (P. Črniče.) 1+79=80

Kamnje. Poverjenik: *Plesničar Anton*, župnik. — *Šolska knjišnica* (487). — Novi udje: *Vodopivec Vinc.*, župan; *Bajec Ivanka*, *Batagelj Alojzija*, *Batagelj Terez.*, *Batagelj Alojzija*, *Besednjak Zora*, *Bizjak Mar.*, *Bizjak Tereza*, *Bizjak Franica*, *Bizjak Ivan*, *Bratina Ivana*, *Cigoj Angela*, *Črmelj Karolina*, *Črmelj Dominika*, *Kandus Pavlina*, *Kovač Kristina*, *Lozar Mar.*, *Marec Franica*, *Možina Mar.*, *Petrovič Al.*, *Petrovič Karol.*, *Rijavec Al.*, *Rustija Ter.*, *Slokar Mar.*, *Slokar Fr.*, *Šavli Marjeta*, *Ščukot Jožefa*, *Vodopivec Avgusta*, *Vodopivec Franica*, *Vodopivec Franc.*, *Vodopivec Avgusta*, *Vodopivec Mar.*, *Vodopivec Bernarda*, *Vodopivec Marija*, *Bajec Mar.*, *Batagelj Kristijan*, *Bratina Karolina*, *Cigoj Janez*, *Črmelj Benedikt*, *Kalin Jožefa*, *Kravos Terezija*, *Lukančič Franica*, *Maldini Jožef*, *Možina Mar.*, *Rovtar Anton.*, *Rustija Ciril*, *Rustija Jožefa*, *Rustija Franica*, *Rustija Fr.*, *Rustija Iv.*, *Saksida Mar.*; *Saksida Al.*, krojač; *Valič Anton.*, *Valič Jož.*, *Valič Fr.*; *Ena*, ki ni še plačala; *Cebula Jož.*, *Črmelj Dominika*, *Črmelj Jožefa*, *Črmelj Terezija*, *Copiš Gabrijela*, *Kandus Marija*, *Kandus Avgusta*, *Kandus Jožefa*, *Leban Amalija*, *Lozar Terezija*, *Lozar Marija*, *Podgornik Franc*; *Ena*, ki bi rada imela. (P. Črniče.) 1+189=190

Sv. Križ. Poverjenik: *Rejec Ivan*, župnik. — *Samostanska knjišnica* (1848); *Simonič Valentin* (2243), *Sušnik Jožef* (2070), *mladeniča*. (P. Sv. Križ-Cesta.) 3+115=118

Lokavec. Poverjenik: Črnigoj H., vikar. — Novi udje: *Soban Jožef*, *Črnigoj Val.*, *Čibej Stefan*, *Mrevlje Helena*, *Slokar Angela*, *Hmeljak Olga*, *Kovač Bernarda*, *Blažko Edvarda*, *Vončina Mar.*, *Črnigoj Ernesta*, *Slokar Mar.*, *Petrovič Mar.*, *Črnigoj Viktor.*, *Novinec Fidela*, *Lokar Angela*, *Kovač Ivana*. (P. Lokavec.) 81

Osek. Poverjenik: *Frankè Franc*, vikar. — *Živec Marija* (2109). (P. Šempas.) 1+77=78

Otllea. Poverjenik: *Pl. Posarelli Stefan*, župni upravitelj. (P. Ajdovščina.) 88

Šempas. Poverjenik: *Kodermac Štef.*, žup. upr. — *Grča Blai* (409), župnik; *Badalič Ivan* (1767), *Bele Jožef* (2539); *Rijavec Franc* (1891), veleposest.; *Poljak Jože* (1802), *Povšič Ivan* (664). (P. Šempas.) 6+70=76

Sv. Tomaž. Poverjenik: Poljšak Alfonz, vikar (5 izt.). — Novi udje: Vodopivec Alojzij, učitelj; Makovec Anton, cerkvenik; Bratina Julijan, Bratina Virgilij. (P. Sv. Križ-Cesta.) 50
Velike Žabljke. Poverjenik: župnijska knjižnica. — Novi udje: Ceket Viktorija, Stokelj Anton, Vrtovec Ivanka, Stegovec Frančiška, Benevol Franc. (P. Sv. Križ-Cesta.) 37
 Število družnikov: 14 dosmrt. 919 letnih = 933.

4. Dekanija Devin.

Kostanjevica. Poverjenik: Štanta Vinko, vikar. — Novi udje: Trampuž Karol (2715), trgovec; Godnič Franc, Godnič Justina, Kolman Jožef, Kolman Justina, Pahor Ema, Spačal Bernarda, Trampuž Bogomil. (P. Kostanjevica.) 1+35=36
Mavhlinje. Novi udje: Legiša Lovro, Metlikovič Friderik, Logiša Ivan, Legiša Franca, Žužek Evgenija, Urdih Slavica, Urdih Milena, Terčon Olga, Antonič Amal, Legiša Franč.; Legiša Hinko, učit.; Pipan Franc. (P. Nabrežina.) 25
Nabrežina. Poverjenik: Vodopivec Jož., kurat (8 izt.). — Novi ud: Bronzin Marija. (P. Nabrežina.) 89
Opatjeselo. Marušič Jožef (1768). 1+8=9
Sempolaj. Poverjenik: Švara Franc, vikar. — Novi udje: Ljudska šola, Perčič Mar., Rebula Mar., Sušteršič Mar., Kralj Bernarda, Kralj Rozal., Kralj Stanko, Mokole Jožef. (P. Nabrežina.) 36
Temnica. Poverjenik: Štanta Vinko, vik. upr. — Novi udje: Metljak Angela, Rogelja Frančiška, Stanič Franč., Stepančič Fr., Trampuž Frančiška, Trampuž Valerija, Primožič Mar., Rogelja Ivan, Rogelja Angela. (P. Kostanjevica.) 30
Zgonik. Poverjenik: Nmec Bogomil, župnik. — Novi udje: Fabijan Ivana, Kocman Jožefa, Milič Angel, Milič Luc., Ravbar Jož., Škrk Mar., Živec Ivan. (P. Prosek.) 50
 Število družnikov: 2 dosmrt. 273 letnih = 275.

5. Dekanija Gorica.

Gorica. Stolna župnija. Prevz. knez in nadškof dr. Sedej Fr. (1023); Wolf Iv. (218), kan.; dr. Zorn Hil. (1620), prof. bogosl.; Kolavčič Ivan Ev. (217), Murovec Ivan (736), kanonika; Tabaj And. (1392), kat.; Cejan o. Otokar (596), kapuc.; Orešec Fr. (2241), prof.; Perinčič Karol (842), duhovn.; dr. Kos Franc (1700), prof.; Hrovatin Edmund (806); dr. Defranceschi Peter (1590), zdravnik; Vošnjak Mih. (651), Vošnjak Bogomir (1130), grof Christalnigg Oskar (952); Krehelj Pet. (716), Karara Franc (687); dr. Tuma Henrik (1117), odvet.; dr. Breclj Ant. (2540), primarij; Medvešek Pet. (2541); Dolencec Mat. (1585), c. kr. profesor; dr. Stanič Jožef (1276), odvetnik; Gabrijelič Mar. (31), Erjavec Ljudm. (844), Jug Kat. (80), Gulič Vida (1280), Brankovič Anton. (2601); dr. Pavlin Josip (1219), filoz.; Ambrož o. Francišek (2706), frančiškan. — Čigon Josip. — Novi udje: Anžič Ivanka (2779), Brajnik Karol, Družina Podgornik, Kervin Jožefa, Mohorič Justina; Rojic Josip, c. kr. stražn.; Čibej Amalija, Kogoj Blaž, Žnidarič Dom., Rijavec Miroslav, Prinčič Katar. (30+318=348). — Osrednje semenišče. Knjižnica semeniška (258); dr. Pavlica Andrej (2207), prof. bogosl. — Leiler Hubert. — Novi udje: Sekula Iv., Nardin Henrik, Novak Marijo (2+18=20). (P. Gorica.) 32+336=368
 St. Andrež. 36
 Bate. 7

Čepovan. Poverjenik: Pirec Valentin, župnik. — Župnijska knjižnica (2714). — Novi udje: Hojak Mar., Plesničar Dav., Kofol Jož., Podgornik Mar.; Hojak Rud., cerkv.; Plesničar Amal., Mrak Ana, Podgornik Franca, Rijavec Antja, Kogoj Mar., Mrak Stefanija, Podgornik Katar., Mrak Al., Šuligoj Mar., Šuligoj Kat., Podgornik Krist., Pavšič Mar., Hvala Jern., Kumar Stefan., Savle Mar., Hojak Alojzija, Hojak Jožef, Murovec Matilda, Pičulin Leop., Podgornik Marija, Vogrič Marija, Mrak Alojzij, Maver Alojzij; dr. Uvalič Borislav, zdravnik; Paglovec Rafael, Savle Rudolf, Hojak Peter, Hojak Neža. (P. Čepovan.) 1+116=117

Grgar. Poverjenik: Godnič Jos., kurat (2 izt.). — Biteznič Kat. (199), Milost Jan. (1850), Doljak Ant. (2765). — Novi udje: Doljak Jož., Doljak Luc., Gadnik Mar., Černe Jožefa, Biteznič Ivana, Budin Jožefa, Leban Amal., Miljavec Anton., Sirok Ana, Sirok Kat., Pavšič Mar., Sedevečič Mar., Milost St., Sirok Ant., Trnovec Ant., Pavlin Karol, Humar St., Černe Ivana, Doljak Mar., Pavšič Mar., Pavlin St., Sedevečič Franč., Černe Olga. (P. Grgar.) 8+127=130

Kronberg. Poverjenik: Vodopivec Vinko, vikar. — Novi udje: Špacapan Ema, Komel Jožefa, Komel Justina, Belingar Alojz., Jamšek Amal., Makuc Al., Jakulin Jan., Komel Alojzija, Pavlin Angela, Hvalič Jožefa, Mačus Emilija, Komel Mar., Rijavec Pavla, Velikonja Kat., Vižin Karolina, Bufulin Alojzija, Rijavec Jožefa, Vuga Jož., Košta Stefanija, Pavlin Franca, Čubej Antonija, Čej Justina, Makuc Ana, Komel Ana, Vižin Mar., Bone Anton., Hvalič Jož., Vižin Mar., Poberaj Zof., Komel Kristina. (P. Solkan.) 71
Lokve. Poverjenik: Cigoj Leopold, žup. upr. — Novi ud: Reumüller Hugo, c. kr. gozdar. (P. Trnovo.) 62
 St. Maver. Poverjenik: Likar Jož., vik. upr. (P. Pevma.) 17

Pevma. Kumar Jan. Nep. (772), kurat. 1
Ravnica. Poverjenik: Godnič Jos., vikar. (P. Grgar.) 44
Solkan. Poverjenik: Likar Jož., kaplan. — Dr. Franko Alojzij (1975), odvet.; Boltar Alb. (2220), Humar Avgusta (2683), Solkanska šola (550), Srebernič Štef. (2221). — Novi udje: Abramič Jož., dij.; Makuc Jož., stud. phil.; Šiligoj Mirosl.; Klemenčič Gust., sodn. prakt.; Komel Anica, Komel Justina, Markič Jožefa, Rejic Katarina. (P. Gorica.) 5+149=154
Trnovo. Poverjenik: Kos Iv., kurat. (P. Trnovo.) 60
 Število družnikov: 42 dosmrt. 1025 letnih = 1067.

6. Dekanija Kanal.

Kanal. 10
Avče. Poverjenik: Gregorčič Sim., vikar. — Narodna šola (2244). — Nova uda: Gregorčič Iv., Sturm Mat. 1+13=14
Banjšice. Poverjenik: Ušaj Josip, kurat. — Novi udje: Markič Ant., Humar Ant., Pertovt Jož., Madon Luc., Kofol Al., Breščak Vikt., Uršič Štef., Cargo Luc., Markič Justina, Humar Šef., Sedevečič Franč., Humar Franč., Žbogar Mar. (P. Grgar.) 52
 Deskle. 1
Kal. Poverjenik: Močnik Fran., kurat. — Kuracijska knjižnica (2072), Šuligoj Mihael (2073); Bratuš Štefan (2472). — Novi udje: Brezavšek Al., Bizjak Veronika, Bukovec Ivanka, Bukovec Kat., Gorjup Franč., Humar Mar., Humar Štefan., Humar Veron., Jug Olga, Maver Mar., Murovec Štefan., Šuligoj Jožefa, Šuligoj Mar., Vončina Marija. (P. Grgar.) 3+32=35
Lokovec. Poverjenik: Bregant Evgenij, kurat. — Winkler Izidor (2321). — Novi udje: Vončina Franč., Mamec Fr., Pirih Anton., Vončina Katar., Gorjup Mar., Brevec Fr., Humar Henr., Mokrin Antonija, Šavli Krist., Renko Kat., Murovec Ema, Renko Štefan., Vončina Zofija, Podgornik Pet., Leban Iv., Humar Jož., Pisk Bog., Vončina Jožefa, Humar Iv. (P. Čepovan.) 1+36=37
Lom. Poverjenik: Pisk Ant., kurat. — Šuligoj Jakob (1769), Gruđen Alojzij (2245). — Novi udje: Žbogar Matej, Bratuš Jurij, Pangerc Ana, Pavšič Ana, Šuligoj Mar., Manfreda Jožefa, Rejic Jožefa, Bratuš Frančiška, Pregelj Alojzija, Žbogar Milka, Kogoj Mar., Baydač Anastazija, Kofol Ivanka, Štrukelj Amal., Štrukelj Pavlina, Štrukelj Mar., Testen Štef., Cvetrežnik Mar., Brevec Mar., Muravec Katar., Šavli Marija, Štrukelj Antonija, Krivec Katarina, Kogoj Jožef. (P. Sv. Lucija ob Soči.) 2+67=69
 Število družnikov: 7 dosmrt. 211 letnih = 218.

7. Dekanija Kobarid.

Livek. 1
Trnovo. 1
 Število družnikov: — dosmrt. 2 letna = 2.

8. Dekanija Komen.

Komen. Poverjenik: Valentinčič Ign., dekan. — Dr. Kotnik Ignac (686), c. kr. notar; Ravbar Anton (2332), trgovec; Šolska knjižnica (1701), Kovačič Jožef (1536). — Novi udje: Jurca Al., Švara Rud., Mržek Teod., Kovačič Jožefa, Štrukelj Mirka, Abram Jožefa, Kosmina Ema, Krašnja Pavla, Trošt Mar., Umek Krist., Kofol Zora, Slamič Kristina, Dugulin Ant., Furlan Viktor., Colja Leopolda, Rogelja Filipa, Jazbec Mar., Jazbec Viktor., Štolfa Ad., Štolfa Edv., Štolfa Jožefa, Ščuka Mar., Štolfa Marija, Mesar Mar., Ščuka Ivana, Švara Ivana, Lozej Fr., Lozej Krist. (P. Komen.) 4+129=133
Branica. Poverjenik: Smid Fr. Ser., kurat. — Novi udje: Vidrih Ant., Bat Emil, Čehovin Josip, Furlan Stanko, Rudež Leop., Štemberger Ant., Terčelj Al., Trampuž Alojzij, Čehovin Antonija, Jamšek Jožefa, Kobal Anton., Semič Mar., Terčelj Ivanka, Žgur Emil., Bizjak Ang., Čehovin Franca, Čehovin Mar., Kobal Mar., Kralj Ema, Marc Mar., Pregelj Mar., Ukmar Ivanka, Ukmar Mar., Vedič Viktor., Žorž Mar., Žvokelj Olgica, Čehovin Karolina. (P. Stanjel na Krasu.) 52

Gabrije. Poverjenik: Doktorič David, kurat. — Novi udje: Čehovin Jož., Čehovin Ver., Česen Mar., Gorjup Mira, Gorup Ana, Gorup Mar., Kobol Fr., Koruza Viktor., Makovec Fortunata, Marc Zofija, Pegan Mar., Suban Hel., Suban Roz., Suban Viktor., Turk Antonija, Turk Miha, Turk Olga, Ukmar Gabrijela, Uršič Jožef, Vales Ivanka, Vrtovec Ema. (P. Stanjel na Krasu.) 60

Gabrovica. Poverjenik: Vuga Iv., vikar. — Novi udje: Petelin Fr., Bandel Roza, Bandel Rozal., Luin Alojzija, Pipan Frančiška, Švara Marija. (P. Komen.) 27

Gorjansko. Poverjenik: Oblak Karol, kurat. — Petelin Marija (2446). (P. Komen.) 1+66=67

Kobljeglava. Poverjenik: Zega Val., kurat. — Novi udje: Ostrouška Fr., cerkv. ključ.; Germek Jožef, Rudež Edvard, Ščuka Vikt., Abram Mar., Abram Roza, Furlan Ernesta, Germek Franč., Mesar Alojz., Fabjan Rih., Germek Mar. (P. Stanjel na Krasu.) 41
Lipa. Poverjenik: Vuk Leop., vikar v pok. — Novi udje: Derman Kar., Kavčič Urša, Kavčič Marija, Lozej Angela, Fabjan Kristina, Šibelja Marija, Kavčič Franč., Kavčič Emilija, Gabrovic

Gabrijel, Čegan Bogomila, Adamič Angela, Stepančič Fr., Harej Amal., Kavčič Ivana. (P. Komen.) 29

Pliskovca. Poverjenik: Abram Filip, vikar. — Novi udje: Orel Marija, učitelj.; Štemberger Avgust, Žerjal Viktor, Dekleva Gizela, Kosič Marj., Grgič Rozalija, Žerjal Emilija, Sirca Felicita. (P. Komen.) 60

Rihenberg. Poverjenik: *Strancar Jos.* (2247), župnik. — *Vidmar Fr. Jos.* (2335). — Novi udje: Furlan Al., Čebon Pav., Furlan Kar., Čebon Am., Ličen Fr., Mrevlje Iv., Vidmar Helena, Andrič Jož., Ščukovt Pav., Krševan Kar., Vidmar Ter., Krševan Kar., Birsa Ant., Črmelj Leop., Lozar Jož., Cigoj Mar., Mihelj Krist., Piščanc Krist., Pavlica Marija, Colja Karm., Birsa Marija, Krševan Mar., Ličen Ang., Turk Mar., Čebon Fr., Piščanc Fr., Mrevlje Al., Hmeljak Al., Klanjšček Mar., Kodrič Fr., Mihelj Mar., Čehovin Mih., Gorkič Jož., Furlan Pav., Mihelj Pav., Bric Ana, Turk Stan., Hebat Hen., Sever Mir., Birsa Ludov., Abram Marija, Pečenko Sil., Birsa Štef. (P. Rihenberg.) 2+170=172

Skrbina. Poverjenik: *Kragelj Mih.* (1698), župnik. — *Pipán Anton* (735), c. kr. morn. nadkurat. — Novi udje: Fakin Franc, Bunc Ludov., Colja Albina, Cotič Mar., Colja Zofka, Čotar Zorka, Milič Angel, Kaučič Vikt., Kaučič Rozal., Fakin Marija. (P. Komen.) 2+39=41

Šmarje. Poverjenik: Kranjec Fr., župnik. — *Šolska knjižnica* (1028), *Furlan Fr.* (1311), *Hmeljak Anton* (1308), *Gruntar Albin* (1307), *Škerbec Anton* (1310), *Poljšak Vlad.* (1305), *Stubelj Milan* (1309). — Novi udje: Samec Pavla, Vodopivec Ivana, Samec Franciška, Vertovec Fr., Benko Olga, Furlan Mirko, Lisjak Zof., Bandelj Ivanka, Vertovec Ema, Klemše Brigita, Lisjak Jožefa, Poljšak Rozina, Vertovec Jož., Kretič Justina, Kretič Luc., Bandelj Ant., Ječič Franč., Lisjak Fr., Saksida Marija, Gregorič Marija, Orel Alojzija. (P. Šmarje.) 7+80=87

Štanjel. Poverjenik: Kroupa Bedřich, kurat. — *Bolje Marija* (1312). (P. Štanjel na Krasu.) 1+45=46

Štjak. Poverjenik: Drašček Iv., kurat. — *Saražin Franc* (1852). — Novi udje: Pavliš Ter., Renner Ernesta, Mohorič Jan., Počkar Al., Počkar Mar., Blokar Mar., Blokar Mar., Renner Krist., Renner Rozina, Turk Jožefa, Mislej Iv., Funa Franciška, Funa Roz., Lipanje Fr., Mislej Ivana, Saražin Amal., Saražin Mar., Večko Jan.; Blokar Iv., cerkv. ključ.; Hlača Albert, Renner Fr., Saražin Ivan, Hlača Angela, Hlača Angela. (P. Sežana.) 1+65=66

Veliki Dol. Poverjenik: Stubelj Leop., vikar. (P. Komen.) 39
Vojsčica. Poverjenik: Čigon Kar., vikar. — *Čebon Jožefa* (630). — Novi ud: Spačal Fr. (P. Kostanjevica.) 1+37=38

Število družnikov: 19 dosmrt. 939 letnih = 958.

9. Dekanija Kormin.

Število družnikov: — dosmrt. — letnih = 0.

10. Dekanija Ločnik.

Kozana.
Podgora.

1
12

Število družnikov: — dosmrt. 13 letnih = 13.

11. Dekanija Št. Peter.

Št. Peter. Poverjenik: Dr. Knaps Fr. Sal., dekan (7 izt.). — *Šolska knjižnica* (1621). — Novi udje: Černic Ant., Janežič Polona, Martelanc Marija, Mučič Marija, Makuc Klementina, Silič Julij, Travižan Maks, Travižan Jakob, Travižan Jož., Valantič Alb. (P. Št. Peter pri Gorici.) 1+151=152

Bilje. Poverjenik: Zamar Ciril, kurat. — Novi udje: Eleršič Fil., Fornazarič Ana, Fornazarič Mar., Gorkič Alb., Koglot Felicita, Mozetič Zofija, Nemeč Zofija, Orel Tom., Peric Alojzija, Spacapan Anton., Gorjup Franciška, Gregorič Jožefa, Gregorič Mar., Gregorič Mar., Heber Jož., Heber Jožefa, Lovec Jož., Lipovšek Fr., Nardin Anton., Nemeč Anton., Nemeč Franč., Pahor Angela, Rusjan Avg., Silič Flora, Spacapan Franciška, Trojer Arminija, Batistič Ver., Cotič Jan., Ferfolja Ivana, Devetak Jožef, Hojak Jožefa, Klančič Stefanija, Kogoj Bernarda, Kogoj Jožefa, Leon Franč., Masten Al., Perčič Ivana, Petrovič Cecilija, Petrovič Mohor, Petrovič Ida, Pahor Stanislav, Skalar Franciška, Silič Št., Uršič Fil., Zajec Franč., Žigon Emilija. (P. Bilje.) 190

Dornberg. Poverjenik: Lavrenčič Franc, župn. (2 izt.). — *Ljudska šola* (1534). (P. Dornberg.) 1+124=125

Gradšče. Poverjenik: Saksida Alojzija, org. — Novi udje: Černe Iv., Vidmar Jož., Kobal Zanetka, Perdec Helena, Skomina Alojzija, Kerševan Filomena, Znidarčič Alojzija, Černe Natalija, Majer Jan., Sulič Elizab., Skomina Hel., Saksida Perina, Stubelj Karol, Skomina Giz., Peric Romana, Stubelj Ivana, Kodrič Julij., Sulič Mar., Černe Cirila, Kerševan Angela, Stepančič Jožefa, Sulič Judita, Peric Ivana. (P. Renče.) 36

Miren.

3

Prvačina. Poverjenik: Mulič Alojzija, kaplan. — *Gregorič Dora* (1841). (P. Prvačina.) 1+171=172

Renče. Poverjenik: Pipan Val., župnik. (P. Renče.) 101
Gabrijel. 1
Sovodnje. 8

Vogersko. Poverjenik: Remec Ivan, župnik. — Novi udje: Fornazarič Ana, Marvin Franca, Gorjan Marija, Jarc Antonija, Gregorič Angela, Plahuta Jožefa, Gregorič Lud., Hvalič Rudolf, Beltran Albert, Žizmond Fr., Šavor Jož., Jarc Ivanka, Petrovič Ivan, Beltran Karol, Gorjan Karol. (P. Ovčja Draga.) 68

Vrtojba. Poverjenik: Mesnaršič Edv., vikar. — *Gorkič Ivan* (1771), *Humar Aman* (1242). — Nova uda: *Dr. Maraz Dionizij* (2777), *Mrmolja Franciška.* (P. Št. Peter pri Gorici.) 3+151=154
Število družnikov: 6 dosmrt. 1004 letnih = 1010.

12. Dekanija Tolmin.

Tolmin. Poverjenik: Makuz Al., župni uprav. — *Dr. Gruntar Rud.* (2224), odv.; *Fasan Rud.* (1538), c. kr. evid. zemljemerec. — Novi udje: Zalašek Iv., Dobravec Ana, Kavčič Ana, Pipa Mar., Rutar Jož., Rutar Mar., Rutar Iv., Leban Jožefa, Rutar Jožefa, Čujec Mar., Rutar Andr., Rutar Urš., Monfreda Kat., Rutar Mar., Rutar Mar., Jan Ivanka. (P. Tolmin.) 2+209=211

Dolenja Trebuša. Poverjenik: Kadenaro Jos., župnik v p. (P. Slap ob Idriji.) 38

Grahovo. Rutar Andrej, cerkvenik. — *Kokošar Ivan* (805), župnik v zač. pok.; *Humar Franc* (1772). — Novi udje: *Florijančič Neža* (2720), Bravničar Ivan, Močnik Terezija, Osmuk Fel., Rejec Alojzija, Rejec Franica, Sorli Al., Štendler Ivan, Štrukelj Marija. (P. Grahovo ob Bači.) 3+73=76

Idrija pri Bači. Poverjenik: *Raspet Fr.* (948), župnik. — Novi udje: Kovačič Amalija, Kragelj Janez, Skok Marija. (P. Sv. Lucija ob Soči.) 1+38=39

Sv. Lucija. *Skert Kat.* (1974), *Miklavčič Ter.* (2542). — Novi udje: Krivec Mar., Muznik Fr., Rovšek Iv., Kovačič Mar., Kobal Ana, Gerbec Julijana. (P. Sv. Lucija ob Soči.) 2+108=110

Nemški Rut. Poverjenik: Grilanc Josip, župnik. — Novi udje: Žefran Albin, Brovč Janez, Mežnar Alojzija, Kos Micika, Mežnar Marija. (P. Grahovo ob Bači.) 35

Obloke. Poverjenik: Abram Jos., vikar (4 izt.). — *Knjižnica v Oblokah* (1853). — Novi udje: Breljih Jan., Červ Ter., Čufer Mar., Debeljak Roz., Debeljak Mar., Drole Maks, Drole Mar., Drole Ana, Lenar Neža, Marvin Mar., Mavrar Kat., Mavri Mart., Mavrič Alojzija, Obid Franca, Zgaga Marija, Zgaga Angela, Zgaga Andrej. (P. Hudajužna.) 1+37=38

Pečine. Poverjenik: Batič Val., vikar. — *Jeklin Ivan* (2608). — Novi udje: Grahelj Pet., Jeklin Mar., Hvala Al., Kofol Uršula, Kuštrin Mar., Laharnar Alojzija, Laharnar Anton., Laharnar Jos., Laharnar Luc., Laharnar Marij., Mrak Natalija, Pisk Mar., Troha Franciška. (P. Slap ob Idriji.) 1+44=45

Podbrdo. Poverjenik: Kragelj Val., župnik (2 izt.). — Novi ud: Grgurič Peter. (P. Podbrdo ob Bači.) 93

Podmelec. Poverjenik: Kovačič Iv., župnik (4 izt.). — *Kos Andr.* (2225); *Lapanja Ign.* (2089), urar. — Novi udje: Golja Jak., Kovačič Kat., Papež Rozina, Šturm Cec., Golja Jožefa, Rutar Justina, Kokošar Mar., Božič Evgenij. (P. Podmelec.) 2+150=152

Ponikve. Poverjenik: Belè Venc., vikar (2 izt.). — *Lapanja Ivan* (1205), zemljem. — Novi udje: Carli Franica, Golja Katar., Jermol Luc., Kavčič Franca, Kenda Amal., Kenda Andr., Kenda Pet., Kobal Alojzija, Kobal Mirko, Kobal Pavla, Kušman Pavla, Laharnar Bogomir, Lapanja Anica, Lapanja Ter., Medved Felicijan, Skok Lucija, Štrukelj Jakob. (P. Slap ob Idriji.) 1+55=56

Roče. Poverjenik: Klopčič Fr., župnik. — Novi udje: Lukman Fr., Hvala Mar., Kovačič Kat., Kovačič Pavla, Kranjc Mar., Šavli Ter., Šuligoj Amalija. (P. Slap ob Idriji.) 32

Stržišče. Poverjenik: Seljak Ivan (1703), vikar. — Novi udje: Drole Hel., Bizjak Julijana, Torkar Lud., Žefran Stanislav, Žefran Jan., Beguš Fr., Žnidar Leop., Bizjak Tom., Beguš Ottilija, Kikelj Marija, Kogej Mih., Kleč Marija, Munič Franciška, Kikelj Franciška, Kikelj Kat., Bizjak Mar., Prezeli Stefanija. (P. Hudajužna.) 1+27=28

Št. Vidska gora. Poverjenik: Peternel Henrik, župnik. — *Feltrin Jan.* (1029), vik. v p.; *Makuc Jož.* (1208), *Pervanja Ign.* (2477). — Novi udje: Lipušček Ant., Kobal Jak., Laharnar Mar., Lukman Srečko, Feltrin Fil., Črv Jožefa, Ozebek Mar., Božič Ana, Božič Mar., Bišek Štef., Ozebek Jož., Pervanja Luc., Munič Mar., Grahelj Jožefa. (P. Slap ob Idriji.) 3+56=59

Volče. *Kenda Mat.* (737), naduč.; *Kenda Jožef* (1978), *Kenda Marija* (638), *Kenda Marijana* (602), *Fon Fr.* (1915), *Gabršček Ant.* (1456). — Nova uda: Podreka Franc, Kenda Ana. (P. Volče.) 6+40=46

Gorenja Trebuša. Poverjenik: Leban Albert, kurat. — Novi udje: Ličar Lud., Hvala Ant., Ličar Fil., Šuligoj Adalb., Ostrožnik Tomaž, Vončina Rozal., Makuc Ana, Šuligoj Franciška, 6*

Povšič Jožefa, Mrak Mar., Ogrič Mar., Makuc Julija, Škvarča Amal., Eržen Marija; Brezavšček Angela, učitelj.; Sedej Stefanija, Ličar Rozalija, Ličar Marija, Ličar Mar., Lango Marija, Skok Ivanka, Trušnovec Franciška, Krivec Marija, Podgornik Urška, Anzil Ana, Skok Franc., Gregorač Urška, Ostrožnik Eliza, Ostrožnik Marija, Felc Franciška. (P. Šlap ob Idriji.) 71
Hudajžna. 1

Število družnikov: 24 dosmrt. 1105 letnih = 1129.

Število vseh družnikov goriške nadškofije:
127 dosmrtnih, 6245 letnih, vkup 6372 udov.

2. Krška škofija.

1. Dekanija Beljak.

Sv. Križ v Beljaku. Poverjenik: *Trunk Juri* (1544), mestni župnik. — *Burger Jakob* (1823); *Gornik Mart.* (2164), trgovec; *Florijan Terez.* (1286), *Zwitter Jerica* (2414) omoč. Hochmüller, *Otovic Neža* (1457); *Potočnik Rudolf* (2411), o. in kr. vojni kurat. — Novi ud: Fokonja Terez., žel. soproga. (P. Beljak.) 7+31=38
Brnca. Poverjenik: *Lasser Franc.*, župnik. — Nova uda: *Abruš Marija*, *Stele Helena*. (P. Brnca.) 52
Dev. Marija na Zili. Poverjenik: *Meško Ksaver* (1543), župn. — *Ljudska šola* (189). — Novi udje: *Popotnik Urš.*, *Štangl Ter.*, *Valušnik Marija*. (P. Beljak.) 2+60=62

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. Poverjenik: *Sadjak And.*, župnik. — *Gril Marija* (1773), *Koman Janez* (2226), *Pfeifer Janez* (1209), *Wucherer Janez* (268), *Wutti Matija* (206). — Novi udje: *Bergmann Marija*, *Oprisnik Elizabeta*, *Mente Ulrik*. (P. Rekarjavas.) 5+79=84

Loče. Poverjenik: *Ogris Jos.*, župnik. — *Tresnik Katarina* (1539), *Simčič Vinko* (1120). — Novi udje: *Pöck Alojzija*, *Agrisnik Marija*, *Krainer Marija*. (P. Loče.) 2+39=41

Podklošter. Poverjenik: *Dr. Cukala Franc.*, župnik. — Nova uda: *Anderwald Kat.*, *Anawenter Ana*. (P. Podklošter.) 33
Šteben. Poverjenik: *Dr. Lučovnik Ivan*, župnik. — Nova uda: *Oman Mihael*, *Uršic Tomaž*. (P. Malošče.) 66

Število družnikov: 16 dosmrt. 360 letnih = 376.

2. Dekanija Borovlje.

Žihpolje-Golšovo. Poverjenik: *Mihl Fr.*, župnik in dekan. — Novi udje: *Cehner Fanica*, *Mišic Marija*, *Riepan Simon*, *Semrok Ana*. (P. Žihpolje.) 54

Bilčovs. Poverjenik: *Teul Anton*, župnik. — *Gabrijel Jos.* (2323), *Martič Zdravko* (1980), *Mosvitar Terezija* (2257), *Weber Katarina* (2521). — Novi udje: *Andrejaš Franc.*, *Bašte Št.*, *Filipiš Marijana*, *Kvančnik Ana*, *Lesjak Tomaž*, *Mišic Ana*, *Safran Mici*, *Söllner Anton*, *Žnidar Ivan*. (P. Bistrica v Rožu.) 4+105=109

Borovlje. Poverjenik: *Vuk Fr.*, župnik. (P. Borovlje.) 81
Glinje in Bajšiše. Poverjenik: *Primožič Val.*, župnik. — *Čitalnica Glinjska* (2136), *Vidman And.* (1317), *Zablačan Mihael* (603). — Novi udje: *Magedin Janez*, *Esterl Jožefa*, *Goričnik Mili*, *Oraž Lucija*, *Plaznik Marjeta*, *Rasinger Ernest*, *Gruden Rezika*, *Rao Marica*. (P. Borovlje.) 3+35=38

St. Janž v Rožu. Poverjenik: *Fugger Jožef*, župnik. — *Malle Neža* (1860), *Štih Marija* (1210). — Novi udje: *Andrejčič Marija*, *Lesičnik Mar.*, *Malle Kristina*, *Malle Marija*, *Müller Val.*, *Poschinger Jožefa*. (P. Svetnaves.) 2+63=65

Kapla. Poverjenik: *Limpel Val.* (1396), župnik. — *Sola v Kapli* (191), *Partl Franc* (1622), *Žerjav Janez* (2156), *Močilnik Ter.* (2543), *Rulic Jožek* (2609). (P. Svetnaves.) 6+71=77
Kotmaraves. Poverjenik: *Arnuš Janko*, župnik. — *Prosekar Mar.* (2157). — Novi ud: *Mandl Ana*. (P. Kotmaraves.) 1+43=44

Podljubelj. Poverjenik: *Vuk Franc*, župnik in soprovizor. (P. Podgora.) 14

Sele. Poverjenik: *Vauti Alojzij*, župnik. — *Jug Matevž* (1315), *Kelih Marija* (2158), *Kelih Neža* (1442), *Kelih Peter* (1211). — Novi udje: *Basnar Mar.*, *Birt Meta*, *Certov Jera*, *Dovjak Angela*, *Dovjak Pavel*, *Dovjak Marija*, *Kelih Nuža*, *Kelih Katarina*, *Kelih Franco*, *Kropivnik Marija*, *Malej Neža*, *Malej Mar.*, *Malej Katarina*, *Magek Ferd.*, *Magek Val.*, *Mak Uršula*, *Mak Uršula*, *Mak Ana*, *Mak Maks*, *Mört Uršika*, *Ogriz Marija*, *Ogris Mar.*, *Olip Justina*, *Oraže Mar.*, *Oraže Liza*, *Pristovnik Pavla*, *Travnik Urš.*, *Travnik Reg.*, *Užnik Neža*, *Užnik Ter.*, *Županc Juri*. (P. Borovlje.) 4+84=88

Slov. Plajberg in Ljubelj. Poverjenik: *Starč Iv.*, župnik. — Novi udje: *Ogris Barba*, *Wieser Monika*, *Ravnik Anton*. (P. Podgora v Rožu.) 51

Sveče. Poverjenik: *Šuster Janez*, župnik. — *Pak Jožef* (649). — Novi ud: *Bevc Andrej*. (P. Bistrica v Rožu.) 1+99=100
Šmarjeta v Rožu. Poverjenik: *Hraba Karol*, župnik. — *Müller Ana* (2522). — Novi udje: *Korenjak Katar.*, *Mihor Urš.*,

Ogris Val., *Nuser Mar.*, *Wutte Terezija*, *Wedenik Mar.*, *Wedenik Matevž*, *Zausnik Neža*. (P. Šmarjeta v Rožu.) 1+76=77

Število družnikov: 22 dosmrt. 726 letnih = 748.

3. Dekanija Celovec.

Celovec. Tiskarna. Poverjenik: *Msgr. Podgorc Val.*, družb. tajnik. — *Beguš Janez* (1894); *dr. Ehrlich Lambert* (1917), prel. *dr. Ehrlich Mart.* (1461), prof. bogosl.; *Hutter Iv.* (738), c. kr. prof. veron.; *Kolenc Ivan* (2320), tisk. poslovođa; *dr. Kotnik Fr.* (2403), c. kr. gimn. prof.; *Messner Mar.* (1542), gospod.; *Rozman Marjeta* (2227); *dr. Rožič Val.* (2470), družbin blag.; *Sadnikar Fr.* (850), trg.; *Simončič Franc.* (1706), hišna pos.; *Stöcklinger Frid.* (1921); *Sveta vojska za Koroško* (2677); *Tratnik Franc* (691), gostlin. — Novi ud: *Msgr. Kozák Raf.* (2778), o. in kr. v. nadkurat. (15+60=75). — *Koban Andrej*. — Nova uda: *Sablatnik Mar.*, *Pašnik Mar.* (8). — Del. društvo. (12). — Sv. Duh. *Zeichen Josip* (2610), špirtual in katehet. — *Vidovic Janez* (1927), stolni kan. in predsednik Družbe sv. Mohorja; *Migler Marija* (2228), *Prosen Neža* (1895), *Sorgo Mar.* (1212), *Tepe Lena* (849), *Vidovic Kat.* (2696). — Novi udje: *Zidej Fr.*, cerkv.; *M. Julijana*, uršulinka; *Ambruš Uršula*. (7+13=20). — Sv. Lovrenc. *Kolarič Franc*, kn.-šk. duh. sv. in predmet. župnik. — *Muhar Pavel* (1122), cerkv.; *Novak o. Laurencij* (1525). — Nova uda: *Brodnik Veronika*, *Čapernik Pavlina* (2+25=27). — Marijanišče. *Knjižnica kn. šk. Marijanišča* (1032); *Haller Jak.* (1123), sluga (2). (P. Celovec.) 26+118=144
Breza. Poverjenik: *Ruprecht Viktor*, provizor. (P. Kriva Vrba.) 6

Šmartin na Dholol. Poverjenik: *Štritof Anton*, župnik. — Novi udje: *Močivnik Marija*, *Uran Anton*, *Trantin Uršula*, *Goričnik Urška*. (P. Poreče ob jez.) 16

Gospa Sveta. Poverjenik: *Bizer Andrej* (423), dekan. (P. Gospa Sveta.) 1+21=22

Tanzenberg. Poverjenik: *Kap Joško*, bogoslov. — *Knjižnica slov. bogoslovcev* (2081); *Dobernik Jožef* (1549), bogosl.; *Ecker M. Bonifacij* (2318), opat. — Novi ud: *Oblak Anton*, bogoslovec. (P. Gospa Sveta.) 3+12=15

Hodiše. Poverjenik: *Sporn Janez*, župnik. — Novi udje: *Eichholzer Maks*, *Robas Marija*, *Sabotnik Tomaž*, *Knabl Marija*, *Preseker Anton*, *Ropaš Marija*. (P. Hodiše.) 60
Št. Jurij pri Celovcu. Poverjenik: *Virnik Franc*, župnik. (P. Celovec.) 3

Krnski grad. (P. Gospa Sveta.) 1
Otok. Poverjenik: *Peterman Josip* (635), župnik. — Novi udje: *Bukavac Janez*, *Hauptman Marko*, *Pavliš Uršula*. (P. Otok.) 1+23=24

Poreče ob jezeru. Poverjenik: *Schneditz Jan.*, župnik. — Novi ud: *Šumper Marija*. (P. Poreče ob jezeru.) 6
Skofiče. Poverjenik: *Singer Štef.*, soprovizor. — *Spendier Mihael* (1855), *Knjižnica šolska* (1854). (P. Vrba.) 2+49=51
Vetrinj-Zakamen. Poverjenik: *Mente Konrad*, župnik. (P. Vetrinj.) 29

Število družnikov: 33 dosmrt. 344 letnih = 377.

4. Dekanija Dobrlavas.

Dobrlavas. Poverjenik: *Randl Matija*, prošt in dekan. — *Prajnik Mat.* (1775), tov. — Novi udje: *Bobek Kristina*; *Canker Mar.*, gostlin.; *Grašer Terez.*, *Gros Ana*, *Hirtl Terez.*, *Jerin Mar.*, *Juh Mar.*, *Kurnik Mih.*, *Kapus Helena*, *Kušnik Mar.*, *Kuster Mar.*, *Kovač Uršula*, *Kap Lucija*, *Lužnik Luc.*, *Lesjak Jera*, *Mikic Mar.*, *Mišic Ana*, *Mekjak Mih.*, *Murer Regina*, *Najbrž Jera*; *Orel Rud.*, pek. mojster; *Plišovnik Katar.*, *Pivk Ana*, *Pajeri Hel.*, *Rigl Ana*, *Regensburger Mar.*, *Rader Ana*, *Bormeister Mar.*, *Reberssek Jožef*, *Seger Kristina*, *Smrtnik Jakob*, *Šranc Ana*, *Srebre Franc.*; *Šenk Mat.*, c. kr. coln. prejemnik; *Sinčnik Neža*; *Temel Ozhald*, c. ključ.; *Topliš Greg.*, *Telavec Mar.*, *Tropan Terez.*, *Vavtizar Pavel*, *Vedam Magdalena*, *Varh Terezija*. (P. Dobrlavas.) 1+246=247

Apače. Poverjenik: *Božič Lovro*, provizor. — *Jekl Ana* (2159), *Lakonik Barb.* (2401). — Novi udje: *Jagovc Jan.*, *Lakonik Urš.*, *Kropivnik Urš.*, *Pesjak Franciška*. (P. Galicija.) 2+29=31

Galicija. Poverjenik: *Čech Václav*, župnik. — *Urank Jan.* (1707). — Novi udje: *Serajnik Ana*, *Piskernik Ana*, *Rozman Ter.*, *Woschitz Margareta*, *Gregoritsch Barba*, *Zauer Mar.*, *Rotter Apol.*, *Merliš Mar.*, *Kumerz Katarina*, *Wutte Mar.*, *Lakonik Jožef*. (P. Galicija.) 1+37=38

Globasnica. Poverjenik: *Pšeničnik Jernej*, župnik. — Novi udje: *Kananf Blaž*, *Leder Št.*, *Rišner Helena*, *Tancar Mar.*, *Jenšac Jož.*, *Lasnik Helena ml.*. (P. Globasnica.) 66
Jezerko. Poverjenik: *Stres Ant.*, župnik. — *Robnik Juri* (1472). — Novi ud: *Zaplotnik Jožef*. (P. Zgornje Jezero.) 1+52=53

Kamen. Poverjenik: *Boštjančič Janez* (516), župnik. — Novi udje: *Čom Terezija*, *Lužnik Meta*, *Havbic Jozef*. (P. Tinje.) 1+22=23

St. Kancijan v Podjuni. Poverjenik: *Poljanec Vinko* (2674), župnik. — *Mohor Juri* (537), *Urak Luka* (1202). — Novi udje: Kvasov Korej, Wurm, Kačnik Filip.

(P. Škocijan v Podjuni.) 3+118=121
Korte. Poverjenik: Mikula Franc, župnijski upravitelj. (P. Zgornje Jezero.) 13

St. Lipš. Poverjenik: Sakelšek Štef., župnik. — *Brezjak Jern.* (1882), *Žagar Matevž* (1318), *Zušlag Marija* (1319). — Novi udje: Tomaž Mica, Huš Matilda, Kolar Peter, Petek Frančiška, Podkrižnik Sim., Tancar Micka, Pintar Pavel, Volina Jera, Cergoj Janez, Stampah Filip, Hutar Katarina, Enzi Mica, Šagar Angela, Benetek Ana, Pečnik And., Ležanc Mar. (P. Dobrlavas.) 3+71=74

Mohlče. Poverjenik: Rudl Joso J., župnik. — *Hobel Mar.* (1540). — Novi udje: *Rutar Neža* (2709), Rigelnik Apol., Kaiser Ana, Sorger Neža, Šrötler Marija, Cenkl Jedert, Jedlovčnik Ana, Skant Juri, Hanžur Mar., Kropivnik Ana, Hovc Marija, Ravnjak Uršula, Müllner Jožef. (P. Galicija.) 2+31=33

Obirsko. Poverjenik: Mikula Franc, župnik. — Novi udje: Novak Mihael, Karničar Janez, Piskernik Angela.

(P. Železna Kapla.) 23
Ravno. *Rovereto Franc* (1215). — Novi ud: Mohoriš Ivanka. (P. Zgornje Jezero.) 1+24=25

Reberca. Poverjenik: Žak Anton, komendator. — *Ofner Cecilija* (1857). — Novi udje: Pirovc Friderik, Tacol Terezija, Abat Terezija. (P. Miklavc.) 1+36=37

Šteben pod Juno. Poverjenik: *Kaplan Anton* (1460), župn. (P. Globasnica.) 1+37=38

St. Vid pod Juno. Poverjenik: Serajnik Peter, župnik. — Novi udje: *Grobelnik Ter.* (2770), Gregorič Sim., Pirovc Marija, Rupic Neža, Wutte Luka, Weisner Uršula, Hribernik Barbara.

(P. St. Vid pod Juno.) 1+111=112

Železna Kapla. Poverjenik: Germ Mat., župnik. — *Rapold Andr.* (1856), načelnik pos.; *Kurnik Janez* (2534), *Kurnik Pavel* (2533). — Novi udje: Breznik Mar., Bučovnik Jan., Karun Krist., Kogoj Val., Kumar Jan., Mori Jožef, Osojnik Urš., Pasterk Mar., Piskernik Katar., Podovšovnik Ana, Prosenc Greg., Ročnik Apolon., Strempfel Terezija, Švegelj Jan., Slanovec Fr., Zaplotnik Valentin, Zaplotnik Matilda, Zupanc Rud. (P. Zel. Kapla.) 3+187=190

Žitaravas. Poverjenik: Weiß Val., župnik. — Novi udje: Križe Mar., Sec Barb., Wrienc Mar., Skrutl Mar., Topliš Marija, Krajnc Ana, Posod Angela, Križnik Fr. (P. Miklavc.) 83

Število družnikov: 21 dosmrt. 1186 letnih = 1207.

5. Dekanija Pliberk.

Pliberk. Poverjenik: Marinič Fr., dekan. — *Sectina Anton* (862), c. kr. notar; *Černic Jož.* (2457), *Černic Amal.* (2458), *Ebner Ant.* (2409), *Kolenik Jan.* (1398), *Miler Mar.* (2668), *Pahtev Juri* (1984), *Virfler Liza* (2105). — Novi udje: Apovnik Avg., Glinik Liza, Glinik Fr., Gradišnik Mar., Halej Jera, Kočan Mar., Kramer Ana, Kralj Ana, Miklin Hel., Nahbar Greg., Prutej Ana, Sestričnik Mar., Šmavcer Barbara, Strojnik Marija, Spic Ana, Tomaš Jožef, Tomaš Alojzija, Triesk Andr., Verci Mar., Snedec Pav., Tajbel Aleš, Zmavcer Helena. (P. Pliberk.) 8+233=241

Črna. Poverjenik: Dobrovc Jožef, župnik. — *Kočnik Janez* (1627), *Krofič Luka* (1124), *Puc Jožef* (2231), *Pudgar Ana* (2316), *Stanovšek Leopold* (1033). — Novi udje: Marášek Kar., kaplan; Rožanc Janez, Strokovna Zveza, Dekliška Zveza, Buchner Jera, Dervodel Al., Germadnik Fr., Grollnigg Alojzija, Hanzman Franc, Herzog Jera, Herzog Jera, Hočevar Tom., Hribernik Mar., Hriec Hel., Ilgo Ana, Jan Kat., Jerak Jak., Jež Franc., Jonat Terezija, Jurač Mar., Knez Ana, Krešic Angela, Kristavčnik Janez, Mežnar Miha, Modrej Mar., Müller Veronika, Perne Liza, Potočnik Juri, Potočnik Mar., Preklet Marija, Primožič Rudolf, Repenšek Ivana, Srebotnik Ana, Stablovnik Anton., Stöckl Ter., Terplak Helena, Turjak Katarina, Zaveršnik Ožbolt. (P. Črna.) 5+146=151

St. Danijel. Poverjenik: Božič Franc, župnik. — *Kumprej Matija* (2252). — Novi ud: Raško Marija. (P. Prevalje.) 1+48=49
Devica Marija na Jezeru. Poverjenik: Riepl Matej, župnik. — *Karničnik Kat.* (1918), *Karničnik Val.* (1626), *Lodrant Mar.* (2544). — Nova uda: Rener Ana, Weber Marija. (P. Prevalje.) 3+173=176

Guštanj. Poverjenik: Križaj Avgust, župnik. — *Orašec And.* (1295). — Nov ud: Voženec Antonija. (P. Guštanj.) 1+74=75

Javorje. Poverjenik: Kusterle Mih., župn. uprav. — Novi ud: Kozamurnik Antonija. (P. Črna.) 26

Kazaze. Poverjenik: Ulbing Tom., župnik. — Nova uda: Krt Jerica, Krepelj Katarina. (P. Sinčaves.) 44

Koprivna. Poverjenik: Hojnik Ivan, župnik. — *Čofati Fr.* (953). — Novi udje: Brodnik Jan., Brodnik Fr., Brodnik Rudolf, Keber Angela, Podbregar Liza. (P. Črna.) 1+40=41

Kotlje. Poverjenik: Serajnik Ivan, župnik. — Novi udje: Kos Bl., Božank Ter., Gradišnik Mat., Kubar Luc., Lužnik Ver., Srebot Jan., Šumah Kristina, Zechner Zof. (P. Kotlje.) 52

Možica. Poverjenik: Hornböck Jan., župnik. — Novi udje: Arl Apol., Avprih Jak., Ferjančič Jan., Hafner Mar., Hribar Mar., Košutnik Ter., Potočnik Mar., Solar Neža, Travnikar Pet., Veselko Marija. (P. Možica.) 117

Strojna. Poverjenik: Božič Fr., soupravitelj. — Novi udje: *Ladra Ferd.*, *Kamnik Jožefa*, *Podesnik Anton.*, *Močnik Neža.* (P. Prevalje.) 28

Smihel pri Pliberku. Poverjenik: Vintár Josip, župnik. — *Kumer Andrej* (1624), *Kumer Sim.* (2372), *Kužnik Urb.* (1463), *Lesjak Josip* (1708), *Mlinar Josip* (1322), *Kraut Micika* (1625), *Kraut Urška* (2169), *Kraut Terez.* (2096), *Gril Terezija* (1321). — Novi udje: *Krištof Micika* (2719), Gašperc Eliz., Kajžar Ana, Kraut Ljud., Krevc Barba, Lačen Mar., Mert Mar., Pitino Rozal., Vavti Apolonija. (P. Smihel pri Pliberku.) 10+165=175

Vogrče. Poverjenik: Sekol Iv., župnik. — *Bratovščina presv. Srca Jezusovega* (853), *Kraševac Valentin* (1163), *Lovsko društvo na Blatu za Miklavčevu hišo* (2700). — Novi udje: Konečnik Fr., Kumer Mar., Kundiš Mar. (P. Pliberk.) 3+62=65

Žvabek. Poverjenik: Uranšek Fr., župnik. — *Krištof Kar.* (2253), naš hranil. *Strgar Jan.* (2373), *Šolska knjižnica* (2254). — Novi udje: Dovč Jan., Mihev Fr., Opetnik Greg., Potočnik Brigita, Sadnik Suzana, Skubl Hel. (P. Pliberk.) 3+63=66

Število družnikov: 35 dosmrt. 1271 letnih = 1306.

6. Dekanija Rožek.

Domačale. Poverjenik: Schaubach Fr., dekan. — *Schellander Bogomil* (1399). — Nova uda: Stres Ana, Keuschnig Marija. (P. Podravlje.) 1+18=19

Na Dravl. Poverjenik: Rutar Jan. — Novi ud: Kravanja Urša. (P. Podravlje.) 23

Dvor. Poverjenik: Fric Jožef, župnik. — *Vospernik Mici* (2611), *Bürger Jakob* (1323). — Nova uda: Plunder Ana, Kravanja Apolonija. (P. Vrba.) 2+53=55

St. Ilj ob Dravl. Poverjenik: Nagel Ivan, župnik. — Nova uda: Kobenciš Jan., Mečina Dionizij. (P. Vrba.) 64

Sv. Jakob v Rožu. Poverjenik: *Ražun Matej* (1034), župn. — *Ljudska šola* (220), *Janežičeva hiša* (221), *Nagele Jož.* (2088), *Šitar Mihael* (1858), *Šitelkopf Andon* (1985). — Novi udje: Gril Pavel, kaplan; Disinger Ana, Dobernik Jan., Egartner Jan., Falč Pavlina, Gabrač Marija, Hafner Jan., Jesenik Marija, Kikel Miha, Košir Marjeta, Lederer Neža, Mešik Marija, Maliha Janez, Mikula Marija, Mikula Frančiška, Neuholc Roza, Obilčnik Terez., Ogriz Avgusta, Pahernik Marija, Pečnik Jož., Prunč Uršula, Romavh Jož., Samonik Flor., Štornik Ivan, Strnad Ana, Taučar Marija, Taučar Marija. (P. Sv. Jakob v Rožu.) 6+143=149

Strmec. Poverjenik: Dr. Mörtl Valentin, župnik. — Novi udje: Happe Ana, Serajnik Jožefa, Ambroš Elizabeta, Anderwald Terezija, Piber Micka, Weiß Friderik, Kopajnik Gabriel, Pöcheim Andrej. (P. Vrba.) 32

Kostanje. Poverjenik: Umnik Franjo, župnik. — *Schwarz Primož* (270). — Novi udje: Buksbaum Hanzi, Bürger Mar., Rumpold Hanzi, Runda Marija, Schöfmann Ana, Tepan Jože. (P. Vrba.) 1+35=36

Lipa nad Vrbo. Poverjenik: *Šnedic Janez* (1986), župnik. (P. Vrba.) 1+20=21

Logaves. Poverjenik: *Singer Štef.* (1459), župn. — *Singer Barbara* (1716). (P. Vrba.) 2+34=36

Pečnica. Poverjenik: Loigge Jan., župnik. — Novi udje: Mikula Urša, Miki Magdal., Anderwald Alojz., Majer Mar., Pečnik Alojzija, Božič Marija. (P. Ledenice.) 33

Podgorje v Rožu. Poverjenik: Drunecký Jan, župnik. (P. Podgorje v Rožu.) 61

Rožek. Poverjenik: *Hättner Dragotin* (1628), župnik. — *Egartner Janez* (1545), *Hochkofler Janez* (1557), *Kravcar Valentin* (1550), *Lederer Sim.* (1552), *Paul Mih.* (1551), *Rutarjeva Ančka* (1629), *Rutarjev Jan.* (1547), *Rutarjev Jožek* (1546), *Stefančič Šim.* (1555), *Urbancova Micika* (1548), *Vidman Ivana* (1554), *Zeichen Mar.* (1556). — Novi udje: Brancejeva hiša, Dermovc Kar., Katnik Julijana, Pečnik Ana, Torkar Marija. (P. Rožek.) 13+35=48

Skočidol. Poverjenik: Gabrón Ant., župnik. — Novi udje: Pichler Sigm., Schuster Uršula, Žibert Alojz., Kotz Ivana, Lanšic Mar., Černutar Bl., Lasnik Val., Čemernjak Ana, Trap Fr., Sternad Martin. (P. Podravlje.) 60

Število družnikov: 26 dosmrt. 611 letnih = 637.

7. Dekanija Spodnji Dravograd.

Spodnji Dravograd. Poverjenik: Serajnik Volbenk, prošt. — *Črešnik Mar.* (2377). — Novi udje: Jeseničnik Ana, Korat Alojz., Rebernik Eliz., Zapoušek Alojzija. (P. Sp. Dravograd.) 1+32=33

Orneče. *Rozman Jos.* (1541), župnik. (P. Meža ob Dravi.) 1
Libeliče. Poverjenik: Vogrinec Ant., župnik. (P. Libeliče.) 62

Ojstrica. Poverjenik: Hafner Urh, župnik. — Novi udje: Izak Franc, Pajnik Tomaž, Pečnik Rok, Šafer Filip, Badl Marija, Grizolt Klotilda, Grubelnik Micka, Gutenberger Ivana, Izak Ivana, Karničnik Barbara, Kodrun Pavlina, Wallner Liza.

(P. Sp. Dravograd.) 43

Suha. Poverjenik: Kukačka Jož, župnik iz Ukej. — Nova uda: Petrač Barbara, Srienec Jakob. (P. Labud.) 26

Število družnikov: 2 dosmrtni. 163 letnih = 165.

8. Dekanija Šmohor.

Blaše ob Zili. Poverj.: Smažik Henr., župn. (P. Blaše.) 30
Borlje. Poverjenik: Krejči Martin, župnik. — *Pip Ana* (2612). — Novi udje: Jost Mih., Verničnik Val., Popotnik Helena, Pip Katarina, Pfeifer Franč., Verničnik Mar., Primšic Mar., Pip Elizabeta. (P. Goriče.) 1+42=43

Brdo. Poverjenik: *Sturm Ant.* (1776), župnik. — *Grafenauer Franc* (2250), drž. posl.; *Ravter Jož.* (1824), visokoš.; *Flasberger Iv.* (1216), *Kandolf Jan.* (1859), *Wuterna Jož.* (1777). — Novi udje: Novak Marjeta, Wallner Marija, Hebein Jera.

(P. Brdo pri Šmohorju.) 6+39=45

Čače. Poverjenik: Havliček Franc, župnik. — Novi ud: Hasberger Antonija. (P. Čajna.) 25

St. Juri na Zili. Poverjenik: Miklavič Jožef, župnik. — *Leks Jož.* (2251). — Novi ud: Janšec Elizabeta.

(P. St. Juri na Zili.) 1+36=37

Melviče. Poverjenik: *Feinig Josip* (1705), župn. uprav. — *Cankl Vincenc* (2524), *Čeliesnik Anton* (2693).

(P. Brdo pri Šmohorju.) 3+29=32

St. Pavel na Zili. Poverjenik: Jank Vinc., organist. — Novi udje: Suler Jern., Erat Matilda, Blüml Liza, Morč Liza, Kuri Mar., Čabušnik Matilda, Pihler Terezija. (P. St. Štefan na Zili.) 21

St. Štefan na Zili. Poverjenik: Pelná Anton, župnik.

(P. St. Štefan na Zili.) 20

Zilska Bistrica. Poverjenik: Warmuth Janez, župnik. — *Katnik Franc* (1816), žpk. v p.; *Milonik Jan.* (777), *Milonik Jer.* (419), *Milonik Eliz.* (623), *Milonik Mar.* (955), *Moser Jan.* (1709), *Šnabel Pavel* (1710), *Oman Jan.* (2337), *Jank Mar.* (1919).

(P. Zilska Bistrica.) 9+40=49

Število družnikov: 20 dosmrtni. 282 letnih = 302.

9. Dekanija Tinje.

Tinje. Poverjenik: Einspieler Gregor, prošt. — *Krewalder Anton* (741). — Novi udje: Šupanc Mar., Trabesinger Mar., Hobiš Margareta. (P. Tinje.) 1+49=50

Grabštanj. Poverjenik: Bayer Štefan F., župnik. — *Tavšic Gregor* (1217), *Vračnik Jan.* (855), *Krasnik Franca* (854), *Huderc Ursula* (1778). — Novi udje: Podobnik Vekoslav, Hummer Lucija, Gradišnik Ana. (P. Grabštanj.) 4+67=71

St. Jakob ob cesti. Zemljak Jožef. (P. Celovec.) 6

Medgorje. Poverjenik: Vuk Franc, župnik. (P. Žrelo.) 30

St. Peter pri Grabštanju. Poverj.: *Šenk Franc* (851), župnik. — Novi ud: Schluderman Marija. (P. Grabštanj.) 1+21=22

Podkrnos. Poverjenik: *Wieser Janez* (848), prošt. — Novi udje: Sohluga Jakob, Sucher Rudolf, Ilgove Barb., Kramer Uršula, Slug Katarina. (P. Žrelo.) 1+35=36

Pokrče. Poverjenik: Vavpotič p. Kalist, prov. — *Einspieler Marija* (2596), *Krajnc Tomaž* (740). — Novi udje: Miklavo Magd., Paier Franč., Kvančnik Katra, Krasnik Ivana.

(P. Grabštanj.) 2+27=29

Radiše. Poverjenik: Kogelnik Ivan, župnik. — *Ogris Sim.* (1401). — Nova uda: Oblak Roza, Wresneger Marija.

(P. Žrelo.) 1+69=70

Slov. Šmihel. Poverjenik: Razgoršek Vinko, provizor. — Novi udje: Najprirednejši učenec, Najprirednejša učenka, Augustin Mar., Kulterer Mih., Radešnik Mar. (P. Škofjivdor.) 20

Timenica. Poverjenik: *Tojnik Rok* (2528), župnik. — *Korak Marija* (2467). (P. Škofjivdor.) 2+10=12

Otmanje. *Wedenik Matija* (554), župnik. (P. Škofjivdor.) 1

St. Tomaž. Poverjenik: Brabenec Ivan, župnik. — Nova uda: Vrenc Neža, Kočnik Alojz. (P. Škofjivdor.) 28

Žrelo. Poverjenik: Dr. Arneje Janko, župnik. — Novi udje: Mikl Janez, Milnerič Urša, Schorn Mar. (P. Žrelo.) 16

Število družnikov: 13 dosmrtni. 378 letnih = 391.

10. Dekanija Trbiž.

Rabelj. Rebenšek Vinko. (P. Rabelj.) 8
Ukovska planina. Kolerič Jakob. — Nova uda: Tribuč Marija, Šnabl Janez. (P. Trbiž.) 39

Vrata. Koch Jakob. (P. Spodnja Vrata.) 8
Žabalce. (P. Trbiž.) 1

Število družnikov: — dosmrtni. 56 letnih = 56.

11. Dekanija Velikovec.

Velikovec. Poverjenik: Žel Ivan, kanonik. — *Dr. Kulterer Juri* (604), odv. — Novi ud: Stalc Jernej. (P. Velikovec.) 1+24=25

Djekše. Poverjenik: Benetek Ant., župnik. (P. Djekše.) 100

Kneže. Poverjenik: Benetek Ant., soprovizor. (P. Djekše.) 23

Gorenče. Poverjenik: Kalan Josip, župnik. — *Zidej Mar.* (1987). — Novi udje: Brložnik Alojzija, Brumnik Amal., Brumnik Kar., Ehart Jožef, Ehart Mar., Glančnik Mar., Hirm Mar., Jurič Mar., Klemenjak Apol., Kometar Elizab., Konačnik Apol., Lubas Aleš, Lutnik Ernest, Pušnik Krista, Rajhman Volb., Sadjak Jan., Škorjanc Jern., Mlačnik Mar., Kranc Marj. (P. Ruda.) 1+44=45

Grebini. Poverjenik: Holec Fran, župnik. — *Ručigaj Pet.* (2132). — Novi ud: Fritzl Franc. (P. Grebinj.) 1+37=38

St. Jurij na Vinogradih. Poverjenik: *Ožgan Ivan* (2459), provizor. — Novi udje: Dreier Mihael, Sitter Valent., Dreier Alojz, Rabič Marija. (P. Zgornje Trušnje.) 1+24=25

Kloster. Poverjenik: Kindlman Jak., župnik. — *Štrašnik Magdalena* (2249). — Novi udje: Karnaus Terez., Zwitter Alojz, Smrečnik Mar., Stutz Uršula. (P. Grebinj.) 1+51=52

St. Peter na Vašnjah. Poverjenik: Rosman Fr., župnik. — Novi udje: Slanec Val., Auguštin Hel., Volina Mar., Rigelnik Kat., Bauman Neža. (P. Velikovec.) 48

Ruda. Poverjenik: Volavčnik Jan., župnik. — *Enci Juri* (2229). — Nova uda: Stuk Mar., Fevnik Fr. (P. Ruda.) 1+47=48

St. Rupert pri Velikovu. Poverjenik: *Treiber Franca* (808), župnik. — Novi udje: Polesnik Fr., s. Štrukelj Heriberta, s. Gorup Urbana, s. Jager Amanda, Ovšan Mar., Rudolf Mar., Podošovnik Franca. (P. Velikovec.) 1+99=100

Šmarjeta. Poverjenik: Dolinar Ivan, župnik. — Novi udje: Dreier Al., Frank Jožefa, Jamnik Mart., Marijina družba, Robač Barb., Snedic Al., Streicher Mar., Trost Jak., Mir Ljubček. (P. Velikovec.) 63

St. Štefan. Poverjenik: Ebner Jan., župnik. — Nova uda: Nuk Jan., Plešivčnik Ter. (P. Vovbre pri Velikovu.) 30

Vovbre. Poverjenik: Ebner Jan., župnik. — Novi udje: Karner Janez, Napečnik Magdalena, Planteu Alojzij, Sekol Marija. (P. Vovbre pri Velikovu.) 38

Število družnikov: 7 dosmrtni. 628 letnih = 635.

12. Razne dekanije.

St. Pavel v Labudski dolini. Poverjenik: *Rožman p. Viljem* (2055), O. S. B., prof. — *Pirc p. Salesij* (260), O. S. B., doh. v p. — Novi ud: Saverschnig Anton. (P. St. Pavel v L. d.) 2+11=13

Mostič. Poverjenik: Schüttelkopf Valentin, župnik. (P. Mostič.) 6

St. Vid ob Glini. *Samostan usmiljenih bratov* (1920), *Hudelst Andrej* (588). (P. St. Vid ob Glini.) 2

Wolfsberg. Poverjenik: Putrich o. Hinko, kapucin. — *Tarča br. David* (2314). (P. Wolfsberg.) 1+5=6

Bistrica ob Dravi (1). — **Sp. Bela** (1). — **Zg. Bela** (1). — **Breže** (3). — **Glandorf** (2). — **Grades** (2). — **Hüttenberg** (2). — **Möllbrücken** (1). — **Pirkfeld** (2). — **Pöckstein** (1). — **Preitenegg** (1). — **Seebach** (8). — **Špital** (2). — **Trg** (2). 29

Število družnikov: 5 dosmrtni. 51 letnih = 56.

Število vseh družnikov krške škofije: 200 dosmrtnih, 6056 letnih, vkup 6256 udov.

3. Lavantinska škofija.

1. Dekanija Bistrica Slovenska.

Slov. Bistrica. Poverjenik: Bohák Franc, dekan. — *Bratno društvo* (192). (P. Slovenska Bistrica.) 1+161=162

Črešnjevce. Poverjenik: Zámuda Alojz, župnik. — *Soršak Henr.* (1630). — Novi udje: Auer Marija, Guzej Elizab., Hilgert Franca, Kralj Terezija, Krlhanko Justina, Matalen Jan., Mihelak Marija, Robar Marija, Soršak Veronika, Štefančik Janez. (P. Slovenska Bistrica.) 1+114=115

Gornja Poljskava. Poverjenik: Šebat Anton, župnik. — Novi udje: Pohore Št., župan; Čehli Anton., Godina Jan., Hojnik Eliz., Hrastnik Eliz., Kampuš Franciška, Krulc Franč., Leskovar Ant., Marčič Albert, Pivec Mar., Pilberšek Ana, Predan Franciška, Pušnik Maks, Vauhnik Ana. (P. Gornja Poljskava.) 55

Laporje. Poverjenik: Medved Mart., žpk. (P. Laporje.) 113

Majšberg. Poverj.: Marinič J., žpk. (P. Ptujška gora.) 100

Makole. Poverjenik: *Lendovšek Mihael* (858), župnik. — Novi udje: Lendovšek Bogdan, kaplan; Praper Fr., tajnik; Beranič Rozal., Pušaver Marija, Ferlič Cilika, Kacijan Marija, Kosič Mar., Krošel Matilda, Lepej Poldika, Novak Neža, Perkovič Marija. (P. Makole.) 1+150=151

Sv. Martin na Pohorju. Poverjenik: *Florjančič Jož.* (1861), župnik (2 izt.). — Novi udje: Ačko Marko, Brdnik Ter., Korošec Ivana, Majal Mar., Motalu Mar., Podvršnik Anton., Podvršnik Mar., Repnik Ivana, Rihtar Antonija, Špes Antonija, Verbek Marija, Terglavnik Marija. (P. Slovenska Bistrica.) 1 + 85 = 86

Poljčane. Poverjenik: Cilenšek Al., župn. — *Hinterlechner Hugon* (2410), živinozdr. — Novi udje: Golob Karol, Kitek Marija, Kerše Jan., Plevnik Eliz., Tomažič Šim. (P. Poljčane.) 1 + 116 = 117

Spodnja Polskava. Poverjenik: Heber Fr., župn. — Novi udje: Gojčič Urša, Pogorenc Antonija, Berdnik Amalija, Orthaber Julijana, Preložnik Mar., Žager Rozal., Pišorn Julijana, Trauner Helena. (P. Pragersko.) 85

Studenice. Poverjenik: Čede Jož., župn. (3 izt.). — *Župnijska knjižnica* (2613), *Solska knjižnica* (2614). — Novi udje: Kitek Jož., Drobir Amalija, Hudček Alojzij, Kopše Ant., Sagadin Mat., Stopokro Luc., Turin Marija, Vantur Uršula, Najpridnejši učenec, Najpridnejša učenka. (P. Studenice.) 2 + 71 = 73

Tinje. Poverjenik: Medvešek Janež, župnik. — *Stegne Marija* (2350). — Nova uda: Očko Boštjan, Godec Filip. (P. Slov. Bistrica.) 1 + 69 = 70

Sv. Vencisl. Poverjenik: Gregorc Pankr., župn. — Novi udje: Jevšenak Janez, Martineli Marija, Babič Franc, Brglez Neža, Ozimič Mar., Brdnik Urša, Vidmajer Marj., Justinek Marj., Brezovnik Ana, Pišotek Roza, Pipenbaher Roza. (P. Slov. Bistrica.) 43

Število družnikov: 8 dosmr. 1162 letnih = 1170.

2. Dekanija Braslovče.

Braslovče. Poverjenik: Vogrinc Ivan, kaplan (2 izt.). — *Slavec Albin* (2545), župnik v p.; *Karmčnik Anton* (883), urar; *Cizej Fr.* (2258), mladenič; *Blagotinšek Mica* (2008). — Novi udje: *Ljudska šola v Braslovčah* (2758), *Ljudska šola v Letušu* (2759), Fonda Iv., Dobnik Mat., Kodre Fr., Matko Jan., Muhovec Avg., Ernecl Mar., Jeler Mar., Kolšek Zof., Korun Mar., Matko Liza, Omladič Franc, Rizmal Rozal., Dobnik Ferd., Korošec Jan., Kovač Avg., Prislav Zdravko, Rojnik Ivan, Sorčan Avg., Dobrišek Hel., Gmajner Mar., Šober Jožefa. (P. Braslovče.) 6 + 240 = 246

Sv. Andraž. Poverj.: Ocvirk Maks, žpk. (P. Velenje.) 57

Gomilsko. Poverjenik: *Grobelšek Ivan* (1711), župnik. — *Knjižnica šolska* (1631). — Novi udje: Rizmal Anton, Vitanc Iv., Cizej Helena. (P. Gomilsko.) 2 + 146 = 148

Sv. Juri ob Taboru. Poverjenik: Zdoljšek Franc, župnik (5 izt.). — *Jan Franc* (1781), *Plavšak Lud.* (2615), *Pinosa Franc* (2233). (P. Sv. Juri ob Taboru.) 3 + 142 = 145

Marija Reka. Poverjenik: *Agrež Davorin* (1563), župnik. — Novi udje: Kos Ant., Nemivšek Mar., Laznik Mar., Zmrzlak Mar., Ahac Anton., Krašovec Franc. (P. Sv. Pavel pri Preboldu.) 1 + 46 = 47

Sv. Pavel pri Preboldu. Poverjenik: Končan Fort., župn. — *Kovač Mart.* (810); *Marinc Ernest* (2342), obč. tajn.; *Solska knjižnica* (2259). — Novi udje: Cilenšek Antonija, Lapan Jož., Lubaj Marija, Počivalnik Franciška, Vajncerl Katarina, Zagožen Franc. (P. Sv. Pavel pri Preboldu.) 3 + 155 = 158

Šmartin na Paki. Poverjenik: Kolarič Jož., župn. (5 izt.). — *Jeman Fr.* (1862), *Kumar Fr.* (2234), *Rakun Jož.* (2420). — Novi udje: Fajdiga Anton, Krevzelj Ivan, Radoslavnik Matevž, Gnader Franc, Dolinar Miha, Bizjak Ivan, Podvratnik Janez, Kolenc Mart., Koren Fr., Klančnik Hel., Uratnik Hel., Podgoršek Mar., Zapusšek Mar., Klančnik Mar., Dobnik Neža. (P. Rešica na Paki.) 3 + 133 = 136

Vransko. Poverjenik: Irgl Frančišek, župn. (3 izt.). — Novi udje: Bolte Mar., Brinovec Zofija, Cene Mar., Dežnikar Fr., Ferme Neža, Mežnar Mar., Ocvirk Karol., Pečovnik Miha, Papinutti Ljud., Paul Sim., Rezar Mar., Selič Lovro, Salaba Franc., Svet Antonija, Zorko Anton. (P. Vransko.) 191

Število družnikov: 18 dosmr. 1110 letnih = 1128.

3. Dekanija Celje.

Celje. Poverjenik: *Ogradi Franc* (482), opat (5 izt.). — *Kardinar Josip* (1142), c. kr. prof.; *Lazaristi* (956); *Kitak Fr.* (785), *Zorko Ant.* (2546), misijonarja; *Edšit Mat.* (1713), mis. br.; *Bukovešek Gerv.* (2343), sam. br.; *Lamprecht Janez* (784), *Kožuh Jož.* (1101), c. kr. g. prof.; *dr. Serneč Jos.* (255), odvetnik; *Majdič Pet.* (1219), pos. paroml.; *Grilec Fr.* (2498), pos.; *Pograjc Franc* (2270), zastop. Vzaj. zav.; *Knez Janes* (2439), mlad.; *Gologranc Fr.* (1404), stavb. mojst.; *Dimec Fr.* (1326), pos.; *Kupčič Fr.* (1218), kap. sluga; *Kvas Iv.* (1467), *Neuwirt Jan.* (2390), *Gobec Mar.* (2260), pos.; *Jasbec Mar.* (2391), *Ogradi Mar.* (864), *Ogradi Jera* (1560), kuharice. — Novi udje: Kompan Rup., ur. Lj. hr. in pos.; Turin Ant., miz.; Vodušek Pavel, zid.; Brežnik Iv., Koren Bl., Goršek Karol, Ropotar Ant., Orel Iv., Turnšek Ant., Horvat Štef., Kavas Juri, Čretnik Fr., Drobeš Fr., mlad.; Gril Fr., del.; Grobelnik Ter., gospč.; Knez Ter., Kvas Neža, Pliberšek Mar., Rojc Franc., Samec Mar., Šmero Ana, pos.; Gričič Amal., zaseb.; Čelofiga Mar., Glušič

Franč., Krušič Ana, Končan Julij., Lebič Anton., Koštomaj Mar., Kandolf Jožefa, dekleta. (P. Celje.) 23 + 427 = 450

Gotovlje. Poverjenik: Zupanič Jakob, župnik. — Nov ud: Vihernik Antonija. (P. Zalec.) 84

Grize. Poverjenik: *Krančič Ivan* (1559), župn. — *Jankovič Pavel* (1991), *Zalokar* (1864), pos.; *Župnijska knjižnica* (2261), *Sola griška* (2497). — Novi udje: Vranker Ant., org.; Čulk Franca, Guzej Barba, Kodela Neža, Kašovec Miha, Mastnak Janez, Valoh Terez., Vegešek Mar.; Zdolšek Bogomir, učitelj; Zupanc Jakob. (P. Grize.) 5 + 112 = 117

Sv. Jakob v Galiciji. Poverjenik: Jager Avg., župn. (3 izt.). — Novi udje: Korošec Jan., Žužek Jož., Gmajner Jožefa, Krempuš Pavla, Špeglič Neža, Šorn Helena, Veber Marija, Verdel Marija, Žizek Miha. (P. Zalec.) 98

Sv. Peter v Sav. dol. Povejenik: Dr. Jančič Ivan, župnik. — Nova uda: Schwigel Anton, Bučer Antonija. (P. Sv. Peter v Sav. dol.) 156

Polzela. Poverjenik: Jodl Iv., župnik. — *Kunst Al.* (1715). — Novi udje: Gorič Štefan, Orešnik Marija, Terglav Teodor. (P. Polzela.) 1 + 122 = 123

Teharje. Poverjenik: Čemažar Janez, župnik. — *Dr. Štor Franjo* (1115), grajščak. — Novi udje: Kompolšek Fr., Spolenak Ana, Šalobir Mar., Vipavc Mar. (P. Store.) 1 + 248 = 249

Zalec. Poverjenik: Vetrnik Anton, župnik (2 izt.). — *Kmečka hranilnica in posojilnica v Zalcu* (2547), *Brečko Jožef* (959), *dr. Lipold Fr.* (214), *Lipold Slavka* (957). — Novi udje: Čik Jožef, Delakorda Neža, Dobriha Franc, Elis Jakob, Grobelnik Antonija, Kajnc Gabriela, Koceli Barbara, Koporc Marija, Kovač Marija, Kuntara Jožef, Kveder Elizabeta, Kveder Terezija, Lednik Fr. ml., Lešnik Mar., Loibner Ana, Lovše Ivana, Marovt Amalija, Musi Anton, Oset Jožefa, Pesko Alojzija, Piki Neža, Pilih Viktor, Podpečan Jan., Polak Leon, Potočnik Jožefa, Potočnik St., Praprotnik Eliz., Razboršek Mar., Razdevšek Ana, Rojc Anton., Stepišnik Mar., Volavšek Ign., Žagar Jožefa, Žilnik Mar. (P. Zalec.) 4 + 252 = 256

Gaberje. (P. Celje.) 2

Število družnikov: 34 dosmr. 1501 letnih = 1535.

4. Dekanija Dravsko polje.

Hoče. Poverjenik: Grušovnik Adam, dekan. — *Šola v Brezju* (1635), *Pehar Marija* (1634), *Pivec Jož.* (1717). — Novi udje: Šola v Hočah, Andrej Ana, Breznik Ivana, Čelofiga Marija, Domadenik Anton, Domadenik Helena, Fridl Elizabeta, Hosobent Terezija, Hergout Helena, Karner Avgust, Keršič Matija, Kalister Franciška, Kruppl Helena, Kotnik Ana, Kramberger Fr., Knaflič Mar., Kerle Magdal., Lešnik Julijana, Lešnik Ivana, Lemež Alojz., Lorbek Anton., Meglič Mar., Maher Jurij, Miki Štef., Milošič Kat., Mlakar Jernej, Mejavšek Mar., Premrl Ant., Predan Jožefa, Pintar Ivana, Partlič Fr., Potočnik Anton., Protner Uršula, Slega Anton, Tomšič Elizabeta, Vidovič Ana, Velcer Marija, Vredl Franc, Zidar Matilda. (P. Hoče.) 3 + 292 = 295

Cirkovce. Poverjenik: *Ravšl Anton* (1411), župnik (5 izt.). — *Ozimič Jos.* (2235), kaplan; *Koren Jan.* (2236), *Kovačič Blaž* (2111). — Novi udje: Kaiser Terez., Osenjak Ana, Zunko Peter, Tominc Fr., Drevenšek Ana, Pauko Ivana, Damijan Mat., Robar Matilda, Napast Terez., Baklan Jernej, Klasino Julijana, Beranič Agata, Vuk Marija, Male Janez, Pauman Roza, Vuk Marija. (P. Cirkovce.) 4 + 244 = 248

Črnagora. Poverjenik: Tertinek Matej, župnik. — Novi udje: Pislak St., Puh Jan., Kacijan Jak., Fideršek Ant., Ciglar Avg., Rodošek Rud., Predikaka Jan., Senica Mar., Pišek Matilda, Kaisersberger Mar., Korošec Mar., Pišek Mar., Čančer Mar., Karneža Ter., Šalamun Mar., Kopše Alojz., Topolovec Kat., Karneža Neža, Potisk Katar., Struel Mar., Esih Anton., Osenjak Ivana, Tertinek Marija. (P. Črnagora pri Ptuj.) 82

Fram. Poverjenik: Kavčič Jožef, provizor. — *dr. Turner Pavel* (708). — Novi udje: Siter Angela, Smogavec Franc, Meško Jak., Močnik Ter., Sušilovič Neža. (P. Fram.) 1 + 106 = 107

Sv. Janez na Dr. p. Poverjenik: Škorjanc Matija, župnik. — *Ral Rudolf* (450), gr. oskrb. (P. Ptuj.) 1 + 183 = 184

Sv. Lovrenc. Poverjenik: Sagaj Al., provizor. — Novi udje: Zajšek Fr., Krejncič Ant., Koren Miha, Brumec Fr., Bauman Ant., Muršič Fr., Oberški Jera, Žunkovič Katar., Javornik Fr., Klajnshek Kuna, Goričan Neža, Skledar Mar., Kančević Neža, Jerenko Magd., Gejser Marija, Pišek Blaž, Osenjak Anton., Gejser Jernej, Medved Mar., Serdinšek Mar., Mlakar Fr., Drevenšek Ant., Babošek Štef., Murko Anton, Dolenc Jera, Pišek Blaž, Vrabčič Ana, Mlakar Simon, Dolenc Mar., Lampberger Jan. (P. Sv. Lovrenc na Dr. polju.) 174

Slivnica. Poverjenik: *Hirti Franc* (509), župnik (2 izt.). — *Beranič Fil.* (652), *Koren Miha* (1785), *Pišek Al.* (1786), *Pišek Franc* (1865); *Pišek Metodija* (1787), ž. s.; *Pišek Terezija* (1992), *Brenčič Rosa* (2175). — Novi udje: *Sola slivniška* (2766), *Kmetijska zadruga* (2767), Posojilnica, Breznik Mih., Čelofiga Mihael, Divjak Jož., Gmeiner Fr., Gosak Jož., Ozimič Lud., Pletershek Jurij,

Resch Jernej, Sagadin Val., Pohar Mar., Ačko Marjeta, Bedenik Barb., Cvirn Mar., Falez Franc., Falez Mar., Fraš Ivana, Haložan Eliz., Heneberg Mar., Jakoliš Terez., Knaflš Neža, Kosmač Ana, Lah Mar., Lipnik Anton., Pehar Alojz., Petelin Ana, Skodiš Mar., Tomažič Ana, Vrečko Roza, Unuk Ant., Smolar Alojzija, Snuderl Angela, Breznar Francišek, Kolman Jožef, Lašič Marija, Peitler Regina. (P. Slivnica pri Mariboru.) 10+288=298

Školje. Kušar Janez. (P. Pragersko.) 17

Število družnikov: 19 dosmrt. 1386 letnih = 1405.

5. Dekanija Gornjigrad.

Gornjigrad. Poverjenik: *Dovnik Franc* (614), dekan. — *Jošt Fr. ml.* (2416), *Jošt Jož.* (2490), *Ogradi Jak.* (1038), *Završnik Jan.* (2417), *Močnik Mar.* (1718). — Novi udje: Kocbek France, nadučit.; Sola; Kostajšek Jož., trg.; Krebs Janez, Krivec Anton; Markež Fr., gozdar; Mavrič Sim., Stadler Janko, Speh Fr., Tisovnik Jož., Zavolovšek Al., Bezovšek Franc., Fužir Mar., Hribnik Mar., Jelšnik Franc., Krajnc Jožefa, Krebs Mar., Lamprečnik Ana, Majko Mar., Pustoslemšek Jera, Remšak Ana, Speh Franc., Stiglic Ana, Tičar Marija, Volovšek Kristina, Završnik Mar., Dekliška družba. (P. Gornjigrad.) 6 + 152 = 158

Bočna. Poverjenik: *Potokar Greg.* (1797), župn. — *Knjižn. ljudske šole* (2135), *Mavrič Ant.* (2344), pos.; *Rajter Jak.* (2134), *Stiglic Fr.* (1233), trg. in pos. (P. Gornjigrad.) 5 + 42 = 47

Sv. Francišek. Poverjenik: *Kačičnik Gasp.* (781), župnik. — *Zavolovšek Ign.* (1406). — Nova uda: Berglez Mart., Poličnik Franc. (P. Ksaverij v Sav. dolini.) 2 + 110 = 112

Ljubno. Poverjenik: *Dekortl Jožef*, župnik (8 izt.). — *Kuhar Anton* (2494), kaplan; *Petek Fr.* (2441), trg. — Novi udje: *Ciraj Marija* (2748); *Baš Fr.*, živinozdr.; *Juvan Jan.*, Ročnik Jak., *Solar Juri*, *Skrubej Fr.*, *Babin Jos.*, *Barbej Karol.*, *Dešman Mar.*, *Erjavc Mar.*, *Ermenc Ana*, *Furland Ter.*, *Kaker Ana*, *Konšak Ana*, *Platovšek Mar.*, *Podlesnik Mar.*, *Robnik Neža*, *Rosc Jožefa*, *Resko Jožefa*. (P. Ljubno.) 3 + 244 = 247

Luče. Poverjenik: *Lekše Franc*, župnik. — *Kladnik Rajko* (2345), *Prek Franca* (2262), *Pečovnik Fr.* (2491), *Robnik Vinko* (2492). — Novi udje: *Robnik Anton* (2740), *Arnič Jože*, *Breznik Barb.*, *Breznik Lenart*, *Debelak Kozma*, *Funtek Mica*, *Funtek Neža*, *Funtek Jan.*, *Funtek Fr.*, *Hribnik Valburga*, *Ježernik Jan.*, *Kaker Jan.*, *Kladnik Jan.*, *Kladnik Micka*, *Kramar Mica*, *Lenko Franca*, *Lenko Franca*, *Lojen Al.*, *Lojen Mica*, *Mlačnik Luc.*, *Molčnik Ana*, *Nadlčnik Jožefa*, *Obojnik Anton*, *Plesnik Micka*, *Plesnik Jakob*, *Podkrajnik Angela*, *Podbregar Mar.*, *Podbrežnik Franca*, *Podbrežnik Micka*, *Prepadnik Mica*, *Prek Mica*, *Pečovnik Franca*, *Pečovnik Anton.*, *Robnik Terez.*, *Robnik Mar.*, *Rosc Franca*, *Rosc Micka*, *Strmčnik Franca*, *Špruk Alb.*, *Skrubej Luc.*, *Skrubej Ana*, *Sribar Fani*, *Trbovšek Fr.*, *Voler Fr.*, *Zamrnik Jan.*, *Zamrnik Fr.*, *Zamrnik Franca*, *Zamrnik Blaž*, *Zamrnik Jerčka*, *Žibovt Franc.* (P. Luče.) 5 + 152 = 157

Marija Nazaret. Poverjenik: *Tušek o. Kerubim*. — *Knjižn. samostanska* (407), *Knjižn. III. reda* (2364), *Schöpf o. Karol* (1102), *Vodovnik John* (2499). (P. Mozirje.) 4 + 70 = 74

Mozirje. Poverjenik: *Krošel Fr.*, župnik. — *Apat Franc* (1558), *Golhleb Iv.* (1714), *Hlačun Anton* (1924), *Sola v Mozirju* (867). — Nova uda: *Celinšek Anton*, *Golhleb Marija*. (P. Mozirje.) 4 + 124 = 128

Novaštifta. Poverjenik: *Fermé Gothard* (1636), župnik. — *Knjižnica šolska* (1041), *Resnik Ign.* (1923), *Petek Ana* (1994). — Novi udje: *Poljanšek Janez*, *Šurk Liza*, *Zavolovšek Antonija*, *Veršnik Mar.*, *Šurk Mar.*, *Rosec Mar.*, *Tesovnik Marija*, *Žerovnik Marija*, *Šinkovec Karolina*, *Nadvešnik Fr.*, *Rosec Alojzija*, *Keznar Matilda*, *Lamprečnik Marija*. (P. Gornji grad.) 4 + 74 = 78

Rečica. Poverjenik: *Podhostnik And.*, župnik. — *Hohnjec Fr.* (2616), kaplan; *Turnšek Anton* (1995), c. ključ.; *Stiglic Jožef* (2265), *Stiglic Maks* (2548), *Rakun Fr.* (2549), *Jeraj Mat.* (1788), *Bider Ivan* (1996), *Irmančnik Mat.* (2263), *Rop Fr.* (1405), *Turk Mar.* (1637), *Rakun Eliz.* (2264). — Novi udje: *Andrejovec Zofija*, *Bitenc Jožefa*, *Bider Ana*, *Benda Mar.*, *Goričar Mar.*, *Goličnik Mar.*, *Goličnik Mar.*, *Hribnik Ign.*, *Hren Ana*, *Hren Franc.*, *Irmančnik Florijan*, *Jurjovec Mar.*, *Jurjovec Mar.*, *Klemše Jan.*, *Kos Katar.*, *Kočevar Mar.*, *Klemše Mar.*, *Mlinar Mar.*, *Majerhold Mar.*, *Miheličnik Janez*, *Osar Jožefa*, *Oblak Marija*, *Praprotnik Jožefa*, *Rosenstein Alojzija*, *Stiglic Ana*, *Špacapan Hilarija*, *Šimenc Ana*, *Štampfl Jan.*, *Turk Mar.*, *Turk Jožefa*, *Vegl Fr.*, *Volar Mar.*, *Vake Mar.*, *Venek Urša*, *Vrtačnik Terezija*, *Vratanar Franciška*, *Vratanar Franc.* (P. Rečica.) 11 + 256 = 267

Smartno. Poverjenik: *Kitak Jakob*, župnik. — Novi udje: *Bric Franc*, *Dobrovec Franc*, *Fedran Fr.*, *Zagožen Iv.*, *Vodopivec Jak.*, *Čepļjak Jožefa*, *Remic Franciška*, *Šporin Ana*, *Bric Marija*. (P. Smartno.) 86

Šmihel nad Mozirjem. Poverjenik: *Gunčer Jož.*, župnik. — Novi udje: *Atelšek Jožef*, *Slemenšek Maks*, *Slemenšek Lukež*. (P. Mozirje.) 45

Solčava. Poverjenik: *Šmid Mihael*, župn. (4 izt.). — *Župnijska knjižn.* (2427), *Šolska knjižn.* (2617), *Herle Fortunat* (1221), *Klemenšek Rok* (743), *Klemenšek Anton* (2353), *Klemenšek Jožef* (2354), *Klemenšek Franc* (2355), *Klemenšek Mat.* (2067), *Knez Al.* (2356), *Kos Mat.* (2357), *Lepičnik Jož.* (2068), *Plesnik Greg.* (780), *Plesnik Jan.* (1638), *Plesnik Karol* (1789), *Prelesnik Anton* (2069), *Robnik Klem.* (1471), *Suhodolnik Mat.* (1473), *Suhodolnik Rok* (2618), *Tisovnik Peter* (1640), *Vršnik Martin* (1827), *Vršnik Jožef* (2266), *Vršnik Alojz* (2428), *Vršnik And.* (1641), *Vider Val.* (1474), *Žagar Mat.* (1561), *Žibovt Janez* (2495), *Klemenšek Marija* (1475), *Knez Mar.* (1790), *Mecsesnik Lenča* (1828), *Mecsesnik Liza* (1476), *Plesnik Mar.* (1562), *Plesnik Amal.* (1720), *Plesnik Mihaela* (1997), *Plesnik Ivana Franciška* (2151), *Plesnik Pelagija* (2367), *Prelesnik Justina* (1998), *Robnik Magdalena* (1477), *Tisovnik Mar.* (1866), *Tisovnik Magdal.* (2358), *Žagar Marija* (1642), *Žagar Jera* (1867). — Novi udje: *Krušič Ivan* (2741), kaplan; *Štifter Jožef* (2742), *Štifter Franc*, *Poličnik Kristina*, *Slapnik Elizabeta*, *Štifter Amalija*. (P. Solčava.) 43 + 93 = 136

Vrbovec. Čevljarska zadruga. — Novi udje: *Pelicon Leopold*, *Kogovšek Ivan*, *Kemperle Lav.*, *Faganelli Franc*, *Ličen Mar.*, *Klančič Pepca*, *Mozetič Jos.*, *Marušič Karol*, *Besednjak Karol*, *Pahor Stanko*, *Bratkovič David*, *Govek Jos.*, *Rešič Franc*, *Malič Ant.*, *Usar Fr.*, *Lavrenčič Al.*, *Lestan Ant. ml.*, *Podberšič Leopold*, *Mozetič Miha ml.*, *Rebec Jož.*, *Devetak Val.*, *Marušič Matija st.*, *Budin Jož.*, *Devetak Al.*, *Uršič Dom.*, *Klančič Ant.*, *Klančič Leop.*, *Bitežnik Ant.*, *Pahor Ant. ml.*, *Žigon Rud.*, *Povodnik Fort.*, *Batistič Just.*, *Cotič Jož.*, *Berlot Fil.*, *Bratinka Jož.*, *Marušič Jož. st.*, *Čotar Andr.*, *Ožbot Rud.*, *Petejan Leop.*, *Grbac Lovro*, *Malič Petra*, *Batistič Karolina*, *Pahor Zora ml.*, *Brijal Amal.*, *Pavlin Ivana*, *Budin Cilka*, *Bon Lidijsa*, *Blažič Angela*, *Kovic Ana*, *Černe Mar.*, *Kogoj Gizela*, *Grmek Evgenija*, *Mozetič Amalija*, *Pavlin Marta*, *Prinčič Srečka*, *Lestan Marija*, *Poženel Ivan*, *Pahor Zora st.*, *Faganelli Melanija*, *Pelikan Andrej*, *Krpan Franciška*. (P. Mozirje.) 109

Število družnikov: 87 dosmrt. 1557 letnih = 1644.

6. Dekanija Jarenina.

Jarenina. Poverjenik: *Čizek Jos.*, dekan. — *Šarperl Franc* (463), *Dobaj Ivana* (1134). — Novi udje: *Čep Rud.*, *Donko Fr.*, *Fras Miha*, *Januš Ivana*, *Kocbek Ivana*, *Krajnc Jan.*, *Majhen Ant.*, *Vidovič Ter.*, *Znut Mar.*, *Hrast Elija*. (P. Jarenina.) 2 + 195 = 197

Sv. Ilj v Slov. goricah. Poverjenik: *Vračko Evald*, župnik. — Novi udje: *Plevnik Jan.*, trg.; *Košar Al.*, *Peklar Karol*, *Stingl Jožef*. (P. Sv. Ilj v Slov. gor.) 146

Sv. Jakob v Slov. goricah. Poverjenik: *Kapler Iv.*, župnik. — *Šola farna* (247). — Novi udje: *Einfalt Avg.*, *Flucher Marija*, *Vake Karol*, *Žizek Apol.*, *Dokl Mat.*, *Damiš Otilija*, *Habinger Ter.*, *Klemenčič Veron.*, *Koren Ivana*, *Lešnik Neža*, *Očkerl Mar.*, *Peserl Mar.*, *Posvek Alojz.*, *Poš Mar.*, *Valentan Julij*, *Zmave Mar.*, *Pohorec Bl.*, *Poš Fr.*, *Košir Julij*. (P. Sv. Jakob v Slov. gor.) 1 + 149 = 150

Sv. Jurij ob Pesnici. Poverjenik: *Spindler Franc.* Sal., župnik. — Novi udje: *Čerče Katar.*, *Kep Anton.*, *Menhard Ivana*, *Polzer Marija*. (P. Gor. sv. Kungota.) 70

Spodnja sv. Kungota. Poverjenik: *Kociper Ant.*, župnik. — Novi udje: *Purgaj Jožefa*, *Damiš Ana*, *Holler Marija*, *Šori Janez*, *Pucher Cecilija*, *Pansi Jožefa*, *Gašpar Ana*, *Baumgartner Matilda*, *Sedivij Marija*, *Kramberger Elizabeta*. (P. Pesniški dvor.) 80

Svečina. Poverjenik: *Janšekovič Vid* (821), župnik. (P. Gor. sv. Kungota.) 1 + 61 = 62

Število družnikov: 4 dosmrt. 701 letnih = 705.

7. Dekanija Konjice.

Konjice. Poverjenik: *Hrastelj Franc*, arhidij., nadžupnik in dekan. — *Jurhar Martin* (2202), vikar; *Petrič Ludovik* (2064), učitelj. — Novi udje: *Brglez Terezija*, *Belaj Hilda*, *Jošt Franca*, *Klančič Alojzija*, *Marguš Marija*. (P. Konjice.) 2 + 250 = 252

Čadram. Poverjenik: *Msgr. Beszenšek Juri* (213), žpk. — Nova uda: *Polanec Franca*, *Juhart Matilda*. (P. Oplotnica.) 1 + 81 = 82

Sv. Jernej pri Ločah. Poverjenik: *Žičkar Marko*, župnik. — Nov udj: *Gođec Marija*. (P. Sv. Duh-Loče.) 46

Kebejlj. Poverjenik: *Krener Rud.*, župnik. (P. Oplotnica.) 50

Sv. Kunigunda. Poverjenik: *Šelih Juri* (1338), župnik. — *Kumar Ign.* (1337), *Sadek Ant.* (2203). — Novi udje: *Blumer Iv.* (2768), kaplan; *Mernik Alojzija* (2769), *Hren Miha*, *Kropej Mat.*, *Pačnik Al.*, *Pavlič Roza*. (P. Žgornje Zreče.) 5 + 71 = 76

Loče. Poverjenik: *Kozelj Franc*, župnik. — *Korošak Jak.* (472), kaplan; *Gumzej Jan.* (2082). — Novi udje: *Kamenšek Mar.*, *Lasnik Anton.*, *Šmid Mar.*, *Vezenšek Marija*, *Zidanšek Ana*. (P. Sv. Duh-Loče.) 2 + 94 = 96

Prihova. Poverjenik: *Kumer Karol*, župnik. — Novi udje: *Brumec Helena*, *Figek Marija*, *Jančič Matilda*, *Jevšovar Martin*, *Pliberšek Mar.*, *Pirnik Maks*, *Rahle Amal.*, *Ratej Mar.*, *Stanošek Mar.*, *Strnad Marj.*, *Tomažič Iv.*, *Tišler Matilda*. (P. Konjice.) 127

Skomer. Poverjenik: Skvarč Josip, župnik. — Novi udje: Beškovnik Fil., cerkv. klj.; Kovše Franca, Kovše Matilda, Šolska knjižnica. (P. Vitanje.) 15

Stranice. Poverjenik: Preglej Viktor, župnik. — Novi udje: Bobič Nadica, Gren Elizabeta, Javornik Frančiška, Kalšek Marija, Korošec Amalija, Korošec Ignacij. (P. Konjice.) 35

Špitališč. Poverjenik: Goričan Ivan, župnik. — *Časl Janko* (1999), nadučit. — Nov ud: Verbuš Ana. (P. Konjice.) 1+45=46

Zreče. Poverjenik: *Karba Mat.* (590), župnik. — Novi udje: Brdnik Roza, Hrovat Al., Iršič Barbara, Kotnik Franca, Korošec Marj., Pačnik Marija, Sojč Julija, Vrčnik Ivana, Zazljal Josip, Zbičajnik Josip. (P. Zg. Zreče.) 1+55=56

Žiče. Poverjenik: Kosar Jakob, župnik. (P. Sv. Duh-Loče.) 51

Število družnikov: 12 dosmrt. 920 letnih = 932.

8. Dekanija Kozje.

Kozje. Poverjenik: Dušič Josip, kaplan. — *Tomažič Marko* (812), dekan in cerk. učelnik; *Jakopina Franc* (2550). — Novi udje: Pasowsky Karlo, nadgozdar; Dimec Mar., Jagrič Cilika, Kastelec Franc, Plevnik Marija, Sinkovič Jakob. (P. Kozje.) 2+98=100

Buče. Poverjenik: Krajnc Jak., župnik. (P. Buče.) 86

Dobje. Poverjenik: Žagar Ivan, provizor. — *Gračnar Jak.* (1653), *Lokovšek Helena* (2371). — Novi udje: Arzenšek Matija, Čadej Janez, Frece Jan., Gračnar Marija, Guček Matevž, Koprivo Vid, Leskovšek Terez., Lokovšek Jož., Leskovšek Mar., Pintar Ana, Pašnik Ivana, Planko Antonija, Robič Anton, Selč Ema, Sotošek Terezija, Zupanc Amalija. (P. Planina.) 2+75=77

Olimje. Poverjenik: Lorbek Ivan, župnik. — Novi udje: Pavlič Mar., Štravs Fr., Žlender Neža. (P. Podčetrtek.) 50

Sv. Peter pod Sv. gorami. Poverjenik: Lah Ivan, župnik. — *Knjižnica šolska* (1329). — Novi udje: Dobrina Urša, Cvetko Anton., Omerzu Terez., Sinkovič Ana, Čizmek Neža, Gehart Franc, Kelhar Antonija. (P. Sv. Peter pod Sv. gorami.) 1+111=112

Pilštanj. Poverjenik: Rauter Jak., župnik. — *Bobek Mar.* (2177), *Bosnar Fr.* (1792). — Novi udje: Amon Mart., Bah Cilika, Belak Mim., Belak Mim., Bokalič Jul., Gubensek Ana, Hernaus Jožef, Hrušovar M., Kovačič Ema, Pezdevšek Jul., Plevnik Jul., Šuler Franca, Zupanc Ter., Žagar Ana, Založnik Ema. (P. Pilštanj.) 2+158=160

Planina. Poverjenik: Gartner Franc, župnik. — Nov ud: Salobir Ivana. (P. Planina.) 63

Podčetrtek. Poverjenik: *Pivec Štef.* (819), župnik. — Novi udje: Bratuša Frančiška, Pisanec Fr., Sinkovič Jož., Šterlek Jožef, Uršič Jož., Vehovar Jan., Lipovšek Roza, Trunk Marija, Zakušek Mar., Žlender Amal., Žolgar Antonija. (P. Podčetrtek.) 1+122=123

Podsreda. Poverjenik: Krohne Jos., župnik. — *Knjižnica šolska* (332). — Nov ud: Zalokar Marija. (P. Podsreda.) 1+92=93

Polje. Poverjenik: Drogenik Anton, župnik. — *Knjižnica šolska* (333). (P. Podčetrtek.) 1+70=71

Prevorje. Poverjenik: Skerbs Roman, župnik. — Novi udje: Amon Cec., Amon Mar., Bevc Mar., Bovha Roza, Grahar Helena, Gril Ana, Klavžar Vid, Lužar Julijana, Perc Urša, Rezec Terez., Bevo Filip. (P. Pilštanj.) 51

Sv. Vid na Planini. Poverjenik: *Vurkelc Jern.* (977), župnik. — *Kovač Franc* (1564). — Nov ud: Oevirk Jakob. (P. Planina.) 2+58=60

Zagorje. Poverjenik: Hlastec Franc, župnik. — Novi udje: Polšak Marija, Potočnik Ciril, Bezamoski Marija, Centrih Marija, Hladin Mar., Maček Mar., Romih Jožefa. (P. Pilštanj.) 37

Število družnikov: 12 dosmrt. 1069 letnih = 1081.

9. Dekanija Laško.

Laško. Poverjenik: *Dr. Kruljč Fr.* (2160), nadžupnik in dekan. — *Dr. Kolšek Josip* (1480), odvetnik; *Elsbacher Ivan* (33), *Elsbacher Konrad* (1133), trgovca; *Rozman Ferd.* (1284), *Bohinč Matilda* (591). — Novi udje: Deželak Mar., Drolo Zora, Gaube Ana, Holcer Jož., Kačur Vlad., Klinar Fr., Knapič Mar., Knapič Terez., Kolšek Karol., Košak Jul., Košir Ant., Kranjo Jož., Kranjo Mar., Kranjo Mat., Kranje Minka, Kuntara Roz., Lapornik Alojz, Mrak Andr., Murschitz Konrad, Ojsteršek Mih., Ojsteršek Mih., Ojsteršek Mar., Ojsteršek Mica, Osolin Mar., Pečnik Jernej, Peganc Jakob, Peklar Mar., Peternel Marijana, Platovnjak Kat., Pleskovič Ana, Pušnik Jan., Puh Helena, Resnik Jož., Rozin Milanka, Škorjanc Marija, Šoter Jožefa, Šterban Jakob, Teršek Karol., Teršek Lojzka, Verstovšek Hedv., Zdouc Kat., Zupan Mar., Zorko Jan., Železnik Jan., Žmitek Val., Frece Mar., Ulaga Ter. (P. Laško.) 6+278=284

Dol. Poverjenik: Gorjup Peter, župnik. — Novi udje: Anovf Neža, Drgan Franč., Gričar Al., Kreže Jera, Kreže Terez., Kunej Al., Laznik Ivana, Mejač Peter, Povhe Mar., Skobe Ad., Zakošek Frančiška. (P. Dol.) 162

Sv. Jedert. Poverj.: Václavík Robert, župnik. — *Marinka Jož.* (1926). — Novi ud: Coner Vinko. (P. Laško.) 1+70=71

Jurklošter. Poverjenik: Tribnik Karol, župnik. — *Župn. knjižnica* (212), *Pertnjačev dom* (277). (P. Jurklošter.) 2+30=32

Sv. Lenart. Poverjenik: *Kosi Jak.* (1863), župn. — *Lapornik Vinko* (869). — Novi udje: *Janič Anton* (2725), Klepej Adam, Lapornik Jožef, Mastnak Peter, Pfeifer Janez, Stegenšek Andrej, Tovornik Martin, Deželak Ana, Deželak Mar., Drobne Mar., Rajh Kat., Tovornik Ana, Tovornik Julij., Blatnik Mart., Golob Janez, Kovač Jan., Jesih Mar., Najpridnejši učence, Najpridnejša učenka. (P. Laško.) 3+74=77

Loka. Poverjenik: Šket Mihael, župnik. — *Cvetko Jurij* (2352), kaplan; *Župnijska knjižnica* (2001), *Šolska knjižn.* (1224), *Slov. kat. izobraž. društvo* (2551), *Terbovc Anton* (2268). — Novi ud: Pražen Alojz. (P. Loka pri Zid. mostu.) 5+93=98

Marija Sirje. Poverjenik: Kolenc Leop., žpk. — Novi udje: Dečman Jak., Dolinar Kat., Kaluža Val., Kokotec Mart., Močnik Peter, Retinger Neža, Runovc Helena, Žirovnik Julijana. (P. Zidani most.) 55

Sv. Marjeta. Poverjenik: Trop Fr., župnik. — *Askerc Miha* (1481). — Novi udje: Hochkraut Mart., Simonišek Jožefa, Repin Anton, Bratun Frančiška, Bastič Helena, Tabor Marija. (P. Rimske Toplice.) 1+59=60

Sv. Miklavž. Poverjenik: Zakošek Ivan, župnik. — *Vodišek Frančiška* (1225), *Škorja Helena* (1830). (P. Laško.) 2+68=70

Razbor. Poverjenik: Jamšek Nikolaj, župnik. — Novi udje: Smit Jožefa, Vidic Antonija, Impar Mar., Zalezina Agata, Pompe Mar., Jurkovšek Antonija, Pavčnik Marija, Smit Terezija, Vidmar Anton., Korene Jožefa, Klenovšek Frančiška, Namuš Ter., Močnik Hel., Smit Anton., Komlanc Elizab., Brečko Mar., Beršnjak Ivana, Smit Frančiška. (P. Loka pri Zidanem mostu.) 46

Sv. Rupert. Poverjenik: Gašparič Jakob, župnik. (P. St. Juri ob juž. žel.) 138

Trbovlje. Poverjenik: *Časl Franc* (1568), župnik. — *Dimnik Janes* (868), *Režun Ivan* (1565), *Uranič Jož.* (1588), *Goropešek Jož.* (1132), *Knjižnica farna* (834). — Novi udje: Ahac Rudolf, Volavšek Martin, Janiček Jera, Dolinšek Alojzij, Sitar Slavica. (P. Trbovlje.) 6+197=203

Število družnikov: 26 dosmrt. 1270 letnih = 1296.

10. Dekanija Sv. Lenart v Slov. goricah.

Sv. Ana na Krembergu. Poverjenik: *Dr. Suhač Anton* (372), župnik; *Sternič Mihael* (766), cerkv.; *Neudawer Konrad* (2418), *Vrbanič Anastazija* (1609). — Novi udje: Bauman Anton., Golob Marija, Lorenčič Julij., Mlasko Lovr., Spindler Julij., Sver Alojzija, Sirk Fr., Zemljič Viktor. (P. Sv. Ana na Krembergu.) 4+136=140

Sv. Anton. Poverjenik: Vraz Anton, župnik. (P. Sv. Anton v Slov. gor.) 220

Sv. Benedikt. Poverjenik: Zmazek Frančišek, župnik. — *Newoirt Janes* (2390). — Novi udje: Eigner Marija, Fras Neža, Fekonja Elizabeta, Fišer Elizabeta, Kaučič Alojzija, Letnik Roza, Puconja Mar., Peklar Roza, Zorko Mar., Zemljič Mar., Žižek Gen., Žnudrl Marija, Zemljič Ljudmila, Tomažič Franc. (P. Sv. Benedikt v Slov. gor.) 1+182=183

Sv. Bolfenk. Poverjenik: *Pšunder Ferdo* (1784), župnik. — Novi udje: Breznik Jan., Fras Fr., Novak Anton., Šketa Janez, Vogrinec Konrad. (P. Sv. Bolfenk v Slov. gor.) 1+122=123

Sv. Juri. Poverjenik: Šijanec Ant., župnik. — Novi udje: Bračič Franc, Fras Jakob, Šef Juri, Črnčec Magdalena, Črnčec Mar., Dvoršak Barb., Fašmon Liza, Jarc Marija, Koder Pavlina, Kocbek Julij., Kokol Katarina, Muršec Veronika, Šauperl Marija, Žunko Regina. (P. Sv. Juri v Slov. gor.) 225

Sv. Lenart. Poverjenik: Janžekovič Josip, župnik. — *Dr. Kroneogel Jos.* (1043), c. kr. nadv. — Novi udje: Beloglavec Mar., Čapla Mar., Fras Fr., Gorjup Andr., Groznik Fr., Irgolič Fr., Klobasa Fr., Kramberger Jožefa, Kramberger Mar., Kukovec Fr., Leopold Jera, Letnik Ign., Lorber Fr., Matjašič Fr., Murko Mar., Pečuh Al., Polanec Marko, Pučko Eliz., Senica Fr., Senčar Mar., Senekovič Anton., Špešič Neža, Tomažič Alojz., Trafenik Ter., Teht Anton., Taužič Anton., Vogrin Ivana, Weingerl Jož., Welna Ivana, Zemljič Konr., Zemljič Mar., Zorko Jož., Zugman Sim. (P. Sv. Lenart na Štaj.) 1+148=149

Marija Snežna. Poverjenik: Lah Martin, župnik. — *Bresnik Vorih* (1136). — Novi udje: Baša Mat., Ferk Kar., Ferlinc Mar., Hanžič Leop., Knuplež Magd., Kurnik Marija, Krisper Frančiška, Klauzner Fr., Kocpek Urša, Lah Matilda, Majhenič Jan., Mihelič Tom., Nikl Jan., Peserl Barb., Pohorec Rud., Perko Anton., Reisp Mar., Srečič Miha, Saletinger Ana, Škofič Magd., Stankar Jožef, Teskač Kristina, Valentan Mart., Vršič Terez., Weber Fr., Lorenčič Mar., Lorber Ana, Škof Cec., Škofič Marija, Peklar Roza, Toplak Ignacij. (P. Čmurek.) 1+108=109

Negova. Poverjenik: Bratkovič Fr., župnik. — *Štic Anton* (1407). — Novi udje: Eilec Mar., Ovček Jan., Slekovec Fr., Šipek Ivana, Vršič Fr., Wolf Eliz., Zaner Mar. (P. Ivanjci.) 1+175=176

Sv. Rupert. Poverjenik: Pajtlar Iv., župnik. — Novi udje: Čuček Mat., Petrič Feliks, Caf Marija, Čeh Terez.; Domitar Liza, Fras Ivana, Murko Liza, Potočnik Mat., Slanič Terez., Živko Mar., Gregorin Anton., Janžek Ana. (P. Sv. Lenart v Slov. gor.) 135

Sv. Trojica. *Franciški samostan* (813), *Meznarič p. Nikolaj* (1643), *Rojs br. Ehrenfrid* (1869), *Dekliška Marij. družba* (965), *Mladen. Marij. družba* (1644), *Knjižn. šolska* (870), *Knjižnica III. reda* (964), *Bizjak Janez* (1047), *Čeh Jakob* (1135), *Ljubec Franc* (963), *Perko Leopold* (966), *Črnik Ivana* (1928), *Dobaja Marija* (1331), *Golob Ivana* (1050), *Kocbek Marija* (967), *Letnik Mar.* (1048), *Mlinarič Mar.* (2552), *Rozman Terezija* (1049). — Novi udje: Fras Fr., Greifoner Leop., Kos Ant., Ploj Feliks, Žel Ferd., Babusek Ter., Čirič Genov., Lešnik Mar., Majcenč Marija, Padovnik Ter., Pihler Mar., Ploj Ter., Potrč Mar., Rojko Marija, Simonič Mar., Siročič Mar., Sprincer Neža, Terstenjak Marija, Žel Antonija. (P. Sv. Trojica v Slov. gor.) 18+140=158

Število družnikov: 27 dosmrt. 1590 letnih = 1617.

11. Dekanija Ljutomer.

Ljutomer. Poverjenik: Barbič Mih. (2694), kaplan. — *Ozmeč Jož.* (1137), žpk.; *Lovrec And.* (2553), kaplan; *Topolnik Jan.* (1647), duh. v p.; *dr. Grossman Karol* (1793), odvet.; *Deška šola v Ljutomeru* (636), *Dekliška šola v Ljutomeru* (1051), *Zemljič Ivan* (1053), *Šola Cezanjenska* (1052), *Bratno društvo* (1485), *Šola Ovenska* (970), *Puconja Fr.* (1484) *Muršič Srečo* (783), *Škrobar Anton* (2556), *Semenič Ferd.* (2698). — Novi udje: *Bratno društvo* (2776), *Jutša Mar.*, *Nidorfer Roza*, *Ozmeč Alojz.*, *Blagovič Mart.*, *Vogrincec Mar.*, *Feuš Ivana*, *Ivanjšič Kat.*, *Vrbaniščak Elizab.*, *Slana Matija*, *Glavnik Fr.*, *Pučko Školastika*, *Kralj Fr.*, *Nedok Marija*, *Puklavec Magd.*, *Kolarič Iv.*, *Slavinec Iv.*, *Trstenjak Elizab.*, *Tigeli Pavel.* (P. Ljutomer.) 15+400=415

Sv. Juri ob Ščavnici. Poverjenik: Stuhec Franc, župnik. — *Belec bratje* (276), *Knjižnica šolska pri Sv. Duhu* (1929), *Kurja Jakob* (872), *Verač Fr.* (873), *Stuhec Fr.* (2315), *Grabar Fr.* (2488). — Novi udje: *Babič Ant.*, *Budja Franc*, *Bežik Eliz.*, *Čeh Ignacij*, *Domajnko Jož.*, *Fekonja Eliz.*, *Ferenc Ana*, *Grosman Franciška*, *Hodnik Iv.*, *Kreft Iv.*, *Košar Eliz.*, *Kegl Al.*, *Kuri Mar.*, *Kozar Jož.*, *Knez Mar.*, *Krauthaker Mat.*, *Kocmut Jož.*, *Kegl Ana*, *Lupša Mar.*, *Lovrec Mar.*, *Marinič Alojz.*, *Mihelič Mar.*, *Ostro Mar.*, *Raušl Franč.*, *Rajh Matj.*, *Slavič Elizabeta*, *Vrbanič Marija*, *Vrzel Terezija.* (P. Sv. Juri ob Ščavnici.) 6+307=313

Kapela. Poverjenik: Meško Mart., župnik. — *Lončarič Jož.* (1930), kaplan; *Knjižn. farnih mladenčev* (816), *Knjižnica farnih deklet* (317), *Knjižnica občine Očeslavske* (318). — Novi udje: *Belak Ana*, *Črnjavič Kat.*, *Črnel Jan.*, *Divjak Franč.*, *Fekonja Jož.*, *Fekonja Mar.*, *Grosman Ter.*, *Jančar Katar.*, *Kralj Eva*, *Klemenčič Ter.*, *Knez Mar.*, *Kaučič Ana*, *Kovačič Jan.*, *Kegel Ign.*, *Korošec Jožef*, *Mauko Eliz.*, *Movrin Anton.*, *Poljak Jožef*, *Rajh Matj.*, *Rantaša Mar.*, *Rihtarič Mar.*, *Rantaša Mar.*, *Senčar Mar.*, *Srt Mar.*, *Simonič Mar.*, *Stelcl Mar.*, *Safarič Jož.*, *Safarič Tomaž*, *Vaupotič Mar.*, *Zemljič Mar.*, *Žinkovič Kat.* (P. Radenci.) 4+228=232

Sv. Križ pri Ljutomeru. Poverjenik: Wetzel Josip (1483), župnik. — *Ostré Fran* (2557), kaplan; *Ovetko Fr.* (1794), *Korošak Matija* (1566), *Ostro Alojz* (2620), *Slana Jern.* (605), *Safarič Mat.* (782), *Šijanec Julija* (2443), *Štampar Janez* (2621), *Stuhec Anton* (2622), *Žajdela Al.* (2102). — Novi udje: *Zacherl Fridika*, *Alatič Mar.*, *Cvetko Fr.*, *Heric Alojz.*, *Herbst Anton.*, *Horvatič Rud.*, *Kunčič Mar.*, *Prelog Mar.*, *Pučko Ant.*, *Petovar Jan.*, *Stibilar Al.*, *Topolnjak Ivanka*, *Weiß Al.*, *Zmazek Alojzija.* (P. Križovci.) 11+341=352

Mala Nedelja. Poverjenik: Kolarič Jož., župnik. — *Mihalič Vinc.* (1872). — Novi udje: *Suhač Franc* (2771), *Kump Matija*, *Vrbnjak Jožef*, *Muhič Ivanka*, *Rakuša Janez*, *Terstenjak Franc*, *Markoja Iv.*, *Kosi Jož.*, *Vrbnjak Mar.*, *Rudolf Mat.*, *Svaro Marija*, *Praviček Marija*, *Meznarič Franc*, *Stefanič Marija*, *Majcen Roza.* (P. Mala Nedelja.) 2+185=187

Sv. Peter pri Radgoni. Poverjenik: Osenjak Mart., župnik. — *Dr. Simonič Franc* (546), c. kr. kustos v p.; *Leskošek Juri* (1482), *Roškar Martin* (969). — Novi udje: *Bračko Ter.*, *Dirnplatz Jožef*, *Duh Terezija*, *Hojs Ivana*, *Horvat Fr.*, *Horvat Mar.*, *Kalan Janez*, *Klemenčič Janez*, *Kolar Liza*, *Lipič Antonija*, *Opnik Jan.*, *Paluč Jož.*, *Spendir Liza*, *Veberič Jan.*, *Vrbanič Barb.*, *Zadravec Vincenc*, *Zemljič Janez.* (P. Radgona.) 3+335=338

Verželj. Poverjenik: Janžeković Lovr., župnik. — Novi udje: *Cajnkó Franca*, *Janežič Mar.*, *Kosi Ant.* (P. Križovci.) 62

Število družnikov: 41 dosmrt. 1807 letnih = 1848.

12. Dekanija Marenberg.

Marenberg. Poverjenik: Hecl Avgust, dekan. — *Verselak Mart.* (2489), kaplan. (P. Marenberg.) 1+22=23

Sv. Ožbalt. Poverjenik: Lorenčič Vinko, župnik. — *Vraber Fr.* (660). — Novi udje: *Körbler Ant.*, *Munda Marj.*, *Pušnik Ant.*, *Vollmeier Mar.* (P. Brezno.) 1+30=31

Brezno. Poverjenik: Volčič Mirosl., župnik. — Novi udje: *Kališnik Alojz.*, *Lampret Iv.*, *Namestnik Fr.*, *Pušnik Fr.*, *Ramsak Jožef*, *Smrečnik Janez*, *Sollero Marija*, *Vezovnik Rupert*, *Vratar Roza.* (P. Brezno.) 75

Muta. Poverjenik: *Hurt Franc* (961), župnik. — Novi udje: *Stahér J.* (P. Muta.) 1+34=35

Remšnik. Poverjenik: *Podvinski Anton* (1468), župnik. — Novi udje: *Golob Cec.*, *Mazgan Anton.*, *Prasnic Antonija.* (P. Marenberg.) 1+75=76

Število družnikov: 4 dosmrt. 236 letnih = 240.

13. Dekanija Maribor levi dravski breg.

Maribor. Stolna župnija. Poverjenik: Moravec Fr., kor. in stolni župnik. — *Dr. Napotnik Mihael* (582), ekscelencia, knežof; *dr. Kovačič Franc* (1796), prof. bogosl.; *Petelišek Mart.* (1993), verouč.; *dr. Tomažič Ivan* (1782), kn.-šk. dv. kapl.; *Kociper Iv. Ev.* (1870), c. kr. prof.; *Rezman Al.* (2619), kor. vikar; *Kat. društvo rokodelskih pomočnikov* (974), *Zavod šolskih sest.* (139) *Mecenis Jeronima* (1222), *Markuš Karolina* (875), *Majcen Vinko* (2003), *Marin Anton* (2074). — *Majcen Gabriel*, c. kr. prof. v p. — *Dr. Rosina Franc* (1833). — Novi udje: *Arhar Ant.*, *Cvet Anton*, *Karba Al.*, *dr. Turšič Ivan.* (P. Maribor.) 13+87=100

Predmestna župnija Mat. Milosti v Mariboru. *Franciški samostan* (876). — *Korošec o. Severin* (815), gvard.; *Rottmann o. Klarus* (1795), *Perc o. Filip Ben.* (962), *Šolska knjižn. v okr. sod.* (2163); *dr. Pipuš Rad.* (1129), odv.; *Družovec Jož.* (1045), *Horvat Anton* (2078), *Müller Mar. Klara* (1121), *Gselman Ana* (1724), *Tomažič Elis.* (1567), *Dragoner Neža* (1933), *Pogurc Fr.* (2270), *Knjižnica III. reda sv. Franč.* (1138), *Šola v Karčevini-Leitersberg* (671), *Erjavec Franciška* (2623). — Nova udi: *Vohl Alojzija*, *Žajdela Franc.* (P. Maribor.) 16+141=157

Bogoslovje v Mariboru. Poverjenik: *Dr. Matek Mart.*, stolni kan., ravn. bogosl. — *Janežič Rudolf* (1466), st. kanonik in spirit.; *dr. Medved Ant.* (820), c. kr. gimn. prof.; *dr. Somrek Jožef* (1922), prof. bog.; *Knjižnica semeniška* (52); *Pondelak Marija* (2004). — Novi udje: *Moric Adolf*, *Babšek Jož.*, *Glavnik Franc*, *Greif Ivan*, *Mikolič Jurij*, *Pavlič Al.*, *Skuhala Al.*, *Tomažič Ant.*, *Kraut Pavla*, *Reiger Ter.*, *Dobravc Pavla*, *Šlik Ana.* (P. Maribor.) 5+73=78

Sv. Barbara pri Vurbergu. Poverjenik: *Mihalič Josip*, župnik. — *Pehan Neža* (1874), *Dvoršak Tom.* (1646), *Weingerl Miha* (2204). — Novi udje: *Krajnc Mar.*, *Nezman Al.*, *Nezman Fr.*, *Ribič Mar.*, *Zorko Antonija.* (P. Sv. Barbara pri Mariboru.) 3+130=133

Gornja sv. Kungota. Poverjenik: *Kos Mih.*, (2555), župnik. — Novi udje: *Lah Mar.*, *Harič Karol*, *Saucer Kunigunda*, *Kranjc Elizabeta.* (P. Gornja sv. Kungota.) 1+42=43

Kamnica. Poverjenik: *Novak Ant.*, župnik. — *Bajt Fr.* (307). — Novi udje: *Hecl Jan.*, *Hojnik Jož.*, *Pahner Jan.*, *Serak Jan.*, *Ambrož Ter.*, *Flucher Mar.*, *Fišer Marija*, *Moškon Jožef*, *Ravnjak Julijana*, *Ravnjak Ivana*, *Reiter Matilda*, *Večernik Mar.*, *Jurič Mar.*, *Klinar Cecilija.* (P. Maribor.) 1+99=100

Sv. Križ pri Mariboru. Poverjenik: *Kocbek Anton*, župnik. — *Hlebič Jan.* (1932), c. klj.; *Gahnder Filip in Neža* (1835), *Hauptman Janez* (972), *Hauptman Anton* (816), *Hauptman Vek.* (874), *Tepeh Jan.* (2487). — Novi udje: *Pajtlar Mat.*, *Cernko Julij*, *Hrastnik Roza*, *Kopar Ter.*, *Remšak Ter.*, *Smolnik Ant.*, *Krančan Brigita.* (P. Gornja sv. Kungota.) 6+94=100

Sv. Marjeta ob Pesnici. Poverjenik: *Frangelj Jern.*, župnik. — Novi udje: *Bezjak Jan.*, *Cep Fr.*, *Kurnik Ant.*, *Purgaj Marija*, *Rola Mat.*, *Valentan Al.* (P. Sv. Marjeta ob Pesnici.) 108

Sv. Martin. Poverjenik: *Lajšič Ant.* (1990), župnik. — *P. Vurberg pri Ptuj.* 1+120=121

Sv. Peter pri Mariboru. Poverjenik: *Štraki Matej*, župnik. — Novi udje: *Dekliška Marijina družba* (2784), *Samostanska šola* (2785), *Ornik M.*, *Fras Ant.*, *Fras J.*, *Brliš J.*, *Brliš M.*, *Gumzej Ivan*, *Hadner B.*, *Kaloh Anton*, *Msako M.*, *Purgaj R.*, *Rajšp M.*, *Šuberger R.*, *Tajhman J.*, *Toplak Katar.*, *Tršavec H.*, *Pezdišek J.* (P. Maribor.) 2+151=153

Selnica. Poverjenik: *Ciuha Ferd.* (1723), župnik. — Novi udje: *Bečela Ant.*, *Cehner Iv.*, *Dimer Barb.*, *Fras Mar.*, *Fric Ant.*, *Glazer Albina*, *Glazer Al.*, *Golja Iv.*, *Gutmaher Andrej*, *Hartman Marija*, *Javernik Ana*, *Kašman Pet.*, *Kosl Marija*, *Krejan Ignacij*, *Lavrenčič Jul.*, *Marčič Mar.*, *Možič El.*, *Muršič Ana*, *Namestnik Mar.*, *Pečovnik Mar.*, *Pušnik Urš.*, *Ramot Mih.*, *Reš Ter.*, *Savperl Jan.*, *Skrabl Juri*, *Valher Jan.*, *Weingerl Mar.*, *Večernik Elizabeta*, *Zafra Marj.* (P. Selnica.) 1+143=144

Število družnikov: 49 dosmrt. 1188 letnih = 1237.

14. Dekanija Maribor desni dravski breg.

Sv. Magdalena v Mariboru. Poverjenik: *Stergar Ant.* (2205), provizor. — *Sušnik Jan.* (861), župnik v p.; *Segula Fr.* (2624), kaplan; *Misijonska hiša sv. Jožefa v Studencih* (1487); *Janko Ant.* (1231), *Živko Feliks* (1780). — Novi udje: *Beloglavec Matilda*,

Fingušt Jan., Gabrovec Anton., Gričnik Jak., Grmek Stanislava, Guliš Vladimir, Horvat Vinc., Jurinec Julij., Kek Ana, Kozar Julij., Mandl Mar., Meško Jak., Nendl Andr., Pucanja Mar., Svenšek Mar., Valner Marija. (P. Maribor.) 6+117=123

Devica Marija v Puščavi. Poverjenik: *Zrnko Gašpar* (2130), župnik. — *Ljud. učilnica* (622), *grof Zabeo Alfons* (881), *markiza Buzzaccarini Pija* (1140); *Korman Jos.* (975), *cerk. ključ.*; *Korman Janez* (1141), *Kraner Lenart* (715), *Hostnikar Mihael* (355), *Pavlič Gašp.* (1836), *Tomazi Mih.* (1057), *Korman Jula* (1488), *Sparšnik Marjeta* (2237), *Kerlatec Marija* (2269). — Novi udje: Karničnik Jan. ml., Karničnik Pet., Korman Julij., Perše Adam, Urnat Jos., Butalen Alojzija, Guldenbrein Ferd., Hauptman Ter. ml., Karničnik Maks, Krajnc Ant., Švigel Jula, Timovšek Marija, Urh Mar., Urnat Marija. (P. Sv. Lovrenc nad Mariborom.) 13+94=107

Lembah. Poverjenik: *Bračič Andrej*, župnik. — Novi udje: Knechtl Mar., Marinšek Jan., Murko Mar., Zunkovič Neža, Očko Liza, Tarkuš Eliz., Šauperl Mar., Kaube Katar., Kozjak Jožefa, Schuster Štef., Butolen Terez., Rafolt Terezija, Glaser Apol., Tarkuš Neža. (P. Bistrica pri Mariboru.) 84

Sv. Lovrenc v Puščavi. Poverjenik: *Kuk Jož.* (2749), kaplan. — *Roženovska bratovščina* (130), *Urbanc Jakob* (125), *Švajger Jan.* (128), *Kasnjak Ant.* (123), *Viltušnik Tom.* (878), *Škerbinjek Jul.* (879), *Homer Kuna* (1226), *Pajtlar-Grubelnik Marija* (1409), *Pavlič Jak.* (2486), *Šolska knjižn.* (131). — Novi udje: Brezočnik Mar., Dover Elizab., Gosak Julij., Jäger Terezija, Pušnjak Mirko, Podlesnik Jož., Wimer Alojzij, Vobovnik Frančiška. (P. Sv. Lovrenc nad Mariborom.) 11+93=104

Ruše. Poverjenik: *Burcar Bož.* (244), župnik. — *Župnijska šola* (275), *Sernec Franc* (245). — Novi udje: Fritz Rotija, Janko Fridolin, Kavran Alojzija, Kramberger Mar., Kramer Mar., Miglič Mar., Mušič Alojz., Pajnik Konr., Pečovnik Jožefa, Podlesek Karol., Repolusk Gabriela, Robič Mar., Seifried Mar., Šbeg Veron., Stanc Al., Zakeršnik Julij., Zunko Rud. (P. Ruše.) 3+139=142

Število družnikov: 33 dosmr. 527 letnih = 560.

15. Dekanija Nova cerkev.

Nova cerkev. Poverjenik: Dr. Gregorec Lavoslav, kan., dekan. — *Pučnik Ant.* (2438), kaplan; *Dekliška Marijina družba* (1227), *Šolska knjižnica* (1228), *Zupan Jakob* (408). — Novi udje: Arlič Neža, Bračič Barbara, Cehner Jan., Dokler Ivana, Jamnišek Florijan, Količ Mihael, Kok Ivan, Kruhar Franc, Mastnak Ema, Operčkal Jož., Padar Pavla, Pavšer Marija, Polak Marija, Ramšak Ivana, Razgor Marija, Selčan Zofija, Senič Jož., Slapnik Katarina, Strajnsak Frančiška, Silih Matilda, Umek Ana, Zidar Karol, Zupanek Janez, Žurej Mihael. (P. Vojnik.) 4+114=118

Črešnjice. Poverjenik: Kociper Rudolf, župnik. — Nov ud: Kračun Martin. (P. Vojnik.) 19

Dobrna. Poverjenik: Žgank Ferd., kaplan. — *Posojilnica* (2107), *Kranjc Jožef* (2396). — Novi udje: Antloga Mar., Čerenak Luc., Dupelnik Ter., Grobelnik Mar., Krajnc Mar., Krajnc Franč., Kukovič Mar., Mastnak Mart., Podpečan Marko, Rebernik Maks., Štepihar Karol, Trnovšek Terez., Voršnik Štef., Zidar Roza, Flis Jožefa, Pungartnik Marija. (P. Dobrna.) 2+110=112

Frankolovo. Poverjenik: *Požar Alfons* (1719), župnik. — *Cečko Martin* (2271). — Novi udje: Jamnišek Jurij, Pintar Jožef, Hribšek Ivana, Hrovat Terezija, Kamenik Marija, Pec Jožefa, Založnik Marija. (P. Vojnik.) 2+70=72

Sv. Jošt. Poverjenik: *Letonja Franc* (2559), župnik. (P. Dobrna.) 1+14=15

Šmartin. Poverjenik: Ozvatič Franc, župnik. — Novi udje: Košir Valentin, Košir Jan., Komplet Jože, Krajnc Anton., Krulec Feliks, Medved Hel., Ograjšek Ana, Pečnik Roza, Podgoršek Jože, Ramšak Elizabeta, Rotar Ana, Strenčan Helena, Topolac Antonija, Zajc Jožefa, Zupanek Alojzij. (P. Sv. Martin pri Celju.) 94

Vitanje. Poverjenik: Musi Jože, župnik. — Novi udje: Kmečka hranilnica, Kotnik Jernej, Kušar Konrad, Križnik Helena, Malec Ignac, Založnik Terezija. (P. Vitanje.) 91

Vojnik. Poverjenik: Potovšek Jož., župnik. — *Gabrov dom* (170), *Košuh Jak.* (445), *Zagašan Davorin* (2448). — Novi udje: Pregelj Ciril, učit., Samec Ign., c. klj.; Strel Ana, Košec Martin, Kramaršek Peter, Prevornik Ivana, Ribič Ana, Samec Jožefa. (P. Vojnik.) 8+210=213

Število družnikov: 12 dosmr. 722 letnih = 734.

16. Dekanija Ptuj.

Mestna nadžupnija v Ptuj. Poverjenik: *Toplak Jož.* (2554), vikar. — *Komotar Jožefa* (388). — Nov ud: Dr. Senčar Matej. (P. Ptaj.) 2+51=53

Sv. Peter in Pavel v Ptuj. Poverjenik: Povoden p. Norbert, župnik. — *Vakselj p. Pij* (663), kaplan; *Brenčič Mihael* (2485), drž. posl.; *Colnarič Janez* (2397), *Skaza Ignac* (2272), *Wehr Fr.* (1839). — Novi udje: Belšak Martin, Kralj Marija, Kramberger Marija, Vak Franc. (P. Ptaj.) 5+303=308

Sv. Andraž. Poverjenik: Očgerl Jak., župnik. — *Dr. Jurtela Franc* (886), *Ljudska šola* (639). — Novi udje: Anželj Konrad, Fekonja Al. ml., Horvat Fr., Kovačec Mart., Lovrec Tom., Salamon Mart., Firbas Neža, Germin Ivana, Kovačec Mar., Lovrec Terez., Stramič Mar., Šegula Mar., Šijanec Konr., Golnar Jož., Fras Ljudm., Njivar Mar., Pukšič Fr., Suhač Konrad, Golob Terez., Firbas Ciril, Ljubec Ignac, Lovrenčič Franc, Hrga Lovrenc. (P. Sv. Andraž v Slov. gor.) 2+106=108

Hajdina. Poverjenik: Toman Jan, župnik. — *Zorko Melh.* (1469), kaplan; *Lasbajer Janez* (1988), obč. red. — Novi udje: Osenjak Rudolf, Bezjak Boštjan, Gorečnik Liza, Ritonja Marija, Anželj Fr., Mahek Ana, Lesjak Marija, Neubauer Ludovik, Zupančič Tonačka, Brodnjak Terezija, Kureš Marija, Windiš Marija, Pukšič Marija, Kolednik Franc. (P. Ptaj.) 2+223=225

Sv. Lovrenc. Poverjenik: *Sinko Jožef* (968), župnik. — *Vojak Anton* (1060), organ.; *Repič Jožef* (1342), *Vnuh Franc* (1934). — Novi udje: *Škof Franc* (2734), kaplan; *Jesih Tomaž*, *Korenjak Fr.*, *Majerič Jan.*, *Mohorič Jan.*, *Janžekovič Jan.*, *Plohl Fr.*, *Glazer Sim.*, *Krajnc M.*, *Lajh M.*, *Ljubec M.*, *Sok M.*, *Cizerl Jul.*, *Kajnih M.*, *Klajzer Neža*, *Lovrec Ana*, *Murko M.*, *Pfeifer M.*, *Sek M.*, *Toplak M.*, *Žavec M.*, *Žmauc M.*, *Kozelj Jan.*, *Majcen Jan.*, *Majcen Franc*, *Vojak Franc*, *Matjašič Roza*, *Žmauc Julijana*. (P. Juršinci.) 5+195=200

Sv. Marjeta. Poverjenik: *Suta Vekoslav* (1344), župnik. — *Janžekovič Fr. ml.* (1570). — Novi udje: Cizerl Fr., Črešnik Mart., Čuš Fr., Horvat Jože, Kolarič Jože, Kosec Fr., Poplatnik Franc, Trunk Jože, Brodnjak Mar., Janžekovič Mar., Kelenc Mar., Petek Neža, Preac Mar., Pukšič Neža, Savec Gera, Pukšič Mar., Trunk Ivana, Zamuda Roza, Grubič Frančiška. (P. Sv. Marjeta pri Moškanjcih.) 2+211=213

Sv. Marko. Poverjenik: *Skuherský Leopold*, župnik. — *Farni mladeniči* (249), *Farna dekleta* (250), *Farna šola* (248), *Feguš Marija* (2005), *Kolarič Otil.* (2006), *Kovačič Jožef* (2560), *Strelec Mar.* (1912), *Zemljarič Ivana* (2092). — Novi udje: Bezjak Antonija, Bezjak Fr., Cimerman Gera, Cimerman Terez., Černivec Štef., Dokl Liza, Furbos Genovefa, Habjančič Roza, Herga Marko, Ivanuš Roza, Korošec Fr., Kosec Fr., Kristovič Ana, Kukovec Mar., Lah Mar., Meglič Ana, Obrat Genovefa, Pešec Gera, Plohl Mar., Roškar Alojzija, Roškar Fr., Strelec Ter., Štrafela Genov., Štrafela Fr., Smigoc Mar., Vidovič Sim., Veršič Fr., Zelenik Mar., Zemljarič Jan., Kostanjevec Jan., Pinterič Liza. (P. Ptaj.) 8+171=179

Polensak. Poverjenik: *Poplatnik Josip* (1645), župnik. — Novi udje: Nedeljko Jož., Čuš Ign., Rojht Terezija, Njivar Franc, Šilak Mar., Petek Al., Osebek Ožbolt. (P. Juršinci.) 1+79=80

Sv. Urban. Poverjenik: *Tomančič Janez*, župnik. — *Ogradi Ivan* (1037), kaplan; *Urbanska učilnica* (430). — Novi udje: Bračič Jož., Irgl Fr., Leber Fr., Sešerko Jož., Toplak Jera, Arnuš Marija, Malek Janez, Voglar Ana, Brunčič Alojzija, Ogrizek Franc. (P. Sv. Urban pri Ptuj.) 2+127=129

Vurberg. Poverjenik: Kokej Alojz, župnik. — Novi udje: Korošec Marija, Lesjak Marija, Minih Ema, Zorec Marija. (P. Vurberg pri Ptuj.) 110

Število družnikov: 29 dosmr. 1576 letnih = 1605.

17. Dekanija Rogatec.

Rogatec. Poverjenik: Šalomon Frančišek, dekan in nadžupnik. — *Fideršek Juri* (1061), *Kitak Anton* (818), *Kitak Jožef* (976), *Kitak Juri* (2274), *Polajžer Terezija* (2389). — Novi udje: Rozgaj Anton, kaplan; Bukšek Mar., Gluhak Jož., Haložan Terez., Kitak Fr., Kitak Zofija, Korez Al., Nežmah Marija, Ozvaldič Štef., Petanec Alojz, Pirtovšek Jožef, Plavčak Marija, Zupan Franc. (P. Rogatec.) 5+135=140

Sv. Ema. Poverjenik: Plepelec Jožef, župnik. — *Kos Jož.* (1843), *Župnijska knjižnica* (251). — Novi udje: Hedžet Franc, c. kr. stražm.; Očepek Jakob, Anderlič Amalija, Grobin Marija, Kovačević Zora, Otorepec Liza, Peperko Marija. (P. Pristova.) 2+113=115

Sv. Florijan. Poverjenik: Bukovšek Ant., župnik. — Novi udje: Beg Lovrenc, Butolen Mar., Colnarič Ant., Colnarič Andr., Drogenik Vinc., Janžek Jož., Jeza Mar., Kamenšek Jul., Kunstek Jernej, Krošl Jernej, Kunstek Jan., Lončarič Neža, Ozvaldič Mar., Pirš Anton, Polajžer Jera, Plavčak Anton, Plavčak Mat., Stojšek Neža, Ros Mar., Sedenik Marija, Strašek Neža, Škrabl-Jagušičeva, Škrabl Anton, Trafenik Ivana, Žerak Marija, Terčič Marija. (P. Rogatec.) 82

Kostrivnica. Poverjenik: Višnar Fr., župnik. — Novi udje: Bratuša Mica, Čebular Mica, Čonček Jožef, Grošek Mar., Grof Mar.; Gregel Anica, trg.; Hrap Jož., Jančič Jera, Jančič Julija, Kit Al., Lovrenčak Roz., Majavšek Cec., Mraz Ana, Ogrizek Mar., Poženel Marija, Sterniša Marko, Zobec Franc, Zobec Terezija, Žagar Urša, Polajžer Jožefa. (P. Podplat.) 128

Sv. Križ. Poverjenik: *Korošec Franc* (866), nadžupnik. — *Cerjak Fr.* (1489), kaplan; *Šolska knjižnica* (279). — Novi udje:

Prah Ant., trg.; Čokl Frid., Hrepevnik Jož., Lipnik Maks, Ogrizek Mirosł., Osek Jan., Pušnik Jan., Škrabl Jan., Bek Mica, Berk Ana, Berk Jožefa, Berk Julijana, Boezio Brigita, Čmerek Barbara, Drovnik Jera, Drovnik Terez., Egegartner Barba, Gobec Ivana, Janžek Anton., Junež Barba, Krajnc Katarina, Krumpak Uršula, Krumpak Urša, Kužner Mica, Plevčak Helena, Prah Angelina, Prah Barba, Skala Rozalija, Strašek Mica, Šket Neža, Šket Roza, Škrabl Jožefa, Tadin Barba, Zupanc Mica.

(P. Rogaska Slatina.) 3+302=305

Sv. Peter na Medvedovem selu. Poverjenik: Gomilšek Fr. Sal., župnik. — Novi udje: Grobin Ema, Hajnšek Klara, Kregar Simon, Orač Liza, Vrbovšek Apolonija. (P. Podplat.) 170

Sv. Rok ob Sotli. Poverjenik: Ivanc Ivan, župnik. (P. Rogatec.) 61

Stoprce. Poverjenik: Širec Janko, župnik. — *Galun Štef.* (2174). — Novi udje: Adam Jožef, Jernejšek Ant., Kodrič Ivanka, Kolar Marija, Kolar Marija, Korez Otilija, Polajzer Simon. (P. Rogatec.) 1+74=75

Žetale. Merkuš Anton (540), župnik. (P. Žetale.) 1

Število družnikov: 12 dosmr. 1065 letnih = 1077.

18. Dekanija Stari trg.

Stari trg. Poverjenik: Šlander Ant., kanonik. — *Rabusa Jakob* (2007), kaplan; *Sola starotrska* (1798), *Uršej Franc* (1572). — Novi udje: Breznik And., Kamnik Vinc., Logar Anton., Nadles Jakob, Rahtel Liza, Ribič Marija, Steharnik Antonija. (P. Slov. Gradec.) 3+135=138

Dolšč. Poverjenik: Ulčnik Martin, župnik. — *Suler Mar.* (1044). — Novi udje: Črep Ter., Grobelnik Mar., Kimperk Terez., Kričaj Mar., Mave Al., Mutnik Pavlina, Ošlak Hel., Potočnik Fr., Verbotten Mar. (P. Mislinja.) 1+70=71

Št. Ilj pod Turjakom. Poverjenik: Roškar Davorin, župnik. — *Solska knjižnica* (1799), *Uršej Gregor* (1491). — Novi ud: Krof Alojzij. (P. Mislinja.) 2+104=106

Št. Jan pri Sp. Dravogradu. župnijska knjižnica. — Novi ud: Arauš Helena. (P. Meža ob Dravi.) 30

Šmartin pri Slov. Gradcu. Poverjenik: Lenart Ivan (850), nadžupnik. — *Zavodnik Val.* (1726), *Blagotinšek Mar.* (2008). — Nova uda: Kotnik Jožefa, Mrzel Hel. (P. Slov. Gradec.) 3+113=116

Sv. Miklavž. Poverjenik: Vračun Franc, župnik. — *Strgar Tom.* (640), *Strgar Ludovik* (2625). — Novi udje: Tušnik Štefan, Rotovnik Fortunat, Andreje Ant., Cvikl Franca, Verdnik Jospina, Rotovnik Liza. (P. Slov. Gradec.) 2+42=44

Pameče. Poverjenik: Jurko Ivan, župnik. — *Arnečič Pavel* (1650), *Sola* (2168), *Vrhnjak Ivan* (1573). — Novi udje: Črešnik Mar., Ferk Ana, Jeromel Amal., Ledinek Marija, Lorenci Helena, Marošek Jožefa, Poplazar Franč. (P. Slov. Gradec.) 3+55=58

Sv. Peter na Kronske gori. Poverjenik: Lom Franč., župnik. — Novi udje: Anđlin Alojzija, Bricman Peter, Ferarič Terezija, Jeromel Marija, Mrzdovnik Katarina, Navodnik Marjeta, Strgar F., Vodovnik Ana, Vodovnik Marija. (P. Meža ob Dravi.) 46

Podgorje. Poverjenik: Pečnik Franc (859), župnik. — *Sola* (2369). — Novi udje: Jevšnik Gašper, Košutnik Marija, Krivec Viktor, Lah Anton, Lenart Neža, Meh Ivana, Presečnik Antonija, Spanzel Mar., Strmčnik Magd. (P. Slov. Gradec.) 2+53=55

Razbor. Lesnik Filip. — *Glasečnik Jan.* (1410), *Glasečnik Mihael* (1800), *Pačnik Lenart* (1935), *Epšek Franc* (2682). — Novi udje: *Pačnik Pavel* (2723), Juvan Boštjan, Pačnik Jernej, Karničnik Marija, Potočnik Terez., Šmon Marija, Kavnik Marija, Rebernik Lina, Lesnjak Jul. (P. Slov. Gradec.) 5+28=33

Sela. Poverjenik: Erker Jožef, župnik. — Nova uda: Gostenčnik Mar., Svetec Just. (P. Slov. Gradec.) 23

Slovenj Gradec. Poverjenik: Jurko Ivan, provizor. (P. Slovenj Gradec.) 27

Sv. Vld nad Valdekom. Poverjenik: Repolusk Frid., župnik. — *Pustinek Juri* (486). — Novi udje: Aberšek Adolf, Legnar Fr., Javornik Mar., Krajnc Franca, Pastirk Mar., Škočaj Hel., Stinec Hel., Zajamšek Marj. (P. Mislinja.) 1+59=60

Število družnikov: 22 dosmr. 785 letnih = 807.

19. Dekanija Šaleška dolina.

Škale. Poverjenik: Rotner Ivan (1340), dekan. — *Hanžič Ivan* (2686), kaplan. (P. Velenje.) 2+164=166

Belevode. Poverjenik: Lassbacher Josip, župnik. — Novi ud: Golčnik Valentin. (P. Šoštanj.) 29

Sv. Ilj pri Velenju. Poverjenik: Kolar Anton, župnik. — Nova uda: Humar Jožefa, Miklavžin Terezija. (P. Velenje.) 96

Št. Janž na Pečl. Poverjenik: Gosak Fr., župnik. — Novi ud: Brecl Cecilija. (P. Velenje.) 82

Sv. Mihael pri Šoštanju. Poverjenik: Atteneder Jož., žpk. — *Golob Jakob* (979). — Novi udje: Berločnik Jožef, Bolha Al., Bolha Janez, Borovšek Mih., Čas Fr., Dobnik Fr., Florjanc Ivan,

Herlah Al., Koren Mart., Kumer Mart., Lekše Jan., Ločan Jožef, Ločičnik Fr., Peer Karol, Pirtošek Jan., Plazl Ant., Struel Jožef, Toter Fr., Brdnik Liza, Čujež Ana, Ferlin Ana, Goričnik Marija, Hleb Ant., Jelen Jožefa, Konovšek Ana, Koradej Mar., Mazej Mar., Novak Anton., Novak Mar., Paradiž Neža, Pirečnik Jožefa, Pušnik Anton., Tekavo Lucija, Veternik Neža, Vrhnjak Marija, Vrtačnik Ivana. (P. Šoštanj.) 1+199=200

Šmartin pri Saleku. Poverjenik: Cizej Fr. Sal., župnik. (P. Velenje.) 109

Zavodnje. Poverjenik: Rožman Jan., župnik. — Novi udje: Jelen Amal., Kavčnik Fr., Janžovnik Hel., Jelen Mar., Lipavšek Jožefa, Tamše Marija. (P. Šoštanj.) 44

Zgornja Ponikva. Poverjenik: Gorišek Iv. (1479), župnik. — Novi udje: Kos Al., Kotnik Mart., Rezman Iv., Jelen Jož., mlad. (P. Žalec.) 1+60=61

Število družnikov: 4 dosmr. 783 letnih = 787.

20. Dekanija Šmarje pri Jelšah.

Šmarje pri Jelšah. Poverjenik: Bohanec Iv. (971), dekan. — Novi udje: Milan Vanda, učit.; Stamberger Fr., vin. učit.; Škorjak Fr., Šafar Volbenk, Škorjak Ant., Nunčič Jož., Pevec Štef., Tacer Fr., Krapušek Štef., Pezdevšek Jož., Kovač Mart., Šket Juri, Novak Juri, Smeš Ant., Gunžer Ant., Škričič Alb., Ferlež Mart., Ringer Rajm., Plajhner Ant., Kegliš Mart., Šuc Iv., Germek Jož., Križnik Jan., Romih Anton, Šket Jak. st., Pelko Hen., Jagodič Antonija, Grabler Terez., Šumec Neža, Skale Barb., Čakš Mar., Vrečko Jos., Baštevc Terez., Drovnik Terez., Anderluh Eliz., Anderluh Marija, Jagodič Roz., Kovač Apol., Pilko Mar., Strašek Amal., Čanžek Mar., Golob Mar., Šket Adela, Vrešak Mar., Brglez Mar., Šramel Marija, Anderluh Ana, Pogelšek Ana, Kozar Mar., Jazbec Klara, Kumberger Mar., Solinc Liza, Artnak Mar., Šket Jož., Regoršek Maks, Vehovar Jul., Pilko Ter., Lorgar Mar., Dečman Amal., Tacer Roza, Tojanko Mar., Mlinar Cecil., Metličar Franč., Pobežin Mar., Jager Anton., Herič Jel. (P. Šmarje pri Jelšah.) 1+263=264

Dramlje. Poverjenik: Ogrizek Franc, župnik. — *Laubič Janes* (2273), načel. okr. šol. sv.; *Šket Alfonz* (693), zast. Vžaj., c. ključ. in trg.; *Jarnovič Neža* (1490). (P. Dramlje.) 3+118=121

Sv. Jurij ob juž. žel. Poverjenik: Mikuš Val. (1062), žpk. — *Deška šola* (2481), *Dekliška šola* (2482), *Sola na Blagovni* (2626), *Brglez Martin* (1571), *Čakš Franca* (2483), *Esenko Anton* (1668), *Trapečar Gašp.* (1825). — Novi udje: *Arlič Karol* (2755), kaplan; *Katol. bralno društvo* (2756), *Hranišnica in posojilnica* (2757); *Vrečko Marija*, učit.; *Borčnik Jožef*, Fendre Jan., Jezernik Franc, Spolonak Jernej, Straže Jož., Trepanc Jož., Zalar Andrej, Golob Mar., Kovačič Amal., Malgaj Neža, Rabuza Amal., Povalej Rozal., Soler Ter., Tovornik Fr., Ulaga Neža, Vovk Urš., Žvižaj Rozalija, Zupanc Helena. (P. Sv. Jurij ob juž. žel.) 11+206=217

Kalobje. Poverjenik: Kostanjevec Jož., župnik. — *Mras Otmar* (1532). (P. Sv. Jurij ob juž. žel.) 1+75=76

Sv. Martin na Ponikvi. Poverjenik: Ašič Maks, provizor. — *Mulec Fr.* (1725), *Marsidovšek Bogomil* (2561), *Podčedenski Mart.* (2627), *Sola na Ponikvi* (51). (P. Ponikva.) 4+168=172

Sladka gora. Poverjenik: Krajnc Martin, župnik. — *Kerš Franc* (1649), velepos. — Novi udje: Jančič Jak., Novak Anton, Salobir Juri, Brencan And., Gabršek Juri, Fajs Jan., Führer Martin, Lipavc Rajmund, Dobnik Karol, Papež Alojzij, Grajzl Marija, Štancer Ivana, Stiplošek Mar., Vrbošek Mar., Šolc Ivana, Svetelšek Neža, Novak Karol, Ogrinc Frančiška, Volavšek Rozalija, Drovnik Marija. (P. Šmarje pri Jelšah.) 1+70=71

Silvinica. Poverjenik: Kozinc Janes (890), župnik. — Nov, udje: Kukuvič Janes, Lavriha Mar., Bovha Amal., Bovha Jožefa, Bovha Neža, Jelenc Alojz., Kurnik Ljudm., Obrez Mar., Ozis Amal., Repec Mar., Salej Mica, Vrečko Neža, Tanšek Angela. (P. Silvinica pri Celju.) 1+72=73

Sv. Štefan. Poverjenik: Močnik Fr., župnik. — Novi udje: Najpridn. častilec presv. R. Tel., Najpridn. častilka presv. R. Tel., Bevc Jan., Pungaršek Ant., Tojanko Anton, Robič Rok, Čaharjas Anton., Metličar Mar., Palir Barba, Povalej Mar., Drovnik Mar., Košak Neža, Lesnika Jožefa, Obrez Jul., Taljan Mar., Zorko Ema, Zaberl Neža. (P. Šmarje pri Jelšah.) 93

Sv. Vid pri Grobelnem. Poverjenik: Ogulin Iv., kaplan. — Novi udje: Pogelšek Peter, Marš Ter., Čanžek Ter., Kokot Alojz., Marš Mart., Anderluh Jan., Leskošek Ter., Fidler Mar., Lisec Mar., Galuf Neža. (P. Grobelno.) 95

Zibika. Poverjenik: Jelšnik Ivan (1936), župnik. — *Solska knjižnica* (1875). — Novi udje: Posojilnica; Matko Liza, učiteljica; Flis Mih., Guzej Ant., Kočar Anton, Pezdevšek Florij., Pezdevšek Štef., Sirka Andr., Tanšek Rok, Andrešek Marija, Čanžek Ana, Knez Ter., Močnik Ter., Smole Mar., Šket Urš., Vračko Elizabeta, Andrešek Mar., Cverlin Lucija, Čanžek Barb., Čokl Ema, Ferme Mar., Hajnšek Mar., Jager Ana, Kovačič Mar., Krašovec Amalija, Krašovec Anton., Krlhanko Jerica, Krlhanko Mar., Orač Ana, Smole Eliz., Smole Mar., Žolgar Mar. (P. Pristova.) 2+105=107

Zusem. Novi udje: Hrupej Cilika, Vouk Fr., Plevnik St., Golob Franc., Zlof Alojzija, Vrešak Franca, Škoberne Cilika.

(P. Loka pri Zusmu.) 23

Število družnikov: 24 dosmrt. 1288 letnih = 1312.

21. Dekanija Velika Nedelja.

Ormož. Poverjenik: Gliebe Andr., dekan in mestni župnik. (P. Ormož.) 182

Sv. Bolfenk. Poverjenik: *Zadravec Ivan* (887), župnik. — Novi ud: Trlič Ana. (P. Sv. Bolfenk pri Središču.) 1+90=91

Sv. Lenart. Poverjenik: *Zadravec Peter*, župnik. — Novi udje: Bec Jan., Hebar Eliz., Tušak Mar., Vozlič Kat., Slatič Fr., Prigl Fr., Čuš Osvald. (P. Vel. Nedelja.) 92

Sv. Miklavž pri Ormožu. Poverjenik: Časl Franc., kaplan. — Novi udje: Bobnariš Mar., Belec Julijana, Blagovič Fr., Bukovec Mar., Firšt Elizab., Jurkovič Fr., Jurkovič St., Krizanč Katarina, Močnik Mar., Majeriš Alojzija, Mlinariš Magd., Nerat Mar., Plohl Mar., Polanič Mar., Rubin Alojzija, Rizman Mihael, Sovič Matija, Zadravec Ana, Zorec Fr., Zemljič Elizabeta, Viher Jakob, Valpot Marija. (P. Sv. Miklavž pri Ormožu.) 128

Središče. Poverjenik: Cajnar Jakob, župnik. — *Keček Andrej* (1181), *Rudolf Alojzij* (1377), župnika v p.

(P. Središče.) 2+208=210

Svetinje. Poverj.: *Bratušek Fr.*, župnik. (P. Ivanjkovci.) 130

Sv. Tomaž. Poverjenik: *Zemljič Matija* (1931), župnik. — *Šola Runčka* (2009), *Horvat Anton* (2078), *Majcen Vincenc* (2003), *Matjašič Vincenc* (2351), *Meško Iv.* (1574), *Zemljič Tom.* (2077). — Novi udje: *Bratruša Alojzija*, *Drobnik Alojzija*, *Fekonja Jožefa*, *Himmelreich Anton.*, *Janžekovič Fr.*, *Magdič Anton.*, *Magdič Jožefa*, *Magdič Tom.*, *Majcen Fr.*, *Majcen Jož.*, *Majcen Mar.*, *Novak Gera*, *Pintariš Anton.*, *Postrak Ana*, *Rep Alojz.*, *Rep Mar.*, *Ritonja Hedv.*, *Ritonja Mar.*, *Slana Vinc.*, *Šeruga Lovro*, *Štuhec Jan.*, *Šulak Ivana*, *Tomanič Ana*, *Zmazek Barbara*, *Žagavec Marija*, *Kralj Marija*. (P. Sv. Tomaž pri Ormožu.) 7+244=251

Velika Nedelja. Poverjenik: Menhart Jakob, župnik. — *Trinkaš Ant.* (2480), *Krajnc o. Krizostom* (1907), kapl.; *Petovar Julijana* (1651), trg. — Novi udje: *Alt Mar.*, *Dovečar Mar.*, *Gavez Ter.*, *Hržiš Roz.*, *Kosi Ivana*, *Krabonja Jož.*, *Kosi Mar.*, *Novak Kat.*, *Novak Fr.*, *Petek Ivana*, *Ribiš Mar.*, *Sambolec Mar.*, *Viher Marija*, *Veselič Marija*. (P. Vel. Nedelja.) 3+198=201

Število družnikov: 13 dosmrt. 1272 letnih = 1285.

22. Dekanija Videm.

Brežice. Poverjenik: *Mešiček Jož.* (1126), dekan. — *Knjižnica franč. samostana* (2218); *Supan Ign.* (1937), učit.; *Vidmar Ivan* (2478), trg.; *Lipej Zlatica* (2479), *Lipej (roj Lipold) Ljudm.* (958). — Novi udje: *Zugčič Jurij*, žel. nadrevid.; *Kržan Fr.*, *Budin Ant.*, *Bratanič Mar.*, *Haring Mar.*, *Novak Ant.*, *Kodrin Mar.*, *Verstovšek Marija*. (P. Brežice.) 6+183=189

Artiče. Poverjenik: *Bolkovič Ant.* (1104), župnik. — *Blatnik Fr.* (1346), *Levak Jož.* (1712), *Cerjak Jožef* (2562). — Novi ud: *Aušič Franciška*. (P. Brežice.) 4+77=81

Bizeljško. Poverjenik: *Raktelj Rudolf*, župnik. — *Mras Iv.* 1695), *Šolska knjižn. v Sušici* (644), *Šolska knjižn. v Orešju* (645). — Novi udje: *Dr. Slavik*, c. in kr. polk. zdravn.; *Vrstovšek Zinka*, c. kr. poš.; *Frece Mart.*, *Frece Andr.*, *Kos Andr.*, *Zagore Iv.*, trg.; *Plivelič Beti*, sopr. fin. respic.; *Karničnik Mar.*, *Gorički Mar.*, *Gregorati Anton.*, *Kejher Ter.*, *Majcen Neža*, *Zniderič Ana*, *Nepužlan Jožefa*, *Pinterič Mar.*, *Rožer Mih.*, *Reiterič Neža*, *Krzančič Jožefa*, *Kovačič Mar.*, *Koren Franc.* (P. Bizeljško.) 3+197=200

Dobova. Poverjenik: *Pernat Ant.*, župnik. — *Šolska knjižnica* (1347). — Novi udje: *Blažević Mar.*, *Gasparin Mar.*, *Radanovič Terez.*, *Stajko Antonija*. (P. Dobova.) 1+147=148

Kapele. Poverjenik: *Presker Karol*, župnik. — *Cizel Ivan* (2110). — Novi udje: *Filipčič Martin*, *Kovačič Mih.*, *Stanič Jož.*, *Lukanc Ter.*, *Merslavič Mar.*, *Urek Mar.* (P. Dobova.) 1+117=118

Koprivnica. Poverjenik: *Doberšek Francišek*, župnik. — *Župevc Jož.* (2137). — Novi udje: *Bračun Jož.*, *Macur Mih.*, *Gorjup Mar.*, *Resnik Mar.*, *Sotošek Mar.* (P. Koprivnica.) 1+108=109

Pišce. Poverjenik: *Šrabočan Ant.* (1722), župnik. — *Župn. knjižnica* (90), *Jeršič Jož.* (650). — Novi udje: *Pšeničnik Anton*, *Filipčič Mar.*, *Sotlišek Mar.*, *Kostevc Ter.*, *Zupan Mar.*, *Kene Ang.*, *Rožman Anton.*, *Matjašič Mar.*, *Presker Ter.*, *Žgalin Alojz.*, *Žitnik Ant.*, *Presker Mar.*, *Koprivo Mar.*, *Kržan Marij.*, *Kostrevo Otilija*, *Sumrak Apolonija*. (P. Pišce.) 3+170=173

Rajhenburg. Poverjenik: *Gaberc Mart.*, kaplan. — *Samostan čč. oo. trapistov* (1802, 1876) (2 izt.), *Šola v Rajhenburgu* (2400), *Šola pri sv. Antonu* (2011), *Cerjak Jož.* (1652), *Stravs Mih.* (2341). — Novi udje: *Verško Jožefina*, učiteljica; *Cerjak Neža*, *Divjak Ana*, *Kozine Mar.*, *Stiplovšek Alojz.*, *Zemljak Vera*, *Kink Marija*, *Kral Franja*, *Žmavc Pavla*, *Sajevac Jož.*, *Glas Ana*, *Roštohar Jak.*;

Černe Nelka, *Repar Anton*, *Šurin Kristina*, *Sovdat Marija*, *Abram Marija*. (P. Rajhenburg.) 6+338=344

Sevnica. Poverjenik: *Rampré Franc.*, kaplan. — *Kozine Mart.* (1229). — Novi udje: *Canin Jos.*, *Gliha Ant.*, *Loschdorfer Konr.*, *Senica Jos.*, *Kramer Anton.*, *Baumkircher Jož.*, *Bobek Mar.*, *Brglez Matilda*, *Brinovar Mar.*, *Drstvenšek Fr.*, *Gabrič Fr.*, *Grivo Al.*, *Grobovšek Amal.*, *Ivnik Alojz.*, *Jurkovič Marija*, *Kajtna Ivan*, *Klemenčič Mar.*, *Krajnc Jan.*, *Pinoza Albert*, *Škrbinec Mar.*, *Spec Katarina*, *Šubij Neža*, *Zvegljič Jožefa*, *Zavišnik Martin*. (P. Sevnica.) 1+236=237

Sromlje. Poverjenik: *Turkuš Štef.*, župnik. — Novi udje: *Cvetko Mart.*, *Petan Ant.*, *Sotler Ter.*, *Zorčič Ana*, *Pečnik Mar.*, *Volčanjšek Ana*, *Šerbec Neža*, *Volčanjšek Mar.*, *Petan Cilka*, *Kolar Mar.*, *Omerzu Mar.*, *Černoš Neža*. (P. Sromlje.) 66

Videm. Poverjenik: *Verk Henr.*, župnik. — Novi udje: *Hlebec Jož.*, *Grobovšek Ant.*, *Čapon Jakob*, *Planinc Fr.*, *Gerjevič Anton*, *Colner Al.*, *Spiler Marka*, *Zvegljič Mat.*, *Vodišek Kar.*, *Tomšič Ter.*, *Župevc Zefa*, *Omerzu Mar.*, *Grubič Tončka*, *Mlekuš Neža*, *Sotler Zefa*, *Sotler Ana*, *Spiler Mar.*, *Zorko Mar.*, *Močan Ana*, *Baš Franc.*, *Cerjak Mar.*, *Colner Ter.*, *Rodman Hel.*, *Krevlj Neža*, *Rihli Mar.*, *Goliš Mar.*, *Pleterski Tončka*, *Umek Amal.*, *Sotošek Ter.*, *Omerzu Zefa*, *Kovačič Ang.*, *Fakin Ana*, *Sinkovič Marija*, *Umek Marija*, *Pleterski Mar.*, *Zdove Urša*, *Savnik Mar.*, *Planinc Ana*, *Lipar Mar.*, *Zorko Marija*. (P. Videm.) 133

Zabukovje. Poverjenik: *Stoklas Mat.*, župnik. — *Knjižnica farna* (171), *Alič Miha* (1035). (P. Sevnica.) 2+46=48

Zdole. Poverjenik: *Šoba Alojzij*, župnik. (P. Videm.) 76

Število družnikov: 28 dosmrt. 1894 letnih = 1922.

23. Dekanija Vuzenica.

Vuzenica. Poverjenik: *Arsenšek Alojzij* (865), dek. in nadžupnik. — *Umek Mihael* (2536), kaplan; *Jurčič Jos.* (521), vpok. dek. in nadžupnik; *Kresnik Lujza* (1877), trgovka; *Šolska knjižn.* (2085). (P. Vuzenica.) 5+45=50

Sv. Anton na Pohorju. Poverjenik: *Panič Jožef*, župnik. (P. Vuhred.) 26

Sv. Primož. Poverjenik: *Dvoršak Blaž* (2216), župnik. — Novi udje: *Lorenci Mar.*, *Pušnik Mar.*, *Uran Mar.*, *Bralno društvo*; *Peitler Jož.*, učit.; *Planinšec Mar.* (P. Vuzenica.) 1+13=14

Ribnica. Poverjenik: *Fiser Andr.*, župnik. — *Ribniška šola* (1348), *Mahor Janes* (166). — Novi udje: *Papotnik Mih.*, *Glazar Fr.*, *Ovčar Jer.*, *Grebenc Alojz.*, *Krenčan Ivana*, *Čas Ter.*, *Peteržinek Romana*, *Verhovnik Marij.*, *Kasper Ig.* (P. Ribnica.) 2+129=131

Trbonje. Poverjenik: *Šigl Jožef* (1056), župnik. — *Gostenčnik Luka* (2171). (P. Vuzenica.) 2+23=25

Vuhred. Poverjenik: *Hrašovec Henrik*, župnik. — Novi ud: *Hren Mihael*. (P. Vuhred.) 37

Število družnikov: 10 dosmrt. 273 letnih = 283.

24. Dekanija Zavrče.

Zavrče. Poverjenik: *Kralj Jos.*, dekan. — Novi udje: *Težak Fr.*, *Zakrajšek Jan.*, *Petrovič Lud.*, *Brodnjak Ant.*, *Kukec Franc.*, *Juršek Bl.*, *Kelo Vid.*, *Senica Mar.*, *Kokot Liza*, *Dolmač Alojzija*, *Roner Rozal.*, *Kelc Liza*, *Pintariš Ana*, *Vesenjak Julijana*, *Arbeiter Liza*, *Trančar Ana*, *Korotaj Mar.*, *Kokot Mar.*, *Furjan Luc.*, *Kokot Mar.*, *Fijačko Jera*, *Rožmarin Marjeta*, *Zuran Ana*, *Belšak Marija*, *Kokol Ter.*, *Vuzem Mar.*, *Belšak Liza*, *Ivančič Marj.*, *Notersberg Ter.*, *Vesenjak Liza*, *Fajfarčič Pet.*, *Badigam Mar.*, *Plajnsak Ozv.*, *Borak Katar.*, *Kostanjevec Anton*, *Vuzem Barbara*, *Juršič Angela*, *Cvetko Anton*. (P. Zavrče.) 203

Sv. Barbara v Halozah. Poverj.: *Vogrin Jan.* (1938), župnik. — *Basnik Janko* (2496), kaplan; *Mlakar Franc.* (745). — Nova uda: *Arbeiter Antonija*, *Rakuš Neža*. (P. Sv. Barbara v Halozah.) 3+150=153

Leskovec. Poverjenik: *Škamlec Ignacij* (1871), župnik. — Novi udje: *Bedrač Mar.*, *Lesjak Ter.*, *Mlošič Ivana*, *Orlač Amal.*, *Potočnik Mar.*, *Vidovič Ter.*, *Vindiš Eliz.*, *Bedrač Ivana*, *Drevenšek Jožefa*, *Emeršič Mar.*, *Gabrovce Fr.*, *Kozel Ana*, *Vindiš Ana*, *Vindiš Ana*, *Hvalec Jož.*, *Kmetec Ana*, *Topolovec Rozal.*, *Ciglar Julijana*, *Brašič Al.*, *Kozel Gera*, *Kozel Jan.*, *Kozel Ter.*, *Lesjak Al.*, *Lesjak Mar.*, *Merc Fr.*, *Petrovič Otil.*, *Vidovič Jan.*, *Zavec Mar.*, *Hentak Tomaž*. (P. Leskovec.) 1+187=188

Sv. Trojica v Halozah. Poverjenik: *Šalamun o. Bernardin* (949), kaplan. — Novi udje: *Drevenšek Juri*, *Vošnerič Matevž*, *Kolarič Jak.*, *Lozinšek Mat.*, *Sakelšek Fr.*, *Sprah Ant.*, *Sprah Juri*, *Širovnik Bl.*, *Vidovič Al.*, *Bedrač Marija*, *Fiser Liza*, *Gosak Ana*, *Jelen Liza*, *Lozinšek Jera*, *Marinič Mar.*, *Mlakar Mar.*, *Mlakar Mar.*, *Požar Mar.*, *Pulko Liza*, *Svenšek Mar.*, *Strudl Ter.*, *Safhalter Urša*, *Smigoc Mar.*, *Tominc Ana*, *Vaupotič Mar.*, *Vidovič Barb.*, *Vidovič Marija*, *Vidovič Terezija*, *Zajšek Terezija*, *Čafuta Anton*, *Klaurek Neža*. (P. Podlehnik.) 1+128=129

Sv. Vid pri Ptuj. Poverjenik: Svet p. Alfonz, župnik. — *Bedrač Magdalena* (2563). — Novi udje: Fleis Jan., Friedl Urša, Gabrovec Gera, Glazar Mar., Horvat Neža, Kurež Vid, Muzek Kat., Muzek Fr., Papež Neža, Rogina Kat., Rožman Liza, Šmigoc Jan., Skok Sim., Šimenko Bl., Sirovnik Mar., Tomanič Roza, Vidovič Mart., Vindiš Neža, Vindiš Amal., Friedauer Mar., Selinšek Ivana, Vindiš Kata. (P. Sv. Vid pri Ptuj.) 1+153 = 154

Število družnikov: 6 dosmrt. 821 letnih = 827.

Število vseh družnikov lavantinske škofije:
534 dosmrtnih, 26.503 letnih, vkup 27.037 udov.

4. Ljubljanska škofija.

1. Dekanija Cirknica.

Cirknica. Poverjenik: Juvanec Jožef, dekan. — *Ljudska šola na Rakeku* (694), *Opeka Mat.* (2012), *Steržaj Mar.* (634). — Novi udje: Erjavec Fr., Korče Jož., Urbas Fr., Vičič Fr., Brenčič Mar., Hren Anton., Hribar Mar., Iblančič Mar., Kebe Ivana, Krašovec Anton., Krašovec Mar., Logar Mar., Martinčič Ana, Martinčič Marj., Modic Mar., Obreza Mar., Rovnan Franč., Rožanec Mar., Steržaj Mar., Urbas Mar., Vidrih Neža. (P. Cerknica.) 3+177 = 180

Babno polje. Poverjenik: Černe Leop., župnik. — *Ljudska šola* (2188). (P. Stari trg pri Ložu.) 1+24 = 25

Begunje pri Cerknici. Poverjenik: Ježek Mat., župnik. — *Ljudska šola* (746), *Debevec Mat.* (2449). — Novi udje: Krašovec Gašper, Popek Mar., Popek Mar., Puc Mar., Stražišar Frančiška, Škerlj Ant., Turšič Fr., Tekavc Neža, Debevec Ivana, Ulaga Neža, Ule Ana, Žnidaršič Jan., Tavželj Ant., Meden Jurij, Obreza Mar., Opeka Jernej, Bonač Evgenija, Likovič Franc, Meden Jož., Tomšič Mih., Tomšič Terez. (P. Begunje pri Cerknici.) 2+90 = 92

Bloke. Poverjenik: Koritnik Jak., župnik. — *Turek Ant.* (1575). — Nova uda: Mulec Marija, Ivančič Jera. (P. Nova vas na Blokah.) 1+150 = 151

Grahovo pri Cerknici. Poverjenik: Wester Al., župnik. — *Hiti Matevž* (2564), *Sola v Grahovem* (631). — Nova uda: Blinc Justina, c. kr. poštarica; Šušteršič Marija. (P. Grahovo pri Cerknici.) 2+74 = 76

Lož. Prezelj Maks, trgovec. (P. Lož pri Rakeku.) 10
Planina. Poverjenik: *Lovšin Ivan* (2195), župnik. — *Knez Windisch-Gratz Ernest* (1577); *Kianita Franc* (1803), trgovec; *Čitalnica* (1146), *Ljudska šola* (1147). — Novi udje: Petrič Ter., Kobal Frančiška, Nagode Terezija. (P. Planina.) 5+60 = 65

Stari trg pri Ložu. Poverjenik: Kromar Ivan, župnik. — *Ljudska šola v Starem trgu* (1728), *Mulec Ivan* (1939), *Krebelj Peter* (716). — Novi udje: *Ljudska šola* na Gorenjem jezeru, Gospodarski odsek Bloška polica, Baraga Mat., Gerl Jak., Žnidaršič Fr., Bydlo Josipina, Janežič Jožefa, Mlakar Frančiška, Sepec Mar., Škerbec Marija. (P. Stari trg pri Rakeku.) 3+188 = 191

Sv. Trojica nad Cerknico. Poverjenik: Štrubelj Iv., župnik. — Novi udje: Knafeč Iv., Krašovec Jern., Krašovec Mat., Primožič Hel., Rudolf Franč., Tekavec Ivana. (P. Novavas pri Rakeku.) 53

Sv. Vid. Poverjenik: Pavlin Frančišek, župnik. (P. Begunje pri Cerknici.) 58

Unec. Poverjenik: Regen Jož., župnik. — Novi ud: Puntar Antonija. (P. Unec.) 64

Število družnikov: 17 dosmrt. 948 letnih = 965.

2. Dekanija Idrija.

Idrija. Poverjenik: *Arko Mihael* (724), dekan. — *Delavsko bralno društvo* (2014), *Kat. del. društva* (2691), *Likar Fr.* (1850), *Marijina dekl. društva* (2184), *Svetličič Franc* (621), *Zelenc Janez* (1940). — Novi udje: Uršulinski samostan, Car Iv., Jacoz Teodor, Jelinčič Zorko, Novak Janez, Pogačnik Ljubomir, Treven Karol, Ališ Jožefa, Bizjak Marija, Grum Marija, Jež Ana, Križič Ivana, Kunstelj Franca, Likar Kat., Miklavčič Julij, Mlakar Gabrij., Mravljje Franca, Primožič Franč., Repar Fr. (P. Idrija.) 7+352 = 359

Črni vrh. Poverjenik: *Abram Iv.* (2689), župnik. — *Solska knjižnica* (1148). — Novi udje: Bolčina Ant., Lampe Ant., Ozbič Anton, Šraj Marjeta, Trček Ana, Žgavec Jožef. (P. Črni vrh nad Idrijo.) 2+115 = 117

Godovič. Poverjenik: Jelenec Janez, župnik. — *Cigale Ivan* (1804). (P. Godovič.) 1+37 = 38

Gora nad Idrijo. Poverjenik: Likar Peter, župni upravitelj. (P. Idrija.) 35

Hotédršica. Poverjenik: *Jarec Al.* (1595), župnik. — *Solska knjižn.* (1098), *Jarec Marija* (1756). — Novi udje: Brus Fr., Brus Jan., Čuk Jož., Menart Alojz, Menart Frančiška, Merljak Ivana, Nagode Mar., Nagode Mar., Nagode Mar. (P. Hotédršica.) 3+69 = 72

Ledine. Poverjenik: Marješič Filip, župni upravitelj. — Novi udje: Jereb Franc, Seljak Alojzija, Bogataj Fr., Seljak Jan., Lapajne Ivana, Piro Janez. (P. Žirč.) 29

Spodnja Idrija. Poverjenik: Breitenberger Ign., kaplan. — *Supin Kar.* (2581), župnik; *Brus Mici* (2565). — Novi udje: Carl Neža, Carl Jera, Carl Franca, Car Franca, Gnezda Jož., Gnezda Katar., Jež Nežika, Jurjavčič Mar., Kavčič Mar., Kavčič Katarina, Kogej Mar., Kokelj Ana, Lapajne Jan., Novak Franč., Pavšič Ter., Petrič Katar., Peternel Ivana, Peternel Mar., Vidmar Neža, Črnologar Marija, Jereb Marija. (P. Idrija.) 2+133 = 135

Vojsko. Poverjenik: Kmet Janko, župni uprav. — *Ljudska šola* (1805). — Novi udje: Podobnik Jera, Ogrič Franč., Lapajne Frančiška, Špacapan Anica, Kuštrin Cecilija, Podobnik Barbara. (P. Idrija.) 1+60 = 61

Zavrac. Nova uda: *Miklavčič Janez* (2735), župni uprav.; Lazar Janez. (P. Idrija.) 1+43 = 44

Žiri. Poverjenik: Logar Jos., župnik. — *Grošelj Jan.* (2385), *Kavčič Franc* (2185), *Pečelin Matej* (2142), *Petrič Mohor* (2143). — Novi udje: Bogataj Ivana, Erznožnik Ant., Jereb Greg., Luznar Ivana, Mlinar Andrej. (P. Žiri.) 4+128 = 132

Število družnikov: 21 dosmrt. 1001 letnih = 1022.

3. Dekanija Kamnik.

Kamnik. Poverjenik: Primar Iv., kaplan. — *Lavrenčič Iv.* (1878), kanonik in dekan; *Križaj Nik.* (578), župnik v p.; *Smolnikar Elis.* (2382), *Svetčeva rodovina* (224), *Pavlič Ant.* (1879), *Benkovič Kar.* (1852), *Sinkovec Jerica* (1414), *Knjižnica frančišk. samostana* (471), *Lotrič Rudolf* (2445), *Schnabl Rudolf* (2406), *Berlec Primož* (2566); *Neřima Angela* (2507), učitelj.; *Stergar Vladislav* (2484), *Grobler br. Danijel* (1632). — Novi udje: Gerlovič Josip, Gerdov Mar., Petek Mana, Seljak Angela, Svetlin Lucija, Ošabnik Alojzij, Kropar Ivan. (P. Kamnik.) 14+209 = 223

Gozd. (P. Kamnik.) 7
Dob. Poverjenik: Rihar Štef., župnik. — *Dekliška družba* (498), *Zarnik Josip* (2346), trgovec. — Novi ud: Miš Helena. (P. Dob pri Ljubljani.) 2+163 = 165

Domžale. Poverjenik: Bernik Franč., župnik. — Novi udje: Cerar Al., meh.; Flerin And., Grünthal Fr., Jezernik Iv.; Kiroher Ivan, sodavičar; Kuralt Josip, trgovec; Ložar Janez, Elis Karol, Anžin Marj., Cajhen Mar., Cerar Ter., Juretič Ana, Kraljič Ivana, Burja Franca, Škrabar Lucija. (P. Domžale.) 141

Homeo. Poverjenik: Mrkun Ant., župnik. — *Brojan Ivana* (1232). — Novi udje: Dolinšek Mar., Gostič Ant., Kuhar Marija, Osenar Mar., Pavlin Jak., Stojec Marija, Šarec Ana, Šarec Feliks, Škofic Jernej, Šesek Jurij, Vavpetič Marija, Vavpetič Anton. (P. Radomlje.) 1+105 = 106

Komenda. Poverjenik: *Bernik Val.* (756), župnik. — *Mejač Andrej* (718), veletržec; *Pibernik Jernej* (2066), *Zadrgal Franc* (2015), *Žumer Jože* (609), *Slov. kat. isobr. društvo* (2375), *Knjižn. Glavarjeve bolnice* (2376), *Ljudska šola* (2519), *Žgur s. Mihaela* (2148). — Novi udje: Bergant Jan., Lukanec Franc, Pečnik Mat. Kepio Luka, Pogodar Mana, Zurbj Katra, Očepek Angela, Bremšak Fr., Petelinar Mana, Badalič Marija, Sodnik Mana, Očepek Jul., Peterlin Ana, Bremšak Mar., Lah Cec. (P. Komenda.) 9+185 = 194

Mekinj. Poverjenik: Rihar Franc, župnik. — *Potočnik Al.* (2059). — Novi ud: Sitar Generoz. (P. Kamnik.) 1+91 = 92

Mengeš. Poverjenik: *Kušar Fr.* (677), župnik. — *Jerše Val* (2330), kaplan; *Molj Jan.* (2173), župnik v p.; *Kramberger Fr. M.* (2688), *Majdič Franc* (980), *Lavrenčič Marija* (775), *Zalokar Ana* (2061). — Novi udje: *Ljudska šola v Mengšu* (2737), *Gorenc Ign.* (2738), Borštinar Frančiška, Funtek Alojzija, Koncilijska Ivana, Korbar Terez., Lipovec Fr., Močnik Ivana, Ropret Terez., Stopar Ivana, Škofic Janez, Tomšič Mih., Uranič Uršula, Zor Frančiška, Zankar Ana, Žerovnik Ana, Žerovnik Terezija. (P. Mengeš.) 9+259 = 268

Motnik. Poverjenik: Dimnik Franc, župnik. — Novi ud: Steinberger Elizabeta. (P. Motnik.) 51

Nevlje. Poverjenik: Rihar Leopold, župnik. — Novi udje: Rak Jan. z dr., Vrankar Ivana, Matjan Mar., Dolar Mar., Čehun Marija, Podbrežnik Albina, Koncilijska Terezija, Golob Marjeta. (P. Kamnik.) 65

Radomlje. Poverjenik: *Lovšin Ant.* (455), župnik v pok. — Novi udje: Anžič Jožef, Dolencec Helena, Cerar Frančiška, Cerar Ivana, Kralj Ivana, Nastran Mar. (P. Radomlje.) 1+47 = 48

Rova. Poverjenik: *Volc Jožef* (1855), župnik. — *K. slov. isobr. društvo* (2166), *Sol. knjižn.* (1880). (P. Radomlje.) 3+41 = 44

Sela. Poverjenik: *Jamnik Anton* (499), župnik. — Novi udje: Zavasnik Frančišek, Mali Marija, Poljanšek Marija, Šuštar Antonija. (P. Kamnik.) 1+72 = 73

Spodnji Tuhinj. Poverjenik: Kljun Jan., župn. — *Engelman Leop.* (2016), hči c. kr. pošt.; *Jeras Pavel* (2187). — Novi udje: Hribar Franc, Pavlič Franc, Korošec Jožefa, Smolnikar Marija, Koncilijska Katarina. (P. Šmartno v Tuhinju.) 2+70 = 72

Stranje. Poverjenik: Cegnar Josip, župnik. — Nova uda: Slevce Franc, Kuhar Polona. (P. Kamnik.) 69

Špitališč. Poverjenik: Mezeg Ant., župnik. — *Pider Valentin* (1941). — Nova uda: Drole Antonija, Petrovič Jožefa.

(P. Motnik.) 1+39=40
Tunice. Poverjenik: *Razboršek Jakob* (1806), župnik.
(P. Kamnik.) 1+62=63

Vodice. Poverjenik: *Janc Peter* (1818), župnik. — *Galjot Mar.* (1855), *Podgoršek Amal.* (1856), *Verbič Štef.* (1894), *Jenko Jož.* (2447), *Kosec Franca* (2690). — Novi udje: Podgoršek Mar., Pavlin Uršula, Čebašek Marijana. (P. Vodice.) 6+171=177

Vranja peč. Poverjenik: Krek Franc, župnik. — Novi udje: Družina Lovčec, Kladnik Peter, Sušnik Barbara, Volkar Jožefa. (P. Kamnik.) 57

Zgornji Tuhinj. Poverjenik: Štrukelj Ivan, župnik. — *Poljšček Martin* (2386), župan. — Nova uda: Hribar Šimen, Novak Ana. (P. Šmartno v Tuhinju.) 1+64=65

Število družnikov: 52 dosmrtn. 1968 letnih = 2020.

4. Dekanija Kočevje.

Kočevje. Poverjenik: Sušnik Fr., kaplan. — *Erker Ferd.* (998), dekan. — Novi udje: Petrič Stanko, Vrtar Marija, Lavrič Antonija, Benčina Andrej, Perhaj Marija, Poje Jos., Žagar Marija, Mulc Janez, Rauh Ana. (P. Kočevje.) 1+29=30

Banja Loka. Poverjenik: Medved Ant., župnik. — Novi udje: Južnič Helena, Delač Neža, Žagar Marija, Zdravič Marija. (P. Banja Loka.) 90

Fara pri Kostelu. Poverjenik: Češarek Alojzij, župnik. — *Curl Ant.* (1657). — Novi udje: Lisac Jan., Marinč Jakob, Rački Anton, Obranovič Miha, Butina Mar., Južnič Ana, Marinč Mar., Marinč Mar., Novak Neža, Ožanič Ana, Rački Neža, Skender Neža, Klobučar Neža, Klarič Ana, Delač Al., Klarič Ant., Papež Mart., Bauer Katar., Bauer Slava, Briški Ivana, Jakšič Jožefa, Marincelj Mar., Ožanič Ana, Per Franca, Ofak Ivana, Rački Ivana. (P. Fara na Kranjskem.) 1+105=106

Nemška Loka. Poverjenik: Šesek Ivan, župnik. — *Maurin Juri* (1736). — Novi udje: Fugina Jož., Kralj Marija, Rupe Kata, Šimič Marjeta, Titman Marija. (P. Nemška Loka.) 1+18=19

Oslinca. Poverjenik: Omahna Jakob, župnik. (P. Oslinca.) 45

Spodnji Log. Poverjenik: Drešar Ivan, župni upravitelj. — Novi udje: Schmalzl Rudolf, Bižal Mar., Kapš Ančka. (P. Nemška Loka.) 15

Stari Log. Žnidarič Anton (2190), kaplan. (P. Stari Log.) 1

Topla Reber. Skulj Fr., župn. uprav. (P. Stari Log.) 1

Število družnikov: 4 dosmrtn. 303 letnih = 307.

5. Dekanija Kranj.

Kranj. Poverjenik: Komlanec Anton, kaplan. — *Koblar Anton* (595), dek.; *dr. Kotnik Jak.* (2455), gimn. katehet; *Savnik Kar.* (485), ces. sv.; *Benedik Fr.* (2277), gostiln.; *dr. Černe Janko* (829), *Zupan Ana* (1249), *Žibert Fr.* (2567), *Štiriar. deška ljud. šola* (345), *Čitalnica kranjska* (225), *Sirotišnica* (2430). — Novi udje: Šmigovec Vik., obč. tajn.; Birk Kristina, Bizjak Mar., Gogala Ivan, Gorjanc Marij., Gregorc Luc., Grošelj Mar., Kobal Alojzija, Kosiša Franca, Kotzhek Viki, Rakovec Marica, Skoporec Ter., Svelc Ant., Tišar Ign., Tajnik Beno, Zmet Apol., Železnikar Franja, Berčič Matevž, Praust Marija. (P. Kranj.) 10+269=279

Besnica. Poverjenik: *Pokorn Fr. Seraf.* (749), župnik. — *Rakovec Jern.* (1067), *Brenkuš Jan.* (1356), *Šolska knjižnica* (1663). — Novi udje: Kozjek Ignacij, Kozjek Jožef, Rakovec Ana, Štular Franca. (P. Kranj.) 4+41=45

Cerklje. Poverjenik: *Dolinar Fr.* (791), župnik. — *Ciperle Fr.* (2018), *Gasperljan Jan.* (1150), *Grošelj Mana* (1239), *Urh Mar.* (1744). — Novi udje: Bučar Jan ml. (2739), Barle Kat., Premozar Barba, Štular Mar., Žerovnik Mar., Korošec Angela, Bergant Mar., Kotnik Jan., Koželj Mana, Gasperc Ana, Martinjak Franca, Rogelj Mar., Zlebir Mar., Erzar Klara, Jereb Mar., Kandolf Ant., Kerč Mar., Kuhar Jan., Kuhar Urša, Petrič Franca, Jerič Mana, Jerič Katra, Kvas Mar., Sodnik Katra, Prešeren Hel., Murnik Jan., Zupin Mar., Bolka Mar., Brgant Mart., Grošelj Jera, Koder Franca, Novak Mart., Teran Ter., Brgant Jož., Kuhar Ferd., Martinjak Marij., Teran Mart., Bohinec Marij., Repnik Marija, Kimovec Mana, Zupanc Ivanka, Škerjanec Franca, Škerjanec Jak., Zorman Jan., Zorman Mar., Dobnikar Ant., Galjot Franca, Ilja And., Kristanc Mana, Kosec Neža, Nastran Ivana, Repnik Franca, Stare Jan., Stare Mar., Stopar Ang., Zarnik Mana, Žnidar Mar., Blaž Mana, Gasperljan Mana, Glastovec Jož., Jagodic Mar., Kuc Jož., Kropivnik Jan., Omers Ana, Rožman Mar., Slemo Mar., Brezar Mana, Vomerger Meta. (P. Cerklje.) 6+244=250

Duplje. Poverjenik: *Bohinjec Peter* (798), župnik. (P. Tržišče.) 1+44=45

Gerlše. Poverjenik: *Zupanc Jern.* (931), župnik. — *Dolžan Janko* (2513). — Nova uda: Kokalj Mar., Zepič Pavla. (P. Kranj.) 2+58=60

Sv. Jošt. Poverjenik: Anžič Jož., ekspoz. — *Žan Mart.* (1496). (P. Kranj.) 1+21=22

Kokra. Poverjenik: Nemec Ant., župnik. (P. Kokra.) 30

Kovor. Poverjenik: *Rozman Juri* (938), župnik. — Novi udje: Ažman Marij., Špendal Katar., Aljančič Jera, Zupan Jožef, Ahačič Marija. (P. Tržišče.) 1+54=55

Križ. Poverjenik: Zabukovec Janez, župnik. — *Fabijan Mar.* (1234), *Repinc Jak.* (1374). — Nova uda: Legat Mar., Tišlar Angela. (P. Tržišče.) 2+162=164

Lom. Poverjenik: Ogrizek Jak., župnik. (P. Tržišče.) 35

Mavčice. Poverjenik: Dr. Marinko Jos., župni upravitelj. — *Farna knjižnica* (1152), *Oblak Fr.* (507), *Jenko Fr.* (1153), *Kepec Al.* (1660), *Kepec Apol.* (1581), *Kepec Franc.* (1742), *Kepec Jan.* (1659), *Jerala Fr.* (898), *Ješe Jož.* (2079), *Jenko Pet.* (2514). — Novi udje: Zevnik Fr., Zevnik Franca, Zevnik Ivana, Kalan Mar., Rajžar Marij., Zevnik Mar., Jerala Jan., Perič Hel., Rotar Mar., Jenko Ivana. (P. Strazišče.) 10+95=105

Naklo. Poverjenik: Seigerschmied J. M., župnik. — Nova uda: Gabrič Jera, Košir Brigita. (P. Naklo.) 105

Podbrezje. Poverjenik: *Vondrašek Václav* (1357), žpk. — *Ljudska šola* (832), *Keršič Pet.* (1241), *Hlebčar Matej* (1155). — Novi udje: Praprotnik Franca, Braje Marija, Zupan Ana. (P. Podbrezje.) 4+71=75

Preddvor. Poverjenik: Lakmayer Fran., župnik. — *Bolka Jož.* (1943), *Bukovnik Marij.* (1944), *Celar Katar.* (2278), *Dolinshek Marij.* (1732), *Fende Lovro* (1731), *Jerič Franc.* (2421), *Kastrun Marija* (2360), *Košnjek Fr.* (2361), *Kok Fr.* (2515), *Likar Marija* (2629), *Lombar Jožef* (2422), *Mekuč Andr.* (2516), *Pavec Mar.* (2162), *Pernuš Mih.* (2019), *Pernuš Katar.* (2568), *Podpeskar Jan.* (2116), *Polajnar Jož.* (1808), *Rehberger Franciška* (2630), *Rehberger Miha* (1730), *Rehberger Urb.* (2279), *Roblek Ant.* (2115), *Roblek Ivana* (2117), *Roblek Jan.* (2423), *Rogelj Fr.* (2238), *Rogelj Franc* (2517), *Rozman Fr.* (2569), *Rozman Franc.* (2362), *Stružnik Mar.* (2280), *Savs Mar.* (2020), *Senk Jan.* (2161), *Tomc Mar.* (1809), *Valjavec Ant.* (2631), *Valjavec Mar.* (1882), *Weiseisen Anton.* (2239), *Zaveršek Stanko* (1881). — Novi udje: Aleš Franciška (2728), Arh Katar. (2729), Celar Janez (2730), Kern Franciška (2731), Polajnar Jan. (2732), Snedec Ang. (2733), Bizjak Mar., Markun Franca, Polajnar Ana, Savs Mar., Tišar Fr., Turnska grajščina, Zaplotnik Marija. (P. Tupališče.) 41+93=134

Predoslje. Poverjenik: Zupanc Ign., župnik. — *Farna šola* (145). — Novi udje: Gale Jan., Janh Iv., Kern Ana, Kočar Ivana, Košnjek Jan., Markun Ana, Markun Mar., Sink Jak., Skofič Mar., Šmajd Mar., Žibert Katarina. (P. Kranj.) 1+99=100

Smlednik. Poverjenik: *Kerin Martin* (1179), župnik. — *Ljudska šola v Pirničah* (1233), *Božič Mar.* (1151), *Govekar Ter.* (1418), *Kepec Ivana* (1580), *Kepec Franc.* (2100), *Kepec Franciška* omož. *Kalan* (1742), *Knific Franc* (988), *Kristanc Mana* (2145), *Rozman Franciška* (1417), *Rozman Jožef* (2444), *Srebrnjak Mana* (2281), *Verlic Janez* (1807). — Novi udje: Bačnik Manca, Čebašek Ivana z družino, Dolinar Janez, Grajzar Minka, Janhar Mar., Javernik Ivana, Jenko Anton, Jenko Franca, Jenko Ivana, Jenko Reza, Jeraj Matevž, Kajzar Mar., Knific Ivana, Konjar Franca, Kovče Ivana, Merjasec Franc., Mravlje Ana, Potočnik Mar., Rozman Ana, Rozman Franca, Skok Luka, Stenovec Franca, Stenovec Marij., Strojnar Ivana, Sink Mar., Tršan Mana, Traven Franca, Veber Jož., Zor Jakob, Grajzar Franca. (P. Smlednik.) 13+155=168

Št. Urška gora. Poverjenik: Čibašek Vinko, župn. upr. — Novi udje: Laniškova druž., Magdalenjekova druž., Frantar Franc., Krivec Jožefa. (P. Cerklje.) 38

Šentur. Poverjenik: *Šiška Janko* (2282), župnik. — *Blažun Luka* (1658), *Dekl. Marijina družba* (2383), *Slov. katol. izobrašev. društvo* (2384), *Ropret Anton* (1416), *Sajevic Janez* (2188). — Novi udje: Molj Marija, Okorn Marija, Tomažič Jožef. (P. Šentjur pri Kranju.) 6+119=125

Hrastje. Poverjenik: *Zbašnik Fr.* (570), župnik v p. — Nova uda: Perčič Ivana, Mrak Marija. (P. Kranj.) 1+25=26

Šmartin pri Kranju. Poverjenik: *Šarec Al.* (2571), župnik. — *Dimnik Mart.* (2301), kaplan; *Rakovec Jož.* (1354), *Ljudska šola* (982), *Bajželj Jak.* (986), *Benedik Jan.* (983), *Knific Franc.* (1415), *Porenta Fr.* (1068), *Porenta Mar.* (1154), *Šilar Mar.* (985), *Aleš Mar.* (2518), *Šilar Jan.* (2442), *Knific Jož.* (984), *Tringar Fr.* (894), *Zontar Pavla* (1238), *Lenard Fridolin* (2398). — Novi udje: Hafnar Mih., Aleš Jan., Hvasti Fr., Ješe Rotija, Trilar Jera, Trilar Marija. (P. Strazišče.) 16+164=180

Trboje. Poverjenik: *Štular Mart.* (2745), župnik. — *Hlebčar Janez* (989), *Jenko Fr.* (2071). — Novi udje: Grbec Franca, Jenko Mana, Štular Marija, Žumer Marija. (P. Smlednik.) 3+41=44

Trstenik. Poverjenik: *Mikš Iv.* (914), župnik. — Novi udje: Rezar Marijana, Grašič Franca, Zvegelič Aleš, Štefč Jožef. (P. Kranj.) 1+55=56

Tržišče. Poverjenik: Potokar Jož., župnik. — *Čadež Viktor* (2283), kaplan; *Knific Jožef* (1068), židar. — Novi udje: Smolej Alojzija. (P. Tržišče na Gorenjskem.) 2+265=267

Vesovo. Poverjenik: *Brešar Jos. K.* (1754), župnik. — *Zupin Jan.* (2632). (P. Cerklje.) 2+83=85
Voglje. Poverjenik: *Okorn Mat.* (1830), benefic. — *Zmrzlihar Ivan* (2572). — Nova uda: Benda Marija, Vidmar Marija. (P. Sentjur pri Kranju.) 2+65=67
Zapoge. Poverjenik: *Koželj Fr.*, župnik. — *Jerman Marija* (1661). — Nova uda: Grmek Barbara, Rebolj Marija. (P. Smlednik.) 1+25=26
 Število družnikov: 130 dosmrt. 2456 letnih = 2536.

6. Dekanija Leskovec.

Leskovec. Poverjenik: *Schweiger Franc* (924), dekan. — *Tomažin Roz.* (1497), trg. — Novi udje: *Kopitar Andrej* (2716), kaplan; Bogolin Franca, Bogolin Jos., Dime Ana, Dornik Marija, Kerin Mar., Kerin Petra, Kočevar Mart., Nešemer Ana, Petelen Ter., Pirc Franca, Pirc Ter., Škrbina Mar., Šribar Ter., Štampfel Marija, Stajnar Marija, Urbanč Kristina, Urbanč Marija, Vakselj Ivanka, Vrhovšek Ivan, Zupančič Francka, Zupančič Frančiška, Žnidaršič Mar. (P. Leskovec.) 3+103=106
Boštanj. Poverjenik: *Rakovec Engelb.* (2652), župnik. — *Markič Jos.* (2628), kapl. — Novi udje: *Bradula Mart.*, *Selak Jožefa*, *Šintler Julij*, *Tomažin Ana*. (P. Radna pri Sevnici.) 2+96=98
Buška. Poverjenik: *Rebóli Blaž*, župnik. — *Selak Alojzij* (2276). — Novi udje: *Žnidaršič Mart.*, *Komljanec Mar.*, *Lekše Mar.*, *Jaklič Ter.*, *Žumer Jožefa*, *Lesar Neža*. (P. Buška.) 1+38=39
Cerklje. Poverjenik: *Gabrič Ant.*, župnik. — *Pleterski Mart.* (2452), trg. — Novi udje: *Škofljanec Ana*, *Miler Mar.*, *Zlobok Mar.*, *Žarn Anton*, *Škofljanec Mar.*, *Žugič Mar.*, *Vegelj Mar.*, *Tome Neža*. (P. Krška vas.) 1+99=100
Catež. Poverjenik: *Zorko Franc* (1733), župnik; *Zupniška knjižnica* (347). — Novi udje: *Baškovič Kat.*, *Baškovič Urš.*, *Grdanec Mart.*, *Kolar Jan.*, *Osterbenk Andr.*, *Pangrčič Jera*, *Potokar Jurij*, *Potokar Mar.*, *Šoško Ana*, *Videniš Ana*. (P. Krška vas.) 2+60=62
Sv. Duh. Poverjenik: *Žust Jak.*, župnik. — *Solsko vodstvo Veliki Trn* (2468), *Pirc Jos.* (512), *Lokajner Fr.* (2404). — Novi udje: *Božič Ter.*, *Gorenc Mar.*, *Gričar Ana*, *Jamnik Marija*, *Janc Jožefa*, *Kastelic Ana*, *Kerin Ana*, *Kilar Fr.*, *Kovač Jožefa*, *Krajnc Jožefa*, *Prevejšek Mar.*, *Sluga Mar.*, *Sotlar Ant.*, *Starč Neža*, *Škoda Jožefa*, *Zalokar Veronika*, *Žarn Janez*. (P. Krško.) 3+51=54
Št. Jernej. Poverjenik: *Lesjak Ant.* (1945), kn. šk. duh. sv. in župnik. — *Lončar Franc* (2506), kaplan; *Ljudska šola v St. Jerneju* (391), *Isobraževalno društvo* (2189); *Saje Karolina* (1810), gospod. — Novi udje: *Kuhar Ana*, *Škal Anton*, *Rangus Mart.*, *Frančič Alojz*, *Bevk Anton*, *Gorišek Jožef*, *Čukajne Janez*, *Gornik Antonija*. (P. St. Jernej.) 5+217=222
Kostanjevica. Poverjenik: *Pavlič Damijan*, župnik. — *Rohrman Jožef* (1687), c.k. notar; *Starec Ana* (1864), *Starec Ant.* (1665). — Novi udje: *Šketelj Mar.*, *Erjavec Alojz*, *Gorenc Jožefa*, *Pesli Ana*, *Žulič Amal*, *Stopar Mar.*, *Sintič Mar.*, *Zagorc Marija*, *Jordan Jožefa*, *Pisek Ant.*, *Stokar Ant.*, *Koretič Ant.*, *Košak Franč.*, *Selan Jožefa*, *Polovič Ivanka*, *Saitz Drago*, c. kr. davkar v p.; *Miklavž Mar.*, *Gunde Mar.*, *Jevnik Mar.* (P. Kostanjevica.) 3+84=87
Sv. Križ. Poverjenik: *Pavlič Kozma*, d. sv. in žpk.; *Burnik Jan.* (2634), kaplan; *Pirc Fr.* (2340). — Novi udje: *Prebil Ferd.* (2713), kaplan; *Banič Mart.*, *Baznik Jož.*, *Dolmovič Jan.*, *Kvartuh Jan.*, *Glinšek Jožefa*, *Gramc Mar.*, *Juretič Franč.*, *Krumar Mar.*, *Kuntarič Mar.*, *Suban Mar.*, *Turk Jožefa*, *Vegelj Franč.*, *Zagorc Urš.*, *Žarn Marija*. (P. Sv. Križ pri Kostanjevici.) 3+74=77
Krško. Poverjenik: *Kurent Al.*, župnik. — *Lapajne Ivan* (643), ravnat.; *Učitelj. knjižnica* (435). — Novi udje: *Počivalšek Jos.* (2753), trg.; *Praznik Silv.*, *Cetinski Emilija*, *Lavrič Marija*, *Lozar Mar.*, *Naglič Mar.*, *Novosel Vilma*, *Preskar Mar.*, *Škofljanec Frančiška*, *Tome Ana*, *Vanič Viljem*, *Levičar Marija*. (P. Krško.) 3+107=110
Raka. Poverjenik: *Borštinar Jož.*, župnik. — *Florjancič Iv.* (1824), def. — Novi udje: *Povhe Ant.*, *Maznik Al.*, *Verček Fr.*, *Urško Ana*, *Hočevar Mar.*, *Novak Ter.* (P. Raka.) 1+136=137
Studenc. Poverjenik: *Horvat Mihael* (906), župnik. — *Laščanova hiša* (283). — Novi udje: *Novak Jož.*, *Hočevar Marija*, *Hribšek Uršula*, *Matko Neža*, *Rupar Neža*, *Štojs Ana*, *Žibert Roz.* (P. Radna pri Sevnici.) 2+44=46
Škocjlan. Poverjenik: *Čuk Kar.* (1942), župnik. — *Blatnik Alojzija* (1948). — Novi udje: *Grčar Trd.*, *naduč.*; *Zagmeister Jos.*, c. kr. orož. stražm.; *Bregar Fr.*, *Jene Ant.*, *Tramte Jan.*, *Andrejčič Jera*, *Benčina Mar.*, *Goli Ter.*, *Gornik Mar.*, *Gruden Neža*, *Jermančič Hel.*, *Kalčič Mar.*, *Kocjan Mar.*, *Kocjan Mar.*, *Kosec Alojz*, *Kosec Katar.*, *Kralj Urša*, *Lah Jožefa*, *Povše Reza*, *Slogar Mar.*, *Tršinar Mar.*, *Tršinar Mar.*, *Tršinar Terezija*, *Vdovč Jožefa*, *Vdovč Marija*, *Zupančič Marija*. (P. Škocjlan pri Mokronogu.) 2+147=149
Velika Dolina. Poverjenik: *Gnjesda Janez* (1412), župnik. — *Ljudska šola* (375). — Novi udje: *Barkovič Hel.*, *Fuke Mar.*,

Grgetič Mar., *Jelinek Emilij*, *Mikulanec Ana*, *Novosel Mar.*, *Požgaj Matija*, *Šinko Bara*, *Štefanič Marjeta*, *Sver Anton*. (P. Jesenice na Dolenjskem.) 2+42=44
 Število družnikov: 33 dosmrt. 1298 letnih = 1331.

7. Dekanija Litija.

Smartno. Poverjenik: *Rihar Matej*, dekan; *Farna knjižnica* (388). — Novi udje: *Stupica Jož.*, kaplan; *Baš Jan.*, *Božič Franja*, *Benegalija Jak.*, *Dragar Fr.*, *Gomilar Ana*, *Gradišek Ign.*, *Grum Mar.*, *Hauptman Fr.*, *Juvan Fr.*, *Kravogel Franca*, *Kaplja Marija*, *Kaplja Alojz*, *Kolar Roz.*, *Kastelic Fr.*, *Kastelic Fr.*, *Lavrič Ant.*, *Mersel Mih.*, *Možina Al.*, *Medved Franč.*, *Pogljane Jan z dr.*, *Pivec Ana*, *Potisek Mart.*, *Pevce Mart.*, *Planinšek Jan.*, *Prešiner Anton*, *Sušteršič Fr.*, *Tomažič Ant.*, *Toman Mar.*, *Verbajš Fr.*, *Wisiak Mar.*, *Žitnik Anton*. (P. Smartno pri Litiji.) 1+171=172
Dobovec. Poverjenik: *Pogačar Janko*, žup. upr. — *Bec Jan.* (1735). — Novi udje: *Bajda Ign.*, *Medvešek Neža*, *Podlesnik Pavla*, *Titovšek Rozal.*, *Zupančič Helena*. (P. Trbovlje.) 1+25=26
Dole. Poverjenik: *Filler Václav* (1272), župnik. (P. Dole.) 1+48=49
Hotič. Poverjenik: *Hromec Ivan*, župnik. (P. Litija.) 30
Janče. Poverjenik: *Dobnikar Janez*, župnik. — Novi udje: *Mahkovic Jan.*, *Mahkovic Fr.*, *Marolt Mar.*, *Petek Uršula*, *Marolt Alojz*, *Habiš Pavla*, *Zavrl Brigita*. (P. Litija.) 27
Javorje. Poverjenik: *Indof Franc*, župnik. (P. Smartno pri Litiji.) 31
Št. Juri pod Kumom. *Merdavs Ludovik*, organist. — *Avsec Franc* (920), župnik. (P. Radeče.) 1+22=23
Kresnice. Poverjenik: *Dolinar Janez*, župnik. — Novi udje: *Kos Jan.*, *Vozel Gregor*, *Jančar Janez*, *Mohar Mar.*, *Zavrl Helena*. (P. Kresnice.) 45
Št. Lambert. Poverjenik: *Cuderman Jož.*, župni upr. — *Farna knjižnica* (1952). — Novi udje: *Baš Jan.*, *Baš Mar.*, *Grabnar Mar.*, *Grošelj Mih.*, *Renko Ana*, *Režun Marija*, *Vodišek Barbara*. (P. Sava.) 1+34=35
Litija. Poverjenik: *Kralj Fr.*, župnik v p. — *Abadon Ang.*, enol. prost.; *Borštinar Jožefa*, *Dobravec Pavla*, *Lebinger Hinko ml.*, *Lovše Mart.*, *Pirc Ivan*, *Premk Al.*, *Primožič Jožefa*, *Rus Marija*, *Smrekar Ivan*, *Trškan Anica*, *Zagorec Ana*, *Preinfalk Uršula*. (P. Litija.) 111
Poljsnik. Poverjenik: *Kovič Jernej*, žup. uprav. — *Ljudska šola* (2437). — Novi udje: *Zabret Iv.*, *Habč Iv.*, c. kr. orož. stražm.; *Borišek Jož.*, *Gričar Franca*, *Grčar Ant.*, *Hribar Mart.*, *Kavčič Mar.*, *Nograšek Jož.*, *Podrenk Mar.*, *Potisek Mar.*, *Sladič Al.*, *Spitalar Alojz*, *Vodenik Hel.*, *Vodišek Jožefa*, *Verbajš Ana*, *Tome Janez*. (P. Litija.) 1+61=62
Prežganje. Poverjenik: *Jaklič Karol* (1149), župnik. — Novi udje: *Gale Marjeta*, *Goršič Marija*, *Ulčar Frančiška*. (P. Litija.) 1+45=46
Prilsko. Poverjenik: *Plešič Anton*. — Novi udje: *Bregar Ana*, *Draksler Julij*, *Balant Katar.*, *Kastelic Fr.*, *Kastelic Franca*, *Štepec Angela*, *Tratar Ivana*. (P. Smartno pri Litiji.) 53
Radeče. Poverjenik: *Hiersche Fr.*, župnik. — *Krisper Ant.* (2573), ravn.; *Podlogar Neža* (2574), *Vodenik Neža* (1181). — Novi udje: *Burkelj Leop.*, *Verbič Franc*, *Črček Angela*, *Kmetič Marija*. (P. Radeče.) 3+99=102
Sava. Poverjenik: *Širaj Andrej*, župnik. — *Berdajs Mar.* (2022). — Novi udje: *Zor Saba*, duhovnik; *Mohor Marija*, *Bregar Ivana*, *Medved Alojzija*. (P. Sava.) 1+26=27
Svibno. Poverjenik: *Koprivec Peter*, župnik. — Novi udje: *Novak Al.*, *Mrežar Apol.*, *Smergut Antonija*. (P. Radeče.) 61
Stanga. Poverjenik: *Žnidaršič Ant.*, župnik. — Novi udje: *Menegajla Jan.*, *preds. kr. š. sv.*; *Avsec Al.*, *Bučar Fr.*, *Šircelj Al.* (P. Litija.) 55
Zagorje. Poverjenik: *Rott Gotard*, župnik in duh. svetn. — *Kokol Fr.* (2633), kaplan; *Zupin Leop.* (1946), organ.; *Govejšek Mar.* (1502). — Novi udje: *Oman Ant.* (2726), kaplan; *Forté Iv.* (2727); *Sepe Ljudm.*, učitelj.; *Barlič Leop.*, *Drnovšek Jerica*, *Drnovšek Fr.*, *Grčar Amal.*, *Jan Mar.*, *Mlinar Ivana*, *Taufar Vida*, *Vrabič Alojzij*, *Zupan Marija*. (P. Zagorje ob Savi.) 5+171=176
 Število družnikov: 16 dosmrt. 1115 letnih = 1131.

8. Dekanija Ljubljana.

Stolna župnija v Ljubljani. Premil. g. knez in škof dr. *Jeglič Anton B.* (1450); *Flis Janes* (513), generalni vikar; *Sajovic Jan.* (16), stol. prošt; *Kolar Matija* (542), stolni dekan; dr. *Gruden Jož.* (2025), st. kan.; *Križič Ant.* (733), kanonik; dr. *Krek Jan.* (1812), drž. in dež. posl.; *Cegnar Janko* (2520), st. vik.; *Jakelj Gr.* (281), žpk. v p.; *Premrl Stan.* (2368), st. pevovodja; *Kat. društvo za delavke* (1420), *Knjižn. Alojzijeveška* (285); *Knjižnica c. kr. II. drž. gimnaz.* (1247), *Knjižn. c. kr. realke* (149), *Leonova družba* (2702), *Nemški viteški red* (2024); dr. *Tavčar Ivan* (789), župan stolnega mesta

Ljubljane; *Ambrožič Franja* (2369); *Hubad Fr.* (940), c. kr. dež. šol. nadz. v p.; *Kalan Milan* (2680), *Korelec Ana* (876), *Majaron Boris* (2076), *Pirc Ciril* (1584); *Potokar Ter.* (897), *Rebek Jož.* (1419), *Rupert Mar.* (1859), *Štrus Marijeta* (722), *Zagar Karol* (470). — Novi udje: *Zupanc Andrej* (2783), stolni vikar; *Krapež Dušan*, *Lunder Fr.* (30+204=234). — C. kr. l. državna gimnazija. *Gimn. knjiž.* (226); *Grafenauer Ivan* (1393), *dr. Perne Fr.* (991), c. kr. prof.; *dr. Sestina Iv.* (654), častni kan. in c. kr. prof. v pok. (4+30=34). — C. kr. učiteljske. C. kr. moško učiteljske (425); *dr. Demšar Jož.* (2642), c. kr. prof. (2+13=15). — Bogoslovje. *Knjižnica slov. bogosl.* (139); *dr. Lesar Jožef* (696), vodja; *dr. Grivec Fr.* (2058), prof. in prefekt; *dr. Zorč Jan. Ev.* (1681), prof.; *Ferjančič Fr.* (1248), podvodja in ekonom; *Sajovic Al.* (2155). — Novi udje: *Kres Jož.*, *Lesar Al.*, *Mevželj Janko*, *Bukovec Martin*, *Torkar Ant.*, *Vadnjal Iv.*, *Bertoncelj Val.*, *Belec Fr.*, *Rak Ignac*, *Skobe Ign.*, *Tome Al. ml.*, *Sparhakl Karol*, *Potočnik Ciril*, *Žužek Kar.*, *Pirkovič Jan.* (6+34=40). (P. Ljubljana.) 42+281=323

Mestna župnija sv. Jakoba v Ljubljani. *Barle Jan. Ev.* (1884), m. župnik; *Steska Vikt.* (1065), ravn. kn.-škof. pis.; *dr. Pečjak Gr.* (1499), c. kr. g. prof.; *Verbajš Ant.* (748), župnik v p.; *Kogovšek Ivan* (2504), c. in kr. voj. kur.; *Volčič Fr.* (2062), salezij.; *Kačar Jožefa* (2154), *Jager Andrej* (1429), *Kocmur Ivanka* (1885), *Pristov Mar.* (1738), *Tomec Urša* (990), *Učar Franca* (484), *Salesijanski zavod* (2285). — Novi udje: *Bernik Ant.*, *Blaž Karol*, *Bras Anica*, *Chvatal Frida*, *Habič Ivan*, *Jager Iv.*, *Kapler Marica*, *Kladerotti Franja*, *Klemas Ivana*, *Košak Hel.*, *Mlakar Mir.*, *Mušli Hermina*, *Muzlovič Franca*, *Nagode Ivana*, *Povše Ana*, *Slak Hel.*, *Sinkovec Angela*, *Sorn Marija*, *Vidic Ana*, *Zun Milena*.

(P. Ljubljana.) 13+356=369
Sv. Peter v Ljubljani. Poverjenik: *Podbevšek Jern.* (2023), kapl. — *Petrič Janko* (1671), župnik; *Šimic Edv.* (2695), kapl.; *Bukovič o. Ant.* (1813); *Gajšek Ivan* (2453), trgov.; *Janičgar Kar.* (608), vp. žpk.; *dr. Levičnik Alf.* (1729), c. kr. prof.; *Klemenc Julij* (1887), *Lončar Kar.* (2286), *Mali Fr.* (1245); *dr. Pegan Vladimir* (1783), odvetnik in dež. odborn.; *Ponikvar o. Jakob* (1833), lazaris; *Pristov o. Ivan* (1268), D. J.; *Rohrman Viktor* (995), trg.; *Šolske sestre v Marjanišču* (1246), *Šporn Ivan* (1760), *Velkovič Ivan* (1669); *Vodnik Alojzij* (1422), kamnosek; *Zdešar Ivan* (2578), regenschori; *Žužek o. Alojzij* (787); *Remec Mat.* (1358), *Erklavec Mihael* (2576), *Sojar Marija* (2192); *Kocmur Alojzij* (2577), sollicitator. — Novi udje: *Detela Anton* (2782), c. kr. prof.; *Barl Jožica*, *Bohar Al.*, *Debeljak Mar.*, *Hafner Kat.*, *Indof Emilija*, *Kavčič Mar.*, *Kenda Romana*, *Klopčič Rud.*, *Kodelja Al.*, *Kraševac Ana*, *Lavrič Jos.*, *Leitgeb E.*, *Mašek Jože*, *Marolt Iv.*, *Matanovič Avgusta*, *Matanovič Mara*, *Mravlje Ana*, *Osterman Jak.*, *Pajk Fr.*, *Polkoren Ivana*, *Požar Mira*, *Rupar Jan.*, *Rus Mici*, *Szillich Ivana*, *Sinkovec Mar.*, *Slambergar Ivan*, *Slambergar Marija*; *dr. Tomažič Ferd.*, dež. tajnik; *Tominec Mar.*, *Uhliř Mar.*, *Verbič Ant.*, *Virant Antonija*, *Zalar Roz.*; *Levec Ivan*, c. kr. morn. kadet; *pl. Grasselli Nikolaja*, *Popovič Vera*, *Kovačič Anton.*, *Anžič Franč.*, *Jeras Marij.*, *Sešelj Anton.*, *Hočevar Albina*, *Hren Franč.*, *Dovič Mar.*, *Plevnik Ivana*, *Dimnik Ivana*, *Žužek And.*, *Blaj Rezi*, *Kokalj Franja*, *Alič Valentin*, *Knol Angela*, *Prezelj Pavla*, *Stojan družina*.

(P. Ljubljana.) 25+676=701
Frančiškanska župnija v Ljubljani. Poverjenik: *Fabiani o. Placid* (405), *Knjišn. frančiškanska* (284), *Knjišn. oo. lasaristov* (750); *Dolenec Oroslov* (1069), svečar; *Gasparin Viljem* (429), žpk. v p.; *Kriger Franč.* (320); *Pollak Kar.* (697), tovarnar; *Poslep Fr.* (751), posest.; *Slavec Mina* (288), *dr. Stare Jos.* (566); *Stare Feliks* (747), grajšček; *Šmid Mar.* (698), *Šumi Jož.* (992), *Turk Ant.* (1171), *Pogačnik Al.* (1500), *Zdešar Pavlina* (1072), *Hoischer Gustav* (793); *Zamida M.* (1298), c. kr. d. svet.; *Žužek Fr.* (895), nadinž.; *Volčič Kristina* (1145), *Eržen Pavl.* (1586), *Vidmajer Kat.* (1739), *Veseli Jož.* (1815), *Knjišn. dež. muzeja* (1157), *Kupec Al.* (1248); *Zupan Tomo* (170), prof. v pok.; *Grješda Franca* (1413), c. kr. prof.; *Souvan Brigita* (2147), *Harmel Zofija* (1114), *Semič Al.* (2454); *Hladnik Ladislav* (2535), dežel. živ. instr.; *Petelinšek Fr.* (1162), mis. brat; *Birk Franca* (1237), misijonar; *Hren Franč.* (729), *Pavline Marija* (2635); *Wizjan Leopold* (1361), c. kr. pošt. uradnik; *Burja Peter* (1423). — Novi udje: *Knjižnica tretjega reda* (2736), *Barlič Albina*, *Bernik Lovro*, *Cuzman Marija*, *Gravl Mar.*, *Gušelj Mar.*, *Gruden Mart.*, *Gaber Iv.*, *Hrstar Jožefa*, *Jageršič Jak.*, *Jeras druž.*, *Kozole Kat.*, *Kocjan Mar.*, *Korenini Mar.*, *Lemovšek St.*, *Mikuš Ivanka*, *Močnik Marija*, *Marenko Anton*, *Merhar Jožef*; *Milave Jos.*, c. in kr. podpolk. v p.; *Putnik Alojz.*, *Stelc Ign.*, *Sever Ant.*, *Satovšek Iv.*, *Simončič Kat.*; *Sešek Ivan*, ravn. v p.; *Škrjanc Iv.*, *Vrenk Matilda*, *Veber Ivana*, *Verand Franca*. (38+472=510). — Obreza A. (13). — Posamezniki. (11). (P. Ljubljana.) 38+496=534
Trnovska župnija v Ljubljani. Poverj.: *Gogala Iv.*, kaplan. — *Vrhovnik Iv.* (910), župnik; *Kilar Iv.* (2313), *Bizjak Jern.* (1244), *Mestna dvoraz. lj. šola na Barju* (1421), *Rasteiger Rudica* (2579); *Wester Jos.* (2500), c. kr. prof. — Novi udje: *Frank Josip.*, *Jančar Alb.*, *Kalmus Anton.*, *Kosi Josip.*, *Košak Ana*, *Košir Terez.*, *Krmavner Dušan*, *Lovša Jos.*, *Oven Mar.*, *Pirc Angela*, *Simončič Mar.*, *Stante*

Mihael, *Stanič Bogom.*, *Saver Ivan*, *Slibern Angela*, *Svajger Fani*, *Velkavrh Ivana*. (P. Ljubljana.) 6+321=327
Uršulinski samesan v Ljubljani. Poverjenik: *Zupančič Val.*, spiritual. (P. Ljubljana.) 14
Prisilna delavnica v Ljubljani. Poverjenik: *Šega Vikt.*, kurat. — *Knjižnica prisilne delavnice* (349). — Novi udje: *Šošarič Alojzij*, paznik. (P. Ljubljana.) 1+22=23
Brezovica. Poverj.: *Češarek Fr.*, žpk. — *Košnik Mar.* (1679). — Novi udje: *Učakar Fr.* (2724), kaplan. (P. Brezovica.) 2+104=106
Črnuče. Poverjenik: *Tomelj Ant.*, župnik. — *Črnuvec Mar.* (2287), *Močilnik Mar.* (1159). — Novi udje: *Bezek Lud.*, *Kurent Franica*, *Ložar Fr.*, *Pečar Mar.*, *Rebolj Franč.*, *Snoj Fr.*, *Snoj Fr.*, *Snoj Marj.*, *Zaletel Fr.*, *Zagar Mar.*. (P. Ježica.) 2+97=99
Devica Marija v Polju. Poverjenik: *Müller Iv.*, (997), župnik. — *Mrcina Ign.* (1817), preds. kr. šol. sv. — Novi udje: *Divjak Ruža*, učiteljica; *Dimnik Janča*, *Mahkovec Ant.*, *Škubic Al.*, *Tavčar Fr.*, *Bitenc Urš.*, *Marolt Hel.*, *Parkelj Terez.*, *Tome Franč.*, *Zupančič Cecilija*. (P. Dev. Mar. v Polju.) 2+300=302
Dobrova. Poverjenik: *Hauptman Peter*, župnik. — *Godec Jan.* (1512), župnik v p.; *Farna knjižn.* (2128), *Marinko Jož.* (2636). — Novi udje: *Potokarjeva hiša*, *Riharjeva hiša*, *Ambrožič Gregor*, *Belec Mat.*, *Češnovar Melh.*, *Dolinar Jan.*, *Zoro Jož.*, *Žgavec Ant.*, *Bizjak Ana*, *Grapar Ivana*, *Jaro Apolon.*, *Jaro Jožefa*, *Galič Neža*, *Glavič Franja*, *Korenčič Ana*, *Lenarčič Ivana*, *Laznik Ivana*, *Perme Ivana*, *Strekelj Ivana*, *Žabjek Helena*, *Škof Marija*. (P. Dobrova.) 3+127=130
Golo. Poverjenik: *Kunauer Janez*, župnik. — Novi udje: *Ganoni Vid*, *Golob Franca*, *Vegel Ter.*, *Krnc Mana*, *Stebelj Lojza*, *Meglič Marj.*, *Železnik Jože*. (P. Studenec.) 30
Ig. Poverjenik: *Koechler Viktor* (1156), župnik. — *Koechler Al.* (1667). — Novi udje: *Avanzo Fr.*, *Debevc Ant.*, *Jamnik Lojze*, *Kramar Ivana*, *Širjak Marija*, *Škraba Rez.*, *Stebelj Mat.*, *Šušteršič Hel.*, *Virant Jern.*, *Zalar Jan.*, *Zagar M.* (P. Studenec.) 2+115=117
Sv. Jakob ob Savi. Poverjenik: *Jemec Ant.*, župnik. — *Cajhen Anton* (2327), *Grojsček Andrej* (1740). — Nova ude: *Zajc Neža* (2743), *Kokalj Marija*. (P. Dol pri Ljubljani.) 3+74=77
Ježica. Poverjenik: *Zupan Sim.* (501), župnik. — Novi udje: *Jakopič Janez*, *Zatler Marija*, *Žibert Marija*, *Mrak Apolonija*. (P. Ježica.) 1+165=166
Sv. Katarina. Poverjenik: *Pavlin Andrej*, župnik. — Novi udje: *Dobnikar Marij.*, *Plešec Antonija*, *Pustovrh Katar.*, *Šušteršič Marija*. (P. Medvode.) 27
Preska. Poverjenik: *Brence Jan.*, župnik. — *Erjavac Fr.* (1501). (P. Medvode.) 1+70=71
Rudnik. Poverjenik: *Pfajfar Janez*, župnik. — Novi udje: *Mlakar Franc*, *Martino Alojz*, *Zrnc Franč.*, *Jaro Terezija*, *Ahlin Uršula*. (P. Ljubljana.) 50
Sora. Poverjenik: *Finšgar F. S.* (1670), župnik. — *Križaj Franc* (2637), *Križaj Jan.* (2638), *Križaj Valentin* (2639). — Novi udje: *Peternelj Peter* (2751), *Ovčak Marija*, *Podviz Ivana*. (P. Medvode.) 5+125=130
Sostro. Poverjenik: *Poljak Martin*, župnik. — *Selan Hel.* (2329), *Selan Ivana* (2328), *Sagmeister Jože* (2640). — Novi udje: *Jaklič Franc* (2710), kaplan; *Bertič Justina*, *Bricelj Franč.*, *Cerne Mar.*, *Bratkovič Mar.*, *Jožefovčeva druž.*, *Češnovarjeva hiša*, *Žabjek Franč.*, *Miklavc Jože*, *Mohтова hiša*. (P. Dol. Hrušica.) 4+193=197
Smartno. Poverjenik: *Lesar Janez* (933), župnik. — *Kepec Matevž* (1741). — Novi udje: *Cesenj Pavla*, *Kralj Mar.*, *Knez Julka*, *Ovčak Marija*, *Sever Manca*, *Uran Frančiška*. (P. Št. Vid nad Ljubljano.) 2+104=106
Tomislav. Poverjenik: *Knific Jožef*, župnik. — *Virant Fr.* (2365). — Novi udje: *Cimperman Fr.*, *Švigelj Iv.*, *Tancek Anton*, *Šuštaršič Iv.*. (P. Studenec.) 1+39=40
Vič-Glince. Poverjenik: *Čampa p. Avgustin*, župni upravit. — *Kremšar Elizab.* (287), *Sojar Ivana* (2191), *Pance Mar.* (228), *Pfajfar Ana* (1680), *Jan Mih.* (1886). — Novi udje: *Avbelj Val.*, *Boršnik Mar.*, *Felicijan Ant.*, *Francelj Fr.*, *Ilijaš Minka*, *Kodela Mat.*, *Magerle Alb.*, *Pahor Jos.*, *Pezdir Anton.*, *Petriček Josipina*, *Saro Anton.*, *Tome Jos.*, *Tonejc Jos.*, *Verhovec Fr.*, *Zupanc Mar.*, *Zajo Mar.*. (P. Vič.) 5+279=284
Št. Vid. Poverjenik: *Zabret Val.*, (1753), župnik. — *Belec Ant.* (641), župnik; *Kopač Ivanka* (903), *Oven Fr.* (1071), *Peterca br. Peter* (2512), *Zakotnik Cirila* (1360); *Kete Ivan* (2537), kaplan. (P. Št. Vid nad Ljubljano.) 7+329=336
Zavod sv. Stanislava v Št. Vidu. Poverjenik: *Križnik Jožef* (1883). — *Gimnazijska knjižnica* (2139); *dr. Jerč Franc* (2642); *dr. Knific Ivan* (2075), kn.-škof. duh. svet.; *Porenta Gašp.* (2643), profesorji; *Markez Alojzij* (2644), ekonom. — Novi udje: *Breznik Fr.*, *Koselj Jak.*, *Kranjc Mirko*, *Bizjak Fr.*, *Košir Iv.*, *Lesar Ant.*, *Kovačik Bog.*, *Arhar Rok*, *Kajzer Mat.*, *Mirt Miha*, *Školaris Ivan*, *Benda Jos.*, *Jeraž Manca*, *Marolt Mici*, *Oblak Ivana*, *Tomo Krist.* (P. Št. Vid nad Ljubljano.) 6+48=54
Želmlje. Poverj.: *Bartel Bert.*, župnik. (P. Studenec.) 16
Število družnikov: 117 dosmr. 4458 letnih = 4629.

9. Dekanija Loka.

Stara Loka. Poverjenik: *Mrak Mat.* (1820), dekan. — *Bertič Al.* (1862), *Dolenec Jer.* (909), *Kovačič Fr.* (1874), *Ravnika Jos.* (2580), *Režek Fr.* (1863), *Triller Jan.* (908), *Žagar Jos.* (1888). — Novi udje: *Pintar Mar.* (2740), *Bernik Marij.*, *Gostiša Terez.*, *Žagar Marija.* (P. Škofja Loka.) 9+144=153

Bukovšica. Poverjenik: *Ilovski Albin*, župnik. — Novi ud: *Bertoncelj Franciška.* (P. Selca.) 36

Dražgoše. Poverjenik: *Pfajfar Ant.*, župnik. — Nova uda: *Bizjak Jan.*, *Smid Lucija.* (P. Železniki.) 41

Javorje. Poverjenik: *Klopčič Josip*, župnik. — *Peternel Jan.* (2289). — Novi udje: *Alič Ant.*, *Bohinč Urb.*, *Čadež Janez*, *Demšar Miha*, *Oblak Jan.*, *Potočnik Pav.*, *Sink Ant.*, *Bogataj Marij.*, *Debeljak Mar.*, *Izda Roz.*, *Potočnik Franca*, *Ramoveš Mar.*, *Razboršek Mar.*, *Stanonik Mar.*, *Tavčar Eliz.*, *Tavčar Franca.* (P. Poljane.) 66

Sv. Lenart. Poverjenik: *Langerholz Jan.* (2367), žup. upr. — *Fakin Valent.* (2339). — Novi ud: *Langerholz Marija* (2752). (P. Selca.) 3+47=50

Leskovica. Poverjenik: *Kos Matevž*, žup. upr. — Novi udje: *Vizjak Luc.*, *Dolinar Fr.*, *Jelovečan Al.*, *Mihelič Fr.*, *Možina Mart.*, *Dolinar Mar.*, *Kalan Hel.*, *Kavčič Mar.*, *Mezeg Jul.*, *Močnik Marij.*, *Šturm Marijana.* (P. Gorenjavas.) 62

Lučine. Poverjenik: *Rajčević Franc.*, župnik. — Novi udje: *Ingljič Juri*, *Čadež Jerica*, *Jerab Neža*, *Oblak Magd.*, *Lomovec Venc.*, *Malovrh Jern.*, *Nartnik Ant.*, *Zaneti Franca.* (P. Gorenjavas.) 52

Nova Oselica. Poverjenik: *Breceljnik Al.*, župni uprav. — Novi udje: *Albreht Mat.*, *Burnik Fr.*, *Cej Mar.*, *Eržen Neža*, *Flander Hel.*, *Guzelj Jerica*, *Kokelj Franca*, *Kokelj Rozalija*, *Kalan Ivana*, *Likar Mat.*, *Mrakar Peter*, *Pagon Ana*, *Peternel Franca*, *Pavšič Val.*, *Rudolf Mar.*, *Vontina Franca.* (P. Gorenjavas.) 64

Poljane. Poverjenik: *Ramoveš Jernej* (568), župnik. — *Debeljakova hiša* (351), *Jesenkova hiša* (197), *Debeljak Janes* (1954), *Križnik Mih.* (1955), *Krmelj Greg.* (2149), *Juvan Franc.* (2150), *Gođec Apol.* (2028), *Kokalj Marij.* (1673), *Miklavčič Ana* (2291). — Novi udje: *Jelovečan Jož.*, *Vehar Jož.*, *Justin Katarina*, *Dolenec Katarina*, *Klemenčič Mar.*, *Mrak Marijana*, *Razvoza Ana.* (P. Poljane.) 10+188=198

Reteče. Poverjenik: *Meršolj Janez*, župnik. — *Avguštin Janes* (2030). — Novi udje: *Bogataj Franc.*, *Križaj Marija*, *Križnar Marija.* (P. Škofja Loka.) 1+62=63

Selca. Poverjenik: *Kepec Janes* (2646), župnik. — *Tavčar Matej* (2647), kaplan; *Narobe Jož.* (701), *Prevodnik Jan.* (1160), *Tavčar Andr.* (1250), *Nastran Franc.* (2648). — Novi udje: *Ferlan Mar.*, *Benedik Mar.*, *Šparovec Ivana*, *Polajnar Antonija*, *Kemperle Franca*, *Rovtar Jak.*, *Klemenčič Kat.*, *Leben Jan.*, *Nastran Janez*, *Berce Luc.*, *Pogačnik Meta*, *Žumer Mar.*, *Smid Anton.*, *Bertoncelj Apol.*, *Prevc Mar.*, *Pintar Katar.*, *Rihtaršič Terez.*, *Vidmar Minca.* (P. Selca.) 6+212=218

Sorica. Poverjenik: *Mikuš Jan.* (2027), župnik. — *Župna knjižnica* (533). — Novi udje: *Gasser And.*, *Beguš Jera*, *Fröhlich Marija*, *Gasser Franca*, *Kemperle Marija*, *Suštar Franca.* (P. Sorica.) 2+77=79

Stara Oselica. Poverjenik: *Soukup Ivan* (915), župnik. — Novi udje: *Debelak Lovre*, *Podobnik Neža*, *Vehar Ivana.* (P. Gorenjavas.) 1+72=73

Škofja Loka. Poverjenik: *Šinkovec Avg.* (932), župnik. — *Notar Ant.* (431), vpok. župnik; *Schwei br. Gasper* (2312), *Uršul. zun. šola* (700), *Dekl. Mar. družba* (2026); *Lencek Niko* (907), c. kr. notar; *Volčič Jakob* (434), *Dolinar Andrej* (2288), *Planina Lovro* (1953), *Šubič Franca* (1161). — Novi udje: *Anžič Anton*, kaplan; *Lederhas Lud.*, katehet; *Vovk Jos.*, *Ambrožič Jan.*, *Bohinjec Mat.*, *Eržen Mat.*, *Košir Ivo*, *Kožuh Jan.*, *Kramaršič Roman*, *Oman Ant.*, *Florjančič Mar.*, *Gaber Kat.*, *Hafner Mar.*, *Karlin Fr.*, *Kos Marij.*, *Kos Iv.*, *Mlajnik Jerica*, *Otnjac Fr.*, *Perko Ivana*, *Potočnik Marija*, *Prezelj Helena*, *Sušnik Anton*, *Šubič Franc.* (P. Škofja Loka.) 10+285=295

Trata. Poverj.: *Brajec Jos.*, župnik. (P. Gorenjavas.) 107

Zallog. Poverjenik: *Hribar Anton*, župnik. — *Župnijska knjižnica* (611), *Biček Jakob* (2138), *Ceserin Mohor* (480), *Pintar Anton* (532). — Novi udje: *Derlink Mar.*, *Pagon Ivana*, *Pintar N.*, *Potočnik Vinc.*, *Veber Franca.* (P. Železniki.) 4+31=35

Žabnica. Poverjenik: *Čik Karol* (1426), župnik. — *Kuralt Jakob* (2193), *Kat. slov. izobr. društvo* (2292), *Ljudska šola* (2649). — Novi ud: *Kalan Mina.* (P. Škofja Loka.) 4+67=71

Železniki. Poverjenik: *Marčič Val.* (1438), župnik. — *Župn. knjižnica* (110); *Globočnik Fr.* (599), c. in kr. stotn.; *Košmelj Leop.* (2031), *Rant Ant.* (230), *Stalič Ant.* (1251). — Novi ud: *Dr. Demšar Jernej* (2774). (P. Železniki.) 7+101=108

Število družnikov: 58 dosmrt. 1714 letnih = 1772.

10. Dekanija Moravče.

Moravče. Poverjenik: *Demšar Ant.*, kaplan. — *Žurbi Terez.* (2508). — Novi udje: *Cerar Ter.*, *Cebela Mar.*, *Prašnikar Marija*,

Trdin Mar., *Zupančič Mar.*, *Burja Vinc.*, *Grič Fr.*, *Lavrač Marija*, *Petero Pavla*, *Smrekar Mar.* (P. Moravče.) 1+170=171

Vrhopolje. Poverjenik: *Vodopivec Janez*, ekspozit. — Novi udje: *Cerar Terezija*, *Sodnik Marija*, *Birk Franciška*, *Proseno Franciška.* (P. Moravče.) 38

Sv. Trojica. Cerar Jan., župan. — Novi udje: *Mihelič Mar.*, *Rodé Lucija*, *Zorman Marija.* (P. Dob pri Ljubljani.) 25

Blagovica. Poverjenik: *Hartmann Jos.*, župnik. — *Benkovič Fr.* (2434). — Novi udje: *Gabrovec Al.*, *Novak Gašp.*, *Podbevšek Fr.*, *Kordin Urš.*, *Novak Mar.*, *Pustotnik Mar.*, *Resnik Franca*, *Suša Mar.*, *Suhar Ivana*, *Resnik Mar.* (P. Lukovica.) 1+71=72

Brdo. Poverjenik: *Slak Mat.*, župnik. — *Dr. Kersnik Janko* (786), *Šola na Brdu* (163). — Novi udje: *Toman Fr.*, *Andrejka Franc.*, *Capuder Mar.*, *Kern Urš.*, *Pogačar Ivana*, *Tekalec Katar.*, *Gostiš Mar.*, *Šter Ivana.* (P. Lukovica.) 2+98=100

St. Vid pri Brdu. Gostiš Franc., cerkveni ključar. — *Šola v St. Vidu* (607). — Novi udje: *Štrban Ivan*, *Gaberšek St.*, *Kern Ferd.*, *Rak Lovr.*, *Kočar Ivan*, *Bevc Franc.*, *Mrakar Mar.*, *Kveder Mar.*, *Klopčič Ter.*, *Sameja Luc.*, *Kašnik Al.*, *Rak Mar.*, *Klopčič Franc.*, *Kosmatin Marij.*, *Požar Iv.*, *Cesenj Urša*, *Marinšek Ter.*, *Bevc El.*, *Justin Mar.*, *Kotnik Iv.*, *Gostiš Mar.*, *Sušnik Luc.*, *Kurent Roz.*, *Česka Franc.*, *Požar Hel.*, *Močnik Ana*, *Homar Iv.*, *Bergant Mar.* (P. Lukovica.) 1+60=61

Čemšenik. Poverjenik: *Zelnik Jos.*, župnik. — *Medvedšek Jak.* (1675). — Nova uda: *Zupan Martin*, *Razboršek Franciška.* (P. Medija-Izlake.) 1+134=135

Izlake. Poverjenik: *Majar Val.* (684), župnik v p. — *Vrhole Ant.* (1074), trg. — Novi udje: *Klobučič Ant.*, župan; *Mally Lamb.*, trgovec; *Gošče Anton*, rudar; *Henigman M.*; *Remec Jernej*, zidar; *Prestor Jožef.* (P. Medija-Izlake.) 2+65=67

Češnjice. Poverjenik: *Perko Pavel* (1947), župnik. — *Rebolj Fr.* (1890), org.; *Šolska mladina* (522), *Žibert Fr.* (1676), *Kancilija Roz.* (1677), *Pestotnik Jož.* (2032), *Žordani Mar.* (2097), *Kuhar Alojz.* (2098), *Brodnik Fr.* (1889). (P. Smartno v Tuhinju.) 9+18=27

Dol. Poverjenik: *Kastelec M.*, župnik. — *Zorec Fr.* (2388). — Novi udje: *Bregar Franc.*, *Germek Franc.*, *Vidmar Stanko.* (P. Dol pri Ljubljani.) 1+93=94

Sveta Gora. Poverjenik: *Borštner Janko*, župnik. — *Farna knjižnica* (2509), *Šolska knjižnica* (2510). — Novi ud: *Dolanc Angela.* (P. Vače.) 2+60=62

St. Gotard. Poverjenik: *Sitar Val.*, župnik. — Novi udje: *Jerič Jos.*, *Ocvirk Jože*, *Sitar Egidij.* (P. Trojane.) 76

Sv. Helena. Poverjenik: *Rihtaršič Jan.*, župnik. — *Kotar Jan.* (1426). — Novi udje: *Serbec Jul.*, *Kovič Ign.*, *Belcjan Fr.*, *Jerina Terezija*, *Verovšek Mici*, *Jerman Marjeta*, *Gostinčar Janez*, *Pozabljivec Vedni.* (P. Dol pri Ljubljani.) 1+103=104

Ihan. Poverjenik: *Železný Al.*, župnik. — *Kramarjeva hiša* (203). — Novi udje: *Kovič Pavla*, *Hribar Katra*, *Rak Terezija.* (P. Domžale.) 1+94=95

Kolovrat. Poverjenik: *Bressan Jos.*, župni uprav. — *Duhov. mladina* (329). (P. Medija-Izlake.) 1+51=52

Krašnja. Poverjenik: *Šparovec Fr.*, župnik. — Novi udje: *Oražem Fr.*, *Maselj Jož.*, *Breznik Franc.*, *Burja Ang.*, *Hribar Ivana*, *Hrovat Ivana*, *Nakrst Franc.*, *Korošec Ant.* (P. Lukovica.) 53

St. Ožbalt. Poverjenik: *Jarec Jan. Ev.*, kurat. — Novi ud: *Per Marija.* (P. Trojane.) 26

Peče. Poverjenik: *Žagar Jožef* (1099), župnik. — Nova uda: *Rančigaj M.*, *Razoršek Mat.* (P. Vače.) 1+18=19

Sv. Planina. Rott Gotard, soupravitelj. (P. Trbovlje.) 4

Vače. Poverjenik: *Golmajer Josip*, župnik. — Novi udje: *Indof Ant.*, *Jurgovec Feliks*, *Kokec Franc.*, *Korač Mar.*, *Krhlikar Ivana*, *Prašnikar Ivan*, *Rebol Janez*, *Škrabanja Franca*, *Vertačnik Janez.* (P. Vače.) 71

Zlatopolje. Poverjenik: *Medved Jan.*, žpk. — *Duh. mladina* (523). — Novi ud: *Burja Franca.* (P. Lukovica.) 1+24=25

Število družnikov: 25 dosmrt. 1353 letnih = 1378.

11. Dekanija Novo mesto.

Novo mesto. Poverjenik: *Žerjav Iv.*, vikar. — *Virant Jan* (360), *Podgoršek o. Gotthard* (1791), vikar; *Knjižnica III. reda* (800), *Citalnica novomeška* (1589); *Vojska Vladimir* (1746), podžupan; *Merše Mar.* (1842), *Slane Martina* (1178), *Volčič Krist.* (1145); *Pleuweis Karol* (1666), c. kr. notar. — Novi udje: *Ljubi Mici*, *Petrič Mici*, *Picelj Mar.*, *Smolik Ela*, *Hladnik Milka*; pl. Rubelli *Vjekoslav*, lekarnar; *Globalnik Ant.*, *Miklavčič Josip*, *Oigler Leop.*, *Mohorčič Olga*, *Puc Anton*, *Kronegger Terezija.* (9+195=204). — Posamezniki (4). (P. Novo mesto.) 9+199=208

Bela cerkev. Poverjenik: *Klemen Janez*, župnik. — Nova uda: *Dulc Jožefa*, *Tramte Marija.* (P. Bela cerkev.) 42

Brusnice. Poverjenik: *Nemanič Mart.* (1164), župnik. — *Župn. knjižn.* (1748), *Šola v Brusnicah* (1749), *Šola v Gabrji* (2582). — Novi ud: *Gorenjec Kristina.* (P. Brusnice.) 4+47=51

Črmošnjice. Poverj.: *Lobe Janko*, kaplan. (P. Črmošnjice.) 6

Mirna peč. Poverjenik: Sadar Ivan, kaplan. — *Zore Anton* (2826), župnik; *Pate Jan.* (2650), *Slak Magdalena* (2651). — Novi udje: *Pust Anton* (2721), Colnar Mar., Drenik Mar., Globokar Urš. z dr., Kebeļ Jak. z dr., Kebeļ Magd., Kic Fr., Kolenc Ana, Kolenc Neža, Krevs Franca, Kavšek Mar., Murgelj Ana z druž., Prógar Neža, Pust Ant., Saje Jak. z dr., Smrke Eliz., Srovin Am., Svetlin Mih., Smalc Urš., Peše Mar., Pirnar Fr. (P. Mirna peč.) 4+125=129

Podgrad. Poverjenik: Česenj Andr., župnik. — Nova uda: Mrvič Urš., Vindisman Ana. (P. Rudolfovo.) 38

Prečna. Poverjenik: Šmidovnik Ant., župnik. — *Farna šola* (291), *Murgelj Jož.* (1797). — Novi udje: Novak Ana, Potočar Jožefa, Berus Ter., Jerman Janez. (P. Rudolfovo.) 2+58=60

Soteska. Poverj.: Volc Alojzij, župnik. (P. Straža.) 42

Stopiče. Poverjenik: Porenta Jak., župnik. — *Judež Jan.* (1174), *Žagar Mar.* (2887). — Nova uda: Uzman Franc, Stefančič Marija. (P. Rudolfovo.) 2+87=89

Sempeter. Poverjenik: Vovko Franc, župnik. — *Stempihar Franc* (2435), c. kr. stražm. — Novi udje: Jevnikar Mar., Medle Franca, Potočar Ana, Rajar Ana, Rak Mar., Vidic Antonija, Zoran Antonija. (P. Sv. Peter pri Rudolfovem.) 1+81=82

Smarijeta. Poverjenik: *Perko Ivan* (2033), župni uprav. — *Barborič Jož.* (1891), *Ljudska šola* (878), *Volčič Ant.* (433), *Zore Janez* (1090). — Novi udje: Pucelj Jan., kaplan; Beretič Marija, Gregorič Gabrijela, Gregorič Mar., Hodnik Ter., Jankovič Jožefa, Jerin Ter., Jeglič Mar., Jerele Jožefa, Ilvar Jož., Jerič Alojzija, Krnc Urš., Krnc Urš., Kranjšič Terez., Muhar Mar., Pirc Alojzija, Papež Neža, Starič Fr., Skušek Mar., Vdovč Jožefa, Vdovč Alojzij, Zoran Mar., Zupan Mar., Zevnik Fr., Žagar Janez, Žagar Marija. (P. Smarijeta na Kranjskem.) 5+158=163

Šmihel. Poverjenik: Kastelic Ant., kaplan. — *Knjižnica č. šolskih sester* (1009), *Knjižnica č. usmiljenih bratov* (1591), *Kmetijska šola na Grmu* (799), *Rev. Knafelc Jož.* (1617), duhov.; *Zdolski Rudolf* (2381), pristav; *Zamida Ant.* (2293). — Novi udje: Hrovat Ana, Knafelc Justina, Zupančič Ign., Gluhak Fr., Turk Matija, Bajo Mar., Košir Martin, Košir Alojzij, Srebrnjak Mihael. (P. Rudolfovo.) 6+130=136

Toplice. Poverjenik: Erzar Franc, župnik. — *Oberstar Ign.* (2284), kaplan. — Novi udje: Lavrič Neža. (P. Toplice.) 1+105=106

Vavtvas. Poverj.: Kerhne Fr., upravitelj. (P. Straža.) 70

Število družnikov: 34 dosmrtn. 1183 letnih = 1217.

12. Dekanija Postojna.

Postojna. Poverj.: Gnidovec Ant., kaplan. (P. Postojna.) 167

Hrenovica. Poverjenik: *Zupan Iv.* (936), žpk. — *Šabec Ant.* (999), *Bajec Andrej* (1000), *Stegel Janez* (1002), *Knjižnica farna* (1076), *Šola v Hrenovicah* (1077), *Pavlovič Mat.* (1078), *Gorjanec Mat.* (1080), *Posega Ant.* (1097), *Marinšek Ant.* (1167), *Rupnik Fr.* (1255), *Čuk Jan.* (1256), *Tominec Jakob* (1258), *Šabec Jak.* (1259), *Pavlovič Franc* (1868), *Turk Ant.* (1430), *Sajevic Andrej* (1431), *Kavčič Bogom.* (1432), *Mejak Jožef* (1448), *Krajghe Peter* (1504), *Chavuta Jozue* (1505), *Pavlovič Ign.* (1506), *Ogrizek Mar.* (1508); *Carnelli Amal.* (1678), učiteljica; *Milharčič Anton* (1819). — Novi udje: *Gabrovec Fr.* (2747), kaplan; Jurca Albina, učit.; Pibernik Al., dacar; Turk Fr., Dolenc Mat., Skvarča Jak., Fajdiga Jožef, Mohorčič Jan., Srebotnjak Rud., Mahnič Janez, Doles Fr., Frank Mar., Rebec Franc., Klemen Hel., Simčič Mar., Širca Franc., Turk Ter., Gorjup Mar., Vadjal Anton., Simončič Mar., Jager Marjeta, Sever Marija. (P. Hrašče.) 26+164=190

Razdrto. *Pegan Anton* (1274), učitelj v p.; *Kavčič Filip ml.* (1957). — Novi udje: Pasterk Boštj., c. kr. orožnik; Bole Andrej, Premrl Iv., Posega Mar., Weilgoni Mar., Simčič Ivana, Debevec Ivana, Razdrski učenec-odlišanjak. (P. Razdrto.) 2+28=30

Matenjvas. Poverjenik: Zajc Karol, kurat. — *Žnidaršič Milan* (1019), gost.; *Reic Iv.* (2178), penz. — Novi udje: Gorup Fr., Jakopin Ivana, Kernelj Jak., Malnaršič Jakob, Ženko Jakob, Tomazič Franc., Zele Janez, Ambrož Mar., Celan Mar., Vodopivec Matevž. (P. Prestranek.) 2+48=50

Orehok. Poverjenik: Mensinger Jož., kurat. — Nova uda: Starman Franc., Šol. v.; Blažič Terezija. (P. Prestranek.) 33

Št. Peter na Krasu. Poverjenik: Smolnikar Luka, kurat. — *Pirnat Bernard* (1078), org. in obč. tajn. — Novi udje: Rant Fr., učitelj; Mlakar Dragotin, c. kr. pošt. asist.; Gergič Ang., Petelin Mar., Germek Mat., Mihevc Martin, Mohorčič Jan., Smerdelj Fr., Svetek Jož., Zele Ivana, Steinbücher Rud., Smerdelj Fr., Zirnstein Viktor. (P. Št. Peter na Krasu.) 1+152=153

Senožeče. Poverjenik: *Bešter Jan. Ev.* (2017), župnik. — Novi udje: Prekraki Filip, Paternost Jož., Senčar Bogomil, Ferfila Anton., Gerželj Mar., Zalar Anton., Gerželj Franc, Sturm Helena. (P. Senožeče.) 1+75=76

Slavina. Poverjenik: Laznik Jož., župnik. — *Farna knjižn.* (377), *Kat. slov. isobr. društvo* (1893), *Šola slavinska* (1510); *Dekleva Fr.* (1892), c. kr. poštar. — Novi udje: Bergoč Luka, Figar Jožef, Grozdanič Mar. (P. Prestranek.) 4+128=132

Studeno. Poverjenik: Janež Domin., župnik. — Novi udje: Benčan Pet., Furlan Franca, Milavec Franca, Klemen Jak., Milavec Franca, Furlan Ivana, Milavec Mar., Simončič Kat., Krizman Al., Vodopivec Fr., Ogrizek Mar., Katem Ivana, Mrhar Franca, Kobal Neža, Jenček Mar., Bajec Franca, Požar Mar., Požar Peter, Požar Mar., Santelj Tom., Slejko Ivana, Požar Apolonija, Krizman Peter, Lekšan Mar., Jurca Neža, Skvarča Franca. (P. Postojna.) 117

Trnje. Poverjenik: *Lovšin Ivan* (2046), kurat. — *Ljudska šola v Trnju* (1956), *Ljudska šola v Palčju* (2583). — Novi udje: Špillar Ant., Špeletova hiša, Šiletova hiša, Jerajinova hiša, Joštova hiša, Vratarjeva hiša, Šabec Marija, Gomulova hiša, Česnik Blaž, Španova hiša, Kavčmarjeva hiša, Česnik Franca, Šmrdel Anton, Česnik Antonija, Ahramova hiša, Brgoč Anton, Tomšič Janez. (P. Št. Peter na Krasu.) 3+50=53

Veliko Ubelsko. *Šola na Vel. Ubelskem* (1260), *Brezic Jakob* (1369), *Čič Martin* (1168), *Premrl Franc* (1082). — Novi udje: Premrov Franc., Simčič Mar., Santelj Mar., Premrl Jan., Hočevar Katarina, Suša Mar., Simčič Kat., Novak Fr., Oražem And., Zejen Mat., Premrl Jožefa, Brezic And., Geržina Neža, Majeršič Franc. (P. Razdrto.) 4+31=35

Število družnikov: 43 dosmrtn. 993 letnih = 1036.

13. Dekanija Radoljica.

Radoljica. Poverjenik: *Novak Jan.* (363), dekan, šast. kan. — *Ambrož Iv.* (912), c. in kr. morn. župnik v p.; *Župnijska knjižnica* (177), *Hamerlic Makš* (1750), *Fürsager Leopold* (1511), *Pristov Franc.* (1822). (P. Radoljica.) 6+113=119

Begunje. Poverjenik: Kleindienst Jak., župnik. — *Zecnik Mihael* (1962), kaplan; *Šola Begunje* (1896); *Zavrli Valentin* (835), nadučit. (3+90=93). — C. kr. ženska kaznilnica. Poverjenik: *Cuderman Ivan* (2502), kaznil. kur. — *Kodrič s. Cirila* (2152, 2153) (2 ist.); *Mihevc Jan.* (1895). — Novi udje: Kužnik Ivanka, Krvina Hel., Kukol Neža, Neuhold Mar. (4+11=15)

(P. Begunje pri Lescach.) 7+101=108

Bled. Poverjenik: *Oblak Janez* (793), žpk. — *Petrič Gabr.* (2412), kaplan; *Šola na Bledu* (185), *Farna knjižn. na Bledu* (446), *Bijol Ivana* (2194), *Dimnik Al.* (1593), *Olivetti Fr.* (2240), *Poljanec Mar.* (2294), *Vidic Marij.* (1682). — Novi udje: *Stojan Ančka* (2761), *Vidic Minca* (2762); pl. Pavich-Pfaunenthal Alfons, c. kr. dež. podpredsednik v p.; Burja Ančka, Burja Neža, Brtoncelj Ivana, Ažman Jerica, Kvas Tonči, Majer Ivana, Marolt Jož., Marolt Ter., Bartman-Stare Ivana, Bijol Fr., Petkoš Jera, Primožič Ivana, Rekar Ivana, Soklič Val., Triller Marija, Pretnar Ivana, Vovk Anton, Kolman Jožef. (P. Bled.) 11+166=177

Bohinjska Bela. Poverjenik: Drolo Martin, župnik. — *Burja Jan.* (2037), župan; *Farna knjižnica* (232), *Knjižnica ljudske šole* (1960). — Novi udje: Rijavec Mar., Mavrič Viktor, Ravnik Kat. (P. Bohinjska Bela.) 3+78=81

Bohinjska Bistrica. Poverjenik: *Žvan Fr.* (1253), župnik. — *Gođec Fr.* (1433), *Gođec Franc.* (1750), *Repinc Fr.* (1897). — Novi udje: Bizjak Kat., Črnigoy Lud., Dobravec Mar., Iskra Eliz., Kos Val., Kuhar Ana, Odar Eliz., Poljak Val., Por Katar., Pfařfar Fr., Ravnik Jan., Ravnik Pet., Ravnik Jakob, Rozman Mar., Rozman Lovr., Soklič Gašp., Sorč Mat., Strupi Janez, Šiljar Kat., Zupanc Jan., Zgaga Franc., Žnidar Fr., Žumar Marija. (P. Bohinjska Bistrica.) 4+155=159

Brezje. Poverjenik: Furlan O. Alfonz. — *Ankerst Fr.* (1872), *Ankerst Jan.* (1267), *Marinšek Apol.* (1495). — Novi udje: Janša Jos., Lovec Al., Berlec Mart., Knafelj Jos., Bohinec Cec., Bohinec Kat., Janša Mar., Kleindienst Iv., Rode Franc., Svab Mar., Triplot Kat., Zupanec Mar., Frelih Franc. (P. Brezje.) 3+83=86

Breznica. Poverjenik: Lavrič Jožef, žpk. — *Legat Marij.* (556), *Zupan Kat.* (500), *Bizjak Jan.* (2874). — Novi udje: Finžgar Franca, Sparovic Mar., Rozman Iv. (P. Žirovnica.) 3+115=118

Dobrava. Poverjenik: *Vrankar Jožef* (1266), župnik. — *Pogačnik Anton* (2295), *Šolska knjižnica* (1083). — Nov udj: Oman Helena. (P. Podnart.) 3+65=68

Dovje. Poverjenik: Aljaž Jak., župnik. — *Farna knjižnica* (555). — Novi udje: Knafel Marija, Kavalar Lenka, Lakota Mina, Mertelj Mihaela, Rabič Fr., Zorman Jera. (P. Dovje.) 1+128=129

Gorje. Poverjenik: Piber Janez, župnik in dež. poslanec. — *Jan Jak.* (1592), župan; *Žirovnik Jožef* (1264), nadučitelj; *Bratno društvo* (1084); *Črne Vinko* (1085), c. kr. pošt.; *Jan Vinko* (1086), *Mandelj Janez* (2196), *Polda Jakob* (1375), *Zalokar Ant.* (1088), *Zalokar Mih.* (1087), *Zupan Jož.* (1894), *Kocijančič Ant.* (2456), *Žvegelj Jan.* (796). — Novi udje: Turk Viktor, kaplan in benefič.; Langus Andr., Kunstelj Marija, Mulej Mina, Rozman Tom., Ažman Mar., Kobilica Tom., Kunšič Anton, Kunšič Roz., Slivnik Jernej, Por Terez., Solar Janez, Frjan Janez, Zupan Miha, Veber Minka, Vodnjov Franc., Por Mar. (12+208=220). — Mlekuž Kat. (3). (P. Gor. Gorje.) 12+211=223

Jesenice. Poverjenik: Prijatelj Ivan, župnik. — *Pretnar Janko* (2197), c. kr. prof. — Novi udje: Škoč Franc, Noč Marija,

Pogačnik Ciril, Novak Jožef, Tancar Albin, Daksosfer Janez, Čop Jak., Pogačar Antonija, Znidar Blaž, Makovec Mar., Smolej Sim., Sattler Terezija. (P. Jesenice.) 1+243=244

Kamna gorica. Poverjenik: Azman Sim., župnik. — *Debec Mar.* (1434); *Erman br. Ignacij* (1528), franč. — Novi ud: Ovenkelj Kristina. (P. Kamna gorica.) 2+69=71

Koprivnik. Poverjenik: *Steršaj Fr. Ks.* (2090), župnik. — Novi udje: Hribarjeva hiša, Jakopoveva druž., Katrašnik Ivana z dr., Kajzarjeva druž., Markež Pol. z dr., Medja Ivana z dr., Stare Angela. (P. Bohinjska Bistrica.) 1+69=70

Koroška Bela. Poverjenik: Košir Franc, župnik. — *Ljudska šola* (18), *Dežman Janez* (1683). (P. Javornik.) 2+105=107

Kranjska gora. Poverjenik: Krajec Andrej, župnik. — *Pečar Jan.* (1007), *Oznan Marj.* (757), *Ljudska šola* (618), *Mertelj Al.* (1871), *Mertelj Ivana* (2296), *Mertelj Mina* (1959), *Oznan Franc* (2086), *Veber Alojzij* (1821). — Novi ud: Lavtizar Franc. (P. Kranjska gora.) 8+92=100

Sv. Križ. Poverjenik: Juvan Fr., žpk. — Nova uda: Mlekuž Jožefa, Šolska knjižnica. (P. Jesenice.) 34

Kropa. Poverjenik: Oblak Val., župnik. — *Šolska knjižnica* (2503). — Novi udje: Berce Jožef, Drmota Jožef, Smrekar Karol, Zupan Ana. (P. Kropa.) 1+61=62

Lesce. Poverjenik: Lovšin Ivan, župnik. — *Bošičeva hiša* (234); *dr. Potočnik Matija* (2302), prof. (P. Lesce.) 2+68=70

Leše. Poverjenik: *Ahačič Matej* (1850), župnik. — Novi udje: Bohinjec Ant., Langus Jan., Pernuš Jož., Zupan Franc., Arneš Jera, Bešter Mar., Cotelj Mar., Kolman Ivana. (P. Brezje.) 1+25=26

Ljubno. Poverjenik: Vilman Gašp., župnik. — Novi udje: Langus Mar., Maršun Mar., Kokalj Ivana. (P. Podnart.) 45

Mošnje. Poverjenik: Bleiweis Fr., župnik. — *Šolska knjižnica* (918), *grofica Michel de Pierredon Konst.* (2297), *Mlađič Anton* (2298). — Novi udje: Skok Ant., Reš J., Artelj El., Mlekuž M., Avsenik Fr., Hartman Ivan, Remec M., Biček J., Papler Anton, Zupanec Fr., Cetič Petrina, Devetak M., Zupan Ana, Remic Fr., Sebenikar Hel., Rant Val., Grašič Ana, Konič Fr., Globočnik Jak., Azman M., Zupan Fr., Kleindienst Neža, Tavželj Iv., Rihtarič Od., Praternar Iva, Globočnik Ana, Rozman Severin, Gogala Jan., Odar M., Bleiweis Kat. (P. Radoljica.) 3+53=56

Ovsiše. Poverjenik: Očepček Jož., žpk. — Novi udje: Fister Fr., Jezerec Franc., Klemenčič Fr., Mohorič Mar. (P. Podnart.) 35

Rateče. Poverjenik: Lavtizar Josip, župnik. — Novi udje: Kerštan Sim., Erlih Neža, Kopavnik Fr., Cuznar Uršula, Kompoš Franca, Rogar Mina, Šumi Neža. (P. Belapeč.) 76

Ribno. Poverjenik: Kramar Jan., župnik. — *Pangerc Jan.* (725). — Novi udje: Arh Janez, Cengle Ivana, Grošelj Mar., Sodja Kat., Torkar Ant. (P. Bled.) 1+83=84

Srednja vas. Poverjenik: Jalen Janez, kaplan. — *Hodnik Ivan* (2584), *Smukavec Josip* (597), *Stare Janez* (833), *Vidmar Ivana* (1961). — Novi udje: Arh Ant., Arh Jan., Arh Jakob, Arh Ana, Arh Jan., Arh Matj., Arh Ant., Berce Ivana, Cesar Andrej, Cvetek Mar., Cvetek Mart., Čuden Jan., Dobravec Jan., Dobravec Ivana, Golf Malči, Hodnik Ivana, Hribar Urša, Kavčič Jak., Langus Iv., Langus Ivana, Logar Jož., Markež Franca, Odar Krist., Odar Mar., Odar Urš., Pagon Jan., Pekovec Jan., Preželj Janez, Preželj Ivana, Smukavec Boštjan, Smukavec Hel., Sodja Jan., Sodja Jan., Sodja Franca, Soklič Mar., Soklič Urš., Stare Fr., Stare Jož., Stare Sim., Škantar Jera, Škantar Urša, Stros Jož., Tancar Mar., Zupanec Val., Žmitek Ana, Žmitek Mar. (P. Srednja vas.) 4+175=179

Zasip. Poverjenik: Fertin Ignacij, župnik. — Novi udje: Smodiš Fr., žel. ur.; Vidic Jan., Globočnik Marija, Jakopič Marj. (P. Bled.) 61

Število družnikov: 79 dosmr. 2510 letnih = 2589.

14. Dekanija Ribnica.

Ribnica. Poverjenik: Skubic Anton, dekan. — *Gnidovec Jožef* (2450), kaplan; *Sicherl Josip* (1275), organist; *Lovšin Ivan* (1875). — Novi udje: Ambrožič Al., Andolšek Jakob, Cvar Mar., Cvar Mar., Campa Jern., Češarek Jan., Gorše Fr., Gornik Fr., Klun Fr., Klun Neža, Klun Mar., Kožar Fr., Lovšin Janez, Lovšin Jan., Lovšin Mar., Mrhar Jož., Mrše Mar., Oberstar Jož., Petek Ivana, Prelesnik Ant., Prelesnik Jan., Pucelj Mar., Stare Franc, Škrabec Angela, Štupica Filip, Tanko Franja, Zajc Franc, Zerjav Anton. (P. Ribnica.) 3+238=291

Dobrépolje. Poverjenik: *Ramoveš And.* (879), duh. svet. in nadžup. — *Dobrépoljska šola* (2585); *Jakli Lado* (2379), dijak; *Jakli Vida* (2399), dijakinja; *Klinc Fr.* (2380), *Dren Iv.* (1755), *Jerinc Marijana* (1435). — Novi udje: Ahačevič Franca, Hočever Janez, Hrovat Jer. z dr., Mesojedec Ana, Mustar Jan. z dr., Perko Franc., Rus Franca, Samec Ang., Strnad Roza, Šporar Franc., Strekelj Marija, Tomšič Ana, Zakrajšek Marija, Zganjar Marija, Znidaršič Vincenc. (P. Videm pri Dobrépoljah.) 7+170=177

Dolenjavas. Poverjenik: Vrhovšek Franc, župnik. — *Kromar Franc* (1172), *Mlakar Al.* (1349). — Novi udje: Kromar Jakob,

Hönigman Mar., Cimerman Franca, Ilc Mar., Bradaš Mar., Zbašnik Franca. (P. Dolenjavas.) 2+94=96

Draga. Poverjenik: *Znidaršič Ant.* (1503), župnik. — Novi udje: Urh Franc., Ožbolt Anton., Mihelič Filipina, Poje Antonija, Janež Karol., Vesel Apol., Knas Mar., Knas Ana, Ješelnik Franc., Troha Mar.; Mavrin Mar., učiteljica. (P. Draga.) 1+70=71

Gora. Poverjenik: *Rihar Iv.* (2200), župnik. — Novi ud: Krže Marija. (P. Sodražica.) 1+22=23

Sv. Gregor. Poverjenik: *Krumpestar Fr.* (981), župnik. — Novi udje: Primožič Mar., Peterlin Matija, Zganjar Franc, Lovšin Jern., Pirnat Fr., Gruden Iv. (P. Ortnek.) 1+91=92

Loški potok. Poverjenik: Pravhar Jož., župnik. — *Majhen Ivan* (2669), c. kr. poštar. (P. Travnik na Kranjskem.) 1+209=210

Rob. Poverjenik: Zabukovec Tomaž, župnik. — Novi udje: Intihar Andr., Intihar Jos., Krampelj Jos., Sterle Mart., Hiti Marj., Lužar Marj., Mestek Mar., Usnik Hel. (P. Velike Lašče.) 78

Sodražica. Poverjenik: Traven Fr., župnik. — Hiše: *Lajd-gova* (292), *Lenčkoba* (293), *Pakiševa* (294), *Pikeva* (254). — Novi udje: Hudolin Ivana, Matko Jera, Modic Mar., Marn Ivana, Maté Mar., Ogrinc Jos., Perušek Ant., Pogorelec Mat., Šilo Ant., Tanko Franc., Vesel Andrej, Vesel Marija, Lovšin Jakob. (P. Sodražica.) 4+178=182

Struge. Dr. *Petrič Raf.* (2653), *Petrič Mihaela* (2675); *Žitnik Jos.* (1173), c. in kr. stotnik. — Novi udje: *Orehek And.* (2772), župnik; *Strnad Franc* (2773), Krizman Jože, Meglen Jože, Pugalj Jan., Škulj Jan., Staro Mar. (P. Videm pri Dobrépoljah.) 5+73=78

Škooljan. Poverjenik: Jereb Janez, župnik. — Nova uda: Skrijanc, Hribar. (P. Turjak.) 48

Turjak. Poverjenik: Pavšič Franc, župnik. — *Farna knjiž-nica* (620). — Novi udje: Hribar Neža, Lužar Alojz., Čučko Mar., Usnik Martin, Ogrinc Antonija, Pirnat Franca, Traven Franca. (P. Turjak.) 1+23=24

Velike Lašče. Poverjenik: Ramovš Jakob, župnik. — *Dr. Raznošnik Fr.* (2198), zdravnik; *Pucelj Ivan* (1008). — Novi udje: Adamič Mar., Andolšek Krist., Centa Ana, Debeljak Franc., Debevc Marj., Gradišar Neža, Guštin Mirko, Hočever Mar., Ivantič Franc., Jamnik Franc., Jamnik Ivana, Klančar Ter., Marolt Urš., Ogrinc Ter., Praznik Ivana, Zabukovec Mar., Zadnik Neža, Zakrajšek Ana, Zganjar Terezija, Znidaršič Terezija, Žužek Ivana. (P. Velike Lašče.) 2+178=180

Vel. Poljane. Poverjenik: Lavrenčič Ant., župnik. — Nova uda: Adamič Jan., Prijatelj Fr. (P. Ortnek.) 30

Število družnikov: 28 dosmr. 1552 letnih = 1580.

15. Dekanija Semič.

Metlika. Poverjenik: *Natlačen Pet.* (2654), kapl. — *Dovgan Fr.* (919), prošt in dekan; *Nemanjič Iv.* (930), žpk v p.; *Vukšinič Jožef* (923), *Ljudska šola v Metliki* (2692), *Pečarič Jožef* (2656), *Simonič Ant.* (2655). — Novi udje: *Mihelič Al.* (2750), dež. posl.; Tončič Ana, Kozjan Anton, Simonič Iv., Guštin Marko, Kastelec Neža, Repič Ter., Težak Mar., Jankovič Alojz., Jelenič Kat., Malešič Marija, Možar Jure, Možar Ana, Črnugelj Marija, Nemanjič Marija, Fleischman Franja, Papič Neža, Stojnič Mar., Kapušin Bara, Pečarič Bara, Nemanjič Ana, Gornik Jure, Malešič Mart., Nemanjič Ivan, Simonič Jan., Vraničar Ana, Vivoda Franciška, Stepan Bara. (P. Metlika.) 8+299=307

Adlešiči. Poverjenik: Šašelj Iv., žpk. — *Župna knjižnica* (426), *Vranešič Pet.* (1010), *Grabrijan Miko* (1180), *Grabrijan Jure* (1269), *Jakobčič Mar.* (2063), *Adlešič Ant.* (2425). — Novi udje: *Zarkovič Julij* (2712), *Bahorič Iv.*, Veselič Ana, Skube Ana, Mušič Franca, Rožman Mar., Vardijan Kata, Tkalič Kata, Fabina Kata, Horvat Ana, Vrlinič Marta. (P. Črnomelj.) 7+64=71

Črnomelj. Poverjenik: *Kosobud Kasimir* (1273), župn. — *Kunc Avgust* (927), trgovec. (P. Črnomelj.) 2+126=128

Dragatuš. Poverjenik: Novak Josip, žpk. — *Farna knjiž-nica* (379), *Šolska knjižnica* (2127). — Novi udje: Matkovič Jan., Zvab Jože, Kunič Jože, Vertin Ant., Matkovič Jan., Svetič Ana, Verderber Ana, Bečaj Mar., Gračan Mar., Puhek Angela. (P. Dragatuš.) 2+101=103

Planina. Poverjenik: *Kragl Viktor* (2275), župnik. (P. Črnomelj.) 1+1=2

Podzemelj. Poverjenik: Učak p. Valerijan O. T., župnik. — *Kočevar Jak.* (795), *Klepec Jož.* (2429). — Novi udje: Bitnar p. Pavlin O. T., Štravs Ana, Hlebec Mar., Pezdirec Mar., Novak Bara, Cuznar Ana, Šimec Jože, Žugelj Neža, Filak Kat., Muc Mat., Žunič Mar., Žunič Ana, Nemanjič Kat., Brinc Peter, Filak Ana, Mozetič Jožefa, Kralj Jožefa, Tomc Mar., Starašinič Marj., Jakliš Miko, Brodarič Mar., Milek Barb., Stefančič Ana. (P. Gradac.) 2+111=113

Preloka. Poverjenik: *Bambič Joško* (2290), župni uprav. — *Farna knjiž.* (380), *Gerdun Janko* (2054). — Novi udje: Bendekevič Fr., Brinski Rok, Gerdun Fr., Ivanušič J., Starešinič Fr., Starešinič Fr., Starešinič Fr., Žugelj Mate, Žunič Jož., Žunič Pet., Balkovec Hel., Balkovec Mare, Čemas Magda, Čemas Magda, Ivanušič Bare,

Ivanušič Kate, Miketiš Mare, Pavlakovič Ane, Starešinič Ane, Starešinič Franca, Vidina Ane, Vidina Magda, Zaljec Mare.

(P. Vinica.) 3+47=50

Radovlca. Poverjenik: *Novak Matija* (926), župnik. — *Cesar Matija* (2038), c. ključar; *Geršič Jož.* (1825), *Klepec Matija* (306), *Klepec Juri* (2532), *Farna knjiš.* (427). (P. Metlika.) 6+58=64

Semič. Poverjenik: *Dostal o. Stanko*, župnik. — *Tomc Mart.* (1012), *Troje Jože* (1823), *Judnič Anton* (1091). — Novi udje: *Mihelič Jožef ml.*, *Bergant Franca*, *Doltar Mart.*, *Drganc Jakob*, *Drganc Ana*, *Fuchs Ter.*, *Golobič Neža*, *Golobič Mar.*, *Grivec Kat.*, *Golobič Ana*, *Henisman Alojzija*, *Ivec Mar.*, *Jakša Roza*, *Judnič Neža*, *Kambiš Mat.*, *Kočevar Jak.*, *Kočevar Terez.*, *Klemenčič A.*, *Kofalt Ana*, *Koračin Mar.*, *Lavrin Štefan*, *Malnarič Ant.*, *Malnarič Ana*, *Mavec Franč.*, *Mihelič Mar.*, *Nemgar Fr.*, *Novak Iv.*, *Papiš Ana*, *Pečavar Mat.*, *Plut Jan.*, *Plut Ana*, *Rauh Mar.*, *Simonič N.*, *Smrekar Kat.*, *Sodja Mar.*, *Stariha Mat.*, *Stežinar Marija*, *Štukelj Jakob*, *Štukelj Peter*, *Suštaršič Neža*, *Lavrin Cecilija*.

(P. Semič.) 3+141=144

Sljiv vrh. Poverjenik: *Jerič Al.*, župnik. — *Farna knjiš.* (348), *Solska knjišnica* (1092). — Novi udje: *Zalec Štefan*, *Špehar Kata*, *Zalec Kata*, *Zalec Mare*, *Tretji red*, *Špehar Iv.*, *Fortun Mare*, *Kobetič Kata*, *Lakner Kata*, *Madronič Bara*, *Madronič Mare*, *Kobé Miha*, *Madronič Jož.*, *Zalec Mate*, *Lakner Mare*, *Barič Mar.*, *Filip Kat.*, *Špehar Modesta*.

(P. Vinica.) 2+45=47

Starl trg. Poverjenik: *Zupančič Franc* (1684), župnik. — *Farna knjišnica* (231); *Rade Mih.* (1514), trgovci; *Rade Marjeta* (1596), *Rešek Marko* (1685), *Bižal Pet.* (1963), *Štandohar Mihael* (2242).

(P. Staritrg pri Kočevju.) 7

Suhor. Poverjenik: *Pavlovčič Jak.*, žpk. — *Farna knjiš.* (175), *Težak Ant. ml.* (2586). — Novi udje: *Krašovec Mat.*, *Težak Jož.*, *Kostelec Mar.*, *Krašovec Mar.*, *Krašovec Ter.*, *Lojč Kat.*, *Pašič Kat.*, *Režek Kat.*, *Žlogar Katar.*, *Žlogar Katar.*, *Malenšek Angela*, *Popovič Ana*, *Popovič Marta*, *Suklje Mar.* (P. Suhor.) 2+94=96

Vinica. Poverjenik: *König Juri* (565), župnik. — *Sterk Juri* (1597), veletržec; *Puhek Štefan* (2056), posestnik; *Farna knjišnica* (381), *Solska knjišnica* (702). — Novi udje: *Samsa Ant.*, dež. bol. urad.; *Balkovec Pet.*, *Ovar Ive*, *Moravec Jože*, *Stegne Ive*, *Benetič Jure*, *Cajner Jan.*, *Adlešič Ivana*, *Barič Bare*, *Culiberg Bare*, *Flajnik Mare*, *Moravec Mare*, *Perko Ane*, *Špehar Mare*, *Šutej Ivana*, *Belavič Mare*, *Brozovič Bare*, *Karin Zora*, *Medved Neža*, *Starašinič Bare*.

(P. Vinica.) 5+53=58

Število družnikov: 50 dosmrt. 1140 letnih = 1190.

16. Dekanija Šmarje.

Šmarje. Poverjenik: *Pešec Fr.*, dekan. — *Noč Ivan* (1513), *Gregorič Fr.* (158), *Hribar Ant.* (1436), *Lah Ivan* (365), *Farna knjišnica* (100). — Novi udje: *Boh Mar.*, *Grum Ana*, *Goršič Mar.*, *Hočevar J.*, *Kadunc U.*, *Primc Franč.*, *Strgar J.*, *Škulj M.*, *Sinkovec Jera*, *Vidic Kat.*, *Žitnik Jožef.* (P. Šmarje-Sap.) 5+125=130

Javor. Poverjenik: *Klinec Jernej* (2039), župn. — *Župn. knjišnica* (1964); *Habič Al.* (1965), mladenič. — Nova uda: *Marolt Ivana*, *Zagar Jak.* z dr. (P. Dolenja Hrušica.) 3+20=23

Št. Jurje. Poverjenik: *Debelak Jan.*, župnik. — Novi udje: *Dremelj Al.*, *Kastelic Ana*, *Žmuc Terez.*, *Novak Jera*, *Mehle Ana*, *Krivec Marija*. (P. Grosuplje.) 61

Kopanj. Poverjenik: *Žužek Fr.* (1816), župnik. — Novi udje: *Okorn Fr.*, *Podržaj Al.*, *Stržaj Jan.*, *Tomšič Ant.*, *Bavdek Marija*, *Bavdek Katar.*, *Gruden Mar.*, *Jamnik Mar.*, *Mencin Franč.*, *Mohar Ana*, *Perme Mar.*, *Podržaj Ivana*, *Steh Mar.*, *Virant Mar.*, *Vider T.*, *Zabukovec Ter.*, *Tronkar Emilija*. (P. Grosuplje.) 1+60=61

Lipoglav. Poverjenik: *Solar Josip*, župnik. — *Zrnc Ana* (1966). (P. Šmarje-Sap.) 1+38=39

Polca. Poverjenik: *Švigelj Jos.*, žpk. (P. Višnja gora.) 47
Št. Vid pri Zatičini. Poverjenik: *Vidregar Ivan*, župnik. — *Msgr. kan. Jaklič Ant.* (556), voj. žpk. I. r.; *Koprivec Gašp.* (1177), *Zajčeva hiša* (152), *Fajdiga Fr.* (1093), *Gorišek Ana* (457). — Novi udje: *Janez Jan.*, *Oven Fr.*, *Pekoli Jožef*, *Pevco Ana*, *Planinšek Ana*, *Prebil Reza*, *Prijatelj Fr.*, *Škufca Mar.*, *Sraj Ana*, *Fortuna Jožef*, *Gregorčeva hiša*, *Hren Jož.*, *Kastelic Lojza*, *Kastelic Marija*, *Kutnar Marija*, *Lesjak Marija* s sinom, *Milner Ana*, *Slek Janez*. (P. Št. Vid pri Zatičini.) 5+380=385

Višnja gora. Poverjenik: *Texter Konrad*, župnik. — *Ahln Ant.* (2431); *Skubic Ant.* (633), *Zajc Ig.* (2657), *Solska knjišnica* (726). — Novi udje: *Starcer Jožef* (2760), *Čop Val.*, *Stepec Mar.*, *Zajc Martin*. (P. Višnja gora.) 5+173=178

Zatičina. Poverjenik: *Cistercij. samostan.* — *Kozlevar Marija* (458), *Štrubelj Jera* (413). — Novi udje: *Balant Ivana*, *Borštnar Fr.*, *Erjavec Al.*, *Kokelj Urša*, *Kastelic Fr.*, *Ljubič Ana*, *Miglič Al.*, *Markovič Fr.*, *Oven Ant.*, *Omahan Mar.* z druž., *Pajk Jož.*, *Perovšek Jožef*, *Urbas Jož.*, *Zaman Franč.*, *Zoro Mar.*, *Anžur Alojz.*, *Kovačič Mart.*, *Strmole Kat.* (P. Zatičina.) 2+129=131

Zalana. Poverjenik: *Schiffner Ludovik*, župnik. — Novi udje: *Javornik Ant.*, *Kastelec Jakob*, *Knep Mihael*, *Koščak Janez*,

Novljan Franc, *Okorn Fr.*, *Šparovec Jož.*, *Trontelj Janez*, *Zavržen Martin*, *Koščak Marija*, *Novljan Ana*, *Hribar Martin*, *Koščak Martin*. (P. Grosuplje.) 106

Število družnikov: 22 dosmrt. 1139 letnih = 1161.

17. Dekanija Trebnje.

Trebnje. Poverjenik: *Plantarič Jož.* (1951, 2424), dek. (2 ist.). — *Tomic Vil.* (836), trg.; *Jerič Jožef* (1598). — Novi udje: *Tavzes Fr.*, c. kr. notar. subst.; *Srpan Iv.*, c. kr. orož. stražm.; z družinami: *Hušč Fr.*, *Novak Jož.*, *Vidmar Jož.*, *Zupančič Fr.*, *Brezar Neža*, *Dim Franč.*, *Gašperšič Mar.*, *Opara Mar.*, *Peskar Mar.*, *Smolič Franč.*, *Smolič Mar.*, *Starič Ana*, *Kotar Ana*. (P. Trebnje.) 4+195=199

Čatež. Poverjenik: *Povše Henrik* (1100), župnik. — Novi udje: *Anžur Matilda*, *Bregar Marij.*, *Cvet Ljudm.*, *Gerden Franč.*, *Golob Fr.*, *Kamin Jože*, *Kamin Matilda*, *Klemenčič Pavla*, *Kolenc Ter.*, *Kotar Matilda*, *Krašovec Jera*, *Mandelj Mart.* z druž., *Miklič Antonija*, *Pancar Ana*, *Ostanek Ivana*, *Pancar Mar.*, *Pintar Jože*, *Sotlar El.*, *Sotlar Ter.*, *Stepec Cec.* (P. Velika Loka.) 1+50=51

Št. Janž. Poverjenik: *Bajec Ljud.*, župnik. — Nova uda: *Podlogar Al.*, *Vodenik Ana*. (P. Št. Janž na Dolenjskem.) 32

Št. Janž. Brodschneider Anton, c. kr. poštar. — Novi ud: *Obaha Ivanka*, pismonoša. (P. Št. Janž na Dolenjskem.) 14

Sv. Križ pri Litlji. Poverjenik: *Lah Lovro* (2057), župnik. — *Ljudska šola* (1876). — Novi udje: *Mihevo Ant.*, dež. dac.; *Mersel Fr.*, *Vavtar Janez*. (P. Sv. Križ pri Litlji.) 2+88=90

St. Lovrenc. Poverjenik: *Oblak Ant.*, župnik. — *Župnijska knjišnica* (544), *Smolič Franc* (658), *Hribar Marija* (2658).

(P. Vel. Loka.) 3+75=78

Mirna. Poverjenik: *Kocijančič Anton*, župnik. — *Jenko Matej* (899), nadučitelj. — Novi udje: *Kralj Franc*, *Kaferle Jožef*, *Kordan Anton*. (P. Mirna.) 1+45=46

Mokronog. Poverjenik: *Bukowits Henr.* (1967), župnik. — *Potočnik Rud.* (2411), voj. kurat. (P. Mokronog.) 2+86=88

Št. Rupert. Poverjenik: *Mervec Jan.*, župnik. — *Farna šola* (240); *Cerkovnik Andrej* (1006), župan; *Zidar Jožef* (1826), mlinar; *Žnidar Mar.* (1015), posestnik; *Zupančič Matilda* (2040). — Novi udje: *Beorki Kar.*, *Gornik Ant.*, *Lap Fr.*, *Bartolj Marij.*, *Bratkovič Al.*, *Korelec Ter.*, *Kurent Marija*, *Kovačič Uršula*, *Pograjc Jožef*, *Steklassa Fr.*, *Bunderšek Jož.*, *Salehar Ant.*, *Bartolj Amal.*, *Breznič Franč.*, *Gospodarič Franč.*, *Grebenc Ter.*, *Kovač Mar.*, *Knez Alojz.*, *Pizmoht Veronika*, *Slak Marija*, *Tratar Alojzija*, *Uhan Marija*, *Zore Marija*. (P. Št. Rupert na Kranjskem.) 5+168=173

Trebelno. Poverjenik: *Hladnik Janez* (760), župnik. — *Peterlin Franc* (2086), cerkven.; *Zorč Lud.* (2348). — Novi udje: *Dragan Jož.*, *Grabnar Fr.*, *Grlica Fr.*, *Novak Ant.*, *Regina Ant.*, *Zagar Pavel*, *Ajdišek Jožef*, *Blažič Marija*, *Gačnik Mar.*, *Metelko Ivana*, *Škušček Mar.*, *Starič Marij.*, *Smolc Ivana*, *Urbič Mar.*, *Zore Mar.*, *Zupančič Mar.* (P. Trebelno.) 3+107=110

Sv. Trojica. Poverjenik: *Vidmar Fr. Ks.*, župnik. — *Farna cerkev* (1827). — Novi udje: *Komljano Roza*, *Gorenjc Jožef*, *Gačnik Mar.*, *Rapuš Mar.*, *Markovič Alojz*, *Virant Mar.*, *Pernovšek Roza*, *Umek Marjeta*, *Revinšek Alojz.*, *Novak Mar.*, *Lužar Jož.*, *Pungerčar Mart.*, *Hočevar Mar.*, *Hribar Mar.*, *Ulepič Ana*, *Lah Mar.*, *Škoporo Ana*, *Fister Mat.*, *Kurent Ter.* (P. Tržišče.) 1+77=78

Število družnikov: 22 dosmrt. 937 letnih = 959.

18. Dekanija Trnovo.

Trnovo. Poverjenik: *Dr. Kržišnik J. M.*, dekan. — *Hrovat Rudolf* (917), naduč.; *Šabec Zofija* (838); *Bižal Bibijana* (1003), učit.; *Valencič Ivan* (758), *Hranil. in posojil. v Trnovem* (1757), *Tomšič Jožef* (361), *Stefančič Mar.* (295), *Ličan Škender* (1017), *Benigar Terez.* (1096), *Ličan Aleks.* (1828), *Božič Josip* (1081), *Bilc Iv.* (2087), *Mršnik Andrej* (2199), *Vičič Jožef* (2587). — Novi udje: *Logar Pet.*, *Batista Ivana*, *Batista Kat.* (P. Trnovo.) 14+163=177

Harije. Poverjenik: *Dežman Ivan*, kurat. — Novi udje: *Boštjančič Franč.*, *Boštjančič Ivana*, *Boštjančič Jožef*, *Boštjančič Mar.*, *Božič Ivana*, *Cetin Mar.*, *Gerl Ivana*, *Hrvat Jan.*, *Polh Hel.*, *Primc Ivana*, *Urh Marija*, *Urh Marija*, *Žnidarjeva družina*. (P. Il. Bistrica.) 40

Knežak. Poverjenik: *Pehani Al.*, župnik. — Novi udje: *Novak Anton*, *Vičič Al.*, *Lenarčič Mar.*, *Lipec Marij.*, *Govekar Valentina*, *Keč Franca*, *Urbančič Ana*, *Slavec Franč.*, *Rovan Pavl.*, *Zadu Jera*, *Sedmak Julija*, *Žužek Amalija*. (P. Knežak.) 92

Košana. Poverjenik: *Abram Ant.* (1811), župnik. — *Muren Josip* (2511), kaplan. (P. Dol. Košana.) 2+92=94

Nadanje Selo. Poverjenik: *Rodič Miroslav*, kurat. — *Biščak Jož.* (2065), poslov. — Novi udje: *Dekleva Josipina*, *Kaluža Janez*, *Kariž Ferd.*, *Klebčar Mar.*, *Rebec Mar.* (P. Nadanje Selo.) 1+37=38

Prem. Poverjenik: *Škerjanec Martin*, župnik. — *Solska knjišnica* (474); *Repinc Val.* (935), trg. — Novi udje: *Komar Mar.*, učiteljica; *Huber Srečko*, žel. post. nač.; *Stegel Josip*, *Sajn Miha*, *Vičič Josip*, *Vatovec Ana*, *Perenič Josip*, *Frank Jos.*, *Candek Fr.*, *Grahor Franč.*, *Logar Franč.*, *Grahor Mar.*, *Mršnik Marija*, *Frank Ant.*, *Mirgur Jožef*, *Medved Ana*. (P. Prem.) 2+88=90

Suhorija. Poverjenik: Bojanec Ant., kurat. (P. Dol. Košana.) 58
Vreme. Poverjenik: Škerjanec Jan. (759), župnik. — Novi udje: *Gabrovšek Jožef* (2718), kaplan; *Ambrožič Anton*, Cerkovnik Kristina, Fuk Frančiška. (P. Vremski Britof.) 2+60=62
Zagorje. Poverjenik: Baloh Ivan, vikar. — Nova uda: *Rabič Al.*, c. kr. stražm.; *Sabec Fr.*, slikar. (P. Zagorje.) 52
 Število družnikov: 21 dosmrt. 682 letnih = 703.

19. Dekanija Vipava.

Vipava. *Učiteljska knjižn.* (223), *Čitalnica* (1182). (P. Vipava.) 2
Budanje. Poverjenik: Debevec Jan., župnik. — Novi udje: *Božič Val.*, *Curk Jan.*, *Ferjančič Franč.*, *Gorup Mar.*, *Istinič Fr.*, *Kranj Mar.*, *Kraša Apol.*, *Najpridnejši učenec*, *Najpridn. učenka*, *Piro Jož.*, *Premrl Jern.*, *Štefančič Ivana*, *Ukmar Mar.* (P. Vipava.) 69
Col. Poverjenik: *Janc Ivan* (2042), župnik. — Nova uda: *Žejn Ivan* (2707), *Ambrožič Antonija*. (P. Col.) 2+59=61
Erzelj. Poverj.: *Rupnik Karol*, kurat. — Novi udje: *Kobal Fr.*, *Turk Mar.*; *Vidrih Al.*, cerkvenik. (P. Vipava.) 20
Goče. *Ljudska šola* (479), *Fajdiga Dam.* (1898), *Štokelj Ant.* (324). — Novi udje: *Kralj Al.* (2754), župnik; *Nabergoj Julijana*, *Jamšek Janez*, *Curk Marija*, *Furlan Matija*, *Fabčič Jožef*. (P. Vipava.) 4+82=86
Lozice. Poverjenik: *Jerič Ant.*, župnik. — Novi udje: *Mar. družba deklet*, *Koritnik Fr.*, *Zvanut Ana*. (P. St. Vid pri Vipavi.) 47
Planina. Poverjenik: *Pravst Albert*, župni uprav. — Novi udje: *Kobal Ivana*, *Kobal Fil.*, *Kranjc Amalija*, *Lavrenčič Matej*, *Marc Jožef*, *Petrič Kar.*, *Pipan Al.*, *Poljšak Ivana*, *Rešeta Anton*, *Rešeta Fil.*, *Sedmak Jož.*, *Štokelj Anton*, *Štrancar Jožef*, *Trbižan Filip*, *Živio Marija*, *Žvokelj Alojzij*, *Žvokelj Ferdinand*, *Žužek Fr.* (P. Vipava.) 55
Podkraj. Poverjenik: *Pečarič Martin*, župnik. — Novi ud: *Bajec Katarina*. (P. Col.) 51
Podraga. Poverjenik: *Koller Gustav*, župnik. — Nova uda: *Žgur Roz.*, *Lozej Frančiška*. (P. St. Vid pri Vipavi.) 64
Slap. Poverjenik: *Dr. Lenard Leopold*, župnik. — *Furlan Avg.* (2083), *Furlan Ivan* (2687). — Novi udje: *Ferjančič Ivana*, *Krečič Jož.*, *Nusdorfer Fortunat*, *Trošt Anton*, *Židanik Franc*, *Zorž Marija*. (P. Vipava.) 2+47=49
Šturije. Poverjenik: *Kmet Mih.*, župnik. — *Štiblj Fr.* (1600), *Krapež Andr.* (1968), *Brecelj Jož.* (2349). (P. Ajdovščina.) 3+85=88
Ustje. Poverjenik: *Hočevan Fr.*, kurat. — Novi udje: *Batič Kat.*, *Pipan Frančiška*, *Bratina Ivana*. (P. Ajdovščina.) 22
St. Vid pri Vipavi. Poverjenik: *Sever Fr.*, župnik. — *Premru Fr.* (1969), *trgovec*; *Zvanut Anton* (2670). — Novi udje: *Krečič Jožef*, *Lipovž Anton*, *Mislej Ivana*, *Oblak Terezija*, *Trošt Rudolf*, *Zenko Ivana*. (P. St. Vid pri Vipavi.) 2+58=60
Vrabiče. Poverjenik: *Čemažar Fr.*, župni upr. — Novi udje: *Suša Jož.*, *Bratož Fr.*, *Poškar Amal.*, *Mislej Jožef*, *Bratož Ivana*, *Renar Mar.*, *Kariž Franč.*, *Seražin Julija*, *Seražin Matilda*, *Mahnčič Karolina*, *Vovk Pavla*. (P. St. Vid pri Vipavi.) 24
Vrhopolje. Poverjenik: *Papež Ant.*, župnik. (P. Vipava.) 68
 Število družnikov: 15 dosmrt. 751 letnih = 766.

20. Dekanija Vrhnika.

Vrhnika. Poverjenik: *Hönigman Fr.*, dekan. — *Zabret Fr.* (2366), kaplan; *Šusteršič Iv.* (1829), *Ermen Kat.* (2186), *Škvarča Iv.* (1379), *Brenčič Jožef* (2659), *Grom Gašp.* (399), *Jelovešek Gabr.* (837). — Novi udje: *Zakrajšek Josip*, učitelj; *Tomšič Mar.*, *Žitko Ant.*, *Koprivec Mar.*, *Završek Iv.*, *Kavčič Fr.*, *Marinčič Mar.*, *Umek Val.*, *Tomšič Mar.*, *Levec Mar.*, *Štirn Fr.*, *Grom Mar.*, *Šemrov Jos.*, *Jerina Ana*, *Stržlihar Iv.*, *Leskovec Fr.* (P. Vrhnika.) 7+228=235
Bevke. Poverjenik: *Poljšak Ant.*, kurat. — Novi udje: *Mlinar Marija*, *Petkovšek Franč.*, *Petrič Emil*. (P. Vrhnika.) 56
Borovnica. Poverjenik: *Kajdič Valentin* (2044), župnik. — *Majaron Iv.* (2201), *Suhadolnik Fr.* (1183), *Slov. katol. izobrašev. društvo* (2129), *Šolska knjižnica* (2660). — Novi udje: *Ahčan Ter.*, *Brezavšek Ter.*, *Debevo Anton*, *Hrovatin Ana*, *Hrovatin Iv.*, *Krajec Ana*, *Kržič Juri*, *Merkun Mar.*, *Pavlovčič Fr.*, *Petelin Jan.*, *Petrovčič Mar.*, *Svete Mar.*, *Svete Mar.*, *Telban Iv.*, *Telban Fr.*, *Zabukovec Janez*, *Macoratti Marija*, *Švigelj Franc*, *Telban Jožef*, *Suhadolnik Ivana*, *Artač Marjeta*, *Klančar Elizabeta*, *Greglio Ana*, *Kumše Marija*. (P. Borovnica.) 5+118=123
Črni vrh. Poverjenik: *Benedičič Jakob* (2045), župnik. — *Dolinar Fr.* (1517). — Novi udje: *Malovrh St.*, *Bradeško Franja*, *Gustin Franja*. (P. Polhov Gradec.) 2+55=57
Horjulj. Poverjenik: *Pristov Josip*, župnik. — *Ljudska šola* (545), *Vrhovec Gašper* (2300). — Novi udje: *Jereb Matija*, *Jevco Frančiška*, *Kete Ant.*, *Končan Frančiška*, *Korenčan Fr.*, *Korenčan Anton*, *Logar Ana*, *Logar Franč.*, *Lušina Ivana*, *Marinčič Barba*, *Martinčič Mar.*, *Pečevnik And.*, *Rožnik Anton*, *Sečnik Mar.*, *Sečnik Mar.*, *Slabe Ivana*, *Slovša Janez*, *Smrtnik Ivana*, *Smrtnik Jakob*, *Smrtnik Janez*, *Stanonik Jan.*, *Trček Mar.*, *Trček Mat.*, *Urbančič Jož.*, *Vrhovec Ivana*. (P. Horjulj.) 2+120=122

Sv. Jošt. Poverjenik: *Nagode Jos.* (2041), župnik. — *Leskovic Janez* (1601). — Nova uda: *Kavčič Frančiška*, *Maver Tomaž*. (P. Vrhnika.) 2+60=62
Gorenji Logatec. Poverjenik: *Erjavec Ivan*, župnik. (P. Gor. Logatec.) 74
Dolenji Logatec. Poverjenik: *Remškar Valentin*, župnik. — *Vidic Fr.* (790), post. nač.; *Bajec Mar.* (601), *Modic Mar.* (1880). — Novi udje: *Hamerlits Berta* (2775), *Mihevc Fr.*, *Mihevc Ivana*, *Maček Ivana*, *Eržen Frančiška*. (P. Dol. Logatec.) 4+97=101
Podlipa. Poverjenik: *Šmit Fr.*, župnik. (P. Vrhnika.) 49
Polhov Gradec. Poverjenik: *Čebašek Ivan* (831), župnik. — *Sedej Fr.* (2661), kaplan; *Janja Neža* (2685). — Novi udje: *Dolenec Fr.*, *Gabrovšek Jan.*, *Košir Jož.*, *Kozjek Fr.*, *Kozjek Jož.*, *Nartnik Fr.*, *Skopec Ant.*, *Velkovrh Fr.*, *Založnik Matej*, *Ambrožič Janez*, *Čepon Jan.*, *Mrzlekar Jan.*, *Škof Jan.*, *Božnar Mar.*, *Delago Ana*, *Dolenec Kat.*, *Hribernik Neža*, *Kozjek Marij.*, *Kozjek Neža*, *Lamovec Mar.*, *Malovrh Mar.*, *Nartnik Ana*, *Nartnik Mar.*, *Oblak Marijana*, *Pečan Hel.*, *Pohleven Mar.*, *Praprotnik Jožef*, *Škof Marija*, *Škof Neža*, *Tominec Ivana*, *Velkovrh Franč.*, *Zagar Ivana*, *Čamernik El.*, *Končan Kat.*, *Kozjek Mar.*, *Krvina Ivana*, *Lešnjak Franč.*, *Setnikar Franč.*, *Setnikar Franč.* (P. Polhov Gradec.) 3+154=157
Preserje. Poverjenik: *Geršin Mat.* (612), župnik in duh. sv. — *Crnilec Jan.* (2684), kaplan; *Župna knjižn.* (1518), *Šol. knjižn.* (2165). — Novi udje: *Francej Mar.*, *Kim Fr.*, *Maček Urš.*, *Padar Franc*, *Slokar Valentina*, *Suhadolnik Ant.*, *Tegelj Martin*, *Turšič Ana*. (P. Preserje.) 4+69=73
Rakitna. Poverjenik: *Magajna And.*, župnik. — Novi udje: *Borštnik Jan.*, *Kržič Al.*, *Korošek Marijana*. (P. Borovnica.) 20
Rovte. Poverj.: *Sušnik Mat.*, župnik. — Novi udje: *Albreht Fr.*, *Bizjak Ter.*, *Grdadolnik Marijana*, *Istinič Franca*, *Jeraj Jož.*, *Kogovšek Mat.*, *Križaj Marij.*, *Pivk Mar.*, *Slabe Al.* (P. Rovte.) 93
Sv. Trilje Krajlj. Poverj.: *Miklavčič Iv.* (1949), župnik. — *Miklavčič Mat.* (2338). (P. Rovte.) 2+32=34
Zaplana. Poverjenik: *Mihelčič Iv.*, župnik. — Nova uda: *Marinč Ant.*, *Oblak Antonija*. (P. Vrhnika.) 36
 Število družnikov: 31 dosmrt. 1261 letnih = 1292.

21. Dekanija Žužemberk.

Žužemberk. Poverjenik: *Tavčar Mihael* (322), dekan. — *Gnidovec Kar.* (1752), kaplan; *Kadunc Janez* (1016), *Kovač Ant.* (1184), *Horvat Fr.* (1381), *Šusteršič Jožef* (1520). — Novi udje: *Boldan Jož.*, *Hren Jož.*, *Kožel Fr.*, *Koncilja Al.*, *Košiček Mihael*, *Potočar Feliks*, *Hočevan Mar.*, *Jančigar Ang.*, *Mirtiš Mar.*, *Sercel Neža*, *Urbančič Karol*, *Juvan Fr.* (P. Žužemberk.) 6+143=149
Ajdovec. Poverjenik: *Zust Ig.*, župnik. — *Knjižnica župne cerkve* (1900), *Knjižn. ljudske šole* (2588). — Novi udje: *Gluščeva družina*, *Gnidovec Al.*, *Jarc Ter.*, *Kužnik Ana*, *Kužnik Alb.*, *Kmet Mar.*, *Kmet Ivana*, *Medved Franca*, *Sali Ana*, *Zvanikova družina*. (P. Žužemberk.) 2+61=63
Ambrus. Poverjenik: *Žavbi Ivan* (1602), župnik. — *Muhič Jakob* (2501), župan; *Šinkovec Janez* (2671). — Nova uda: *Bedene Angela*, *Novak Ana*. (P. Zagradec-Fužine.) 3+50=53
Dobrnice. Poverjenik: *Rožnik Tomaž* (2029), župnik. — *Hrovat Gašp.* (579). — Novi udje: *Pirnovar*, c. kr. orož.; *Kastigar Ana*, *Pekolj Anton*, *Urbančič Neža*, *Zupančič Marija*. (P. Dobrnice.) 2+93=95
Hinje. Poverjenik: *Porenta Anton*, župnik. — *Boldan Fr.* (1519), *Papež Eliš.* (2146). — Novi udje: *Fabjan Matilda*, *Logar Mar.*, *Turk Mar.*, *Škufca Tom.*, *Vidmar Anton*, *Božičeva družina*, *Avguštinova dr.*, *Erzarjeva druž.*, *Joškova druž.*, *Kajzarjeva druž.*, *Vidmarjeva druž.*, *Lindiš Anton*. (P. Žužemberk.) 2+91=93
Krka. Poverjenik: *Vrhovec Franc* (2451), župnik. — *Rebolj Franc* (2047), *Miklavčič Uršula* (236), *Hočevan Katarina* (615). (P. Krka.) 4+79=83
Sela. Poverjenik: *Podlipnik Josip*, župnik. — Novi udje: *Mandelj Terezija* (2711), *Terlep Alojzij*, *Ozimek Ana*. (P. Zagradec-Fužine.) 1+32=33
Šmilh. Poverjenik: *Gabršek Franc*, župnik. — Novi udje: *Hočevan Mar.*, *Mervar Ign.*, *Mervar Roz.*, *Mirtiš Fr. z dr.*, *Rutar Ana*, *Sadar Ter.*, *Struna Jož.*, *Tekavčič Mar. z dr.* (P. Žužemberk.) 32
Zagradec. *Vrančič Zinka* (2589). — Novi udje: *Berlan Engelbert* (2722), župnik; *Baldin Ignacij*, *Novak Jože*, *Papež Gabriela*, *Jernejčič Ana*, *Mrvar Marija*, *Plut Marija*. (P. Zagradec-Fužine.) 2+49=51
 Število družnikov: 22 dosmrt. 630 letnih = 652.
 Število vseh družnikov ljubljanske škofije: 894 dosmrt. 29.392 letnih, vkup 30.286 udov.

5. Tržaško-koprška škofija.

1. Dekanija Buzet.

Buzet. Poverjenik: *Flego Ivan*, žpk-dekan. (P. Buzet.) 16
Lanišče. *Grbac Jakob Marčelja*. (P. Lanišče.) 2

Roč. Novi udje: *Čebulo Franc* (2717), o. kr. orožn. stražmojster; Grabar Grgur, žel. del.; Kraljić Pavao, Greblo Antun, cerkv. ključ.; Puhlin Marija, kuharica. (P. Roč.) 1+14=15

Število družnikov: 1 dosmrt. 32 letnih = 33.

2. Dekanija Dolina.

Dolina. Poverjenik: Zupan Josip, dekan. (P. Dolina.) 120
Sv. Barbara. Kerkoč Anton, učit. — Novi udje: Kocijančič Angela, Korošec Luc., Čaš Mar., Tul Anica, Kolarič Angel, Pešar Benjamin, Viola Karol, Eler Marija. (P. Milje.) 22

Barka. Prelec Jakob. — Novi udje: Prelec Mohor, o. ključ.; Čepar Josip, mizar; Nedoh Martin, ševljari; Čepar Dragica, Polh Ivana, Kovačič Rozalija, Prelec Marija, Bak Pavla, Prelec Marija, Kovačič Neža, Medved Marija. (P. Vremški Britof.) 21

Boršt. Poverjenik: Cvejn Franc, župnik. (P. Boršt.) 60
Rlomanje. (P. Boršt.) 17

Boljunec. Poverjenik: *Križman Anton* (2206), kaplan. — Novi udje: Boljši Jožef, Filipič Fr., Korošec Angela, Maver Anton., Maver Karmel, Maver Ludovik, Ota Gabr., Pangero Luc., Pečenik Marija, Zobec Alojzija, Zobec Jožef, Zobec Karolina, Zobec Pavla, Žerjav Cecilija, Žerjav Just, Žerjav Vladimir. (P. Boršt.) 1+57=58

Brezovica. Poverjenik: Kraševac Al., župnik. — Novi udje: Zeboschin Oskar, kaplan; Žerjav Ludovik, naduč.; Šola v Brezovici; Stanič Pet., Kaluža Jan., Stanič Jož., posest.; Dujmovič Jožefa, Babič Marija, Babuder Jožefa, župančič Herminija, Babuder Mar., Ban Marija, Babuder Marjeta, Šiškovič Mar., Lukaš Jož., Godina Jan., Križman Franciška, Babuder Ivana, Križman Ter., Kovačič Antonija. (P. Materija.) 98

Herpelje. Šiškovič Štefan, naduč. — Novi udje: Dekleva Iv., trg.; Aibel Mart., Benčič Jož., Benčič Pavel, Cergonja Marija, Benčič Jožef, Resinovič Marija, Babuder Ivan. (P. Kozina.) 24

Olvača. Poverjenik: Svetič Jos., župnik. — *Gorišek Josip*. (1521), *Magajna Viktor* (761). — Novi udje: *Suša Adolfa* (2746), Čehovin Karol, Dovgan Marija, Gerželj Marija, Jež Tončka, Kolar Franc, Kuček Marija, Mohorčič Pavla, Skrinjar Nikolaj, Umek Jernej. (P. Divača.) 3+38=41

Draga. Poverjenik: Knava Josip, duhovnik. — Novi udje: Višnjevec Iv., cerkv.; Jelušič Franciška, Bernetič Franciška, Mihalič Jožefa, Racman Jožefa, Dariš Rozal., Abram Mar., Mihalič Angela, Mihalič Franciška, Mihalič Marija, Mihalič Ana, Racman Amalija, Žerjav Jožef. (P. Boršt.) 23

Grožana. Poverjenik: Zalokar Ivan, župnik. — Novi udje: Abram Avg., Abram Joah., Fonda Karol, Grahonja Jakob, Ražem Ant., Umek Ant., Ferluga Albina, Ferluga Mar., Bernetič Uršula, Kapun Stefanija, Racman Marija, Grahonja Mar., Metlika Štefan., Višnjevec Justina. (P. Kozina.) 45

Klanec. Poverjenik: Šašelj Milko, župnik. — *Pečarič Josip* (762), učitelj v p. — Novi udje: Boljši Just, Boljši Jos., Božeglav Vilma, Koren Mar., Kovač Jožefa, Memon Josipa, Martinčič Kristina, Metlika Marija, Petrinja Rozal., Poles Marija, Sosič Peter, Metlika Rozalija, Pintar Alojzij. (P. Klanec.) 1+79=80

Lokev. Poverjenik: Zalokar Ivan, provizor. — Novi udje: Mevlja Josip, Mijač Jos., Mijač Rud., Fonda Ivan, Mevlja Anton, Čepar Ant., Mijač Jož., Obersnel Jos., Božeglav Ivana, Ban Mar., Ban Mar., Ban Franciška, Mijač Mar., Medved Josipa, Mevlja Mar., Mijač Mar., Glažar Mar., Placer Anton., Pavlovič Mar., Poles Franc., Skok Franc., Sila Kristina, Sila Roza, Škabar Karolina, Trebec Ana, Zele Mar., Umek Josipa. (P. Lokve.) 80

Podgorje. Poverjenik: Marinčič Ign., župni upravitelj. — Novi udje: Metlika Iv., Andrejašič Josip, Andrejašič Fr., Metlika Ana, Kavre Josip, Gerzetič Marija, Gerzetič Josipa, Furlan Ivan, Škorja Ana, Slavec Ivana, Muha Ana, Gobina Josip, Lazar Ivan, Furlan Uršula, Furlan Ivan, Gobina Ana, Škorja Mar., Furlan Iv., Furlan Josip, Furlan Ivan, Koren Josip, Poljak Josipa, Andrejašič Anton. (P. Podgorje.) 71

Redk. Poverjenik: Elsnic Josip, župnik. — Novi ud: Maslič Marija. (P. Kozina.) 63

Silvje. Poverjenik: Hreščak Anton, kaplan. — Novi udje: Gerdevič Karol, Mezgec Ivana, Skočaj Mar., Mezgec Rozina, Segulin Ivana, Hrvatin Ter., Gerdevič Mar., Klun Mar., Klun Mar., Jurišević Kristina, Kocijančič Jož., Vatovec Marija, Vovk Pavlina, Mezgec Franca, Jakulin Janez, Zadnik Anton. (P. Materija.) 57

Vatovlje. Poverjenik: Tiringier Iv., ekspozit. — Novi udje: Vatovec Miha, Medved Mar., Sluga Jos., Škerjanec Ivana, Sluga Neža, Prelec Anton., Čepar Jos., Brezovec Iv. (P. Vremški Britof.) 41
Število družnikov: 5 dosmrt. 916 letnih = 921.

3. Dekanija Jelšane.

Jelšane. Poverjenik: Velhartičký Jožef, dekan. — *Masio Anton* (1688), nadučit. (P. Jelšane.) 1+118=119

Hrušica. Poverjenik: Hušo Mihael, župnik. — Novi udje: Vatovec Ant., Pavlovec Jos., Ivančič Fr., Tončič Marija, Gombač Mar., Mavrič Mar., Sluga Mih., Mikolj Mar., Šikič Mar., Ivančič

Jož., Ivančič Mart., Smrdel Ant., Ivančič Ant., Mahne Ant., Ivančič Ant., Firm Luka, Ček Mar., Firm Terez., Baša Ana, Čuš Rozina, Valenčič Franc., Mavrič Mar., Dodič Terez., Vatovec Mar., Božič Ivana, Mavrič Mar., Torjan Franciška, Fabijančič Marija, Mavrič Ivana, Valenčič Iv., Čeglar Jož., Valenčič Hel., Mahne Ljudmila, Valenčič Fr., Čeglar Terez., Kocijančič Jos., Ivančič Ant., Ljubič Jož., Ivančič Marija, Fabijančič Rozina. (P. Podgrad.) 78

Mune. Poverjenik: Pospilil Fran., župnik. — Nova uda: Tončič Lovro, nadučitelj; Zadkovič Anton. (P. Podgrad.) 4

Podgrad. Poverjenik: *Theuerschuh Ivan* (1831), kurat. — Novi udje: Ljudska šola v Sabenjah; Omahen Miroslava, učitelj.; Žigon Mara, Božič Jakob, Možina Margar., Petrač Jožefa, Renko Marija, Zidarič Jožefa, Božič Mar., Kresevič Katar., Kresevič Ter., Ladič Jožefa, Šajina Rozina, Tomažič Mar., Zidarič Mar., Mežnar Franc., Mežnar Zofija, Pavlin Filipina, Šajina Koncepta, Valenčič Karol. (P. Podgrad.) 1+67=68

Podgraje. Poverjenik: *Jenko Št.* (297), vikar. — *Duhovnijska knjižnica* (939), *Maljevac Jan.* (2525). — Novi udje: Brne Franc., Hrvatin Marija, Francetič Franciška, Male Jožefa, Iskra Alojzija, Pirovič Andrej, Udovič Katar., Poklar Ivana, Vrh Uršula, Potočnik Marija. (P. Ilir. Bistrica.) 3+56=59

Pregarje. Poverjenik: Logar Rajko, kurat. (P. Obrov.) 32
Starad. Poverjenik: Nedvied Ant., župnik v p. — Novi udje: Burlovič Helena, Grlj Ivana, Grlj Marija, Hrvatin Katar., Kresevič Ana, Ladič Jožef, Lovrečič Marija, Maglica Ivana, Ujčič Jožefa, Ujčič Marija, Stopar Marija. (P. Podgrad.) 26

Število družnikov: 5 dosmrt. 381 letnih = 386.

4. Dekanija Kastav.

Kastav. Poverjenik: Ryšlavý Fran., dekan. — *Brnčić Mat.* (1187), posestnik; *Kotarska Učiteljska knjižnica* (2182).

(P. Kastav.) 2+10=12

Jurdanl. Cijan Jos., postajenač. (P. Brežca.) 21

Klana. Poverjenik: Koruza Ivan, župnik. (P. Klana.) 11

Lovran. Poverjenik: Luk Ivan, župnik. — Novi ud: Kocijan Josip, kaplan. (P. Lovran.) 6

Mošćenice. Poverjenik: Žiganto Ivan, župnik. — Novi ud: Mihelj Alojzij. (P. Mošćenice.) 10

Opatja. Poverjenik: Glavič Mirosl., ekspozit. — Novi udje: Vengust Hel., Vrečko Roža, Spazapan Marija. (P. Opatija.) 23

Rukavac. Poverjenik: Petrak Josip, kapl. (P. Franciči.) 3

Voloske. Poverjenik: Defar Šime, župnik. — *Pošćič Anton.* (1970). — Novi udje: Varl Andrej, Waišel Fran., Zele Iv., Kavčič Viktor. (P. Volosko.) 1+13=14

Jušičl. Zuzzi Ivan, trgovec. (P. Matulje.) 1

Število družnikov: 3 dosmrt. 98 letnih = 101.

5. Dekanija Koper.

Koper. Poverjenik: Glavina Blaž, kurat v p. — *Mahnčič Iv.* (1277), žpk. v p.; *Čopič Frl.* (2395), o. kr. kaz. pazn. — Novi udje: Bizjak Alojzij, Turina Iv., finančna preglednika; Sere Ivan, železn. mehanik. (P. Koper.) 2+25=27

Dekani. Poverjenik: Slamič Ant., župnik. — *Fortuna Pet.* (2363), *Valentič Iv.* (2436). — Novi udje: Tone Natalija, Vatovec Lazar, Obad Iv., Piciga Antonija, Košanc Stanko, Grižon Avgustin, Grižon Pavla, Brajnjak Karol, Toškan Karol., Lahar Mirko, Kozina Ivana, Furlanič Stanko, Obad Justina, Boljši Edvard, Kosmina Darko, Šik Peter, Pohlen Rajko, Hrovatin Judita, Živec Antonija, Šturman Marija, Umek Albert, Muzlavčič Marika, Muha Angela, Piciga Rozal., Gregorič Mar., Štefanič Ivana, Toškan Pavel, Korda Lazara, Piciga Stanko. (P. Dekani.) 2+110=112

Rižan-Lazarč. Poverjenik: Košir Josip, župnik. — Novi udje: Kuret Anton., Kolarč Mar., Pobega Veron. (P. Koper.) 111

Število družnikov: 4 dosmrt. 246 letnih = 250.

6. Dekanija Krkavce.

Krkavce. Poverjenik: Škerbec Matej, dekan in poslanec. — Novi udje: Breš Iv., Breš Mih., Celigo Jož., Degan Anton., Degan Rud., Degan Mih., Deluk Ivana, Gerdevič Jož., Gazič Mar., Gerbac Iv., Grison Anton., Grison Mih., Gorela Mih., Gužič Mih., Kapel Mar., Kerin Mat., Mahnič Iv., Petaroš Joah, Petaroš Ant., Petaroš Mih., Pribac Mih., Pucar Anton, Pucar Ivan, Pucar Ivana, Pucar Mar., Pucar Mih., Pucar Mih., Rojac Iv., Sikur Mih., Speh Ana, Vuk Ivan, Vuk Jožef. (P. Buje.) 49

Sv. Anton. Poverjenik: Pipan Ivan, župnik. — Novi udje: Bordon Iv., Moženič Mar., Moženič Anton., Moženič Mar., Fikon Mar., Jakomin Avg., Cunja Ant., Vatovec Ter., Pavlič Ana, Kotrla Mar., Jakomin Mar., Moženič Fr., Jakomin Ana, Jakomin Uršula, Jakomin Ana, Jakomin Uršula, Gregorič Ana, Knez Mar., Staro Mar., Moženič Stefan., Eler Ana, Rapotec Vincenc, Pobega Josip, Moženič Anton, Babiš Šok, Štok Veron., Štok Mar., Čah Avgusta, Turko Ana, Kavalič And., Novak Ter., Santin Ter., Škorja Viktor, Vatič Mar., Kocijančič Roza, Lukin Mar., Gregorič Ana, Kavrečič

Karmela. Jakomin Ana, Kavalič And., Turko Iv.; Mayer Valerija, učit.; Pelos Ana, Kocjančič Karol., Jakomin Urš., Bordon Roza, Turko Mar., Bordon Terez., Turko Ana, Jakomin Boza, Jakomin Mirko, Škorja Roza. (P. Dekani.) 76

Marezige. Poverjenik: Kemr Franc, župnik. — Novi udje: Bordon Karol., Domio Anton., Babič Ana, Bordon Mar., Domio Mar., Rodela Milka, Rodela Mar., Bordon Karol., Umer Jos., Peroša Anton., Kocjančič Uršula, Šergon Mar., Gorela Ana, Babič Roza, Grimalda Anton. (P. Koper.) 64

Padena. Poverjenik: Gabrielič Iv., župnik v p. — *Pribac Matija* (1523). — Nova uda: Grizon Anton, Domio Marija. (P. Sicciole.) 1+8=9

Pomjan. Poverjenik: Zlobec Avgust, župnik. — Novi udje: Andrioli Tonca, Babič Mar., Benčič Ivana, Benčič Dragica, Benčič Francka, Benčič Marija, Dilica Antonija, Dilica Ana, Gonjaš Jos., Gazič Ančka, Jurinčič Jos., Kocjančič Mar., Kosič Ančka, Peroša Ančka, Peroša Anton, Peroša Mar., Veškovo Marija, Vilič Ančka, Veškovo Anton., Zupančič Mar., Žuletič Marija. — Koštabona. Novi udje: Baruca Ant., Breč Dragica, Deluk Tonca, Juriševič Iv., Viler Anton, Zadnik Anton. (P. Pomjan.) 67

Šmarlje. Poverjenik: Čemažar Jakob (1971), župnik. — Bertok Anton., Debernardi Ana, Debernardi Katar., Dodič Mar., Dodič Silvester, Furlan Ant., Glavina Jan., Peroša Jožefa, Pribac Šimen, Rojac Marija, Stodina Marija, Vuk Antonija. (P. Koper.) 1+133=134

Truške. Poverjenik: Rebolj Matevž, župnik. — Novi udje: Kocjančič Venčeslav, Jerman Jož., Hervatin Rozina, Ražman Avg., Kozlovič Ant., Bembič Jož., Marancin Jož., Hervatin Ana, Kozlovič Mar., Kocjančič Anton., Kozlovič Ant., Rodica Mar., Maršič Karol., Kocjančič Martin, Jerman Rozina, Jurinčič Jožef, Pavliš Rozina. (P. Koper.) 48

Število družnikov: 2 dosmr. 445 letnih = 447.

7. Dekanija Opčina

Opčina. Poverjenik: Zink Andrej, dekan. — Nova uda: Ban Marija, Ravbar Marija. (P. Opčina.) 148

Bazovica. Poverjenik: Počivalnik Ignac (1185), župnik. — *Vidič Ivan* (2663). (P. Bazovica.) 2+97=99

Katinara. Poverjenik: Strinar Jos., žpk. (P. Boršt.) 164

Kontovlj. Poverjenik: Košir Ant., župnik. — *Štoka Betka* (2836). — Novi udje: Danev Srečka, Krečič Uršula, Regent Marija, Regent Albin, Štoka Ernest. (P. Prosek.) 1+51=52

Sv. Križ. Poverjenik: Furlan Andrej, župnik. — Novi udje: Bezin Viktorija, Bezin Mar., Bogatec Mar., Fabris Tilh, Košuta Dominik, Košuta Antonija, Košuta Vladko, Košuta Josipina ml., Sedmak Viktor, Stefančič Matija, Sulčič Ivana, Svab Karol, Svab Marija, Tence Pijerina, Tence Žofija, Košuta Josipina. (P. Sv. Križ pri Trstu.) 72

Prosek. Poverjenik: Martelanc Aleks., župnik. — *Leban Henrik* (1390), c. kr. voditelj. (P. Prosek.) 1+53=54

Trebiš. Poverjenik: Stefanutti Fr., žpk. v p. — Novi udje: Kalo Anton, Stukler Emilija, Kralj Josip, Hreščak Justina, Kralj Stanislava, Kovšca Angela. (P. Opčina.) 41

Število družnikov: 4 dosmr. 626 letnih = 630.

8. Dekanija Osp

Osp. Poverjenik: Peterlin Alojzij, župnik. — Novi udje: Bizjak Leopold, Grahonja Al., Krašovec Ana, Krašovec Ernesta, Lokatelj Alojzija, Novak Karol., Slavec Mar., Slavec Ant., Slavec Iv., Vovk Josipa, Purger Franciška, Krašovec Jož., Žerjul Ivanka, Slavec Karolina, Smotlak Lovrenc, Tul Marija, Zobin Angela. (P. Černikal.) 43

Movraž. Poverjenik: Švegelj Peter, župnik. — Novi udje: Knez Ant., Rakar Jos., Knez Jos., Babič Jos., Karlovič Pet., Babič Iv., Babič Jak., Hrvatin And., Starec Ivana, Gregorič Ana, Veljak Katarina, Rakar Ana, Stepančič Antonija, Knez Katarina, Grdina Antonija, Najpridnejši učenec. (P. Buzet.) 29

Plavje. Furlanič Anton. — Novi udje: Auber Avguštin, Korenik Anton, Hrovatin Arom., Pohlep Anton, Hrovatin Karol., Čok Marija, Čok Marija, Vatovac Rafael, Hrovatin Justina, Samec Angela, Hrovatin Mar., Kocjančič Mat., Hrovatin Roza, Felician Ivana, Samec Marija, Stukas Marija, Samec Josip, Vatovac Josip, Hrovatin Zora. (P. Zavljje pri Trstu.) 29

Predloka. Poverjenik: Sancin Jos., župnik. — Novi udje: Les Ant., duh. pomoč.; Šišković Karol., c. kr. poštni uradn.; Aver Bonif., Cunja Jož., Cunja Ant., Cunja Iv., Jenko Iv., Jenko Jož., Kocjančič And., Lazer Jožef, Ojo Karlo, Pavliš Al., Pavliš Jakob, Pavliš Miha, Primožič Andr., Rondič Valerij, Rudela Jož., Cunja Ana, Cah Ivana, Cah Ivana, Cunja Mar., Cepak Mar., Repič Mar., Repič Mar., Stare Mar., Ogrin Mar., Ogrin Urša, Stare Mar., Stepan Ana, Stepan Mar., Stepan Emilija, Montanič Mar., Zobin Ivana, Rodela Mar., Stepan Ana. (P. Černikal.) 80

Tinjan. Poverjenik: Slamič Ant., župni uprav. — Novi udje: Šturman Stefanija, Vrabec Marija, Oblak Marija, Žerho Avguštin, Primožič Urša. (P. Dekani.) 34

Število družnikov: — dosmr. 215 letnih.

9. Dekanija Pazin in Pičan

Pazin. Poverjenik: Ferlin p. Ivan Kapist., gvardijan. — *Grašič Jos.* (1189), kons. svet., župn.; *Vodeb br. Teofil* (2505). — Novi udje: Vac Dimitr., c. kr. prof.; Macarol Dom., c. kr. žend.; Pretner Rud., c. kr. davk.; Ribarič Iv., učit.; Vrabec Ivan, župni upravitelj. (P. Pazin.) 2+50=52

Tinjan. Poverjenik: Kraljič Josip, župnik. — Novi ud: Bac N., c. kr. oružn. stražm. (P. Tinjan.) 6

Žminj. Poverjenik: Filipič Pravdoslav, župnik. — Novi udje: Kinkela Vjekoslav, nadučitelj; Sušč Ester, učitelj.; Guštin Josip, c. kr. stražmojster. (P. Žminj.) 7

Število družnikov: 2 dosmr. 63 letnih = 65.

10. Dekanija Piran

Korte. Poverjenik: Zega Janko, župnik. — *Hervatin Jož.* (2167), *Klepa Jož.* (2527). — Novi udje: Bernardi Silvester, Gerbac Jož., Hrevatin Jož., Medoš Peter, Novak Ivan, Novak Ant., Babič Roza, Gregorič Marija, Hrevatin Ana, Medoš Ana, Mejak Marija, Panger Marija. (P. Portorose pri Piranu.) 2+53=55

Isola. Šišković Ivan, posestnik. (P. Isola.) 5

Število družnikov: 2 dosmr. 58 letnih = 60.

11. Dekanija Tomaj

Tomaj. Poverjenik: Sila Mat., dekan. — Novi udje: Černe Matilda, Škerlj Stanislava, Čevnja Leopolda, Tavčar Pavla, Bole Andrej, Macarol Kristina, Germek Marija, Gec Ljudmila, Zega Franciška, Grahor Albina. (P. Dutovlje.) 102

Kazlje. Novi udje: Orel Karolina, Poškar Karolina, Majcen Angela, Šeuk Meri, Hlača Fani. (P. Sežana.) 26

Avber. Poverjenik: Lampert Karol, župnik. — Novi udje: Fabjan Ant., Šuc Anton, Orel Marija, Rudež Mar., Zlobec Jožefa, Zlobec Mar., Turk Mar., Turk Mar., Vitez Franciška, Orel Mar., Petelin Karolina. (P. Tomaj.) 35

Dutovlje. Poverjenik: Gržetič Edo, župnik v p. — *Petrič Antonija* (1279). (P. Dutovlje.) 1+47=48

Kopriva. Poverjenik: Dr. Požar Ant., duh. v p. — Novi udje: Gulič Amalija, Gulič Olga, Gulič Pavlina, Jurca Antonija, Jurca Marija, Mercina Bernard, Neimenovan, Novič Jan., Pegan Marija, Turk Alojzija, Ukmar Amalija, Ukmar Ana, Ukmar Angela, Ukmar Avgusta, Ukmar Zorka. (P. Dutovlje.) 40

Povir. Poverjenik: Barbič Mih., župnik. — *Čeper Viktorija* (763). — Novi udje: Benčina Marija, Bizjak Mar., Renčelj Pavla, Mahnič Kristina, Vitez Franc, Uršič Jožefa, Novak Karolina, Vitez Amalija, Kariž Kristina, Skamperle Josipina, Kariž Marija, Tavčar Matilda, Tavčar Franc., Kuret Martina, Škrinjar Iv., Kariž Franc., Miklavc Viktor., Stok Ana, Stok Ivana, Kariž Justa, Stok Fr. — *Storje. Čeh Ivan* (2413). — Novi udje: Jelušič Jožefa, Benčina Ivana, Vidmar Franc, Uršič Anton, Dolgan Franc, Majcen Marija, Može Tomaž, Majcen Ivana, Ozbič Rozalija, Kariž Mar., Benčina Terezija. (P. Sežana.) 2+95=97

Repentabor. Poverjenik: Krančič Josip, župnik. — Novi udje: Škabar Marija, Purič Neža, Purič Ana, Škabar Mar., Purič Alojzija, Lazar Justina, Ravbar Rudolf, Ravbar Miroslav. (P. Opčina.) 80

Sežana. Poverjenik: Schiffrer Ivan, župnik. — *Solska knjižnica* (1116); *Macarol And.* (1901), pek; *Veseli Alojzij* (1020), trgovec. — Novi udje: Bezek Rudolf, Kompare Jož., Macarol St.; Malalan Fr., kaplan; Pirjevec St., Škrinjar Iv., Trampuž Zdravko, Kocjan Ana, Kocjan Jožefa, Kocjan Marija, Križman Karolina, Mahorčič Marija, Počkar Ivana, Seražin Marija, Šuber Marija. (P. Sežana.) 3+134=137

Skopo. Poverjenik: Kranjec Ant., žpk. (P. Dutovlje.) 45

Število družnikov: 6 dosmr. 604 letnih = 610.

12. Dekanija Trst

Trst. (Starl sv. Anton.) Poverjenik: Piščanec Gabrijel, kaplan. — Prezvriš. mil. g. dr. *Karlin Andrej* (1070), škof; *Prelog Ivan* (1439); *Spligoj Anton* (1612), šk. sl.; *Sila Jakob* (525), c. kr. katehet v p.; *Višin Mar.* (1692), *Žagar Roza* (1759). — Novi ud: Gabršček Marij. (P. Trst.) 6+63=69

Trst. (Novi sv. Anton.) Poverjenik: Gustin Fran, kapl. — *Biskupsko malo semenišče* (706), c. kr. jetnišm. *Collegio 6* (2402), *Kat. slov. izobr. društvo* (2303), *Mar. dom "Zveza"* (2461), *Rafaelova družba* (2210), *Slov. moška Mar. družba* (2211), *Slov. trgovska šola* (2590), *Slov. župn. knjižnica* (2213), *Zavod sv. Marte* (2463), *Zavod sv. Nikolaja* (2214), *Slov. ženska Mar. družba* (2212), *Batič Silvester* (1803), *Baucon Ant.* (584), *Brinšek Jos.* (484), *Celan Hema* (1902), *Cerkvenik Jožefa* (1382), *Gaberšček Ivan* (2108), *Gajeta Ivanka*

(2208), *Gasparutti Apolon*. (707), *Jurman Karol*. (2209), *Kanavec Luc*. (780), *Kozina Anton*. (2462), *Millonig Iv*. (2465), trg.; *Mirc Jernej* (1832), *Pajnc Kat*. (296), *Popek Ivana* (1281), *Stok Jožefa* (1384), *Šumaj Neža* (2464), *Turk Mar*. (2179), *Uršič Mar*. (744), *Znidaršič Ign*. (1282); *Platzer Jos*. (1383), c. kr. dež. sod. svetnik; *Nekerman Iv*. (2526). — Novi udje: Berša Fani, Car Jos., Meležen Mar., Žagar Jos., Žerjal Ida. (P. Trst.) 33+322=355

Trst. (Sv. Jakob.) Poverjenik: Rutar Julij, kaplan. — *Zupančič Gustav* (2591), *Derenčin Franciška* (1441), *Weuts Ant*. (1972). — Novi udje: Renko Jak., Sover Monika, Hamerle Alojz., Brezovec Ivana, Šuber Mar., Besednjak Mar., Kjuder Viktor, Kovačič Ivana, Mavrič Just, Grego Mar., Klumpester Justina, Lukežič Ana, Vatovec Karla, Bolonič Zvonimir, Tomazič Roza, Majčenič Ivana, Šibenik Mar., Furlan Karol, Mlač Mar., Bratoš Kat., Vovk Jožefa, Drenik Rozal., Kerkoč Franč., Stopar Mar., Mellaher Maksimilijan, Flego Terez., Rožanc Mar., Cesar Marija, Trebec Viktor, Škerjanec Ivana, Fabjančič Mar., Galo Eliz., Pečar Anton., Maslo Mar., Nedoh Ivana, Piciga Mar., Trebše Jožica, Čehovin Ljudm., Cerkenik Ant., Sancin Luc., Kaus Mar., Udovičič Ter., Kogoj Romej, Fafak Iv., Besednjak Ivana, Trošt Karol, Muravec Franč., Mihalič Terezija, Granduč Uršula, Tomazič Mar., Kamenšek Franč., Gabrovec Jožefa, Spisot Ter., Cendak Ljudm., Cendak Mar., Kreševič Iv., Persolja Mar., Ražem Mar., Skok Josip., Breznikar Ana. (P. Trst.) 3+214=217

Trst. (Sv. Vincenc Pavl.) Poverjenik: *Križman Josip* (2180), ž. kooperator. — *Kalin Fr*. (1204). — Novi udje: Dekliški pevski zbor, Zenska Marijina družba, Bambi Milan, Batagelj Rud., Gosak Zdravko, Hudac Karel, Leskovic Adolf, Lisjak Viktor, Lovrenčič Rudolf, Rupena Ivan, Štrukelj Alojzij, Šklemba Viljem, Turko Stanislav. (2+78=80) — (Posamezniki.) Nova uda: Mlekun Alojzija; dr. Šolar Fran., odvetnik. (6). (P. Trst.) 2+84=86

Sv. Ivan pri Trstu. Strajni Josip. — *Sila Franc* (1524), župnik. — Novi udje: Barovina Francišek, Fiorentin Marjeta, Krešič Marija, Kralj Rajko, Krt Marija, Lenardon Kristina, Marc Ivana, Počkar Jožefa, Suban Vladimir, Supan Valerija, Sušelj Mar., Šahar Marija, Ukmar Ana, Žerjal Franciška, Zvab Franc. (P. Sv. Ivan pri Trstu.) 1+160=161

Barkovlje. Poverjenik: Kjuder Anton, župnik. — *Župnij. knjižnica* (66). — Novi udje: Beguš Julijana, Ječič Roza, Kalin Mihaela, Kocijančič Rosana, Kodrič Pavla, Martelano Luc., Martelano Mar., Mozetič Ana, Pertot Evgenij, Pertot Marij, Pertot Josipina, Pertot Ljudm., Peče Ljudm., Prašelj Alojzija, Starec Alojz., Starec Zora, Skabar Marija, Škerl Marta, Škerl Marija, Tomadin Marija, Verginela Ludovika. (P. Barkovlje.) 1+151=152

Rojan. Poverjenik: Musizza Karol, kaplan. — *Lozej Ter*. (1690), *Lozej Karol* (1605). — Novi ud: Kunstel Karola. (P. Trst.) 2+169=171

Škedenj. Poverjenik: Macarol Jos., župnik. — *Franca Ant*. (1604), *Žgavec Marij* (2529). — Novi udje: Pižon Marija, Bekar Albina, Stare Uršula, Metzhar Karmela, Grilanc Ivana, Sancin Marija, Kōreno Franciška. (P. Škedenj.) 2+176=178

Število družnikov: 50 dosmrtn. 1339 letnih = 1389.

13. Po drugih dekanijah.

Dolenjavas. Poverjenik: Ellner Anton, župnik. — Novi ud: Ilaš Hinko, c. kr. pošt. (P. Lapoglava.) 4
Opstalj. *Žužek Franc* (2662), kaplan. (P. Opstalj.) 1+2=3

Pregara. Poverjenik: Wester Emil, ekspozit. — Novi udje: Stule Ante, župan; Abram Anton, Jakac Val., Katarinčič Marija, Katarinčič Ana, Gržančič Ana, Markežič Jure, Markežič Rafael, Markežič Anton, Markežič Ana, Markežič Marija, Markežič Marija, Markežič Marija, Markežič Marija, Markežič Mar., Markežič Slavka, Stjepančič Peter, Stule Ivana, Zupan Ivana, Stule Dinka, Rožič Josip. (P. Buzet.) 32

Število družnikov: 1 dosmrtn. 38 letnih = 39

Število vseh družnikov tržaško-koprske škofije: 85 dosmrtnih, 5061 letnih, vkup 5146 udov.

6. Sekovska škofija.

Gradeo. Dr. Nastran Alojzij, misijonar (Mariengasse 48); *Dančur Leopold* (2681), prior; *dr. Klasinc Ivan* (1443), odvetnik; *Mras Tomaž* (75), dekan; *Šmid Leop.* (2304), misijonar; *Petelinšek Fr*. (1162), *Bratšica Iv*. (1906), mis. brata; *Hiti Fr*. (2646), c. in kr. vojni kurat; *Misijonarji sv. Vinc. Pavl.* (1444), *Usmiljenke sv. Vinc. Pavl.* (2305); *Šmavc Fr*. (1445), *Vakaj Ant*. (1486); *Žužek Franc* (895), nadinženir; *Koren br. Vid* (2408), kapucin; Urban Karol, dekan; Ribič Lud., Ackerl Iv., kaplana; Hanzel o. Tomaž, franč.; Sobčan Ivan, Contola Marija, Sedej Lovrenc, misijonski kleriki; Gričnik Jožef, Muršec Alojzij, Recek Ivan, mis. bratje; Tamše s. Filipina, prednica usmiljenk; Usmiljeni bratje (2 izt.); Baumgartner Eliz., Boha Angela, Brunčič Eliz., Černe Jožefa, Černogoj Jožefa; Čibej Fr., c. kr. uradnik; Dobida Urš., Dolinšek Jed., Drogenik Jan., Drogenik Ema, Ficko Julijana, First Angela, Gomilšak Gerta, Hauer

Eliz., Hamer Leni; dr. Hrašovec Silv., c. kr. okr. sod.; Janežič Amal.; Janžekovič Andr., velepos.; Javnik Jos., Juša Milka, Karnet Eliz., Kašaj Franca, Kerš Mar., Kidrič Fr., Klavž Franč., Knafelje Jurij, Koojan Iv., Kogler Marija, Kokolj Anton., Kolar Magdal.; Koleno Fr., dvorni svetnik; Koprivec Franca, Kores Rozika, Kosi Anton., Kovač Stef., Kovatič Roza, Lampe Barb., Lusnik Terezija, Malek Anton., Meglič Terez., Napotnik Iv., Nemančič Katar., Novak Roza, Objubek Viktor.; Pirnat Fr., c. kr. drž. živ. nadzdr.; Polak Franč., Poš Iv., Pušnik And., Reicher Anton., Repe Bl., Ribič Alojz., Rola Alojz., Schöff Kat., Sevnik Matilda, Simončič Katar., Sinkovič Mar., Sola Mar., Stiren Marija, Suttner Pavla, Štamper Jakob, Štandekar Ana, Štefanič Franč., Šumaj Marija, Šust Milka, Terglavčnik Jožef, Trušovec Marija, Verdinek Marija, Verhovnik Ivana, Vršič Fran., Vršič Ter.; dr. Voušek Fr., c. kr. dv. sv.; Wendler Žilma, soproga dež. svetn.; Wernko Mar., Zabrtz Mar., Zagajšek Mar., Zaje Amal., Zamjen Franca, Zaberl Mar.; Kaspret Ant., prof. (13+93=106). — Slov. kat. akad.-tehnično društvo „Zarja“ (Prokopig. 12/II.) (2 izt.); *Dr. Murko Matija* (1846), c. kr. vseučil. profesor; *Erman o. Franc Sol*. (814), *Klemenčič o. Pelagij* (1408), franč. šk.; *Križan Vincenc* (2104); *Mahnič Alojzij* (1345), dež. uradn.; *C. kr. kasniš. Karlav* (494); *Ljubša Mat.*, c. kr. kazn. u. v p. (2 izt.); dr. Glonar Jos., asist. v vseuč. knjižn.; Cizel Miško, c. kr. kazn. u. v p.; Glaser Pavel, c. kr. pošt. rač. ofic.; Rojnik Št., c. kr. rač. nadrev.; Stanonik Fr., vseuč. prof. v pok.; Vršič Milka, Slov. kat. izobraž. društvo „Kres“ (6+11=17). — Hauptman Franc, profesor v p.; Jeglič Andrej; Lubec Karol, c. kr. dvorni svetnik; dr. Mayr Karol, c. kr. dež. sod. sv. v p.; Simčič Angel, Simčič Ter. (6). (P. Gradeo.) 19+110=129

Admont. *Pivec p. Jož*. (1192), benediktinec; *Drževnik Julij*. (1608), ključar; *Drževnik Franč.* (1762), uršulinka. (P. Admont.) 3

Apacé. Resch Fr., kaplan; Bralno društvo, Lebar Mihael, Sedonja Franc, Tratnik Antonija, Pucko Bara, Harzan Julijana, Senekovič Simon, Rumpfer Marija. (P. Apacé.) 9

Donawitz. *Glastovec Ivan* (1446), kovač; Jankovič Franc, Ruhn Juri, Pretnar Jan., Lužan Fr., Marek Adalb., Rozman Ant., Vodušek Fr., Košir Fr., Pene Jak., Fink Val., Oblak And., Kustrin Marija, Javnik Rozal., Rutar Katar., Oblak Jan., Brezar Alojzij, Erjavo Ivana. (P. Donawitz.) 1+17=18

Sv. Duh na Ostrem vrhu. Rožman Jak., župnik; *Jarc Tone* (1191), *Hojnič Jak*. (2306), Majcen Al., Sola, Repolusk Mar., Jarc Jul., Pupacher Al., Vollmeier Fr., Krenčnik Egid, Gradišnik Jak., Veber Miha, Sunko Fr., Gradišnik Luc., Stampfer Jožefa, Holzmann Sim., Srnko Ant., Tacer Antonija, Tacer Jera, Kavran Jožefa, Gril Julij., Holzmann Mar., Gradišnik Jak., Železnik Greg., Kröll Jan., Gril Terezija, Stelzl Angela, Stelzl Mima, Lamprecht Mima, Vrtič Mima, Katol. izobraž. društvo, Gradišnik Kristina, Perušek Matija, Kaiser Matilda, Vodovnik Gašper, Ošč Lojza, Šopinger Jožefa, Knap Marija, Srnko Antonija. (P. Lučane.) 2+37=39

St. Egidl. Wedam Peter, Drožina Abuja. (P. Murau.) 2
Fohnsdorf. Stergar Janez, Ledinek Franc, Goršek Mat.; Gajšek Jurij, trgovec. (P. Fohnsdorf.) 4

Irdning. Příkryl o. Remigij, Sattler o. Angel, kapucina. (P. Irdning.) 2

Judendorf. Sernece Peter, Ramšak Anton, Resnik Alojzij, Lepičnik Franc, rudarji. — Naprudnik Leonhard, Terčič Št., Kalenc Rezi, Zupan Jakob. (P. Seegraben bei Leoben.) 8

Knittelfeld. Mušič Pet., ključavn.; Golob o. Egidij, gvard.; Pristovnik o. Dionizij, kapucin; Tručl Rup., pošt. adjunkt; Preželj Marko, Jurjevčič Stef., hiš. pos.; Šrott Ivan, kovač; Mlakar Franc, ključavničar; Kuttin Karol., Sever Anton., gospodinj.; Čibej Karol, c. kr. notar z druž.; Kenda Ana, Komac Marija, Družina Kutin. (P. Knittelfeld.) 14

Lankovico. Bernardič p. Mansvet, Roškar p. Viktorin, Čeh fr. Bernardin (1135), franč. šk.; *Valentinič Jan*. (941), Babič Fr., Gorenc Jan., Spec Lovr., Dolinšek Mart., Krejan Jakob, Mulec Rozalija, Padežnik Julijana, Turel Franciška, Prisilna delavnica. (P. Lankovico.) 2+11=13

Leoben. Kravanja Ivan, Gasperčič Eliza, Sornig Ana. — Debevo Ivan, rudar. (P. Leoben.) 4

Lipnica. Teraš p. Mavricij, Požar p. Kamil, Rescher p. Mat., Požar br. Benon (2333), kapucini; Vagaja Rudolf, Muršec Ant., župnika v p.; *Lippert Neža* (1526), Dekman Neža, Ferder Ivana, Gertl Jedert, Pavlin Andr., Petar Rozal., Petek Neža, Rafolt Ter., Tušek Jož., Trško Mar., Ovidoni Celestina, Koprivnik Alojz., Zettl Janex, Kunst Jož. — Ahac Mar. (P. Lipnica.) 2+19=21

Lučane. Vollmeier Lovrenc, dekan; Lenz Aleks., kaplan; *Wukonik Veron*. (2665), Pettler Jož., Robnik Ana, Elsnik Magdal., Mečujnik Ant., Šanti Ter., Kager Anton., Pošarnik Rozal., Pongrac Justina, Hernach Ivan, Šanti Ant., Körbler Jan., Wukonik Elizab., Robnik Mar., Wernik Karol, Gorjup Bernard, Sabaty Ivana, Košak Terezija. (P. Lučane.) 1+19=20

Möderbrugg. Rode Lorenc, Štrekelj Janez, Preložnik Franc. (P. Möderbrugg.) 3

Sv. Peter pri Gradcu. *Schalamun Anton* (1610), deželni kurat; Deželna pris. delavnica. (P. Sv. Peter pri Gradcu.) 1+1=2

Radgona. Pinterič Franč., čast. kanonik, naddek.; Tomazič Alojzij, kaplan; *Dvorščak Ivana* (1607), *Kocsár Matija* (2599), Ferš Mar., Mesarič Ana, Fekonja Jožef, Spilek Ana, Klobasa Neža, Sert Mar., Drobac Neža, Vučko Angela, Strniša Alojz, Gomboc Jan., Martinec Jož., Ružič Iv., Pertoci Mikloš, Semet Katar., Fariš St., Pisko Kat., Wagner Leop., Padariš Mat., Fašalek Anton., Sedonja Julijana, Milak Franc, Veberič Jož., Sirec Marija, Kovačič Franč., Zemljič Matjaž, Semet Ana, Padariš Pepa, Pavl. Elizabeta, Petovar Antonija, Duh Anton., Maček Marija, Stelcl Jakob, Votek Franc, Tranc Jožefa, Pinterič Mat., Bralno društvo, Ziegler Franč., Serec Marija, Zemljič Mat., Domajnko Fr., Eric Mar., Klobasa Terezija, Pinterič Jož., Marič Ana, Trojko Fr., Pohl Neža, Flegar Barbara, Jezovnik Ana, Kaučič Ana, Kolbl Regina, Kočar Mih., Ojnik Ana, Rogan Iv., Pinterič Marija, Nedok Pavel, cerkv.; Budna Marija, nadačitelj, soproga; Vogrinčič Marija, Fašalek Neža, Vukan Ana, Pertoci Al., Mevlja Ivanka. (P. Radgona.) 2+63=65

Seckau. Mekinda p. Odilon, Šerik p. Aurelij, Oraš br. Konstantin, kapucini. (P. Seckau.) 3

Spieľfeld. *Vozlić Leopold* (1834), župnik; škof Gregor, velepos.; Strnad Blaž, mlinar; Schönwetter Mar., Habjanč Marija, Petovar Marija. (P. Spieľfeld.) 1+5=6

Schwanberg. Zemljič p. Filip, kapucin; Neuhold Ivana, Wipplinger Amalija, Schmidt Marija. (P. Schwanberg.) 4

Veitsch. Glaser Matevž, Kerpač Jožefa. (P. Veitsch.) 2

Wies. Klavara Jožefa, Jeromej Matija, Kokol Vincenc, Mlekuž Alojzija, Novinc Suzana, Sernik Anton. (P. Wies.) 6

Deutsch-Felstritz. Stier Helena. — Enzelsdorf. Vatovec Alojzija. — Hartberg. *Podgoršek br. Vincenc* (1128). — Hausleiten. Klepi Jernej. — Katsch. Pauerjeva družina. — Kethvogel. *Onwald Marija* (1698). — Lonč. Klavžar Ernest. — Sv. Martin. *Dr. Miklavc o. Rajmund* (1806), župnik. — Mürzzuschlag. Ruper Ivan, oskrbnik. — Passhammer. Sila Fran. — Puntigam. *Bunderla Nikolaj* (1108). — St. Ruprecht a. d. Raab. Magr. Dr. Amschl J. — Semrlach. Perschö Bernard, župnik. — Unzmarkt. Kovačik Avg., župnik. — Zeitweg. *Spaniel Fr. Luka* (1618). 5+10=15

Število družnikov: 39 dosmrt. 353 letnih = 392.

7. Škofiji Poreč in Krk.

Poreč. Paković Emanuel, stolni kanonik; *Domini Ivan* (2460), škof. sobar; Srebot Martin, trg.; Vidar Terezija, sobarica; dr. Pederzoli Trifon, biskup. (P. Poreč.) 1+4=5

Baderna. Gorec Fran., žpk.; *Benigar Andrej* (440), župnik v p.; Šeško Jos., tajnik gosp. dr.; Repež Vincencij, c. kr. stražm.; Simić Adolfin, učiteljica; Frank Jožefa, služabnica. (P. Baderna.) 1+5=6

Brioni. Turk Juri, Potočnik Davorin, c. kr. fin. straže višja preglednika; Uršič Karol, c. kr. fin. nadpaznik; Medved Iv., c. kr. fin. stražnik; Negode Ivana. (P. Brioni.) 5

Kanfanar. Stergar Ivan; Guštin Ant., orož. postajevodja; Ipavec Dragutin, orožniški stražmojster; Kaučič Ivan, narednik; Križnič Neža. (P. Kanfanar.) 6

Karoljha. Stavčlik Fr., žpk.; Kazalac Kat. (P. Motovun.) 2

Labin. Verdnik Martin, Paušič Mar., Bernik Jan., Lekan Janec, Klančar Jan., Žuljani Marija. (P. Labin.) 6

Pulj. Janko Anton, korni vikar; *Boln. knjižnica c. in kr. mornarice* (1847); *Jarc Anton* (1582), c. in kr. morn. nadkurat; *Molič Ivan* (1613), c. in kr. nadkom.; *Vrtovec Ant.* (1288), c. in kr. freg. kap.; Koršič Iv., c. in kr. m. superior; Guth Julij, stol. dek.; *dr. Tul Ivan* (2780), prof., c. kr. mor. kurat; C. kr. okr. sodišče; dr. Sorli Ivo, c. kr. notar; dr. Flego Ivan, odvjetnik; Garbašič Drag., c. in kr. top. nadof.; Vidmar Ivan, c. k. poštni rav. n.; Božja Jos., poš. nadof.; Čotič Srečko, c. kr. nadposlovođa; Copič Ant., c. kr. mojster; Esenko Ant., c. in kr. morn. kurat; Hoblik Srečko, c. in kr. voj. kurat; Gregorič Vjekosl., poš. kontr.; Hlastec Ant., c. in kr. nadposlov.; Legiša Anton, c. k. žel. urad.; Čerček Srečko, c. kr. žel. asist.; Dolinar Tom., c. kr. fin. pregl.; Volc Ivan, Pezdich Alojzij, c. kr. mojstra; Smrekar Franc, Barič Ant.; Favetti Drag., c. kr. dav. višji ur. v m.; Filipič Ernest, c. kr. or. post. vod.; Zoržut Iv., c. kr. morn. uradnik; Simončič Ivan, straž.; Gangelj Jos., c. kr. mojster; Krmpotič Josip, lastn. tiskarne; Kodelja Iv., Baucher Ant., Cerkvenik Iv., Cerkvenik Jos., Grželj Bern.; Selovin Jern., žel. čuvaj; Drašković Frančiška, Strauss Karolina, Roggi Josipa, Bigolo Terez., Poderžaj Ana, Gorjanc Mar., Zmavo Franč., Bevič Marija, Bavčer Mar., Satler Franč.; Metlika Iv., hiš. pos.; Klančar Vinko; Šilič Milka, soproga; Smrekar Leopold.; Gorup Janko, orožn. podš.; Stopar Krsto, c. kr. mor. šumar; Logar Mar.; dr. Saiz Iv., zdravnik; Lordan Fr., Domingo St., Jelen Roman, san. podš.; Barbalic Fr., c. kr. šk. nadz.; Germ Alojz, Runtič Neža, Bezljaj Franc. (P. Pulj.) 5+59=64

Barban. *Pindulič Dinko* (2052), kanonik-župnik. — Juršiči. *Velikanje Josip* (478), kurat (2 izt.). — Sv. Lovro. Polutnik Ant. — Sv. Martin. *Jereb Val.* (2170), župni upravitelj. 3+2=5

Število družnikov: 10 dosmrt. 88 letnih = 98.

Krk. Samostan Košljun (2530); dr. Mahnič Ant., škof; dr. Palčić Josip, šk. kaplan; Dminić Jakob, kanonik; Samostan sv. Franje; Brzac Iv., dav. asistent; Premuda Vinko, žic Franjo, župnika; Žič Anton (Ivančić); dr. Brovet Otmar, zdravnik; Kraljić Toma, Mužina Mihovil, Maračić Ivan, župniki; Oršić Matija, kanonik; Lapanja Alojzij, c. kr. uradnik; Hrast Rudolf, dav. asistent; Grašić Ana (Omšalj); Grego Nikola, dušobrižnik. (P. Krk.) 1+17=18

Cres. Vitezič Luka, Crivellari Jos., kanonika; Markovčič Iv., žpk.; Sparožić Iv., Uravič A., Volarič Vjek., Markovina Vid, Samostan konventualaca, Puška čitaonica; Kropec Vjekoslav, taj. posojilnice. (P. Cres.) 10

Košljun. Vizintin br. Alojzij. — Rab. Zahija Petar, župnik-provikar. — Sušak. Šabolja Pavao, kurat. — Štivan. Žic Ivan, učitelj. 4

Število družnikov: 1 dosmrt. 31 letnih = 32.

8. Dalmatinske škofije.

Zadar. Vrečko Jak., dr. Debelak Janko, poštna nadkomis.; Golf Lavosl., namj. svetnik; Samostan sv. Mihovila; Solo Antun, poštni kontrolor; Pauliš Franjo; Zavadlal Mihovil, dvorski savjet. (P. Zadar.) 7

Drnšč. Endlicher Avgust, rav. n. (2 izt.); Pelicarić Tomo, trgovac; Trebutz Mate, nadgl. (P. Drnšč.) 4

Imotski. Anderlić Makso, c. kr. učit. poljed.; Lušin Jak., c. kr. oficijant; Kokolič Jožef, c. kr. okrajni stražm.; Križaj Radosl., c. kr. orož. stražm. (P. Imotski.) 4

Kotor. Petrović Josip, Hočevar Josip, orožniška stražmeštra. (P. Kotor.) 2

Krilo-Jesenice. Ivanišević Josip st., Ivanišević Josip ml.; Don Fulgoš Vicko, Don Ivanišević Marko, Don Ivanišević Fran, župniki. (P. Krilo-Jesenice.) 5

Brštanovo. *Tomaš p. Alojzij* (1293), žpk. — Kombur. Kolman Fran. — Lavret. Kalinšek Jos. — Makarska. *Praprotnik br. Justin* (1697). — Split. *Schöff Lud.* (2407). — Zelenika. Klun Joško. — Zemunik. Samostan oo. cistercijanov ref. 3+4=7

Število družnikov: 3 dosmrt. 26 letnih = 29.

9. Bosniške škofije.

Sarajevo. *Dr. Stadler Josip* (2176), nadbiskup; dr. Šarić Ivan (2215), pom. biskup; *Orel Fr.* (1113), *Mele Jak.* (1196), *Urlep Julij* (1197); *Cankar Karlo* (2701), tajnik; *Reddi Oskar* (2781), grad. nadsvjetnik; Hadrović Stjepan, Igro Tomo, kanonika; Elihon Rok, Čarman Franc, Černy-Lešnik Marija, Subić Ignac, Frank Jos., Pfeifer Val., Medić Ana, Sagadin Anton, Pinter Juri, Čadež Kat., Asl Mart., Racker Iv., Medvešek Terez., Leskovec Ivana, Vodopivec Andr., Dvoržak Mar., Pust Fani, Kos Ivan, Kos Franc, Dančević Juro, Gajšek Fani, Černe Katar., Kajbič Janec, Medić Anastazija. (P. Sarajevo.) 7+26=33

Bosn. Brod. Stare Franc, železn. delovodja; Stare Mihael, železn. delovodja v p. (P. Bosn. Brod.) 2

Bosn. Gradiška. *Dular Fr.* (1198), višji okr. živinozdravnik; Duić fra. Marijan, Dittmann Henrik, Selak Josip, župniki; Samostan čč. sester. (P. Bosn. Gradiška.) 1+4=5

Crkvlca. Cezner Gjuro, župnik; Hreščak Franjo. (P. Zenica.) 2

Konjice. Paravač Franjo, nadcestarinik v p.; Reddi Oskar, grad. nadsvjetnik. (P. Konjice.) 2

Odžak. Mohorić Anton, Jurić Franjo, župnika; Besednik Mihovil. (P. Odžak.) 3

Usora. Meršnik Jožef, Degan Gjuro. (P. Usora.) 2

Visoko. Domicelj Stefan, Černe Frančiška, Gruškovnjak Anton, Hreščak Frančiška, Majetić Marija, Markić Franc, Kert Marija, Starman Jurij, Tamšić Anton, Gril Andrej, Kušec Marič, Zupan Anton. (P. Visoko.) 12

Banjaluca. *Samostan oo. trapista* (1614). — Bosn. Petrovac. Bakula Marjeta. — Maglaj. Požar Rudolf. — Mišlinhan. Lužar Fr. — Mostar. *Knjišnica franjevač. sjemeništa* (2708). — Nevesinje. Verhunc Matilda. — Podlugovo. Globanar Lambert. — Ravno. *Raguš don Ivan* (1908), župnik. — Sanski Most. Senica Iv. 3+6=9

Število družnikov: 11 dosmrt. 59 letnih = 70.

10. Senjska škofija.

Reka. Solter o. Angjeo, Pašalić o. Grgo, kapucina; *Bole Bolesl.* (944), *Janežič Ant.* (947), *Martić Mart.* (803), *Sorko Ter.* (2080), Albrecht Jak., Barbiš Apol., Berlot Marija, Barazan Anton., Bole Fr., Barbiš Fr., Domladiz Mar., Furian Ter., Golub Fr., Guštin Ivan, Gržina Ivan; Gregorič Dan., kateh.; Gustinčič Ivan, Gušić Anton, Habljan Katar., Kačičnik Marija, Kiš Magdalena, Kebelj Mihovil, Kokel Marija, Korencan Ana, Klavžer Fr., Hrvatini Ant.,

Lenaršić Pavlina, Lipovac Pavao, Milner Ivana, Može Ivan, Muha Ter., Mizgur Anton, Novak Anton, Nelo Mar., Piziga And., Počkaj Jakov Ivan, Počkaj Mar., Rebec Pet., Ribić Martin, Rundić Ivana, Skerl Mar., Skok Fr., Slak Al., Smrdu Terez., Stanić Fr., Šveglj Ant., Satić Jakob, Sever Ivan, Srebot Frančiška, Stroligo Apolon., Sinvetar Magdal., Simeč Franč., Stupar Mar., Sterle Jos., Smrdu Jela, Sustović Marija, Turk Gertruda, Trost Marija, Tkalec Karol, Trojanšek Dom., Turk Ana, Vanina Mar., Vergles Am., Zupančič Fani, Zupančič Fani, Zorž Mar., Očepek And., Rolić Ant.; Fr. Špiro, kapucin (5 izt.). (4+71=75). — Baretinčič Ema, Čarman Jan. (2).

(P. Reka.) 4+73=77

Bribir. Msgr. Lorhek Franjo, opat, kanonik; Bauer Mat., mizar. (P. Bribir.) 2

Škrilevo. Janković Iv., Harbić Ant., žpk. (P. Bakar.) 2

Trsat. Jereb o. Romuald, kustos in gvardijan; *Samostan frančiškanski* (1287), *Povše Henrik* (1498); dr. Holzabeckova E., vdova; Polić Jos., kan.; Grčević Mih., župnik; Notar Ljud., prefekt sv. Vida; Volarić Anton, kateh.; Troha o. Mih., def. in magister; Habjan o. Benvenuto, vikar; Bratje samostana, Knjižn. novicijata, Knjižnica III. reda, Brumen Anton, Kokovnik Mih., Primšer Jan., Volf Fr., Stenovec Jan., Škoda Fr., Bernik Anton., Golob Franč., Mendot Marija, Peltzer Romana, Železnik Katar., Bentić Marija, Krebel Antonija. (P. Sušak.) 2+24=26

Grizane. Alešovec Iv. (1888), slikar. — Josipdol. Glade Zdravko, župnik. — Tršće. Reven Gabr., c. kr. dav. upr.; — Vinodol. Msgr. Cvetko Mate, prošt in opat. 1+3=4

Število družnikov: 7 dosmr. 104 letnih = 111.

11. Zagrebska nadškofija.

Zagreb. Dr. Čebušnik Valentin, dr. Amruš Milan (2048), *Duhovna mladež* (103), *Ukmar Stefan* (1527), *Webbe Ivan* (1694), *Štimec Alojzij* (2114), Kocijančič Janko, dr. Lončarić Josip, Leber Pavao, Starec Anton, Kindlein Karlo, Barle Janko, Schlumph Edm., Rukavina Mle, Kapić Mirko, dr. Njarađi Dionizij, dr. Pazman Jos., dr. Kosirnik Ivan, Vlahović Terezija, Vamberger Mijo, Senoa Vera, Oklički Josip, Kramaršek Jak., Pichler Vilim, Burić Juraj, Benigar Iv., Tomšić Ljudevit, Gnezda Anton, Mrzljak Petar, Samostan čd. oo. franjevača, Rožman Vlad., Kodrić Terezija, Rožić Ferdo, Šraml Mar., Kolar Jos., Mohor Iv., Borovinšek Iv., Šivak Olga, Trstenjak Ana, Feimuth Terez., Ottorepez Ivan, Petovari Aleksij, Treći red sv. Franje. (5+88=43). — Seigerschmidt M. (3 izt.). *Dumbović Rudolf* (2592), Capara T. (2 izt.), Ivčić J., German F., Petrena K., Strbenc A., Gjančić Stj., Dokša M., Bolnišnica ss. milosrdnica, ženska učit. škola, Antolić M., Kotlarski A., Aušić F. (1+16=17). — Lapajne Minka. (1). (P. Zagreb.) 6+55=61

Bedekovčina. Noršić Vjekosl., župnik; Mlinarić Stjepan, kaplan. (P. Bedekovčina.) 2

Čakovec. *Tišler o. Timot.* (804); Rozman o. Robert, gvard.; Lach o. Landolphus, Hary Jož., Jug Mar., Kopjar Eliz., Magdalenić Ivan, Horvat Ivan, Soltić Ana, Seršan Pavel, Guterman Marija, Lesjak Juraj, Pilvar Ivan, Špiranec Mih., Leskovec Andrija, Drame Anton, Škvorc Peter, Bujan Anton, Pesar Juraj, Leček Marija. (P. Čakovec.) 1+19=20

Dugaresa. Stehno Andr., vjeroučit.; Rovšnik Mat., Rovšnik Juri, Petelinšek Fil., Lavrić Mar., Sestre milosrdnice. (P. Dugaresa.) 6

Gornji Mihaljevec. Tkalec Fr., župni upravit.; Bais Anton, Bestijanić Franc, Bogdan Imbra, Omrečnjak Aleks, Čulek Anton, Flinčec Iv., Flinčec Juri, Flinčec Matjaš, Golub Bartol, Golub St., Gregorinčič Imbra, Horvat Ivan, Horvat Julia, Jambrović Anton, Jambrović Magda, Janušić Iv., Jurković Ant., Kerš Iv., Klobučarić Fr., Knave Franca, Knezić Jak., Kolman Fr., Kolman Imbra; Kos Karol, učitelj; Kostanjević Mar., Kovač Juri, Kovačić Tom., Ladić And., Ladić Ivan, Ladić Iv., Ladić Liza, Ladić Mat., Ladić Pet., Lovrec Iv., Lovrec Jož., Lovrec Karol, Lovrec Mat., Lovrec Mihael, Miklin Ant., Miklin Feliks, Mikulan Viktor., Moharić Štef., Novak Ant., Novak Bolf., Novak Ivan, Novak Liza, Novak Mih., Novak Rozal., Novak Stefan, Novak Viktor., Panić Franca, Pintarić Vid, Pintarić Vinc., Podgorelec Al., Podgorelec Hel., Rodiga Ant., Serša Fr., Serša Jož., Sever Mart., Safarić Fr., Safarić Julia, Ščavničar Fr., Škrinjar Al., Špreic Magda, Škvorc Stefan, Terbuć Pav., Trstenjak Fr., Tkalec Iv., Veselko Melko, Zadravec Franc, Zadravec Mart., Zdaček Marija. (P. Mikšavár.) 73

Grabrovnica. Štibero Juri, Skuhalo Anton, Kranjc Peter, Apatić Viktor., Vučko Uršula. (P. Pitomača.) 5

Molve. *Župna knjižn.* (1887), *Žnidariš Ter.* (P. Molve.) 1+1=2

Mursko Središće. Levašić Iv., Levašić And., Horvath Ant., Muhvić Jak., Serša Ivan, Novak Jož., Bračko Jožef, Palneo Ant., Porčić Ignac, Špolarić Mar., Jurović Ivan, Trojnar Ivan, Barath Mar., Poznić Iv., Kristiović Fer. (P. Mura Szerdahely.) 15

Požega. Rengjev Franjo, fin. tajnik; Horat Ign., ravnat. kolegije; Samostan oo. franjevača. (P. Požega.) 8

Samebor. *Knjižn. samostanska* (1110); *Turk o. Efrem* (728), *Polšep br. Pavel* (1103), franč.; Kraljević Stjepan, učitelj; Novak Mijo, Stemberger Jakob, Šuklje Franjo, Hajplan Karlo, Weissenberger Mar., Kern Mar., Podružnica „Hrv. kršć. radničkoga saveza“; Filipeć Antun. (P. Samebor.) 3+9=12

Sobotica. Muhvić Ant., trgovac; *Serša Mat.* (2664), kaplan; Stampar Anton, mizar; Stampar Jožef, Knausz Juri; Srša Ivan, mizar; Jurančič Marija. (P. Kiszabadska.) 1+6=7

Štrigova. Možar Stjepan, župnik (10 izt.); Rodik Franjo, Novak Jož., Skuhala Frančiška, Kristofić Filip, Mikulek Vid, Sagaj Fr., Kovačić Mar., Zadravec Gertruda, Sedmak Ter., Rebernik Mih., Kutnjak Sim., Bedeković Jožef, Srša Iv., Črncić Stefan, Belović Barb., Škafar Mih., Lukovnjak Iv., Kristofić Albert, Kutnjak Pav., Živković Iv., Nemec Jur., Ščavničar Mih., Kristofić Franč., Pergar Ant., Makovec Jožef, Sudac Ant., Bogdan Avgust, Smolković Rud., Persak Jan., Krznar Stefan., Kumparić Jož., Novak Jan., Ščavničar Martina, Bratuša Albert, Rebernik Klara, Ščavničar Matjaš, Srša Karol, Trstenjak Nikola, Kolman Imbra, Zamuda Julij., Podgorelec Apolonija, Horvat Jan., Lusković Matjaš, Zadravec Karol, Mušić Marcel, Mesarić Iv., Horvatić Iv., Valpatic Fr., Kodba Mart., Golenko Juraj, Valentić Matjaš, Vamprehtsamer Stefan, Kutnjak Martin, Bogdan Ivan, Pergar Franc. (P. Stridóvár.) 65

Varaždin. Horvat o. Klarus, franč. gvard.; *Čajko Valentin* (1836), katehet (2 izt.); msgr. Stepinac Mat., msgr. Proštenik Mat., Gašparin Mih., kanonik; dr. Risek Edv., mestni župnik; Hajduk o. Alojzij, eksprov.; Švarić Anton, dekan; Janković Gabr., Miškulin Iv., Stefanec Tomislav, župnik; Bolarić Josip, admin.; dr. Križan Josip, profesor v p.; dr. Magdić Pero, načelnik; dr. Milanić Edo, dr. Pečornik Nik., advokata; dr. Pachar Vjekosl., gimnaz. ravnat.; Milčetić Ivan, prof. v pok.; Ribić Josip, gradj. blag.; Ribić Josip, graditelj; Filipašić Leo, Radešić Vjekoslav; Horvat Ant., kipar; Posavec Jos., Herjavec Friderik, Žigman Ter., Šimek Mar., Kociper Mato, Tiringer Marija, Puklavac Marjeta, Žnidarić Ana, Katoličko djetičko društvo, Kolačko Jos., Kapuc. samostan, Uršul. samostan, Treći red sv. Frančiška, Franjev. klerikat, Franjev. dječ. sjemenište, Korpar Ivka; dr. Gjuranec Mart., prof.; Mihinić Stj., šašel Janko, Rakuša Iv., Zabavnik Kar., župnik; Požlep o. Hinko, frančiškan. (P. Varaždin.) 1+45=46

Vinograd Zverišće. Nemec Martin, Repec Pavel, Meznarić Marjeta. (P. Koprivnica.) 3

Cernik. Geci o. Kapistran, franjevac. — Gradeo. Kušić Marjeta. — Granešina. Bučar Viktor (1022), župnik. — Sv. Ivan Zelina. Kačević Friderik. — Karlovac. Polić Bartol (1763). — Klanjec. Hrovat Leopold (1835), franč. duh. — Konjščina. Kosiček Ubaldo (323), dekan. — Koprivnica. Gabrijelešić Mar. — Kotari. Zerec Fr. (2597), žup. upr. — Nova Gradiska. Messner Anton (2704), svećenik. — Ravnagora. Kutin Ivan. — Remetinec. Nejak Mijo (2705), svećenik. — Taborsko. Pučka župna knjižnica (1386). — Varaždinske Toplice. Zadravec Al. (1611), župnik. — Voloder. Pozderec Urš. — Vrbanoec. Vogrinec Anton. 9+7=16

Število družnikov: 22 dosmr. 314 letnih = 336.

12. Djakovska škofija.

Djako. Dr. Krapac Ivan (661), posv. biskup; dr. Voršak A.; Kellek Stjepan, Šabarić Ivan, kanonika-opata; Čepelić Milko, prelat-kanonik; Kosina Slavko, prebendar; Scherer Karlo, bisk. ceremoniar; Koželj Franjo, Poznić Jan., Stare Franc, koralisti st. cerkve; dr. Didović Franjo, profesor. (P. Djakovo.) 1+10=11

Golublino. Vuković Fr., župnik; Černelš Jos., vinogradar. (P. Golubinci.) 2

Irig. Ferković Andrija, župnik; Vončina Pet., nadzornik; Babnik Adolf, Dolinar Alojzij, Vrtačnik Alojzij, nadrud.; Ornković Jože, Godler Jožef, Hauptmann Martin, Heferle Rud., Jan Jakob, Jan Janec, Kovač Martin, rudarji; Mazi Fr., tesar; Narad Janec, Pajk Ignac, rudarja; Rostohar Franc, strojar; Sterle Jože, tesar; Skobe Janec, Vivod Rud., Zdove Mart., rudarji; Kiš Amalija, žena; Stermilan Mar., gospa; Siebenlist Antonija, vdova; Zornik Marija, delavka. (P. Irig.) 24

Osijek. Grilo Ivan, mizar; Horvat Jos., protonotar, opat, dekan itd.; Hrzić Miroslav, žup. uprav.; Kamnikar Jos., m. organist; Košak Fr.; Medved Iv., prof.; Mikolić And., kaplan; Ogrizek Ema; Ogrizek Jan., veletrg.; Posavac Fr., rektor in prof.; Sovinšek Ivana; Stilićević Tomaž, ravnatelj; Vražić Jos., katehet; Volf Avg., duh.; Zelenka Fr., profesor. (15). — Horvat o. Anton, kapucin (1). (P. Osijek.) 16

Število družnikov: 1 dosmr. 52 letnih = 53.

13. Somboteljska škofija.

Belatinci. Kūhar Štef., admin.; Berden And., Lejko Stefan, kaplana; Antolin Ivan, Bakan Ivan, Balažić Ana, Balažić Matjaš,

Balažić Mihael, Baša Ana, Copot Verona, Duh Štef., Erjavec Mart., Forjan Martin, Forjan Martin, Grlec Marija, Heritz Ana, Herman Mih., Horvath Marija, Jerebic Martin, Jerić Margit, Jerić Mihael, Klemenčič Iv., Klemenčič Mart., Knaus Agata, Košar Mar., Kūhar Anton, Kūhar Ivan, Kūhar Mih., Legen St., Maočec Ana, Maočec Jož., Maočec Jož., Markoja St., Mesarič St., Mjrdica Kata, Nemec Ana, Novak Ferd., Raduha Andrej, Rebrica Mih., Rous Ana, Rous Marko, Rous Matjaž, Rous St., Skafar Jožef, Škrban St., Sabotin Mar., Sagaj Ivan, Smodiš Mat., Smodiš Orsa, Sraka Iv., Sres Iv., Sres Iv., Tratnyek Ana, Temlin Mih., Zver And., Zver Iv., Zver Jož., Zver Orsa, Zemlić Andr., Žilek St. (P. Belatinč.) 60

Bottomnya. Zavrl Jož.; Hudolin Jan., trg. (P. Bottomnya.) 2
Črenšovci. Klekl Jož., župnik v p.; Čačič Jož., župnik; Hauko Jož., kaplan; Tretji red sv. Franš., Kovač Mar., Prša Štef., Koštric Jožef, Stimec Juri, Horvat Jožef, Horvat Janoš, Glavač Iv., Ritós Peter, Horvat Marko, Skafar Matjaž, Kovač Janoš, Čurč Matjaž, Gabor Mart., Kreslin Ana, Horvat St., Bedrnjak St., Törnär Matj., Kreslin Mar., Ŭtroša Mih., Ŭtroša Mar., Tomec Juri, Vuško Mart., Plej Jož., Fujs Jož., Bedrnjak Iv., Čigan Jož., Korlin Ana, Balažić Mar., Koštrič Stefana. (P. Cserföld.) 33

Gornja Lendava. Bednařik Rudolf, župnik; Reček Juri, posestnik. (P. Felsőlendava.) 2

Gornji Slnk. Labric Matija, Horvath Franc, Labric Stefan, Mukič Štef., Mukič Jož., Andrejek Ana. (P. Felső Sznlnk.) 6
Rakčan. Gorza Ign., Bencak St., Spolar Orsa, Veron Mar., Zsiték Fr., Zsalik Iv., Rajner Jož., Filo Mar. (P. Muraszombat.) 8
Sveti Sebešđan. Keréc Stefan; Prša Iv., župnik; Gombaši Pet., Fujs Juri, Supi Jož., Šeruga Jožef, Žukš Jož., Keréc Stefan, Gašpar Mat., Küplen Jož., Fujs Fr., Vrečič Roza, Dündek Elena, Čizmarč Treza, Horvat Elena. (P. Battyánd.) 15

Tatabánya. Gorenc Ant., strel. mojster; Pirtovšek Pongrac, kovač; Gorenc Fr., Mestnik Franc, rudokopa; Trušnik Josip, nočni čuvaj; Wengust Rozi, gospodinja; Duša Mihael, strelni mojster. (P. Felsőgalla.) 7

Tišina. Edšidť Stevan (2 izt.), Gibičar Matjaž, Škalič Jan., Hegedűs Mat., Domjan Jož., Vrečič Ilona, Lejko Jan., Bartalanč Mih., Ficko Janoš, Gomboc Ana, Martinec Ant., Bratkovič Jožef, Gergorec Kata, Rogáč Jan., Fujs Apol., Pajžlar Ant., Bagoršč Iv., Horvát Ivan, Gomilar Leop., Bežan Tr., Pedigál Iv., Kous Jan., Stevanč Istvan, Tudián Andr., Kūhar Jožef, Gobar Mat., Rajbar Bara, Flisar Matjaž, Čiglar Ivan. (P. Ferenczák.) 30

Turniša. Horváth Ivan, krojač; Szobocsan Jožef, Kolman Bara, Fticsár Istvan, Horvath Stefan. (P. Bántornya.) 5

Pozun. Müller Fort.; Krajnjak Edvard, duhovnik; *Vodopivec Josip* (1910), c. in kr. konj. kapitan. (P. Pozun.) 1+2=3
Felsőseged. Nerath Marija. — *Izšép.* Zsivko Mihael, župnik. — *Mura Ref.* Densa Mari. — *Vasvár.* Glasics o. Egidiť (395), dom. provinc. 1+3=4

Število družnikov: 2 dosmrť. 173 letnih = 175.

14. Razni kraji.

Dunaj. „Straža“, slov. kat. izobraž. društvo (VI, Gumpendorferstr. 101) (6 izt.); „Danica“ (1888), slov. katol. akad. društvo; *Stergar Valentin* (617), c. in kr. vojni rač. nadsvet.; *dr. Šubelj Ivo* (2433), c. in kr. seko. svet.; Slemenčič Ciril, Povšič Fr., Zabukovec Ant., Brodnik Al., Brodnik Iv., Stropnik Iv., Perhaj Jos., Marino And., Višnar Jos., Cetinski Mart.; Černelič Iv., c. kr. gard.; Miklič Jos., Meglan Martin, Čerček Anton, Žnidar Jakob, Kržižnič Anton, Dolšina Matija, Somrak Ign., Drobnšč Jos., Kavčič Ant., Rasperger Anton, Kvas Iv., Hodnik Greg., Jenko Fr., Mejašč Jos., dr. Ivanič Jos., Luzar Iv., Müller Mar., Pfeifferer Otlilja, Šalehar Mar., Savič Hel., Gradišar Mar., Pugel Marj., Gilčvert Režika, Buczynska Mar., Ros Josip., Čepek Ana, Čerček Mar., Hobevar Mar., Petrovič Jul., Medven Manica, Kodela Marija. (3+48=51). — Mladič Janko, c. kr. rač. svet.; Mladič Mar., predst. c. kr. dekl. zav.; Mladič Eleon., učit.; Tomšič Jožef pl. Savskidol, c. in kr. general; Macak Janko, dr. Brencé Lud., c. kr. fin. tajn.; dr. Valjavec Lud., c. kr. fin. kom.; Perušek Rajko, c. kr. prof. v p.; Černý Bdv., c. kr. rač. sv.; Rožanc Kar., revid. sev. žel.; Miklavčič Ema, posestnica. (11). — Velišček Amalija, Persolja Marija, Mizigoj Ana, Mavrič Franc., Simič Rozal. (5). — Volk Jakob, Kusterle Peter, Seme Jakob, Štrlek Marija. (4). — *Dr. Arnejc Ivan* (2558), c. kr. prof. v nanč. min.; Arnejc Mat., c. kr. rač. ofic. v domob. min. (1+1=2). — *Dr. Krek Božomil* (1292), dvorni in sodni odvetnik; *Premern Josip* (2118), c. kr. nadkontrolor p. hran.; *Stranjsak Ant. Maks.* (683), vp. misij.; *dr. Valjavec Pavel* (2598), dv. in sodni odv.; dr. Gregorič Anton; Kocián o. Jan, kněž; dr. Kartin Ivan, Meršnik Fr., Potočnik Al., Rizzoli Emil, Sver Jožef. (4+7=11). (P. Dunaj.) 8+76=84

Bruck ob Litvi. Berlot Anton, župnik-dekan; Župni urad Kanal, Bratovščina presv. Srca Mar., Pirih Iv., Bajt Ana, Škodnik Mar., Paravan St., Paravan Amal., Paravan Mih., Podberšek Dor., Tinta Dor., Goljevšek Ana, Gomišek Mart., Gaberšek Antonija, Luznik Matevž, Valentinčič Matilda, Konjedič Franc., Grebenjak

Mar., Cefarin Eliz., Valentinčič Ter., Vodičar Luc., Borštnik Mar., Kodelj Rozal., Valentinčič Ignac, Gorjanc Amalija, Dugar Jožef; Cernigoj Franc, kaplan; Benedejčič Jožefa, Rejec Mar., Leben Ana, Žerina Ter., Četrtič Mih., Golja Jak., Kutin Jož., Tisovec Marija, Gaberšek Mar., Skotir Ivan, Gregorič Iv., Jarec Val., Gaberšek Tom., Bajt Luc., Leben Ivanka, Melince Nežka, Gaberšek Ivan, Jug Mar., Jug Luc., Stergar Justina, Brevec Mar., Luznik Mar., Kavčič Iv., Kavs Ant., Kenda Ana, Furlan Marija, Čuden Anton, Kravanja Stefan, Mrakič Anton., Mlekuz Ter., Gašperšič Kristina, Kenda Mar., Kutin Kat., Kutin Leopold, Mrakič Ter., Čotič Blaž, Devetak Uršula, Ferletič Anton, Bostjančič Jožefa, Visintin Jožef, Visintin Al., Ferletič Jož., Čotič Mat., Visintin Anton., Pahor Fr., Devetak Leopolda, Ferletič Mar., Černič Iv., Tomsč Val., Ferligoj Franš., Čotič Amal., Čotič Ant., Devetak Mar., Lavrenčič Anton, Gergolet Andrej., Peric Jož., Jelen Mar.; Ivanič Ivan, nadučitelj; Karinčič Kat.; Benič Mavr., Srebernič Mar., Ursič Fr., Gulin Milka, učitelj; Blažič Jož., Brezigar Mar., Visintin Jožefa, Marinič Kat., Pahor Katar., Okroglič Ant., Zavadlav Al., Čujec Ant., Komavli Alojz., Benedetič Blaž; Vuga Ciril, kurat; Šuligoj Rozalija. (103). — Kutin Franciška. (1). (P. Bruck a. d. Leitha.) 104

Großstohl. Muzič Jernej, Žnidarčič Jožefa, Muzič Katarina. (P. Großstohl.) 3

Inmost. *Knjišn. sholastikov D. J.* (2317); *Terstenjak Ernest* (1873), c. in kr. duh. prof. na kad. zavodu. (P. Innsbruck.) 2

Praga. *Knjišnica kralj. češkega muzeja* (1765); Domašin Juri, Janeka Ivana; Vydra Frant., tovarnik. (P. Praga.) 1+3=4

Solinograd. Čibič Jernej (1764); Vindišar Anton, c. kr. davčni upravitelj. (P. Salzburg.) 2

Vysoké Myto. Marušič Mat., Pahor Jožef, Pahor Justina, Pahor Jožefa, Žužič Ant., Ferletič Jožef. (P. Vysoké Myto.) 6

Aspang. *Stritar Jos.* (1837), c. kr. gimn. prof. v p. — *Deutsch-Wagram.* *Zmerzikar Fr.* (1809), inž. in tov. — *Pottenstein.* Kogoj Ant. — *Stetten.* *Dr. Picigal Leop.* (721), žpk. — *Langwies.* Kuk Mar. — *Schiefereg.* Trunk F. M. — *Wels.* Kotnik Fr., nadrev. drž. žel. v Trstu. — *Gnigl.* Laharnar Rozi. — *Klammstein.* Debevec Iv., strojev. — *Radstadt.* Reja Karolina. — *Ramingstein.* Bizjak Albert. — *Schermsberg.* Čelan Jožef, lazarist. — *Brixlegg.* Šinkovec Janez. — *Hall.* *Themel p. Erich* (2308), gimn. prof. — *Innichen.* *Scharwitsch o. Josue* (2440), frančičkan. — *Doubrovica.* Pahor Uršula. — *Hájeck.* Spálenka p. Anzelm, franč. — *Kolin.* Zikmund Fr., c. kr. šol. svetn. — *Kral. Vinograd.* Škrbinšek Josip, c. kr. prof. — *Lochovice.* Vidlič Ivan. — *Nelahozev.* Devetak Marija. — *Otava.* *Kakuška Fr. Ks.* (1696), dekan. — *Přibram.* Bambas Stan., profesor. — *Teichstätt.* Prek Jak., kondukt. — *Brno.* Benediktinska knjižarna. — *Dub.* *Fersch Alojsij* (2538), zasebnik. — *Luka.* Kušar Gašper. — *Svitava.* *Sejtelčič Zvonimir* (2319), dijak. 8+20=28

Število družnikov: 20 dosmrť. 213 letnih = 233.

Gladbeck. Tensundern Bož., kaplan; Društvo sv. Barbare, Dobruac Mart., Medvešek Hel., Mauri Kat., Jerina Jan., Pokovic Fr., Sotošek Jak., Vodišek Mar., Kravanja Flor., Kostonjevic Ana, Drobež Mar., Douč Marija, Grossmann Ana, Dececco Ivan, Škarja Bartel, Paučič Ana, Černe Hel., Ferne Josip, Ferne Val., Bervar Jern., Košec Julij., Omrzu Franc., Rade Mar., Vertačnik Alojzija, Paulič Mar., Sever Alojz., Tuhtar Vinc., Mustar Fr., Simonc Mart., Jurič Ant., Levec Ivan, Šuler Rihard, Urankar Jos., Sovič Franc., Kovač Iv., Zargaj Iv., Bervar Val., Bervar Ignac, Selan Matilda, Lantar Mih., Kovač Jos., Pernišek Vinc., Škrabar Frid., Privšek Fr., Blatnik Mar., Urankar Sim., Šorn Neža, Češka Iv., Kurent Iv., Kovačič Fr., Urh Jernej. (P. Gladbeck.) 52

Habinghorst. Borišek Ana, Sitter Antonija, Aranc Ivana. (P. Habinghorst.) 3

Hamborn. Köster Viljem, župnik v Walsumu; Hülsmann Bernard, kaplan; Bolnišnica sv. Janeza, Bolnišnica sv. Barbare, *Satej Alojzij* (1615), Burnik Jak., Černivec Miha, Dervovšek Jož., Dervovšek Pavla, Dermota Janez, Dolar Janez, Dolšek Mar., Flis Jožef, Gedler Ant., Gracar Fr., Gorše Jan., Hajdenik And., Jemo Pet., Jevšek Ant., Jug Mart., Korbar Mar., Kodela Jož., Klavora Gabrijela, Klobasa Mar., Kne Mar., Mohar Flor., Muc St., Novak And., Novak Jož., Novinc Jož., Obid Ant., Oberžan Jak., Omers Miha, Oražen Pet., Orehovec Fr., Pečnik, Planka M., Paučič Miha, Pišek Jož., Plahuta Al., Rak Luk., Razboršek Ant., Seler Anton, Soster Mar., Toplak Franc., Tojinko Jož., Tajšek Franc, Tillafer Jožef, Vene Fr., Vidovšek Fort., Vipotnik Mart., Zidanšek Miha, Zupančič. (P. Hamborn.) 1+52=53

Hamborn-Marxloh. Jenster Jan., kaplan; Društvo sv. Barb., Zapušek Mar., Peternej St., Golar Gregor, Kočar Janez, Čiž Jožef. (P. Hamborn-Marxloh.) 7

Hochhelde. Majdič Jož., Breznikar And., Brajer Jož., Čokan Fr., Čuden Mat., Jeram Ant., Koban Fr., Kužnik Fr., Kužnik Mat., Kržižnik Ant., Potisek Neža, Mohar Antonija. (P. Murs.) 12

Karnap. Juhant Franc, Ograjšek Jožef, Pasterk Valentin. (P. Karnap.) 3

Meerbeck. Hegenkötter Avgust, kaplan (10 izt.); Društvo sv. Barbare, Bralno društvo, Ašič Franc, Ašič Janez, Amon Anton, Breznikar Ivana, Deželak Jož., Dorbolo Avg., Dovar Ivana, Pfeifer Mar., Ferlin Mar., Gabriš Kar., Glavač Jul., Glas Jož., Jeriha Mar., Klavžar Ana, Kovač Ana, Kragelj Marija, Krivec Avgust, Krivec Antonija, Kunst Jan., Krevelj Kristina, Les Jan., Leskovšek Ant., Matoh Iv., Marka Mih., Moreše Jak., Mrak Franc., Nadrah Ana, Podrenik, Polh Janez, Piro Hel., Radič Neža, Robič Karol, Raich Mar., Senica Urš., Solino Jož., Skrober Eliz., Šulc Mar., Stepinšek Jan., Tasler Jož., Tavornik Ana, Turnšek Anton., Umek Matevž, Zajc Jozef, Žlender Antonija, Žimšek Angela, Zorko Jozef, Žužel Antonija. (P. Mörs.) 59

Osterfeld. Društvo sv. Barbare, Krajno Fr., Piliš Karol, Guček Jož., Juntez Andrej, Berdajs Jož., Kenda Andrej, Rozman Franc, Rottar Jozef, Jamnik Pav., Poch Anton. (11). — Kravanja Janez. (1). (P. Osterfeld.) 12

Penzberg. Rihernik Sim., Medel Mar. (P. Penzberg.) 2
Berlin. Muhiš Fr., stud. — Castrop. Pozniš Alojz. — Dattelen. Stepic Alojz. — Derne. Ulepiš Mar. — Frankfurt a. M. Klingenstein Andrej. — Ikern. Kodat Amalija. — Lünen. Perdavek Ana. — Mannheim. Sumi Gizela. — Würishofen. Žigon Alojzija. 9

Število družnikov: 1 dosmrtn. 211 letnih = 212

Sofija. Žabkar Anton (2575). (P. Sofija.) 1
Po ostalih krajih je 17 dosmrtnih udov. 17
Število družnikov: 18 dosmrtn. — letnih = 18.

15. Amerika.

I. Združene države. (U. S. A.)

1. New York (N. Y.).
New York. Skulj Alojzij (450 izt.), Jeglič Klara, Rev. 452
Širca p. Ambrož.

Brooklyn. Ave Maria Publ. Company (11 izt.); Snoj p. Benigen (1353), prov. komisar; Rev. Zakrajšek p. Kazimir, Ven. Perc br. Viktorin, franč.; Samostanska knjižnica, Slov. deklško društvo, Dekl. izobraž. klub „Slovenka“, Zelenc Anica. 1+17=18
Little Falls. Joras Mary, Rostan Frank, Dobrovoljec Franciška, 5
Cigale Josip, Petkovski Lovrenc.

Woodhaven. Ferk Frank. 1

2. Arizona (Ariz.).

Arizona. Reš John (1021). 1

3. California (Cal.).

Kennet. Pelc Martin (2125), Predovich Peter. 1+1=2

4. Colorado (Colo.).

Denver. Papež Mar., Blahard Mar., Jartz Jos., Marolt Jož. 4
Leadville. Rev. Judniš J., Bradač Josip., Pezdirc Nick, Malešič George, Zalar Frank z družino. 5

Pueblo. Rev. Zupan p. Ciril, O. S. B. (25 izt.); Sr. Zupan Cirila, O. S. B.; Sr. Zupan Ljudmila, O. S. B.; Anžič Al., Boje Fr., Blatnik Mar., Brajdiš Pet., Cesar Jos., Čulik Karol, Fabijan And., Grebenc Fr., Godec Josip, Gorden Matija, Gaber Janez, Glas Ant., Geršič Mart., Hočevar Pet., Hribnik Mar., Holst Franca, Jeriš Jernej, Jerman Matija, Klobučar Jurij, Kolar Kat., Kukar Mar., Kozjan Marj., Kočevar Ant., Kočevar Anton, Krašovec Jakob, Lekše Fr., Meglen Ant., Novak Matija, Okišič Marko, Petric Jan. K., Petric Janez, Purkat Marjeta, Pugel Jos. Gr., Pugel Jos. J., Pugel Alojz, Papež Miha, Papež Jak., Princ Gašp., Princ Jan., Rus Jos., Raspet Al., Rabida Jan., Rojz Jan., Roje Eric, Simončič Jernej, Slak Mar., Skufca Regina, Štrabel Mohar, Šukle Ant., Snedec Mar., Škerjanc Josip, Suštar Jos., Šilo Josip, Volk Fr., Vidmar Jernej, Znidaršič Josip, Zeleznjak Jurij, Zakelj Marija. 85

Colorado. Primo Jack. — Delagua. Oražem Joe. — Somerset. Chernovshek John. — Trinidad. Rev. Forster Avgust, S. J. 4

5. Idaho (Id.).

Deary. Jakša Stefan. 1

6. Illinois (Ill.).

Chicago. Jurjovec Franciška, Hajdinjak Mat., Marinos Al. 3
Joliet. Mursič Margareta (1114). Plet Jakob (1766), Papič Marko (2666), Klepec Jozef (2697), Milkovič L. S. 4+1=5
La Salle. Rev. Šaloven Frank, Baznik Anton, Besal Mat., Darovec Fr., Debevec Neža, Hrovat Mar., Komp Mat., Lušina Jož., Mišjak Franc, Petek Frank, Sebat Fr. in druž., Tršeliš Miha st., Urbanija Matevž. 13

Springfield. Barborich Matija; Rev. Mažir F. S., župnik; Potnik Iv., Kulovic John, Bogataj Marija, Zupančič Ana, Bunker Ana, Mlakar Jernej, Klopčič Jan., Kresan Ant., Potebuješ Janez, Longus Janez, Intihar Janez, Kužnik Jakob, Jeras Valentin. — Germovšek Frank. 16

Waukegan. Rev. Ažbe F. J. (1911) (6 izt.), Ogrin Mat. (10 izt.), Kern Ivana, Krajnc Tom., Drašler Jos., Drašler Jos., Varšek Ivana, Umek Iv., Madrič Ivan, Čepon Andrej, Ogrin Frank, Mikš Frank, Košer And., Kukar Jak., Kukar Jan., Grom Ignac, Terček Peter, Opeka Franc, Mušič Franc. 1+32=33

Carbon Hill. Mustar Anton. — Utica. Culjan John. — Witt. Obregar Marija. 3

7. Kansas (Kan.).

Franklin. Dobrauc John, Peterbin John, Benedičič Luka, Simončič Ivana. 4

Kansas City. Župnijski urad, Dragoš Josip, Guštin Nik., Jakobčič Peter, Martinčič Ferd., Majerle Mihael, Majerle Katarina, Mercelj Ant., Milcenovič Nik., Mikolič Franca, Ritmanič Mihael, Rus Jos., Šterk Peter, Špehar Nik., Vidmar Ant., Žager Blaž. 16
Dubuque. Rev. Pogoršek A. P. (1201), duhovnik. 1

8. Michigan (Mich.).

Iron Mountain. Kozan Urša, Berce Katarina, Warmuth Jožef, Mešnik Alojzija, Kaiser Ana. 5
Hesperia. Videtiš Franciška. — Wakefield. Pogorelec Matija. 2

9. Minnesota (Min.).

Albany. Plemel John, Cherne John, Bückers Marija (2593). 1+2=3

Ely. Rt. Rev. Buš Jos. F. (4 izt.), Brozich Geo. L., Skala Jos. Seliškar Jos., Perušek Louis, Oražem Frank, Raah St., Golob Frank, Skul John, Sprajcer Marija, Grahek Marija, Paulišec Mat., Habian Mike, Koval Stef., Majerle Jos., Slabodnik Marko, Perušek Ludovik (20). — Rev. Peshel Josip J., Perušek L. M., Stern Andrej, Sever Jož., Mavrin John, Seliškar Franciška, Trlep Frank, Gruden John, Korošec John, Koprivnik And., Lovšin John. Otrin Mar., Šilo Joe, Gorše Karol, Črnevec Mat., Tekavec John, Gnidica John, Perovšek Frank, Matelič Nikolaj. (19). 39

Eveleth. Rev. Bilban Mat. (1296), duhovnik; Brimšek John, Traven Frank, Kastelic John, Kozar Matej, Gregorič Gregor, Gröman Karol. 1+6=7

St. Paul. Rev. Seliškar John, Rev. Ogulin A., Rev. Miks A., Grčar Fani, Grčar Uršula. (5). — Logar Cecilija. (1). 6

St. Stephen. Mil. g. dr. Trobec Jakob, škof v p.; Rev. Trobec Iv., župnik; Rev. Trobec Jos., duh.; Trobec Fr.; Oman Fr., notar; Slivnik Jos., Skumavec Prim., Jan Mina, Hudovernik M., Šavbah M., Kapus M., Legat And., Poglajen Jan., Zupan And., Kapus N., Seliškar Fr., Peternel Jera, Smolej Gr., Zumer Jak., Zumer Jan., Stegnar Ivana, Peternel Jak., Legat Ivan, Smolej Gr. A., Justin Mina, Kocijančič L., Kozelj M., Zumer Ant., Legat Val., Zima J., Slamnik L., Trobec L., Moličnik Blaž, Smrke J., Bernik Aleks, Razinger Mat., Plemel Mar., Zelimo, Zmago, Domovini. 40

Tower. Rev. Ferjancič Jos. (1758), Ahčin St. z dr., Brajo Vlad., Brula Jan., Erčul Jož., Erčul Tom.; Gornik Ant., Jamnik Jan., Japelj Jan. z družinami; Kastelčeva druž., Korelčeva druž., Lovšin Jan., Mlakarjeva druž., Mušič Mih., Nemančič Jure z druž., Nemančič Mat. z dr., Oblak Fr., Oblak Jož. z dr. (2 izt.), Peče Jan. z dr., Plantan Fran, Stefanič Ant. z dr., Stepan Ant. z dr., Skala Jak., Schweiger Fr. z dr., Težak Marko, Zalar Jož. z dr., Zavodnik Anton, Znidaršič Jož. z dr., Koski Jož. z dr. 1+29=30

Virginia. Hrovatich Fr., Špehar Pet., Klink Fr., Kochevar John, Bohte John, Belaj Louis, Kempel Eni, Erzar Mike. 8

Delano. Rev. Sava Matija (1530). — Norwood. Solnce Lonie. — Pinetop. Plemel Josip. — Sartell. Hlebanja Jakob. — Section Thirty. Rozman Stefan. — Silverdale. Pierce Lucija. 1+5=6

10. Missouri (Mo.).

St. Louis. Trošt Filip, Petrovič Martin. 2
Webster Grove. Belec Frank. 1

11. Montana (Mont.).

Butte. Štajer Mihael, Strniša Anton. 2
Roundup. Zobeč Gregor (2 izt.), Rauch Ang., Petek Karol., Prešern Alojzija. 5
Anacoda. Rev. Pirnat John (1889), župnik. — Camas Prairie. Kline Anton. — Dillon. Videk Anton. 1+2=3

12. Nebraska (Neb.).

Omaha. Rev. Zaplotnik J. L., Bajuk Ant. z ženo, Cvetaš Ana, Cvetaš Mar., Gerdun Josip, Jerman Josip, Kompare Fr., Krašovec Ant., Medic Mart., Požek Geo, Schweiger Ant. z ženo, Schweiger Jos., Spreitzer Kat., Vívoda Marj., Žitnik Fr., Cvetaš Peter. 16

13. Ohio (O.).

Barberton. Rev. Hribar Vitus (1200), duhovnik. — Žnidaršič Marija, Dormiš Uršula. 1+2=3
Bridgeport. Hočevar Mih. z ženo, Hočevar Anton z ženo; z družinami: Hočevar Al., Hoge Peter, Aysec Fr., Gregorič Fr., Kocijančič Jos., Slokan Fr., Smerekar John, Simončič Jos., Supan Alojzija, Šterk John. 12

Cleveland. Rev. Ponikvar B. J. (2230), Wahčič Jožefa (913), Grdina Anton (2667), Grdina John (2095), Marian Franciška (1252). (5). — Karlinger Karol (2394). (1). — Rev. Hribar Pav., Bernot Jožefa, Perko John, Smrekar Marija, Skerl John, Smrke Mart., Fabjan Urš., Kolenc Al., Novak Al., Lavrič Ant., Malenšek Kristina, Ivančič Fr., Primo Frank, Černe John, Pirc Franč., Kralj Kar., Tomažič Fr., Anžlin Mike, Campa Jož., Kodrič Agnes, Kolar Leop., Novak Mat., Tomle John, Bokali Ant., Zupančič Mar., Skebe Kar., Valent Fr., Kastelec Fr., Mesec Jan., Kompare Ant., Grajnar Karol, Okičič Jožefa, Skolariš John, Podgorelec Mar., Lavše Fr., Dremelj Franca, Šega Sab., Bukovnik Pet., Bevcar Št., Sternad Fr., Susteršič Joe, Možina Ang., Struna Joe, Perme Fr., Bogonar Jak., Novak Fr., Mivšek Fr., Brezar Vikt., Mikliš Fr., Ahčin Juri, Vihteliš Št., Čuk Mar. (52). — Rev. Oman J. J. (3 izt.). Blatnik Jož., Baznik Ign., Blatnik Jožefa, Fonda Jan., Filipovič Amal., Fortuna Ant., Gregorič Mart., Glavan Jož., Globokar Ant., Globokar Dom., Gliha Ant., Hočevar Mar., Hrovat Fr., Hrovat Mart., Hočevar Mar., Jančar Jakob z druž., Juh Jan., Jerič Jos. ml., Kocjan Jan., Kužnik Fr., Kenik Jan., Kodeh Fr., Kubel Ign., Kuhel Katar., Keglavič Leo, Kenik Rud., Kenik Fr., Kastello Jak., Kordan Ant., Kožel Frank, Kmet Janez, Lindič Fr., Lindič Anton., Lekan Jožef, Lipoglavšek Al., Lekan Janez, Legan Fr., Legan Jožef, Miklavčič Ant., Maver Jož., Maver Janez, Mervar Tom., Mali Jak., Novak Mih., Ozimek Jož., Okorn Ignac, Planinšek Frank, Perko Jan., Perko Fr., Peskar Ant., Perko Jož., Perko Dom., Perhavec Al., Pistotnik Jan., Resnik Jak., Rogel Jan., Šuštaršič Janez, Stavec Fr., Štepic Anton, Sirk Uršula, Suhadolnik Ant., Smerekar Fr., Slak And., Šuštaršič Krist., Turk Mart., Trojar Jakob, Tomažin Anton, Tomšič Jern., Vidmar John, Volčanšek Mar., Verhune Ana, Vintar Jan., Znidaršič Mih., Železnikar Frank, Zupančič Jan., Žele Ana, Zupančič Fr., Hrovat Fr., Blenkush Jož. z dr., Blenkush And. ml. z dr. (81). — Strmole Frank. (1). 6+134=140

Collinwood. Martinjak Frank, Huč Ludovik. 2
Joungstown. Vouk Peter. — Lorain. Sarašin Franc (1852). —
Kenmore. Carman Jakob. — Shadyside. Benk Alojzija. 1+3=4

14. Oregon (Ore.).

Oregon City. Moravec Josip. — Metalla. Furlan Urban. 2

15. Pennsylvania (Pa.).

Bridgeville. Rev. Moder Albin F., župnik (9 izt.); Ferliš Jak., Scurich Fr., Majdič Franč., Krek John, Beg Frank, Drnovšek Luka. 15

Forest City. Rev. Tomšič Jos., Kaplja Ign. (1843), Gruden Fr., Zalar Ant., Beber Gr., Zaverl Al., Peterlin Jos., Derk Ant., Groznik Ign., Ravnikař Gašp., Leben Fr., Dečman Iv., Pezel Jos., Oražen Andr., Železnikar Lovr., Spec Ign., Zalar Jos., Sever Fr., Svigelj Fr., Petrič Iv., Zalar Kar., Kotar Lovrenc, Bucenel Josip, Rokavec Mart., Kovačič Kar., Lavš Fr., Marinič Mat., Šivic Iv., Zidar Fr., Osolin Iv., Ponikvar Jos., Omaha Al., Potočnik Ant., Kamin Tar., Nograšček Fr., Telban Fr., Blodnikar Fr., Zorut Edv., Debevo Jos., Černe Iv., Junc Ant., Plesničar Iv., Osolin Al., Zidar Jos., Pancar Ign. 1+44=45

Baggaley. Hribar Mat. — Beadling. Podobnik Urban. — Beaver Falls. Mravintz Geo. — Butler. Peklaj J. — Canonsburg. Šajn Jos. — Conemaugh. Taufar Frank. — Charleroi. Kebe Matej. — Falls Creek. Slak Alois. — Greensburg. Kebe Frank. — Hooversville. Valant Jožef. — Horning. Jevnikar Martin. — Hostetter. Planinšek Louis. — James City. Debevo Frank. — Johnstown. Tomec Andrej. — Moon Run. Zajc John. — Pittsburgh. Fabec Anton. — Rockwood. Hočevar Mary. — Salat Marys. Basnik Mary. — Scottdale. Sterbutzli Elizab., Rus Marija. — So. Bethlehem. Rev. Murn Anzelim (5 izt.), Miller Jak., Gomboc Iv., Preletz Jož., Marijina dekl. družba, Društvo sv. Jožefa, Muhič Lor. — West Newton. Jovan Josef, Kaitner Vincenc. — Wind Gap. Makuc Cecilija. 34

16. Washington (Wash.).

Cumberland. Schmalz Bernard. 1

17. West Virginia (W. Va.).

Coketon. Kocian Frank. 1

18. Wisconsin (Wis.).

Superior. Rev. Smoley J. C., župnik-urednik. — Druecker. Botalle Ana. — Sheboygan. Perhne John. — Tigra. Tolani Mar. 4

19. Wyoming (Wyo.).

Rock Springs. Rev. Schiffrer Anton, župnik; Benedičič Val., Dolenc John, Ferlic Frank, Ferlic Matevž, Golob Fr., Gosar Frank, Hafner Frank, Jugovic Val., Kershnik Fr., Kershnik Maks, Kershnik John, Lūžan Pet., Leskovec Anton, Mrak Ant., Mrak John, Notar Blaž, Oblak Pav., Potočnik John, Potočnik Len., Putz John, Sedej Ant., Staleck Val., Vehar Fr., Seljak Joe. 25

20. Canada.

Grand Fork. Logan J. M. 1

Število družnikov: 23 dosmrtni. 1113 letnih = 1136.

II. Argentina.

General Paz. Benedetič Alojzij (1119), Benedetič Anton (2119), Podversič Al. (2120), Podversič Jan. (2121), Furlan Mar. (2122), Princič Franciška (2123). 6

Rosario Tala. Rev. Pausich Franc A. (1845), župnik. 1

Število družnikov: 7 dosmrtni. — letni = 7.

III. Brazilija.

Durado. Česnik Marija. — Jahú. Wizler Franc. — Sao Paulo dos Agudos. Kac Franc (2310). — Xarqueada. Šoba Jakob. 4

Število družnikov: 1 dosmrtni. 3 letni = 4.

16. Ostali deli sveta.

Tslnanfu. (Kitajsko.) Kovač o. Veselko (2703), misijonar. 1

Po ostalih drugih krajih so 3 dosmrtni udje. 3

Število družnikov: 4 dosmrtni. — letnih = 4.

17. Dodatek k imeniku.

Med natiskovanjem imenika so se oglašili še naslednji udje:

Is goriške nadškofije. Lokovec. 8 udov. 8

Is krške škofije. Gorjane. Brožek Viljem, župn. upr. 14

Is lavantinske škofije. Krapje. 1 ud. — Maribor. 1 ud. —

Konjice. Novi ud: Vila Viktorija. 3

Is ljubljanske škofije. Sv. Peter v Ljubljani. Novi ud:

Dečman Marija. 1

18. Imenik novih dosmrtnih udov.

Do konca ročnika 1916 so vstopili kot dosmrtniki sledeči 88. udje in pristopnino vplačali v „Matico“:

2690. Kosec Franca, Polje, župnija Vodice (II. polovica)	K 16
2706. Ambrož o. Francišek, franciškan, Gorica	30
2707. Žejn Ivan, Col pri Vipavi	30
2708. Knjižnica Franjevačkog sjemeništa, Mostar	30
2709. Rutar Neža, Mohliče	30
2710. Jaklič Francišek, kaplan, Sostro	30
2711. Mandelj Terezija, Sela na Dolenjskem	30
2712. Žarkovič Julij, Adlešiči	30
2713. Prebil Ferdinand, kaplan, Sv. Križ	30
2714. Župnijska knjižnica, Čepovan	30
2715. Trampuž Karol, trgovec, Kostanjevica	30
2716. Kopitar Andrej, kaplan, Leskovec	30
2717. Čebule Franc, c. kr. orožniški stražmojster, Roč	30
2618. Gabrovšek Jožef, kaplan, Vreme	30
2719. Krištof Miciha, Šmihel pri Pliberku	30
2720. Florijančič Neža, Grahovo	30
2721. Pust Anton, Mirna peš	30
2722. Berlan Engelbert, župnik, Zagradec	30
2723. Pačnik Pavel, Razbor	30
2724. Učakar Franc, kaplan, Brezovica	30
2725. Jančič Anton, Sv. Lenart nad Laškim	30
2726. Oman Anton, kaplan, Zagorje ob Savi	30
2727. Forte Ivan, Zagorje ob Savi	30
2728. Aleš Franciška, Predvor	30
2729. Arh Katarina, Predvor	30
2730. Celar Janez, Predvor	30
2731. Kern Franciška, Predvor	30
2732. Polajnar Janez, Predvor	30
2733. Snedec Angela, Predvor	30
2734. Škof Fran, kaplan, Sv. Lovrenc v Slov. goricah	30
2735. Miklavčič Janez, župni upravitelj, Zavrč	30
2736. Knjižnica tretjega reda, franč. župnija v Ljubljani	30
2737. Ljudska šola, Mengeš	30
2738. Gorenc Ignacij, Mengeš	30
2739. Bučar Janez ml., Polica, Cerklje pri Kravju	30
2740. Pintar Marija, Stara Loka	30
2741. Krušič Ivan, kaplan, Solčava	30
2742. Stifter Jožef (Belšakov), Solčava	30
2743. Zajc Neža, Sv. Jakob ob Savi	30
2744. Robnik Anton, Luče	30
2745. Stular Martin, župnik, Trboje pri Kranju	30
2746. Suša Adolfa, Divača	30
2747. Gabrovšek Francišek, kaplan, Hrenovice	30
2748. Ciraj Marija, Ljubno	30
2749. Kuk Jožef, kaplan, Sv. Lovrenc v Pušcavi	30
2750. Mihelič Alojzij, dež. poslanec, Metlika	30
2751. Peternej Peter, Sora	30
2752. Langerholz Marija, Sv. Lenart pri Škofji Loki	30
2753. Počivalšek Josip, trgovec, Krško (I. polovica)	16
2754. Kralj Alojzij, župnik, Goče pri Vipavi	30
2755. Arlič Karol, kaplan, Sv. Jurij ob juž. žel.	30

Odnos . K 1502

	Prenos	K	1502
2756. Katoliško bralno društvo, Sv. Jurij ob juž. žel.		30	
2757. Hranilnica in posojilnica, Sv. Jurij ob juž. žel.		30	
2758. Ljudska šola v Braslovčah		30	
2759. Ljudska šola v Letušu pri Braslovčah		30	
2760. Starcer Jožefa, Višnja gora		30	
2761. Stojan Ančka, Bled		30	
2762. Vidic Mina (Koroševa), Bled		30	
2763. Mlakar Luka, Novaki pri Cerknem		30	
2764. Jemec Peter, Novaki pri Cerknem		30	
2765. Doljak Anton, Grgar pri Gorici		30	
2766. Šola Slivniška, Slivnica pri Mariboru		30	
2767. Kmetijska zadruga, Slivnica pri Mariboru		30	
2768. Blumer Ivan, Sv. Kunigunda na Pohorju		30	
2769. Mernik Alojzij, Sv. Kunigunda na Pohorju		30	
2770. Grobelnik Terezija, St. Vid v Podjuni		30	
2771. Suhač Franc, Mala Nedelja		30	
2772. Orehek Andrej, župnik, Struge pri Ribnici		30	
2773. Strnad Franc, Struge pri Ribnici		30	
2774. Dr. Demšar Jernej, Železniki		30	
2775. Hamerlitz Berta, Dolenji Logatec		30	
2776. Bralno društvo, Ljutomer		30	
2777. Dr. Marazš Dionizij, Vrtojba pri Gorici		30	
2778. Msgr. Kozak Rafael, c. in kr. vojni nadkurat, Celovec		30	
2779. Anžič Ivanka, stolna župnija v Gorici		30	
2780. Dr. Tul Ivan, prof., c. in kr. morn. kurat, Polj		30	
2781. Reddi Oskar, grad. nadsavj., Sarajevo		30	
2782. Detela Anton, c. kr. profesor, Ljubljana		30	
2783. Zupanc Andrej, stolni vikar, Ljubljana		30	
2784. Dekliška Marijina družba, St. Peter pri Mariboru		30	
2785. Samostanska šola, St. Peter pri Mariboru		30	
Darilo: Kutnjak Simon, župnik, Strigova		50	
Vkup	K	2452	

19. Imenik umrlih dosmrtnih udov.

Nadalje so se nam naznanili naslednji dosmrtniki, ki so v Gospodu zaspali ter se priporočajo v molitev in blag spomin:

- 626. Ambrož o. Frančišek, frančiškan v Gorici.
- 627. Bezenšek Anton, vsenčil. profesor, Sofija.
- 628. Bulovec Mihael, spiritual v Ljubljani.
- 629. Brecl Anton, St. Janž na Peti.
- 630. Dežman Viktor, Luče.
- 631. Dogša Feliks, Središče.
- 632. Eferl Matija, župnik, Gornja sv. Kungota.
- 633. Ferik Feliks, zdravnik, Sv. Magdalena v Mariboru.
- 634. Dr. Feuš Franc, profesor bogoslovja v Mariboru.
- 635. Gaberc Simon, kanonik, Sv. Magdalena v Mariboru.
- 636. Gantar Jakob, Trnovo v Ljubljani.
- 637. Karlin Janez, župnik v p., Škofja Loka.
- 638. Karničnik Peter, Devica Marija v Puščavi.
- 639. Katolnik Liza, St. Peter pri Grabštanju.

- 640. Keček Andrej, župnik v p., Središče.
- 641. Korman Josip, Devica Marija v Puščavi.
- 642. Kuhar Frančiška, Češnjice.
- 643. Kunstelj Franc, dekan v p., Cirknica.
- 644. Kunstelj Franc, Gorje (umrl v Rusiji).
- 645. Lukman Karol, St. Jurij ob Taboru (padel na bojišču).
- 646. Murnik Franc, Cerkije pri Kranju.
- 647. Novak Jožef, župnik v p., Kamnik.
- 648. Otoničar Matija, Hrašče pri Postojni.
- 649. Poljšak Anton, Sturije.
- 650. Preša Jožef, župnik v p., Mengeš.
- 651. Šmid Marija, Solčava.
- 652. Solar Franc, duhovnik v p., Stara Loka.
- 653. Štorman Leo, posestnik, Griže.
- 654. Tavčar Janez, župnik v p., Vodice.
- 655. Tisovnik Katarina, Solčava.
- 656. Trpin Ivan, župnik, Mošnje.
- 657. Voh Jernej, stolni kanonik v Mariboru.
- 658. Volčič Miha, Frankolovo.
- 659. Vraber Vincenc, Kapla pri Lučah.
- 660. Vršnik Marija, Solčava.
- 661. Zorman Janez, Predvdor.
- 662. Zupan Mihael, župnik v p., Sostro.
- 663. Janež Janez, posestnik, Šmartno pri Ljubljani.

20. Pregled vseh obč. udov.

Škofije in dežele	Šteje udov			
	do- smrt- nih	letnih	vkup	+ več — manj od jan. leta
1. Goriška nadškofija	127	6.253	6.380	— 2380
2. Krška škofija	200	6.070	6.270	+ 200
3. Lavantinska škofija	534	26.506	27.040	+ 2456
4. Ljubljanska škofija	894	29.393	30.287	+ 2304
5. Tržaško-koprška škofija	85	5.061	5.146	+ 800
6. Sekovska škofija	39	353	392	+ 81
7. Škofiji Poreč in Krk	11	119	130	— 26
8. Dalmatinske škofije	3	26	29	+ 7
9. Bosniške škofije	11	59	70	— 9
10. Senjska škofija	7	104	111	— 15
11. Zagrebška nadškofija	22	314	336	+ 39
12. Djakovska škofija	1	52	53	+ 5
13. Somboteljska škofija	2	173	175	+ 10
14. Razni kraji	39	424	463	+ 164
15. Amerika	31	1.116	1.147	— 891
16. Ostali deli sveta	4	—	4	— 1
Neznano bivališče	112	—	112	+ 87
Skupaj	2122	76.023	78.145	+ 3831

Glasnik Družbe sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu prinaša petero svojih novih knjig. Narod jih že težko pričakuje vsako leto, in vsi smo božji previdnosti hvaležni, da je nam tudi še v hudem bojnem času mogoče, četudi ne v polni meri, vsaj za silo poskrbeti za duševne potrebe slovenskega ljudstva. Slovenski narod v izobrazbi za nobenim ne zaostaja. Vsaka hiša, vsak mladenič, vsako dekle bere časnik, bere knjige; zato je treba poskrbeti, da pride v naše slovenske domove dosti dobrega berila, zdrave duševne hrane, ob kateri se nam širi duševno obzorje in se obvaruje našim ljudem trdno versko pripranost ter zdrava pravost.

Knjig, ki jih Družba letos izdaje, nam ni treba obširno priporočati. To je izbrano gradivo. Dr. Šarabonovo vojno poročilo v Koledarju prinaša najvažnejše podatke iz svetovne vojske. Vojska traja še naprej in še ni mogoče dogodkov obdelavati v celoti. Nekak pregled važnejših stvari pa vendar nudi naš spis, in ta pregled bo kot poročilo dela in trpljenja sinov našega naroda zanimal vsakega slovenskega čitatelja.

„Imenik“ se je moral letos skrajšati. Veliko množino svinčenih pismenk iz družbene tiskarne smo morali oddati kovinski centrali; papir in druge potrebščine so se jako podražile ter pomanjkanje delavnih moči je postalo tako občutno, da se je meralo v tem oziru štediti. Popolni imenik bodo morali obč. udje za časa vojske že pogrešati.

„Zgodovine slovenskega naroda“ nam ni treba priporočati. Ta knjiga je ena naših najboljših, je kakor spomenik naših dni, ki ga je naša doba postavila narodni preteklosti. Spomenik časti našo preteklost in je v čast tudi sedanjosti. Žalibog bo nadaljevanje „Zgodovine slovenskega naroda“ izostalo prihodnje

leto. Gospod pisatelj ne more v vojnem času nikamor potovati, ilustrativnega gradiva ni dobiti, in zato potrebuje za izvršitev novega nadaljevanja več časa. Stvar pri tem le pridobi in zato bodo člani, ki vsako leto že nestrno čakajo na to knjigo, potrpeti.

„Slike iz narave“ bodo, kakor upamo, mladini in ljudstvu izredno ugajale. Mnogo je v tej knjigi poučnega in zanimivega. Mladini se bodo odprle oči za skrivnosti in čudesa narave, knjige božje. Spis bo tem bolj ugajal, ker ga dičijo lične risbe iz narave, risbe, včasih šegave in smešne, kakor da bi bilo vse le šala, pa je vendar v naravi tako.

Tudi „Slovenske Večernice“, dr. Detele: „Svetloba in senca“, so v naši slovenski književnosti prikazen, ki ji veter ne bo kmalu zavel sledi. Knjižica bo štela med pomembnejše spise našega slovstva.

* * *

Družba sv. Mohorja šteje letos 78.145 udov, t. j. za 3831 več nego prejšnje leto. Napredovali smo torej za lepo število, tako da je skupno število Mohorjanov naraslo na častno višino.

Ko za uspehe družbenega delovanja zahvaljujemo najprej Vsemogočnega, ki blagoslovja človeško delo, se posebno hvaležno spominjamo tudi vseh naših požrtvovalnih in neutrujenih gg. poverjenikov, ki s tolikim trudom in dostikrat tudi z velikimi gmotnimi žrtvami nabirajo ude ter jih združujejo pod praporom Mohorjeve družbe. Plačilo za ta obilni trud in za mnoge žrtve jim bodi zavest, da izvršujejo res koristno, slovenskemu narodu toli potrebno, bogoljubno delo.

Račun za leto 1915.

Dohodki:

1. Vplačana udnina 72.234 letnih udov	K 144.468—
2. Dostmrtnina	1.025—
3. Vplačana poštnina in upravnina	3.675-25
4. Prejemki za veznino	17.747-02
5. Prejemki za „Trojko“ in stare družbene knjige	11.290-29
6. Obresti matične glavnice	4.001-45

Vseh dohodkov skupaj je bilo K 182.207-01

Stroški:

1. Nagrade pisateljem in umetnikom	K 10.178-03
2. Za klišee in podobe	2.632-73
3. Papir za družbene knjige	74.224—
4. Stavki in tisk družbenih knjig	51.827—
5. Za knjigovozniško delo družbenih knjig	40.593—
6. Uprava	14.866-60
7. Za skladišča in uradne prostore družbe	3.156-60
8. Ekspedicija družbenih knjig	3.961-10
9. Tiskovine	237-05
10. Dostmrtnina v matično glavnico	1.025—

Vseh stroškov skupaj je bilo K 202.201-11

Če se primerjajo dohodki v znesku K 182.207-01
s stroški v znesku K 202.201-11

se pokaže primanjkljaj K 19.994-10

Matica.

Glavnica je znašala 31. decembra l. 1914. K 100.036-23
leta 1915. ji je prirastlo po dostmrtnini „ 1.025—

Skupno matično premoženje je znašalo 31. dec. 1915 K 101.061-23
ki je investirano v družbenih hišah v Celovcu.

* * *

Prihodnje leto 1917. izda Družba sv. Mohorja sledeče knjige:

1. **Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1918.**
2. **Življenje svetnikov božjih.** Spisal dr. Janex Ev. Zoré. 1. zvezek.
3. **Podobe iz narave.** Spisal Franc Pengov, ilustriral Anton Koželj. 2. zvezek.
4. **Ptički brez gnezda.** Povest, spisal Fr. Milčinski. (Slovenskih Večernic 71. zvezek.)

Zaradi pomanjkanja knjigoveškega osebja ter knjigoveškega blaga priporočamo čl. udom, da le mehko vezane (broširane) knjige naroče. Vsled sedanjih visokih cen vseh surovin smo morali tudi cene vezanih knjig primerno zvišati, kar je razvidno iz cenika družbenih knjig na koncu koledarjevih oglasov.

„Življenje svetnikov“ že nestrano pričakujejo duhovniki in preprosto ljudstvo. To je knjiga, ki bo dobrodošla vsaki hiši in ki jo vsaka hiša potrebuje, ako je naj ne prešine prej ali pozneje popolnoma posveten duh. „Življenje svetnikov“ naj nas navdušuje za našo vero. „Na njih sadovih jih bodele spoznali“ in se prepričali, kdo je pravi in kdo krivi prerok, in s spoznanjem bodele vzljubili dobro. Saj ni mogoče, da bi kdo bral življenje svetnikov, pa bi se pri tem ne navdušil za sveto cerkev, katera nam je dala in še vedno daje takih junakov v pravem pomenu besede. Svet sicer povzdiguje uspeh ali srečo, v cerkvi pa se poveljuje čednost in le ta daje človeku pravo vrednost. Da je kdo nadarjen pesnik, to še ni poročilo, da je vreden češčenja; tisto velja o umetniku, tisto sploh o vsakem uspehu. V življenju svetnikov se kaže mladini pravi vzor, vzor čednosti, in takih vzorov nam je današnje dni pred vsem treba, ko svet poveljuje le uspeh v denarju in časti, in stavi malike na oltarje. Knjiga „Življenje svetnikov“ bo izhajala v snopiščih tako, da bo vsak snopišč obsegal godove svetnikov enega meseca. Vsaki dan se bodo opisovali svetniki, katerih spomin sveta cerkev ta dan časti.

„Podobe iz narave“ se bodo nadaljevale. Stvar je zanimiva in poučna. Mladina in odrasli, kmetje in olikanci bodo z večjo ljubeznijo opazovali, kar se pred njihovimi očmi vrši v naravi. Na srednjih in tudi na ljudskih šolah se bodo učitelji knjige posluževali lahko kot pomožne učne knjige, v kateri se najde, česar učitelj v šoli ni utegnil razlagati.

Izredno pomenljiva bo knjiga, ki jo je spisal Družbi sv. Mohorja g. dež. sodni svetnik Milčinski. Povest „Ptički brez gnezda“ — otroci brez doma so to, nam živo riše usodo mestne mladine, njeno propadanje, njeno bedo. Pisatelj s to prelepo vzgojevalno povestjo narodu glasno kliče: Pozor! Ne iščite si sreče le v mestu, spoznajte tihi blagor, ki ga vam ponuja domača gruda na kmetih.

Število knjig za l. 1917. se je moralo žal zopet za eno skrajšati, vendar še vedno presega določila pravil Družbe sv. Mohorja pod točko B, § 1, a, b. Osebe je večinoma v vojni službi, cene papirja in drugih potrebščin rastejo od dne do dne neznošno in je izredno nam bo mogoče dati za dve kroni letnine prihodnje leto še štiri knjige. Udje bodo uvidevali, da v vojnem času ni mogoče drugače in nam tega ne morejo zameriti. Kakor drugod životari paš tudi Družba sv. Mohorja za silo naprej. Vojna pa mora nehati, saj vse neha, in po častnem koncu te svetovne žaloigre bodo prišli drugi časi tudi za Družbo sv. Mohorja, ko si bomo iskali za nove razmere novih potov in novih sredstev.

Izostane tudi molitvenik. Sicer je ta knjiga ljudem najbolj dobrodošla. Molitvenika vsakdo potrebuje. Ali na drugi strani potreba ni toliko, da bi morala Družba sv. Mohorja res vsako leto izdajati novo molitveno knjigo. Veliko jih je že izšlo in kdor molitvenika potrebuje, naj se obrne na družbeno zalogo in si naj tam katerega izbere iz dolge vrste.

Na razne želje poverjenikov poročamo, da se pripravlja molitvenik z večjimi črkami, ki ga ljudje že dolgo želijo. Starejši ljudje, ki radi molijo, potrebujejo takega molitvenika.

Omenilo se je že, da bo prihodnje leto izostala tudi „Zgodovina slovenskega naroda“, ker tako želi gospod pisatelj, in ker so tudi razmere take, da mora iz gmočnih razlogov eno ali drugo izostati, pa se tako strinjata pisateljstva želja in družbene potrebe.

V B. v. „Neki ud se je izkazil, da pridejo vedno manj vredne knjige.“ In vi pristavljate: „Kar se tiče beletristike, je imel prav.“ — Ne, ni imel prav! Bodite prepričani, da spisi, ki jih piše n. pr. dr. Detela, ne zaostajajo za nikomer. In kar bo izšlo prihodnje leto, je zopet izredne vrednosti. Slovenci preveč cenimo tuje, pa dostikrat na nedopusten način omalovažujemo svoje. Zato smo prevečkrat podlagi tužjevi peti. Naši mogočni sosede tiskajo mnogo knjig, ki bi jih pri nas nikdo ne tiskal. Ne bodimo nevhvaležni svojim domačim pisateljem in umetnikom.

Na več strani: Vemo, kakšne so težave pri nabiranju udov posebno v sedanjem času. Tem višje cenimo zasluge naših neutrudičljivih sodelavcev, ko je število Mohorjanov vendarle častno naraslo. „Vojska, draginja, — branja večji mladeniči in mošje so pri vojaki — pri nas je industrija in vojsko silno čutimo — šipkarija, ki je tu vir življenja, je popolnoma ustavljena — slaba letina — žito, ki ga ljudje kupujejo, je grozno drago — lanaka dvakratna toča.“ take so še izredne težave poleg skupnih, ki teže v času vojske ves naš narod. Večja ko je beda, tembolj je treba dobrih knjig, ki naj bodo tolažnice v naših skrbah. Večje ko so skrbi, tembolj potrebujemo razvedrila. Vojska bo minula in solze, ki so se v nji poročile, se bodo posušile. Pomislimo le, da bi nesreča lahko bila tisočkrat večja in da bi bili nevhvaležni našim junaki borilcem ob državnih mejah, ko bi preveč tarnali nad usodo, ki je prišla nad državo in narode kot pokora in zdravilo iz božjih rok. Bog pa je tako dober, da bi zla ne pripustil, ko bi ne mogel iz njega za nas ustvariti dobro.

V Sv. Fr. „Na gospodarski pouk je Družba že skozi več let pozabila. Člani Družbe včasih očitajo, da so stare knjige bile boljše.“ Ne, nismo pozabili na gospodarske potrebe in ne bomo. Ves naš narod mora po vojski z vso svojo krepkostjo skrbeti za gospodarski napredek. Poljedelstvo, gozdarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo, trgovina, obrt — v vseh teh strokah potrebujemo primernih rokopisov in jih naročujemo, pa nam menda nekoliko manjka spretnih strokovnjakov. Že pride sem pa tja kak rokopis, ali Družba sv. Mohorja potrebuje spisov, ki morajo biti znanstveno pravilni in poljudni ob enem. In to je težko zadeti. Vendar pričakujemo, da se bodo učitelji naših strokovnih šol odzvali narodovi potrebi in da nam prirede, česar potrebujemo.

V Sv. Tr. „Ljudje imajo precej denarja, pa za denar itak ne dobedo nič, zato so pa po dobrih knjigah segli, ki so dobra duševna hrana.“ Sami niso segli, to je zasluga poverjenikov. Ponekod so dobili naši ljudje med vojno več denarja v roke. Učimo jih, ta denar dobro porabiti, da z njim celimo rane, ki nam jih je zadala vojna, ob enem pa tudi za duševno izobrazbo. In tako upamo, da število udov tudi naprej ne bo nazadovalo.

V M. „Kljub vojski se je število za 84 udov pomnožilo. Seveda se je pa tudi vse storilo. Ko bi se po vseh župnijah za Družbo toliko storilo, bi moralo število članov preseči 100.000.“ Seveda, mladi moči se zdi, da ni meje uspehom. Bog blagoslovi in vam poplačaj vaš trud. Ali drugim ne smemo obiti, da bi delali premalo. Razmere niso povsod enake. Dejstvo je, da ljudstvo vedno bolj potrebuje pouka in poštenega razvedrila. Dokaz temu rastoče število raznih časnikov. Vsak delavec, vsak kmet, vsako dekle si hoče naročiti svoj list. Knjiga gre seveda iz roke v roko, ker leži v hiši vse leto. Vendar pa se tudi nam zdi, da ne bi bilo nemogoče, sedanje število družbenikov še pomnožiti, ko pride čas mira, in če se potem vsi zavedo potreb naših dni.

Družbe sv. Mohorja postave in vodila opravnega reda.

(Družba sv. Mohorja je potrjena od milostljivega gospoda knezoškofa krškega dne 5. junija 1860 in od sv. Očeta papeža Pija IX. v pismu z dne 18. maja 1860 z odpustki obdarovana.)

A. Postave.

§ 1. Namen družbe sv. Mohorja je: Podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranjanje katoliško vero med slovenskim ljudstvom; v ta namen se bodo na svetlo dajale in razširjale med Slovenci dobre katoliške bukve.

§ 2. Kako stopi in se sprejme kdo v to družbo? Pravico, v to bratovščino stopiti, ima vsak katoliški kristjan obojega spola, vsakega stan in vsake starosti, da le dotične dolžnosti spolnovati more in hoče. Sprejme se pa vsak v to bratovščino s tem, da se pri kakem družbenem predstojniku oglasi in se njegovo ime zapiše v bratovsko knjigo.

Kdor se je v to družbo tako sprejel, ostane njen družnik tako dolgo, dokler sam očitno ne naznani svoje volje, da stopi iz družbe, pri kakem predstojniku, ali pa dokler se ne izbriše zavoljo zanemarjenja družbenih dolžnosti iz bratovščine.

§ 3. Dolžnosti družnikov: 1. Vsak družnik naj vsak dan moli en „Očenaš“, eno „Češčena si Marija“, in zraven naj pristavi besede: „Sveti Mohor, prosil Boga za nas!“ To naj odmoli in namen, da se katoliška vera sploh, posebno pa med slovenskim ljudstvom ohrani in razširja.

2. Vsak duhovnik, ki pristopi, naj pa še zraven tega tudi, ako je mogoče, 12. julija, t. j. na praznik sv. Mohorja, mašuje za vse žive in mrtve družnike.

3. Vsak družnik plača, kadar stopi v družbo in potem vsako leto naprej po 2 kroni, da družba more izdajati dobrih knjig. Kdor po večkratnem opominu svoje letnine ne plača, se ne bo več štel za družnika in se zavoljo tega ne bo več terjaval ali pa toževal.

4. Vsak družnik se zaveže, da si bo po svoji moči in po svojih okoliščinah prizadeval, da se dobre knjige razširjajo med Slovenci; vendar ta zaveza ni taka, da bi kdo svojo vest obtežil in si greh nakladal, če tega ne stori.

§ 4. Dobički družnikov: 1. Vsak družnik, ako vestno spolnuje pogoje, postane deležen vseh odpustkov, ki so jih sv. Oče Pij IX. v svojem pismu dne 18. maja 1860 podelil in so ti-le:

a) Popolni odpustek na dan, ko kdo v bratovščino stopi, ako se skesano spove in sv. Rešnje Telo vredno prejme.

b) Popolni odpustek na smrtno uro vsakemu, ako se skesano spove in sv. Rešnje Telo vredno prejme, ali pa če tega storiti ne more, vsaj presladko ime „Jezus“ skesano izgovori ali pa vsaj v srcu pobožno vzdihne.

c) Popolni odpustek vsakemu družniku, ako se skesano spové in sv. Rešnje Telo prejme in na dan sv. Mohorja ali pa na eden kateri si budi izmed sedem sledečih dni bratovsko cerkev, ali pa, če je ni, svojo župnijsko cerkev obišče in tam pobožno moli za edinost krščanskih vladarjev, za pokončanje vseh krivih ver in za povišanje sv. katoliške cerkve.

d) Odpustek sedem let in 280 dni (sedemkrat štirideset dni) štirikrat vsako leto, ako družnik kak vsednji dan ali kako nedeljo bratovsko cerkev, če pa je ni, kako drugo od škofa potrjeno cerkev, kakor zgoraj, obišče in pobožno moli.

e) Odpustek šestdeset dni, kolikorkrat je družnik pri sv. maši ali pri drugem cerkvenem opravilu v bratovski cerkvi, ali kapeli pričujoč, ali pa kolikorkrat kako od škofa potrjeno procesijo ali presveto Rešnje Telo, naj se že v procesiji okoli nosi ali kakemu bolniku na dom nese, pobožno spremlja, ali pa, če tega storiti ne more, vsaj tedaj, ko zvon zasliši, odmoli en Očenaš in Češčena si Marija za rajne družnike, ali pa slednjič katero si budi dobro delo stori. Ti odpustki vsi se morejo zadobiti po priprošnji tudi za verne duše v vicah.

2. Vsak družnik je deležen vseh molitev in daritev sv. maši, ki se opravljajo v namen družbe.

3. Od vseh knjig, ki jih izda družba, dobi vsak družnik za svoje plačilo po en iztis. Kdor pa letnino plača po dvoje itd., dobi tudi po dvoje, po troje itd. izdanih knjig.

4. Vsak družnik ima pravico priporočevati družbenemu odboru, naj izda take spise, ki se mu za slovensko ljudstvo dozdevajo potrebni ali koristni.

§ 5. Vodstvo družbe. 1. Kot cerkvena družba te škofije stoji ta družba vedno pod nadzorstvom knezoškofa krškega in pod vodstvom od tega knezoškofa potrjenega odbora, katerega si izvolijo v Celovcu stannjoči družniki izmed sebe.

2. Po krajih, kjer je župnik družnik, je tudi njen predstojnik za svojo župnijo. Ako pa ni družnik, izvoli družbeni odbor koga drugega, ako mogoče kakega duhovnika za predstojnika. Ta oskrbuje družbena opravila, sprejema nove družnike, jim izroča knjige ter pobira in saračuna njih letna plačila.

B. Vodila opravnega reda.

§ 1. Da doseže družba ali bratovščina sv. Mohorja svoj imenitni namen, dajala bo vsako leto na svetlo:

- dvoje „Slovenskih Večernic“, namenjenih preprostim kmečkim ljudem, ki bodo obsegale razne manjše pripovedne in poučne sestavke ali kako večje pripovedno in poučno delo;
- „Koledar“, ki bode obsegal mimo navadne pratike in imenika vseh družnikov, razne krajše pripovedke in druge poučne spise;
- kolikor bodo pripuščale denarne moči, razne druge bukve, preprostemu kmetu v pouk ali pa čast. duhovščini ali učiteljem v koristno rabo.

Vsi spisi, ki jih misli družba izdati, morajo biti pisani v čisti, lahko umetni slovenščini, in po kakem prečast. škofijstvu potrjeni.

§ 2. V družbo se more vsako leto stopiti do konca meseca februarja; kdor se pozneje oglasi, se ne more šteti za uda in dobi za poslani denar samo toliko knjig kakor po bukvarnah.

Ime vsakega družnika se vpiše v družbeno ali bratovsko knjigo, in se mu pošlje v znamenje njegovega pristopa podoba sv. Mohorja. Kdor se hoče za vse žive dni iznebiti letnega plačila, plača v družbeno matico 30 K na enkrat ali pa dvakrat po 16 K v teku enega leta. S tem plačilom postane dosmrtni družnik ter si pridobi pravico do družbenih knjig za vse žive dni, šolske in župnijske knjižnice pa za ves čas svojega obstanka. Dosmrtnim družnikom se pošlje v častno znamenje, da se štejejo med ustanovnike Družbe sv. Mohorja, listina s podobno sv. Mohorja, ki jo podpiseta zraven vodje in tajnika še dva druga odbornika.

§ 3. Matica je zakladna glavnica ali zakladni kapital, ki se ga nikdo ne sme dotakniti; le obresti iz matičnega denarja, letnina letnih družnikov in izkupilo iz razprodanih knjig se smejo porabiti v natiskovanje družbenih bukev in za druge družbene potrebe.

Naraščala pa bo matica:

- po plačilih dosmrtnih družnikov in
- po raznih dobrovoljnih darilih in volilih.

§ 4. Da izpodbudi družba slovenske pisatelje k večji delavnosti in si lažje pridobi dobrih rokopisov, plačevala jim bode, dokler ima več kot 2000 in manj kot 6000 udov, za izvirne spise sploh 40, za proste predelave znanih predmetov 30 in za prevode 24 kron, ako so pisani v čisti, pravilni slovenščini; poskočilo pa bode to plačilo pri 6000 do 8000 družnikih za 10 kron, pri 8000 do 10.000 za 20 kron, pri 10.000 do 12.000 itd. pa za 30 kron pri tiskani poli. Za spise, ki jim je treba pred natiskom še poprave ali olike v besedi, plačevalo se bode pisateljem pri vsaki poli po 4—8 kron manj.

Če se pokaže konec družbenega leta kak ostanek v denarjih, obračal se bode navadno v podporo šolskim knjigam in drugim slovenskemu narodu koristnim delom.

§ 5. Družbene knjige se bodo enkrat v letu razpošiljale po tistem potu, po katerem jih želé družniki prejeti. Navadno se bo to zgodilo po častitih dekanijah ali župnijskih predstojnikih, katerim se bodo knjige poslane za vse družnike v njihovem okraju kot vožno blago po železnici ali po pošti, kakor si to sami želé.

§ 6. Družbena opravila bo oskrbovalo devet v Celovcu bivajočih odbornikov, ki pa morajo biti dosmrtni ali pa vsaj letni udje. Sklepali bodo z navadno večino glasov. Eden izmed njih je družben vodja, eden namestnik vodje in družben blagajnik, eden nadzornik matičnega premoženja in pregledovalec družbenih računov, eden pa urednik družbenih spisov in družben tajnik.

§ 7. Ako bi se družba sv. Mohorja iz kakega posebnega vzroka razdružila, — vendar morata v to dovoliti vsaj dve tretjini živih dosmrtnih družnikov — ima vsak živi dosmrtni ud pravico do vložene plačila; kaj se pa ima z ostalim družbenim imetjem zgoditi, razsodi po glasovih dveh tretjin vseh živih dosmrtnih družnikov z visokim zavetnikom družben odbor.

Ta vodila se smejo prenarediti le po dogovoru in dovoljenju dveh tretjin vseh živih dosmrtnih družnikov.

Janez Vidovic, stol. kanonik, emer. kn. šk. kancelar, — predsednik. Janez Hutter, o. kr. profesor veronauka, — njega namestnik.

Msgr. Valentin Podgorac, tajnik. Dr. Valentin Rožič, blagajnik (sedaj v vojaški službi).

Odborniki:

Dr. Janko Brejc, odvetnik (sedaj v vojaški službi).

Dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja.

Dr. Martin Ehrlich, prelat, profesor bogoslovja.

Dr. Franc Kotnik, o. kr. gimn. profesor (sedaj v vojaški službi).

Josip Zeichen, spiritual pri uršulinkah.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Sestavil Janko Dolžan. Cena K 3.—, vezano K 4.—.

Knjiga je najboljša pomoč za sestavo različnih prošenj in vlog; z njo si lahko vsakdo sam pomaga v raznovrstnih potrebah. Poleg vsake vloge je prav kratka pa jasna opazka glede koleka, prilog in pojasnilo za druge okoliščine. — Knjiga je razdeljena v štiri glavne dele: I. Politične in vojaške vloge. — II. Finančne in davčne vloge. — III. Sodne vloge s 6 pododdelki. — IV. Razne druge vloge. — Kar pojasnijo druge knjige v dolgih razpravah, pove ta knjiga na eni strani s praktičnim, naravnost porabnim vzorcem. Služi vsem stanovom in potrebam. Kratko povedano: Knjiga služi vsakemu v občevanju z uradi.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju), podpor in preskrbnin. Cena 50 vin.

Knjižica je pisana jasno in vsakemuumljivo; deli se v štiri poglavja: I. Vzdrževalnine družin vpoklicancev v vojno službovanje (preživnine, prispevki k preživljanju). — II. Preskrbnine vojakov invalidov in njih družin. — III. Preskrbnine družin padlih in umrlih ali pogrešanih vojakov. — IV. Vzorci za prošnje. — Vsakdo, ki se čuti prikrajšanega v podporah, najde v zadnjem oddelku različne vzorce za prošnje, katere mu je vložiti, da dobi to, kar mu je po postavi zajamčeno.

Dohodnina. Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih z dne 25. okt. 1896, drž. zak. št. 220, in po osebno-davčni noveli z dne 23. jan. 1914, drž. zak. št. 13. Cena K 1'60, vezano K 2'20. Sestavil Valentin Žun.

Za sestavo dohodninske napovedi, katero mora davčni obvezanec vsako leto meseca januarja predložiti davčni oblasti, bo ta lahko umljiva in s praktičnimi vzorci opremljena knjiga izborna služila. Olajšala bo delo in prihranila marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katere mora v napovedi uveljaviti, da se mu dovolijo olajšave in zniža davčni postavke.

Cestni zakon. Zakon z dne 21. februarja 1912, veljaven za vojvodino Kranjsko glede gradnje in vzdrževanja javnih neerarskih cest in potov. Cena K 1'20, vezan K 1'50.

Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju. Spisal Anton Kržič. Cena K 1'60, vez. K 2'—.

Knjiga je danes še prav posebno koristna. Čimbolj nas je obiskalo trpljenje naših dni, tem več tolažbe bomo našli v tej knjigi. Recept je zapisal najboljši dušni zdravnik v pridigi na gori; ozdravi nam vsako dušno bolečino. Tarejo nas križi in težave, katerih se ne moremo iznebiti; knjiga nas bo z njimi sprijaznila, celo ljube nam bodo postale.

Kako sem se jaz likal. Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo napisal Jakob Alešovec. Cena K 3'60, vezano v 3 zvezke K 6'—.

Ljubljanske slike. Podoba ljubljanskega mesta pod drobnogledom. Spisal Jakob Alešovec. Cena K 1'80, vezano K 2'60.

Ne v Ameriko! Povest. Slovencem v pouk. Po resničnih dogodbah spisal Jakob Alešovec. Cena K 1'50, vezano K 2'40.

Alešovec je pravi ljudski pisatelj, ki pozna naš dom, slovenske razmere in navade. Njegovi spisi so polni domače šale pa tudi zabavljice, ki zadene v živo, komur je namenjena.

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle. Povest iz delovanja svetovnoznane policista Sherlock Holmesa. Cena 60 vin.

Silno zanimiva povest, ki opisuje, kako izsledi veliki talent Holmesov z izredno bistroumnostjo skrite, stare zločine; razne malenkosti, katerih navaden človek ne opazi, mu nudijo največkrat ključ, s katerim razmota skrajno tajne zapletljaje.

Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. Spisal Alojzij Dostal. Cena 60 vin.

Jernač zmagovač. Povest. Spisal Henrik Sienkiewicz. — **Med plazovi.** Povest tirolskega gorskega župnika. Spisal Arthur Achleitner. Cena 60 vin.

Oba pisatelja sta proslavila svoji imeni z izredno zanimivim pripovedovanjem in drugimi vrlinami, s katerimi se odlikujejo njuni pripovedni spisi.

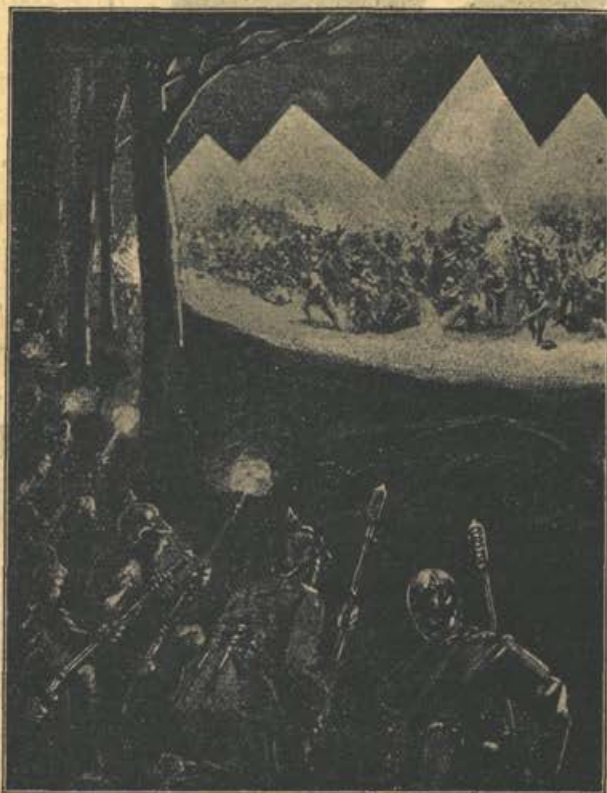
Gozdarjev sin. Povest. Spisal F. S. Finžgar. Cena 20 vin.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

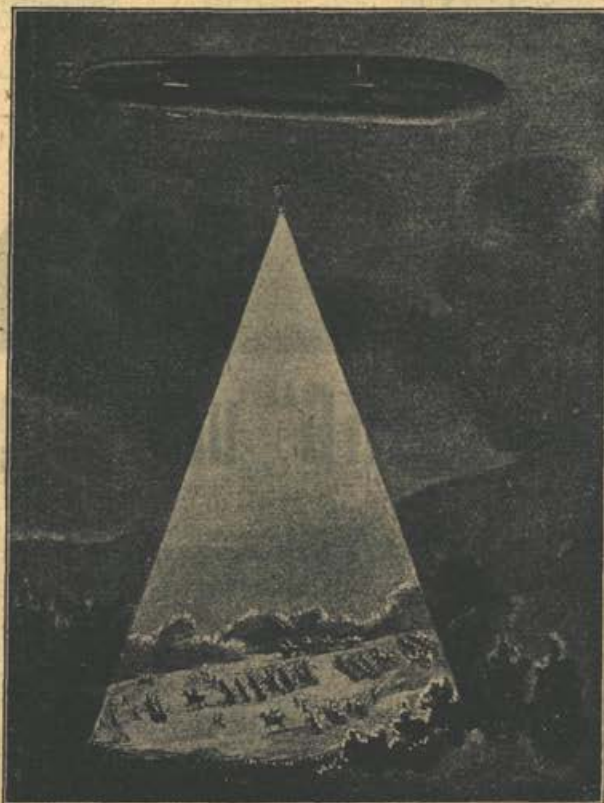
Rakete v novodobni vojski.

Novodobna vojska zahteva od narodov skrajnega duševnega napora. Vojska zahteva od armade junaštva v boju, junaštva, ki prezira vsako nevarnost. Naš čas je doživel junaških zgodb toliko, ko noben poprej in v junaštvu so stali naši avstrijski polki v prvih vrstah. Ne bomo naglašali, da so se z neminljivimi lavorikami obilno venčali Jugoslovani: Slovenci in Hrvati! A junaštvo samo ne zadostuje. Danes se narodi bojujejo z vsemi sredstvi znanja in tehnike. Tehnika, stroji nadomeščajo in izpolnjujejo človeško moč. Umeten stroj je že vojaška puška, repetirka, ki jo rabi naš vojak, dosti umetnejša reč je seve top, letalo, podmorski čoln itd. Poraba letal za pozvedovanje po

morebiti kdo skriva. Tudi je žarometni stroj tako težak, da se ne da takoj spraviti na vsako poljubno mesto. Da se zadostuje vsaki potrebi, so inženirji izumili svetilno raketo. Ta raketa se odstreli ali s puško ali s topom, luč obvisi nekaj časa v višini, da se more v kraj zadosti pogledati. Naboj te svetilne rakete ni bogve kako komplicirana stvar, ali ravno v svoji priprostosti občudovanja vredna priprava. Naboj se užge, ko začne padati, ne prej, vžigalnik se da tako uravnati kakor pri šrapnelih, ko se užge, porine se iz druge strani naboja mala strešica, ki naj ovira padanje, ta strešica obenem deluje kakor zastor in vrže vso svetlobo pod se dol. Raketa visi v zraku in

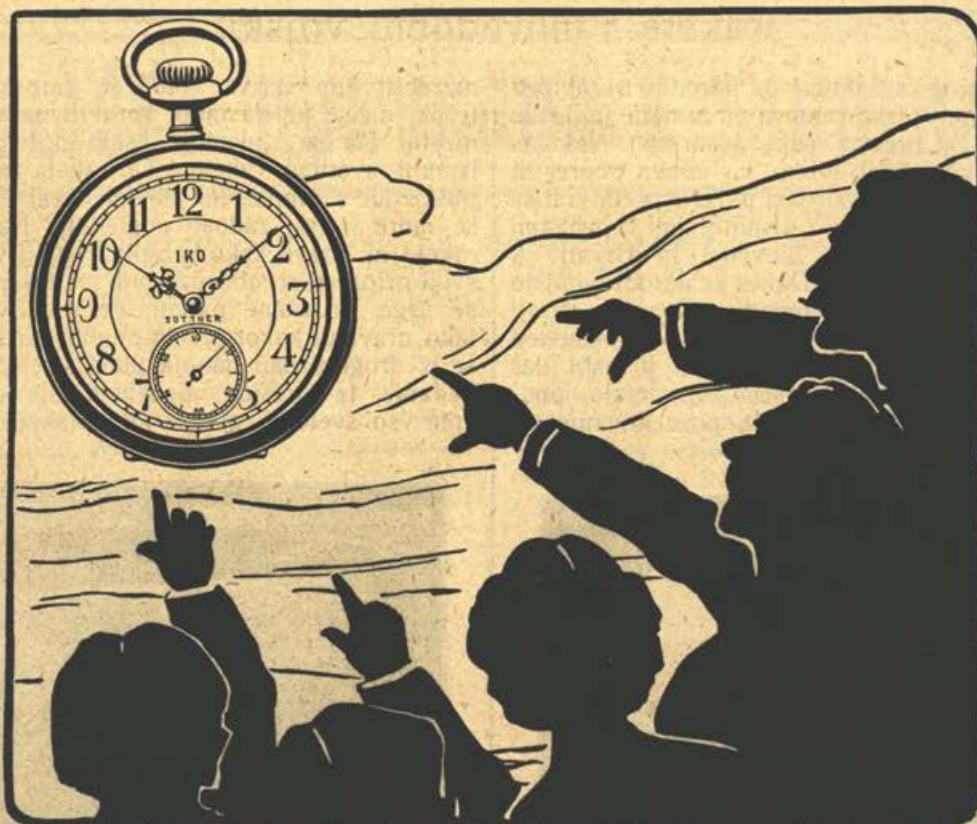
Svetilne rakete.

Svetilna mina.

sovražnikovem stališču je armade prisilila, svoje gibanje kolikor mogoče prikrivati in vojaštvo predstavljati ponoči. Vojaštvo prodira ponoči, se prestavlja ponoči, se umika ponoči. Podnevi ne more iz kritja, ako se noče izpostaviti občutnim izgubam. Tehnika pa je tudi za ta slučaj poskrbela z novimi raketami ali minami, ki vodstvu posvetijo v bojno polje in pokažejo tajnosti, ki se hočejo vršiti v nočni temi. Vojska ima svoje žaromete, stroje, s katerimi se iz lastnih črt lahko posveti v sovražnika in dobi vpogled v pokrajino pred lastnimi vrstami. Ali žaromet takoj pove sovražniku, kje je nasprotnik in izpostavi lastne ljudi večji ali manjši nevarnosti. Žaromet ne more delovati za drevjem, ki mu zakrije kar je v senci, s žarometom se ne vidi za poslopja, kjer se

sveti kakih 40 sekund, to je tako dolgo, da med tem srednje-hitro zmoliš očenaš in češčeno Marijo. To je dosti dolgo, da se temeljito upogleda v nevaren kraj. Posebne vrste svetilne rakete imajo letalci. Tudi letalec se mora na dolгих poletih posluževati v svojo večjo varnost temne noči. A pri taki noči se lahko izgubi in če se mu kaj pripeti, ne more na tla, ko ne vidi kam se usesti. Letalec rabi v takih slučajih posebno večjo svetilno raketo ali mino. Ta ima streho, ki je velika kakor dežnik in vsled tega pada tri do štiri minute kakor visoko pač letalec leti. Tak letalec tudi lastnemu topničarstvu lahko temeljito posveti, kam naj strelja in pride seve tako nenadoma, da sovražnik nima nikake slutnje in se tej luči ne more pravočasno skriti.

Dobra „IKO“ ura je od vsakega občudovana in zaželjena, kajti ona je mojstrsko delo urarske umetnosti!

Št. 410.	Nikelnasta anker Roskopf-ura	K 4'10
" 705.	Roskopf-ura, kolesje v kamnih tekoče	" 5'90
" 449.	Roskopf-ura, gravirana, močno posrebrnen dvojni pokrov	" 7'20
" 720.	Srebrna cilindar remont. ura	" 9'70
" 600.	Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	" 8'40
" 1450.	Bela kovin. verižica K 2'80, nikeln.	" 1'—
" 1203.	Dobra budilka	" 3'50
" 1360.	Lepa stenska ura	" 4'80
" 1142.	Srebrna broška	" 2'50
" 1149.	Srebrna broška, ima 3 dele	" 1'50
" 468.	Double zlati srček	" 4'80
" 1265.	Steklorezni diamant	" 5'50
" 1645.	Uhani, zlato na srebro	" 2'40
" 1022.	Srebrni rožni venec	" 5'70

Št. 518.	Ploščnata nikelnasta kavalir-ura	K 7'50
" 513.	Nikelnasta tula ura, dvojni pokrov	" 9'80
" 712.	Nikeln. anker „IKO“ ura, 15 kamnov	" 14'—
" 776.	Srebrna Tula „IKO“ ura, dvojni pokrov	" 33'—
" 804.	Srebrna damska ura, 6 kamnov	" 9'50
" 817.	Srebrna damska ura, dvojni pokrov	" 13'—
" 556.	Dolga srebrna damska verižica	" 5'—
" 1316.	Lepa salonska ura	" 10'50
" 1544.	Usnjata zapestnica z jekleno uro	" 10'50
" 1545.	Vojaška zapestnica z uro	" 32'—
" 2706.	Srebrni obeski škapulir	" 2'—
" 283.	Srebrni obeski, emajlirani	" 1'—
" 464.	Double zlati križ	" 1'—
" 211.	Srebrn prstan	" —90
" 1679.	Srebrni uhani	" —90
" 1123.	14 karatni zlati uhani kreoli	" 3'80

Razpošilja se po povzetju. **zamenjam!**
Nengajajoče

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem **krasnem ceniku**, katerega zahtevajte zastonj in poštne prosto.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Tako sodijo vse stranke!

Tisoč takih pisem Vam lahko pokažem!

Po letih še ni popravila potrebna!

„Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinasta ura, katero sem pri Vas kupil za K 4'10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4'10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.“

Vas najlepše pozdravljam

Skaričevo pri Krapini.

Franc Mlinarič, posestnik.“

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in pošt. prosto!

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo **Ljubljani št. 201.**

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Razpošilja
na vse kraje
sveta.

Prva gorenjska razpošiljalna Ivan Savnik

Najcenejši
nakup vseh
potreščin.

Kranj 159 (Gorenjsko).

Št. 202. Straj za striženje las, poniklan, reže na dva zobca na dolžino 3, 7 mm.

Št. 208. Fina britev iz solingen jekla. — Št. 209. Ista ozka z roženim držajem.

Št. 204. Varnostni aparat za briti, poniklan, v krasnem etuiju ali brez etuija.

Št. 200. Električna žepna svetilka kompletna z baterijo in žarnico.

Št. 215. Zelo priprava svetilka za voznike.

Št. 205. Toaletno ogledalo iz poliranega lesa, 32 cm ali 36 cm visoko.

Št. 210. Rožni venec »Marijine solze« 50 cm dolg. — Št. 211. Rožni venec iz črnih lesenih ali baryastih jagod. — Št. 212. Rožni venec iz perl jagod.

Št. 214. Harmonika na meh v najfinejših izpeljavah. — Za harmonike je na zahtevo še poseben cenik na razpolago.

Št. 217. Fluta-flavta zelo priljubljen inštrument.

Št. 216. Električna žepna svetilka navadne oblike.

Št. 221. Fin parfum rožne ali vijolične dišave.

Št. 224. Nikel naočniki prima steklo v vseh številkah.

Št. 218. Trpežna lesena pipa 14 cm dolga.

Št. 222. Parfum v krasni svileni šatuli, rožne ali vijolične dišave.

Št. 215. Krasno izrezljana pipa z gumi cevjo, 27 cm dolga.

Št. 203. Lesen križ, jako lepo izrezljan, 50 cm, 60 cm, 70 cm in 80 cm dolg.

Št. 223. Zelo priljubljen parfum žmarnične, rožne ali vijolične dišave.

Priznано solidno
in trpežno
blago.

V uvaževanje!

Št. 206. Škarje za lase na 2 vala. Št. 207. Iste na 4 vale.

Vsled vojnih razmer in vedno se menja-
jočih cen ni bilo mogoče staviti nikake
stalne cene; vsled tega prosim, da blago-
volite pri vaših nujnih naročilih pripustiti,
da vam računam po najnižji dnevni ceni.
Sicer pa si predmete izberite in po
dopisnici vprašajte za ceno in sporočim
vam z obratno pošto.

Št. 219. Usno harmoniko za igrati na obe strani z 40 glasovi. Št. 220. Iste za igrati na eno stran.

Brusni kamni najboljše vrste.

Gorenjska kosa je najboljša kosa, ker je
izdelana iz najfinejše sre-
brno-jeklene tvarine ter se za vsak komad jamči
(garantira). Nešteto pohvalnih pisem na razpolago.
Dolgost v cm: 60, 65, 70, 75, 80.
je pesti: 6, 6¹/₂, 7, 7¹/₂, 8.

Alojzij Vodnik stavbeni in umetni kamnoseški mojster v Ljubljani pri južnem kolodvoru.

ima vedno krog 300 spomenikov v poljubni izberi na zalogi.

Vsakovrstne plošče za pohištvo.

Spričevala in pohvale o izdelanih marmornatih oltarjih, prižnic, obhajilnih mizah so na razpolago.

Lastni kamenolomi in apnenica; vsakih 14 dni žgane apne.

Brušenje granita in sijenita z bencinovim motorjem.

Poštena postrežba.

Ustanovljeno 1860.

— Razpošilja se delo na vse strani. —

Obrisi na razpolago.

Nobeno drugo sredstvo

zati na toliko zahvalnih pisem in priporočil, kakor Fellerjev blagodišeči esenc z znamko

kateregakoli imena in naj se še tako hvali in priporoča, ne more kafluid iz rastlinskih

„ELSA-FLUID“

Lekarnar E. V. Feller

poseduje več kot 100.000 zahvalnih pisem

in priznanj za to vedno zanesljivo domače zdravilo.

Kar vsi hvalijo, mora biti dobro!

Fellerjev Elsa-fluid se rabi:

Kot vribalno sredstvo

v vseh onih slučajih, kjer je potrebno vribanje, ki naj hitro učinkuje.

Za ude

po štrapacih, prenapetju, utrujenosti itd., kot ojačujoče in oživljajoče zdravilo.

Kot ustna voda

je zelo priljubljen vsled dobrega učinka na zobno meso in zobe.

V poletju

je osvežujoč dodatek k vodi za umivanje in kopelji, odstranja pot in razkužuje.

Za vrat

posebno ob mrzlih, vlažnih dneh za grgranje (nekaj kapljic pomešano z vodo odlično učinkuje).

Za negovanje kože

odstranja vsakojake nečistosti kože, osveži, poživši in očisti kožo.

Za negovanje las

jači in očisti lasišče, preprečuje tvoritev luskin.

Mlado in staro

se dobro počuti, če se nahaja to sredstvo pri hiši.

Pri 1000 priložnostih

se izkazuje kot dobro in koristno sredstvo, tako da ne bi smelo manjkati v nobeni hiši.

Nekaj kapljic

učinkuje mnogo bolje in močnejše, kot mnoga francova žganja, izdelana od nestrokovnjakov.

V vsaki družini

nastopijo mnogokrat slučaji, ko se ta fluid lahko dobro uporabi.

Pozimi

varuje človeka posledic vlage in mraza.

12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici stane poštne prosto samo 6 K, 24 malih ali 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice poštne prosto le 10 K 60 v, 48 malih ali 24 dvojnatih ali 8 specialnih steklenic poštne prosto samo 20 K proti povzetju ali če se denar naprej pošlje. — Dobro je, če se denar pošlje naprej po nakaznici, ker je treba sicer plačati 12 v več za provizijo pri povzetju.

Če se hoče dobiti pristen „Elsa-fluid“, treba naslov natančno napisati:

Lekarnar E. V. FELLER, Stubica št. 589 (Hrvatska).

Elsa-Izdelki lekarnarja E. V. Fellerja so bili na vseh večjih razstavah odlikovani z zlatimi kolajnami in častnimi diplomami.

Zahtevajte moj krasni cenik

s 3000 nariski samo boljših in preizkušenih ur, zlatnine in srebrnine, ki se pošlje brezplačno in poštne prosto!

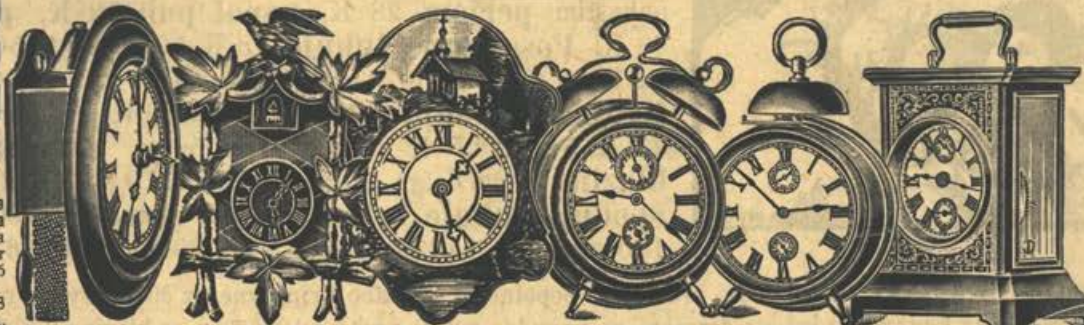
14 dni na poskušnjo vsako uro, torej nikak riziko!

Čez 14 dni se lahko vse zameni ali pa denar nazaj!

Nikelnasta Roskopf ura . . . K 4:50
 Nikelnasta Roskopf, pat. želez. . . 7:50
 Nikelnasta Tula z dvoj. pokr. . . 9:—
 Srebrna remontoarka . . . 9:75
 Ista z dvojnati pokr. . . 12:75
 Srebr. Tula z dvojn. pokrovom . . 18:—
 Zlatin-remontoarka ali jeklena . . 6:—
 Jeklena remontoarka, ploščasta . . 9:—
 Zlata 14 karatna ženska ura . . . 28:50

Specialist
 samo boljših ur.
 Nikako tržno blago!
**Jamstvo
 3 leta!**

Zlata 14kar. ura za gospode K 63:—
 Ura z nihalom . . . 8:40
 Ura z nihalom in bijalom . . . 10:50
 Stenske ure . . . 3:—
 Budilka K 3-60, z dvojn. zvono. . 4:35
 Srebrne verižice . . . 3:—
 Zlate 14 karatne verižice . . . 30:—
 Zlati 14 karatni prstani . . . 6:—
 Prstan iz novega zlata . . . 4:50

Št. 4432. Srebrna ploščasta oklepna verižica, masivna in močna kakor risba . K 6:86
 nekoliko širša . . 8:93
 Čisto nikelnasta, zjamčeno, da ostane bela, s privezkom K 1:72
 Zlata double-verižica, zjamčeno trajna . K 13:59

Št. 150. Stenska ura budilka z zelo velikim zvonom, zelo glasna, s polurnim bitjem, politiran okvir s stekleno vlogo, po noči razsvetljena, 2 uteži, samo prve kakovosti, K 12:96.
 Jamstvo 3 leta.

Št. 151. Ura s kukavico z umetno izrezbo, koščeno kazalo in črke, s polurnim in celournim klicem, 36 cm visoka, z 2 uteži, samo prve kakovosti, K 12:77.
 Jamstvo 3 leta.

Št. 152. Schwarzwald-ura z zelo lepo slikano številčnico, bije pol in cele ure, vse osi tečejo v kovini. Samo boljše kakovosti K 8:25.
 Te ure se dobijo tudi ceneje.
 Jamstvo 3 leta.

Št. 153. Budilka z dvojnimi zvonomi, zelo glasna, nikelnasti okrov 18 cm visok, samo boljše kakovosti, se sveti tudi po noči, K 6:20. Ista s štirimi zvoni, se sveti po noči, K 8:25.
 Jamstvo 3 leta.

Št. 154. Trpezna budilka z nikelnastim okrovom, 18 cm visoka, boljše kakovosti, natančno urejena in preizkušena, K 4:62.
 Ista, ki se po noči sveti, K 5:10.
 Jamstvo 3 leta.

Št. 155. Lčna budilka, 18 cm visoka, čisto nikelnasta s steklenimi stranskimi stenami, s tekmo na sidro, samo 1. kakovosti, K 9:83. Ista z dvoglasno godbo K 16:50. Te ure dobite tudi ceneje, toda ne tako dobre. Jamstvo 3 leta.

Št. 4429. Srebrno oklepno verižico, močne kakor kaže slika K 8:—
 močnejše . 10:02
 45 gr . . 8:36
 Čisto nikelnaste, ostanejo bele, s privezkom K 1:28.

Zlata double-verižica, zjamčeno trajna, K 11:44.

Št. 4554. Srebrni kompas, orel, K 1:32.

Št. 4662. 14 karat. zlato K 5:74
 zlato na srebru K 2:94

Št. 4624. 14 kar. zlato, kom. K 3:25
 double . . 3:08
 novo zlato . 2:46

Št. 4627. 14 kar. zlato s kamenčki . K 8:47
 zlato na srebru K 3:69
 srebro . 1:84

Št. 4649. 14 kar. zlato s kamenčki K 12:10
 zlato na srebru K 4:82

Št. 4561. Srebrni kompas. močan . . . K 1:54

Nikak riziko!
 Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

A. Kiffmann, največja tovarniška
MARIBOR o. D. št. 300. (Kršč. tvrdica.)

zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Specialist samo boljših ur.

Založnik večine železniških uradnih ur.

Najboljši češki nakupni vir! Ceno posteljno perje in puh!

1 kg sivega, dobrega, izpukanega perja 3 K 40 v, boljsega, prima polbelega 3 K 80 v, belega 5 K, belega puhastega 6 K 10 v, 1 kg najfinejšega, snežno-belega, izpukanega perja za gospodo 7 K 40 v in 9 K. 1 kg belega, nepuljenega oskubljenega perja 5 K 80 v, 6 K 80 v, cesarski pulj 8 K 20 v; 1 kg sivega puha 8 K, 9 K 80 v, snežnobelega 13 K, najfinejšega prsnega puha 16 K.

Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, višnjevega, belega ali rume-nega nankinga: 1 tuhnja, 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema blazinami, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjene z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 28 K, napol puh 32 K, puh 38 K. Posamezne tuhnje 18 K 50 v, 20 K 50 v, 22 K 50 v, 24 K 50 v. Blazina 5 K 40 v, 6 K 90 v. Dvojnata tuhnja 200 cm dolga, 140 cm široka 23 K 50 v, 25 K 80 v, 30 K 50 v. Dvojnata blazina 90 cm dolga, 70 cm široka 8 K 70 v, 10 K 20 v. Spodnje tuhnje iz lepo pisanega platna za postelje 180 cm dolge, 116 cm široke 20 K 80 vin., 23 K 60 v.

Posteljne prevlake, zarobljene, brez šiva, popolnoma za rabo pripravne, iz čistobarvane rdeče ali modropisane kaneve ali belega damasta, za navadno veliko pernico 12 K 70 v, za blazino 2 K 70 v.

Prevlake za dvojnate pernice 16 K 70 v, za blazine 3 K 50 v.

Odeje iz flanela, trpežne, 10 K, 12 K, 14 K.

Postelje za otroke, prešivane odeje, žimnice po najnižjih cenah.

Pošiljam po poštnem povzetju od 25 K dalje poštnine prosto. Zavoj brezplačno. Zamena dovoljena. Kar ne ugaja, za to se denar vrne. Bogato ilustrir. cenik na zahtevo brezplačno.

S. BENISCH v Deschenitz 665, Šumava, Čechy.

Pri oknu ven je vržen denar, katerega se za posteljno perje in postelje potroši, ako se kupec ne obrne na pravo trgovino. Ravno pri nakupovanju postelnega perja se mora zelo paziti in tisto samo pri zanesljivih tvrdkah prve vrste naročiti. Kot takšna tvrdka se priporoča S. Benisch v Deschenitz št. 665, Šumava, Čechy.

**Največja razpošiljalnica
galanterijskega blaga,
platnine, pletenine, kakor
vsakovrstnih izdelkov.**

E. LUNA, MARIBOR o. D.

št. 810.

**Zahtevajte
cenik
z več tisoč narisi.
Se pošilja brezplačno.**

Št. 69. Sadna stiskalnica, neobhodno potrebna kuhinjska priprava za izžemanje vseh sadnih sokov, kakor tudi sočivja, iz debele, dobro pocinjene jeklene pločevine z dobrim cedilnikom, 30 cm dolga, komad K 2-20.

Št. 71. Telovnik z rokavi, iz dobre vigognia volne, zeleno obrobljen, z žepi na zunanji in dvema vrstama gumb, pravilna velikost, komad K 6-50. Ista boljše izpeljave komad K 8-75. Ista črne barve komad K 6-50. Ista boljše izpeljave komad K 8-50.

Št. 64. Denarnica iz pristne črne kozličevine, z velikim predalom za drobiž, srednji del s ploskim poniklenim okovom, 2 posebna oddelka za zlato in papir, zapora na pritisk, zunanji dobro poniklano zapiralo, jako priljubljena vrsta. 7 cm visoka, 10 cm široka, komad K 2-40.

Št. 65. Nahrbtnik iz dobrega zelenega gradla, brez obroča za jermene, brez žepov, z dobrim usnatim jermenom, 46 cm širok, 57 cm visok, komad K 4-—. Isti z obročem iz rujave jadvine, komad K 5-—. Isti z 1 zunanjim žepom, iz sivozelenega lovškega platna, komad K 6-—. Isti iz rujave jadvine, z 2 zunanjskimi žepi, kot kaže slika, v najboljše in najtežji izpeljavi, komad K 8-50.

Št. 70. Lična trpežna pipa, glava in odcedek za nikotin izrezano iz pristnega francoskega Bruyere-lesa. Pokrov in obroči lepo poniklani, nastavek in ustnik iz črnega roga, cev iz pristnega badenskega višnjevega lesa, zeleno vrstico in barvanim baržunastim šopom; 29 cm dolga, komad K 3-50.

Št. 74. Stensko pregrinjalo v zelo dobri Smirna-imitaciji svetilniških vzorcev, dvojestransko, z obšivanim robom. Velikost 60 x 120 cm komad K 4-50, velikost 70 x 140 cm komad K 6-50. Isto z živalskimi podobami, kakor slika zgoraj kaže, 80 x 175 cm komad K 7-50. Isto, boljše izpeljave 100 x 200 cm, komad K 9-50. Isto, najtežje izpeljave z lepo vitkano podobo, večerna molitev, komad K 14-—.

Št. 61. Splošni žepni nož iz boljšega solinskega jekla, zelo močne vrste, z široko rudečkasto lupino, zaščene medene rozete, obsegajoč: 1 rezalo za kruh, 1 rezalo za peresa, 1 izvijač, 1 strgač za nohte, 1 jekleno bodalce, 1 odčepnik, vendar ploščast, pripravno nabrušen, posebno poraben, komad K 3-—. Isti v finejši izpeljavi, poniklen, izmed zgoraj navedenih delov vsebuje še velike škarje, neogibno potreben za osebe vsakega stanu, najboljše izdelava, komad K 7-50.

Št. 72. Čevlji

za gospode iz dobrega, močnega usnja, z močnimi podplati, v velikostih št. 39 do 46 par K 24-—. Isti finejši iz Chevreaux usnja par K 30-—. Isti iz Boxkalf usnja v ameriški izpeljavi par K 36-—. Za gospe iz Chevreaux usnja od št. 36 do 42 par K 28-—. Isti iz Boxkalf usnja par K 34-—. Nizki čevlji iz brezpetniki vseh vrst in izpeljav.

Št. 66. Mlin za kavo iz jeklene pločevine, od zunaj emajlu podobno lakiran, znotraj lijak iz porcelana, leseni predal, z upognjenim kovinastim pokrovom, dober izdelek z napravo za uravnavo, komad K 3-60. Isti prve vrste kakovosti, kovan izdelek K 4-80.

Št. 75. Ročna potna torba iz črnega usnjeplatna, s poniklenim zaklepom, vogali so s kovino okovani, držaj iz usnja, od znotraj podšiv — keper — v velikostih, komad: cm 24, 27 30, 33, 36, 39, 42 K 4-25, 4-80, 5-20, 5-85, 6-50, 7-26, 8-—. Ista iz dobrega usnja v velikostih, kos: cm 30, 36, 42, 48 K 10-80, 13-—, 14-50, 16-50.

Št. 63. Lično pripravno kresilo z bencinom, okrov je iz čisto bele Alpaca-kovine, svetlo poniklan, s pritiskom na krovna se samo odpre in ob enem tudi gori, zanjamo gotovo opravilo, zelo ploščasto in ročno, komad za K 3-50.

Št. 62. Električna žepna svetilka iz poniklane pločevine, ovitek usnje-imitacija, z veliko povečevalno lečo. Priprava za obesiti, stiskalo za nepretrgano razsvetljavo, popoln komad K 3-50, sama baterija K —80, sama gorila snov K —80.

Št. 73. Namizni prt za zasebne hiše, gostilne in kavarne, perlinočist, močne izpeljave, z resici iz sukanca, ličen cvetlični vzorec, velikost 140 x 140 cm, rudeče-bel, modro-bel ali rudeče-moder, komad K 2-80. Druge vrste se oddajajo komad po K 3-—, 4-—, 5-—, 6-—, 7-—.

**Elsa
Plaster**

Kdor ne odstrani svojih kurjih očes, ga utruja vsaka hoja in vsled bolečin oslabi tudi celo telo.

Odstranitev kurjih očes brez bolečin

je za vsakega res velika dobrota. Ne more pa se dovolj svariti pred porezanjem kurjih očes. Kako lahko se pregloboko zareže, ne da bi se opazilo, na noge pride vedno prah in nesnaga, ki lahko zaideta v rano in se tako kri zastrupi, kar je imelo že čisto smrt za posledico. Kurja očesa je možno odstraniti brez noža, lahko, hitro in zanesljivo s Fellerjevim turist. obližem z zn. „Elsa“ (obliž za kurja očesa cena 1 K, v škatli 2 K), ali Fellerjevo turist. tinkturo z zn. „Elsa“ (tekoča tinktura za kurja očesa) cena 2 K.

Na tisoče hribolazcev, orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetovalcev in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vsi, ki so to sredstvo že enkrat rabili, je hvalijo in priporočajo kot najboljše, hitro in najvarnejše učinkujoče za korenito odpravo kurjih očes. Med tem, ko druga sredstva, kakor tudi rezanje, piljenje itd., odstrani samo vrhni del kurjega očesa, korenino pa puste, vsled česar očesa takoj zopet zrastejo, odstranijo gorenje-avedeni izdelki kurja očesa s korenino vred. — Oba izdelka, kakor tudi prašek za odstranjenje telesnega potu in potu na nogah (cena 1 K), pri lekarnarju

E. V. Feller, Stubica št. 589.

Goste lase,

ki naredi vsak obraz lepši, se doseže po negovanju s Fellerjevo pristno Tannochina pomado za rast las znamka „Elsa“. (Lonček I. vrste 1 K 60 v, močnejše II. vrste 3 K). Ta pomada ojači lasišče, zabrani plešo in predčasno osivenje, povzroči novo rast zdravih, gibčnih, dolgih las, trde lase spremeni v mehke, tako, da se jih lahko češe v lepe frizure. Pomada ne vsebuje nikakih škodljivih sestavin in tedaj vsekakor zasluži prednost pred mnogimi drugimi pomadami, kakoršne mnogi nelekarnarji ponujajo. Za nego brk je priporočljivo Fellerjevo mazilo za brke (50 vin.).

Naroča naj se naravnost pri

E. V. Feller, lekarnar, Stubica št. 589 (Hrvatska).

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše
krilje streh sedanjosti!
Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.
Spretni zastopniki se sprejmejo.

F. P. Vidic & Komp.

Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov,
velika zaloga pečl in stavbenega materiala.

Ponudimo vsako poljubno množino
patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Koncem leta 1915 je imela vlog K **51.000.000**
Rezervnega zaklada „ **1.330.000**

Sprejema vloge vsak delavnik in jih

obrestuje po **4¹/₄%** brez odbitka.

Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo

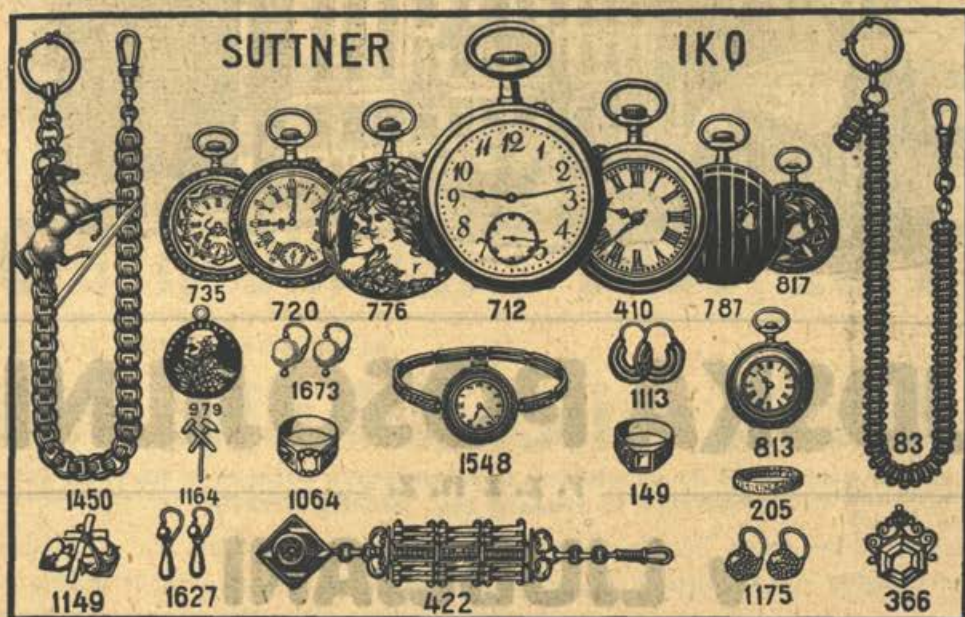
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljene
lične domače hranilnike.

Posojila na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti
5%, izven Kranjske pa proti **5¹/₄%** obrestim in
proti najmanj **1%** ozir. **3/4%** odplačevanju na dolg.

Geslo trrdke Suttner

se glasi: „Proč s slabim blagom!“ In to trgovsko geslo privede trrdki vsako leto na tisoče novih odjemalcev. Kdor je poprej v bazarjih kupil ure navidezno po ceni in potem kupi enkrat Suttnerjevo uro, ta spozna takoj velikanski razloček in ne bo nikdar več drugod kupil, kakor pri solidni razpošiljalnici ur trrdke Suttner.

Št. 410. Nikelnasta anker Roskopf-ura . . .	K 4'10	Št. 1450. Bela kovinasta verižica, vedno lepa . . .	K 2'80
" 712. Nikelnasta anker ura, 15 kamnov „IKO“ . . .	" 14'—	" 1113. Uhani, zlato na srebrno . . .	" 5'50
" 735. Srebrna cilind. rem. ura, 6 kamnov . . .	" 13'—	" 1627. Uhani, zlato na srebro . . .	" 3'40
" 720. Srebrna cilind. rem. ura . . .	" 9'70	" 979. Srebrn obesek, masiven . . .	" 2'—
" 776. Srebrna tula ura, 15 kamnov „IKO“ dvojni pokrov . . .	" 33'—	" 366. Double zlati obesek . . .	" 2'—
" 787. Srebrna tula ura, 15 kamnov, dvojni pokrov . . .	" 23'—	" 1149. Srebrna broška . . .	" 1'50
" 813. Srebrna damska ura z zlatim obrobčkom . . .	" 12'—	" 149. 14 kar. zlati prstan . . .	" 15'—
" 817. Srebrna damska ura, dvojni pokrov . . .	" 13'—	" 149. Isti iz novega zlata . . .	" 7'40
" 1548. Srebrna zapestnica z uro, tula . . .	" 25'—	" 205. 14 kar. zlati prstan . . .	" 11'—
" 422. Nikelnasta verižica, fino izdelana . . .	" 1'75	" 205. Isti iz novega zlata . . .	" 5'50
" 83. Double zlata verižica . . .	" 7'50	" 1064. Prstan, zlato na srebro . . .	" 2'70
		" 1673. Srebrni uhani . . .	" —'90
		" 1675. Srebrni uhani . . .	" 1'30
		" 1164. Kravatna igla, zlato na srebro . . .	" 1'50
		" 1316. Lepa salonska ura . . .	" 10'50

Razpošilja

se po povzetju ali pa ako se denar vnaprej pošlje.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Lastno preizkušena ura „IKO“ svetovnoznana znamka.

Use ure se dobro zapirajo,
so strokovnjaško z oljem namazane in natanko preizkušene.

Zlato uro zastoni

lahko dobi vsak kupovalec.

Natančneje v

krasnem ceniku.

Na zahtevo zastoni in poštnine prosto.

Mengajajoče zamenjam.

Tisoč enakih zahvalnih pisem

potrjuje moje dobro blago:

Službena ura gre brez napake!

„Meni doposlana strogo preizkušena službena ura se je posebno obnesla in gre do sekunde natančno. Jaz sem jo priporočil mojim mnogoštevilnim gospodom znancem prav toplo. S spoštovanjem c. kr. stotnik Milivoj Mesarović, Sisek.

— Svetovna razpošiljalnica —

H. Suttner samo v **Ljubljani št. 201.**

Ta špecialna trgovina nima nobene podružnice.

LJUDSKA POSOJILNICA

r. z. z n. z.

V LJUBLJANI

v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“, za
frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 1. ure dopoldne in jih
obreštuje po

4³/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vlož-
nike, tako da dobe ti od vsakih K 100.— čistih 4 krone 75 vin. na leto.

**Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker
posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.**

■ Rezervni zakladi znašajo okroglo K 800.000. ■

Ljudska posojilnica sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpo-
lago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadruž-
nikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti
poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskomptujejo najbolje.

**Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915
23 milijonov in denarnega prometa 57 milijonov kron.**

Hočete li ohraniti Vaše zdravje?

Uporabite v potrebi sledeče izdelke

Iekarnarja Piccoli v Ljubljani

o. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik, odlikovan od Nj. svetosti papeža z zlatim zaslužnim križcem „pro Ecclesia et Pontifice“.

Ti izdelki so bili odlikovani na mnogih razstavah z zlatimi kolajnami in častnimi priznanji ter jih slavni profesorji medicine, zdravniki in tisti, ki so jih rabili, toplo priporočajo.

Piccoli-jeva želodčna tinktura

Piccoli-jeva želodčna tinktura krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavo in učinkuje lahno odvajajoče; se priporoča posebno tistim, ki trpijo stalno na zaprtju telesa. — Razpošilja se v zabojčkih po 12, 24, 36 in več steklenic. Steklenica stane 30 vinarjev. Zaboj se računa po lastni ceni.

je sredstvo, katero se že nad **40 let uspešno rabi** za želodec, ta poglavitni del človeškega telesa, da ostane zdrav ali pa da se mu zgubljeno zdravje zopet povrne.

Malokrvne, nervozne, po bolezni oslabele osebe, bledi, šibki in bolešno izgledajoči otroci, dekleta in gospe se poslužujejo

Piccoli-jevega železnatega vina s kino

K 240 brez zaboja.

ki vsebuje isto množino železa, katero predpisuje **zdravniška veda**. — Polliterska steklenica stane

Gojite živinorejo?

Želite si več prislužiti z Vašo živinorejo? Podajajte Vaši živini **redno Piccoli-jev redilni prašek**

„Redin“!

Profesor **dr. Kašparek**, predstojnik c. kr. češke živinozdravniške visoke šole v Pragi, priporoča redilni prašek „Redin“ za pitanje svinj, govedi, konj in perutnine.

„Redin“ **pospešuje** kostitvornost in požrljivost, poviša množino mleka in težo živine. — 10 škatljic K 5— prosto zaboj.

Naroči se pod naslovom: „Lekarnar Piccoli v Ljubljani št. 111“.

Vsa naročila se takoj rešijo proti povzetju zneska. — Poštino plača naročnik.

Ceniki se razpošiljajo brezplačno in poštne prosto.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani

ustanovljena leta 1767.

je najbolj razširjeno slovensko kmetijsko društvo, ki ima svoje ude v vseh slov. pokrajinah Avstrije.

Udnina znaša na leto K 4—, ki jo je naravnost poslati c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljano, Turjaški trg št. 3.

Vsak ud dobiva brezplačno kmetijski strokovni list „**Kmetovalec**“, ima pravico se obračati do družbe zastran sveta o vseh gospodarskih zadevah in dobiva pri družbi po najnižjih cenah v **zajemčeno** najboljši kakovosti vse gospodarske potrebščine. Vsak ud ima pravico dobiti na leto brezplačno štiri visokodebelna sadna drevesa.

Družbeno uradno glasilo

„Kmetovalec“

je najstarejši, največji in najboljši slovenski gospodarski list, ki je redno opremljen s podobami. „**Kmetovalec**“ izhaja v poldrugi do dveh polah po dvakrat na mesec, prinaša poučne in poljudne spise iz vseh panog kmetijstva ter redno prinaša odgovore na gospodarska vprašanja, ki dohajajo od družbenih udov. Gospodarskega lista „**Kmetovalca**“ ne sme manjkati v nobeni slovenski kmečki hiši, kjer se količkaj brigajo za kmetijski napredek!

Inserati v „Kmetovalcu“

imajo najboljši uspeh, kajti list je silno razširjen in je v najboljših slovenskih hišah, kjer so najboljši in najpremožnejši odjemalci. Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske ima pravico na leto dvakrat brezplačno objaviti med „Malimi naznanili“, če ima kaj naprodaj ali kaj kupiti.

C. kr. kmetijska družba ima v zalogi in oddaja le svojim udom

gospodarske potrebščine

in sicer: **sadno drevje** vseh tistih plemen in vrst, ki se v naših pokrajinah najbolje sponašajo; **razna semena**: semensko žito, debelo-zrnato brezpredenično seme domače in nemške detelje, razna travna semena, mešanice travnega in deteljnega semena za raznovrstne zemlje, seme pese, semenski krompir itd.; **umetna gnojila** z zajamčeno vsebino. Dušična gnojila: amonijev sulfat, čilski soliter; fosforova gnojila: Tomasovo žilindro, kostno moko, rudniški in kostni superfosfat; kalijeva gnojila: 40 % kalijevo sol in kajnit; mešana gnojila za vinograde, za zelenjadne vrte, za lepotečne vrte, za cvetice itd.; modro galico za škropljenje trt in sadnega drevja in v to svrhu potrebne škropilnice raznih sestav ter žvepleno moko proti

trsnim gnilobi. **Razno gospodarsko orodje**: napajalnike za tele, kavčukove seske za napajalnike, mlečne cevi, požiralnikove cevi za odraslo goved in za telčke ter koze, trokarje proti napenjanju govedi itd. — **Oljnate tropine** vseh vrst in vsa druga krmila.

C. kr. kmetijska družba kranjska izdaja **kmetijsko knjižnico**, od katere je doslej izšlo sledečih 13 zvezkov:

Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	K —30
Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	„ —20
Dr. Steuert-Pirc: Soseda Razumnika prasičereja (druga izdaja)	„ 1—
M. Kostanjevec: O užitnini od vina in mesa	„ 1'50
V. Rohrman: Poučno potovanje v Švico	„ 1—
Bohuslav Skalický: Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju	„ —50
Bohuslav Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	„ —30
Gustav Pirc: Določanje tolščobe v mleku	„ —30
B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	„ —70
Gustav Pirc: Poglavje o govedoreji na Kranjskem	„ —30
B. Skalický: Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju	„ —50
Weinzierl-Turk: O sestavljanju in setvi travnih mešanic	„ 1—
A. Šivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	„ 2'30
Dr. Steuert-Jamnik: Soseda Razumnika konjereja	„ 1—

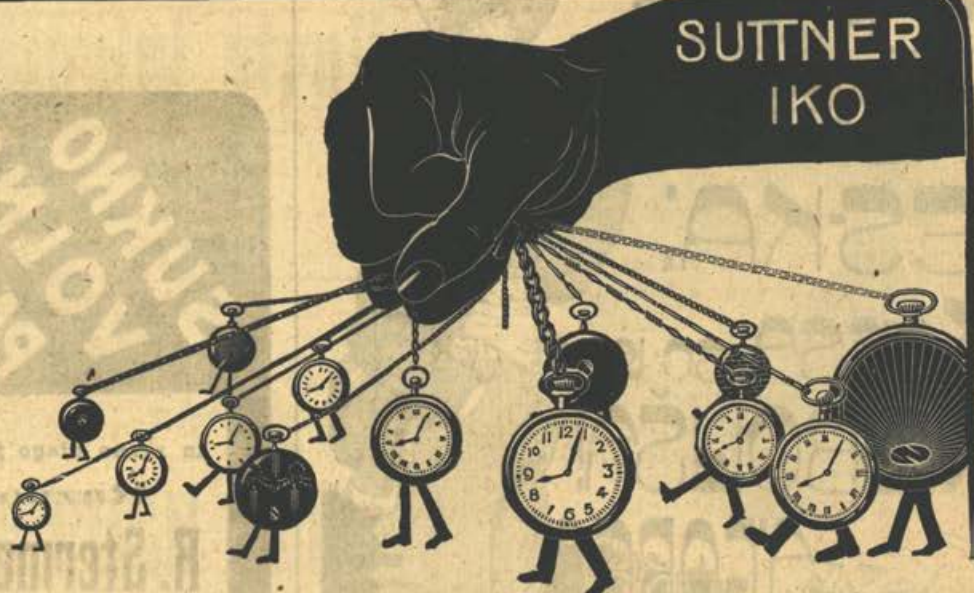
Te cene veljajo s poštnino vred in je vsoto za knjige naprej poslati. Poleg teh knjig je družba izdala in ima v zalogi še druge poučne kmetijske knjige in 49 raznih „**Gospodarskih navodil**“ o vseh panogah kmetijstva po 10 v kom.

Cene gori navedenim gospodarskim potrebščinam in čas, kadar se oddajajo, je v vsaki številki družb. glasila „**Kmetovalec**“ posebej objavljen.

Posamezne številke „**Kmetovalca**“ se brezplačno pošljejo na ogled.

Vse dopise in naročila je naslavljati:

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Svetovna tvrdka Suttner pelje

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo. Misleči kupovalec ur bode svojo uro pri Suttnerju kupil, ne pa v bazarju, kateri se po krivici „razpošiljalnica ur“ imenuje in razun mila, nogavic, igrač in naramnic tudi še ure prodaja, ki so mnogokrat tako slabe, da kupca samo jezijo. Prodajalci v bazarjih pač ne razumejo ur z oljem mazati, regulirati ali preizkusiti, kakor to zmožni in izučeni urarji v švicarski tovarni Suttner pred prodajo znajo. Misleči kupovalec tudi ne bo nikdar kupil kolekcijo od 100 reči in še uro zraven, vse vkup za 8 kron, kajti če le malo pomisli, mora njegov razum priznati, da je to samo malovredna ploščnata ura, ki je pa popolnoma za nič. Najboljše ure kupimo za zares nizko ceno pri Suttnerju, kar potrjuje na tisoče zahvalnih pisem.

Št. 410.	Nikelnasta Anker-Roskopf-ura . . .	K 4:10
705.	Roskopf-ura, kolesje v kamnih . . .	5:90
719.	Srebrna remontoar-ura . . .	7:80
600.	Žepna ura z radijem, se po noči sveti . . .	8:40
449.	Roskopf-ura, dvojni pokrov . . .	7:20
518.	Ploščnata nikelnasta kavalirska ura . . .	7:50
803.	Damska ura, jeklena ali nikelnasta . . .	7:90
804.	Sebrna damska ura . . .	9:50
1203.	Dobra budilka . . .	3:50
1316.	Lepa salonska ura . . .	10:50
1325.	14 dni tekoča salonska ura, zelo lepa . . .	20:—
1318.	Moderna, 14 dni tekoča salon-ura . . .	17:40

Vsaka ura je najnatančnejše preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju
ali ako se denar
vnaprej pošlje.

**Krasni
cenik**

zastonj in pošt-
nine prosto.

Neuga-
jajoče
se
zamenja!

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici!

Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša tovarn. ura.

Št. 1360.	Lepa stenska ura . . .	K 4:80
1544.	Usnjata zapestnica z uro . . .	10:50
712.	Nikelnasta IKO-ura, 15 kamnov . . .	14:—
1450.	Bela kovinasta verižica . . .	2:80
865.	Bela kovinasta verižica, priprosta . . .	1:—
916.	Sebrna verižica, masivna . . .	3:20
422.	Nikelnasta športna verižica . . .	1:75
979.	Srebrni obeseč „cesarjeva podoba“ . . .	2:—
213.	Srebrni prstan s kamnom . . .	1:40
211.	Srebrni prstan s kamnom . . .	—90
1063.	Prstan, zlato na srebro . . .	2:70

Tako sodijo vse stranke!

Tu navedemo enega izmed tisoč zahvalnih pisem:

„Ura se v resnici jako dobro zapira, kajti moja obleka je vedno pri delu vsa mokra, vendar se ura radi tega nič ne pokvari, ker se popolnoma dobro zapira. S pozdravom

F. Kolbič, vrtnar, Zagreb.

Suttnerjeve ure gredo do sekunde natančno!

Zlato uro zastonj za vsakega kupca.

Več v ceniku.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 201.

Nobene podružnice.

Svetovna razpošiljalnica.

Nobene podružnice.

GORČEVA
'ADLER'
'ESKA'
KOLESARJE
NAJBOLJŠA!

AGOREC
SPECIALNATRGOVINA S
KOLESARJE IN DELI: LUBLJANA
MARJE TEREZJE CESTA 14.
"NODI SVET" NASPR. KOLIZEJA

SUKNO
VOLNO
PARHANT
CEFIR
PLATNO

in razno blago pošilja po najnižjih cenah

Razpošiljalni dom

R. Stermecki, Celje št. 311,
Štajersko.

Zahtevajte vzorce; cenik s slikami čez tisoč stvari
dobi vsakdo zastonj. — Pri naročilih iz Amerike,
Nemčije in Balkana je treba denar naprej poslati.

15

6 škatljic K 4.40 poštne prosto

Pri potrebni dragoceni stvari cena pravzaprav niti v poštev ne pride. Pa vendar je veselje dvojno, če dobimo koristno in potrebno stvar za mal denar. To je na primer pri Fellerjevih želodec krepčujočih lagodno odvajajočih rabarbara-kroglicah z znamko „Elza-kroglice“.

Nevolja do dela in do jedi, trudnost pri gibanju, nelep obraz, slaba volja, pogosti nastop glavobola, pomanjkanje spanja in mnoge druge slabe lastnosti so čestokrat samo posledica motene prebave.

Če imate katerekoli težkoče pri prebavi, Vam Fellerjeve „Elza-kroglice“ takoj donesejo olajšavo.

Fellerjeve „Elza-kroglice“ so lagodno učinkujoče, popolnoma neškodljivo, toda zanesljivo, želodec krepčujoče odvajalno sredstvo, obstoječe iz rastlinskih snovi.

Treba jim je tedaj dati prednost pred drugimi odvajalnimi sredstvi, ki slabe želodec in razdražijo čreva. Posebno ženske, otroci in občutljivi ljudje radi uporabljajo „Elza-kroglice“. 6 škatljic stane poštne prosto 4 K 40 vinarjev, 12 škatljic samo 8 K 40 vinarjev poštne prosto.

Priporočljiv je tudi Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z znamko „Elza-fluid“ kot izborna domače zdravilo pri revmatičnih bolečinah, bolečinah v vratu in prsih, pri boleznih, nastalih vsled prepiha in prehlada, v dosego zdravega spanja, za ojačenje mišic in kit, živcev in splošno nego zdravlja. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 špeciální steklenici 6 K prosto poštne, 24 malih, ali 12 dvojnatih ali 4 špeciální steklenice 10 K 60 vinarjev, 48 malih ali 24 dvojnatih ali 8 špeciálních steklenic 20 kron.

Kdor hoče te preizkušene izdelke dobiti pristne, naj naslov razločno napiše:

E. V. Feller, lekarnar, Stubica št. 589 (Hrvatska).

Pošilja se po povzetju ali če se denar naprej pošlje. Najbolje je, denar poslati naprej po nakaznici, ker je treba sicer pošti plačati pri povzetju 12 vinarjev več.

Teško se najde trdka, ki bi tako resno postregla, kot
lekarnar E. V. Feller.

Najbolj priporočljivi so:

PFAFF brzošivalni stroji

z 10 letno pismeno garancijo.

Šivajo naprej in nazaj.

Lahek in tih krogljoen tek (Kugellager).

O šivanju, vezenju (štikanju), krpanju perila in nogavic, brezplačen pouk.

Noben drug šivalni stroj nima toliko prednosti in izboljšanja kakor PFAFF-šivalni stroj.

Noben drug šivalni stroj ni izdelan s tako točnostjo, skrbnostjo in trpežnostjo, kakor PFAFF-šivalni stroj.

Ugodne cene in plačilni pogoji.

Popravila točno in po ceni.

Tovarniška zaloga PUCH koles

najboljših v monarhiji.

V dokaz le nekaj od mnogih priznalnih pisem.

Ignacij Vok Ljubljana
Sodna ulica 7.

Gosp. Ign. Vok, Ljubljana.

Na Vaše cenj. vprašanje Vam rade volje potrjujem, da sem z Vašimi Pfafl šivalnimi stroji kar najbolj zadovoljen ter iste za vsakokovrstno rabo vsakemu priporočam. Zagotavljam Vam nadaljnja naročila biležim s spoštovanjem

Edmund Kotzbek,
prva kranjska tovarna perila
v Kranju.

Prejmi gosp. Ign. Vok v Ljubljani.

Potrjujemo, da smo z obema pri Vas kupljenima šivalnima strojema »Pfafl« št. 24 (links-arm) za čevljarje in »Pfafl« št. 32 za krojaško obrt, zadovoljni. Stroja delata, odkar jih imamo, brez napake. Na njih se vadijo gojenci tukajšnjega vzgojevališča in stroje lahko vsakemu priporočamo.

Ravnateljstvo
Kranjske dež. prisilne delavnice
v Ljubljani.

Spoštovani!

Prosim Vas, pošljite mi cenik od šivalnih strojev, ker bi jaz rada enega naročila, ker z Vašimi stroji so vse prav zadovoljne.

S spoštovanjem

Mici Sodja,
šivilja,
Dobrova.

Gosp. Ignacij Vok,

Ljubljana.

Zahvaljujem se Vam za šivalni stroj, ki ste mi ga poslali. Zelo mi ugaja. Upam, da Vam s tem pridobim še marsikatero odjemalko.

S spoštovanjem

Marija Slapnik.
Šmartno pri Gornjemgradu.

Kdor želi kupiti dobro in po ceni

poljedelski stroj, bodisi vrtilo, motor, mlatilnico, slamoreznico, čistilnico, brzoparilnik, plug, kosilni stroj najboljše znamke „ZMAJ“ in sploh vse poljedelske potrebščine, kuhinjsko opravo, orodje za rokodelce, okovje za stavbe in pohištva, vodovodne cevi, oement, traverze itd., naj se zaupno obrne na staro domačo tvrdo

Schneider & Verovšek

veletrgovina z železnino in stroji

Dunajska cesta št. 16

Ljubljana

Dunajska cesta št. 16

Zahtevajte cenik zastonj in poštne prosto!

Kmetska posojilnica ljublanske okolice v Ljubljani

r. z. z. n. z.

obrestuje hranilne
vloge po

4³/₄ %

brez odbitka rent-
nega davka, kate-
rega plačuje po-
sojilnica sama za
svoje vložnike.

obrestuje hranilne
vloge po

4³/₄ %

brez odbitka rent-
nega davka, kate-
rega plačuje po-
sojilnica sama za
svoje vložnike.

**Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva,
radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.**

Gospodarstvo posojilnice vodijo sledeči gg.:

Ivan Knez, veletržec in posestnik v Ljubljani, predsednik.

Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani, podpredsednik.

Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.

Ivan Mejač, veletržec in posestnik v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Sp. Šiški.

Franco Jaro, veleposestnik v Medvodah.

Avgust Jenko, pekovski mojster in posestnik v Ljubljani.

Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

== Rezervni zaklad nad K 920.000. ==

Koncem leta 1915. je bilo:

Hranilnih vlog:

= nad dvajset in pol milijona kron. =

Upravnega premoženja:

= nad enindvajset in pol milijona kron.

Posebno tovarniško
izdelovanje
samo boljših godal.

E. LUNA, MARIBOR o. d.

št. 810.

Zahtevajte cenik
s tisoč narisi
se pošilja zastonj.

Št. 50. Prava dunajska akordeon-harmonika, najelegantnejša izvedba, zajamčeno izkušena, trpežno izvršena, in preizkušena, pokrovi so izrezljani, najpopolnejši in najpriporočljivejši instrument. 10 tipk, 50 glasov, 4 basi, 26×14 cm K 16—; 10 tipk, 50 jeklenih glasov, 4 basi, 26×14 cm K 20—; 21 tipk, 124 med. glasov, 8 basov, 24×12 cm K 48—. Ista, ves okvir iz aluminijeve kovine, 15 gub, 19 tipk, 124 ajaks-glasov, 8 basov, 28,5×15,5 cm K 60—.

Št. 58. Akordeon-harmonika, nemška izvedba, v svetlo ali temno oglašenem, dobro izsušenem lesenem okviru, vogli v okviru okovani, odprta klaviatura, zelo svetlo ponikana, enostavno ubrana, meh s sedmimi gubami, zajamčeno preiskušena. 10 tipk, 28 glasov, 2 registra, 2 basa, 24×12 cm K 6-20; 10 tipk, 70 glasov, 3 registri, 2 basa, 30×15 cm K 10-50; 10 tipk, 90 glasov, 4 registri, 2 basa, 33×17 cm K 11-50.

Za manjše ali še večje zahtevajte moj cenik s tisoč narisi.

Št. 60. Ustna harmonika „Grand Podpouri“ iz temnordeče likanega lesa in z zlatim okraskom, 28 med. glasov na medenih ploščah z vidljivo medeno daljino zvoka, 2 dobro uglasena zvonca z liro, poniklane platnice, preizkušen čistši zvok, 15 cm dolga, v papirnati škatli, komad K 2-20.

Št. 59. Revolver samo boljše kakovosti, zajamčeno brez napak, z zategnjeno cevjo, zastreljen pred presk. uradom, jeklenomoder ali svetel, lesen ali kavčukov držaj, na 6 strellov, s petelinom, ki skoči nazaj, kaliber 7 mm kom. K 8-80, kaliber 9 mm, komad K 10-80, kaliber 12 mm, komad K 13-50. Za še boljši ali druge zisteme zahtevajte veliki cenik s tisoč slikami.

Št. 51. Britev, kovana iz dobrega angleškega jekla, polvotlo brušena, rezalo fino, poniklano, 4/8=15 mm široko, s ploskim širokim hrbtom, s črnim ali krastačtim okovom, ostro brušena, 16 cm dolga, v etuiju iz trde lepenke, komad K 2—. Ista finejša in bolj ozka, popolnoma votlo brušena, komad K 4—.

Št. 79. Lovske dokolenke, iz močne vigognija volne, sive barve, z lepim zeleno vzorčastim zavihanim robom, različne velikosti, par K 2-40. Iste iz polvolne različno vzorčaste par K 3-50. Iste iz čiste volne par K 5-40.

Št. 57. Najnovejše pihalo „Fluta“ z lepimi glasovi, imitirano usnje, zaklopke, ustnik, zvočni lijak kovinast, poniklan, 10 glasov, 29,5 cm dolg, komad K 3—. Isto pihalo z 10 glasovi, 2 basi, 34,5 cm dolgo, komad K 4-50. Tisto, celo iz nikla, zelo okusno izdelano, najboljše glasbilo za staro in mlado, komad K 6-50.

Št. 56. Lasestrižnik, fino poniklan, z dvema premikajočima se česalnikoma, striže čez 2 zoba, striženje brez česalnika 3 mm, z ozkim česalnikom 7 mm, z debelim česalnikom 10 mm; dolg je 15,5 cm, 17 zobov, z rezervnim peresom, komad K 6—. Isti kot bradostriznik s prikritim peresom, v najfinejši izpeljavi K 8—.

Št. 54. Najcenejši brivski aparat, dobro poniklan, dvorezno rezalo, ranitev izključena, ga torej lahko rabi tudi vsak nevajeni, z rezalom, komad K 2-20. Nadomestna rezala, komad po K—45.

za sobo, komad K 3-20.

Št. 76. Hišni oltar iz lepo izrezanega lesa, temno luženo. Kristus in okovi lepo poniklani, z Jezusom ali Marijo ali z drugimi podobami svetnikov, s temnordečo stekleno svetilko, 35 cm visok, lep okrasek

Št. 82. Čisto beli žepni robci z lepo atlasno borduro, iz močne tkanine, zarobljeni, velikost 37×41 cm, v kartonu, 1 tucat K 5-40, pol tucata K 2-80.

Št. 67. Brzi pat, strgalni mlin iz močnega vlitiga železa, lepo lakiran. Zrelo, iztok in dvojnato sito iz močne cinaste pločevine, z lesenim zamaškom in držalom, močna priprava za pritrditev, 73 cm visok, K 4-80.

Št. 68. Mesoreznica „Standart“ iz močnega vlitiga železa, dobro pocinjena, s klupnim vijakom in močno ročico, velikost št. 3, komad K 5—, št. 5 K 9—, št. 8 K 11—, št. 10 K 14—; št. 5 je najbolj tekoče vrste.

Št. 301. Zelo krasno apartno ogledalo za britje, fino poniklano kovinsko stojalo, ogledalo samo za sukati, na eni strani z normalnim, na drugi s povečalnim steklom, držaj s šopičem za milo, mlečno-bela skodelica za pene od mila, cela visokost 29 cm zelo praktično darilo za gospode, komad K 4—.

Št. 51 a. Varnostni natik, pripraven za vsak brivni stroj, natakne se na rezilo in je vsaka ranitev izključena, vsakemu nevajenemu je omogočeno, da se sam brije; poniklan meden komad K 1-20, isti posrebljen komad K 1-40.

Dve

posebnosti, kateri sta se med
veliko svetovno vojno za
pripravo kave največkrat
zahtevali in sta torej svoj
namen z ozirom na ceno,
okus in zdravilnost v resnici
izpolnili, sta iz

Imperial kavine tovarne

prej **Adolf Čeper**

Karol Kuhlemann, Dunaj X.

Prva:

**Imperial
figova kava
s krono.**

Dišava svetovnoznane
dunajske kave, pristna,
brezprimerne dobrote,
izdatna in pravo kavo
izboljšujoča.

Druga:

**Kavino
nadomestilo
„Korona“,**

katera deloma in tudi
popolnoma nadomestuje
drago kavo, se rabi čisto
ali pa z malim primeskom
prave kave za pripravo
res dobre kavine pijače
in ne rabi drugih pri-
mesi kot so: slad, rž in
cikorija.

Preprečite škodo

Ki jo napravi mrčes v vsaki hiši. Pogosto se niti ne ve, da je hipoma nastalo škodo povzročil skrit mrčes. Rastline na vrtu, jestvine v kleti, obleka v omari, živina v hlevu, jedila v kuhinji so navadno izpostavljena neopaženim poškodovanjem škodljivih žuželk kakor listnih uši, moljev, ščurkov, rusov, uši, bolh in stenic. Bolhe, uši in muhe preneso pogosto kali bolezni, ki so ljudem in ži-
vini nevarne.

Potrebno je torej, da se v vsaki hiši uporablja Fellerjev preizkušeni pristni mrčesni prašek »Elsa«. Po poročilih tisočev, ki so ga rabili, učinkuje isti brez-
pogojno sigurno in najhitreje proti vsakovrstnemu mrčesu. Je jako izdaten ter
pokonča ves mrčes in njega zalego povsod, kamor pride. Fellerjev preizkušeni
mrčesni prašek »Elsa« se ne da nadomestiti z nobenim drugim. 5 velikih škateľ
velja povsod 5 kron, 1 škateľja kot pripodatev z drugimi sredstvi samo 1 krono.
Natančno navodilo je priloženo vsaki škateľji. **Za živinorejce** je Fellerjev
živinski redilni prašek »Elsa« (5 škateľj poštnine prosto 6 K) zelo velike vred-
nosti, ker isti pospešuje izrabljanje vseh redilnih snovi klaje in poviša redilno
vrednost cenejših sicer manj vrednih krmilnih sredstev, odpadkov itd. Ta pre-
izkušena sredstva se edino pristna naroče pri lekarnarju

E. V. Feller, Stubica št. 589 (Hrvatska).

**PERILO
OSTANKE
PERJE
ČEVLJE
OBLEKE**

in razno blago pošilja po najnižjih cenah

Razpošiljalni dom

R. Stermecki, Celje št. 311,
Štajersko.

Zahtevajte zastoj (ocnik s slikami) čez tisoč stvari.
Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba
je denar naprej poslati.

16

TOVARNA ZAMAŠKOV
JELAČIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA IN NAJCENEJŠA POSTREŽBA!
ELEKTRIČNI OBRAT. DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

Blago iz
prvih
tovarn.

Prva gorenjska razpošiljalna Ivan Savnik

Kranj 159 (Gorenjsko).

Najcenejši
nakup.

Št. 271. Prstan 14 kar. zlat
» 272. » novo zlato
» 273. » double-zlato.

Št. 276. Srebrni vojni prstan
s križem in letnico.

Št. 284. Lep srebrn spominski
prstan.
» 285. Enake vrste tudi z
granato.

Št. 280. Srebrni vojni prstan
z deteljico.

Št. 265. Prstan 14 kar. zlat
» 266. » novo zlato
» 267. » double-zlato.

Št. 256. Prstan 14 kar. zlat
» 257. » novo zlato
» 258. » double-zlato.

Št. 277. Prstan 14 kar. zlat
» 278. » novo zlato
» 279. » double-zlato.

Št. 250. Prstan 14 kar. zlat
» 251. » novo zlato
» 252. » double-zlato.

Št. 259. Prstan 14 kar. zlat
» 260. » novo zlato
» 261. » double-zlato.

Št. 274. Prstan 14 kar. zlat
» 275. » novo zlato
» 276. » double-zlato.

Št. 306. Krasna broška iz
double-zlata.
» 307. Ista zlato na srebro.

Št. 308. Zelo lepa broška zlato na srebro. —
» 309. Ista iz double-zlata.

Št. 294. 14 kar. zlati uhani.
» 295. Isti double-zlato.

Št. 290. Uhani 14 kar. zlati z
lepimi kamni in biseri.
» 291. Isti iz double-zlata.

Št. 289. Krasnadoza, double,
vel. 10x6 cm.

Št. 287. Damska ovratna
verižica srebrna.
» 288. Ista double-zlato.

Št. 298. Srebrna verižica.
Št. 299. Srebrna verižica.

Št. 297. Usnjata
verižica za uro
s krasnim vojnim
obeskom.

Št. 292. Dam. veriž. srebrna.
» 293. Damska verižica iz
double-zlata 140 cm
dolga.

Št. 296. Krasna doza za
tobak, vel. 9x7 cm.

Št. 302. Srebrna veriž.
fino izdelana.
» 303. Ista nikelnasta.

Št. 305. Srebrna ali nikelnasta
verižica.

Št. 262. Prstan 14 kar. zlat
» 263. » novo zlato
» 264. » double-zlato

Št. 281. Spominski prstan iz železa.
» 282. Železen s srebrom podložen.
» 283. » z zlatom

Št. 304. Srebrna ali
nikelnasta moška
verižica.

Št. 300. Zlata, srebrna ali
nikelnasta moška verižica.

Št. 301. Srebrna ali
nikelnasta verižica.

Št. 253. Prstan 14 kar. zlat
» 254. » novo zlato
» 255. » double-zlato.

Št. 268. Prstan 14 kar. zlat
» 269. » novo zlato
» 270. » double-zlato.

Vsled vojnih razmer in vedno se menjajočih cen ni bilo mogoče postaviti nikake stalne cene. Vsled tega prosim, da blagovolite pri svojih nujnih naročilih prepustiti, da Vam računam po **najnižji** dnevni ceni. Sicer pa si predmete izberite in po dopisnici vprašajte za ceno in sporočim Vam z obratno pošto.

Vesela vest za jetične

bolne na prsih in na pljučih, nadušljivce, bledične, škrofulozne in slabokrone.

Po dolgem času smo vendar dobili sredstvo, katero olajša in ozdravi takim bolnikom njih bolezen, t. j. lekarnarja **Vértés-a**

apneno-železnati sirup.

Pri 100.000ih bolnikih se je obneslo to izborno sredstvo in radi tega ga priporočajo najodličnejši profesorji in zdravniki **kot zdravilo** proti zgoraj omenjenim boleznim. Izvrstno učinkuje ta sirup proti hudemu kašlju, kataru, pljuvanju krvi, oslabeleosti, ženskimi boleznimi.

Lekarnarja **Vértés-a** apneno-železnati sirup vsebuje mnogo lahko prebavljivega železa in apnenega fosfata, torej pomnoži in zboljša kri pri vseh, ki trpe na omenjenih boleznih, pri takih, ki so ravno preboleli, pri slabotnih, slabo rejenih itd. — Tu pomaga mnogokrat čudovito. Vsa življenjska moč se pomnoži, celo telo se okrepi, kosti postanejo trdnjše, bolniku se zboljša tek, mirno spi, in kašelj se mu olajša. Nočno potenje in splošna utrujenost poneha, bolniki so čilejši, se pričnejo rediti; zato je ta sirup imenitno sredstvo zoper shujšanje.

Vojaki, kateri so se vrnili iz vojske onemogli in oslabei, radi jemljejo sebi v največjo korist lekarnarja **Vértés-a** apneno-železnati sirup, kateri jim ojači in obnovi po vojnem naporu oslabei organizem.

Radi prijetnega duha in okusa uživajo tudi najbolj razvajeni, celo otroci prav radi **Vértés-ev** sirup. Škrofulozni, zaostali, slabotni in bolehlavi otroci se hitro zboljšajo in postanejo v kratkem zdravi in cvetoči. Lažje se prebavi in uživa, kakor ribje olje in zaradi tega tudi rajše uporablja.

1 steklenica franko 4 K 50 vin. — 4 steklenice za eno zdravljenje navadno potrebno, 14-50 K, če se pošlje naprej, zavoj in poština zastoj. — Edino pristno pri izdelovalcu:

L. Vértés, lekarna pri orlu,
Lugos št. 559, Banat.

Kri čistilne kroglice

lekarnarja **Vértés** so najuspešnejše, najizdatnejše in neškodljivo odvajalno sredstvo. Zaradi svojega izbornega učinkovanja so postale neutrpljivo domače sredstvo. Te kroglice dajemo po želji poslajene ali neposlajene. Po pošti pošljamo najmanj eno veliko škatljo za vnaprej vposlane 3 K poštine prosto. 6 škatljic namesto za 16 K samo za 12 K poštine prosto.

Vértés-ov balzam,

poprej takozvani čudoviti balzam, najboljše ljudsko zdravilo za notranje in zunanje bolezni in vsakovrstne slabosti. 12 navadnih ali 6 dvojnatihi steklenici 6 K poštine prosto. 1 družinska steklenica 8 K, 2 družinski steklenici 16 K poštine prosto.

Milijoni in milijoni,

katero je mučila skrnina, revmatizem, bodljaji, razno trganje, išijas, omrtvelost, izven bolečine v hrbtu, prsih, trebuhu, želodcu, glavi, zobobol in druge bolečine, so svojo bol najhitreje odpravili z **dr. Vértés-ovim** francovim žganjem ter so se s tem prepričali, da ni boljšega in cenejšega domačega sredstva, ki bi bilo tako sigurno, kakor je dr. Vértés-ovo francovo žganje. Pazi naj se na to, da ima zgoraj navedeni uspeh samo **dr. Vértés-ovo francovo žganje** in naj se varuje pred brezuspešnimi ponaredbami.

Pristno samo z zgoraj navedeno varstveno znamko! — 2 velike, 4 male ali 10 steklenic na poskušnjo K 7-20 poštine prosto; 4 velike, 8 malih ali 20 steklenic na poskušnjo K 13— poštine prosto.

Edino pristno samo pri izdelovalcu: **L. Vértés-u, lekarna pri „orlu“, Lugos št. 559, Banat.**

Po zdravniškem predpisu vedno sveže pripravljeno priznano dobro sredstvo:

Esenca za želodec

lekarna pri „orlu“,
Lugos.

Ob pomanjkanju teka, slabi prebavi in boleznih v želodcu že za mnogo let preizkušeno dietično sredstvo.

Ojačuje tek, krepi želodec, pospešuje prebavo, pomiri krč in prepreči vse posledice preobilnega zauživanja, n. pr. slabosti bljuvanja, zgago in druge slabosti želodca. Zaradi svojega učinka in prijetno grenkega močnega okusa je tekom pol stoletja postala ta esenca najbolj priljubljeno domače sredstvo. Na potovanjih, lovih, utrudljivih hojah, služi kot oživljajoče krepilo imenitno, in ker se dobiva v jako prirodnih steklenicah, tudi ni nadežno je s seboj nositi.

1 velika steklenica poštine prosto 5 K, 1 družinska steklenica, dosti za več tednov, ker se uživa po kapljicah ali žličkah, 12 K 50 vin. poštine prosto. Da si vsak tem lažje oskrbi to priljubljeno sredstvo, pošljamo isto, ako se naroči, na vse kraje in naročite hitro in točno izvršujemo.

Dobiva se pri:

L. Vértés, lekarna pri orlu,
Lugos št. 559, Banat,

in po lekarnah, drogerijah in materialnih trgovinah.

Trakulja se odstrani brez težave hitro in sigurno po

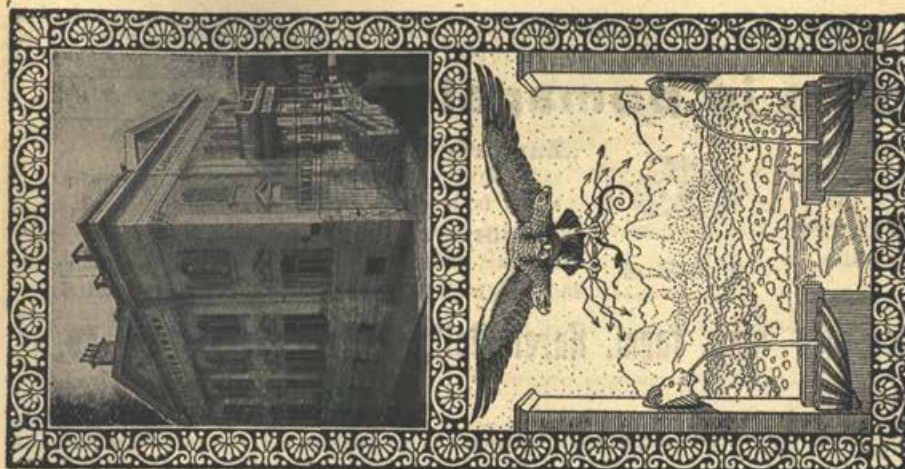
lekarnarja **Vértés-a** Cuo-kroglicah,

že v neštetihi slučajih preizkušene, učinkujejo popolnoma sigurno in imajo poleg tega vsem drugim zdravilom zoper trakuljo nasproti še to prednost, da ni bolnik ne najmanj mučen in oslabljen, niti se mu želodec ne pokvari, kakor to delajo skoro vsa zdravila zoper trakuljo, marveč iste nasprotno krepe prebavo in jih tudi otroci lahko uživajo brez vseh težav, ker jih je lahko in prijetno jemati. Ne škodujejo tudi potem ne, če trakulje sploh ni. Trakuljo odzene v zgornjem stanju z glavo vred in je torej nemogoče, da bi podraščala. — Po čem poznamo, da imamo trakuljo? Po tem, da povzroča marsikatero težavo, kakor: koliko in krče v želodcu, bljuvanje, čustvo, da koga tišči v želodcu, ali pa kakor bi mu klobček kvisku lezel do vratu, zvijanje in srkanje v trebuhu, omedlevica in vrtoglavica, malokrvnost, breztečnost izmenoma s hudim gladom, medlost in neveselje do dela, močan slinotok, kislo odpehovanje, kruljenje v želodcu, slaba prebava, otožnost itd.; kot zunanje znake je še omeniti: modre kolobarje okrog oči, posebna belota roženice, bledoličnost, obložen jezik, mršavost, zabuhlo telo. — 1 pušica **Cuo-kroglice**, če se poprej vpošlje **K 8-65 franko**. — Pri naročilih se prosi starost navesti.

Vsa vprašanja in naročila je najtočneje nasloviti na

L. Vértés, orlova lekarna, Lugos št. 559, Banat.

Sanatorium Emona

v Ljubljani, Komenskega ul. 4.

Šef-zdravnik:

Dr. Franc Derganc,

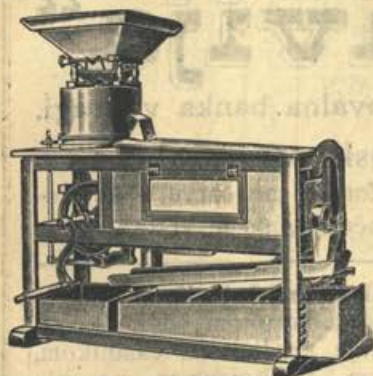
primarij I. kirurški oddelka deželne bolnice.

Sanatorium Emona je zdravilišče za no-
tranje in kirurške bolezni, porodnišnica.
Najmodernejši komfort, nizke cene.

Novost.

Ročni mlin!

Novost.

Od mene iznajdene mline, ki jih kaže slika, stavim v šestih različnih velikostih za roko, gepelj, vodno ali motorno moč. Prva in druga velikost je najbolj priporočljiva za manjše kmetije, srednja za veleposestvo in večja za obrt. Pripomni se pa, da manjši mlini ravno tako dobro meljejo kakor veliki, ker ima vsak mlin štiri pajtje, in sicer en svilnat za fino pšenično moko, dva za različne krušne moke in eden za gris. Kamenje si vsak kmet lahko sam s klepalom izoži, kakor pri vsakem navadnem vodnem mlinu. — V začetku si seveda ne zna vsak dobre moke napraviti;

kdor ni v mlinarski obrti izučen, se mora polagoma privaditi. Cene so pri sedanjih dragih časih tako nizko nastavitvene, da je mogoče vsakemu, tudi najmanjšemu kmetu si tak mlin naročiti. V sedanjem razburjenem času, ki kmeta stiska od vseh strani in mu je ustrezno, če si zamore sam pomagati, je priporočljivo, da bi kmečke posojilnice, kmečke in strojne zadruge nakupile primerne mline v večjem številu po nižji ceni in jih razdelile med kmete proti olajšanemu plačilu.

JOS. PFEIFER,

tovarna za mline pri kolodvoru (štacijonu) v Hočah (Kötsoh) pri Mariboru na Štajerskem.

Spričevalo:

Čenjen gospod!

Rakovnik, 13. febr. 1912.

Naznamim Vam, da sem iskal po vseh tovarnah mlin, pa tacega nisem mogel dobiti kakor je Vaš. Človek ga more z roko vrteti, pa naredi boljšo moko kakor vodni mlin. Kako ne bi bili zadovoljni, ker ga vsak šolarški otrok lahko goni. V dveh urah zmelje mernik žita. Jaz sem prav zadovoljen s tem mlinom, kakor tudi vsi drugi, katerim ste ga poslali. Dragi gospod, jaz ga vsakemu kmetu priporočam. Srčni pozdrav! Štefan Colarič, Rakovnik št. 5, z. p. Št. Jernej na Dolenjskem (Kranjsko).

Čeniki se razpošiljajo brezplačno in poštne prosto.

S seboj nosimo

lahko Fellerjeve bolj utešujoči, hladeči, osveževalni oživiljajoči mentolov kiječek z znamko „Elsa“ (migren-kiječek), ker velja le 1 krono, povsod v žepu, ker je v lesenem tulcu. Poljedelci, turisti in drugi ga uporabljajo za ohlajenje pri solnčni pripeki, za preprečenje solnčarice, kapi vsled vročine. Ženske ga uporabljajo proti migreni, glavobolu, njegov prijeten vonj učinkuje poživljuje, v tem tudi brani pred mršesom. Pri piku mršesov zapreči srbenje, zabrani vnetje kože in otekline. Rabi se ga lahko dolgo časa ter velja samo 1 K.

V preprečenje očesnih bolečin, oslabljenju oči itd. priporočamo krepčujočo, bolečine utešujočo, vnetje preprečujočo očesno vodo (collyrium), ki velja 1 krono.

Ta tisočkrat preizkušen preparat se naroča pri lekar-
narju E. V. FELLER, Stubica št. 589 (Hrvatsko). Da se prihrani na poštini, se lahko obenem naroče vse oznanjene ali znane specialitete in sredstva na pr. močno francovo žganje, cimetove kapljice, Hoffmanove kapljice, ki veljajo 1 ducat 3 krone, dalje švedske kapljice, balsamovo tinkturo, itd., istotako vsa mazila, mazilo za ustnice, za lase, razne vrste čaja: prsni čaj, razslapajoči čaj, pristni kitajski čaj, razne sirupe, prsni sirup, prašek zoper kašelj, jedilni čaj ter vse druge vrste kapljic, tinktur itd. po lekarskih predpisih. Zavojnina se ne zaračuna.

Zaboji in poštnina brezplačno! To si prihrani, kadar ta sredstva zaeno z Elsaftidom naroči.

Ustanov. l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Ustanov. l. 1893.

Prospekti na razpolago!

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Prospekti na razpolago!

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za dobičkanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice. Zadruga dovoljuje posojila na 7½, 15 ali 22½ let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.

4 3/4 %

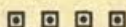
Dovoljujejo se ranžirna posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poročstvu. Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki predstavljajo jamstvene glavnice za 6.432.270 K.

Načelstvo: Predsednik: Andrej Kalan, prelat in st. kanonik v Ljubljani; I. podpredsednik: B. Remec, ravnatelj slov. trg. šole v Ljubljani; II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani. — Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik »Zadr. Zveze« v Ljubljani; Albin Zajo, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; dr. Merhar Alojzij, gimn. veroučitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetn. kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnaz. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Alojz Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbo, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani. — Nadzorstvo: Predsednik: Anton Kržiš, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajo, c. kr. računski revident in posestnik v Ljubljani.

Tisočim je pomagalo!

„Zamorčev“ obliž za kurja očesa
odstrani hitro, brez bolečin in korenito trdo
kožo in kurja očesa. Škatlja 50 vin.

**„Zamorčev“ obliž za skrnino in rev-
matizem** proti bolečinam v ledjih, kolku in
križu. Cena 70 v.

„Zamorčev“ komaračev med
radi jemljejo otroci in okrevanci kot dobro učin-
knjoči izvleček za kašelj. Cena 80 vin.

„Zamorčev“ smrekov med
nčinkuje ozdravljajoče na oboleli sapnik (bolne
na prsih), proti prehladu, nahodu. Steklenica 1-20 K.

Lekarna „pri Zamorcu“ mag. farm. Karel Wolf, Maribor o. D.

Naročila po pošti se takoj rešijo.

Glavni trg št. 3.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivnega, dobrega, puljenega
3 K 40 v; boljše, prva pol-
belega 3 K 80 v; belega 5 K;
belega puhačega 6-10 K; vele-
finega snežnobelega, puljenega
7-40 K, 9 K; puha sivnega 8 K,
9-80 K; belega, finega 13 K; naj-
finejši prsnj puh K 16.

**Najboljši češki
nakupni vir!**
Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonit-
nega, rde-
čega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm
dolga, 120 cm široka, z dvema glavnica, 80 cm dolgi, 60 cm
široki, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhačim
perjem 23 K; napol puh 32 K; puh 38 K; posamezne per-
nice 18-50 K, 20-50 K, 22-50 K in 24-50 K, zglavnice 5-40 K,
6-90 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 23-50 K,
25-80 K, 30-50 K, zglavnica 90 cm dolga, 70 cm široka
8-70 K, 10-20 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla,
180 cm dolga, 116 cm široka 20-80 K in 23-60 K.

Razpočila se po povzetju, od 25 K naprej franko.
Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

S. BENISCH, Dešenice 669, Češko.

Natančnejši cenik zastoj in poštnine prosto.

„Slavija“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

— Edina slovanska zavarovalnica —

ki spada po svojih fondih med prve v Avstro-
Ogrski delujoče zavode te vrste.

Zavaruje v **življenskih oddelkih**: na slučaj
doživetja in smrti, dote otrokom, dohodke in
pokojnine ter dovoljuje uradnikom, častnikom,
profesorjem, učiteljem, upokojencem posojila
proti prenotaciji na služnino, pokojnino, ženit-
veno kavcijo i. t. d., in v **požarnem oddelku**:
proti škodam po požaru in proti tatvini z vlomom.

Zavarovalne vrednosti K **2.020.082.716-50**
Izplačane škode „ **153.066.395-15**
Rezervni fondi „ **82.158.050-87**

Letna zavarovalnina in postranska doplačila:
K **14.150.076-24.**

Generalni zastop vzajemno-zavarovalne banke

„Slavije“

v Ljubljani

v Gosposki ulici h. št. 12 (v lastni hiši).

Tako izredno blagodejno, bolečine odpravljajoče,
oživljajoče vdrnjenje s Fellerjevim rastlinskim esenč-
nim fluidom z znamko

„Elsa-Fluid“

napravi nas odporne proti mokroti, prepihu ter

**proti
prehlajenju**

in odpravi bolečine. 12 steklenic franko 6 K, 24 ste-
klenic franko 10 K 60 vin. Lekarnar E. V. Feller,
Stubica, št. 589 (Hrvatsko).

Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil.

PETER KOZINA & Ko.

družba z omej. zavezo.

Mehanična tvornica za črevlje v Tržiču (Gorenjsko).

Zaloga in pisarna v Ljubljani, Breg št. 20.

Tvornica je novo, v monarhiji najmodernejše podjetje
in izdeluje vsakovrstne solidne črevlje. Cene zmerne.

— Zaloga pohištva —

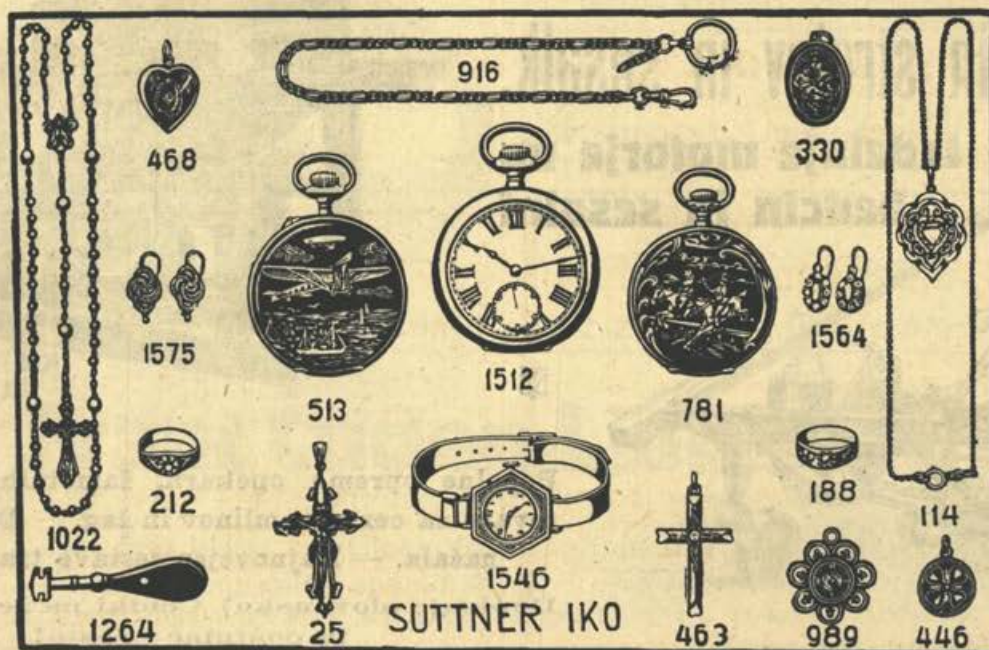
IVAN DOGAN

Ljubljana, Dunajska cesta 17 (Medjatova hiša).

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva. — Popolne opreme za
neveste. — Divani, šifoniere, otroški vozički, postelje.
Cene nizke. Strogo solidna postrežba. Ceniki zastoj in franko.

Zmagovit boj.

bojuje tvrdka Suttner leto za letom proti manjvrednemu bazarskemu blagu. Velika zmaga in dobro ime, katero uživa ta staroznana tvrdka posebno pri bralcih našega koledarja, so razveseljivi dokazi, da vsi misleči ljudje končno spoznajo, da je solidno, dobro, trpežno in lepo Suttnerjevo blago cenejše, kakor pa bazarsko blago, ki se hitro pokvari.

Št. 1264. Steklerezni diamant	K 8'50	Št. 1512. Nikelnasta anker ura „Zenith“ s	
„ 1265. Steklerezni diamant	„ 5'50	15 kamni	K 26'25
„ 1022. Srebrni rožni venec	„ 5'70	„ 781. Tula srebrna ura, 15 kamnov,	
„ 114. Double zлата vratna verižica	„ 5'80	dvojni pokrov	21'—
„ 1546. Usnjata zapestnica s srebrno uro	„ 17'—	„ 916. Srebrna verižica, masivna	3'20
„ 330. Double zlati obesek	„ 3'90	„ 1564. 14 kar. zlati uhani z opalkamnom	13'—
„ 468. Double zlati obesek za odpreti	„ 4'80	„ 1575. 14 kar. zlati uhani	6'70
„ 446. 14 kar. zlati obesek	„ 15'—	„ 212. Srebrn prstan z lepim kamnom	1'20
„ 25. Križ, zlato na srebro	„ 2'70	„ 188. 14 kar. zlati prstan	9'50
„ 463. Double zlati križ	„ 1'50	„ 188. Isti iz novega zlata	4'90
„ 1203. Dobra budilka	„ 3'50	„ 989. Srebrni obesek, masiven	1'50
„ 410. Nikelnasta anker Roskopf ura	„ 4'10	„ 1360. Lepa stenska ura	4'80
„ 500. Roskopf ura s sekundnim kazalnikom	„ 5'50	„ 600. Žepna ura z radijem, ki se po noči sveti	8'40
„ 513. Tula nikelnasta ura, dvojni pokrov	„ 9'80	„ 1544. Zapestnica z jekleno uro, moderna	10'50

Vsaka ura je natančno preizkušena, strokovnjaško z oljem namazana in se dobro zapira.

Suttnerjeva ura je ponos in veselje vsakega, kdor jo nosi.

Veliki ilustrovani cenik zastonj in poštne prosto.

Zlato uro zastonj! lahko dobi vsak kupovalec. Natančneje v **krasnem ceniku.**

Pošilja

se po povzetju ali pa ako se denar vnaprej pošlje.

Svetovna razpošiljalnica.

Vse stranke so zadovoljne!

Dan na dan pridejo enaka pisma.

Zapestnica z uro je zelo ugajala!

„Moja od Vas kupljena lepa zapestnica z uro je splošno zelo ugajala. Nekaterim znanim damam sem dala Vaš naslov, da si lahko enako uro naročijo.“

Z odličnim spoštovanjem Käte Morgenstern,
Dunaj, II., cesta v Prater 48.

Nengajajoče reči
zamenjam.

Lastna protokolirana
tovarna ur v Švici.

Znamka „IKO“ svetovno
znana.

H. SUTTNER samo **LJUBLJANI št. 201.**

Nobene podružnice. Vsled razpošiljanja dobrih ur je postala tvrdka svetovnoznana. Nobene podružnice.

Tovarna strojev in livarna železa in kovine

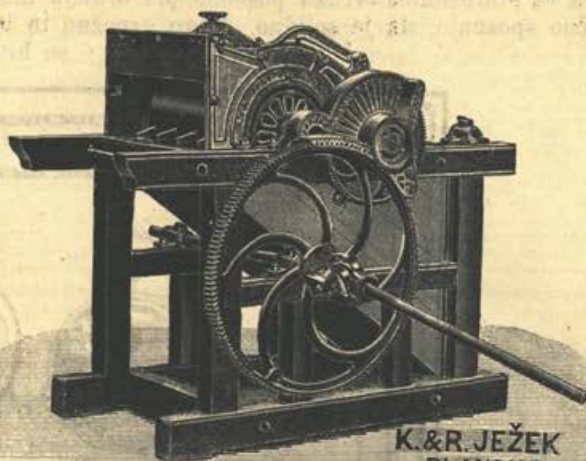
K. & R. Ježek, Blansko (Moravsko)

se priporoča v dobavo

vseh vrst

kmetijskih strojev in sesalk.

**Izdeluje motorje na
bencin in sesalni
plin.**

**K. & R. JEŽEK
BLANSKO**

Popolne opreme opekarn, šamotnih tovarn in tovarn za cement, mlinov in žag. — Dvigala, prenašala. — Najnovejše sestave transmisij.

Dopisuje slovensko! Ceniki na željo zastonj in poštne prosto!

**Priporočamo
našim
rodbinam
edino**

**kolinsko
kavno
primes**

**ki je najokusnejši
in edino**

**pristni
slovenski
izdelek**

Največja tovarniška zaloga.

Najnižje cene. Svetovno znana turška.

Velikanska, krasna izbira ur, verižic, zapestnic,

Vojne ure.

Vojne ure.

uhanov in briljantov. o Srebrna in iz kina-srebra namizna oprava.

Stenske ure in budilke

vseh novosti. Velika izbira

krasnih daril, kakor: za neveste, krste

in birmе. Lasine tovarna

ur z znamko „Union“.

Franc Čuden, Ljubljana

Prešernova ulica 1.

Največja izbira ur: Glashütte, Schaffhausen, Omega, Alfa.

Noročujte patriotični spominski cenik s koledarjem za l. 1917.

Izbrani koristni predmeti, kar se zamore sedaj postreči, so vedno v zalogi.

Lekarna Dr. E. Schwarz-a, Ljutomer, Štajersko.

Dr. E. Schwarz-a kina-kola kapljice.

To zdravilo ima kot bistveno sestavino skrbno pripravljen izvleček iz kinovega lubja. To lubje je znano kot najboljšo sredstvo, ki vzbuja tek, pospešuje prebavo in krepi želodec. Rabi se zato prav pogostoma proti raznim želodčnim in živčnim boleznim, proti oslabelosti in malokrvnosti. Učinek kine je še večji po izvlečku iz „Kole“. Kot taka se je pokazala kina po preizkušnji v veliki meri kot krepilno in budilno sredstvo. Cena steklenice 2-50 K.

Dr. E. Schwarz-a salicilovo mentol-mazilo.

Pri mnogih boleznih, ki so nastale po prehlajenju, kakor sklepnem revmatizmu, protinu in trganju so se obnesle od vseh mazil brezdvomno najbolj one, ki imajo v sebi salicilovo kislino. Po uporabi tega sredstva se olajšajo bolečine v najkrajšem času, največkrat takoj. Ob enem učinkuje imenovano mazilo ugodno tudi na potek bolezni. Cena steklenice 3 K.

Timijev katran (ter) sirup.

Iz katrana se dobivajo vsi pripravki, s kojimi se sedaj lečijo uspešno razne bolezni na pljučih in v sapniku. Mnogokrat se priporoča tudi timijev preparat, ker prav dobro učinkuje proti kašlju, zasliženju in proti drugim enakim hibam. Okusni timijev ter-sirup učinkuje v teh boleznih mnogo bolje, kakor dosedanji pripravki. Cena steklenice 2 K.

Kina izvleček (eliksir) z železom.

Kina vino z železom se rabi že več let prav uspešno proti malokrvnosti, nervoznosti in slabostim, ki so posledice teh bolezni. Izvleček ima pred kina vinom to prednost, da učinkujoče sestavine niso dvomljive. Cena steklenici K 3-.

Dr. E. Schwarz-a rastlinski izvleček (eliksir).

Posebni vpliv tega eliksirja sledi iz njegovih sestavin ter iz posebnega načina priprave. Eliksir obstoji v velikem delu iz skrbno izbranih grenkih zdravilnih rastlin. Tako govorijo spričevala ljudi, ki so to sredstvo preizkusili in oni potrjujejo, da so našli to sredstvo vedno vplivno pri boleznih želodca, slabosti prebave, posebno pri pečenju in glavobolu. Cena steklenice s prosto pošto dopošiljavijo 2-40 K.

„Morana“

je pripoznana kot najboljšo sredstvo proti
ušivemu mrčesu, stenioam in drugi golazni.
Izvrstno sredstvo je proti hrastam in vsaki
drugi kožni bolezni. Steklenica $\frac{1}{2}$ l 2'50 K, 1 l 5' — K.

Zaloga: Skrinjar
Trst, Via Castaldi 4, I.

Edino zastopstvo in glavna zaloga za Avstro-Ogrsko železniške Roskopf-ure K 7'50

Po 14dnevni **poskušnji** se proti vračilu celega zneska
lahko vrne vsako uro, zaradi
tega nikaka nevarnost zgube! — **Jamstvo 3 leta!**

Prednosti teh ur:

Pristna železniška Roskopf-ura je bila pred kratkim sestavljena samo za želez-
niško in naporno službo z novo, zboljšano konstrukcijo, preciznim tekom, po-
sebnostjo sestavljenimi osmi, ležišči in teče vse v kamnih. Ura gre natančno
na pol minute, ako leži, visi ali če jo nosi in sicer 32 ur, ima patentirano opravo
proti nategovanju peresa (da pero ne počli), pokrov je jamčeno pristen nikl
proti dvojnemu plaščem, proti prahu in zraku torej dobro zaprta. Po preizkušnji so se
te ure uradno vpeljale pri raznih železnicah radi nizke cene in ker dobro teko.
Prosim, da se teh ur ne zamenja z urami, ki se navadno prodajajo v trgovini,
ampak naj se vsakdo sam prepriča brez vsake nevarnosti zgube.
Veliki cenik z 3000 nariski na zahtevo brezplačno.

Največja tovarniška

zaloga ur, specialist samo boljših ur

A. Kiffmann, Maribor o. D. št. 300.

Zahtevajte moj krasni cenik
s 3000 nariski samo boljših in preizkušenih
ur, zlatine in srebrnine,
se pošlje brezplačno in poštne prosto.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela **Trabesinger** se vljudo priporoča vsem vele-
cenjenim slovenskim in drugim gostom
potnikom, ki prenočujejo ali za več časa
ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe
lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi
se izborna kuhinja in zajamčeno pristna
in dobra vina iz Slovenskih gor. Gostom
abstinentom se postreza z raznimi
brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago
je tudi kegljišče poleg senčnatga vrta,
po zimi toplo zakurjeno. Slovenski potniki
in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini
slovenski gostilni **hotel Trabesinger** v
Celovcu, kjer se vam vedno dobro postreže.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, pre-
mičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje, oziroma doživetje, in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

 Svoji k svojim!

Redite se krepkeje

in napravite tudi svoje otroke in slabotne, bolane svojce s krepko izrejo zdrave in za življenje močne. Za zdravega in krepkega človeka je tudi suhi kruh redilna jed, iz katere pridobiva moč in veselje do življenja. Mali otroci, na krvi revne, bledolične osebe, doječe matere, slabotni, bolniki in trpeči, starejše osebe in take, ki so prestale bolezen ali težke štrapace, otroci, ki imajo bule ali dobivajo zobe, porodnice in druge slabotne osebe pa ne morejo jesti navadnih jedil, ker so večinoma slabotne, da ne morejo delo prebave izvršiti. Take osebe potrebujejo torej posebno lahko, lahko prebavljivo in jako redilno, močno hrano, in to je Fellerjevo pristno dorševo ribje olje. Nima slabega okusa in duha, marveč ima najboljši okus, se torej prav lahko jemlje. Tudi otroci ga pijejo radi. Dorševo ribje olje se od številnih zdravnikov in profesorjev jemlje, vstvarja kri in mišice, pospešuje pri otrocih rast in kost, ima blagodejni, okrepujoči vpliv na dihalne organe, vrat, prsa in pljuča. Daje truplu moč in pospešuje na ta način zdravljenje ter vpliva na hitro povečanje teže in zdravega, svežega izgledanja, napravi truplo odporno proti boleznim, vstvari tek, pospešuje prebavo, konča pomanjkanje krvi, slabost, podrejo in je vsled tega v razmerju s svojo redilno vrednost poceni. Odlikovati je vsakakor pred vsem inozemskim mešanicam, emulzijam, redilnim praškom in drugim preparatom. Dve steklenici staneta franko samo 5 kron; edino pristno od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, števil. 589 (Hrvatsko).

Vsebina Koledarjeva.

	Stran
Rodopis avstrijske cesarske rodovine	2
Koledar za navadno leto 1917	3
Kakšno vreme in leto se napoveduje?	15
Prva pomoč v nezgodah	15
Lestvica za pristojbine kolkov	15
Najvažnejše poštne določbe	16
Vojaško novoletno voščilo; Božja previdnost; Molitev;	
Mrlič. Pesmi. Zložil Fr. Neubauer	17, 18
Mutasti birič. Spisal Fr. Milčinski	19
Ali ste vzrli? Zašumeli so lesovi... Pesmi. A. Pintar	25
Hudič in nepošten oštir. Jos. Lovrenčič	26
Torpedo	28
Zakaj pešajo nekateri obnovljeni vinogradi? Spisal	
Josip Zupanc, dež. vinarski instruktor v Ptuj	29
Svetovna vojska. Dr. V. Šarabon	33
Imenik č. p. n. poverjenikov, dosmrtnih	
in novih udov Družbe sv. Mohorja	81
Glasnik Družbe sv. Mohorja	111
Družbe sv. Mohorja postave in vodila pravičnega	
reda	113
Rakete v novodobni vojski	115
Oglasila	114—144
Cene knjigam Družbe sv. Mohorja	142—143

Cena knjigam.

Večina knjig, katere je **Družba** izdala, je že razprodana; sledeče knjige pa so še v zalogi:

[illegible]

Na naročila brez denarja se Družba ne more ozirati. Kdor si naroči med letom kako knjigo, naj pošlje dotični znesek po poštni nakaznici in pridene za ekspedicijo 40 vin. ter znesek za dotično poštnino, kajti nefrankovane pošiljkatve kot tiskovino pošta ne sprejema. Po poštnem povzetju družba načeloma ne pošilja knjig.

Cena knjigam in tiskovinam

katere je **družbena tiskarna** izdala in založila:

Naslov pisatelja in knjige	Za ude, neude in po knjižarnah		Naslov tiskovine	Za ude, neude in po knjižarnah	
	K	e		K	e
A. Janežič-A. Bartel: Deutsch-slovenisches Hand-Wörterbuch. Knjiga je pošla in se prireja nova izdaja.			Za občinske urade:		
A. Janežič-Fr. Hubad: Slovensko-nemški slovar. IV. natisek. 1908 broš.	6	—	Plačilni nalog občinskih doklad, slov., 4°, 100 izt.	3	20
Trdo vezan z usnjatim hrbtom	8	40	Poselske knjžice, slovensko-nemške, 8°, 64 str., vezan iztisek po	—	24
Sket-Podboj: Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. V platno vezan	2	40	Red za točenje (Schankordnung), slovensko-nemški, v velikosti 62×48 cm, iztisek po	—	20
Dr. A. Breznik: Slovenska slovnica za srednje šole. V platno vezana	3	60	Dovoljenje za godbo, slov.-nemški, folio, 100 izt.	3	20
Sket-Podboj: Sloven. Sprach- und Übungsbuch. Nebst Chrestomathie und Wörterverzeichnis. VII. Aufl. 1912. In Leinen gebunden	3	60	Domovinski list, slovensko-nemški, » 100 »	4	80
Dr. J. Sket: Grundriß der slovenischen Grammatik mit Übungsbeispielen, Gesprächen u. deutsch-slovenischem Wörterverzeichnis. II. Auflage. 1904. In Leinen gebunden	2	20	Spridevalo uboštva, samo slovensko, » 100 »	3	20
Komel pl. Sočeban: Kurzgefaßte praktische Grammatik der slovenischen Sprache. II. Aufl. 1887. Broschiert K 2°60. In Leinen gebunden	3	—	Živinoogledni zapisnik, slovensko-nemški, folio, (4 strani), 100 iztiskov	8	—
Sket-Wester: Slovenska čitanka. I. Peta izdaja. 1913. V platno vez.	2	40	Živinoogledni list, slovenski 8°, 100 izt.	1	60
— Slovenska čitanka. II. Tretja predelana izdaja. 1911. V platno vez.	2	50	Prejemni list, slovensko-nemški, 4°, 100 »	3	20
Dr. J. Sket: Slovenska čitanka. III. Druga izdaja. 1906. V platno vezana	2	—	Poziv gledé tožb, » 4°, 100 »	2	40
Sket-Wester: Slovenska čitanka. IV. Druga predelana izd. 1912. V platno vez.	2	50	Poziv gledé opravičevanj, slov.-nem., 4°, 100 »	2	40
Dr. J. Sket: Slovenska čitanka. V. in VI. Tretja izdaja. 1904. V platno vezana	3	60	Mrliski ogledni list, slov.-nemški, 4°, 100 »	3	20
Sket-Wester: Slovenska čitanka za prvi razred deklškega liceja. I. 1909. V platno vez.	2	60	„ „ „ slovenski, folio, 100 »	3	60
Dr. L. Poljanec: Mineralogija in geologija za velike gimnazije. S slikami. V platno vez.	2	80	Glasovnice za volitev občinskih odbornikov, slovensko-nemški, 4°, 100 iztiskov	2	40
Dr. L. Poljanec: Prirodopis živalstva za višje razrede srednjih šol. Bogato ilustr. V platno vez.	5	60	Glasovnice za volitev namestnikov v občinski odbor, slovensko-nemški, 4°, 100 iztiskov	2	40
Ant. Kržič: Zgodovina sv. katoliške cerkve za srednje šole. 1904. Potrjena kot učna knjiga. V platno vezana	1	80	Pooblastila za občinske volitve, slovenska in nemška, folio, 100 iztiskov	3	20
Al. Stroj: Kratka zgodovina sv. katol. cerkve. 1904. Z 28 podobami. Potrjena za ljudske, meščanske, nadaljevalne in višje deklške ter za obrtne nadaljevalne šole. V platno vezana	1	40	Dolžno pismo za posojilnice, slovensko, folio, 3 strani, 100 iztiskov	8	—
Mali katekizem ali krščanski nauk. Vez.	—	30	Pooblastila za odvetnike, splošna, folio, 100 izt.	3	20
Srednji katekizem ali krščanski nauk. Vez.	—	64	„ „ „ v kaz. zadevah, „ 100 »	3	20
Veliki katekizem ali krščanski nauk. Vez.	—	80			
(Izvirnik potrdili vsi avstrijski škofje. — Visoko c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je je pripustilo kot učne knjige.)			Za krajne šolske svete:		
J. Kosec: Kršč.-katol. pravoslovje. 1879.	1	60	Šolska naznanila (Schulnachrichten), slovensko-nemška, folio, 100 iztiskov	4	—
A. Einspieler: Jedro katoliškega nauka. 1873. Po znižani ceni	1	60	Vabila k sejam krajnega šolskega sveta, slovenska, 4°, 100 iztiskov	2	—
— Kazalo za »Slovenske Prijatelje«	2	20	Pozivnice zaradi šolskih zamud, slovenske, 4°, 100 iztiskov	2	—
— Krščanski nauk:	—	16	Opomin za oglašanje za šolo godnih otrok, 4°, 100 iztiskov	2	—
Od blagoslovil. 368 strani. 1872	1	20	Obvestilo o opominu radi šolskih zamud, 4°, 100 iztiskov	2	—
Varuj se hudega. 658 strani. 1874	2	—	Obvestilo o pretnji s kaznijo radi šolskih zamud, 4°, 100 iztiskov	2	—
Stori dobro. 1273 strani. 1876	3	60			
T. Mraz: Razlaga srednjega in največjega katekizma. 1036 strani. 1883	3	20	Za župnijske urade:		
Dr. J. Sket: „Kres“, leposloven in poučen list. Letnik VI. (1886) po znižani ceni	4	—	Štolni red, slovenski, 53×42 cm, iztisek po	—	20
Ksaver Meško: Na smrt obsojeni? Dramatska slika v treh dejanjih, broš.	1	—	Zapisnik obveznic, samo slovenski, 43×30 cm, 20 izt. K 2°40, 1 izt.	—	16
Dr. Val. Wiery: Ansprachen und Predigten innerhalb der Jahre 1866—1877. — Tri zvezke, po znižani ceni	1	—	Reši dušo! Spomin na sveti misijon, 16 str. 1 izt. 100 iztiskov	3	—
			500 iztiskov	12	—
			1000 iztiskov	20	—
			Angelska služba ali pouk, kako se pri sv. maši streže. 1 iztisek	—	20
			12 iztiskov	2	—
			Litanije presv. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu. 25 iztiskov	1	80
			50 iztiskov	3	20
			100 iztiskov	5	60
			Po pošti 10, 20, oziroma 30 vin. več.		
			Tri božje čednosti. 100 iztiskov K 1°60, po pošti	2	—
			Molitve na čast sveti, s trnjem kronani božji glavi. 25 iztiskov	1	—
			50 iztiskov	1	80
			100 iztiskov	3	20
			Po pošti 20 vin. več.		
			Trdni sklepi pri mojem prvem svetem obhajilu. 100 iztiskov	4	—

Priporočamo v naročevanje: **Amerika in Amerikanci.** Spisal Rev. J. M. Trunk. — Cena v prt vez. K 12°50, po pošti franko K 13°50, franko v Ameriko K 14°50.

SEMENA

vseh vrst detelj, krmilne pese, vrtnih in poljskih trav, zgodnje in jesenske repe, najboljših vrst domačega in tujega korenja, grašice, čebulčka, žlahtnih grahov in fižolov, vseh vrst zelenjadnih, okoli 300 vrst cvetičnih semen in ptičje krme

priporoča trgovina s semeni

Sever & Urbanič, Ljubljana.

Proti draginji sej pred vsem zelenjadna semena. Pri tem pa pazi, da dobiš seme zanesljivo in prave vrste. Ne glej na nekaj višjo ceno, ker razlika se ti pri pridelovanju desetkrat povrne.

Vse najboljše se ti nudi pri nas! Naša trgovina, s podružnico v Zagrebu, se peča samo s semeni in je največja na jugu Avstrije. Urejena je strokovnjaško z lastno moderno čistilnico in preizkuševalnico ter je vsled nakupovanja v velikih množinah v stanu postreči z istinito dobrim semenom in natančno izvršitvijo. Zato prosimo, **piši, predno se odločiš k nakupu kakršnihkoli semen, po naš cenik.** Če te nanese pot v Ljubljano ali Zagreb, te pa uljudno vabimo, da nas obiščeš in si ogledaš našo trgovino. Prepričal se boš, da se ne dobi boljšega in cenejšega vira za nakup dobrih semen.

Kupujemo razna domača semena, kakor: črno in rdečo deteljo, repno in korenjevo seme, razna travna semena, čebulček, grah in drugo.

Podružnica Ljubljanske **KREDITNE BANKE**

Celovec, Kolodvorska cesta št. 27
— v lastni hiši. —

Centrala v Ljubljani. — Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju.

Delniška glavnica 8,000.000 K. Rezervna glavnica 1,000.000 K.

Naslov za brzojavke: Banka, Celovec. — Telefon: štev. 164.

Naš prvi slovenski bančni zavod izvršuje vsa v denarno stroko spadajoča opravila najkulantneje. Sprejema denarne vloge na knjižice ter jih obrestuje sedaj

po 4 od sto

in na **tekoči račun po dogovoru.**

Sprejema **naročila na vrednostne papirje**, preskrbuje nakup in prodajo tujega denarja in inozemskih čekov, ter nakup in prodajo državnih papirjev, vseh vrst obligacij, delnic in srečk.

Borzna naročila za dunajsko, praško, tržaško in inozemske borze izvršuje najkulantneje.

Vrednostne papirje sprejema v depôt in oskrbo in daje nanje ugodne predujme.

Zavaruje vrednostne papirje proti kurzni izgubi pri izžrebanju ter izdaja **promese za vsako žrebanje.**

Preskrbuje **vojaške ženitninske kaveije** in opravlja tozadevne manipulacije.

Srečke prodaja na tekoči račun in obroke.

Eskontuje in vnovčuje menice in nakaznice na vsa večja mesta ter izvršuje nakazila na vsa tu- in inozemska mesta **najceneje.**

Stavbene kredite dovoljuje pod ugodnimi pogoji.

Zapadle kupone vnovčuje brezplačno.

Izseljencem v Ameriki in drugih prekmorskih krajih priporoča svoje solidno posredovanje.

**PODRUŽNICA LJUBLJANSKE
KREDITNE BANKE V CELOVCU**

daje vsa zadevna pojasnila drage volje ustmeno in pismeno z obratno pošto.

II 1825/1917

059.2-863

1000022444

COBISS

N...ilo.

Častiti gospodje poverjeniki naj blagovolijo letošnje knjige tako razdeliti, da dobi **vsak** družbenik **petero** knjig, namreč:

1. **Koledar za leto 1917.**
2. **Podobe iz narave, 1. zvezek.**
3. **Zgodovina slovenskega naroda, 6. zvezek.**
4. **Svetloba in senca.**
5. **Molitvenik: Resnice za večnost.**

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige **v tisti dekaniji ali župniji**, v kateri se je vpisal.

Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Vse stroške, katere imajo čč. gg. poverjeniki za pošiljatev denarja in za prejem knjig, morajo jim družbeniki povrniti.

Vsakemu zavoju so priložene vpisovalne pole za prihodnje leto. Vpisovalne pole naj se po končani nabiri z denarjem vred **franko** dopošljejo **zanesljivo do 5. marca 1917** ne na posamezne osebe ali na tajništvo, ampak na naslov: **Družba sv. Mohorja v Celovcu.**

Nabira udov naj se blagovoljno prične takoj pri oddaji letošnjih knjig in sklene z mesecem februarjem.

Na prepozna oglasila ali naročbe brez denarja se po družbenih pravilih družba ne more ozirati.

V Celovcu, meseca avgusta 1916.

Družbeni odbor.